

మేధాదక్షిణామూర్తయేనమః.

శ్రీ శంకరవిజయము

(మాధవీయమగు "సంక్షేపశంకరవిజయము"న కాంధ్రీకరణము)

ఇది

భమిడిపాటి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మ

ప్రణీతము.

—:•:—

బందరు

నేషనల్ ముద్రాలయమునందు ముద్రితము,

1931

 [వెల 4 రూపాయలు

శ్రీః

విజ్ఞప్తి.

శ్లో॥ ఓం నమః ప్రణవార్థాయ। శుద్ధజ్ఞానైకమూర్తయే ।
నిర్మలాయ ప్రశాన్తాయ। దక్షిణామూర్తయే నమః॥

శ్లో॥ మూకం కరోతి వాచాలం। పంగుం లంఘయతే గిరిం ।
యత్కృపా తమహం వందే। శంకరాచార్య సద్గురుం ॥

శ్లో॥ నారాయణ సమారంభాం। శంకరాచార్య మధ్యమాం।
అస్మదాచార్యపర్యంతాం । వందేగురు పరంపరాం॥

గుణక్షీర గ్రహణచణులగు సుమనఃపరమ హంసలారా!

మాచల్లపల్లి సంస్థాన విద్వద్వతంసులై యుండి యిపుడు కీర్తిశేషులయిన సర్వజ్ఞమూర్తులును మహాతపోనిధులునగు బ్రహ్మశ్రీ అద్దేపల్లి సోమనాథశాస్త్రిలవారు మాధవీయమగు శంకరవిజయము నందెక్కు డభిమానము కలిగి ముముక్షువ్వాని విద్యార్థులచేఁ బఠింపఁ జేయుచుండుటఁ బ్రథమము నది చూడ నాకవకాశము కలిగె. ఆ కోశము సంపాదించి యందలి విషయములు సంగ్రహించిన కొంత కాలమునకు శ్రీ సద్గురువరభూతికరుణాప్రసాదమున దానినాంధ్రీకరించు సాహసమొదవు దయించె. రసాలంకృతి నియమాదివిరహితమైయును శివగురుస్తవము వాఙ్మానసికర్మంబులఁ బూతంబులఁ జేసి నన్నుఁ గృతార్థుఁ జేయునను నమ్మికతో సాక్షాచ్ఛంకరులై యగు శ్రీ జగద్గురువర్యుల సచ్చారిత్రము శ్రీసర్వేశ్వర ప్రేరణమున వ్రాయఁబూనిన నన్నుఁ దత్కృపాప్లవమూరు వత్సరములకు నాపూనిక సందర్భపుటొడ్డునఁ జేర్చెను.

నాకు లజ్జాభయంబులు మెండు. నేనిది వ్రాయుటకై నేరి కై నంజూపిన నేర్పుగునోయను లజ్జయును నేమందురోయను భయము

టను జెనఁగొనఁదొఁచినదై సాగించుచుంటి. ఇట్లుండ మద్బంధు వ్రాత శిరోభూషణములును జతుర్విధకవితాసామ్రాజ్య ధురంధరులు నగు బ్రహ్మశ్రీ నాదెళ్ల పురుషోత్తమ శాస్త్రులవారి తనూజులును విద్వత్కవులు నగు బ్రహ్మశ్రీ మేధా దక్షిణామూర్తి శాస్త్రి గారితో నొకనాఁడు సమావేశ మొదవె. వారినెయ్యమునం గోరి నా వ్రాసినంతవఱకు వారికిఁ జూపితి. ఆశుభముహూర్త మహిమ యెట్టిదో కాని యమ్మహాశయుని నాయం దవ్యాజస్నేహభావము విచ్ఛిన్నమై క్రమక్రమముగా వృద్ధినందె నాపూనిక కెంతయు నా దరువైనది. తదనుకంపయే నన్నుఁ దజ్జనకుల యపారకరుణామృత రసస్రవంతీపిచికాప్లావితుఁ జేసెను. సుగుణానుశీలియగు నాత్మజు వలన నాగ్రంథరచనముం గూర్చి విని యక్కవితల్లజుఁడును, భయ గ్రస్తుఁడనగు నన్నుఁ జేర్చి సత్కృతగ్రంథ భాగములనప్పుడప్పుడవ ధరించుచు నుత్తరగ్రంథ నిర్వహణమునందు నాకుత్సాహము గల్గిం పఁజేసెను,

నాకుఁ గ్రంథరచనమున కిదియె ప్రథమప్రయత్నమగుట నిం దుఁ దప్పులు తప్పులుగా నున్నవి. వానిని సాధ్యమైనంతవఱకుఁ బోఁ ద్రోసి ముద్రణానుకూలముగ మార్చియుం జేర్చియు నీకబ్బమునకుఁ బీఠికఁ గూడ వ్రాసి యన్ని తెచ్చి క్షమానిధులు నస్మద్గురుజ కల్పులు నగు బ్రహ్మశ్రీ నాదెళ్ల మేధా దక్షిణామూర్తి శాస్త్రిగారికిని దత్పి తృపాదులను మిత్రులు సద్గుణులునై నాయందలి యవ్యాజవాత్స ల్యానుగ్రహముచేఁ గష్టనిష్ఠురములగు కొల్ల లోపము యీగ్రంథముద్రణ భారమెల్ల వహించి నన్నుఁ గృతార్థుఁ గావించిన శ్రీపురుషోత్తమ కవీంద్రులకును నెల్లకాలము కృతజ్ఞతాపూర్వక ప్రణామంబుల నొనర్చుచు సద్గురుమూర్తి ద్వయమును సర్వదా నామనఃఫల కమునందుంచి పూజించెదను.

శ్రీకృష్ణ భగవత్పాదుల యందలి భక్తివిశేషమునను నా యెడఁగల దయచేతను [illegible] గ్రంథ ముద్రణార్థమై విరాళము లొసం

గిన ధార్మికాగ్రణుల కెంతయుఁ గృతజ్ఞతా పూర్వకాభివందనము లర్పించువాఁడను. మఱియును ముందుగనె గ్రంథమూల్యము నొసంగి ముద్రాలయాధికారులవలని జాలమెల్లనోర్చి వేచియున్న మిత్రుల క్షమయుం బ్రశంసార్హము.

ఈ గ్రంథమునఁ లోపము లింకేవియున్న నవి శ్రీవిద్యారణ్య గురు వరేణ్య గ్రంథస్థములని కాని యుఁకన్యములని కాని కోవిదులెంచక యజ్ఞుఁడనగు నావిగనె భావించి నన్ను మన్నించెదరు గావుత. ప్రమాదికములగు దోసఁగుల నేరైననా కెఱుకపఱచినచో వినయపూర్వకముగ గ్రహించి వానిం బునర్ముద్రణమున సవరించికొని యట్లు తెల్పినవారియెడ నిరంతరముఁ గృతజ్ఞుఁడ నయ్యెదనని మనవి చేయుచున్నాఁడ.

చ॥ దోసఁగులుగల్గువోఁ దొలఁగఁ • ద్రోసి గుణంబులు గాంచెనేని సం
తసమునఁ గైకొనన్బుధవ • తంసములారా ! మిమున్భజింతు ని
ద్దిసుమతులైనవారలకు • డీటగు బాటయె కాదె? భవ్యలో
కసమితి ధాత్రినిల్చుట ల• సద్దయవిజ్ఞులు సూచినంగదా !॥

ఇట్లు
విద్వద్విధేయుఁడు
భమిడిపాటి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మ.
గ్రంథకర్త

మోపిదేవి
కృష్ణామండలము
1 జూలై 1931 సం॥

శుద్ధపత్రము.

పుట	పఙ్క్తి	తప్పు	ఒప్పు
2	14	నవ	నను
3	1	రౌాబి	రౌాధి
7	10	నొప్ప	నొప్పు
9	11	ర్మ్రప్రత	ర్మ్రప్త్ర
9	18	గాఁగ	గాఁగ
9	28	స్వ్యతను	స్వ్తత
10	11	త్రిమూల్	త్రిమ్మా
10	18	ణాస్వ్య	ణాఫా
17	22	దున	దుఁడ
21	15	ట్యాగరి	ట్యగరి
23	5	నీవ	నీడ
28	20	వనుం	నిసుం
32	18	ధ్య్య	ధ్య
33	4	ఫాల	కూల
38	7	నొప్ప	నొప్పు
42	4	యిక్త	యుక్త
45	1	దను	దిను
46	17	త్స్ప్రతా	త్స్ప్రత
50	20	చ్చుగఁ	చ్చఁగఁ
50	22	యాలఁ	యాలుఁ
51	11	వంగ	సంగ
51	15	ెమ	లా
56	20	ఖిపు	కీపు
65	22	కధ	కథ
67	18	రవ	రర
71	4	ణ్యమై	ణ్యమా
72	16	రణు	రను
76	1	వనా	గణా
76	18	తోక	గాఁ
77	17	డీక్షా	కీక్షా
80	26	నీరబా	నీరది
83	12	న్నిత్తే	న్నిత్వ
91	8	వేశ్యాం	వేశాం
95	2	ద్రుల్సం	ధ్రున్సం
95	4	రహీన్ఫ	రహోఁధ
98	1	జ్ఞాను	జ్ఞాస్య
98	18	శితు	శిత
102	12	నఘు!	నఘు
104	24	నొప్ప	నొప్పు
108	10	జన	నిజ
112	4	వంశు	సంతు
113	21	త్తము	త్తను
116	18	లంగాం	లఁగాం
116	19	తర	కర
117	5	త్చ్వడు	త్స్వడు
121	5	డయ్యి	డయ్యి
125	19	నభా	నఖా
125	24	చయా	యుతా
129	2	సగో	రిగో
129	10	నమ్మ	యమ్మ
130	13	వఖ	నుధ
135	14	తాలా	తారా
141	5	బాలిత	బావిత
141	26	క్షుండై	క్షయై
144	1	దనునం	దనువం
144	16	కలి	కవి

పుట	పఙ్క్తి	తప్పు	ఒప్పు
145	24	తియు	తియ
147	17	దిష్టు	దేనో
152	6	గరంగ	గరంగి
153	11	స్త్రంజ్ఞ	ర్త్రంజ్ఞ
156	26	తాగ	తాప
160	2	దాక్షి	బాక్షి
161	7	క్షీని	క్షీణిం
161	15	యాసం	యానం
163	25	శత	శిగ
163	25	జయ్యస	జైస్సగ
165	22	దత్రి	దశ్రి
174	23	జిన	జన
175	18	తాళీయు	తాటకీయ
175	18	యంబు	యాము
175	25	నుసు	నసు
178	3	దాని	భాసి
182	26	జెక్ప	జెప్ప
183	15	సాను	నార్గ్వ
191	17	లనె	లవె
192	2	శాస్త్రా	చెప్పం
195	25	పార్థ	పారార్థ
197	18	పర్ఝం	పష్త్రం
198	12	ప్రిదు	ప్రిను
199	9	మన	మది
199	17	కయ	కరయ
200	9	నాధు	సాధు
203	9	నల్ల	యల్ల
208	1	త్నించు	త్నింతు
209	18	తోర్థ	తోర్థవ
210	1	ణాండ	ణామ
210	25	గఱ	గర
211	17	హిము	హాము
212	10	దటుక	కటుక
213	5	నత	సత
215	25	బల	బిల
216	19	బటిషె	బాహిపి
219	7	తిగ	తిగు
224	1	నగ	గిన
234	18	ధిఫు	ధింపు
234	17	రొద	రొపి
236	18	నెండ	ననెండ
239	4	ఐతీ	ఐపీ
243	28	సము	ననము
247	25	వహో	గహో
250	6	గాసన	గాన
256	7	జాగుగా	బాగుగా
257	15	దేహ	గేహ
258	4	జ్ఞాన	జ్ఞాతి
260	3	దీర్ఘ	గేహ
263	23	సందియు	సంతస
268	27	సార	సార
270	5	రంభి	రంబి
274	15	ంబాసుర	న్త్రద్యము
277	14	శ్వ	పిశ్వ
277	17	త్త్వం	దత్త్వం
278	5	రత్వ	రత
279	28	శువ	శున
280	28	మూక	మూక
283	2	కగు	తగు
284	10	రుద్రి	రుద్రి
288	14	ధరలు	ధరులు
288	21	చెడు	చెదు
292	23	వేవేగ	వేలేగ
292	26	నంత	సెంత
296	6	పులగ	పుంగ
297	8	నన్న	వాండె

పుట	పఙ్క్తి	తప్పు	ఒప్పు
300	2	కను	జగు
300	3	మయి	మయూ
304	22	లక్ష్మ్ర	లక్ష
322	1	జంద	దంత
323	5	నెడి	గండి
324	21	ముల	బలము
329	20	ల్కుచు	ల్కుడు
335	24	నవ	నాప
342	26	ఘూకు	కఘూతు
347	11	మృన్న	మృత్రన్న
348	21	నెపు	నెప్పు
348	24	నెప్పు	నొప్పు
358	25	వ్రితీ	ప్రిలీ
353	3	ధృతి	ధృతిం
359	7	స్నా	సె
362	14	దండ	సంగ
370	17	రెంచ	రెంచి
375	11	దత	దద
383	21	దాగ్స	వాగ్డ
386	27	నాడ్య	నాది
387	27	చినం	చిసారినం
389	9	దేశ	వేశ
389	11	నోక	నోకా
390	12	క్రమ	ప్రమ
391	6	నంభ్రి	సంభ్రి
391	17	క్రొవ్రు	క్రొవ్రులు
392	19	భాగ	భాగ్య
396	26	నా	నెంచనా

ఆంధ్రశ్రీశంకరవిజయమునుగూర్చి

పండితాభిప్రాయములు

40 ఏండ్లనుండి శ్రీశంకర ప్రతిష్ఠ లన్నియు చేయించి తద్విజయధ్వజమును వ్రాయించి యీగ్రంథపీఠికయం దెన్నఁబడియున్న

శ్రీ శ్రీ శ్రీ బ్రహ్మానందసరస్వతీ స్వాములవారు — కాశీ.

నాదెళ్ల పురుషోత్తమశాస్త్రులుగారికి ... మీ యాశీర్వచన పాత్రుఁడగు భమిడిపాటి వేంకట సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారిచే రచింపబడి మీ కుమారునిచే పరిశోధింపబడి శ్లాఘింపబడిన శ్రీమచ్ఛంకరవిజయ గ్రంథరాజమును నాకంపినందులకు నేను మిగుల సంతసించి నా శక్తికి దగినటుల నభిప్రాయము వ్రాసిపంపుచున్నాను... ఇహపరసాధనమగు గురుభక్తి నభివృద్ధినొందించుటకు అద్వైతవిశిష్టాద్వైతద్వైతమతాచార్యులు క్రమముగా నవతరించిరి. అందు స్మార్తులుమాత్రము తమ మతోద్ధారకులగు శ్రీమచ్ఛంకరభగవత్పాదాచార్యులవారి దిగ్విజయ చరిత్రమును బఠించుట, తన్మూర్తి నారాధించుట, తద్వర్ధంతిని జరుపుట మాని గురుభక్తికి దూరులయిరి. ఈకొఱతను దొలగించుటకై పూర్వము కొక్కొండ వేంకటరత్నశర్మగారు ఆంధ్రమున వచనకావ్యముగ రచియించి సంస్కృతభాషానభిజ్ఞులకు మహోపకారమును జేసిరి. ప్రకృతమున భమిడిపాటి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు గురుభక్తితో శ్రీమచ్ఛంకరవిజయమును మృదుమధుర వాగ్రీతిముగ పద్యాత్మకముగ రచియించి ముద్రింపించిన గ్రంథమును జూచి మిగుల నానందించినవాఁడనై శ్రీమచ్ఛంకరభగవత్పాదాచార్యుల యనుగ్రహమున జతుర్విధ పురుషార్థసిద్ధి వొందుగాతమని యనేక నారాయణ స్మరణములను జేయుచున్నవాఁడను.

గ్రంథకర్త విద్యాగురువులు

2. శ్రీ కుప్పా వేంకటేశ్వరశాస్త్రులుగారు — అనంతవరము.

నేను మీ శాస్త్రమును చెప్పినప్పు డింపలి ప్రథమాభ్యాసమును సాకల్యముగా జదివితిని. సంప్రదాయశుద్ధమైన యాంధ్రీకరణమునకు మృదుమధురమైన గ్రంథశైలికి నానందించితిని గాని కవితారచనయందు నూతనప్రయత్నమునకలవాడవగుటచే శాస్త్రార్థ ఘట్టముల నెట్లు రచింపగలవోయని యనుకొంటిని. ఇప్పుడు కొన్ని ఘట్టముల జూచితి. సంస్కృత శంకరవిజయమున నున్న సర్వవిషయముల జక్కఁగ దెలిగించుచు నచ్చటచ్చట వ్యాఖ్యానమున విమర్శించిన విశేషములగూడ నీగ్రంథమున రచించుటచే నీశంకరవిజయము విద్వదాదరపాత్రమై యాంధ్రదేశమునకు మహోపకారము నొనర్పగలదనుట యతిశయోక్తి కాజాలదని తలంచుచున్నాడను.

సరసచతుర్విధ కవితాసామ్రాజ్య ధురంధరులు

3. శ్రీ నాదెళ్ల పురుషోత్తమశాస్త్రిలుగారు — మచిలీపట్టణము

ఉత్సాహము— పూర్వపుణ్యమునను గవిగఁబుట్టి మొట్టమొదటనే। సర్వపూజ్యమైన మేటి శంకరార్యుచరితఁ దా। నిర్వహింప బుద్ధిపుట్టనెగ్గె నారచోద్యమా। సర్వశుభసుఖంబులందుచుండు వంశవృద్ధితోన్॥ కం॥ ఆరంభకవనమైయును సారంబు సలక్షణంబయు సాహిత్యంబా। ధారాశుద్ధియు నోరుపు। మీఱంబనిపూర్తి సేత మేల్మేలననా॥ తే-గీ॥ భిమిడిపాటి సుబ్రహ్మణ్య బాలకవిర। చితము శంకరవిజయ మంచితముచితము। తనరుఁదత్కృతి యాచంద్రతారకముగ। నసెడు నాదెళ్ల పురుషోత్తమాఖ్యుఁడాప్త॥

శ్రీశంకవీంద్రఘటాపంచాననవిద్వత్కవి శ్లోకకలానిధిబాలసరస్వతీశతావధానులు

4. శ్రీ చెళ్లపిళ్ల వేంకటశాస్త్రిలుగారు — కడియము.

భవద్విరచిత శంకరవిజయము నక్కడక్కడఁ జదివినాఁడను. చక్కని ధారకలిగి యున్నది, ప్రథమ ప్రయత్నమైనను లాక్షణిక సమయానుసారిగా హృద్యముగా నుండుట మిక్కిలి ప్రశంసనీయము. అందు మొదట చిరంజీవి మా దక్షిణామూర్తి వ్రాసిన పీఠిక సవిమర్శముగాఁ బ్రత్యక్షర పరిశోధనముగాఁ జదివినాఁడను. గ్రంథమునందలి విశేషాంశములనుగూర్చి యతఁడు విస్తరించి వివరించినాఁడు. కావున నితరులద్దానిం గుఱించి వివరింపఁబనిలేదు. భగవంతుఁడు మీకిట్టి సద్గ్రంథరచనకుఁ బ్రోత్సాహకుఁడై యాయురారోగ్య భాగ్యప్రదాతయగుఁగాక

వైయాకరణశిరోభూషణులు, మహామహోపాధ్యాయులు

5. శ్రీ తాతా సుబ్బారాయశాస్త్రిలుగారు — విజయనగరము.

తాము రచించిన యాంధ్రశంకరవిజయగ్రంథము ననేకభాగముల ముఖ్యముగ శాస్త్రచర్చలు కలవానిని జూచితిని. అట్టి విషయమును సంస్కృతమున రచియించుట శ్రీ మాధవాచార్యులవారికే తగియున్నది. ఆవిషయములలో దమకు సిద్ధాంతభంగము రాకుండ నాంధ్రీకరించి నందులకు మిగుల సంతసించితిని. కావ్యరూపమున శాంకరసిద్ధాంతమును వెలువరించు గ్రంథమాంధ్రమున లేదు. ఆలోటుతీర్చి తమరాంధ్రభాషా సేవను జేసినందులకు కృతజ్ఞుఁడను. విషయ కాఠిన్యమును బట్టి కొంతవఱకు నారికేళపాకముగా నున్నను విషయపరిజ్ఞానము గల వారికి సంతోషదాయకముగా నుండునని నావిశ్వాసము. తమరీవిధముగ నింకను ఆంధ్రభాషాసేవ చేయునటుల భగవంతుఁ డనుగ్రహించుఁగాక.

కుమారాభ్యుదయాంధ్రవాల్మీకిరామాయణాద్యనేక గ్రంథకర్తలు,

6. శ్రీ వావిలికొలను సుబ్బారావుపంతులుగారు — చుండూరు.

తమరు నాయందలి యనుగ్రహమునఁబంపిన భవద్విరచిత శ్రీ శంకరవిజయము శిరసావహించి గ్రహించితిని. ఇట్టిగ్రంథ మాంధ్రులకత్యంతావశ్యకమై

యుండెను. ఆకొఱంత మీవలనఁ దీరినది. ఓరామము లేనికారణమున గ్రంథ మంతయు నొకటి రెండు దినములలోఁ జూడఁజాలనైతిని. స్థాలీపులాక న్యాయమునఁ జదివితిని. గ్రంథము సలక్షణమయి శైలి శ్లాఘ్యమై సర్వజనసేవ్యమై యున్నది. సంస్కృతపదభూయిష్ఠమని యొకరనిరి. ఇది గుణమే కాని దోషము కాదని నాయభిప్రాయము. ఆంధ్రవధూటి చక్కఁ బుంగనూఁగవఁ బోలియున్నఁ గదా కావ్యమనఁదగును. సెంకిపాటలు కుంకుమచ్చుట్టువలె నుండిన బాగుగాదని నాయభిప్రాయము. భారతీగౌరవము రక్షింపఁబడెను.

శ్రీసదాశివేంద్ర సరస్వతీస్వామి చరిత్రాద్యనేక గ్రంథకర్తలు, శతావధానులు

7. శ్రీ వేమూరి నృసింహశాస్త్రులుగారు—బాపట్ల

శ్లో॥ శంకరవిజయగ్రంథస్యాంధ్రీకరణాదుపాకరోల్లోకమ్। సుబ్రహ్మణ్యమనీషీ సులభతరార్థావగాహకైశ్శబ్దైః॥ ౧ ॥ గ్రంథం మేధాదక్షిణామూర్తిశాస్త్రీ। సుబ్రహ్మణ్యాభిఖ్యశాస్త్రిప్రణీతమ్। ఆమూలాగ్రం శోధయిత్వా విమృశ్య। ప్రోచేయద్యత్సమ్మతం తన్మమాపి॥ ౨ ॥ ఇత్థం వేమూర్యుపపద నరసింహాభిఖ్యశాస్త్రిణోభిమతం। ఉరరీకుర్యుర్విబుధా।గుణగణ మవలోక్య దోషమపహాయ॥ ౩ ॥

శ్రీపుష్పగిరిసంస్థానవిద్వత్ప్రముఖులు, వేదాంతశాస్త్రోపన్యాసకులు

8. శ్రీమల్లాది రామకృష్ణశాస్త్రిచయనులుగారు—బెజవాడ

తాము పంపిన యాంధ్రశంకరవిజయమును స్థాలీపులాక న్యాయముచే బరిశీలించితిని. శైలియు శాస్త్రార్థవివరణమును మనోహరముగా నున్నవి. లోకగురుండగు శ్రీశంకర భగవత్పాదాచార్యునిపై భక్తి నీగ్రంథము పుంఖీభవింపజేయును. తము బోటి సత్పురుషులీ కాలంబునగూడ నిట్టి భక్తిజ్ఞానవైరాగ్య ప్రదములగు నిబంధములరచించి యాంధ్రలోకమునకు మహోపకారంబు జేసినందులకు శ్రీయజ్ఞేశ్వరుడు ఫలప్రదుండగుగాక-

తర్కవేదాంతశాస్త్రవేత్తలు, నోబుల్ కలాశాలా విద్వన్మణులు

9. శ్రీ శిష్ట్లా నరసింహశాస్త్రులుగారు—మచిలీపట్టణము

చ॥ సుమతి వెయాదు నీకవితఁ జూచితి సంతసమయ్యె శంకర। ప్రముఖుల వాగ్విలాసముల బాగుగ నాంధ్రమునందు చెప్పితో। సమగతి సంస్కృతోక్తులకుఁ జాలినరీతిని జెప్పితింక నీ। విమలవచఃప్రవాహములు విద్వదుపశ్రుతి సేయఁజాలవే చ॥ నిజజనకుల్ప్రశాముహులనిందితచర్యలు వన్నెకెక్కఁగా। విజయము శంకరార్యకృతి విశ్రుత సచ్చరితంబు వ్రాసితో। సుజనవిధేయ యెంచఁదగుఁ జావ్యథపత్ప్రియశిష్యకోటులం। బ్రజకొని జాడఁ జేసితివి భావ్యదుపారత శస్త్రదాదులన్॥ ఉ॥ భూమిక వ్రాసి వాక్యవ పూర్ణగుణంబుల వెల్లడిప్పఁగా। నేమి కొఱంతఁజేయక సవిస్తరీతులఁ జేర్చి కూర్చెదా। నేమియు నెవ్వదుక్తులనొంచుక లోపము లేదు దక్షిణా। స్వామలసూక్తి తోడవ్రుట యగ్రము నీకుపకారకంబదే॥

గవర్నమెంటు గర్ల్సుహైస్కూలు పండితులు, వైయాకరణులు

10. శ్రీ కొత్తూరి వేంకటశాస్త్రులుగారు—మచిలీపట్టణము.

కం॥ శంకరపదకమలార్చన। సంకలితా భమిడిపాటి సత్కులజాతా। వేంకట సుబ్రహ్మణ్యా। శంకరవిజయానువచన సఫలసుజన్మా॥ చ॥ పరమపవిత్రమౌ గలుషభంజకముం బఠితవ్యమున్నదో। ఘనమగు నెమ్మనమ్ము గాంగఝరమట్లు తెనుంగడు తావకాంధ్రశం। కరవిజయాఖ్య సత్కృతి పరిగ్రహ కవీశ శిరోవధార్యమై। పరఁగు భవద్యశోవిశదభాసురచంద్రికలాకలాపమై॥ ఉ॥ మూర్తిని గొన్న వేదతతిఁ బోలెడు శంకరు గాథ బుద్ధిని। స్ఫూర్తి మతంబులున్నిబాధపూజ్యుఁడు మాధవు నాద్యసత్కృతిం। గీర్తితరీతి దానిఁ దెనిఁగించిన యంశముఁ దెల్పదక్షతా। మూర్తి నధీంద్రసంగ్రహితముంగన నచ్చెను నవ్యపీఠిక॥ ఆ॥వె॥ కుందనమునఁ బొదుగ నందమౌకురువింద। కందళంబు భంగిఁ గ్రాలుచుండు; నునవమనీషి రంజకంబైనపీఠిక। భవ్యతావకప్రబంధమునకు॥

గీర్వాణాంధ్రపాఠశాలాసాహిత్యోపాధ్యాయులు, శతావధానులు

11. శ్రీ అవ్వారి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రులుగారు—కొవ్వూరు

సంస్కృతాంధ్రభాషా రచనలు జటిలముగఁగూడ శంకర విజయము తెలుఁగునేఁత తెలుఁగువారికుపయుక్తమగుపని. మహాపురుషులగు శ్రీజగద్గురు శంకరాచార్యుల వృత్తాంత మాహాత్మ్యమునం జేసి యాంధ్రలోకము మిగుల వెల్లడి గాంచును. శాస్త్రీయసందర్భములతోఁ గూడిన దీనిని తెలుఁగున వ్రాసి శ్రమపడిన యాకవివర్యులాంధ్రుల కృతజ్ఞతకుఁ బాత్రులని నా యాశయము.

బ్రహ్మాండపురాణాది గ్రంథకర్తలగు కావ్యసత్కృతితీర్థ బిరుదాంకితులు

12. శ్రీ జనమంచి శేషాద్రిశర్మగారు — కడప.

తమరు దయాపూర్వకముగా పంపిన శ్రీశంకరవిజయమును బహుమానపూర్వకముగ శిరసావహించి ధన్యుఁడనైతినని తలంచుచు నాయెఱింగిన తావులఁ బఠించితిని, బ్రహ్మశ్రీ నాదెళ్ల మేధాదక్షిణామూర్తిశాస్త్రిగారి పీఠికయుఁ బఠించితిని. బ్రహ్మశ్రీ భమిడిపాటి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు శ్రమించి యాంధ్రీకరించి రనుట నిస్సంశయము. పరివర్తనము నాయెఱింగినంతవఱకు బాగున్నది. కొన్ని తావుల మూలార్థమును పెంచియుఁ గొన్ని తావుల సంగ్రహించియుఁ దెనిఁగించిరి ఇది విహితవ్యాపారము. ఏయే తావుల విస్తృతము గావింపవలయునో ఎందెందు సంగ్రహింపవలయునో కవిహృదయమే యద్దానిని నిర్ణయించుకొనును. కవిత్వము పెద్దలు మాటగట్టుచున్నట్లున్నయది. శైలి సులభముగానున్నది. ఎందో కఠినపదభూయిష్ఠముగానున్నను, ప్రాయశః సర్వజన సుబోధముగా నున్నదని నా దృఢవిశ్వాసము. ఇక్కార్యమొనరించి గ్రంథకర్తగారు ధన్యులైరి. ఇట్టి యుత్తమగ్రంథముల రచించుమహాభాగ్యమీ గ్రంథకర్తకలవడినది. అదియే వీరు ధన్యులని వేనోళ్లఁ జాటుచున్నది. ఇఁక నింతటి పీఠికఁ గూర్చి:—

శాస్త్రిగారు చక్కని పీఠిక వ్రాయించిరి. గ్రంథమును బలుసారులు పఠించిరి. విశేషాంశములఁ బరికించిరి. మంచిశైలితో వ్రాసిరి. శ్రీశంకర భగవత్పాదులవారింగూర్చి యనేకాంశములం దెలిపిరి, ఎల్లరు కృతార్థులు గావలయునను వీరి సంకల్పము ఫలించునదియె. మతముల సంగ్రహించి తెలుపు తావుల వీరి విమర్శపాండిత్యము స్పష్టమగుచున్నది. గ్రంథమునకీపీఠిక యనుకూలముగాఁ గుదిరి బంగారునకు వెలిగారమునకుఁగల సంబంధమును స్మరింపఁజేయుచున్నది. ఇంక శ్రీశంకరాచార్యుల జననకాలనిర్ణయమున ననేకసంశయము లున్నవి. నేను చదివినంతవఱకు వీరు మంచిమార్గము నవలంబించిరి. అంతకంటె శ్రమంపడ వలసుపడదని నే నెఱుంగుదును. ఈగ్రంథ మాంధ్రమండలమున వ్యాపించి సుభక్తి నెలకొల్పుఁగాక.

భోగీశ్వర సత్యసత్యోపాఖ్యానాద్యనేక గ్రంథకర్తలు,

13. శ్రీమల్లంపల్లి మల్లికార్జునారాధ్యులుగారు — పుల్లేటికుఱ్ఱు.

కం॥ వేంకటసుబ్రహ్మణ్యుల । శంకరవిజయంబు మిగుల సంతసమునఁ గనెఁ ।
శంకరకృప నానార్యు । శాంకం బకళంకమగుచు నలరు జయమునఁ ॥

కం॥ శంకరుఁడా! కృతినాథుఁడు । శంకరవిజయం! కృతికి సంజ్ఞ యయెనా ।
శంకరవిజయంబా! భళి । వేంకటకవి పుణ్యమేమొ వర్ణన సేయన్ ॥

తే॥గీ॥ వరసపదసద్గుణాంచిత సాగువృత్త । సకలశాస్త్రజ్ఞ సంసేవిత సత్స్వభావ ।
భమిడిపాటి వేంకటకవి బ్రహ్మకవిత । అరయ నెవ్వారినలరింప దవనిసహహా?

తే.గీ॥ దక్షిణామూర్తికృపఁజూచి తగినపీఠ । మునఁబ్రతిష్ఠించె మీకవితనుగవీంద్ర ।
కృతివిభుఁడుగూర్మి మీకు మీకృతికు మీరి । కాయుత్కీర్తివృద్ధులనమరఁగూర్చు

శ్లో॥ అస్మాకమపియుష్మాకం । దేశికాః పురుషోత్తమాః । తత్ప్రసాద లవో భూయో
భూయో భూయాదభీష్టదః ॥

నాగరఖండాద్యనేక గ్రంథకర్తలు, అభినవసరస్వతీ పత్రికాధిపతులు,

14. శ్రీజానపాటి పట్టాభిరామశాస్త్రిలుగారు — జానపాడు.

తెనిఁగించిన మీ శంకరవిజయము మాయభినవసరస్వతీ కార్యాలయము నలంకరించినది. అత్యంతశ్రద్ధతో శ్రీమేధాదక్షిణామూర్తిశాస్త్రిగారి పీఠిక సమగ్రముగఁ జదివి పదింటికి రెండుపుటలు చొప్పున గ్రంథమంతయుం జదివితిని. తర్కమీమాంసాదిశాస్త్రపరిచయముతోఁ జక్కని సాహిత్యముతో నవగాహన చేసికొనఁదగిన విద్యారణ్యకృత శంకరవిజయమును సరిగా నాంధ్రీకరించియు విజ్ఞప్తిలో మీరుచూపిన వినయమున కచ్చెరువందితిని. "నమంతి సంతస్త్రైలోక్యాదపి లఘ్వింసమున్నతిమ్" మను నభియుక్తోక్తి మీయెడ బాగుగాఁబట్టినది. మీగ్రంథములో నాకు దోషములె కనుపట్టినవి కావు. మీగ్రంథమునకు మేధాదక్షిణామూర్తిశాస్త్రిగారి పీఠిక మఱింతవన్నెఁదెచ్చినది. శ్రీశాస్త్రిగారి పిత్ర

కాదులగు పురుషోత్తమశాస్త్రిలవారి సహాయముంగూడ నీతద్గ్రంథరచనయందు మీకుండవచ్చును. కనుకనే వారి యద్భుతోత్తరరామాయణముం బోలియు న్నట్లు కనంబడెడిని. వేయేల? మీగ్రంథము భాగవతాదులంబోలె సామాన్యులకు చదువరులకు వేగముగా సుబోధమగు నడకగలదిగాకున్నను ఛందస్సాహితీ ధురంధరుల కత్యంతామోదము గలిగించుటకు సంశయముండదని నాతలంపు.

మహారాజ కళాశాలాంధ్ర గీర్వాణోపాధ్యాయులు దేవవ్రతచరిత్రాది కర్తలు

15. శ్రీమేడేపల్లి వేంకటరమణాచార్యులవారు — విజయనగరము.

మయాయం గ్రంథ ఆమూలాగ్రం మాన్యైకాంతికచేతసా పాఠి. మూర్ప్కామనుసరత్యాంగ్ర్యకగణమితి మే నిశ్చయః. కవితాశైలీ సంస్కృతపద భూయిష్ఠానిర్దుష్టాచ. విచిత్రాపిష్టాతిర్య గంధోకుత్రాపిన దృశ్యతే. బృహదుపాధి పరీక్షార్థం పఠనీయేషు గ్రంథేష్వయమగ్ర్యతమ ఇతి మే మనీషా.

గీర్వాణాంధ్రకవివరులు బహుగ్రంథకర్తలు విమర్శకులు న్యాయవాదులు.

16. శ్రీనాగపూడి కుప్పుస్వామయ్యగారు బి.ఏ. — తిరుపతి.

భవద్విరచితాంధ్ర శంకరవిజయమును నందందుంగాంచి యంచితామోద మానసుండనయితి. కైగ నేతకిది తొల్లిటి జతనంబని వినాను వ్రాసినారు కావునం బ్రథమకవిత్వమే యిట్లు సొంపుగా నుండ నుత్తరకాలంబున మీరచన లెంతటి ప్రౌఢముగానుండునో యెఱుంగరాదనితోంచెడు. మీకవిత్వము ధారా శంబగు ధారాశుద్ధిగలిగి లలితప్రౌఢరచనల నొప్పారుచున్నయది. అందందు మనోహరములగు వర్ణనలును జిత్రరచనలును గానంబడియెడు. కేవల శాస్త్ర చర్చావిషయకములకు పట్టులును యథామూలంబుగ నాంధ్రీకరింపంబడినవి. కవి పతంసులగు శ్రీనాదెళ్ల మేధాదక్షిణామూర్తిశాస్త్రులుగారు వ్రాసిన పీఠిక నిష్పక్షపాతముగాను సమంజసముగాను నున్నది. నవలలు మొదలగు పొత్తముల మొత్తములు కుప్పలుగానుప్పతిల్లు నీకాలంబున నీగ్రంథము కథ్యమానవిషయ ములంబట్టియు నురుచిరశైలింబట్టియుం దీకాకారులు నుడివినవడువున నుత్తమ కావ్యములలో నొకటిగ నెన్నంబగియున్నది. కవిత్వశక్తితో నీశ్వరగురుభక్తి యొదవుట మేలిమపసిండికి నెత్తావి యమరినచందమునం గొమరారు.

చ॥ సరసపదార్థసంగతుల సంస్కృతభావను జెన్నుమీఱు శం। కరవిజ యంబు ప్రౌఢతరకావ్యము దాని తెలుంగు టెంతొ దు। ష్కరమయిన న్మనోజ్ఞమగు శైలిని బండితులాదరించున। ట్లరయుగ దాని మీరలిటు లాంధ్రనుసేత నుతింపం గావలయు॥ చ॥ మతిందలంపంగ నబ్బురమమందముగా నొదవుంగవిత్వని। త్కృతికిది యాదియత్నమని మీరువచించెదరట్లుగాయెయుం బం। డితజనసమ్మతంబుగం బటిష్ఠత మీఱంగం గావ్యమునర్చిం। చితిరి బుధుల్మెచ్చ వ్యామతిసేయంగంబోలును సాంధ్ర మండలికి॥ శా॥ ద్వైతభ్రాంతితమః ప్రభాకరము భక్తప్రాప్త మోహాపహ।

ద్వైతజ్ఞాననిధిప్రదంబు భవబంధచ్ఛేదవిత్తంబరిత్రాత్రిం బాతీహారంబు శంకరగురు ధ్యానంబు మీ కెంతయుం| జేతఃప్రీతిగ వార్పిసి తత్కథలవాసిం గాంచి నారిమ్ము హీన్|| కం|| దురితాజ్ఞానతిమిరభా| స్కరమపవర్గప్రదంబు శంకరభగవ| చ్చరణస్మరణము తద్గురు| చరితాఖ్యానంబు గూర్చు సకలశుభంబుల్|| కం|| శంకరమును సంస్మృతి నా| శంకరమును నైన గురుని చారిత్రంబు| న్శంకరపవిపంకజముల| కంకిత మొనరించుటది సమంచితము కదా|| కం|| దిటవున శంకరవిజయము| బటురచనల మడివి భమిడిపాట్యన్వయ భూ| గ్జటిపదభజన నిరత వేం| కటసుబ్రహ్మణ్యనామ కవి కృతియయ్యెన్||

శ్రీ గౌరాంగ రామకృష్ణ పరమహంసచరిత్రాద్యనేక గ్రంథకర్తలు

17. శ్రీ కూచి నరసింహము పంతులుగారు బి.ఏ. ఎల్.టి. పిఠాపురము.

తమరు దయతో నంపిన యాంధ్రీకృత శంకరవిజయమందినది. అనారోగ్యస్థితిలో నుండుటచేతఁ దనుగ్రంథమున్ పటనచ్చునంఁ గొన్ని పద్యములుమాత్రమే చదివి చూడఁగలిగితిని. ఇది తమ పరిశ్రమఫలమ్మనుటకు నేఁజదివిన పద్యములలోని కవితాధార చక్కఁగా హృద్యము గానున్నది.

సంగీతసాహిత్య కళాతపాళిణ వేదాంతభాష్యభావనా పరాయణ వాగ్గేయకారక బిరుదవిరాజితులు, శంకరరక్షాదిగ్రంథ రచయితలు, న్యాయవాదులు,

18. హరి నాగభూషణముగారు బి.ఏ. — మచిలీపట్టణము.

బ్రహ్మశ్రీ భమిడిపాటి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు విరచించిన శ్రీశంకరవిజయ మటనట నవలోకించితిని. ఇయ్యది మాధవాచార్య కృతమున కనువాదము. శ్రీవిద్యారణ్యాపర నామధేయులగు శ్రీమాధవాచార్యులు శ్రీశంకరాచార్య నవరావతారముగ నెఱుంగఁబడు మహామహుఁడు. ఉత్తమకావ్య నాటకాలంకార విద్యాభ్యాసకులు పఠించి యత్యుత్తమ సాహిత్యసంపద నందుటకును పౌరాణికులు పురాణంబుగఁ బఠనశ్రవణములొనర్చి కృతకృత్యులగుటకును ముముక్షువులు గురుకథాముఖంబున సమస్తవేదాంతసిద్ధాంతములఁ గరతలామలకంబులొనర్చికొని స్వస్వరూపానందావిర్భావ భాసమానులగుటకును శ్రీమాధవాచార్యులు సంస్తూయమాన శయ్యాపాకంబులతో శాస్త్రవిషయంబులను బ్రదర్శించుచు శ్రీశంకరవిజయగ్రంథమును రచించి లోకసంగ్రహ మొనర్చియుండిరి. ఇట్టిగ్రంథ మాంధ్రీకరించుటయన్న సామాన్యమేధావులకగు కార్యంబుగాదు. ఇట్టిచోఁ బనిఁబూని గ్రంథమంతయు నిర్వహించుట యనేకవిధంబులఁ బ్రస్తుతిఁజేయఁదగి యున్నది. సామాన్యదురవగాహంబగు నిది పరివర్తనమొందుట యాస్తికులకు మిగుల సంతోషావహమే. దీన శ్రీమజ్జగద్గురుని దివ్యచరిత్ర మందఱును బఠించి కృతార్థులు గాఁగలరు. ఈగ్రంథరచనమును గూర్చియు శైలి మున్నగువానిం గూర్చియు గ్రంథపరిశోధకులును టీకాకారచయితలు నగు బ్ర|| నాదెళ్ల మేధాదక్షిణామూర్తిశాస్త్రిగారు విపులముగఁ జర్చించి న్యాయవిమర్శనముఁ గావించి

యుండిరి. ఆంధ్రీకరణమున సులభగ్రాహ్యమగు శైలి గ్రంథకర్తకలవడినట్టుల లేదు. సంస్కృతభాషాభూయిష్ఠముగఁ గవిత్వమల్లెడి స్వభావము గ్రంథకర్తయెడఁ గానుపించెడిని. అట్టిస్వభావము మాధవకావ్యానువాదమునుబట్టి ద్విగుణీకృతంబయ్యె. ఎట్లున్నను గవిత్వము ప్రాయశః ధారాశుద్ధిగలదిగనె విరాజిల్లుచున్నది. ఒకవైపున నాస్తికమతంబులు మఱొకవైపున భావకవిత్వములను పేరనికృష్టనాగ్రచనలు వేఱొకవైపున గ్రామ్యభాషా ప్రవాహంబును విజృంభించుచుండ శ్రీసుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు ప్రాచీన సంప్రదాయములనె యనుసరించి యిట్టికబ్బము వ్రాయుట వారి పూర్వపుణ్యమని చెప్పకతప్పదు. ఈయది శ్రీశంకరగురుప్రసాదమున దిగంతవిశ్రాంతకీర్తి వహించుఁ గావుత.

బ్రహ్మశ్రీ నాదెళ్ల మేధాదక్షిణామూర్తిశాస్త్రిగారు రచించిన పీఠికయె యీ గ్రంథమునకు మేరుపుష్పాయమానమై నలరారెడిని. గ్రంథమంతయుం జదువలేనివారి పీఠికఁ జేనియుండవలసిన గ్రంథవిషయములను నింక విశేషములనన్నింటిని సమగ్రముగ గ్రహించి కృతార్థులు కాఁదగునట్టి పీఠిక వ్రాయఁబడియున్నది. ఈతఁడు వయసునఁ జిన్నయయ్యు శాస్త్రకవితాపరిచయంబున మిన్నయయి శోభిల్లుటకుఁ బురుషోత్తమాఖ్యగ్రాశీర్వాదములగు జనకులయాశీఃప్రభావంబును స్వనామాంకిత దైవకృపామహిమంబును గారణంబులని నాకుఁదోఁచెడిని. ఇట్టి మహాభాగుఁడు దీర్ఘాయుష్మంతుఁడయి తానింక ననేకసద్గ్రంథరాజంబుల విరచించి దిగంతల సద్యశంబు నార్జించి కృతార్థుఁడగుఁ గాతమని పరమేశ్వరునిఁ బ్రార్థించువాఁడను:

వేదార్థ మనదృశముగఁ జెప్పఁగల 'అభినవవిద్యారణ్యులు' తపోధనులు.

19. శ్రీ ఉప్పులూరి గణపతిశాస్త్రులుగారు — కాకినాడ.

భో భో మహాశయాః భవద్భిరాంధ్రీకృత్యప్రేషితే గ్రంథరాజే స్థాలీపులాకన్యాయేన యథావకాశం కతిచిద్విషయాన్ ద్రాక్షం। వాఙ్మయీవివాహాధికరణపదనామ్బుజానాం యుష్మద్విధానాం ఏతాదృశ దుర్భేద్యప్రాచీన గ్రంథాంధ్రీకరణోద్యమః మహతే లోకోపకారాయ భవేదితి నిశ్చినుమః। అధునాతనానాం కవివరేణ్యానాం ప్రాయశః ఏతాదృశమేవ శేముషీముద్రితీ ముత్పశ్యామః। యత్పత్రికాదిముఖేన 'కలగూరగంప, నవలా' ఇత్యాదిరూపేణ భగవత్యా దేవ్యాస్సరస్వత్యా విజృంభణం। తత్త్రిగదనం హి చమత్కారోక్తిచాతురీమాత్రం ఐచ్ఛికకల్పనాశక్తిసహకృతం అపేక్షతే నతు పాండిత్యాద్యతిశయం॥

కించాద్య యుగ్రంథరత్నే నాదెళ్లోపనామక మేధాదక్షిణామూర్తిశాస్త్రిసంజ్ఞిత కవివరేణ్య విరచిత (పీఠికా) ఉపోద్ఘాతసంవలిత; ఆమోదసంవలిత సువర్ణసుమవత్ సర్వలోకశిరోవాహ్యతాం సంప్రాప్య సర్వజనశ్రేయసే భూయాదితి శివం॥

గ్రంథము వలయువారు:— బందరులో నాదెళ్ల పురుషోత్తమశాస్త్రులుగారికి రు 4—0—0 అందఁజేసినఁ బడయఁగలరు.

శ్రీకృష్ణ భారతకర్తలు, బహుప్రబంధరచయితలు కవిసార్వభౌమ బిరుదాభిరాములు.

20. శ్రీశ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రులుగారు—

రాజమహేంద్రవరము.

ఇది శ్రీవిద్యారణ్య మాధవాచార్య కృత శంకరవిజయమున కాంధ్రీకరణము. బ్ర. ధమిడిపాటి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మ ప్రణీతము, పదియాశ్వాసముల పెద్దగ్రంథము. దీనికి బ్ర. వాదళ్ళ మేధాదక్షిణామూర్తిశాస్త్రిగారు మంచి పీఠిక వ్రాసినారు. దాన నీగ్రంథ ప్రాశస్త్యము లోకవిదితముకాఁగలదు. నేనిం దక్కడక్కడఁ గొన్నికొన్ని భాగములు చదివినాఁడను. కవిత్వ మతిసులభమనికాని, అతికఠినమనికాని చెప్పుటకు వలనుపడదు. సమయోచితముగాఁ గూర్పఁబడినది. కవి వైదికసంపత్తికల పండితవంశమం దుదయించినవాఁడగుట చేతను సంస్కృతము మిక్కిలిగాఁ జదివినవాఁడగుట చేతను సంస్కృత పదములే యిందుఁ దఱచుగా వాడఁబడినవి. ఇది గుణమేకాని దోషముకాదు. నేను నా మొదటికవిత్వమం దిట్లే వాడితిని. రానురాను దెలుఁగే ప్రాధాన్యము నొందె. ఇక్కవి కవిత్వము నిట్లేకావచ్చును. ఇందక్కడనే నొక్కొకచో నతిస్వల్పదోషములున్నను, గవిత్వము మృదుమధురముగా మనోహరముగా నున్నదని చెప్పుటకు సందేహమక్కఱలేదు. సకల జగద్గురువైన శంకరభగవత్పాదాచార్యుని చరిత్రమిట్లు రచించుటంజేసి కవిజన్మము సార్థకమైనదని నేనిట వేఱ వ్రాయనవసరములేదు. నాకు నెన్నియోనాళ్ళనుండి శంకరవిజయము వ్రాయవలయునని సంకల్పము కలిగియున్నది. కాని సిద్ధింపలేదు. నేను రచింపకున్నను మావెలనాఁటి వైదికుఁడును, మాయాయుష్కాన్వయ సంభవుఁడును, మాగోత్ర సంబంధియు విశేషించి మాభావుకుల (నాదెళ్ల పురుషోత్తమశాస్త్రులుగారి) ప్రియశిష్యుఁడు నగు నావాఁడు రచించినాఁడుకావున నిది నేను రచించినట్లే సంతసించుచు నీగ్రంథము సర్వలోక సమాదరణీయంబై విరాజిల్లఁగావుత మని కోరుచున్నాను.

విషయసూచిక.

విషయము. | పుటసంఖ్య

ప్రథమాశ్వాసము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

తృతీయాశ్వాసము.

చతుర్థాశ్వాసము.

పంచమాశ్వాసము.

ష ష్ఠా శ్వా స ము.

స ప్త మా శ్వా స ము.

అష్టమాశ్వాసము.

నవమాశ్వాసము.

శ్రీ మేధాదక్షిణామూర్తయేనమః.

పీఠిక.

శ్లో॥ శంకారూపేణమచ్చిత్తం । పంకీకృత మభూద్యయా।
కింకరీయస్య సామాయా । శంకరాచార్య మాశ్రయే॥
శ్లో॥ అవిద్యా భానుసంతప్తో । విద్యారణ్య మహాంఘ్రిపే।
యాదృక్ఛీకరతస్తానా । మరణ్యాం ప్రీతిదాయకమ్॥

దోషజ్ఞులకువినతి — గుణజ్ఞులకు నుతి,

ఈ 'శంకరవిజయము' యథామతిఁ బరికించిన నన్నుఁ దత్కర్త పీఠిక వ్రాయఁగోరఁగా నల్పజ్ఞుఁడనయ్యు, జగద్గురువుల యెడ నుండవలసిన భక్తిచేతను కృతికర్తయెడఁగల సోదరాదరము నను నన్యథాకరింప నేరక, 'సంతస్స్వంతి పరోక్తిమాత్రకజుషః కిం చింతయానంతయా' యను విద్యారణ్యోక్తి సంస్మరించి యిట్లు వ్రాయఁ గడంగువాఁడను.

ఉపక్రమము:—

సృష్టిలో మానవత్వమునందలి వైలక్షణ్యము పాంత్రిక విచారైక వివేక సమభిజ్ఞేయము. అందవతారత్వము విజ్ఞాన క్రియాశక్తి సంయోగలక్షితము. మానవుఁడు బుద్ధిసాధ్యముల నూహించుచుండును. అవతారపురుషుఁడు మానవ సామాన్య దురధిగమ్యములం దెలిసి యనుయాయులకుఁ బ్రాప్యములుగా నొనర్పఁగలుగును. సామాన్యజనునికి నవతారమూర్తికి నంగారమునకును రతనమునకు నుండునంతరముకలదు. వస్తుత్వమున నుభయమున కేకత్వమే. తేజముననే తారతమ్యము. కావుననే,

యద్యద్విభూతి మత్సత్త్వం । శ్రీమదూర్జిత మేవవా।
తత్తదేవావగచ్ఛత్వం । మమ తేజోఽంశసంభవమ్॥

అని శ్రీకృష్ణభగవానులు పల్కిరి.

అవతారములు:—

ఈ యవతారములు దేశకాలానుసారములగు యొక్కొక్క పరమలక్ష్యము గలిగి సముద్భూతము లగుచుండును. అందుచే దఱచుగాఁ గాలవాహినియొక్క పరిణామ ప్రవాహమున కంతరాయ జనకమగు ధర్మగ్లానియొదవి యధర్మాభ్యుత్థాన మగునపుడు సంస్కరణావశ్యకత గలిగి యనేకసంప్రదాయములం దేశకాలముల ననుసరించి ధర్మసంస్థాపనైక లక్ష్యంబగు నిచ్ఛాశక్తి ప్రాబల్యమునఁ గ్రియాశక్తిస్వరూపమై యేర్పడినదే యవతార మనఁబరఁగుచుండును. అదియే బ్రహ్మములు సర్వమయుఁడగు నీశ్వరు ధ్యానింప నవతరించిరనుట. అట్టివారు లోకసంగ్రహార్థ మాచరించు కర్మములు.

యద్యదాచరతి శ్రేష్ఠ । స్తత్తదేవేతరో జనః ।
స యత్ప్రమాణం కురుతే । లోక స్తదనువర్తతే ॥

యనునట్లు ప్రజాసామాన్యానుష్ఠేయము లగుచుండును. అందుచేఁ గొందఱి చరిత్రములం దపూర్వాంశములు పెక్కులుండును. అవి సోపపత్తికముగఁ దెలిసికొనుటయుఁ దదుద్బోధనముల సభక్తికముగ నలవఱచికొనుటయు జిజ్ఞాసువుల కవశ్యకర్తవ్యములు. అందెవ్వరిదేశమునకు సంబంధించినవి వారు ముందెఱుఁగవలయుఁగదా.

శ్రీశంకరావతారమునకుఁ బూర్వపుదేశస్థితి:—

మన భరతఖండమున శ్రుత్యుక్త ధర్మానుసరణము విహితమై యుండు. తదాచరణమున నొకప్పుడు కర్మభాగమునకుఁ బ్రాధాన్యమొదవె. జైమిన్యుక్త పూర్వమీమాంసోదిత క్రతువిశేషము లెల్ల ద్విజులొనర్చుచుండెడివారు. యజ్ఞములొనర్చినందువలన జీవుఁడే సోమయాజి, హృదయమే యగ్నికుండము, ధ్యానమే యగ్ని, యింద్రియసుఖములే యాజ్యము, క్రోధాదికములే యజ్ఞపశువులు నను తత్త్వజ్ఞానసిద్ధియు దానఁ జిత్తశుద్ధియుఁ బడసి తద్ద్వారమునఁ బరమగమ్యమగు మోక్షమందవలయునను జ్ఞానము క్రమక్రమముగా క్షీణించి కామ్యములు హెచ్చఁజొచ్చె. దాను

లను యాగాదికర్మముల కతిశ్రద్ధానుగతి ప్రాప్తించె. క్షుద్ర బల్యాత్మక జీవహింసయు ప్రబలె. కొండఱు కోమలహృదయుల కందు వైముఖ్యమేర్పడె. ఎట్లయిన, జ్ఞానవైరాగ్యోద్ధరణావశ్యకత గలిగె. అట్టియెడఁ గామ్యకర్మారణ్య విచ్ఛేదనమొనరించి వైరాగ్యబీజావాపమొనర్ప గౌతమ బుద్ధుఁడు కరుణామయ స్వరూపమై యవతరించెను. అహింసా పరమధర్మ ప్రతిష్ఠాపనముఁ గావించువాఁడై, సంసారము దుఃఖభాజనమనియు, రాగాదికములుడిగిన నది యడఁగుననియు, భూతదయ, సత్యము, త్యాగము, నిష్కామత, సాధుజీవనము, సంతృప్తి, మననము, సద్బోధ మున్నగునవి యలవఱచికొన్న సత్ప్రవర్తకులు ద్విజులయినను నద్విజులయినను స్త్రీలయినను బురుషులయినను నిర్వాణము నొందఁగలరనియుఁ దేటతెల్లముగా దేశభాషలలో నుపన్యసింపఁజేయఁజొచ్చె. శ్రోతలకుఁ జిరాభ్యాసలభ్యమగు వేదాధ్యయనము, నధికద్రవ్య సాధ్యమగు క్రతునిర్వహణము, మహాదేహ బాధాకరమగు తపశ్చరణము మున్నగునవేవియు నక్కఱలేకుండ సార్వజనీనముగా సూక్ష్మమున మోక్షమబ్బు ప్రక్రియ కలదన్ననే యాకర్షకము గదా! ఇంకఁ బైపెచ్చు బుద్ధుఁడు తనకుఁ దన ధర్మమునకుఁ దన సంఘమునకు శరణుఁ జొచ్చిన 'భిక్షువు' లకు వస్త్రబాధలు తొలఁగ నెలవులుగా 'విహారము' లంగూడ నేర్పఱచినమీఁదట 'వింటికంటె గుడిపదిల' మనికొననివారెవరు? అతఁడు దేశాటన మొనర్చినకొలఁది దన్నీతిబోధారసాస్వాదనపరులైన ప్రజ లక్షారోదకమునకు మత్స్యములట్లు చేరుచుండెడివారు. వేనవేలుగ నాతని కనుయాయులయిరి. తన్మత మనతికాలమున నార్యావర్తమెల్ల వ్యాపించి యనేక శతవత్సరములు నిరంకుశపరిపాలన మొనర్పఁజాలిన దటుండ నన్యదేశములకుఁగూడఁ బ్రాకి యనల్పవ్యాప్తిఁగాంచి యిప్పుడు మానవ కోటిలోఁ జతుర్థాంశము నాక్రమింపఁజాలినదై యున్నది. కావుననే, బుద్ధుఁడు పాశ్చాత్యార్వాచీన చారిత్రకులచే 'The Light of Asia' అని పొగడఁబొందఁగలిగె,

ఈతని మతము దయా హింసా ప్రతిపాదకమై స్థూలదృష్టిని ప్రస్తుతిపాత్రమైనను దుదకది సౌత్రాంతిక వైభాషికోదిత 'క్షణ భంగవాదము'గాఁ బరిణమించి ప్రత్యభిజ్ఞాన శక్తికిని దానఁ బ్రవృత్తికిని భంగముఁ గలిగించునట్టి పునాదిలేని గోడయయి శ్రుత్యైకవేద్యమగు పరమగమ్యము నందింపఁజాలనిదయ్యె. ఇంక మహావీరాభిధానుఁడై పిదప జినుఁడనఁబరఁగిన వేఱొకమతకర్త ననుసరించిన వారును వేదప్రామాణ్య మంగీకరింపక పరమాణు కారణవాదులై జీవుఁడు సమీచీన జ్ఞానచరితములచేఁ గర్మాష్టకబంధ విచ్ఛిత్తి నందిన నలోకాకాశముక్తి యబ్బుననిరి. కాని, వారిజీవుఁడు సావయవుఁడై నాశముగలవాఁడగుట మోక్షమందఁజాలఁడయ్యె. ఇట్టివారు లోకాయతికులని వ్యవహరింపఁబడుచుండిరి. తత్తన్మతానుయాయులు పరలోకము కలదను 'మతి' లేక 'అస్తినాస్తిదిష్టమ్మతిః' అను పాణినీయ సూత్రము ననుసరించి 'నాస్తిక' శబ్దవాచ్యులుగాఁ బరిగణింపఁబడవలసిన వారయిరి. క్రమముగా విపరీతస్థితులును బొటిల్లనయ్యె.

బౌద్ధభిక్షువులందు నిర్వాణపారమ్యమున సోమరితనమును గర్మత్యాగమున నిరీశ్వరత్వమును బొడముకొనెను. తద్విహారములందు స్త్రీపురుషులకుండిన నిర్ణయములు నంతకంతకుఁ దొలఁగి దుర్ణయములు ప్రబలి యీ బౌద్ధమతప్రవర్తలు సంఘమునకు భారముగాఁ దోఁచిరి. పెక్కుర కేవగింపుపుట్టె. కర్మాచరణమునకు బుద్ధి మఱలె. కొందఱు పూర్వమహర్షిప్రోక్త వివిధదర్శనరూప సూత్రానుసారముగా మతోద్ధరణము కావింపఁ దొడఁగిరి. అందెన్నికఁ గన్నవి— గౌతమ, కణాద, కపిల, పతఞ్జలి, జైమిని, బాదరాయణ ప్రోక్తములు,—న్యాయ, వైశేషిక, సాంఖ్య, యోగ, మీమాంసా, వేదాంతాభిధాన ప్రథితములు షడ్దర్శనములు. వేదప్రామాణ్య పునః ప్రతిపాదనోద్యోగులగు ప్రాజ్ఞులెల్లఁ దత్తన్మతానుసారులైరి. మఱికొందఱా వేదముననే తలకొకముక్క పట్టుకొని యొక్కొక్క నూతనమతము నుద్ధరింపఁజొచ్చిరి. దానఁ దాంత్రికములు హెచ్చె.

ఎవరిమతము వారిదయ్యె. "శాక్తైః పాశుపతైరపి క్షపణకైః కాపాలికైర్వైష్ణవైరప్యన్యైః" అన్నట్లసంఖ్యాకములగు మతములును దత్తత్ప్రవర్తకులు నేర్పడిరి.

ఇందెల్లఁ బూర్వమీమాంసామతమును బునరుద్ధరించిన భట్టపాదాపర నామధేయవిజ్ఞేయుండగు కుమారిలభట్టు కార్తికేయావతారముగా నెంచఁబడినవాఁడై, తన నిరంకుశ ప్రతిభావిశేషమున ననల్పవ్యాప్తిఁగన్న బౌద్ధమతమును బూర్తిగాఖండించి, వేదచోదిత శ్రౌతస్మార్త నిత్యనైమిత్తిక కర్మాచరణంబు నుజ్జీవింపఁజేసినవాఁడయ్యె. అది కొంతవఱకు శ్రేయోదాయకమే యయినను, 'ఏవం త్రయీధర్మమను ప్రపన్నా। గతాగతం కామకామా లభన్తే' యను నట్లు ప్రజలర్థవాదానుస్మృతిఁ గర్మము లాచరించుటచేఁ జిత్తైకాగ్ర్య మొదవదయ్యె. మఱియుఁ దత్త్వజ్ఞాన విరహిత శుష్కకర్మాచరణైకపరత్వమేర్పడెను. ఒకఁడేటికీఁదఁగ నింకొకఁడు కోటికీఁదెనన్నట్లయినది. బౌద్ధులు వైరాగ్యముపేరఁ గర్మమునకు దూరగులయిరి. తద్భిన్నులు కేవల కర్మానుగంతలయి జ్ఞానపక్షసుంతయుం ద్రొక్కరయిరి. మఱియు, భైరవులు, శాక్తేయులు, గాణాపత్యులు మున్నగు కొందఱియందు ఘోర దురాచారములు ప్రబలఁజొచ్చె. ఈ యావిభిన్న మతస్థులకును లోకాయతికులకును బరస్పర సంఘర్షణము పెచ్చుపెరిఁగి లోకోపద్రవకారణము కానయ్యెను. ఎటఁజూచినను సత్యజ్ఞానము మృగ్యమై ధర్మవిప్లవ మేర్పడెను. అట్టి సందిగ్ధసమయమున, దుర్మతనిర్మూలనము కావించియు, సన్మత సామరస్యమొనవించియు, సత్యజ్ఞానము వెలయించి, శాంతినెలకొలిపి క్షీణించిన సకలధర్మములఁ బునరుజ్జీవితములుగానర్ప దక్షుండెవ్వం డయిన నవతరించుఁగాత మని లోకము వేచియున్నతరుణమున, నుత్తమజ్ఞాన వైరాగ్య ప్రతిపాదకముగ నద్వైతమత సంస్థాపనము గావింప లోకక్షేమంకరులగు శ్రీశంకరభగవత్పాదుల వారవతరించిరి.

శ్రీశంకరాచార్యులు — తచ్చరిత్రాంశములు: —

ఈ యవతారపురుషుండు,

‘ వబభూవ పురాతనేషుత । త్వద్భుతో నాద్యతనేషు దృశ్యతే
భవితా కిమనాగతేషు వా । ననుమేరో స్సదృశో యథాగిరి

అని ప్రశంసింపఁబడిన మహానుభావుండు. తచ్చరిత్రాంశము లిందు మున్ముందెఱుంగఁదగినది.

శంకరులం గూర్చి నేర్చికొనుట కాధారములు ప్రాచీన కవికర్తృకములగు ‘విజయములు’. తద్రచయితలు, వ్యాసాచలకవి, మాధవాచార్యులు, చిద్విలాసయోగి, సదానందులు, ఆనందగిరి మున్నగువారు. ఈ ప్రాచ్యవిద్వన్మణులు తదుద్బోధనక్షీర గ్రహైకదక్షులగు పరమహంసలు. కథానాయక కాలనిర్ణయాదికాంశములు వారికిఁ బ్రధానములుకావు. నవీన పాశ్చాత్యసాంప్రదాయానుయాయులగు విమర్శకులకుఁ జరిత్రాంశ గ్రహైక పరత్వ మున్నది. అట్లగుట, శంకరుల కాలముంగూర్చి గతశతాబ్దమునఁ జెక్కుడు పరికించిరేకాని నిర్ధారణము కాలేదు. అయినను,

‘ నిధినాగే భవహ్న్యబ్దే । విభవే మాసిమాధవే।
శుక్లేతిథౌ దశమ్యాంతు। శంకరార్యోదయస్స్మృతః॥’

అను చాటువుంబట్టియు, నర్వాచీనభట్ట నీలకంఠ పండిత ప్రోక్త ‘శంకరమందార సౌరభ’ ప్రాంచితమగు,

‘ ప్రాసూత తిష్య శరదామతియాతవత్యా।
మేకాదశాధిక శతోన చతుస్సహస్ర్యాం॥’

అనుదానిని బట్టియుఁ బాశ్చాత్య విమర్శకులందొకఁడగు మోక్షమూలరు 788 A. D. కావలయునననెను.

శ్రీ విరూపాక్షపీఠస్థ గురుసాంప్రదాయమునందుఁ దెలియనైన కలియుగవత్సరము 3889 కిది సరియగును. మఱియు, శ్రీశంకరార్య శిష్యవరేణ్యుండగు సురేశ్వరాచార్యుండు 8 వ శతాబ్దియందుండినట్లు శ్రీశృంగగిరి మఠగురు పరంపరవలనఁ దెలియనగుటయుఁ గొంతవఱకిందులకుఁ దార్కాణకానోపు. తజ్జన్మనక్షత్రమార్ద్రయని జ్యోతిషికసిద్ధాంతము. అట్లయిన జన్మతిథి

'దశమి' కానేరదు. 'పంచమి'యే కావలయు. ఇందులకు 'శంకర' నామముంబట్టి యక్షరసాంఖ్య సమన్వయముం జెప్పుదురు. 'కాది నవ'సంజ్ఞను, 'అంకానాం వామతో గతి' యను విధిని 'శంకర' శబ్దవాచ్యుజన్మతిథి యొక్క వైశాఖ శు ౫ యయి తీరును. మాధవాచార్యులందు మాత్రము.

'లగ్నే శుభే శుభయుతే సుషువే కుమారం,
జాయా సతీ శివగురో ర్నిజతుంగ సంస్థే।
సూర్యే కుజే రవిసుతే చ గురౌ చ కేంద్రే॥'

యని యిందుక తజ్జనకాల గ్రహస్థితికూడ వివరించిన వారయ్యె. ఇట్లుండ, శ్రీమత్పరమహంస బ్రహ్మానంద సరస్వతీస్వాములవారి ప్రేరణమున విరచింపఁబడిన 'శంకరవిజయధ్వజము' తుదిని నిడదవోలు సంస్థాన విద్వాంసులచే గుణింపఁబడినట్లున్న జాతకచక్రమొక్కటుండిట్లు I కానుపించు.

I

కు	ర బు శు	రా	ల చ
గు	రాశి ఈశ్వర		
శ	కే		

II

* గు	ర బు శు		ల చ
కే	రాశి శ్రీభవ		
* కు			రా
		* శ	

వారిచ్చిన 1 చక్రమున (1) కుజ (2) రవిసుత—నిజతుంగ సంస్థితియు (3) గురుకేంద్రగతియుఁ గలుగలేదు. (4) గ్రహస్ఫుటమునను సరిపడదు. (5) ఇంక, వారొప్పించితిమన్న, 'సురగురు శశిహోరాస్వార్కి దృష్టా సుధర్మే' యను వరాహమిహిరోక్తికణాద బుద్ధాదిరాజదీక్షిత పరమగుట నిటవర్తింపదు. (6) వారుదాహరించిన 'నాభి' యోగము కన్యామిథునలగ్న జాతకులకుఁ బట్టనేరదు. శుభచంద్రసంయుక్తియుఁ గానబడినది. (7) 'పంచత్రింశా

బ్రతః పరంభూయా’ త్తని ఫలితముగల ‘పర్వత’యోగమును జాతకు
నికిఁ బట్టువయ్యెనగుట నీకోటి కానేరదనవలెను.

కావున II మాకోటిగా నీయఁబడినది. ఇందు మాధవోక్త
తత్తద్గ్రహతుంగ కేంద్రస్థిత్యాదులొప్పి, యింకను
లక్ష్మీశంఖామలోత్తమ కాహళి కేసరీగారుడ శారదా పారి
జాత వసుమతీ శుభవాసి శృంగాటక పర్వతాంతరాంశావతారా
దిక బహుళ ప్రబలయోగ కరగ్రహస్థితియు నొదవినది. దాన,
షోడశాబ్ద ప్రభృతికము నాద్వాత్రింశత్కమునగు విద్యాప్రచా
రము, శత్రువిజయము, జితేంద్రియత, తత్త్వనేతృత, ధర్మకర్మ
నిష్ఠ, పీఠాధిరోహణము, శాశ్వతకీర్తి మున్నగునవి ప్రాప్తించి,
చరిత్రాంశములకు సరిపడినదైనది. ఇంక, నితరదైవజ్ఞులను వదలి,
గురుపాదుల జన్మప్రదేశాదికముం గూర్చి ముచ్చటించికొందము.

శ్రీ శంకరులు జన్మించినది మలయాళదేశస్థ పూర్ణానదీ
ప్రాంత కాలట్యగ్రహారమనియుఁ దజ్జనకుఁ డచ్చటి సంబూద్రి
బ్రాహ్మణులందు విద్యాధిరాజ బిరుద విరాజితుండగు శివగురుం
డనియుఁ దజ్జనని యార్యాంబాపర నామధేయయగు శ్రీసతియని
యు విజయములఁ జెక్కుటఁ గలదు. ఏయానందగిరియో
యొక్కరుండుమాత్రము తద్భిన్నముగా నాతండు చిదంబరమున
నొక సన్న్యస్త విప్రపత్నికి నట రాజానుగ్రహమున నుదయించె
ననెను. అదినిరాధారము. ఇంక, ‘మణిమంజ’ ర్యాదులందు
మతవిద్వేష కారణమునఁ జేర్పఁబడిన యపవాదములును బాటింపఁ
దగినవికావు. కాని, తచ్చరిత్రమునఁ దురీయాశ్రమ స్వీకార
విషయమొక్కటి మాత్ర మిటఁ జర్చనీయము.

ఆతని సన్న్యాసముకలి వర్జ్యమనికొందఱును, దాంత్రికమని
మఱికొందఱును సందేహించిరి. అట్లనుటకు,

‘ఊఢాయాః పునరుద్వాహం। జ్యేష్ఠాంశం గోవధం తథా।
కలౌ పంచ న కుర్వీత। భ్రాతృజాయాం కమండలుం॥

అను వర్జ్యపంచకము నందలి కమండలువు సన్న్యాసిపరమని యెంచుటకొక కారణము కానోపు. కాని యది మున్ను గృహస్థాశ్రమమునఁ బ్రవేశించుటెటి, స్నాతకకాలమున ధరించెడి వారన్న 'సోదక కమండలు' వని విద్వదభిప్రాయము. ఇంక, 'సన్న్యాసంపల పైతృక' మ్మను దానికి నిర్ణయ సింధుకారుఁడు, 'యూ...పి సన్న్యాసంపల పైతృక మితికలా నిషేధః, సోఽపి త్రిదండాదివరః' అని వివరించియున్నాఁడాయె. కావున, నది కుటీచక బహూదక కాని పరముకాని పరమహంస విషయముకాదనిస్పష్టము. మఱియు నాలెస యమిత్త్వము తాంత్రికము కాదనుటకు, 'శిఖాయజ్ఞోపవీతా భ్యాంశుత్రేత్యాఖ్యోభవిష్యతి' యను శాంకరోక్తిలోనే సూచితము. అదియటుండఁ జిద్విలాస కృతియందు,

'సన్న్యాసిభిర్నిగేయాంస్తు। పిశ్వేశప్రతిబోధితాన్।
ఒత్వాశ్రమసన్న్యాసం। బోధయామాసతత్త్వవిత్॥'

అనుశ్లోక మాచార్యులది విధివిహితమైన వైదిక సన్న్యాసమేయని ధృవపఱచుచున్నది.

"ఆచినోతిహిశాస్త్రార్థా। న్యాచారేస్థాపయత్యపి
స్వయమాచరతేయస్మా। త్తస్మాదాచార్యఇష్యతే॥"

యనునట్లనీతిబోధాచరణంబులచే లోకమునకుఁ దామార్గదర్శకుండయిన యనింద్య చరిత్రుండగుటఁ దదాచరణమునఁ గల ధర్మసూక్ష్మముల నరసి తెలియవలయు. ఆతఁడు బ్రహ్మచర్యమునుండియే తురీయమునఁ జేరుటయందలి ప్రాశస్త్య ముద్బోధింపనే తానట్లొనర్పఁ గృతనిశ్చయుండయ్యె. కాని, 'నమాతుః పరదైవత' మ్మని నమ్మి యట్లు నెఱపువాఁడగుట, వందుల కాపె యనుజ్ఞకై వేచియుండె. ఏకపుత్త్రవిషయమున నామె వెంటనే సమ్మతింపమికి నగచి, నక్రవశంగతత్వ కిమసిరిపాప్రింపఁ జేసికొని యైనఁ దమకెట్లో యొడఁబఱచి యాశ్రమియై,

'వేదాంతవాక్యేషు విచారవంతః। భిక్షాన్నమాత్రేణచ తుష్టిమంతః।
అశోకవంతః కరుణైకవంతః। కౌపీనవంతః ఖలుభాగ్యవంతః॥'

అని తెల్పితిరని సంతసించె. అట్లయ్యు నిజమాతృచరమస్థితి నందయ్యె యాపె కూర్ధ్వగతియు నొసంగె. ఇదియెల్ల మాతృభక్తి విశేషమునకును దార్ఢ్యముగా గ్రహింపఁదగినది. మఱియుఁ దాను 'బ్రాచీన పుణ్యజనితాత్మ విచారచిహ్న' లెన్న, గోవింద పాదులతోడి ప్రథమసంభాషణమునందే,

• 'స్వామిన్నహం న పృథివీ న జలం న తేజో।
న స్పర్శనో న గగనం న చ తద్గుణా వా।
నాపీంద్రియాణ్యపి తు; విద్ధి తతోఽవశిష్టో।
యః కేవలోఽస్తి పరమస్స శివోఽహమస్మి॥'

యని ప్రత్యుత్తరమిడఁజాలిన, సర్వజ్ఞుఁడయ్యు, గురూపదేశములేకుండ నాత్మవిచారము చేయఁదగదని తచ్ఛుశ్రూష కావించి గురుభక్తి ప్రచరించె. తాను జ్ఞానియయ్యుఁ దీర్థయాత్రల సేవించి, దాన దేశాటనావశ్యకతయు, మహాస్థల సందర్శన ప్రయోజనము నుద్ఘాటించె. మఱియు, నొక్కటఁ గామతంత్రగ్రహణ మొనర్పవలసిన సందర్భమున విశిష్టుం డణిమాదిసిద్ధులందిన మహానుభావుండగుటను, 'వ్యథాయి దేహాంతర సంశ్రయాచ్చ। న్న తేన లిప్యేత హి కర్మణాఽన్యః॥' అను లోకశాస్త్ర ప్రసిద్ధనిశ్చయమునను దేహాంతరమున నట్లొనర్చుటచే, యమికముండమాలాతంత్రోదిత సదాచారత్వాదులు నిషిద్ధములని ప్రసిద్ధకావించె. ఇంక సాధనచతుష్టయ సంపత్తిగల శిష్యులకును బ్రహ్మవిద్యాధికారము కలదనుటకుఁ బ్రభాకరాది శిష్యులకుఁ దత్త్వోపదేశము కావించి యుద్ధరించె. విధ్యుక్తపరోపకారానుష్ఠానమునకై కేరళదేశీయ నిజబంధువర్గమునైనను శపించినవాఁడై దుర్జననిగ్రహము విహితధర్మముగా నుపపాదించె. ఇంక విజగీషుతా విశేషమెల్ల దుర్మతనిర్మూలనైకధర్మ మర్మంబగు నవతారపురుష కర్మంబుగా నెఱుంగునది.

ఇట్టి 'శంకర' భగవత్పాదావతారము ఋగ్వేదోక్త 'సుహస్త' పదమున సూచితమఁట. మఱియు, స్కాంద కూర్మపురాణములందును,

'శివేమదంశసంభూత । శ్శంకరశ్శంకరోత్తమః ।
చతుర్భిస్సహశిష్యైశ్చ । కలావవతరిష్యతి ॥'

మున్నగు సూక్తులు ప్రతిపాదించెనటయు నటుండనిండు. సప్తమహాయనముననే యఖిలశ్రుతి పారంగతత్వము నొందఁజాలిన యనన్యసామాన్య వైదుషీ శేముషీ సముపేతుండై,

'సద్వ్యాపశేవయసి తత్రిసమాగ్రనిష్ఠైః బ్రహ్మర్షిభిః శ్రుతిశిరో బహుధా విచార్య ।
షడ్భిశ్చ సప్తభిరథో నవభిశ్చ భిన్నై । భవ్యం గభీరమనఘం ఘణతిస్మ భాష్యం ॥'

అని యభివర్ణింపఁబడినరీతిని, విరతివనితాసంగముదితుండై పెక్కు లద్వైత సారామృత పూరంబులగు కబ్బములుం మదకు, గీతాసూత్రోపనిషద్భాష్యంబులును రచించిన మహానుభావుండు గదా! మఱియు నెట్టి ప్రయాణసౌకర్యములు లేక మతవిషయక వివాదములవలన రక్తపాతము లగుచుండిన కష్టకాలమున, నిష్ఠుర మెల్లసహించి, యాసేతుహిమాచలము పాదచారియై సంచరించి, వితండవాదశౌండ దుర్మతఖండనైకదీక్షుండై, సకలదిగ్దేశ విద్వద్వృషభుల డీకొని గెలుపొంది, దిగ్విజయపతాకనిలిపి షణ్మత స్థాపనాచార్యుండనఁ బ్రఖ్యాతిఁగన్న శంకరాచార్యుండు సాక్షాచ్ఛంకర ప్రఖ్యుండుగాక వేఱొండు కానుండునే? అది యటుండనిండు. తన్మతసామరస్య విధానము వినుండు.

శాంకరమతము:—

ఆచార్యులవారిశక్తి కాపాలికాదిక సంస్కరణమునఁ గాక, న్యాయసాంఖ్య పూర్వమీమాంసా మతఖండనములం దెక్కుడుగా వినియోగింపఁ బడవలసినదయ్యె. ఇందు న్యాయసాంఖ్యములును పదార్థవిచారణాదులగను న్యాయదర్శనముకంటెఁ గించిద్భేదము గల (సూ ౧౦ అ ౭౨ ప) వైశేషికమును జీవేశ్వరభేదరూప ద్వైతజ్ఞాన బోధకములు. ఎట్లనిన,

న్యాయమతము:—

ఇందుఁ దత్త్వజ్ఞానోత్పాదనమునకుఁ బ్రత్యక్షానుమానోపమాన శబ్దములు ప్రమాణములు. వీనిలో ననుమానప్రమాణము

వలన నీశ్వరుఁడు నిమిత్తకారణముగాను బరమాణువు లుపాదాన కారణములుగాను నేర్పడిన దీజగత్తు. కాని 'శాస్త్రయోనిత్వాత్' అను ప్రమాణమున, బ్రహ్మ శ్రుత్యైకవేద్యమే యగుఁగాని తార్కిక యుక్తి సాధ్యము కానేరదు. మఱియు, 'యతోవా ఇమాని భూతాని జాయంతే, యేన జాతాని జీవంతి, యత్ప్రయంత్యభిసంవిశంతి' యను శ్రుతి ననుసరించి, 'జన్మాద్యస్య యతః' అనుట నుపాదానత్వమణువులకుఁ గాక యీశ్వరునకే సిద్ధించెఁ గాని. పైన శారీరక మీమాంసయం దణువులకుఁ గారణత్వ నిరాసమును బ్రాప్తించినదాయె.

ఇఁక సాంఖ్యము:—

ఈ మతమున, జడమగు ప్రకృతియే సర్వమూలము, విశ్వయోని, సత్త్వరజస్తమోగుణాత్మికయు స్వతంత్రయు నయి పురుష భోగార్థము బహు రూపభాగిని యగు జగన్నిధానమయి వెలయుచున్నది. ఇంక, బంధ మోక్షములు లేని యాత్మ ప్రకృతి సంసర్గమున సుఖదుఃఖాదు లనుభవించుచున్నట్లు కానవచ్చును. ఇట్లు 'బ్రహ్మ' కంటె భిన్నమును స్వతంత్రమునగు నచేతన మొకటియు, సత్యమగు చేతనానంతరముం జెప్పినదైనది. 'ఏకమేవాఽద్వితీయం బ్రహ్మ' యను ప్రమాణమున, సృష్టికంటె ముందుండినది 'సత్' శబ్దవాచ్య మొక్కటియేయయి నేను బహుత్వావస్థ నొందుదునుగావుత మని 'యీక్షించె' నని కదా! అట్టియెడ 'ఈక్షతేర్నాశబ్దం' అనుసట్లుచేతనమైన దీక్షింపఁజాలదనుట నది జగత్కారణమన వలనుపడదయ్యె.

ఇంకఁ బూర్వమీమాంసామతము:—

ఇందు శబ్దముననే సృష్టి. దీనినే 'కర్మ బ్రహ్మవాద' మందురు. దీన జగత్తు సత్యము, జీవులు నిత్యులునయి యనంతముగా నుందురనియు, శ్రుత్యుక్తకర్మాచరణమునఁ గలిగిన 'యపూర్వమే' జీవునికి స్వర్గదమనియుఁ జిరకాలార్జిత పుణ్యవిశేషమే ఫలదాయిని యనియు నేర్పడును. 'ఫలమత ఉపపత్తేః' అను బాదరాయణ

సూత్రమునను, 'యాంతి మద్యాజినోఽపిమాం' మను గీతోక్తిని బట్టియు మోక్షదాత తత్తత్సాక్షాత్కార గమ్య పరమపురుషుఁడు కాని యచేతనమగు 'నపూర్వము' కానేరదయ్యె.

ఇట్టి తత్తన్మత ఖండనానంతరమున,

'అలింగకమచక్రాంక । మజటాస్య సురామిషమ్।
అరక్తకమనూచ్ఛిష్టమ్ । షడస్మాభిరనుష్ఠితమ్॥'

అని శైవ, వైష్ణవ, గాణాపత్య, శాక్తేయ, సౌర, కాపాలికములను నాఱుమతములం దపుడుండిన పూర్వోక్త దురాచారములఁ దొలఁగించి, తత్తన్మత సామరస్య ప్రతిపాదకముగా,

'ఆదిత్య మంబికాం విష్ణుం । గణనాథం మహేశ్వరం'

అను పంచాయతనరూపసగుణ పూజావిధానముం గఱపె. దాన, నన్నృతజడదుఃఖాత్మక మాయావరణముం దరింపఁ ద్రోవఁ జూపె.

ఇంక మోక్షప్రసంగమున, గుణసంబంధాత్యంతనాశమున నగు నభోవత్స్థితి కణాదముక్తికాఁగా నది [illegible]ంద సంవిత్సహిత పాట గౌతమముక్తియయ్యెనని శంకరులు పల్కిరి. నైయాయికముగా నేకవింశతి దుఃఖధ్వంసనరూప నిత్య సుఖాభివ్యంజకజన్యజ్ఞానమునకు మోక్షత్వాపాదనమైనది. శ్రీ భగవత్పాదమతమునన్ స్వస్వరూపభూత సత్యజ్ఞానమున నగు వక్ష్యమాణోపనిషత్ప్రతిపాది తాద్వైతసిద్ధాంతము పరమగమ్యముగా నిష్కుదోద్బోధింపఁ బడియె.

'బ్రహ్మైకం పరమార్థసచ్చిదమలం విశ్వప్రపంచాత్మనా।
శుక్తీరూప్యపరాత్మనైవ బహుళజ్ఞానావృతం భాసతే।
తజ్జ్ఞానాన్నిఖిల ప్రపంచనిలయా స్వాత్మవ్యవస్థాపరం।
నిర్వాణం జనిముక్త మభ్యుపగతం మానంశ్రుతేర్మస్తకం॥'

అని 'సత్యం జ్ఞాన మనంతంబ్రహ్మ' 'విజ్ఞానమానందం బ్రహ్మ' 'సర్వంఖల్విదంబ్రహ్మ' ముఖానేకశ్రుతి శిరః ప్రతిపాదిత 'బ్రహ్మమే' యజ్ఞానావృతమై ముత్తెపుఁజిప్ప రూప్యాత్మక పరస్వ

రూపముచేత వలెనే ప్రపంచకముగా భాసించుచున్నదనియు నట్టి పరావరైక్యముగు దానిం దెలియుటవలన నజ్ఞానసహితముగా విశ్వము వోయినఁ దనయందా వ్యవస్థితియే మోక్షస్వరూపమనియును సిద్ధాంతీకరించిరి. ఇట్టి శ్రీ శంకర భగవత్పాదుల పరమాద్వైత సిద్ధాంతమునుగూర్చి నిష్పాక్షికబుద్ధిం బరీక్షించి మోక్షమూలం బెఱుంగఁ జాలిన మోక్షమూలరు.

'Strange as Shankara's 'Monism' may seem to us, yet,the current idea that God created the World out of nothing can, strictly speaking, mean nothing else than that nothing can ever exist by the side of God,that God out of his own energy supplied both the material and the efficient cause of the World.'

అని వివరించియున్నాఁడనుటయు, నితరపాశ్చాత్య విమర్శకాగ్రణుల యనుమోదము నిందుల కొదవెననుటకు,

'When I find Shankara's position not questioned by such a strict logician as schopenhaur, Shankara need fear no future.'

అను వాక్యము నుదాహరించుటయు నప్రస్తుతము కాదని వచించి యింకఁ బ్రస్తుత మూలగ్రంథవివరణమునకుం గడంగువాఁడను.

సంక్షేప శంకరవిజయము:—

ఏతన్మత ప్రవర్తకవరేణ్యు సచ్చరిత్రము వివరించిన పూర్వోక్త విజయములందెల్ల విద్యారణ్యాపర నామధేయ విజ్ఞేయ మాధవాచార్య కర్తృకమగు 'సంక్షేపశంకరవిజయము' సారవంతమును బ్రౌఢతమమునయి,రమ్యవృత్తానేక విశిష్టంబును శబ్దార్థాలంకారాది గరిష్ఠంబును రసానుగుణవర్ణనాభూయిష్ఠంబునగు తత్కృతివతంసంబన్నిటఁ బ్రశంసార్హము. ఇకాన్యమే వ్యాసాచలకవి ప్రోక్తమని కొందఱియభిప్రాయము. కాని సత్యమదికాదు. ఏలయనఁ, దద్గ్రంథాదిమ శ్లోకమునఁనే, తద్రచయిత,

శ్లో॥ ప్రణమ్య పరమాత్మానం। శ్రీవిద్యాతీర్థరూపిణం।
ప్రాచీన శంకరజయే। సారస్సంగృహ్యతే స్ఫుటమ్॥

అనుటచే నిందలి 'విద్యా' శబ్ద మద్వైత రాజ్యలక్ష్మీ టీకాకారు(డన్నట్లు, 'భారతీ' పదద్యోతకమై మాధవాచార్యుల దీక్షా గురువుల నుద్దేశించినదన్నను, లేక సరసతరముగా(వత్సాక్షాద్విద్యాగురువులే యగు 'విద్యాతీర్థుల' కే సంబంధించినదన్నను సిద్ధ మాధవసన్మతియే యనవలెంగదా! మఱియు దీన(బ్రాచీనకృతి యొకటి యుండినట్లు నీకృతి తత్సారస్వీకృతి గావించినట్లును స్ఫుటముగా(దెలియ(గలదు. తత్ప్రాచీన శంకరజయకారు(డు 'వ్యాసాచలకవి' కానగుననుట క్రింద నొప్పైన వక్ష్యమాణ శ్లోకములగపడెడిని.

'వ్యాసాచల ప్రముఖ పౌర్వక పండితేభ్యః।
భృత్సంభృతోచ్ఛ్రితరకావ్యతరోన్నరూపాత్।
నిష్యన్మనోపరితసుఖోసుగసానిసర్వా।
న్యాదాయసమగ్రమనుమాన్యమహామతీష్టాన్॥
యత్నాదనల్పధిషణోస్యగుణైర్వాగ్మహితుం
శక్యంతదతిసరసంసకలం గృహీత్వా
కాంచిన్మహేశ్వరగురుస్మృతభావమాహా
స్సంక్షేపశంకరజయసజ్జనంకరోమి॥'

ఇట్లు, వ్యాసాచల కృతోచ్ఛ్రితకావ్య ప్రశంస యొనర్చినవా(డు తద్భిన్ను(డు కానలయుంగదా! ఇంక నిందలి సారగ్రహణ విషయము 'సురసాని సర్వాణి' 'సరసంసకల' మ్మనియుననుటలో స్ఫుటతరము నగుచున్నది. ఇట్లుండ,

" నేతా యత్రోల్లసతిభగవత్పాద సంజ్ఞో మహేశః
శ్శాంతిర్యత్రప్రకచతి రసశ్శేషవానుజ్జ్వలాఢ్యో
యత్రావిద్యాక్షతిరపిఫలంతస్యకావ్యస్యకర్తా
ధన్యోవ్యాసాచలకవివరస్తత్కృతిజ్ఞాశ్చధన్యాః॥"

అను శ్లోకమందలి 'వ్యాసాచల' శబ్దమునకు ధనపతిసూరి, తానన్యోచ్ఛ్రితర వ్యాసాచల కృతిజ్ఞుండయిన ధన్యత నందమింగా వలయు,

"వ్యాసఇవాచల' స్థిరశ్చాసౌ కవిశ్రేష్ఠశ్చేతి వ్యాసాచల కవివరో మాధవో ధన్యః"

అని మాధవపరముగ నర్థము సాధింపఁజూచె. కాని, తద్వ్యాసాచల కృతద్వాదశ సర్గాత్మక 'విజయము'ఁ జూడఁ జాలిన వారిట్టి క్లిష్టసాధనములకుఁ బాల్పడరు. అది యటుండె. ఇది పేరను 'సంక్షేపవిజయ' మయ్యు షోడశసర్గాత్మకము. ఇందుఁ బూర్వ మీమాంసాప్రచారము మెండగుటయు మాధవకృతమే యనుటకుం దార్కాణ. కాని, వ్యాసాచలకృతి పఠనలకందలి శ్లోకము లిందటనట యథాతథముగా గ్రహింపఁబడినట్లు మాత్ర ము కానుపింపనేను. అంతో, నింతలేదు. ఏలయన, నిక్కపి, 'ప్రాక్కవిహృద్యపద్యైర్వ్యాసాద్రి మత్ప్రబంధవిశేష భంగీ' యనియే యుపక్రమించినవాఁడయ్యె.

మాధవాచార్యుఁడు:—

'సంక్షేపశంకరవిజయ' కారుఁడగు నీమాధవాచార్యుండు 14వ శతాబ్దిలోనివాఁడని చారిత్రకులు కొంతవఱకు నిరూపించి యున్నారు. ఇతఁ డాంధ్రబ్రాహ్మణుఁడే యందురు. ఈతని తండ్రి మాయణుఁడు. సోదరుఁడు సాయణుఁడు. మాధవసాయ ణులు పుంభావసరస్వతులు. విజ్ఞాననిధులు. వీరికి శ్రీరనీరన్యా యసిద్ధి. వీరి కృతులం దుభయకర్తృకములు పెక్కులు కాను పించెడిని. వీరల వేత్తృత్వము వాచాతీత మనుటకుఁ దద్విరచిత గ్రంథానేకములం గొన్నిఁటి దిఙ్ముఖముగాఁ బేర్కొందును.

వారు మనుపరాశర స్మృతి వ్యాఖ్యలు, వ్యవహారమాధ వీయ కాలమాధవీయములు మున్నగు ధర్మశాస్త్ర గ్రంథములును, బురాణ సార సూతసంహితా తాత్పర్యాదులగు పౌరాణికములును, సిద్ధాంతబిందు సూర్యసిద్ధాంతటీకలు, ముహూర్తమాధవీయ ప్రము ఖములు నగు జ్యోతిషకల్పములును, శ్రీవిద్యాతీర్థదీపికా విద్యా రత్న సూత్రభాష్యప్రభృతిక మంత్రశాస్త్ర రహస్యసముచ్చయ ములును, ధాతువృత్త్యాదిశాబ్దికకోశములును, వైద్యనిదానసంహిత

యను నాయుర్వేదసారమును, జైమినీయన్యాయమాలాదినై
యాయికములును, వివరణ ప్రమేయ సంగ్రహ సర్వ దర్శనసంగ్ర
హాది మత వివరణములును, పంచదశి, జీవన్ముక్తివివేకము, యోగ
వాసిష్ఠసార సంగ్రహము, నష్టోత్తర శతోపనిషద్దీపిక మున్నగు
వేదాంతోద్బోధక కృతి రత్నములును, దుదకివి యివి యననేల,
దుర్భేద్యవిజ్ఞాన పేటికయగు వేదమునకే ప్రత్యేక వివరణరూప
భాష్యములును, శతాధికముగా విరచించి మించిన సకలకలాపరి
పూర్ణులగుట, విజయశ్వేర చ్ఛందిక్రాపూరితాశాంతులయిరి.
తత్ప్రసంగ నిరత బోధామృత వారాంనిధి వీచికాపరంపరల నవ
గాహ క్రీడలందేలఁ జాలిన మాన్యావర్త ద్విజులు శ్రౌతస్మార్త
నిత్యకర్మానుష్ఠాన యోగ్యతా వాప్తిసందఁజాలిరి. ఇట్లు నూతన
వైదికయుగకర్తలయిన యీ మాధవసాయణులకుండిన లౌకికప్రజ్ఞ
మఱింత యద్భుతావహము.
ఇందు జ్యేష్ఠుండగు మాధవార్యుండు.

అగ్రత శ్చతురో వేదాః । పృష్ఠతస్సశరం ధనుః।
ఉభాభ్యాంచ సమర్థోహం । శాపాదపి శరాదపి॥

యనునట్లు, హరిహర బుక్కరాయలయొద్దఁ బ్రధానమంత్రి
పదమునొంది శస్త్రవిద్యా ప్రావీణ్యము మెఱయఁ దురుష్కులతోఁ
బోరి, గోవాకోట సధీనము గావించికొని, నిజబాహుబలోపార్జిత
రాజ్యుండయి, విజయనగర సామ్రాజ్య సంస్థాపనముఁ గావింపఁ
జాలిన వీరాగ్రగణ్యుండు. పెక్కురు విప్రోత్తముల కగ్రహారము
లొసంగిన నెఱదాత. ఈతఁ డన్నిట సృష్టికింబ్రతిసృష్టి యొనర్పఁ
జాలిన శిల్పకళా వైదుష్యము కలవాఁడనుట కిప్పటికిని పెక్కులు
తార్కాణములు కలవు. పరమార్థ మింకొక్కటి గమనింపఁ దగి
నది. ఈతఁడును బ్రహ్మచర్యముననే తురీయము గ్రహించి,

ఏకాదశాబ్ద ఉద్రిక్తి । సంభవిష్యామ్యహంకలౌ।
పంపాతీర్థే త్రిసరసు తే । విద్యారణ్యాతిసామతిః ॥

అను నాచార్యోక్తి ననుసరించి శాంకరపీఠము నధిష్ఠించిన యవతార పురుషుఁడు. ఇట్టి యభినవ శంకరులు విరచించిన గ్రంథ రాజము.

పీయూష ద్యుతిఖండమండన కృపారూపాంతరశ్రీగురుః।
ప్రేమస్థేమ సమగ్రవాగర్థమధురవ్యాహార సూనోత్కరః।
ప్రౌఢోయం నవకాళిదాసకవితా సంతానసంతానకో।
దద్యాదవ్య సముద్యశస్సు మనసామామోద పారంపరీమ్॥

అన్నట్లునవ కాళిదాస కవితయేయన నేల, యింకేమయిననను ననుట కబ్బురమా?

ఆంధ్రీకరణము:—

సంస్కృత వాఙ్మయ రత్నాకరము నుండి యట్టియమూల్య రత్నములం గొని తెచ్చి యాంధ్రభాషా వధూటికి సమర్పించు సుధీవరులగు ధీవరులెంతయుఁ బ్రస్తుతిపాత్రులు కదా! ఏలయన, స్వతంత్రకృతులందుఁ గవి తనకలము నిరంకుశముగా సాగింపఁగలఁడు. కాని, యొక భాషలోనుండి మఱియొక భాషలోని కతరులభావములు రసభంగము లేకుండఁ బదగుంభనము చెడకుండఁ దెచ్చుట యెట్లయినఁ గష్టతరము. అందును, నిట్టి 'నవకాళిదాస' కల్పిత ప్రౌఢకావ్యముల తెరువున కేగుటకుఁ జాలినంత సాహితీపటిమ యబ్బియుండవలయు. పూనిక మొదటినుండి తుదిదనుక నెగ్గించికోఁ జాలిన నిబ్బరమును బ్రిబ్బియుండినఁగాని నెఱవేఱదు. పైన, నిండు మీమాంస విస్తరించియుండుటను, వేదాంత రహస్యములు పెక్కులుచేరిన దగుటను దత్తచ్ఛాస్త్రపరిచయము నద్వైతజిజ్ఞాసుత యునున్నఁగాని కొన్నిట సులువుగాఁ గొఱుకుపడదు. ఇందొకటి యబ్బిన వేఱొక్కటియబ్బదు. ఇంతకును,

నైవవ్యాకరణజ్ఞమేతిపితరం నభ్రాతరం తార్కికమ్।
దూరాత్సంకుచితేవగచ్ఛతి యథాచండాలతశ్ఛాందసాత్।
మీమాంసానిపుణం నపుంసక ఇతిజ్ఞాత్వానిరస్యాదరాత్।
కావ్యాలంకరణజ్ఞమేవకవితా కన్యావృణీతే స్వయం॥

అను కావ్యాలంకరణ శ్లోక్త్యనుసారముగా, మంజుళవాక్పుంజ మంజీర నినదంబులు మోఁయఁ గవితాకన్యక రసనాగ్రమున నృత్యము సలుపుచుండవలయునుగదా!

ఇన్ని సంపదలున్నవా రరుదగుటనో, యున్నను వారికన్నుల నిదిపడకుంటనో, యేవంవిధగుణగణ విశిష్టమగు కావ్యచయాగ్రగణ్యాంబయ్యు, లలితపద్యకలితముగ నాంధ్రీకరింపఁ బడినట్లుముద్రిత గ్రంథములందేఁ జూడఁ గలిగినంతవఱకుఁ గాన రాలేదు. ఏ యధునాతన రత్నకవియో యక్షరసాంఖ్య సమ్మిళితముగా 'శంకర విజయధ్వ'జాఖ్యముగను దన్నిరూపస్థదీక్షితకవి వేఱొకగతిఁ 'గాశి మజిలీ' లందును గద్యరూపమున మాత్రము విరచించినట్లు కానుపించు. 'ఆంధ్ర కాళిదాస' బిరుదాంకితుఁడనను 'అలూరికుప్పన కవి' తెనిఁగించినదైన నానందగిరి ప్రోక్తమునే కాని యీ 'నవ కాళిదాస' కృతిని గాదు. ఎందఱో విద్వత్కవు లిద్దాని నంటుకు విడుచుటెల్లమా 'భమిడిపాటి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మ' భాగ్యమేయని యెంచఁదగియున్నది. ఇంతటి భాగధేయ మొదవిన యీకవిందు ప్రశంసార్హుండగుట నీతని యోగ్యతాదిక మిట నించుక చెప్పుటుచితము.

గ్రంథకర్త:—

ఇక్కడి కృష్ణామండలమున, సుప్రసిద్ధ సుబ్రహ్మణ్యక్షేత్రమగు 'మోపిదేవి' నంటియున్న రావివారి పాలెమను గ్రామమున జన్మించి తత్సుబ్రహ్మణ్య నామధారి యయి వెలయుచుండు. ఈ తఁడు శాండిల్య సగోత్రికుఁడు.

వైదికులనియాపస్తం । బోదితశసూత్రిగులనియును వెలవాఁడ ।
శ్చైదముక్రమమున నిలసం । పాదితములఁ భమిడిపాటివారవఁగఁ దగరొ ।

అను పద్యము వలనఁ దత్కులవివరణ మైనది. భమిడిపాటివ్యన్వయులందుఁ బెక్కురు వేదపారగులు, శ్రౌతస్మార్తకర్మాచరణైకతత్పరులు నయి యుండిరి. అందీ కవి పితామహుఁడు పేరయజ్వవలనన్నైన దౌర్బ్రహ్మణ్య నివృత్తి యయ్యుండఁ బట్టుకట

కలిగిన శిష్టరమై యతఁడు, పురాణ ధర్మశాస్త్ర ప్రసిద్ధంబులగు పెక్కు శబ్దముల 'సక్తింగూర్చి' 'శాలీదళవ్రాతమందు' వ్రాసి, 'ఆ! ధనమే మమ్ము నిధానమై మని చెడిందర్థ్యంబుగా నిత్తఱే॥' అని కవిచెప్పికొనఁదగిన ప్రస్తుతసంపత్తికూడ నొసఁగినవాఁడయ్యె. తదగ్రసూనుఁడు వేంకటాచలపతిశాస్త్రి తత్తద్గ్రంథానుభవము పూర్తిగాఁ గలిగి వన్నెకెక్కిన పౌరాణికుఁడు, ధర్మశాస్త్రవేత్త, నిత్యాగ్నిహోత్రి, పరమశాంతమూర్తి. తత్సహధర్మచారిణి, గుణకదంబపిచ్చమాంబ. తద్గర్భశుక్తి ముక్తాఫలం బీకవిరత్నంబు.

ఈతఁడు స్వాధ్యాయాధ్యయనము ప్రారంభించి లేఁబ్రాయముననే స్మార్తవిద్యను షోడశకర్మాధికారిత నందినదటుండఁ గావ్యనాటకాలంకారాదికముల గురుముఖమున నభ్యసించి, మంచి సాహిత్య సంపదనందినవాఁడై తర్కప్రకరణములను లఘుకౌముదియుం జదివె. ఇంక నాంధ్రమునను బిత్రపాదులతోడఁ బెక్కుకబ్బములు జదివి వైదుష్యము నార్జించె. మఱియు నటనట నాగమ[illegible]త్రిజ్ఞతయుఁబడసె. ఇట్టి యీతనికిఁ 'బ్రాక్తనజన్మవిద్య' యో[illegible]న, నవకోమల కవితావనితా స్వయంవరంబయ్యె. 'హేమ్నః పరమామోద' మ్మన్నట్లున్న ప్రాంజలి కది వన్నెపెట్టె. అంతకం బెచ్చువయసునఁ బిన్నయాతఁడే బాండిత్యం బెద్దయయ్యె, 'సమంతి [illegible]జనాః' అనుదానికిఁ దాను లక్ష్యభూతుఁడయి విధేయ [illegible] సల్లక్షణయుతుఁడై నిరాడంబరుఁడై నెగడు నది మఱింత [illegible]శంసార్హము.

'కవియశఃప్రార్థు'లగు వారు మున్ముందుగాఁ జాటువులుం బిదపఁ జిఱుకబ్బములుం గొన్ని యైన వెనుక నుద్గ్రంథరచనమునకుఁ [illegible]గుచుందురు. ఈకవిసింహమో 'కీర్తిర్యస్య స జీవతి' యనితదు[illegible]యోగియై, 'కేవలకల్పనాకథలు కృతిరత్నము'లని తొలు[illegible], 'నవకాళిదాస' గ్రథిత మహాకావ్యమత్తేభ వశీకరణైక[illegible]త్తిం గలిగి యట్లొనర్పఁ గలిగిన వాఁడయ్యె. అట్టి యీతని [illegible] కొనసాగఁగనుట ప్రాగ్భవపుణ్య పరిపాకమే యనఁదగినది,

ఈతని యాంధ్రీకరణము కొంతవఱకు మూలానుసారముగను జాల వఱకు 'డిండిమ' వ్యాఖ్యానుసారముగను నడచినది. కావుననే దిగ్విజయ కథనమున మూలముకన్న విస్తరించినది. ఎట్లయినఁ దత్తచ్ఛాస్త్ర పరిచయలోప మట నట బాధింపకపోలేదు. బుద్ధిమంతుఁడగుటనే యింతవఱకు సమర్థింపఁగలిగె ననవలెను. మాధవీయమునఁ బదేనవసర్గమును నవమాశ్వాసముగా విరచించుతఱి నానందగిరి ప్రణీత భాష్యమంత్రియుత 'శంకరవిజయము' నూఁతఁ గావించికొనెను. ఇంతకు, శాస్త్రచర్చ విస్తరించుతఱి నింపుగొలుపమి, 'నమః ప్రమాణ్యా వాదా యమత్కవిత్వాప హారిణే' యను నట్లు కొంత విడువను విడిచె.

కవిత్వశైలి:—

కావ్యకాంతకు వాగర్థములే దేహమనియు, రీతులంగస్థాన విశేషములనియు, గుణములే గుణగణములనియు, నుపమాద్యలంకారము లాభరణప్రాయము లనియు, దోషములు కాణత్వాదిక సదృశములనియు నంతకుం బ్రధానము రసమే జీవితమనియుం జెప్పుదురు. కావున, మూలము యమకానుప్రాసాంత్య నియమాది బాహుళ్యంబైనను, 'ప్రాయేణ యమకేచిత్రే రసపుష్టిర్న విద్యతే' యను నాలంకారికోక్తి మననమున నిడికొని యిక్కవి యాంధ్రీకరణమున శబ్దాలంకారముల నెక్కువగాఁ బాటింపలేదనవలెను. ఈతని కవిత మొత్తముమీఁద సుశబ్దయుతమై ధారాశుద్ధి కలదైనను నిది యాత్మనికిఁ దొలుతటి కబ్బమగుట నిందుఁ గృత్యాదికంబె సాగిన కొలఁది వ్యర్థపదప్రయోగాదికము లొచ్చయి రసపోషణము హెచ్చినట్లు కానుపింపకపోదు. మఱియు నిక్కవిజనకులు పౌరాణికులయి పెక్కుసారులు భాగవతముఁ బఠింపఁ దావినియుంటంగాఁ బోలుఁ బండితపామర హృదయంగమములగు నందలి పోకడలీతని కొకవిధముగా నలవడినట్లు కానుపించెడిని. ఇందులకు, దిఙ్ముఖముగా నొక్కెడఁ గల మూలశ్లోకములను నవి తెలిఁగించిన తెఱఁగుం జూపెదను.

ఇంత నియ్యాది మృదుమధురపద గుంభితములై ద్రాక్షాస్ఫో
రకములగు సముచిత వృత్తరీతుల నలరారుచున్న వన్నియుం
దెలుపుటకుం.

మ॥ రసనాగ్రస్థలనృత్యదబ్జభవ భార్యాపాదమంజీర యు।
గ్మనుశబ్దంబులొ సత్కటీతట లసత్కాంచీనినాదంబులో।
లసదాత్మీయ చలత్కరాబ్జ కటకాలాపంబులో యన్న మా।
నసశంకన్ప్రొడమించు శంకరుని విన్నాణంపు వాగ్గుంఫముల్॥ (౬-౧౦౫)

మ॥ అరవిందంబులదోఁగి యుత్పలసమూహంబందు నద్దాఁగి క।
ప్పురపుం దిప్పలఁమీఁగి చందనపు టామోదమ్మునమ్మ్రాఁగి క।
స్తురినింబున్గున సాగి యూవనిచయాస్తోకాంచితామోద సం।
భరితంబై మలయానిలం బెసఁగె నాపత్రిత్యాపమందొప్పఁగన్॥ (౮-౬౩)

ఇట్టి ప్రాచీనకవితాశయ్య పట్టువడిన యీతనికి భాషాంతరీ
కరణమునఁ గలిగిన నేర్పును గొన్నియెడలఁ బెంచి వన్నెతేఁజాలిన
విధముం దెలియుటకెట సమూలముగా నుదాహరించువాఁడను.

మూ:- గిరాంధారా కల్పద్రుమ కుసుమధారా పరగురో।
ప్రదర్థాళీ చింతామణి కిరణవేణ్యా గుణనికా।
అభంగవ్యంగ్యౌఘ స్స్వరసురభి దుగ్ధోర్మి సహభూ।
ర్దిపంథ వ్యే కాప్యైస్స్ఫుజతి విదుషాం శంకర గురు॥

సీ॥ తనవాక్యసద్ధారఘనకల్ప భూమిజాత సుగంధవత్పుష్పధారిగాఁగ।
దత్పదర్థాళి చింతామణీకిరణ సరోజవేణీ నృత్యరూపగాఁగ।
భంగహీనవ్యంగ్య పాళినిర్జర ధేనుకామదక్షీరోర్మిగణముగాఁగ।
నుత్తమరసపాళి నత్తమిల్లెడిగుణావళి లసత్పియూషజలధిగాఁగ।
సకలసజ్జననిచయంబు సంతసిలఁగ। భవ్యగంభీర మృదుకోశపాళిచేతఁ।
బరమకరుణాబ్ధియైన శంకరగురుండు। వాకముంగల్గఁజేయు నీలోకమందు॥
(౫-౩౦౯)

మూ:- శ్లేషానుషంగ కలయాఽపి సుదూరముక్తో।
ధత్సేఽభిమానసముపో సకలాః కలాశ్చ।
సర్వాత్మనా గిరిజయోపహితస్వరూప।
శ్శ్లోక్యో నవర్ణయితుమద్భుతశంకరస్త్వం॥

సీ॥ క్రోధాదిసంగముక్తుఁడవీవు యతివర్యశ్లేషానుషంగ నిరుద్ధుఁడతఁడు।
కలలఁదాల్తువు మనఃకరణంబునందీవు తలనొక్కకలఁదాల్చి చెలఁగునతఁడు।
గిరిజతో నెల్లెడవలదెడ వీవెప్పు డర్ధాంగగిరిజాఁడై యొలరునతఁడు।
ధనమన్న వినక మేదినిఁ జరించెదవీవు ధనదునండను గొని మనునతండు।

నీకు శివునకు నెంతయో నిగడు భేద । మనిన సద్భక్తకోటియుండదటు కాన|
నోయిమీశ్వర నిను నుతిఁజేయుటకును । జీవునకుఁ దేనికి నేనియు నలవిగాదు||

వెండియు, నీతనివ్యాఖ్యానసరణము దానసైన విపులీకరణముం దెలుపుటకిందొక ముఖ్యఘట్టమగు 'మండనమిశ్ర సంవాదము' న నొక్కింతయగపఱచెద.

మూ:- «భోభో యతిక్ష్మాధిపతే భవద్భ్యాం జీవేశయోర్వాస్తవమైకరూప్యం।
శుద్ధమంగీక్రియతేహి తత్ర । ప్రమాణమేవం నవయం ప్రతీమః॥

వ్యా:- «భోభో ఇతిసంభ్రమేవీప్సా, యతిక్ష్మాధిపతే యతిరాజ, జీవేశ్వరయోర్వాస్తవమైకరూప్యం శుద్ధం యద్భవద్భిరంగీక్రియతే తత్రప్రమాణం వయం నప్రతీమః నజానీమః తత్రప్రమాణం నాస్తీత్యర్థః అయంభావః నహిప్రత్యక్షముక్తార్థేప్రమాణం భవితుమర్హతి, శుద్ధబుద్ధోదాసీనతయోపేక్షణీయం బ్రహ్మభూతమభిదధతస్తస్యాః పురుషార్థోపదేశినోఽప్రయోజనత్వ ప్రసంగాత్' కించయథాలౌకిక వాక్యాని ప్రమాణాంతరావగతార్థబోధకానినస్వతః ప్రమాణం తథాభూతార్థానువాదకత్వేనశ్రుతిమస్తకస్యానపేక్ష్యలక్షణం ప్రామాణ్యం వ్యాహన్యేత. తథాచ ప్రత్యక్షాది విషయస్య పరినిష్ఠితవస్తునః ప్రతిపాదనాసంభవాత్తత్ప్రతిపాదనేచ హేయోపాదేయ రహితే పురుషార్థాభావాచ్ఛ్రుతిమస్తకస్య తత్ప్రమాణత్వాభావేన భవత్సిద్ధాంతే వయం ప్రమాణంనప్రతీమఇతి.'

సీ|| ఓసంయమీశ్వర వాసిగా జీవేశ్వరులకునెప్పుడు నేకరూపమగుట|
మంచిగా నంగీకరించెదరీరందు నలరుసాక్షిగ బ్రహ్మమనవరతముఁ|
దగశుద్ధతను బుద్ధతను నుదాసీనత నొప్పుచుంటననుచుఁ జెప్పిమరలఁ|
బురుషార్థదముగఁ జెప్పుటను వేదశిరంబులకు నెప్డునప్రయోజకతయునడు|
యవియు మానాంతరావగతార్థబోధ । కంబులగు లౌకికోక్తులగతిస్వతః ప్ర|
మాణవిషయంబుగాఁగ నాత్మనుపచింప । కునికినందుఁ బ్రమాణంబుఁ గనము
మేము|| (౭-౭౭)

అర్థాలంకారములు:—

ఇంక, «శబ్దార్థయోరస్థిరాయేధర్మాః శోభాతిశాయినః। రసాదీనుపకుర్వంతోఽలంకారాస్తేఽంగదాదివత్॥' అని విశ్వనాథపంచాననుఁడు వల్కినట్లన్ని కావ్యములం దట్లే «మాధవీయము'నను నుపమోత్ప్రేక్షాక్షేపదృష్టాంత నిదర్శనాద్యలంకార విశిష్టములగు పట్టులం దెలుఁగుసేఁతయుం జవిచూడఁ దగినది. అందుఁ బ్రధానమును సాధర్మ్యబోధకమునగు నుపమాలంకారమునకు:—

మూ- భగ్నమూర్తిరతి పాటలకాంతిః। సన్నికేవరురుచేయతి రాజిః।
శాంకరో పరమరక్తపయోదా । ప్రాంతితో హిమగిరేరివకూటః॥

కం॥ యతివర్యుఁడైన శంకరుఁ। డతిపాటలవసనకిసల యాచ్ఛాదితుఁడై।
యతులాభ నెసఁగె సంధ్యా। యుతరక్తపయోద వృతహిమాగగిరికూటుల్॥
(౫—౧౧౫)

మూ- వారివాహనివహే ప్రతియాతే । భ్రాంతిభాజిషు విభాజిషు భాని।
మత్సరాదిషు గమేష్వపి మైత్రీ । పూర్వకాలగుణాః పరిశుద్ధాః॥

తే. జలజనిచయంబు చనినంతఁ జదలునందు। శుచిలసచ్ఛోభఁ దారకానిచయ మొప్పె
మత్సరాదులు నశియింప మైత్రిమొదలు। గాఁగలగొనంబులొప్పెడి శంకరునిపుడు

మూ- స్వర్ణదీజలకణాహితశోభా। మూర్తిరస్య నుతరాంగలయాస। [౫—౧౪౬]
చంద్రపాదగళదంబు కణాంకా। పుత్త్రికాశశిశిలారచితేవ॥

మ॥ దివిషద్వాహినిలోనఁ గ్రుంకులిడి యుత్తీర్ణుండునౌ శంకరా।
ఖ్యవసుధాగురుమూర్తిజ్జలకణౌఘాంచత్ప్రభం జెన్నమీ।
అవిధుశ్రీకర సంప్రవజ్జలకణ శ్రీనొప్పు చంద్రోపలో।
ద్భవమౌ బొమ్మయనంగఁ జూచు జనులుత్సాహంబునన్గాఁగనన్॥ (౫-౧౭౨)

ఇంక నహేతుహేతుభావనావర్ణన రూపాసిద్ధవిషయక హేతూత్ప్రేక్షాలంకారమునకు —

మూ- ఏవమస్పృశతి నిష్ఠురపాదై। స్తత్ర తిష్ఠతు విశీర్ణమపత్యైః।
అస్మదీయమపి పుష్పమశైషీ। దిత్యరోధి నలినీపతిరభ్రైః॥

తే॥ వీఁడు నిష్ఠురమా పాదవితతి చేత। మనలఁ దాఁకుటయట్లుండ మహిఁ గొసఁగిన।
మనవిరులఁగూడ హరియించెనని నెడుకోప। మునఁ దరోజాప్తునరికట్టె ఘన
నిచయము॥ [౫—౧౨౫]

అననురూప ఘటనావర్ణన రూపాక్షేపాలంకారమునకు:—

మూ- క్వైష శంకరసద్గురోర్గుణగణాదిగ్జాల కూలంకషాః।
కాలోన్మీలితమాలతీ పరిమళోపష్టంభ ముష్టింధయాః।
క్వాఽహం హంత తథాఽపి సద్గురుకృపాపీయూషపారంపరీ।
మగ్నోన్మగ్నకటాక్షవీక్షణ బలాదస్మి ప్రశస్తాఽర్హతా॥

॥ కాలలసత్ప్రమల్లికల గంధమునొంపఁగఁ జాలువట్టి లీ।
ల్లాలసితంబులౌ గురువిలాసగుణ ప్రకరంబు లేడ నే।
చాలుమ వీటినుం దెలియఁ జాలని బాలుఁడ నేడనైననా।
పోలిక [illegible] త్తమకృపాకలసంబునఁ గంటి నర్హత॥

[illegible]బింబ రూపదృష్టాంతాలంకారమునకు:—

[illegible]

తే॥ [illegible]డైయు భావ్యంకరుండు। నప్పుడియుక్కృతిం దుష్టిగముఁ గాక।
స్వారాశివాసియా శ్రీభుండు। గోష్ఠమందునఁ బాళను గ్రోలుపగిది॥ (౧—౧౯)

పదార్థవృత్తి రూపనిదర్శనాలంకారమునకు:—

మా- ఉపకర్తుమ్యస్తోతుం కతిచనగుణాన్ శంకరగురోః॥
ప్రథగ్న్య శ్లోకా ర్థకతిచన తదర్థాధారచపి।
అహంకుమ్మాహుప్తా సహాహాకలయో శిరశ్చరణం।
కరాభ్యామాహర్తుం వ్యవసితమతే స్వాహాసికతామ్॥

తే॥ సురనిగోవముల నుతిఁజేయఁగొందఱూని। పద్యపాదార్థముచాల పరిధగస్నతైరి।
ఇట్టివానినిఁ నుతింప నేఁడఁలఁచుట। కరముతో నిందు గ్రహియించు కరణి
కాదె॥ (౧—౫౭)

మఱియు, నమూాలవర్ణనములుం గలవనుటకు నందు నానార్థ సంశ్రయంబగు శ్లేష పొందుపఱచినరీతియుం గనుఁడు.

సీ॥ సుమహితామోదవత్సుమనస్సమూహంబుచే సంతతంబు భాసిల్లుదాని।
శ్రుతిచయంబునకు సమ్మతములౌవాక్యాలఁ జెప్ప సద్ద్విజరాజి పొల్పుదాని।
మహితజీవనభాసమానమైచూడనా సరసులగుమితోడ పఱలుదానిఁ।
నమ్రితనలరారి నానాశ్రితేష్ట సంధాయి భూజములచేఁ దనరుదానిఁ।
బురసరోపాంతవనిని శంకరయతీంద్రుఁ। డెల్లవైపులఁగనుఁగొనియుల్లమందుఁ।
బురవరంబును గాంచినప్పుడు వహించు।తోరపుందుష్టినందె బుధుండుగాన॥ (౭—౫)

ఇందలి కొన్ని పదములు శ్లేషకుఁ బేర్వడిన రామరాజభూష ణుని శ్లిష్టరూప కోల్లేఖాంగాంగిభావసంకర విలసితపురవర్ణనమును మదికిఁ దెచ్చునదగును.

సీ॥ పరసుమనోభవ్యతరుల కావాల పత్యాలఘుకలాపాళికలకు బరణి।
సరిలేనిలేలిముత్తైసరుల కోటారుకల్యాణపరంపరల తొలుదీవి।
సుచిరమణుల కాకరసీమశ్రితి హితభాషితద్విజకోటి పట్టుఁగొమ్మ।
సరసులకారామ సరణిశ్రీరంగ గేహాక్రీడవానినికాటపట్టు।
వెలయునాపరణాంబు సంపీతపాట। కోండ మోహాదపరిపూర్ణతాంఘ్రిపజ్రి।
దంతురపాళింత గంగానిరంతరాగ్రి। భూరివరణంబధిష్ఠానపురవరంబు॥

రమణీయములగు నలంకారవిశేషము లిట్లెన్నేని యుండగలవు. కవియిట్లు శాంతరసపరిధానమయి వైదర్భరీతిని విరాజిల్లు నీపాత్త ముననే దత్తద్రసము లొప్పించినచొప్పును విమర్శించుటయుఁ గైశి క్యాదివృత్తులు నోజః ప్రసాదసుకుమారతార్థ వ్యక్త్యుదార త్వాది

కావ్యగుణంబులు సోదాహరణంబులుగా నిరూపించుటయు మొదలిడిన నిరతగ్రంథవిస్తరమగునని యభిరూపశేఖరులపై నాధారముంచి యిందుం దుదిఁగల చిత్రబంధగర్భ కవితాచమత్కృతిం గూర్చి యించుక ప్రస్తావింతును.

బంధగర్భకవిత:—

'కావ్యాంతర్గడుభూతాయాఁ । సాతునేహ ప్రపంచ్యతే।
రసస్య పరిపంథిత్వా । న్నాలంకార ప్రహేలికా॥'

యనునట్లు రసజీవితములగు ప్రబంధములం దటుచుగాఁ జిత్రబంధాదుల సంధింపరు. కాని చమత్కారమునకును వైదుష్య ప్రకటనమునకును బ్రౌఢకవిరాజులు మాఘ ప్రభృతులోపికదీపింప నందందవి పొందుపఱచి నిజశిల్పకల్పనా ప్రాచుర్యము కావించుట తద్జ్ఞులకు విశదమేకదా! ఈకవివర్యుఁడు నట్లు, దిగ్విజయానంతర సకలేశస్తుతియందును నవతారపరిసమాప్తికగు విబుధాగ్రకర్తృక శంకరస్తవమునను దనకుఁ గలిగిన యందలి నేర్పొక్కింత యగపఱచినవాఁడయ్యె. అదియుం బ్రశంసార్హమేకదా!

దోషములు:—

ఇఁకఁ బ్రబంధకవిత వెనుకఁబడిన యీదినాలలో నిట్టిది పద్యరూపమున రచింప నేమిటికని కొందఱనవచ్చును. మఱియు, వేదాంతరహస్యోద్బోధనము గీర్వాణమున నుండ నది సులభగ్రాహ్యముకాదనికదా తెనిఁగించునది. అట్టియెడ నెంత తేటతెనుఁగున నున్న నంతమేలాయె. మఱియు, మీమాంసాపూరిత మతచర్చలకును రసోద్దీపక భావగర్భిత కవితారీతులకును దూరమాయె. కావున, వచనరచనమునే మేలయ్యెడిదని తోఁపనువచ్చును. పైఁగ నిందుఁ దొలుత గద్యపద్యాత్మకముగా మొదలిడినను బోయిన కొలఁది నిర్వచనమే యయినది. అది రుచిభేదము. కాక, యాధ్యాత్మికచింత యొదవవలెంగాని యిదిమది కెక్కించికొన గణబద్ధశయ్యనా? శైలి సులభమేయాయె. కాదంచురా, వచనకృతులిడివఱకేయుండెఁ. ఇది పై మెట్టు. ఇంక నెందైవాఁధనివిభేదని

కొందఱికిఁ గ్రహముగా యథామూలసారగ్రహణైకపరత కవకాశ మొదవించినదైనఁ గానఁగుఁగదా! ఇంతకు 'మహాజనో యేన గత స్సపంథాః' అని యిట్లు కావ్యరూపమునఁ గావించెసనికోఁదగినది.

అయిన నిందఁదప్రయుక్తాది పదగతదోషములుగాని, 'శబ్ద హీనా'ది వాక్యగతదోషములుగాని, 'యపార్థ' ప్రభృతి కార్థదోష ములుగాని కలవాయనుట కేతద్గ్రంథపరిష్కరణాదికమున నెక్కు వగాఁ బాల్గొన్న నాకన్నఁ బ్రాజ్ఞవతంసుల బుద్ధియే ప్రమాణము. 'హేమ్నస్సంలక్ష్యతే హ్యగ్నౌ । విశుద్ధిశ్శ్యామికాపివా' యను నట్టికావ్యరత్నము తచ్ఛాణోల్లీఢంబగు తఱింగాని దోషవిరహి తత్వము నిరూపింపఁగాదు. కాని, స్థూలదృష్టిని, 'పాదపూరణమా త్రం యత్తన్నిరర్థక ముచ్యతే' యనునట్టివిమాత్రము సమస్తపద ములను వ్యస్తములను గానుపించితీఁతునని మాత్రము చెప్పఁగలను.

ఇంక, ఛందోవిషయమున నఖండయతియాధునిక కవి సమ్మతినెటనేని గ్రహింపఁబడినది. మఱియు.

'ముఖ్యపంచకమనుచుఁ జె ♦ ప్పదురఱ్ స్త' ౧౦—౬౩
'శాస్త్రములనోసంగిన యయ్యతి♦పునకు నెల్ల' ౧౦—౬౭

మున్నగు పెక్కు తావులఁ బోలింపఁ గాకున్నను 'పు'. 'ము'లకు మైత్రికాననౌను. కాని, 'ముత్తెపు ఝల్లరులతోడి ♦ బుఱ్ఱటకొమ్ము' లెఱిఁగినవారికిది క్రొత్త కాదుకదా. మఱియు, 'ర'. 'ఱ' ప్రాసమునుగలదు. కవిజనాశ్రయమున,

క॥ వణలను రెండక్కరముల। కును వడిఁ బ్రాసంబుఁ బెట్టుకొనవచ్చుఁ గృతి।
న్వాఱ రఱల కట్లపెట్టం । జనులకల కభేదమరయ సర్వజ్ఞనిధీ॥

యని తోవచూపఁబడియున్న దేయాయె. 'నాన్యేషాం వైధర్మ్యం లఘ్వలఘూనాం రయోస్తు నిత్యంస్యాత్' అను నాంధ్ర శబ్దచింతామణి ప్రోక్తసూత్రానుసారముగా,

'ఉ॥ బమ్మెరపోతరాజ కృతభాగవతంబు సలక్షణంబుగా
కిమ్మహినేమిటం గొదవయొంతయు నారసిచూడఁగాను రే।
ఫెమ్ములు ఱాలునుంగలిసి ప్రాసములైన కతంబునంగదా।
యిమ్ముల నాదిలాక్షణికులెల్లను మానిరుదాహరింపఁగా॥'

అని పోతనకైతసెంచిన యప్పకవి తానే, 'కేటు, చేటు, తాటు, దూటు,' ప్రభృతులం గూర్చియుండెనా? ఇతరులమాట చెప్పనేల? నన్నయ పెట్టినదే భిక్షమగుట నాతనివిడిచిన నిఁక, దక్కన తిక్కనాదులందు లఘ్వలఘురేఫమైత్రి కూర్పనివారే యురుదేమో! ఇట్లు మహాకవి సమ్మతిపడసిన వానిని దోషములుగాఁ బరిగణింపనేరాదు. కావున, మొత్తముమీఁద నిది యుత్తమకావ్యములం దొక్కటిగాఁ బరిగణింపఁబడఁదగినదే యననగును.

ఇంకఁ గథాసందర్భములం దెటనైన మదికిఁ బాడకట్టఁదగు ననంగతాంశములం గూర్చి ముచ్చటించికొందము.

(i) ఇందు మండనమిశ్రజననీజనక సంవాదమునఁ బ్రస్తావికముగ్గా నొదవిన రుక్మిణీ పరిణయ కథాసందర్భమున నిట్లుకలదు.

తే॥ ద్వారకావిభుఁడైన యాశ్రీరమణుఁడు । తీర్థసేవాచ్ఛలంబునఁ దిరుగుచుండఁ।
గుండినేశుండునా భీష్మకుఁడు తనదు । తనయయైనట్టి రుక్మిణిఁ దడయకిడఁడె॥
(౩—౪౬)

ఇది ప్రసిద్ధగాథకు భిన్నముగదా. ఎట్లనిన, శ్రీమద్భాగవతమున,

'రుక్మీతు రాక్షసోద్వాహం । కృష్ణద్విడసహన్ స్వసుః
కృష్ణతోఽన్వగమత్కృష్ణ । మక్షౌహిణ్యా వృతో బలీ॥' యిందులకు,

'వ॥ రుక్మియనువాఁడు కృష్ణుండు రాక్షసవివాహంబునం దన చెలియలిం గొనిపోవుటకు సహింపక నేకాక్షౌహిణీ బలంబుతోడ సమరసన్నాహంబునం గృష్ణుని వెన్నతవిలిపోయె.' పోతన

ఇట్లుండ, మూలగ్రంథమగు మాధవీయమునందు మాత్రము,

'నైవంనియంతు మనఘేతవశక్యమేత । త్త్వాంరుక్మిణీంయదుకులాయ కుశస్థలీశే ।
ప్రాదాత్సభీష్మకనృపఃఖలు కుండినేశ । స్తీర్థావదేశమటతేత్వపరీక్షితాయ॥'

యని యేలకో తద్భిన్నముగాఁ గలదు. దీన మనగ్రంథకర్త మూలానుసారియయ్యెనని మాత్రము తెలిసికొనఁగలము.

(ii) కుమారిలభట్టు నగ్నిప్రవేశమును, వ్యాసజైమిన్యాది సందర్శన విషయమును జారిత్రిక సమ్మతి వడయుట దుర్ఘటము. ఇది యుమూలస్థమే. ఏమైననవతార పురుషుఁడగు శంకరుఁ డిచ్ఛామాత్రమున నిజమనఃఫలకమున వారిని మూర్తీభవింపఁజేసి కోర్కెదీర్చి యుండునని కొందరము. ఇంతకు, జిజ్ఞాసువులు సూక్ష్మ

ముగా జ్ఞప్తినుంచికొని మననము సేయ వీలుగాఁ దత్త్వతోప్తిక్తము లయిన సిద్ధాంతసూత్రములకు భగవత్పాదులు నిజభాష్యవిరచన మునఁ జైతన్యమొదవించి మెప్పవడయఁ జాలిరని నచ్చఁజెప్పట కట్లభివర్ణింపఁబడి యుండనోపునని మైన సరిపెట్టికోఁ దగినది.

(iii) ఇందు, నవమాశ్వాసమునఁ గల నాచికేతోపాఖ్యా నమునఁ దక్షకుఁడు గౌతముఁడని (౫-౨-౨) కలదు. శ్రుతులవల్ల భృగువని తెలియనౌను. ఇది పర్యాయసంజ్ఞకావలయు.

(iv) తుదినుష్ణకుండ నిర్మాణము కేదారమునని కలదు. యాత్రికులు కొందఱు బదరికాశ్రమమున జూచితి మందురు. గంధకపు గను లెటనుండిన నటఁ గానగౌను లెమ్మని కొన్నఁ బోవును.

అరయనరయ నింకేనెరసులయిన దొరకినదొరకుఁగాక. ఇం దేవియు గ్రంథ పారిశస్త్యమునకుఁ గొఱఁత తెచ్చునవికావు. ఇంతకు నవిద్యాక్షతియే ఫలముగాఁగల యీ కోశావతంసమునకీ స్వల్పభేద ములవలన నెట్టి కొదవయు నొదవ నేరదు.

ఉపసంహారము:—

ఈకృతి తన్నాయక గుణగుణ చరితాభివర్ణనాదికమున కనువయిన శయ్యాపాక వృత్త్యలంకారాది బంధురంబయిచ్యుతసం స్కారాది దోషబహుళంబుగాక,

ససారశ్లేషవిశేష చిత్రపరిణామోదాత్త సద్రూపకైః
ర్వ్యాఘాత వ్యతిరేకవద్భిరుపమిత్యర్థోన్యదృష్టాంతకైః॥
ఏతైరర్థగుణధ్వనరేణ ఘటితైస్సమ్యగ్గుణోజ్జృంభితైః
శ్లిష్టోక్తిప్రైర్వివిధైరలంకృతిగణై రమ్యా రసో రాజతే॥

యనునట్లు రససింధువై, సహృదయ హృదయాహ్లాదసంధా యకంబు కానోపు ననుట కింతయు సందియములేదు. ఇట్లు సా క్షాచ్ఛంకర పవిత్రగుణాభివర్ణన రూపమయి యద్వైతార్థ ప్రతిపా దక మహాకావ్యమై, కవితారీతిని బోతన పాదచ్ఛాయలఁద్రొక్కఁ జాలినందులకు నాతఁడన్నమై,

ఉ, "ఇమ్మహిమజేశ్వరాంధములకిచ్చె పురంబులు పాహవరిటులు|
నొ్సమ్మతులు కొన్ని పుచ్చుకొని చొక్కి కిరముఁ బాసి కాలుచే|
సమ్మతిపోటులంబడక సమ్మతి"

శ్రీసకలేశ్వరార్పణం|

విమ్మహిమానితిఁడిట్లు పొనరించుట మించుఁదరించు నెంచుచోన్॥

చ. గురువిజయానుసారి బుధకుంజర మాధవకర్తృకంబు శం|
కరవిజయం బిటు తెలుఁగొనర్చె మృదూక్తుల, భక్తియుక్తులా|
వరమతులార! మా గిడి పాటికిఁ లీనుఁడు సుబ్బరాయఁడా|
దరము మెయిన్గనుండగుఁ గృతజ్ఞుఁడు విజ్ఞలసద్గుణజ్ఞతన్॥

ఇట్లు,
ప్రాజ్ఞజనవిధేయుఁడు,
నాదెళ్ల మేధాదక్షిణామూర్తిశాస్త్రి.

బందరు,
20-5-31.

ఓం

శ్రీ మేధాదక్షిణామూర్తయే నమః

శ్రీ శంకర విజయము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీకాత్యాయనిఁ బూని మస్తకగతిన్ ◆ జెన్నొందు పే
రాదేవి । నేకత్వంబున నొప్పి కంజభవుల ◆ త్రిమ్మూ
ర్తీంద్రముఖ్యామరా । నీకం బెంతయు భక్తితోఁ
గొల్చునది ◆ క్షీరాబ్ధికం జేకుఁగా । స్తోకానంద
ములం జెలంగు సనతే ◆ శుంగొల్తు నెక్కాలమున్॥

శా॥ క్షీరాంభోనిధి మధ్యభాగమున భో ◆ గిశ్రేష్ఠసచ్ఛయ్య ను ।
న్నేరం బారఁగ మేను సంగ మరల ◆ క్ష్మీస్వాంతమందూని వి
స్తారామోదికగోత్రులం బలుకుచుం ◆ దచ్చిత్తకంజంబుఁ జే ।
న్నారం జేయు రమాధవుం గొలుతు న ◆ వ్యద్భక్తితో నెప్పుడున్

ఉ॥ ధాతకు, లోకసంచయ వి ◆ ధాతకు, భక్తహృదీప్సితార్థసం।
ధాతకు, సత్తపస్విజన ◆ త్రాణవిధాతకు, సత్యలోకసం ।
త్రాతకు, నారదర్షివర ◆ తాతకు, నిస్తులవేదసంచయా ।
ధ్యేతకు, వాగ్వధూవరుఁ గృ ◆ తింగృపఁ బ్రోవ నతుల్ పొనర్చెదన్॥

మ॥ అగజాతానన వారిజాతమునకుం ◆ జకోరమై విఘ్నాద్రిభే ।
ది, గజాస్యుం, డఘవిఘాతభక్తదురితో ◆ ద్రేకుండు; లంబోదరుం
డగభేదిప్రముఖామృతాన్నమతుఁ డా ◆ హారీభవన్మోదకుం
డగు విఘ్నేశుఁడు మమ్ము మన్నన సుఖ ◆ ప్రాప్తిప్రదుం డయ్యెడున్॥ ౪

చ॥ మనమును నెప్పుడుందలంతు ♦ మంగళ నాదవిలాసమైన, వీ
ణను, నొడిఁబెట్టి తొల్తినిజ ♦ నాదరసమున్ స్వకరాంగుళిన్ గల
స్వనములుకంగ సుస్వర వి ♦ భాస్వర కంఠరవంబుఁ గూర్చిమా
మునిఖిలలోకమాతను బ ♦ ముగ్రతిగీతను వాగ్విశుద్ధికిన్॥ ౫

సీ॥ శ్రీమదద్వైతవే ♦ దికపాదసంస్థాపి; తసుకృతౌదార్య ♦ యుత
యును నురు । శివసదయాభిఖ్య గు ♦ ధారసకలిత వి; తుణరత్నిత
బుధులో ♦ కయగుచు । దాంబ, సటద్విహా ♦ సాకృనమున్నత
మకుటాగ్రిని నిలిన ♦ స్మితహితగగన । గంగాఘూర్ణితంబు ♦ గ చయ
కోలాహలు; మదిఖండి పాండిత్య ♦ మంజితయగు॥

గీ॥ శైలరాజతనూజనుగ మనము ♦ రక్తి పోడ । నాదు నాలుకయందున
నర్తనంచ । ముఖసదానసమును రయ ♦ ముదగుగతిఁ బద్ము
గావుతి నన్ను ధన్యుఁ ♦ జేయుఁగాత॥ ౬

గురుస్తుతి.

సీ॥ నారాయణుఁడు జతురాస్యుఁ ♦ డల వసిష్ఠమునీంద్రు; శక్తివరుఁడు; బరా
శరమహర్షి । బాదరాయణముని ♦ ప్రవరు శ్రీశుకయోగి; విభు
గౌడపదుని గో ♦ వింద తీర్థు । శ్రీశంకరార్య దే ♦ శిక సార్వ
భౌముని; బద్మపాదాభిధా ♦ ప్రథితగురుని। ఘనుని హస్తామల ♦
క ప్రఖ్య ఘనుని, దో; టక విఖ్యసంయమి ♦ ప్రకరధుర్యు॥

గీ॥ ధీమదభివందితాంఘ్రి ♦ వార్తికవిరచయి । తయునగు సురేశ
గురుని మ ♦ ఱియు నితరుల । జ్ఞానదాయకులైన యు
స్మద్గురువుల । నిరతమును భక్తి ♦ మ్రొక్కి ధ్యా ♦ నింతునెదను॥ ౭

శా॥ "రారా! నాయన! యంచు నెక్కుడగుగా ♦ రాబంబునం జేసి నె
య్యోరుస్థాయిగ నుంచి చేతులను నే ♦ ర్పొప్పారఁగాఁ జెప్పి, బు
ద్ధిరుంజేసిన వేంకటాచలపతి ♦ ధీమద్గణస్తవ్యు, నా
శ్రీరాజన్నృతిభు స్వగుర్వుత్తముని మ ♦ త్స్వాంతంబునం దెంచెదన్॥

కం॥ కొలుతున్ మధురకవిత్వా । కులదుగ్ధపయోధిపూర్ణ ♦ గుణ
లయహితు; ని । స్తులు నిస్సర్వకరు । సలఘున్ శ్రీవేంక
టేశ్వ ♦ రాభిధువిబుధున్॥ ౯

చం॥ ధరణిఁ జతుర్విధాగ కవి ♦ తా వనితాహృదయంగమంబుగా।
సరసముగాఁగఁగబ్బములఁ ♦ జాల రచించివిరించిఁబోలె భా।
సురయగువాణినివ్వశఁగ ♦ సూరులుమెచ్చ నొనర్చినొప్ప వి।
స్వరగురుఁబూరుషోత్తము ♦ ధప్రవరున్భజియింతు భక్తితోన్॥౧౦

మ॥ తనయాత్మోద్భవుసందున న్వెలిలు నే ♦ దాక్షిణ్యమద్దానితో।
నవీక్షించి మెఱుంగువెట్టఁగనుచుం ♦ దప్పులు [illegible]
[illegible]నుధన్యుంబొనరించు నాదెవకిచే ♦ దుం[illegible]
జ్జనగణ్యుం గవివర్యధుర్యుఁ గరుణా ♦ సారు ప్రశంసించెదన్ ॥౧౧

మ॥ నాకుండమ్ములులేమి నీవెనుమి యె ♦ గ్గంవమ్ముఁ బొవంచు న।
స్తోకంబొక్కప నాపయింబజుపి యెం ♦ తో శ్రద్ధమెంబూని నా।
దౌకబ్బంబుననున్న తప్పులను బా ♦ యం జేయఁ గోర్కెన వి।
ద్యావంతు్యలను సన్నవింనల తు చే ♦ భావక్షి వామూర్తినేన్ ॥

శా॥ ఆడిన్నాకుజు బాలాయఁజని, నీ ♦ త్యంబైన సద్భక్తిఁ గా
ళిదాసు న్భవభూతి, బాణు, శుకు, గీ ♦ ర్గీలావిశేషానులన్ ,
వైదుష్యంబు వసిన్ వివాజల నమో ♦ వాకంబు వాకొందు నా
కేదోషంబులు లేకపోవుటకు సం ♦ హృష్టాంతరంగంబుతోన్॥ ౧౩

చం॥ తొలుతఁ దెనుంగు బాసను బు ♦ ధు ల్కుతు మెచ్చఁగ భార
తాదులన్ । లలితగతి సృచించి విపు ♦ లంబగు పేర్మిని
మేలు నెల్లమ । ర్త్యులకు నొసర్చి యాంధ్రవివి ♦ ధుస్థిరమా
యుశముగ్గడించి ధ । న్యులయిన సత్కవీంద్రుల న ♦ నూన ప్ర
భ క్తి భజింతునెప్పుడున్॥ ౧౪

—♦ అవతారిక ♦—

సీ॥ శ్రీమాన్యమైన పూ ♦ ర్ణా మహాగ్రహారంబు; గాలట్యభిఖ్యావి ♦
ఖ్యాతమైన। వరపురంబున శివ ♦ గురు మహీసురవరు; గర్భ
శుక్తికి ముక్తి ♦ కంబుగా। జనియించి పంచమ ♦ సమకృత
వ్రతుఁడౌచు; సకల వేదంబుల ♦ నామూని; సంసారమునుఁ ద్రోసి ♦
సన్యసింపఁదలంచి; జననిచే నొప్పుబో ♦ యనుమతిఁగని!

గీ॥ యతివరుఁ డానంది కుమతాగ ♦ వితతినెల్ల। నుక్తివజ్రంబుచే
సంత ♦ మొందఁజేసి। సుఖకరాద్వైత విద్యనే ♦ సూరివర్యుఁ।
డలరఁజేసెనో యాశంక ♦ రార్యుఁదలఁతు॥ ౧౫

ఉ॥ శ్రీగురుదేవపాద సర ♦ సీరుహ యుగ్మము నాత్మ నిల్పెదు;
రాగురుఁబోలు దుర్భవ భ ♦ వంబును ద్రెంపఁగనుండలంచి ధా;
శ్రీగురు శంకరార్యుని చ ♦ రిత్రపు సారముగ్గ కీర్తిగా:
నాగురు సత్కృపేక్షణము ♦ నన్ రచియించెద నాంధ్రభాషలోన్॥

ఆ॥వె॥ కొద్దియుద్దమందు ♦ నొడ్డెగాసుటనితతి ఁజూచునట్టి ♦ విధ
ముగాను। చిన్నిపొత్తమందు ♦ శ్రీశంకరాఖ్యాహా। కృంచయం
బుఁగనుఁడు ♦ సరసబుధులు॥ ౧౭

గీ॥ అధికరుచినొప్పుమధురిమ ♦ నస్త్రమైన।చవిని గలిగింప రుచినొం
దు ♦ జతను గూర్చు। విధముగా బూర్వసత్కవి ♦ విమలపద్య।
ములను మత్పద్యసంవేశ ♦ ముంబొసంగు॥ ౧౮

గీ॥ సగసకవినుతుఁడై యు భా ♦ ష్యంకరుండు।సన్మదీయకృతిం దుష్టి ♦
నందుఁగాత। క్షీరవారాశివాసియూ ♦ శ్రీవిభుండు। గోష్ఠమందున
బాలను ♦ గ్రోలునది ॥ ౧౯

గీ॥ క్షీరవార్ధిఝుకివిని ♦ స్మృతసుధారు। కారిమాధురినలరువా ♦
క్సారమున ఫణీంద్రమించెమశ్రీసంయ ♦ మీంద్రునిదగు।
హృదయశోధకమా యశం ♦ బెన్నఁదలఁతు॥ ౨౦

ఉ॥ కాలలసత్ప్రసూనమల్లికల ♦ గంధము నొంపఁగఁజాలునట్టి లీ।
లాలసితంబులౌ గురువి ♦ లాసగుణప్రకరంబు లేడ నే।
చాలునుపీలునుం దెలియఁ ♦ జాలనిబాలుఁడనేఁడ, నైననా
పాలకదేశికోత్తమకృ ♦ పాకలనంబునఁ గంటినర్థతన్॥ ౨౧

సీ॥ మిగులఁజంచల యనఁ ♦ దగులచ్ఛియనునట్టి; చేసెను నాట్యం
బు ♦ చేఁబ్రమత్తు। లై సుజనులఁగ ధ ♦ న్యాత్ములఁగాఁగ భా;
వించుకొనెడు నవి ♦ వేకులౌన। రాధమునుగు క ♦ ఘాఘోరణి
యను క; ర్దమముచే మిగులవ్యా ♦ ప్త .. .నాదు, నుడిని నిత్త
జని ఘ ♦ నుండగు శ్రీశంక; రగురునిదగు పహా ♦ రమునఁ
గాంలు॥

గీ॥ నట్టి విమలోద్యశంబను ♦ నబ్ధివారి। ఝరిని వేగమెకడఁగి సం ♦
సారహాశ। మునొగిఁద్రుంచెను గురుకృపఁ ♦ బొందినిత్య। హర్ష
భరితాంతరుండనై ♦ యలరుచుందు॥ ౨౨

సీ॥ పరికింప గొడ్డాలి ♦ పట్టితో గార్దభీ; శృంగంబుతో సాటిఁ ♦
జెందఁదగిన। నీచభూపతులవౌ ♦ నిక్కంబుఁ బేర్మియు; శౌర్యం
బు, క్షమయు నౌ ♦ దార్యము ధృతి। మున్నుగాఁగల గొనం ♦
బులఁ గొనియాడుట; యనిమెను మద్గంధ ♦ మునఁగనుఁజెడి।
నట్టి నావాణి ని ♦ ష్పట్టున ముజ్జగం; బనెడురంగస్థలం ♦ బున
నటించు॥

గీ॥ నట్టి శ్రీశంకరార్యసం ♦ యమివరేణ్యు। కీర్తినర్తకిమెయినుండి ♦
క్రిందఁబడిన। చందనపరాగ పుంబట ♦ లిం దగుగతిఁ। బరిమళిం
పంగఁజేసెదఁ ♦ గరము నియతి॥ ౨౩

గీ॥ చంద్రశేఖరరూపుఁడౌ ♦ శంకరార్యు। సత్కృపాస్థైర్యపూర్వా ♦
సరసవాక్సు। మంబు, బుధరాజికామోద ♦ దంబు, శంక।
రార్యవిజయాఖ్యకల్పాగ ♦ మ ననిపలరు॥ ౨౪

చం॥ సపదిమళాచ్ఛకస్తుతిని ♦ జాలనటంచుమహాసింధి కల్పహూ।
న పువిపులంపుగంధమును ♦ నవ్వచుఁ జందనసౌరభంబుఁ దా।
విపులముగానొసర్చి బహు ♦ విస్తృతినందిన మాధవార్యవా,
క్యపటుతగోప్రమేచ్ఛగతి♦ శోధనముంబొనరింత్రుకాకవుల్॥ ౧౫

ఉ॥ ఐననుఁ జింతలేమ సద ♦ యాంతరుల న్యసదుక్తిమహోక్తితా।
దానలు, నార్తరక్షణులు ♦ ధన్యులు సత్పురుషోత్తముల్గలా,
రైన నను్గ్రహాంబునిధి ♦ యాశ్రితపోషకుఁడు న్మహాసుధీ।
శానుఁడు శంకరార్యపర♦ సద్గురుఁడం దెసు మోదమిమ్ముగన్॥ ౧౬

గీ॥ గురునిగొనముల నుతిఁజేయ ♦ [illegible]
మునవెప్ర ♦ భగ్నులైరి [illegible] ♦ సందెలఁచుల
కరముఁకో నిందుగ్రహియించు ♦ కరణి కాదె॥ ౧౭

ఉ॥ ఐనను మూకు నాకకవి ♦ యట్టులొనర్పఁగఁజాలి దుగ్ధపా।
థోనిధివీచికానిచయ ♦ దూషణఁ జేసెదు దేశికాచ్ఛవి।
శానిచయంబు నాపయిః బ్ర♦ సారతనందఁగ నింకశంకలే,
దానిపుణుండెచెంతఁదగి♦యంతయుఁజేకుఱఁజేయుఁగావునన్॥ ౧౮

మ॥ తలఁపన్ శంకరసద్గురూత్తమ చరి ♦ త్రంబేడ నేనేడ ని,
య్యలలోఁజూడవరాకి నేమిటికి న ♦ స్నిరీతిబంధింతు రం,
దులకై కీర్తిఁ జిరార్జిత జ్జలధియం ♦ దుం ద్రోతురీరంచుఁ జం।
చలమైపర్వెను వాణిఁబట్టి గురునెం♦చంగా విధింత్రంచితుల్॥ ౧౯

సీ॥ కవయిత్రఁజూడ నా♦ గమసాళికంతకు; నిర్మలభానంపు ♦ నీటుఁ
జాటుఁ। గావ్యంబుఁబరికింపఁ ♦ గల్పాగముంబోలె; నిఖిలేష్టదం
బయి ♦ నెగడుచుండు। నేతనీక్షింపంగ ♦ భూతలంబున నద్వ;
యామృతంబును జిల్కి ♦ నట్టి ఘనుఁడు। లసితేషతోడఁద♦ద్రస
మునీక్షింప బ్ర; హ్మానందమిడునట్టి ♦ దై చెలంగు ॥

గీ॥ సట్టిశంకరవిజయంబు ♦ నాంధ్రమందు। సాంబునందలి భక్తిర ♦
సంబుచేతఁ। జెప్పఁబూనితి సాహస ♦ ముప్పతిల్లఁ। గాని
పాండిత్య గర్వంబుఁ ♦ బూని కాదు॥ 30

చం॥ చరితము సారవంతమఁట ♦ శంకరుఁడందును నేతయంట సం।
సరణముఁ బాపఁగాఁ దగిన ♦ సత్ప్రథమొప్పనదంట యాసుధీ।
వరులకనారతమ్మునిదె ♦ వర్ణ్యమఁటట్టి మహేశరూపతం।
కరగురుగాథ నాంధ్రమునఁ ♦ గల్పఁ జేసినఁ గానెధన్యుఁడన్॥ 31

చం॥ అనిమనినెంచి మత్పితయు ♦ నై గురుఁడై తగువేంకటాచలే।
శుని నురుభక్తిమొక్కి పరి ♦ శోభితవాక్కులఁ గ్రాంబుపెద్దల।
న్వినయమున స్మరించి యసి ♦ వేలక్ప్రసాధుని నొప్ప దేవవి।
[illegible] మొడంబులుకంగ నేర్తునే॥ 32

ఉ॥ అంబుజ [illegible] ర్షదకచ్ఛపిపాణి, వర్షకా।
లాంబుదనీలవేణి, యమ♦ రావళిసన్నుతవాణి, భక్తవా।
రంబునుతింపఁ గోర్కెల ని♦రంతరమిచ్చెడుచారువాణి, నా।
కుంబలుమూర్ధవంపుఁబలు♦కుంగృపసేయుముదేవి! మ్రొక్కెదన్॥

కం॥ కాకవులనవరతంబును। నేకడనోచేరి దోష ♦ మే కైకొండ్రా।
కాకులరీతిని, వారల। వాకొనకిఁక వలయుదాని ♦ వాకొనఁ
దలఁతున్॥ 34

కం॥ అని సుజనావళిఁ బ్రార్థన। మునుజేసి యనంతరంబు ♦ మూర్ఖని
కారం। బొనరించి శంకరార్యుని। ఘనచరితముఁ వ్రాయవంశ ♦
గౌరవమెంతున్॥ 35

కవివంశవృత్తాంతము.

సీ॥ బ్రహ్మవిద్యనపరం ♦ పరవరిష్ఠుండును; బ్రహ్మిష్ఠుఁడునుముని ♦ ప్రవ
రుఁడునగు। శాండిల్యమౌని వి ♦ శ్వమున రాణవహించె; నస్మ
త్కులంబున ♦ కతఁడెకర్త। బోధించెసచ్ఛిష్య ♦ పుంజంబునకు
సాంగ; నిగమతదర్థముల్ ♦నియమమునను। గులపతియన్యోనె♦
క్కుడు భక్తిమునికోటికి; తపయూననొందలఁ ♦ గొనిభజింప॥

గీ॥ ప్రవిమలాష్టాంగయోగ వి • భాసురుండు । పరతపోధనుఁ డాత్మ
వి • ద్యోపదేష్ట । పరమకరుణాఢ్యుఁ డేముత్త • స్థవ్యగోత్రు । జాల
ముసువిసీతులము మహీ • సురులముసుఁడి॥ ౩౬

కం॥ వైదికులవియాపస్తం । బోదీరితసూత్రగుఁని • యును వెలనాడ
న్వైదముక్రమమున నిల సం । పాదితములు భమిడిపాటి • వారసఁగఁ
దెగల్ ॥ ౩౭

సీ॥ గోవిందరామాభి • ధావిరాజితుఁడైన; భూసురుఁ డావంశ •
మునఁ బరఁగించె । సదమలాచారభా • స్వరుఁడును నిగమజ్ఞుఁ; డను
సములచేతస్కుఁ • డయి చెలఁగు । సద్విజ్ఞునకు సక్ర • మా
మ్నాయపారగుఁ; డని సత్కర్మ • పరుఁడునైన । వేంకటా
చలపత్య • కిభ్యుదయం బుదయించె; సావిత్రసన్మంత్ర • జాపకుండు॥

గీ॥ సతతపతిపాద • సక్తచిత్త । యును సుగుణరత్నఖనియునై •
యొప్పులక్ష్మ । మాంబఁ బరిణయమయ్యె శ్రీ • హరిరమాంబఁ ।
బరిణయంబైనపగిది నా • భవ్యగుణుఁడు ॥ ౩౮

శా॥ ఆలక్ష్మ్యంబికఁ బత్నిఁ గాఁగొని ప్రసహ్య • ప్రాంతయుండై గార్హ్య ధ ।
ర్మాలిస్సెల్పుచు నాబుధుం డతిథి సే • వాసక్తిమైఁ గ్రాల స ।
చ్ఛీలాఢ్యుల్ సుతులిర్వురాఘనుకు • శ్రీశూలికిన్ సన్మహో ।
ద్వేలుల్ మన్న గజాస్యషణ్ముఖుల మా • ద్రిం గల్గిరంచన్మతిన్॥

కం॥ పితృభక్తిగలిగి సుజన । స్తుతిపాత్రగుణాఢ్యులయి య • శో
న్యసుహృత్త్వ । స్థితిని మహిఁ బేరయాభి । ఖ్యాతశేషయవిఖ్యాతత
గఁ గాలిరి వారల్ ॥ ౪౦

గీ॥ క్రమతసంస్కృతులగుచు స • క్రమఘనమగు । శ్రుతిని సాంగ
ముగాఁ గగు • రుపవిధమున । నిష్ఠఁ బఠియించి రమలవి • నీతివఱలఁ
జేరయమనీషి శేషయా • భిఖ్యబుధుఁడు॥ ౪౧

ఉ॥ పిచ్చమసాధ్విఁ బత్నిగను • జేరయపండితుఁడాని యాప బాలు
బొచ్చెము లేనిభక్తిఁ దగు • పొందికఁ దన్ను భజింపగా (శ్రుతి)
ప్రోచ్చరితార్థ కర్మముల • నుత్కటభక్తి నిశ్రద్ధనొప్పి వి
ద్వచ్చయవంద్యుఁడై యవిర • తంబును బావకుఁ గొల్చుచుండెడాన్॥
మ॥ తనపంద్రెండవవత్సరంబు జనుగాఁ • దాళీదళ ప్రావళీ
దున నా కోవిదుఁడారవిందభవు • స్తోకస్వసత్కీర్తి
త్రినిద్రై వారఁగఁ బెక్కుకబ్బములన • త్కీర్తార్చితా వ్రాసినా
ధనమేమమ్మునిధానమై మనిచెడిం • దత్యంబుగా నిత్తుమిన్ ॥౪౩
సీ॥ ఆదంపతులకు భ • వ్యగుణాఢ్యులగు మూఁడు, రాత్మజుల్
స్త్రైత్రే • యుంబుఁ బోలె నుదయించిరగ్నియుఁ • బాప్పఁడౌ వేం
కటాద్రి చలపతిప్రథధర్మ • శాస్త్రవేత్త నిత్యకర్మవర్తి • నిరతుం
డు సాహితీధనుఁడు సుజ్ఞాన సా • ధనుఁడనఘుఁ డౌంబెం
నల్లి సు • బ్రహ్మణ్యుఁడన ద్వితీయుండు శ్రీనరసింహుం • డను
తుండు॥ గీ॥ శ్రౌతమార్గవిదుండునై • ఖ్యాతిఁ గనియెఁ దాఁడు
తీయుత నట్టి సు • తత్రయంబు దన్ను నెమ్మి భజింపగా • నిక్కఁ
గని యలరెఁ బేరయకోవిదుం • డవని మిగుల ౪౪
సీ॥ మిగులసమర్థులై • తగుతనూజులుతోడు, గాఁగొని నగ్నిహో
త్రంబునిష్ఠ సిద్ధిగాఁగనె నవి • చ్ఛిన్నాగ్నిహోత్రియై, యంత
నగ్నిష్టోమ • యాగముఁ దగ నొనరించి యజ్వనా • నొప్పి
ష్టాదుల, నర్హకాలములందు • నాచరించి పాత్రహస్తు
డా పెఁ • దదవంతమునకు సుజ్ఞానియై మిగులఁ బ్రఖ్యాతి • కీర్తినొందెఁ ॥
గీ॥ దాళదళసంపుటంబులఁ • దాల్మితోడ, భారతాదిగ్రం
థ • వారముఁ దగ విజ్ఞుఁడై మేనివిభుదన్క • వేడ్కఁ వ్రాసెఁ, బేర
యజ్వనువినుతింప • నేరకగునె? ॥ ౪౫
శా॥ ఆతత్త్వజ్ఞుని యగ్రసూనుఁడు దిగం • తాక్రాంతసత్కీర్తి వి
ద్యాప్రీతస్తుత్య సుమార్గవర్తి పరమా • ర్థస్వహృత్పూర్తి సం
ప్రీత స్వాంతవిఖండితార్తివిలస • త్ప్రియామనోనుల్లక్ష్మికి నా
చ్చితోన్నత సువేంకటాచల విప • శ్చిన్మూర్తియొప్పెంగడున్ ॥

చం॥ అలఘుఁడు సాహితిం బృథుద • యాకలితుండును శ్రౌతవేదిని।
ర్మలహృదయుండును స్వహుపు • రాణసునక్షుచయాగ్రవర్తిని।
స్తుల నరధర్మశాస్త్రభరి • తుండు నయాన్వితుఁడెన్న వేంకటా।
చలపతిశాస్త్రి తత్సుగుణ • సంతతి సంతతమున్ను భేద్యమా॥
॥ మాన్యుఁడా బుధుఁడు కౌం • డిన్యగోత్రింబుతో, నలరెను నిమ్న
గ • ద్వాభిధాన। మైననద్వంశంబు • నందిమ్యుఁడైన ల, క్ష్మీనరసిం
హాఖ్య • ధాని పౌత్రి। యును సుధీవరుఁడా చు • నొప్పు నప్పయ
కోవి, దుని యగ్రతనుజాత • యును సుబుద్ధి। యగు వేంకటే
శ్వర • సుగుణికగ్రిజయును। సద్గుణాఢ్యయైన పి • చ్చమసుసాధ్వి॥
॥ ధర్మపత్నిగఁగాంల • స్వధర్మనిరతి। నెనఁగెననుకూలవతియనాచు•
నెలమి నామె। పలుప నిత్యాగ్నిహోత్రముల్ • చెలఁగెనిష్ట।
బహువిధుఁడు వేంకటాచల • పతి బుధుండు॥ ౪౮
॥ ఆ తనుమాయమకుం బతికి • నాడను తా నెదురెన్నడుం గడుం।
బతిని సేవలన్నలుపు • భర్తకు; దేవరులందుఁదమ్ములం।
జో త్తిలుపేర్మిఁజూపుఁ బరి • శుద్ధమనంబునఁ నాఁడుబిడ్డల।
వ్రాత్తునుగృత్యమే నుజద • నంగనుఁబిచ్చమసాధ్వియొప్పెఁదాన్॥
ం॥ నేనాయుగ్మంబునకున్। సూనుఁడనై జననిగాంచి • సూరీడ్యగు
ణా। న్యాయుండై మజ్జనకున। నూన దయావీక్ష శిక్ష • నుచిత
తఁగంటిన్॥ ౫౦
కం॥ వేంకటసుబ్రహ్మణ్యం। బంకం బెదొప్పఁ బెద్ద • లాశీస్సు
లిడన్। శంకరవిజయాంధ్రీకృతి। శంకాతంకములులేక • సా
గింతునికన్॥ ౫౧

—• షష్ఠ్యంతములు. •—

కం॥ ఓంకారరూపునకునే। ణాంకాభరణునకునాగ • మాంతస్థునకుం।
బంకిలపంకాపహునకు। శంకరునకు గిరిసుతావి • శాలాం
కునకున్॥ ౫౨

కం॥ నిగమాంతవీథసంస్తుత । కగజాహృదయాంబుజాహ • ర్షధినా
ధునకు , జగతీభవవృద్ధిక్షయ । సుగమీకరణేహునకును • సోమ
ధరునకున్॥ ౫౩

కం॥ నారదముఖమునినుతునకుఁ । బారదశరదభ్రతుల్య • భవ్యాంగు
నకు । న్నారకృపానిలయునకగ । జారమణీకలితునకును • సక
లేశునకున్॥ ౫౪

వ॥ సభక్త్యానందకందంబుగా సమర్పింపనెంచి నాయొనర్పంబూనిన శ్రీశంకరగురుచరితంబు మున్ను సకలాగమార్థప్రచురీకరణప్రవీణుండును శివగురువరసుతచరణనీరజసేవాసమాసాదితకీర్తికాంతా క్రాంతదిగంతుండునునగు శ్రీమాధవాచార్యగురువర్యులచే గీర్వాణభాషయందు షోడశసర్గాత్మకంబగుకావ్యంబుగా రచింపంబడియె నందుఁబ్రథమంబున నుపోద్ఘాతంబును ద్వితీయంబున శ్రీశంకరగురుసముద్భవంబును దృతీయంబుననాయాయమృతాశనులయవతారనిరూపణంబును జతుర్థంబున నప్పరమగురుని శుద్ధాష్టమవర్షప్రాక్చరితంబును బంచమసర్గయందుఁదదర్వాసుఖాశ్రమప్రాప్తియు షష్ఠంబునసాంప్రదాయాగతంబును జిరకాలోత్పన్నంబును నగుశుద్ధాద్వయవిద్యంబ్రతిష్ఠించుటయు సప్తమంబున సకలకలావాసుండగు వ్యాసమహామునిసందర్శనంబును నష్టమంబున నశేషవిద్యామండితుండగు మండనమిశ్రునితోడి సంవాదంబును నవమంబున సరస్వతీసాక్షికసర్వజ్ఞతానిర్వహణోపాయపర్యాలోచనంబును దశమంబున యోగశక్తిచే భూపకాయంబుఁ బ్రవేశించియందుఁ గంతునికళలసాంతంబుగానెఱుంగుటయు నేకాదశంబున నుగ్రభైరవునిజయించుటయు ద్వాదశంబున హస్తామలకతోటకార్యులసంశ్రయంబునుఁ ద్రయోదశంబున వార్తికాంతాద్వయవిద్యాప్రచారంబును బదునాలుగవ సర్గయందుఁ బద్మపాదునితీర్థయాత్రాప్రకారంబును బదునేనింటఁ బరమగురునిదిగ్విజయకథనంబును బదునారవసర్గయందమ్మహాత్ముని శ్రీశారదాపీఠనివాసంబునుగలుగునట్లభివర్ణింపఁబడియె. ౫౫

కం॥ కలినిదరింపఁగఁ జేయుట, కల రెడిచరితంబు వినిన • యఖిలాఘ
ములు, న్వెలయుసు నందెన్గఁ గావున, సలలితముగ శంకరార్యు•
సరణిఁ బొగడెదన్ ॥ ౫౬

— • క థా ప్రా ర ం భ ము • —

శ్రీశంకరు దర్శింపఁ గైలాసంబునకు దేవతలరుగుట

సీ॥ ఒకదినమునను దేవతతి • యొక్కెడఁ జేరి ప్రపంచవర్తనా
ర్థికి విపరీతచర్య జగ • తి న్నశియించి సుమార్గమేవిధి,
స్సుకరముగాలభించు? నని • శోధితబుద్ధులఁ జర్చఁ జేసి యా,
శంకరుఁ గాని యద్ది కొన • సాగదటంచుఁ దలంచియంతటన్ ॥
కం॥ శాంచనగర్వాదికసుర, సంచయము రువిసయకలిత • సద్ధృద
యములై పంచాననుఁ వీక్షింపఁగఁ, జంచద్గతిఁ బయనమయ్యె •
శంకరగిరికిన్ ॥ ౫౭
సీ॥ ఘనిచనిశారదదేవాంతి • సాంగలసచ్ఛవిభాస, మచ్ఛస,
న్మానికాభాస, మూఁగతవి • మోదకరార్హవిభాస, మజ్ఞతేం,
ధనపాలకాగ్నిభాసము వి • దారితకామముఖారికాసము,
ధనదమునాన్నివాసముగు • ధన్యవిలాసము రౌప్యభాసమున్ ॥
సీ॥ సకలంక సకలంక • సకలాగమంబుల; వినుతిఁ జేసెను వేద •
శాస్త్రములంబు, శౌకశౌట నానంద• ముకుళితహస్తులై ; భక్తిమె
మునిజనుల్పు • భక్తవితతి, యొకచాయ భవము నో • పికతోడ
నిరసించి; సన్న్యసించిన యామి • సంచయంబు, నొకదండ నండ
జా • దికపుందు నీవుందు; వనుచుఁ బాడెను గాయ • కావళి
యంతన్ ॥
తే॥ తరుతతుల్లసత్కుసుమఫ • లస్ఫురత్సు, సకలభూజాళిశాఖలఁ •
జేరి భ్రమరముసార, ఝంఝారనాదంబు శ్రోతులకు • సుఖముఁ జేయు,
నౌన్నత్యమైలాసమును గాంచి • రుత్సవమున ॥ ౬౦

గీ॥ పూర్వగిరిపైన నొప్పెడు • పూర్ణచంద్రు। పగిది కాస్యాచలాగ్ర
వి • భాసిల్లెను। యద్రిజాసంగు, నంగజా • తారి నభవుఁ। గాంచి
యమరులు కన్నుల • కఱవుతీఱ॥ ౬౧

లయగ్రాహి॥ సంబరముతోఁ దగ సుర • లంబునకచుమ్మనిడ • నంబుల
తునస్సరసి • జంబుల విహార। మ్ముంబొలుపుగా నొనరు • పం
బటుసమీహాగల • త్ర్యంబకుఁ గనన్నుతిశ • తంబుల నొనర్పు।
న్నానంబుఁడు సుధామధురి • మంబు గల చూడ్కులధి • కం
బుగ సురాళిపయి • నింపొదలఁ జేయఁగా। శంబరజసన్నిభశ •
రంబులను గుట్మలస • మంబులుగఁ జేసి విన • యంబు మెయిఁ
గొల్చెన్॥ ౬౨

ఉ॥ అంగజభంగ భక్తజన • తార్తివిభంగ! కృపారసాంచితా।
పాంగ! జటాస్థగంగ! హిమ • పర్వతభూకలితాంగ! చంద్రికుం।
దాంగ! నిరీహయోగిహృద • యాంబుజభృంగ! నిరీహసంగ! యో
లింగ! నుతించుమమ్ములఁ జ • లింపని పేర్మిని జూడుమోమృడా॥

కం॥ దేవరకుఁ దెలియనిది జగ। తీవలయంబునను గలదె? • దేవ
హితకరుం। డై వసుమతి బుద్ధుఁడను సు। ధీవరుడై హరియె
సుగత • ధిక్కృతిఁ జేసెఁగా॥ ౬౪

గీ॥ సాంబ! యాతనిచే రచి • తంబులైన। యాగమంబుల ననిశం
బు • నభ్యసించు। నట్టి బౌద్ధులచే వ్యాప్త • మయ్యె జగము।
పటుతమోవ్యాప్తమగు రాత్రి • పగిది నిపుడు॥ ౬౫

సీ॥ ఆగమపాద! మా • యగచాట్లు వినిపింతు; మనలసమనమున •
వినఁగదయ్య। వర్ణాశ్రమాదుల • నర్ణోధిలోముంప; యత్నం
బుఁ జేయు బ్రి • హ్మఘ్నులాగ। మావళి జీవిక • కై వసుం
ధరఁ బుట్టి; సనుచు స్నానాదుల • నాచరింప। రక్కట! 'క్రతు'
నామ • శాతరంబులు రెండు; వినవీనులను మూసి • కొనఁదలంతు

గీ॥ రఁకఁ గ్రియాజాలమేకీతి • నెసకమెసఁగు;। యాగభుక్కులమె
ల్లాదు • మవని లింగ। చక్రముఖచిహ్నధరులుపా • షండు
లాగిను। కర్మములవిడిరనుకంపఁ • గశ్మలులును॥ ౬౬

సీ॥ అన్యభావంబు మతిలేక ♦ యనఘుఁబురుషుఁ। గుఱిచిపోయెడు శ్రుతిసాధ్విఁ ♦ గుమతియుతులు। నధికమదమత్తులైన శా ♦ క్యాధములటఁ। గలఁచి చెఱచిరి; ద్వీపరాజి♦జలజిని బలెII ౬౭

కం॥ వరభూసురశిరముల నే। గిరముగఁగని కోసితెచ్చి♦కితవకపాలు। ల్గురుముదమున భైరవపద। సరసిజముల నుంతు రిలోక ♦ సరణి సెడంగన్॥ ౬౮

ఆ॥వె॥ ఇంకనవనిలోన ♦ సంకటకరకంట। కాధ్వకీర్ణమార్గ ♦ పాళి యుండె। నడుగువెట్టునెడలఁ ♦ గనువెతయగు; నేత్ర। జలముఁ గారఁజేయు ♦ జనులకద్ది॥ ౬౯

ఉ॥ కావున దుష్టనిగ్రహముఁ ♦ గ్రక్కునఁజేసి మనుష్యకోటికిన్। న్యావృకమిచ్చు శ్రౌతమగు ♦ పంథను లోకహితార్థమై మహా దేవ మునీంద్రసద్హృదయ ♦ దీప్తమహామహిమానుభావ! యి। చ్చావిధి నిల్పు, మంచు సుర♦సంఘమువేడఁగ శంకరుండనున్॥

—♦ శంకరుఁడు దేవతల కభయ మొసంగుట ♦—

ఉ॥ దేవతలార! మీరలిటు ♦ దీనతనందకుఁడింక శంకరా। ఖ్యావిలసద్యతీంద్రతను ♦ ఖ్యాతిగ భూతలమందుఁబొంది దు। ష్టావిలమార్గనాశమును ♦ నంచితధర్మనివేశమున్ సుధీ। శావళిమెచ్చుసూత్రముల ♦ కర్థముఁజేసి యొనర్తు మోదమున్

కం॥ నలుగురుశిష్యులు హరిభుజ। ములో నాఁగా, ద్వైతతిమిర ♦ మోహితజనపా। ళిలకటమధ్యాహ్నర్కు-లఁ। బలె వఱలఁగ సంచరింతు ♦ వసుమతి నంతన్॥ ౭౨

ఆ॥వె॥ నాకవాసులార ♦ నావలెమానవ। తనువుతోడవచ్చు ♦ నను సరింపుఁ। డట్టులేనిమీదు ♦ గట్టికోరికలెల్ల। నెసఁగు ననుచుఁ బల్కె ♦ నిందుధరుఁడు॥ ౭౩

వ॥ అని, యపర్ణావిభుండు వందారుసుపర్వాణ బృందంబుతోఁబల్కి భానుండుభానుసంతతి నరవిందంబునందు నుంబోలె నన్యదుర్లభంబులగు కరుణాకటాక్షంబులఁ గార్తికేయునందుంబ్రసరింపఁ జేయ నుదధి యైందవకిరణంబులనంది పొంగునట్లు పయఃపారా

వారభవ్యనీచికాసదివంబులగు తత్కృపేక్షణంబుల గుహుండ
ధిగమించి యభినందించుచుండ, దంతచంద్రికానందితబృందా
రకచకోరకుండగుచు నందనుండగు స్కందుంగూర్చి పొందుగా
నిందుశేఖరుండిట్లనియె॥ ౭౪

చం॥ వినుము; కుమార! లోకములు ♦ విస్తృతసౌఖ్యమునందుతీరు; వే
దనిచయరక్షణంబున వి ♦ ధాతృముఖోద్భవరక్షణంబు, దా
ననుజగతీతలావన త ♦ సర్చు; సదాశ్రిమవర్ణజాలమం
దునను సెలంగుట న్స్మృతిని ♦ ధూతవివాదను గాఁ బొనర్పనే॥

సీ॥ ఇదియుద్ధరింప నా ♦ మదిఁగల్గ మన్ననకా; శేస్తుకౌ విష్ణుశే ♦ ష
ప్రసిద్ధు। ల తిగూఢమైన నా ♦ మతిఁగలభావంబుఁ; దెలిసి నా
యనుమతి ♦ వలన నిలకుఁ। జనుచు మధ్యమకాండ ♦ మును
బోవ సంకర్ష; ణాఖ్యుఁ బతంజలి ♦ ప్రఖ్యాశోడఁ। బుట్టిమోగ
విధంబు ♦ బోధసేయుచునుండి; రేనుజ్ఞానపథంబు ♦ నెఱుకపఱతు॥

గీ॥ ననుచుఁబల్కితినకలను ♦ రాశికిపుడు। కనుక జైమినినయవార్థి ♦
కిని శశాంక। రూపముసఁగర్మకాండని ♦ సాధిసీవు। నుద్ధరింపుము
ప్రజలకు ♦ నుత్సవముగ॥ ౭౬

శా॥ వేదార్థంబులకెల్లశత్రులగుచు ♦ న్వివశ్వంభరామండలి।
న్వాదంబుల్ప్రచరించుసౌగతుల దు ♦ ర్వాదాఘ్యలం గెల్చి త।
ద్వేదాపాదితకర్మమార్గమును నీ ♦ వేచేయఁగాఁజాలు వా।
పై దీపించు మయూరవాహ మహిసు ♦ బ్రహ్మణ్యవిఖ్యాతియుక్॥

కం॥ అజుఁడిల మండనమిశ్రుఁడ। న జనించును విప్రులందు ♦ నాయ
కుడై నా। కజపుఁడు సుధన్వుఁడసఁదగు। భుజజుండై నీకుఁదోడు ♦
భుజముల పగిదిన్॥ ౭౮

వ॥ అనియాభూతవిభుండాదేశింప వేధకైన విధాయినియగు నయ్యా
దేశంబు నమృతంబునుంబోలె నెంతయువిధేయుండై బాహులే
యుండు పరిగ్రహించెనంత॥ ౭౯

కుమారస్వామి శివునాజ్ఞ భట్టపాదాఖ్యుఁడై సుధన్వుకడకరిగి బౌద్ధులనుజయించుట

సీ॥ నాకేశుఁడ య్యాప ♦ ర్ణాకాంతునానతిఁ; జే భూమిపతియాచుఁ ♦
జెలఁగి మించి। నాకలోకంబుగా ♦ నరలోకమును జేసి; తన
పురి నమరావ ♦ తినిగఁ జేసి। సర్వజ్ఞుఁడై యును ♦ శ్రీద్ధనో
ష్పేషువానిఁ; బోలె సౌగతశాస్త్ర ♦ ములనుజదివి। క్రౌంచారి
నాకఁ గా ♦ మించి బౌద్ధుల నెల్ల; శాపించి ముదముప ♦ రాజి
లంగ॥

గీ॥ నంతసేనాని భూమియం ♦ దవతరించి। భట్టపాదుండునానొప్పి ♦
భవ్యుఁడై మి। నీయసూత్రింబులన్నిటి ♦ నిలిపె నరుణ। భాసితం
బైన జగమును ♦ భానుఁడువలె॥ ౮౦

ఉ॥ అంత దిగంతసంతతవి ♦ హారవిలాసయశోంగనామనః।
కాంతుఁడు కార్తికేయుఁడు సు ♦ ఖంబుగఁ జేరె సుధన్వుపట్టణ।
ప్రాంతము నంతభూవిభుఁడు ♦ స్వాగతవందనపీఠికార్చలన్।
స్వాంతమునందు సంతసమె ♦ సంగ నొసంగఁబినాకిసూతికిన్॥

కం॥ ఆశీస్సులనధికంబుగ। నాశాపాయుధుఁడొసంగె ♦ నధిపునకట
సం। వేశితుఁడై కల్పము త్రిద। శేశువనంబునకుఁ బోలె ♦ నిం
పిడె సభకున్॥ ౮౨

గీ॥ సభకు సన్నిధినుండు వృ ♦ క్షంబుమీఁద। నుండుకోకిలదారుతి ♦
దండిగవిని। వ్యాజమున రాజుగుఱిచి య ♦ వ్యాహతముగ।
నిట్టులనియెను భూసురుఁ ♦ డింపుగదుర॥ ౮౩

గీ॥ శ్రుతివిదూషకనాదంబు ♦ కతన నీచ। జాతియనఁదగి మలిన
సం ♦ జాతమైన। కాకలోకంబుతోఁ బొందు ♦ లేకయున్న। వా
కొనంగను దగుదువో ♦ కోకిలంబ!॥ ౮౪

ఉ॥ ఆపలుగాకులాపలుకు ♦ లందలియర్థముఁ గాంచిభూవిరో,
షోపగతిం బదాహతమ ♦ హోరగలీల నెదుక్కొనంగ ని।
ష్పాపుఁడు యుక్తివజ్రిముస ♦ వారలడా మతశాఖ నొంచియు
త్కోపమహాగ్నికీలఁ బరి ♦ తోగతఁ జేసె సదసున్నందొగిన్॥

గీ॥ వారిరోమయుక్త ♦ వదనాళి నాసభ । కమునెసంగెఁ గమల ♦
కాంతుకిరణ। సన్నివేశఘల్ల ♦ సరసీరుహావళి। చేత నొప్పుసరసి ♦
భాతి నపుడు ॥ ౮౬

కం॥ గట్టిగ నిట్టుల నొకనిం । బట్టి మఱొక్కండుచెలఁగె ♦ వాదం
బున నా। ప్పట్టునఁ బుట్టినశబ్దము । బెట్టిదమై దిక్కటాహ ♦ భేద
ముఁజేసెన్ ॥ ౮౭

ఉ॥ ఇట్టుల నాబుధేంద్రుఁడుమ ♦ హేతువులు మేలన నుక్తివజ్రముం।
బట్టి తథాగతాగముల ♦ పక్షములం దెగవ్రేయ బౌద్ధుల ।
పట్టున మోములెల్లనెల ♦ వాడఁగ గోడలనుండు బొమ్మల ।
ట్లొకనంబడ న్విబుధుఁ ♦ డాశుగతిశక్తిని దెల్పెనేతలోన్॥ ౮౮

—♦భట్టపాదుఁడు ప్రభునియానతి వేదమార్గ స్థాపనమునకై గిరినుండి దూఁకుట♦—

ఉ॥ ఆతఁడె నాన్నృపాలుఁడనె ♦ నార్య జయంబుఁ బరాజయంబు వి।
ద్యాతిశయాగతంబులగు ♦ నట్లగుట న్గిరిశృంగమెక్కి యు।
త్పాతురతంబడంగ నెవఁ ♦ డవ్యయుఁడౌ? నతఁడెన్నునామతం ।
బీతఱి నిశ్చయంబనుచు♦నేవమె బౌద్ధులయందు లేనటుల్॥ ౮౯

చం॥ అనవిని భట్టపాదుఁడు మ ♦ హాగిరిశృంగముఁ నుష్టినెక్కి భూ।
మిని నిగమాళి సత్యముగ ♦ మేకొనెనేని రవంతకష్టమేఁ ।
గనవని పల్కి యున్నత న ♦ గాగ్రగుఁడై దుమికె న్విరానఁ జా।
లనియతిఁ దమ్ముఁనెన్ను జను♦లన్గతదుఃఖులఁ జేయవే శ్రుతుల్॥ ౯౦

ఆ. వె॥ అష్టకప్రదత్తె ♦ మైన పుణ్యముగూడ। లయమునంద స్వష్ట♦
లంబునుండి । భ్రష్టుఁడౌ యయాతి ♦ భాతిఁ దోఁచెను భట్ట ।
పాదు నపుడు నూచు ♦ వారికెల్ల ॥ ౯౧

గీ॥ విస్మయంబిచ్చునిద్దాని ♦ వినిద్విజాళి। సకలదిక్కులనుండి యు ♦
త్సాహమొప్పఁ। జేరె నచటికి మేఘుని ♦ ర్జితమునువిని । కుంజ
ములనుండి కేకుల ♦ పుంజమట్లు ॥ ౯౨

గీ॥ ఇట్టులే బాధలేకొప్పు ♦ భట్టపాదుఁ । జూచి నిందించుకొనియె
దు ♦ ష్టులచెలిమిని। దూషితుఁగఁదన్ను నదివిని ♦ తోనబౌద్ధు।
లిటువల్కిరి రాజుతో ♦ నేకముగను ॥

వ॥ దేవా! మణిమంత్రౌషధాదులచే దేహరక్షణముఁ జేసికొనఁగుఁ
గాన నీతనియందట్టి లక్షణంబులుండంబోలు దాన సురక్షితుం
డయ్యె సంతమాత్రనే మమ్ము ఖలులని భావింపం దేవరకుంజన
దన నాసుధన్వుండు ప్రత్యక్షార్థంబుగూడ వేఱుతీరగుట నీక్షించి
భ్రుకుటీభీకరముఖుండై యుగ్రంబగు ప్రతిజ్ఞగా నిట్లనియె. ౯౪

-♦సుధన్వుండు బౌద్ధుల ప్రేరణమున నుభయవాదులఁ బరీక్షించుట♦-

గీ॥ అడిగెదను మిమ్ము నొక్కటి ♦ కనుఁడయమునఁ । జెప్పఁడ ద్దానిఁ
జెప్పని ♦ చెనఁటులనిటఁ । గతిన యంత్రంబులందుంచి ♦ ఘాతఁ
జేయ। నాజ్ఞఁజేసితి నిస్సంశ ♦ యంబుగాను ॥ ౯౫

కం॥ ఈతీరున నాభూపుఁడు। చేతంబునఁ గుపితుఁడౌచుఁ ♦ జేసిప్రతి
జ్ఞ। శ్వేతాశీవిషమును ఘట। పాతితముంజేసి తెచ్చెఁ ♦ బలు
కుఁడటంచున్ ॥ ౯౬

ఆతఱి భూసుర ♦ వ్రాతంబు సౌగత; వ్రాతంబుఁ గూడిభూ ♦
పతినిఁగూర్చి। పలికిరిట్టుల శ్వాసప ♦ ఘాతమందున నిశ్చ; యించి
పల్కెదము భూ ♦ మీశయనుచు। రాజు సనుగ్రహ ♦ భ్రాజితుఁ
గాఁజేసి; పోయిరంతట నట ♦ భూసురాళి । కుత్తుకబంటిగాఁ ♦
గూలంకషమునిల్చి; పద్మాప్తుఁగూర్చి త ♦ పంబొనర్చ ॥

సంత మిత్రుండు ప్రత్యక్ష ♦ మైవచింపఁ । దగినది వచించి
యంతర్హి ♦ తత్వమందు । పిదప ద్విజులును సౌగత ♦ వీరులు
సభఁ। జేరి వాదింపఁజొచ్చిరి ♦ చెలువుగాను ॥ ౯౭

సౌగతులు దీననుంపభు ♦ జంగమనిరి। కాదు భుజగేంద్రశాయి
శ్రీ ♦ కాంతుఁడనుచు । భూసురులు వల్కిరటమీఁదఁ ♦ బొ
సఁగెవాద। మిరువుర కపారముగను భూ ♦ మీశుసభను॥ ౯౮

కం॥ శ్రుతభూసురవాక్యుండగు। పతిమోము వహించెకుష్మ ♦ పద్మ
ముగతిఁ దా। నతిదీనతనందిన భూ। పతి విని సంబరమునుండి ♦
భద్రదవాణిన్ ॥ ౯౯

కం॥ భూమీశ! భూసురౌఘము। నీమంబునఁజెప్పుమాట ♦ నిశ్చిత
మనఘా! । నీమనమున సందేహము । నామూలముఁ ద్రెంపిచే
యు ♦ మన్నట్లనికల్ ॥ ౧౦౦

ఉ॥ అంతటఁగాంచెఁగుంభమున ♦ నాయవనీశుఁడు తుష్టితో మహా।
త్మ్యాంతవిరాజమాను ఫణి ♦ తల్పశయాను సుధన్ సురేశుఁడ।
త్యంతముదంబుతోఁ గనిన ♦ యట్ల పదంపడి యాసుధన్వుఁడ।
త్యంతరుషన్స్రుతిద్విషుల ♦నంతమొనర్ప నను జ్ఞఁదానిడెన్॥౧౦౧

—♦భట్టపాదుని విజయమునకు మెచ్చి సుధన్వుండు బౌద్ధనిగ్రహమొనర్చుట♦—

మ॥ హిమభూమీధరసేతుమధ్యభువిలో ♦ నేరాగమద్వేషు లా।
కుమతో ద్రేకులవందఱన్ ద్రుతముగాఁ ♦ గూల్పంగ నుంకింపఁడే।
విమతుండాతనిఁ జంపుఁడిష్టుఁడయిన ♦ నీక్షింపఁగా దుష్టుఁడై।
నమలేచ్ఛాయుతుఁజంపవచ్చుజనని♦నాముందుదాఁజంపఁడే ॥

వ॥ ఇటులానతిచ్చి బౌద్ధనిగ్రహంబొనరించుసంత. ౧౦౩

గీ॥ భట్టపాదానుసారి భూ ♦ పాలుచేత। శ్రుతివిదూషకసంఘంబు ♦
హతమదయ్యెఁ । దత్త్వవిదుఁడైన యోగిమ ♦హత్త్వమునను ।
యోగవిఘ్నాళి చెడునట్టి ♦ యోజ నపుడు ॥ ౧౦౪

గీ॥ అంధకారంబు నాశంబు ♦ నందుపిదప। భానుతేజంబు జగతిని ♦
బ్రబలునట్లు । దుష్టులౌ బౌద్ధులందఱుఁ ♦ దునుమఁబడిన । వెం
టనే శ్రౌతపథము వ్యా ♦ పించె నవని ॥ ౧౦౫

గీ॥ భట్టపాదాఖ్యమృగరాజ ♦ బలముచేత। సౌగతేభాళి నాశమా♦
సన్నమగఁగ। వేదశాఖలు చెలరేగి ♦ విశ్వమంత। విఘ్నలేశము
లేక వ్యా ♦ పించెనహహ! ॥ ౧౦౬

చం॥ జగతినిసర్వవేది యగ ♦ జాసుతుఁ డాగమమార్గమెంతొ మె।
చ్చగనొనరింప నంతనురు ♦ పుణ్యుఁడు వార్ధిసమాన సత్కృపుం।
డగు, శశిమౌళుఁడీశుఁడు భ ♦ వాంబుధిమగ్నజగంబు నుద్ధరిం।
పఁగ మనమందు మానవతఁ ♦ బైకొనఁగాఁ దలపోసె నత్తఱిన్॥

ఆశ్వాసాంతము.

కం॥ నిగమాంతస్తుతమహిమా! జగదుద్భవవృద్ధిహాని ♦ జాలవిరచ
నా। విగత ధనాదీషణ జన। సుగమా భక్తాంబుజాత♦ సూర్య
ప్రతిమా! ॥ ౧౦౮

శా॥ దారాపత్యవిరక్త యోగిహృదయా ♦ స్తస్సంచరత్పాద వి।
ద్వారధ్యేయసునామ! నామజపసం ♦ ధామాత్రసంతుష్ట! దు।
ష్టారిప్రాకటభంగ! భంగనికరో ♦ ద్యచ్ఛుభ్ర గంగాధరా! ।
సారాసారవిదుత్తమాంతరవిలా ♦ సా! §మోహినీపూర్ధవా॥ ౧౦౯

గద్యము ♦.

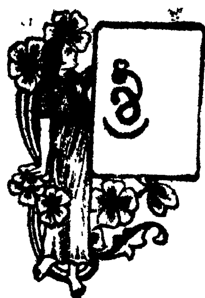
ఇది శ్రీ మచ్ఛంకర గురుకరుణా సమాసాదిత సరసకవితా విభాస్వగ
ప్రవర్ధమాన శ్రీమద్భమిడిపాట్యన్వయ పయఃపారావార రాకా
సుధాకర, శ్రీమచ్ఛాండిల్యసగోత్రపవిత్ర, సంతతాగ్నిహోత్ర
పరిచర్యాపాత్ర ఘనతరసద్వైదుషీవిరాజమాన పేరిసోమ
యాజిపౌత్ర, బుధజనసంభావ్య సచ్ఛేముషీకలిత వేం
కటాచలపతి సుధీతనూభవ, నైరంతర్య భక్తిసం
భావితభవానీధవ, విబుధజనవిధేయ, వేంకట
సుబ్రహ్మణ్యశర్మాభిధేయాంధ్రీకృతంబైన
శ్రీ శంకర విజయంబునందుఁ
ప్రథమాశ్వాసము. ౧౧౦

---

§ మోపిదేవి.

శ్రీ శంకరవిజయము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

శముఖామరతతినుత ।
పాశాయుధగర్వభంగ ◆ పదరాజీవా
కాశేందుకుంద సుమసు ।
శ్రీశాలిశరీరకలిత ◆ శ్రీసకలేశా॥

గీ॥ అవధరింపుము; కేరళ ◆ మనెడుదేశ। మందుఁ జెలఁగెడు వృష
శైల ◆ మందుఁ బూర్ణ। యనెడునదిచెంతఁ గరుణాబ్ధి ◆ యై
శంక। రుండు లింగాత్మకుండయి ◆ యుండె నంత।

శా॥ ఆదేశాధిపుఁడీశ్వరుం డొకత్రియా◆మాంతంబున స్స్వప్నమం
దాదేశింపఁ దదీయవైభవనిరీ ◆ క్షాత్యంతసద్భక్తిఁ బ్రా
సాదంబున్ రచియించి యవ్విభు విరా◆జన్మూర్తి సేవించె
వా! దాసున్ననుఁ బ్రోవుమంచును మహా ◆ భక్తిన్నుతిం
జేయుచున్॥

—◆కాలట్యగ్రహారస్థిత విద్యాధి రాజవైభవము.◆—

చం॥ కలదొకపూర్వరంబు శశి ◆ ఖండవిభూషణ సత్కృపేక్షణా।
వలిసముదీక్షనీతి భయ ◆ వర్జితమై తనరారి వేదవి।
ద్యలపరతంబనారతము ◆ నౌచితియుక్తముగానొనర్చు భూ।
తలదివిజాళినొప్పెసఁగుఁ◆దత్తటిఁ గాలటి నాఁగ నుర్వరన్॥ ౮

గీ॥ ఆపురంబున నభ్యసి ♦ తాఖిలాగ। ముంచు విద్యార్థి ర్హాజన ♦
నుంచు ద్విజుండు సుగుణమణిపేటిస్థైనయా ♦ సూరివర్యుం।
డాతంగాం గోరె వృషభాద్రి ♦ నేత భవుండు॥ ౫

ఉ॥ అమ్మహనీయ పూర్వజన ♦ నార్జితమైన విశేషపుణ్యసా।
రమ్మనం బుట్టె జ్ఞానమున ♦ రాజకళాధరుం బోలి వాక్యసా।
రమ్మన జీవుం బోలి యవు♦రాయనిమెచ్చం దనూజుండో శ్కరుం
డమ్మహితాత్ముండట్లగుట ♦ నయ్యె ధరన్శివగుర్వభిఖ్యుండై॥ ౬

—♦శివగురు విద్యాభ్యాసము.♦—

గీ॥ అతండు సకాలమందుప ♦ నీతుండగుచు। గురునికేతన వాసియై♦
గురునియాజ్ఞ। జేయుచును భైక్ష్యభోజియై ♦ చెలంగి యగ్నిం।
గాలములంగొల్చి నిజవేద ♦ పాఠిం జదివె॥ ౭

మ॥ నిగమాళింబఠియించి భావమును ని ♦ ర్ణీతంబుగాం జేయకు।
న్నం గనంగర్మఫలంబశక్యమగుం గా ♦ న న్వేదసంతానము।
న్నగమంబౌనటుచేసి యర్థముల నొ♦త్సుక్యంబుతో నేర్చె నా
నిగమార్థంబెఱుంగ శక్యమగునే ♦ నిర్ణేత లేకున్న చో॥ ౮

—♦దేశికుండు శివగురునకు గార్హస్థ్యముంగొనుమని చెప్పుట.♦—

గీ॥ ఆగమావళిం జదివి త ♦ దర్థములను। బజ్జనేర్చినశిష్యుతో ♦ నొ
జ్జవలికె। వత్స! సాంగాగమంబుల ♦ మత్సకాశ। మందుం జదు
వంగ బహుకాల ♦ మయ్యెం గాన॥ ౯

ఉ॥ భక్తుడవై యు నిప్పుడభ ♦ వన్నిలయంబునకేగు, నిన్ను నా।
నక్తిని జూడం గోరెదరు ♦ సద్బుధులౌ భవదీయబంధుల।
త్యుక్తిగ దీనినెంచక త్వ♦ దోకముం జేరిముదంబుం గార్హ్యమా
సక్తులం దన్పువాండె పురు ♦ షప్రవరుండగు శిష్యసత్తమా!॥

కం॥ అపరాహ్ణపుంబనిం దత్పూ। ర్వపుంగాలమునందొనర్ప ♦ వలె
విజ్ఞుండు పైస్థైర్యపరుడు జేపటికార్యము। నిపుణత నీదినమునందె♦
నెఱవేర్పవలెన్॥ ౧౧

ఆ॥ వె॥ కాలనిహితబీజ ♦ పాళిఁబోలె సకాల। పాణిపీడనంబు♦ఫల
మొసంగు। వ్యర్థమౌనకాల ♦ వైవాహికంబిల। నతరుణోప్త
బీజ ♦ తతినిఁబోలి॥ ౧౨

ఉ॥ పుట్టినదాది నీజనన ♦ పుంగతవర్షములెల్ల లెక్కలం।
బెట్టుదురయ్య నీవయిన ♦ పెండ్లికినై తలిదండ్రులింటిలో।
నట్టిద; తల్లిదండ్రుల మ ♦ నోజ్ఞములందలి భావమాదిలోఁ।
బట్టికి ముండనంబు నటు ♦ పైని కరగ్రహణంబుఁ గోరుటల్॥

ఉ॥ దండిగ భావమందుఁ దలి♦దండ్రులు పుత్త్రుని దారయుక్తుఁగా।
నుండఁగఁగోరుచుందు రది ♦ యుక్తమదేమనఁ బుత్త్రరాజిలోఁ।
బిండదుఁడుండ నగ్రిమునఁ ♦ బిండవిలోపములేదు గానఁ బు।
త్త్రుండిలఁ దండ్రియానఁ గొని ♦ యాఢిగ దారను గైకొనం
దగున్॥ ౧౪

కం॥ వేదేక్షణమర్థావగ। మోదారఫలంబు; సదియు ♦ నుచితసు
కర్మా। పాదకమదియును గృహికే।యీధరలోఁ జెల్లుననిరి♦ఋషి
వరులెల్లన్॥ ౧౫

కం॥ అనుదేశికువచనంబుల। వినిశిష్యుఁడు వినయమునను ♦ వినమిత
శిరుఁడై। చనువున నీవిధిఁ బలికెను। దనభావమునందు భక్తి ♦
తల్లడిలంగన్॥ ౧౬

—♦శివగురువు గురువుతో గార్హస్థ్య మొల్లమిం దెలుపుట♦—

ఉ॥ మీరు వచించుమాట నిజ ♦ మే యగుగాని యధీతవేదుఁడై।
దారనె పూను నొంటుగతి ♦ దాఁగనఁడంచు నియామకంబులే।
దారయఁగా విరక్తుఁడు భ ♦ వాంబునిధిందరియించు భిక్షుఁడై।
వేఱుమనంబుగల్గునవి ♦ వేకి మెలంగెడు నీభవంబునన్॥ ౧౭

చం॥ బ్రతికినయంతకాలమును ♦బ్రహ్మచరత్వమునూని మీదరిఁ
హుతవహునందు వేల్చుచున♦యోద్ధతి దండము నిత్తితోలుఁదా
ల్చి తగువిధింబఠించిన న ♦ శేషములౌ శ్రుతులింకవిస్మృతి।
స్థితిఁ గనకుండఁగాఁబఠనఁ ♦ జేయుచునుండెద నైష్ఠికుండనై॥

కం॥ అనుభవముగానివఱకో। యనఘా! సుఖమొసఁగుఁ గన్య ♦
కాలంబనమా। వెనుకను విరసత మెల్లఁగ। గనుసని గుర్తెఱుఁగు
నన్నుఁ ♦ గప్పెదరేలా?॥ ౧౯

చం॥ సకలము నింటనున్నను వి ♦ శాలముదంబునుగానఁడెప్డు దే।
శికవర! యార్జనోత్సుకత ♦ చేఁ గడుఁగష్టముఁ గాంచుఁగాని నే।
నిఁక సుఖనంచుఁ దృష్ణను వి ♦ కీనను గా నొసరించి లోసనో
పికఁ గనఁ డర్థియైన నన ♦ బీద సుఖించునె తా గృహస్థుఁడై ॥

గీ॥ ఆగమప్రోక్తవిధిచేత ♦యాగములను। జేయునెడఁ బూర్ణఫలము
సం ♦ సిద్ధమగును। విధ్యతిక్రమణంబున ♦ మధ్యవృష్టి। చేత
సస్యంబు సెడునట్లు ♦ చెడునుఫలము॥ ౨౦

చం॥ గురువర! నిస్పృహుఁడైనగృహి ♦ కుందు భవాంబుధియందు
నేమియున్?।
దారకమిఁజేసియు స్వజనులు ♦దూరమునందె హసించుచుంట సం
చరణముచే మనంబు విర ♦ సత్వమనారతమందుట న్స్వకీ।
యరమణిగూడ నీచునిఁగ ♦ నంతరమందుఁ దలంచుచుండుటన్

సీ॥ అర్జనాపరుఁడైన ♦ యాత్మేశుఁ జూచిన; నంతరంబున: దుష్టి ♦
నందు నతివ। ధనియౌ మనోవిభుఁ ♦ గనినంతనే కాంత; నయ
భయయుతయౌచు ♦ నాథుఁగొలుచుఁ। దానుకోరినదానిఁ ♦
దడయక కూర్చెడు; విభునాదరించును ♦ ద్విరదయాన। తా
నొసర్చెడుపనిఁ ♦ దగునటంచువచించు; భర్తనే పలుమారు ♦
ప్రస్తుతించుఁ॥

గీ॥ గాని తల్లక్షణంబులు ♦ లేనియట్టి। వాని వాకొనదీక్షణ♦మైనఁ
జేయ। దెంతవిద్వాంసుఁడైనను ♦ సుంతయైన । నాదృతినిజూప
దర్థాంగి ♦ హర్షమునను॥ ౨౩

ఉ॥ స్వర్షషోడశాంశమగు ♦ సారముగూడను లేనియట్టిదు।
ర్ధర్షభవాబ్ధిలోపలఁ జొ ♦ రంగను మానసమొప్పదందును।

101

త్కృష్ణతోలంగుఁగాన భవ్ర • కపరిదతావకసత్పథ న్మహా।
హర్షమొసంగినుండెద ద • యన్ననుఁ జూడుము దేశికోత్తమా॥

కం॥ అనుశిష్యునివచనంబులు విని దేశికు డెంతవలుక • వీలొనరమి
నే మనకయె యుండఁగ నుతింపు నొసపొంగవచ్చెం దండ్రి •
గురుగృహమునకున్॥ ౨౪

—•తండ్రి కొమరుని బుద్ధిమరల్ప నింటికిఁ గొనిపోవుట.•—

ఆ॥ వె॥ వచ్చి విజ్ఞుఁడై • పరిసుతుఁ గనుఁగొని, తుష్టినంది గురు
ని • దర్శించి గురుని యాజ్ఞ బడసి • కొమరునిఁ గొని
స్వీయ పురముఁ జేరి నేగ • ధరణిసురుఁడు॥ ౨౫

ఉ॥ ఇంటికిఁ బుత్త్రుఁ జేరి జన • యిత్రికి వందనమాచరింపఁగాఁ
గంటను ముద్దులొలొలుక • గాటముగాఁ దనయాత్మసంభవున్
జంటను జేర్చి • జంబగు నవ్వెరహంపు దుఃఖమున్
గెంటె దనూజగాత్రము • గపలచందనశీతమాఁగదా॥

చం॥ సకలములైన విద్యలను • జక్కఁగ నేర్చఁబరయించి వచ్చె
శిక నికటంబునుండి మన • నీమకు నీశివగుర్వభిఖ్యుఁడు।
య్యకలుషుఁ డంచివత్త్రమని • యందఱుబంధులు చేరరంత నా
ప్రుకొమరుఁ డింతె మోదమునఁ • బూజనొనర్చెనుయు క్షమాస్థలి

గీ॥ తానువిద్యాధిరాజై యటఁ • దనతనూజు। బుద్ధి శోధింప శ్రుతిపద
బద్ధపటల। భట్టసయముఖ్యవిద్యాను • ఘటితములను। బరీక్ష
జేసెను బుత్త్రుని • బండితుండు॥

చం॥ జనయితపృచ్ఛసేయఁ దన • శాస్త్రను ముందుగఁ బల్కఁజలంచి
దనిచయశాస్త్రలక్షణావి • తానములందున స్మేరవక్త్రుఁడై।
తనకగునేర్పుఁజూప సుత • దార్ఢ్యముఁ బ్రశ్నలను త్తరంబుల
గనిముదమందెఁ దల్లితను • ఖప్రదముల్కొదపుత్త్రివాక్యము

గీ॥ పుత్త్రివాక్సుధఁ గ్రోలి యగ్రా • [illegible]
న్యా • యంబె కాదె! పితకుస్సామాన్యవచనంబె • [illegible]
మైనపుడు శుద్ధవాక్యమే • యంబుకాదె?॥

—శివగురు వివాహ ప్రయత్నము—

ఉ॥ భూసురసూను వైరాగ్యగుణ ♦ పుంజ సుపానిము చేతఁ గృష్ణుఁడై
భూసురరాజ యాత్మజులఁ ♦ గొల్చుగ నాతనికీయ నెంచియుఁ
జ్ఞానముతో పరాగి నిభ ♦ లగ్నము నెంచక ముందిరించి నేఁ
భాసిలు మయ్యెఁ దత్ప్రభావము ♦ నెంచి తండ్రి వరుఁ గోరువారితోఁ గా.

కం॥ మాంతరుచిని మాంత్రికుఁ ... తిరుఁ ముసుముసనౌసఁ ♦ నెంచితి
మన నా। భూతలదివి ... కసు పుత్రా ... బిని ...
బుత్రికను ॥ ౩౩

గీ॥ కోటివిద్యాధరాళ స ♦ ... నిఖిలు కలుసాగి బుగాశేర్చి ♦
గృహస్థైన ... మెఘుప ... ♦ ... । నిము
మతూనమునకసంగి ♦ సమ్మతించె ॥ ౩౪

సీ॥ అయ్యెఁ గన్యకతండ్రి ♦ కయ్యెడ వరుతండ్రి; కని వాగ్వివాహ
మీ ♦ క్రియగనచటఁ। ద్వత్పుత్రికను నాదు ♦ తనయునిచ్చెద
మద్గృహంబునఁ బాణిగ్ర ♦ హంబు జరుగు। నస్మదాగారం
బు ♦ న స్మయంబొప్పఁ వా; వకపుత్రిఁ దెచ్చి యు ♦ ద్వాహి
తఁ జేయు। మనఁ గాదు నాయింట ♦ హస్తగ్రహంబైన; రెట్టి
గా బహుమతిఁ ♦ గట్టియిమ్మఁ॥

గీ॥ గాదుకట్నంబులేకయే♦కన్యఁగొనెద । నాగృహంబునఁ గరపీడ♦
నంబుజరుగు। నెడల, నసుచిట్టులిరువురుఁ ♦ గ ... జగడముఁ। జేసి
రైశ్వర్యవిద్యాపరి ♦ సిద్ధులగుట॥ ౩౫

కం॥ అత్తఱిఁగన్యాజనకసు। హృత్తు ముఘుంగాంచిపలికె ♦ నీవిధము
గఁగిం। చిత్తమున సందియమందకు। మిత్తరు వేఱొకరుకన్య ♦
నితనికిఁగానన్॥ ౩౬

చం॥ అనిచెలికాఁడు పల్కవిని ♦ ... ముఖుఁడావరతాతభాషితం।
బును నెద సమ్మతించె ద్విజ ♦ పుత్రిసుహాపగుస్త్రముగ్ధుఁడై।
గొనమునుగన్న నన్నుభమఁ ♦ గూర్చునిరంతరభావితాచ్ఛమం।
త్రనిచయమూఖిరూపమ్ముగ ♦ దారుణిలో శుభమిచ్చునట్లుగన్॥ ౩౭

గీ॥ అంతమఘుసంశితుండు వి ♦ ద్యాధిరాజు। నాత్మకులదేవతా
పూజ ♦ నాదిఁజేసి। యోగ్యమైనముహూర్తంపు ♦ యోజనం
బుఁ। జేయ జ్యోతిషికులఁ బిల్వఁ ♦ జేసెనంత॥ ౩౮

శా॥ దైవజ్ఞావళి వచ్చి యొక్క సుముహూ ♦ ర్తంబు నిర్ధారించి
భూ। దేవద్వంద్వముతో వచింపఁగఁ దను ♦ దిష్టార్థ దిష్టంబు
సం। దానిర్యాతముదగ్రలోచనను వివా ♦ హార్థంబు బంధ్వాప్త
భూ। దేవాహ్వానముఁ జేసిరయ్యెడల స ♦ ద్ధీమంతుఁడాట
న్వడిన్॥ ౩౯

మ॥ వరతాంతేచ్ఛనె కాలతీనగరి ను ♦ ద్వాహంబుఁ జేయింప భూ।
సురబంధ్వాప్తులు నిష్టులచ్చటికి సం ♦ శుద్ధాంతరంబొప్పఁ రా।
బరితఃశీఘ్రసుమాళికొప్పెసఁగు ♦ నాభవ్యప్రదేశంబుఁ జే।
గ్బిరిసీరింఘ్రిసుగంధబంధురలస ♦ చ్ఛిందూరముఖ్యంబులన్॥ ౪౦

—♦ శివగురు వివాహమహోత్సవము. ♦—

చం॥ జరిగెవివాహము త్సవ ♦ చంవలధీమహితాగ్రిజన్మ భా।
సురసిగి వేదోక్తవాక్యచయ ♦ శోభితమై పరితోగతాచ్ఛ సు।
స్వరయుతవల్లకీక్వణన ♦ సంగతమంగళ కంఠరావమై।
సురుచిరవాద్యఘోషము ♦ స్తుత్యసతీజనభాసమానమై॥ ౪౧

సీ॥ ఒకవంకవేదవా ♦ క్యకలాపములుచేద్విజ; కులములాశీర్వాద ♦ ము
లనొనర్ప। నొకదండఁ బంక్తిగా ♦ పరికరంబు శాస్త్రోక్త; ముగ వ
ధూవరుల గి ♦ వసలఁ బ్రేము। నొకదిశఁ గవయిత్రి ♦ నికరంబు
పీయూష; తులితంబులౌ పద్య ♦ ముల వచింప। నొకచాయఁ
గలకంఠ ♦ కోకకాకలీరావ; మున నారులారతిఁ ♦ బూనిపాడ।
గీ॥ నొకటఁ గార్యతత్రికధ్వను ♦ లొప్పమీఱ। బంధుహితముఖ్య
లుదుహర్ష ♦ బంధురంబు। లైన డెందములంగాంచ ♦ నేనుగాత్రము
లందునందడిఁ బాణిగ్ర ♦ హంబు జరిగె॥ ౪౨

ఉ॥ అంతలభూసురుండు దన ♦ యాత్మజ దైనకరంబు క్షీరసం।
శాంతముఁ జేసి బంధుసము ♦ ఖంబునఁ గన్నులనీరుగ్రమ్మఁగా।

భ్రాంతమనస్కుఁడై వరుక ♦ రంబులఁ దత్పితృహస్తపాళి నీ|
కాంతను నీటఁబోలనటు♦ గాకెటులుంచినవిూఁదెయుంచివేఁ|| ౪౩
ఉ|| అల్లునిఁజూచిపల్కు మఘుఁ ♦ డాత్మజయాత్మజుఁడీమెయుంచుమే
మెల్లవిధంబులన్ గెనిచి ♦ యిచ్చితి మిూఁపెను నీకు నీమెఁ|
బిల్లి వెలుంగుతాకినను ♦ వేదురు; మంచియుఁజేటెఱుంగదీ|
శైల్లవిధంబులస్మనుఁడ ♦ వేమని నీకువచింతు మిమ్మొయిక్|| ౪౪
గీ|| ఈపెయొక్కతెయగుట మే ♦ మింటిపనుల| ముట్టనీయము
దానసీ ♦ ముగ్ధయాట| పాటలనె నేఁగు నానంద ♦ పరవశ
మున| సకలవిదులకుఁ జెప్పఁగా ♦ సరసమగునె?|| ౪౫
సీ|| కావున నాగార ♦ కార్యంబులను నేర్పి| నళినాక్షినేలుమా ♦
నలలితాంగ!| ధర్మార్థకామప్ర ♦ ధానకార్యంబుల; నతిశయింప
పకు మిూఁపె ♦ నమలధీక | ఉచితానుచితపక్ష ♦ మూహింప
నేరదీ, కుందకుట్మలదంతి ♦ గోలసుమ్ము| కోపప్రసాదవా ♦
క్యాల తీరెఱుంగదీ; యఁ; మొట్టులనీపెనాడుకొనెదో?|
గీ|| తెలియనేరనిదానిని ♦ తెలిపి చెప్పి| చేయనేరనిదానిని ♦ జేయఁ
జేసి| సరసముగనేలుకొనుము యా♦సారసాక్షి| నమలగుణగణ్య!
యువనీసు ♦ రాగ్రిగణ్య!|| ౪౬
చ|| సకలము గుర్తెఱింగి జన ♦ సన్నుతులందిన మిూఁకుఁజెప్పనే|
నకుశలుఁడన్మదీయసుత ♦ యజ్ఞయటంచునుమాత్రమిూఁడఁజె|
ప్పకనిలుపోపలేక, యిటు ♦ పల్కఁగసాహసమూనినాఁడ నీ|
వికకలహాణి నేలుఁడతి ♦ వేలదయాకలితేక్షణంబులన్|| ౪౭
వ|| అని వరువరును వరజనయిత్రిజనయితలకును వేఱువేఱుగాఁ
జెప్పి యప్పద్మనయనఁ నప్పగించి నయనంబులనుండి యశ్రుకణం
బులజనింపఁగా నప్పళింప ముగునయగు నాచిన్నియన్నల
మన్నంజేరి యిట్లనియె|| ౪౮
ఉ|| అమ్మరొ! రమ్ము; ముద్దులిడు♦మమ్మ! ననుంగనుకో ర్కెఁజేసిదా|
నమ్మల నీశ్వరార్చల నో ♦ నర్చితిమిూఁకుకృపం బసిండిరా|

పమ్మను నవ్వునిన్ను గను ♦ భాగ్యమెసంగెను, నాఁటినుండి ని|
క్కముగ నీముఖాంబుజముఁ♦గాంచి సుఖించితిమింతకాలమున్||

ఉ|| నేఁటికిఁ బెద్దదానవయి ♦ నేస్తముతో శ్వశురాలయంబునం|
దాటలఁ బాటలన్మఱచి ♦ యత్తకు మామకు భక్తికెంక జం|
జాటముగల్గువారలకు ♦ సర్వసపర్యలఁ జేయుకాలమో|
పాటలగంధి! వచ్చెఁదగు ♦ భంగిననీవట సంచరింపుమీ|| ౫౦

చ|| అరుణగభస్తి యభ్యుదయ ♦మందకపూర్వమె నిద్రలేచి యు|
ద్ధురతరభక్తిరాజిల న ♦ తుల్ పతికత్తకు మామకిచ్చి సం|
బరముననింటికార్యముల ♦ భవ్యులుమేలనఁజేసివారలా|
వరముస నిచ్చునీవెనలఁ ♦ దాల్చిసుఖంబును గాంచుమమ్మరో!||

సీ|| అత్తమామల భక్తి ♦ నారాధనముఁజేయు, మాత్మేశుఁగనుము శ్రీ ♦ హరిగనెప్డు| తోడికోడండ్రతో ♦ నీవుగాఁజరియింపు మామబిడ్డలతోడ ♦ జోడుఁగనుము| బావల మఱఁదుల ♦భక్తి వాత్సల్యంబు; లను జూడు పెద్దలఁ ♦ గనుము భక్తిఁ| బర పూరుషులతోడ ♦ భాషింపఁదలఁపక; మితరులయిండ్లకు ♦ నేగఁబోకు||

గీ|| మతిమ! యీవార్తతిని జిత్త ♦ గతముఁజేసి| మెలఁగు మతిజాగ రూకతఁ ♦ గలిగి పుట్టి| నింటికిని మెట్టినింటి క♦హీనయశముఁ| దెమ్ము ననుఁగన్నతల్లి! స ♦ తీమతల్లి!|| ౫౨

మ|| పతిచేతోగతిగుర్తెఱింగి చరియిం ♦ పం జెల్లుసూసాధ్వికో|
యతివా! యాతఁడుపాగతుండయినఁబా♦ద్యంబిచ్చి సర్వోపచా|
రతతింజేసి ప్రసన్నుఁజేసికొన ధ ♦ర్మం, బెందుఁగోపించి మా|
ర్గతమీఱంజరియింపఁగాఁజనదు హా ♦ ర్షంబూననో నెప్పుడున్||

కం|| పతియే శ్రీహరియనుచును| సతి చేతమునందుఁదలఁచి♦సర్వావస్థా| స్థితులను దద్దర్శమునే| కుతుకమునను గోరవలయు ♦ గుణమదెపట్టి|| ౫౪

ఉ॥ కాంతరో? యట్లుచేయు భవ్య ♦ కంబగు నీకును మాకుఁగూడస
ర్వాంతరసంస్థుఁడై నశివుఁ ♦ డందును మోదము దేని తాళియున్
స్వాంతమునందుఁ దుష్టిఁగిను ♦ సర్వసుఖంబులుఁ గ్గబడాన,నే
నెంతవచింతు? సద్యశము ♦ నిమ్ముగఁగాంచి సుఖంపుమమ్మరో॥

వ॥ ఇట్లమ్మహాపండితుండగు మండనమిశ్రుండు భిజ్ఞయయ్యును బాలయగుటఁదన
కూరిమి తనూజయగు సతీమణి కత్తవారింట వర్తింపఁదగు
తెఱంగు నేర్పించి సకుటుంబముగా నందఱచేననుమతుండై,
పుత్రికావివాహంబు సహ్యాంబుగాజిన్న నెట్టులో యప్పటినట
విడిచి యాత్మపురంబునకరిగెనంతనా దంపతులు. ౫౬

—♦ శివగురు గార్హస్థ్యము ♦—

కం॥ అంబుజలీలలనవ్వము। ఖంబుల, శుభవస్త్రములను ♦ గమ
నీయమువం। తంబులనెసఁగుచు దేవయు। గంబువలెంజెందిరమిత♦
కల్యాణముఁ॥ ౫౭

చ॥ భువనమునన్నిఁఖత్రియముఁ ♦ బూర్వమె పూనకయున్న నస్వస
త్నవసములందు యోగ్యతపో ♦సంగిదటంచువచింతుఁ గానవా
శివగురుఁడర్థయాగములఁ ♦ జేయఁగఁ గోరి విధిజ్ఞులై నభూ।
దివిజులఁ గూడి వహ్నులను ♦ దీరుగఁ బ్రాగ్రహింపుమించె,
మూఁడిటఁ॥ ౫౮

కం॥ బహువిత్తసాధ్యయాగని। వహమున లోకములనువశ ♦ పఱచి
కొనినయా। మహనీయు యజ్ఞహుతభా। గహరణమువలన
నమృతము ♦ గన్నరె రమరుల్?॥ ౫౯

కం॥ పితృదేవమనుజులతిహ। ర్షితులగుటను నిష్టవస్తు ♦ సిద్ధికరుండో।
క్షితిదివిజులంగని సుమన। స్తతినొప్పుట భూమిఁగల్ప ♦ తరువనిరి
జనుల్॥ ౬౦

గీ॥ ప్రతిదినంబును వేదపుఁ ♦ బఠనవొప్పి। పరులకుపకృతిసల్పెడు ♦
వ్రతముకలిగి। యాగమహోర్కకృత్యంబు ♦ లాచరించు। నతనికి
నమంబులయ్యె షష్ఠ ♦ సాధములుగ॥ ౬౧

—• శివగురుఁడు సంతత్యభావమునకుఁ గుందుట. •—

శా॥ రూపంబం దునను గామునోర్పున ధరా • రూపుంపు వేదాదివి।
ద్యాపారంగతుఁడర్థవంతుఁ డునగ • ర్వవ్యగ్రేసరుండా ర్యసే। వాపా
కీర్ణుఁడు నైయు భూసురుఁడు స • ద్వత్సా ప్తిలేకెంతయు ।
దాపంబందె జరాయుతుండగుచు నాం•తర్యంబులోఁబుత్త్రికై ।

చం॥ ప్రమదముఁగూర్పవమ్యె బహు • భాగ్యములన్నిలసిల్లునిల్లువి।
త్తము బహుసస్యయుక్తనసు • ధాళిలమంచితధేనుసంఘమూ
గమునితసర్వనేత్రతయుఁ • గ్రనసమంచితమానసుఁడుఁ బు
త్త్రమణిని బొందనట్టి ద్విజ • తామసికిన్నియునం తరంబునన్ ॥

సీ॥ ఇప్పటికేఁ గలుగకుండెనే। పిప్పుకయుదయింపఁసుతుఁడు•దదసం
తరమగు। నెప్పటికప్పుడే దిష్టము। సిప్పుగిదింగి ంపె సీహా • న్నెట్టు
లో యతఁడుగ॥ ౯౭

ఉ॥ అంతట నిత్యకృత్యనిచ • యంబులఁ జేచ్చి స్వకాంతతోడ దుః।
ఖాంతరుఁడౌచు విప్రుఁడనె • సంబుజనేత్రి హా దేనినంద స।
త్సాన్వంతులుకోరువారలో! యటు •నంట సుతానవసీక్షిలేక య।
త్నాంతరమయ్యెఁ బ్రాయమును • లంనెఁగలాల్కమొసత్తనూభవున్॥

ఆ॥వె॥ అతివ యాత్మజాతుఁ • డావిర్భవించిన। వెనుక మృతియు మ
నకు • విపులసుఖద । మట్టిపట్టెఁ గనక • పుట్టియుఁ బుట్టని।
వాఁడనైతి నేఁడు • వసుధలోన॥ ౯౮

ఉ॥ నిక్కము; పుత్త్రిపౌత్త్రసర • సింపఁ ఫలలోనఁ బ్రసిద్ధినందుటా।
షక్కనె కాంచనట్టి మన • భవనము నెవ్వరుసప్పికొందురో? స।
మ్యక్కుగసూనపల్లవ ఫ • లాఢ్యనెసంగువగంబునెన్న కె।
వ్వెక్కుడుగాఁదలంతురీఫల • హీనమనారతమింపలోదరీ॥ ౯౯

చం॥ అనివచియింపుమభర్తఁ గని • మానసతీవల్కుఁ; గిరీశకల్పకం।
బును భజియింప నిష్టఫల • పుంజము శాశ్వతమైతనర్చు, బా।
లుని నుపమన్యు భక్తసతి • లోకు నొసఁగ్నెనుగాదె? యంతకా।
న్నినెవరిఁగొల్తుమార్య మన • నంబునఁ దత్ఫలదుండెవండఁడేకన్॥

—♦ శివగురువు భార్యతో వృషశైలమునకరిగి యట శివునారాధించుట. ♦—

గీ॥ ఇట్లుభార్యోక్తిక్రోలి మ♦హీసురుండు। పుత్రుఁగోరుచు
సోమార్ధ♦మూర్ధుఁబ్రణత। వశ్యుసోమార్థు నీశుఁ బ♦పంబు
చేతఁ। దృప్తుఁజేయఁబ్రయత్నించె ♦దిటపుభక్తి॥ ౯౯

శా॥ ఈశాగారముచెంతనుండెమధుని ♦ స్నానాగితిన్ స్నాతుఁడై।
చీశానార్చనొనర్చి దుంపలను దిం ♦ చీరీతిఁ గొన్నాళులా।
పై శారీరసుఖంబులన్మఱచి త ♦ త్పాదాబ్జభృంగింబునై।
లేశాహారముఁ గూడఁగైకొనక క ♦ ల్పించ్ఛ కీమె నీశుఁడాన్.

ఉ॥ ఆయనఘాత్మ భార్యయు న ♦ హర్నిశలం దనభర్తతోడ నె।
త్నాయమముఁ గష్టపెట్టి గర ♦ కంఠుభజించెవృషాద్రియందు ని।
ట్లాయతకాలమేగ ఫణి ♦ హారుఁడు నొక్కదినంబునందు ని।
ద్రాప్రియుతుండైన విప్రునకుఁ ♦ ద్రాఁగనుపించి వచించెనీగతిన్॥

—♦ శంకరుఁడు శివగురునకు స్వప్నమునఁదోఁచి వరమొసంగుట. ♦—

కం॥ ఏటికిటులతపముఁ జేసెదు?। పాటింపుమునన్నటంచుఁ ♦ బలికెను
శివునిం। బాటించివిప్రుఁడనియెను। మేటిసుతుంగుటఁగోరి తపము ♦
మేయ నిదంచున్॥ ౭౦

ఉ॥ దేవర వల్కినట్లు గను ♦ తింప నమోఘము మద్వ్రతంబు, వి।
ప్రా! వరలక్షణాఢ్యుగుణ ♦ భాసితుఁడౌచును సర్వవేదియా।
కోవిదు నల్పజీవుఁ గనఁ ♦ గోరుదొ? భూరితరాయువుల్కుధీ।
భావితులైన పుత్రులనుఁ ♦బల్వురఁగాంచఁ దలంచెదో?యనన్

చం॥ విని శివగుర్విభిక్షుఁడను ♦ విశ్వమునంచిరజీవులైన దు।
ర్జనియతులాత్మజాతులయి ♦ సంభవమందుటకన్న సర్వని।
జ్ఞనునూఁడౌచు సర్వగుణ♦సంయుతుఁడైన సుతుంగాంచటే చా
లును; భవ! యట్టిపట్టి ధర ♦ లోఁగనఁ గోరెద నిమ్ము
పేర్మితోన్॥ ౭౮

చం॥ అనివినుతించు విప్రుఁ గని♦యట్టులెసత్సుతుఁడుద్భవించు, భా
ర్యనుగొని యింటికిం జని ఘు♦నార్థను నన్భజియింపుమంచుఁదాఁ

జనె శివుఁడంత మెల్కని ద్వి ♦ జప్రవరుఁడు సుషుప్తినున్న భా|
ర్యనుఁ గుఱితి మేల్కొలిపి ♦ యప్పటివృత్తముఁ జెప్పె నొప్పఁగన్॥

కం॥ పతిసెప్పినవృత్తముఁ ద। త్సతిసంస్తుతిఁ జేసె మిగుల ♦ సంతు
ష్టిని స। త్సుతుఁ బడయఁగను నగజా। పతికరుణను మనక
టంచుఁ ♦ బలుమఱుఁ దలఁచున్॥ ౭౬

చం॥ శివపరులౌపు స్వప్నమును ♦ జేతమునందును సంస్మరించుచు
స్వభవనముఁ జేరి వారల స ♦ భక్తికభోజనదక్షిణప్రదా|
సవిపులసత్కృప్తుం గనరొ ♦ నర్చుచు దీనపలంగి దానసం|
భవముగ నొప్పి సందిరెడ ♦ భవ్యమనస్కులు విప్రదంపతుల్॥ ౭౭

—♦ సతీమణీదోహదాభివర్ణనము ♦—

సీ॥ అంతట నొకదినా ♦ భ్యంతరంబున మహే; శ్వరు తేజమాశివ♦
గురుసుభోక్త। మానాఙ్గగాఇమెయ్య ♦ మాన్యుఁడౌ శివగురుఁ|
డగ్రజానుజ్ఞఁ దా ♦ నాహరించెఁ। బతిభుక్తశేషముం ♦ బతి
పదనీరేజ; భృంగయా నంగన ♦ పొంగుచుఁ గొనె। మృగశాబ
నేత్రి భ ♦ ర్తృగయాచు నారాతి; శివగర్భగర్భసం ♦ సిద్ధిఁ
బడసె॥

గీ॥ సంతగర్భంబు వృద్ధియె ♦ యంగమగుచు । దివసమధ్యంబునందు
దే ♦ దీప్యమాన। సరసికేక్షణదుశ్శకర్య ♦ సవిసమిత్రి। తేజమ
ట్లొప్పన త్తఱిఁ ♦ భ్రాంతిమయి॥ ౭౮

ఉ॥ భూమిజలాదు లేవిభుని ♦ మూర్తులు విష్టపసప్తకద్వయం|
బేమహిమాఢ్యుచేతవహి ♦ యింపఁబడెం బరమాత్ముఁ డెన్వఁడౌ?
సోమధరున్ ధరించినవి ♦ శుద్ధసతీమణి, గర్భభారసం|
క్రామితయౌచు మందగతిఁ ♦ గాంచెను సుంతయు సంగ్రక్రమే?॥

చ॥ సకలశరీరసంగియగు ♦ శంకరుఁ డీపెశరీరమందునిం|
చుకయుమునునన్కి మష్టులకుఁ ♦ జొప్పమునట్టులొ నర్పడఁ జెయ్యనిం|
తకుఁ గడుమున్నెయుత్సుకలఁ ♦ దామునసేక్షణమేన దెల్లడో!|
తకనుగుఱితి దివ్యమగు ♦ భామము చేత సమాక్రమించియున్॥ ౮౦

చ॥ రమణిసుగంధపుష్పనిక • రమ్ములఁ బూసనశక్తయైనయ।
ష్టమితభరమ్ముచేనెసఁగు • నాభరణమ్ములఁ గోరునే? గురు।
త్వముగలదౌచునెయ్యదివి • భాసిలునట్టిపదార్థముస్స్వహ ।
స్తమున వహింపఁగా వెఱచు • సాధ్విసదోహదయాటనత్తఱిన్॥

ఉ॥ బందుగుతెల్ల నాసువతి • ప్రాకటగర్భముఁ గాంచెనంచునా।
సందముతోడనుర్విభవ • సుస్థమపూర్వమునైన వస్తువుం।
బొందికగాఁగఁ దెచ్చిరిరి • పొందిక్కొసంగఁగ దానిఁగొంచునా।
నందముగాంచె గర్భభర • ణంబునఁ గష్టముగాదె నాతికిన్॥ ౮౨

చం॥ పలికితి మర్త్యధర్మమును • బట్టి యదిట్టులఁ గానియాసతీ।
తిలకము కష్టమించుకయు • దేవధృతింగనదయ్యె నాను బా।
ధలుతొలఁగు సుధాకిరణ • ధారిని శంకరు భక్తి నొప్పుసే।
వలఁ బరితుష్టుఁగా నొనరు • పంగి సుఖంబగునందురంచితుల్॥ ౮౩

మ॥ వినయోపాగతగాన శాస్త్రవిలస • ద్విద్యాధరశ్రేణి భ।
క్తినిబద్ధంబగునట్టిగాన మనుర • క్తిన్సల్పఁగా శ్వేతయా ।
పని కామోన్నతమాన్యషంబుపయిన • న్భాసిల్లు నీశానునిం।
గనెనిద్రాయుతయాచుస్వప్నమున స • గ్రింబందు సస్మేరయై॥

చం॥ జయ! జయ! దేవదేవ!విల - సద్దయనొప్పుమదృష్టిఁజూచిమా
భయమునుబాపి మమ్ముఁబరి • పాలనఁజేయుమటన్నపల్కువి।
స్మయమొదనొప్పఁగావిని ప్రస • న్నతగాంచి నిరీక్షఁజేసి యే।
మియుఁగనకంత నిద్రఁగని • మేలగువాక్కులఁ గ్రమ్మఱిట్లనున్॥

శా॥ చంచన్మంచముఁ జేరునట్టితటి హా • స్యంబొప్పువాక్యంబులం।
గొంచెంబైన వినంగలేని సుదతీ • కోటిస్ఫురద్రత్నము।
త్సంచారంబున నన్నులం గలిచి స• త్సారస్వతాఖ్యాసనం।
బంచల్లీలనునెక్కుపట్టెఁ గనెన • ద్ధరంబున స్నిద్రలోన్॥ ౮౬

గీ॥ సాత్త్వికోద్వృత్తులందున • సమతగలిగి। వైషయికవృత్తులం
దున్నై • రేషగలిగి। యొప్పుతత్సతిచేష్టగ • రోప్పెల్లసత్ను। పుత్త్రి
చిత్రికథం జెప్పు • ఫోల్కి నొప్పు॥ ౮౭

గీ॥ ఆపెకుచపర్వతప్రభా • హారిదినీను। శైవలంబట్టులొప్ప రో • మావళియును। బాలుభోలనముంగూర్చి • బ్రహ్మదేవు। చేతఁ గృతమైనవేణువు • గీతినొప్పె॥ ౭౭

ఉ॥ ఆజలజాక్షిధాత్రి, సతి• కాత్మభవుండయి పుట్టిత త్కుచ। వ్యాజముచేత దుగ్ధమును • బానమొనర్చునటంచు నెంచి యం। భోజభవుండు వేలుపుల • బువ్వనునింపిన హేమకుంభము। ల్రాజతగా నురంబున సు • తారముగా సమకూర్చెనింతికిన్॥ ౭౮

గీ॥ గర్భగతుఁడైనయపుడె య • య్యర్భకుండు। దైవతమాధ్యమికాఖ్య మ • తద్వయంబు। సమలధీగర్వ్యమగుట నా • రమణిదైన। హేమకలశాభకుచమధ్య • మేవగించె॥ ౮౦

—• శ్రీశంకర భగవత్పాదావతారము. •—

ఉ॥ సూర్యుఁడుమేషమందున వ • సుంధరజాతుఁడు నక్రరాశియం। దార్యుఁడుకేంద్రమందుఁ దుల • యందు శనైశ్చరుఁడొప్పుచుండఁగా। నార్య కుమారుఁబోలె శుభ • మైనముహూర్తమునందుఁ గాంచెనా। స్చర్యముదోఁప భూసురుని• జాయ సులక్షణపాత్రుఁబుత్రునిన్॥ ౮౧

చం॥ శివగురుఁడంత సూనునిశ • శింబురుడింపెడివానిఁ గాంచితా। శివజలధి న్మునింగి యును • శీఘ్రమె సీటమునింగి యంతభూ। దివిజుల నర్మిలంబిలిచి • నీ ష్పసుతాంచితజాతకర్మమం। దవనిని గోవులర్థనము • న త్రిజహస్తముతోనొసంగెఁదా॥ ౮౨

కం॥ గజహారిగోవ్యాఘ్రముల పసి। హాజనైరముగల్గుమృగము • లన్నియు నరితం। ద్యజించి మైత్రితోనెసఁ। గె జగద్గురుడుద్భవంబొ • గింగనువేళన్॥ ౮౩

మ॥ దివిజానీకముపుష్పవృష్టిగురిసె • న్దివ్యంబుగానాడిరా। దివిషద్వారవధూటికానికరమా • దేవర్షిగానంబుఁజే। సె వరిష్ఠస్వనయుక్తమా మహతిచే • క్షేమంకరుండౌశివుం। డవనిజన్మమునందు కాలమునసా • హ్లాదంబుచులోనుబ్బుచున్॥

సీ॥ ఫలసూనపల్లవ ♦ ప్రతతి నగ్గతికొప్పె; భూజాతలతికలు ♦ పు
డమిలోన। నిర్మలాంబువులచే ♦ నెగడె నాపగలెల్ల; నంబుదతతి
సున ♦ ర్జంబు నొసఁగె। వాయువనుష్ణశీతగంధ ♦ వాసితుండై వీచె;
దిక్కులన్నియునచ్ఛ ♦ దీప్తిఁ జెలఁగె। ననలంబులు ప్రదక్షి ♦
ణాద్భుతార్చులఁ దేజ; రిల్లె సర్వసుహృత్త్వ ♦ ముల్లసిల్లె॥
గీ॥ నద్వయాభిఖ్యమతవైరి ♦ హస్తపుస్త। కంబులిలజారె, నిగమశి♦
రంబులెల్ల। నవ్వె, వ్యాసుహృదబ్జంబు ♦ ననవికాస। ముం జెనా
భవుఁడు వృష ♦ బంధుఁడు ఘనుఁడు. ౯౫

కం॥ సుమనోజ్ఞగంధమై స। త్సుమనోభినుతంబు నగుచు ♦ శుభసూ
చకమై। సుమనోనిచయంబెతమా। సుమనోవర్షంబుగురిసెఁ ♦ జో
ద్యముగాఁగన్॥ ౯౬

ఉ॥ అర్యముతోఁ ద్రిలోకియు సు ♦ రాగముతోడ ధరాతలంబు వి।
ద్వర్యునివిద్య సత్పుమనసు ♦ భాసిలునట్టుల నాపతివ్రతా।
వర్య సముత్తసద్గుణా వి ♦ భాసితుఁడైన తనూజుతోడ స।
య్యార్య మహాప్రసన్నతోడఁ దనరె ♦ నద్భుత తేజముతోడ రాజిలెన్॥

చం॥ శివగురుఁడంతఁ గాలప్రవి ♦ శేషము చందిలకించినట్టి భూ।
దివిజుల సత్కరించి సుతు ♦ దిష్టపుచక్కని ... సేయ వా।
రవని నితంబు సర్వవిదుఁ ♦ జూచు గణించుచు శాస్త్ర పాళి, శా।
త్రవులగుపండితాగ్రణుల ♦ భ్రాజతబుద్ధియుఁ దెమింతనేన్॥ ౯౮

గీ॥ ఇంతయేటికి? భూతల ♦ మెల్లఁ దనకు। యశముచే వ్యాప్తము
గఁ జేయు ♦ ననిరి పితయు। నాయుమెంచెన లేదు వా ♦ రద్ది సెప్ప।
లేరు విజ్ఞులమంగళా ♦ శీలమునరు॥ ౯౯

శా॥ బంధుజ్ఞాతిసుహృత్ప్రియాంగనలు శు ♦ భప్రాభవారిష్టని।
ష్ఠం ధన్యం గనఁ గాన్కలంగొని మహా ♦ తుసక్యంబుతోఁ
జేరి యా। గంధేభప్రతిమానయానలు నిదా ♦ ఘుంబందుఁ బూ
ర్ణేందుసం। బంధంబుం గనినట్లు బాలుఁగని తా ♦ పంబెల్లఁజల్లారఁ
గన్॥ ౧౦౦

గీ॥ బాలుతేజంబుచే సూతి ♦ కాలయంబు। దీపమేలేక మిగులనం♦
దీప్తమగుచుఁ।జీఁకటిని, బాపఁజేసెను చె♦లువుఁజూడ। సకలజను
లకు మిగుల నా ♦ శ్చర్యమొంద వె॥ ౧౦౧

— ♦ శ్రీశంకరశైశవాభివర్ణనము ♦ —

గీ॥ శంకరానుగ్రహంబున ♦ జనితుఁడగుట। సకలజనులకుశమ్మని ♦
శమ్ము నిడుట। శంకరాభిధ బాలున ♦ కంకితముగఁ। జేసెజన
కుండు సంతోష ♦ సిద్ధినొంద॥ ౧౦౨

తే॥ సకలశక్తియుతుండునై యును ♦ సర్వవేదియునై యును।
స్వకతతో నరజాతి రీతిగ ♦ శోభనంబి చరించె, నిం।
నుకహాసింపఁ దొడంగెసంతట ♦ శుద్ధకుక్షి విసర్పణం।
బకలుషంబుగఁజేసిపాక్షిఁకఁగ ♦ నంతనేర్చెసుతుండటంచు॥ ౧౦౩

ఉ॥ బాలుఁడు డోలికం జెలఁగు♦పాన్పునఁ గ్రాలఁగ నన్మనంబులెం।
తోలలితంబులై యొసఁగెఁ ♦ దోరపుఁగాంతులసీనురత్నగు।
చ్ఛాలిని జూడనేర్పఁగ వి ♦ నసంతతి హంససంతతిం।
లె వినీలమై వఱలె ♦ బుద్ధులునట్టులె యొప్పెనత్తఱిన్॥ ౧౦౪

సీ॥ బాలుండుపక్కఁ దాఁ ♦ బాదమ్ములందమ్మ। వాదులడెంద
ముల్ ♦ వ్రయ్యలయ్యె। యునుసు ♦ లెక్రిండో
మూఁడో పల్కు; దై పూతఁగొనిరి। సంచా
రమును బాద ♦ సరసిజము ; నైరులు దశదిశ♦ల్పారి
రపుడు। గంభీరవాక్కుల♦ యు; నరులు కానన
సీమ ♦ కరిగిరాఁగ॥

గీ॥ రంతఁబలుకంగనడవంగ ♦ నుంనేర్చె। వికలమయ్యెను నికమ
రా ♦ లకనికాయ। మహామహిమధామనేత్రుని ♦ యభ్యు
దయము। నెవరువర్ణింపఁగాఁగలా ♦ రీవసుమతి॥ ౧౦౫

ఉ॥ ధారుణి విద్రుమాంచితల ♦తాతతిసంవృతకాఁగ నింకఁగా।
శ్మీరపరాగపాటలఁగఁ ♦ జెల్వగుపత్త్రభచేనొనర్చుచు।

న్మేరుధనుర్ధరుండుఁ గను • మొల్లఁగ బాలునిలీలఁ బూనినం।
బారమొనర్చి భూప్రజలు • చంద్రనిభుండని పొంస్తుతింపఁగన్॥

గీ॥ శిరమునందును హిమకర • చిహ్నముంట। నిటలమందును
భుజముల • త్రిశూల। లక్షణములుంట స్ఫాటికస•దృశతనువి।
భాసితుండౌట భవుఁడని • ప్రాజ్ఞులనిరి॥ ౧౦౭

చ॥ వ్యసనములేనియట్టిబుధ • వర్యునకంచితవిద్యఁబోలె నీ।
తిసరణినొప్పనట్టినర • దేవునకంచితరాజ్యలక్ష్మియ।
ట్లసమలసచ్చరత్సమయ • యామవతీపతికాంతిమాద్రి సం।
తసమును దల్లిదండ్రులకుఁ •దానొనరించుచునుండె వృద్ధితోన్॥

చ॥ ఉరముననాగచిహ్నముఁ బ • దోదకజంబునఁజామరంబుఁజం।
దురుశకలంబుఫాలమున • దోర్ద్వయిఁజక్రధనుర్గదాములు।
న్శిరమునఁదాత్రిశూలమును • జెల్వమొనర్పఁగనొప్పుబాలును।
త్కరమగువిస్మయంబొదవఁ•గాంచిరికన్నులుమాయ కెల్లరున్॥

ఉ॥ సర్గములందుఁబ్రాభవమికి • సర్గమువిశ్రమమంద, దేహభృ।
ద్వర్గమనాకశంబుమల • వంతకుఁబోగాఁగ సమర్త్యలోకసం।
సర్గము దొర్గతింగన ల • సచ్ఛుభమోక్షమగమ్యతంగనన్।
భర్గుఁడె విశ్వసృట్స్పృజనఁ • బాలకుఁడయ్యెఁగఁబుట్టెమర్త్యుఁడై॥

శా॥ వాణీశప్రముఖామరౌఘనుతుఁడౌ • వారాశిశాయుండుతా।
వాణీసాక్షికసర్వవిత్తుఁడయినం • బాల్యార్హమున్ జేసె స।
చ్ఛ్రేణుల్పన్స్తుతిఁజేయనాత్మమహిమన్ •స్వీయోరుమాయన్నివి
ర్మాణాదుల్పొనరించు కేశవుని స్వా• మ్యంబొప్పఁగా నత్తఱిన్॥

మ॥ చపలాశన్విలసిల్లు శైశవపు సం•స్థం జెందియు న్శంకరుం।
డపుడాత్మన్గనె భూస్థలింగల భవి • ష్యద్భూతరాజిన్బటా
గపలాశాంతరశాయియౌజలధిజు • కాంతుండునౌశార్ఙ్గపా।
ణి పవిత్రాత్మను గుక్షిలోనఁ గలవా•నింగాంచు చందంబునన్॥

ఉ॥ లోకము నిర్మిమేషసుని • లోకనసంతతిసీక్షఁజేసె సు।
శ్రీకమహీయుపాలుని సు • శీలు నధిష్ఠితడోలు నిన్నుభా।

నీకనుకర్ణ పాళిపుట • నిర్భ్యాసు పేయసువాక్య జాలునిం।
బ్రాకట వాసుదేవగతి • వామనలీలుని విప్రబాలునిన్॥ ౧౧౩

క॥ శ్రీమానినీశవాగ్విభు। సోమసమానార్భకునకు • సొంపును గూర్చెన్। గోమలమై నవమేఘు। శ్యామలమౌ కేశపాశ•సంతమసంబుల్॥ ౧౧౪

ఉ॥ వ్యాకులమయ్యెఁ బాశుపత • నైష్ణవబౌద్ధదిగంబరేందువా।
ర్వాకనుబేరముఖ్యమత • వాదులచే నిగమాఘ్వ దాని ను।
శ్రీకముగానొనర్పఁగ ధ • రిత్రిజనించి చరించుచుండె ఘో।
రాకృతి మిర్భవాటవివి • హారశివంకరశంకరుండహా॥౧౧౫

—• ఆ శ్వా సాం త ము . •—

క॥ బాలేందులసితఫాలా!। ఫాలలసచ్ఛందిరుక్ర • భాసితదశదిశ।
జాలా! జయశీలస్మిత।లీలా! మిహిరాగనాను•లీలానిరతా॥౧౧౬

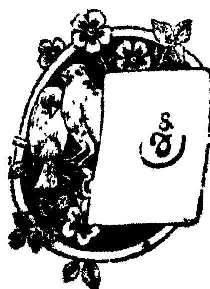
శా॥ శ్రీశారాధితకోమలాంఘ్రికమలా! • శ్రీకంఠశోభాలస।
త్కా శేందుప్రతిమాననభాసుర ధా • కారా! యతీశాంతరా।
కాశస్థాంచితపాదనీరజ! జటా • గంగా! రవీంద్వగ్ని నే।
త్రా! శీతాగసుతాన్వితా! భవకలి • ప్తా! మోహినీపూర్ధవా!॥

ఇది శ్రీ శ్రీమత్పమిడిపాటి వంశ .... వేంకట
సుబ్రహ్మణ్య శర్మాభిధేయాంధ్రకృతంబైన
శ్రీ శంకరవిజయంబునందు ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ శంకరవిజయము

తృతీయాశ్వాసము

గిరిసుతమానసవిహార!
భూగుణ గిరిజానురక్త! ♦ పోషితభక్తా!
భోగీంద్రహార! సంస్తుత!
యోగిహృదంబుజవిహార! ♦ యోగసకలేశా॥

గీ॥ అవధరింపుము బాలచం ♦ ద్రావతంసు! యవని నీరీతి బాలకు ♦
నందినంత! సకలవిద్యావిదంచిత ♦ సత్యకాలంబు! లందు బృం
దారకల్లక్ష్మ ♦ మందిరపుడు॥ ౨

క॥ కమలాపతి, విద్వరుడై! విమలాభిదుడై నపుడిమి ♦ వేల్పు
నకుసుత! పరిముఖుతఁ బద్మసదుండను! విమలుండై పుత్రిత్రుఁ ♦
వితతులుబెదరఁగ॥ ౩

క॥ నవనోస్మిలితయశుండై! భువినొప్ప ప్రభాకరాఖ్య ♦ భూసురు
నింటఁగ! బవినుండు హస్తితిమ్యఫ! లవరాఖ్యతఁ బుట్ట నరవి ♦
లాసహరుండై॥ ౪

ఆ॥వె॥ ఎవనియశముసూడ ♦ నెల్లశతుర్విలవాక్య! నరసనొంచినొప్పు ♦
సకలదిశలఁ! దోలకాంచితాఖ్య ♦ తో నొప్పనెవ్వంపు! పవప
దశశుభాంశ ♦ భవుఁడతండు॥ ౫

గీ॥ మదవదరితతినిగ్రహ ♦ విదితకీర్తి! యైన నందీశుఁడయ్యు దం ♦
కాఖ్యుఁడనఁగ! సర్వవిద్యారహస్యవి ♦ త్స్వామియగుచు! భవ
మునందెశిలాదవి ♦ ప్రభవసమున॥ ౬

ఉ॥ పొందికమండనుండ నేడు ♦ భూసురుఁడై జనియించె నాశకా
నందుఁడు చిత్తుఁభానువ్వయుఁడ ♦ నంగ జలేశ్వరుఁడుద్భవించెనా
నందగిరిప్రసిద్ధవిజ ♦ నాథపురోహితుఁ డుద్భవించె సా।
నందముగా ననూరుఁడు స♦సఁ [illegible]నుఁడై జనియించె నిమ్మహిన్॥

క॥ పరమశివవిద్యనిపుణా ని। గ్రరుద్రుల్గురు పరమగురుని ♦ చరణంబు జగ।
చ్చ[illegible]ముగ నిని [illegible] భూ। సురపుంగవపుత్త్రిలగుచు ♦
[illegible]॥ ౮

గీ॥ ధరను [illegible] ♦ [illegible] మునను। గుర్వుఁడా ధాతశివి
యుఁను ♦ [illegible]। [illegible]యెవ్వఁ డతిశి ♦ ఖండిజుండ।
[illegible], [illegible] ♦ [illegible]। ౯

సీ॥ [illegible] ♦ [illegible]; సర్వజ్ఞకల్పులౌ ♦
[illegible] ♦ నిగమంబులఁ బఠింప;
[illegible] దూ [illegible]। [illegible]సముని పరా ♦ తున వేద
[illegible]; [illegible] ♦ [illegible]మనలన। నగ్గసంభవశబ్ద ♦
వారి[illegible] యట్లు; యరవిందభవపత్ని ♦ యుపహసించె।

గీ॥ [illegible] ♦ [illegible]బులై న। చూపులంజూచుచా
[illegible] ♦ [illegible], భూతలంబున నోదుర్వి ♦ నీతురాలు!। కాం
[illegible]వై పుట్ట [illegible] ♦ [illegible] ననుచు॥ ౧౦

ఉ॥ అంబుజసంభవాంగన యు ♦ నంతవిషాదముతోడఁ దత్సదా।
బ్జంబులప్రాలిమొక్కి పలు ♦ భంగులసంస్తుతిఁ జేసెనమ్మహీం।
దుర్బింబహ[illegible]తుల ♦ తోడ బుషీశులు వేడిరాత్మజా।
తుంబహుదోషుఁ [illegible] ♦ తోఁగనురీతి సతిం గనందగున్॥

మ॥ అసివాణీసతియున్మహ[illegible] ♦ నాంతర్యఁగాస్తోత్రపా।
[illegible]నిజేయన్మహిమ[illegible] [illegible]సమ్మహా ♦ లేశంబును న్లేదుగా।
ని [illegible]కారుని శంకరార్యుని సురా ♦ నీకస్తుతుం జూచినం।
తని యాకాంత నిజస్వరూపముఁగనుం ♦ దక్షంబుసుమ్మా
టికిన్॥ ౧౧

మ॥ అనిమేషాధ్వనుఁడు శారదాసతికి శా ♦ పాంతంబువాక్రుచ్చెనం।
తనె యాకాంత జనించె శాపగతిచే ♦ త న్శోణతీరంబునం।
దనయాత్మేశుఁడు విష్ణుమిత్రుఁడను గో ♦ త్రాదేవు గేహంబునం।
దున నల్లక్ష్మికయి విదుషీమ ♦ మస్త్రోభపంచాస్యయై॥ ౧౦

గీ॥ సహజభవ ... బా ♦ షావిశారది మానవతనందవల న
స ♦ మ ... యిలు ... ♦ దలఁగఁజేయ।
నెవరుశక్తులుగాఁగలా ♦ రీవసుమతిని॥ ౧౪

గీ॥ సకలమునసిసముల ♦ సర్వశాస్త్రము లను గావ్యాదికంబుల ♦
లలనసేర్చి ... కాకాంత ♦ యెఱుఁగనట్టి గీజగతి
లేదనుచు బుధ ♦ రాజివలుకుదు॥ ౧౫

—♦ మాహిష్మతీపురవర్ణనము. ♦—

మ॥ ధరనొప్పంబురమద్భుగ్వసూననిచయా ♦ ద్యానాళి నాకాళసం।
చరదంభోజసుహృన్నిరోధఘన వి ♦ స్తారోచ్చసౌధా ...।
ఖరరాజిన్వికసత్కుశేశయల స ♦ త్కాసారసంఘంబుచే।
నిరవాదుగ్ధి పయోధికన్యకన మా ♦ హిష్మత్యభిఖ్యాకమై॥ ౧౬

మ॥ విలసత్సాంగయజుర్ముఖంబులగు స ♦ ద్వేదాళిచేనొప్పి వా।
జ్ఞలనానాయకునైన వాదమునగె ♦ ల్వంగాని వేనోళ్ళ గ।
తులఁగర్మంబులఁ దామొనర్చుచునుసం ♦ తుష్టాత్ములంజేయుచు।
యిలనొప్పారెడు విప్రులంజెలఁగుఁ దా ♦ నంతేపురీరాజమై॥ ౧౭

శా॥ ఆవీటంగలరాజులాకృతిని బా ♦ హావీర్యాఢ్య ధీశక్తి స।
త్సేవానక్తులఁ దుల్యులంగభవ రా ♦ జీవాక్షమిత్రార్యభూ।
దేవోత్తంస మృకండుపుత్రులకు భ ♦ క్తినొసంశ్రితత్రాణదా।
నానావిర్భావములందు నారదహరి ♦ నాత్మోత్సవప్రాభవుల్॥ ౧౮

సీ॥ సాధ్వీసన్నుతవైభవ ♦ సరణివాకొనవేల?; యంబరచుంబి శి ♦ రంబు
లనిన బరిఘాగభీరతఁ బలుకనేటికి? సన్; శానుఁడీ యాకృతి ♦
మానె నవిన। సరసులసౌరు ను ♦ చ్చముగ నేలపచింపఁ?; సుమ

ధురజీవన ♦ దము లె యనిన। వుపవనస్థ్రైవం ♦ బునవన్నిశేముఁ
జేయు; నేపిరి యింద్రనగరంబుఁ ♦ బోలుననిన।
గీ॥ తరులెల్లరు గంధర్వ ♦ తరులె యగు। రూపమును జేయనే
ల ని ♦ రూపణంబుల? । సురపురమెసా యావీటి ♦ శోభ కెన్న।
నన్ని విశేషసంపత్తు ♦ లమరియుంట॥ ౧౯

—♦ మం డ న మి శ్రి వృ త్త ము. ♦—

శా॥ ఆ శ్రీ ... ♦ ... విద్యాబ్ధిఁ దా।
ధీవై ... ♦ దీపించు కవ్యంబుచే।
దేవా ... ♦ ... మార్గముం జూపఁ ద।
... ♦ సేవించి యొప్పారెశిన్॥ ౨౦
గీ॥ అట్టిధాత్రీసురాగ్రణి ♦ పట్టియగుచు। మండనుండన విశ్వరూ ♦
పుండనంగ। నామయుగ్మంబుచేనొప్పి ♦ నలిచభవుఁడు। పుట్టె
మాహిష్మతీపరిఖ్య ♦ పట్టణమున॥ ౨౧
చం॥ క్రమమునగళుక్లపక్షపు ... ♦ ... మండనుం।
డమి ... ♦ ... దండ్రియు।
ష్టమమున ... ♦ సస్మృతిఁ ... సుతుం।
గ్రమముగఁ జేసి దేశికున ♦ కాశగతుం ... విద్యకై॥ ౨౨
ఉ॥ అంగయు ... ♦ యంబున గౌతమపాణినీయశా।
స్త్రింగిత ముఖ్యవిద్యల స ♦ ... చెప్పనంతలో।
నం గురుఁడౌ ... ♦ ... నేర్చెనసంగ వింతలే।
వంగములాగమంబు ... ♦ నాతఁ డపూర్వముతా స్మరించుటన్॥
సీ॥ కల్లోలదుఁ ... ♦ ... గుడై; హారిశంకరుల నా
త్మ ♦ నభినుతించి। ... ♦ ... కంతేవ
సద్వ్యతుం ♦ ... నగగి। కలిమ ... మంత్ర ♦ ములఁ బఠిం
చుచుఁ గ్రుంకి; దేవర్షితృప్తి భ ♦ క్తిని బొనర్చి। యుహారీశున
కు భ క్తి ♦ నర్ఘ్యమిచ్చి; గాయత్రినుతినిఁ జ ♦ క్కఁగ
నొనర్చి।

గీ॥ అమలమేధా ప్రమండ్రైన ♦ యగ్నిం [illegible] [illegible] మిథల మం
త్రిరా ♦ జం బవిత్ర! మైనవాని [illegible] ♦ [illegible] గురుని
దండ విద్యలంబడియించె ♦ [illegible]॥ ౨౮

కం॥ కొమరుని [illegible] [illegible] కాంచి [illegible] ♦ నెంత
యునెన సెం! [illegible] [illegible] సమయంబున [illegible] తలు
సంత ♦ సంగను [illegible]? ౨౯

ఉ॥ దేశికవర్యు [illegible] ను ♦ [illegible] మండనుం,
డాశుగ [illegible] [illegible] ♦ [illegible] [illegible]
కాశశిం [illegible] [illegible] ♦ [illegible] జేసినా!
[illegible] [illegible] ♦ [illegible]॥

ఉ॥ ఆహిమ [illegible] [illegible] ♦ [illegible] [illegible]
త్సాహము [illegible] దేశికుని ♦ [illegible] [illegible]
వాకి హితమిాదు [illegible] ♦ [illegible] [illegible]
త్సాహము [illegible] ♦ [illegible]॥

— ♦ ఉభయభారతీమండనమిశ్ర [illegible] ♦ —

చం॥ గుణవతి భారతీసతిస ♦ [illegible] [illegible]
ద్గుణముల సుంద [illegible] ♦ గూడిన వానిగ [illegible]
మణియగు వానినే పతిగ ♦ [illegible]
ద్గుణము గ్రహించు నాతిమతిం ♦ [illegible]॥

గీ॥ ఉభయభారతి సద్గుణ ♦ విభవ మమర! [illegible] ♦
రూపుండనని! సురవ [illegible] ♦ [illegible] నాన్య! నాయ
కనిగాంగ [illegible] ♦ మనంబున [illegible]॥ ౨౯

ఆ॥ వె॥ ఒకరెనొకరు సూచు ♦ [illegible]! లందు జనించె ♦
సందు నలన! స్వప్న దర్శనంబు ♦ సంభాషణంబును | బొంది మే
లుంగాంచి ♦ పొలుపుం దక్కె॥ ౩౦

మ॥ కలలం గాంచినతీరు మేల్కని కనం ♦ గా లేక యన్యోన్య వా!
ర్తలచేతన్ హృతచిత్తులై మదనసం ♦ తాపంబు [illegible]

తలచేతం దనుకం దనాప్యయనగు [illegible] ♦ దామోదరంగా దల్లిదం।
ద్రమంబు వీరాని [illegible] కలగు ♦ [illegible] గోరుచున్॥

శా॥ అన్నా! చిన్నతన [illegible] భవ [illegible] ♦ యం [illegible] సహాయంబుల [illegible]।
[illegible] న్నా [illegible] ♦ [illegible]! [illegible] సేవ్యాధిప।
[illegible] ♦ [illegible] గా లేదు ని
[illegible] ♦ [illegible] ప్రియాంగనాసక్తుల్॥ 32

గీ॥ ఎన్ని విధముల [illegible] ♦ [illegible] ము [illegible]। [illegible] యంచున [illegible] సం
బు ♦ [illegible] ♦ [illegible] గరాదు।
[illegible] ♦ [illegible]॥ 33

శా॥ [illegible] ముగి ♦ [illegible] నదు, [illegible] మాపమా।
[illegible] ♦ [illegible] రమో [illegible]।
[illegible] ♦ [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] హీనవున్॥

సీ॥ సమ [illegible] ♦ [illegible]; [illegible] ♦
[illegible]! [illegible] ♦ [illegible] మాగ్ద మా; [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ [illegible] యుసుడవ।
[illegible] ♦ [illegible] గా ♦ నూ
[illegible]; [illegible] ♦ [illegible] యం [illegible]।

గీ॥ [illegible]! [illegible] ♦ [illegible] ముం జేయు [illegible]
[illegible] ♦ [illegible] ♦ ము గృతించి।
[illegible] ♦ [illegible] యయ్య॥ 34

కం॥ [illegible] యం [illegible] శ్రీయ [illegible] ♦ చో
మండనుండ। [illegible]! [illegible] సిగ్గును దో [illegible] ♦
మ [illegible]॥ 35

గీ॥ శో [illegible] న్న ద [illegible] ♦ [illegible]। విష్ణుమిత్రాఖ్యభూతల ♦ విబు
ధుని సుత। సర్వవిజ్ఞ సు [illegible] ♦ స [illegible]। యని బుధులున
[illegible] సెంతుం బా ♦ [illegible]॥ 36

—♦ మండనమిశ్రజనకుఁడు కన్యాపహరణమునకై పోరులసంపుట. ♦—

చం॥ సరసగుణంబువోఁపఁ దన ♦ సంభవుఁ డొప్పఁగ్రహించి కన్యకా।
వరణాకృతిం బఠించులకు ♦ వారలఁ బోరులఁ బోరుఁ జేసి ని।
ర్వైరులు ఐవిశారదోత్తమస ♦ నోత్సవమందు గెలచుగాఁగాంచిర!
మత్రి విపినాపగాంగము ♦ జాఁగివక్షూర్యనగాభిలాషచే॥ ౩౮

ఉ॥ దండిగసర్వవిద్యలను ♦ దాఁబఠియించియు జన్మభూమినే।
శుండతిభక్తిఁ గొల్వఁగ వ ♦ సుంధరయందుఁ బ్రకాస్తిఁ గాంచెనే।
మండనసంజ్ఞితుండు తని ♦ మాన్యసదాంబుజరేణుసక్తనై।
యుండుదుఁ దండ్రి! నిత్యము మ ♦ దుత్సుకసిద్ధనొసర్పు
మావోగిక్॥ ౩౯

గీ॥ శ్రుతిపుటంబులఁ బుత్రివా ♦ క్కతికి భూసు। రుండు గ్రోలుచు
నుండఁగా ♦ మండనార్య। జనకసంప్రేషితులు నవ్వ ♦ సనులు
విశద। యష్టులిర్వురు వారలా ♦ యాత్మలైరి॥ ౪౦

సీ॥ వచ్చినయట్టి య ♦ వసుధామరద్వయి; సర్వోపచారాళి ♦ స
ర్చఁజేసి। విశ్రాంతి నందిన ♦ పిదప మెల్లఁగ వారి; యాగమనకా
రణం ♦ బడుగ వార। లని రి మండనమండి ♦ తుని తండ్రి, త్వ
త్సుతా; శ్రుతవయఃకులసుశీ ♦ లతలఁ బుత్రిఁ। బోలునంచును
విని ♦ బాలనువరియింప; మను ♦ బూని వచ్చితి ♦ మమలధిమణి।

గీ॥ మండనుండును బుద్ధినా ♦ ఖండలగురుఁ। బోలుఁ దావకపుత్రి
నా ♦ పుడమివేల్పు। పట్టికొసఁగిన మణియుగ ♦ ప్రతిభఁగాం
తు। రిర్వురటంచుఁ బలుకఁడా ♦ నిట్టులనియె॥ ౪౧

శా॥ నాకున్స్మరనుమాటసమ్మతమె, యై ♦ నన్ రాత్రిమద్వ్యషట్టో।
నేకాంతంబున సంప్రతించి యటుపై ♦ నేనీకువాక్రుత్తు నా।
లీకాభాష్యలతోడఁ జెప్పఁగవలెన్ ♦ లేకున్నఁ గష్టాప్తులం।
దోకంజాసనవంశ్యులార! పతుల ♦ న్దుఃఖాబ్ధిఁ గొముంత్రుసూ॥ ౪౨

—♦ ఉభయ భారతీ జననీజనక సంభాషణము. ♦—

మ॥ అనిభార్యంగనిసల్కు భూసురుఁడు రా ♦ జాగారమందుండిపు।
త్త్రిని యల్లెక్కుకుమార్తెఁ బెంచుకొనుచి ♦ దుష్కగాత్రిఁ బు

తీర్థం ద్విజా! గ్రుడ్డని సత్యంత్ము నకుర్వం నూర్పంగ ద్విజా ♦ గ్రుడ్డ
ల్సత్తిక్నే తెంచి, రే! మని తెల్పందగు? నెంచిపల్కుమబలా! ♦ యూ
పై నసర్గంబనన్॥ ౭౩

శా॥ పురీతిన్వచియించుభ ర్త్రకను నా ♦ హేలావతీరత్నమో!
సారాసారవివేక! మీకుం దెలుప ♦ నాసామర్థ్య మెవ్వారికో!
వ్వారుం జప్పను వేదశాస్త్రములు నో ♦ వ్వాఫల సంపద్వ్యతుం
డై రమ్యాన్నపయుక్తు గోపాన్నకుం గ ♦ న్యా దానమీ
యం పిగున్॥ ౭౪

వం॥ సీతం గనదూనను శ్రేయమవి ♦ పవయ త్ర్యసీలముఖ్యసం
గతాతెలుంగంగ శక్యములు ♦ గా పకాప్రన నేనిదెప్పను!
మ్మతిం గనసన్న భర్తయను ♦ పహానిస! యింకిమతిన్వచింప నే
బ్రతుకను? భీష్మకుంపహారి ♦ కార్య్యజనానకె తానొసంగఁడే!॥ ౭౫

గీ॥ ద్వారకావిభుండైన యా ♦ కీర్తిరమణుండు! తీర్థ సేవాచ్ఛలంబు
నం ♦ దిరుగుచుండఁ గుండినేశుండు నె భీష్మ ♦ కుండు తనదు
తనయయైనట్టి రుక్మిణిం ♦ దయ యొసంగె॥ ౭౬

ఉ॥ ఏమఫలంబటంచు మగని ♦ నంచితా దుర్జయ యాజ్ఞ జయం
బేమహేతుండో సన్న వరి ♦ యింపంగ జేసెనో దైవికాధ్వనా!
ధీమంతి భట్టినాధుండు ♦ యూపనీతని దసస్నవో!
ధీమతి యామె స్త్రీత సని ♦ తెల్పంగ శక్యమె? యెంచిచూచినన్॥

చం॥ వినుమిలలోన విప్రవరు ♦ విద్యయె భాగ్యముగాని యన్యమా
ధనమ్ము ధనమ్ముగాదు సత ♦ తంబు దిగంతవిహారియైన వా
నినె వెనువెంటగంటి ధర ♦ ణిం జరియించునుమీ; సువిద్యమా
నిని! ధరణీశచోరపరి ♦ నీతము నై క్షయ మొందదెన్నఁడున్॥ ౭౮

మ॥ ధర సంపాదనగక్షణవ్యయనిమి ♦ త్తంబైన విత్తంబుఁ ద
త్తరమా చిత్తమునెంతో చింతఁగనఁగా ♦ దాంజేయునిత్యంబుఁద
స్కరధాత్రీరమణాంగనా స్వజనసం ♦ ఘంబట్ల చేకొంచురం
చురుభీతింగనుచుంటచే ధనికిలే ♦ దూహింపసౌఖ్యంబిలన్॥ ౭౯

ఉ॥ కొందఱు ధాత్రినీధనము ♦ గోపితముం బొనరించ్రు ఋభుల్
కొందఱుదానిఁ గాలమునఁ ♦ గూడనఁ గూడ భుజింపఁజాలరీ
చందముగా ధనార్జనముఁ ♦ జాలనొనర్చి ధరిత్రిఁ బెట్ట దా
నిం దిలకించి తస్కరుల ♦ సీతు ఖన్ని హరింతురంతయున్॥ ౫౦

కం॥ కొందఱు కష్టముచే ధన ♦ ముం బడిగడించి ♦ మోహం
బున దా। నిం దటినీతటముం దునుఁ బొందుగ దాఁపంగి జలము ♦
పోవఁగఁ జేయున్॥ ౫౧

గీ॥ కన్యలఁ బరింబు పిత్రాది ♦ కటములందు। నుంపరా దెందుచేన
స ♦ సువిదపెట్టి। కాక పూర్వాగ్ని స్వకర్త ♦ గదిఁ బతరు।
లధికనారకయాతన ♦ లనుభవింతుర్॥ ౫౨

ఉ॥ ఏలవివాద మాత్మభవ ♦ సేసరచ్చిర్త సూపయే।
లీలవచింపనా ♦ తే సొంపుట మేలటంచు నా।
బాలమెలంగు ♦ చని పుత్రిఁజేరి యా।
బాలగుతించి యీవిధి ♦ బత్కను నస్సలభాన మేర్పడన్॥ ౫౩

కం॥ శ్రీవిశ్వరూపజనకుఁ డు। భావుకగతసుతుని ♦ బంపించెను
భూ। దేవులనిరువుర నా డెస। కేనిధిఁ జెప్పుదునా? చెప్ప ♦ మీ
వోపట్టీ॥ ౫౪

ఉ॥ చంచలనేత్ర తల్లియును ♦ జక్కనికల్కులవిన్నయంత రో।
మాంచమితంబుగ న్మనము ♦ పైకొనఁగా వచియించె లోనవ।
ర్తించెనుభావముం బిత్రుము ♦ తిట్యతయంబు ప్రహర్షమందఁగా।
వంచితుఁడై సజ్జనకుఁ ♦ డంతటను త్తరమిచ్చెదానసే॥ ౫౫

కం॥ అంతట భూసురయుగళము। సంతుష్టిని జనకగేహ ♦ సంచర
దమలా। వంతామరునొక్కనిఁ గొను। చెంతయు వేగంపుగతిని ♦
నిండ్లకునరిగెన్॥ ౫౬

గీ॥ పదియునాలుగుదినముల ♦ పైన మెలఁగు। పుత్రికాకాలసద్దశ ♦
మాతిథిన్ని యోగతతిన ప్పలగ్నమం ♦ దు భయభార। తీపతి
లీలించి దానిపై ♦ దినుసకంపె॥ ౫౭

ఉ॥ అంతటవిశ్వరూపగురు ♦ సంతికము న్వివాహితేష్టకార్యులై।
సంతసమొప్పఁ జేరిరిద్వి ♦ జన్ములు వారలనిర్మలాస్యసం।
క్రాంతవిలాపముంగని స్వ ♦ కార్యపుసిద్ధిని నిశ్చయించి తా।
నెంతయుఁదుష్టివందెను మ♦హీసురుహాస్యగలేఖఁ గాంచుమన్॥ ౫౭

కం॥ ఆహిమమిత్రుండత్యు। త్సాహముతో విప్రతతికిఁ ♦ దగురీతి
నమూ। ల్యాహీనాంబరములనిడి। తాహార్షముఁ గూర్చిఁ జె
ప్పఁ ♦ దగు మాటలచేన్॥ ౫౮

—♦ మండనమిశ్రు వివాహప్రయత్నము. ♦—

మ॥ హిమమిత్రుండు ద్విజతతియంబు తనతో ♦ నేహార్షముంగూర్చి
వా। క్యములంజెప్పెనొ? వానిఁ బుత్త్రికకు వ ♦ క్కాణించి
హార్దాభియం। దముననుఁగంగనౌనర్చి యంతఁదనుజా♦ తుంగేహి
నీనాఫంగెజే। యుమనీష. దగునట్టికార్యముల న ♦ త్యుత్సాహి
యై చేసెదాన్॥

ఉ॥ బంధుజనప్రియుండు నతి ♦ పండితుఁడౌ హిమమిత్రుఁడాత్మసం।
బంధులఁగూర్చి సూనుని వి ♦ వాహసముంచితకార్యసంతతి।
న్సంధిలఁజేయఁబల్కి విల ♦ సద్ధిషణామణులౌ ముహూర్తవి।
త్సింధులఁబిల్వఁబంచెను వి♦శుద్ధముహూర్తవిచారణార్థమై॥ ౬౧

శా॥ దైవజ్ఞావళివచ్చి యుక్తసుముహూ ♦ ర్తంబున్విచారించి భూ।
దేవోత్తంసునితోడ నేర్పున నివే ♦ దింపంగ నాతండు సం।
ద్భావంబొప్ప బహుజ్ఞభూసురసుహృ♦ద్బృందవ్రాళితోఁ దూర్యస।
న్నాదంబుల్వెలసిల్ల భూషల సుతున్ ♦ రంజిల్లఁజేసె న్వడిన్॥ ౬౨

గీ॥ మాన్యగుణుఁబుత్త్రిఁ బెండ్లికొ ♦ మరుఁగఁజేసి। బంధుశిష్టాదిస
త్పరి ♦ వారమొప్ప। గీతవాదిత్రనృత్తసం ♦ గీతమెసఁగ। శోణ
తటమునవిడిసె భూ ♦ సురుఁడుతుష్టి॥ ౬౩

గీ॥ శోణతటమునవిడిసిన ♦ చొప్పు విష్ణు। మిత్రుఁడీక్షించి సౌభాగ్య
వా ♦ ద్యత్రములను। నెదురుకొనియర్హవీక్షఁ దా ♦ నెడముదం
బుఁ। గని తనదుగేహమునకుఁ దో ♦ డ్కొనుచునరిగె॥ ౬౪

మ॥ హిమమిత్రున్నుతసోదరాప్తియుతుఁ డాంహ్రుప్ష్టాత్తుక్టఁడ్డ సీయ
గేహమునందంచితకంబళాననమునం ♦ దాసీనుఁ గాఁజేసి హా।
ర్దమునంగూర్చెసువాక్కులన్నమధుప ♦ ర్కంబై సనత్నాత్రతస।
ద్ధర్మమునంగూర్చియొసంగి యిట్లనుమహా ♦ కౌతూహలం
బొప్పఁగన్॥ ౬౫

ఉ॥ మత్కులమిప్డు శ్రేష్ఠఁగనె ♦ మాన్యతసందెనుమద్గృహంబు భా।
వత్కనిరీక్షణంబునన ♦ వంబగునాదృతిఁగంటిఁ గావునో।
వత్కులశేఖరుండవగు ♦ సౌమ్యుఁడవేడను? నేనునేడ? నో।
వత్కమనీయ కర్మమున ♦ విస్తృతభాగ్యమునందుమర్త్యుఁడన్॥

కం॥ నేనును నాతనుజాతయు। గోనిచయము గృహము ధనముఁ ♦
గోవిదవర! యీ। యానిఖిలమునుఁ దావకమౌ। గాన భవన్మతికి
సమ్మ ♦ కలదే? యిచటన్॥ ౬౭

ఉ॥ పండితమౌళిరత్నమ! భ ♦ వత్ప్రియదర్శనమయ్యెఁ బుత్రిస।
న్మండనకారణంబున మ ♦ నంబున కెక్కుసుహర్షమయ్యె నా।
మందమతంద్రివల్కుఁ గను ♦ మంజులముల్భవదుక్తులద్భుతా।
ఖండమదంబుఁగూర్చెఁ దగు ♦ గణ్యసమర్చకులిట్లువల్కఁగన్॥

చం॥ అనియిటులిర్వురర్థ్యవచ ♦ నాళిని హర్షమునంది రందఱుం।
గనిరి విశేషమోదమున ♦ ఖండవిహారములన్లలసత్కథా!
లిని వాననంబుల స్సకల ♦ లీలల మంగళగీతనృత్యవా।
ద్యనిచయమత్తతింజెలఁగె ♦ నాళలలోఁ బ్రతిశబ్దమెచ్చుగన్॥

సీ॥ సహజసిద్ధసురూపవే ♦ షములచేత। నొప్పుకన్యావరులకప్పు ♦
మథయులఁబరి। కర్మమొసరింపవలెనను ♦ ధర్మనియతి। చేనొన
ర్చిరి యంగనం ♦ స్క్రియనువేగ॥ ౭౦

ఉ॥ మంగళయుద్ధనంబున సు ♦ మంగలులెల్లరు నవ్వధూవరా।
చ్ఛాంగములందలంకరణ ♦ మద్భుతకీతినొసర్ప వారెది।
వ్యాంగవిలాసనిర్జితము ♦ నై చెలువుంగనదమ్మెనద్ది, భూ।
షాంగణవర్తనంబని స ♦ మృద్ధముగాఁగయిసేసి కేర్గియున్॥ ౭౧

శా॥ దైవజ్ఞుల్బ్రహువిజ్ఞులైనను ముహూ ♦ ర్తస్వచ్ఛకాలంబుఁజే।
టీహారంబును గూడియామకలశం ♦ బున్నారతిన్నమ్మతిఁ।
బ్రావీణ్యంబునఁ బృచ్ఛచేసి పిదపం ♦ బద్మేక్షణాషోడశా।
గావాసంబగువాసరంబె సుముహూ♦ర్తాగ్ర్యంబటంచెంచుచున్॥

ఉభయభారతీమండనమిశ్రపరిణయము.

ఉ॥ శ్రీహిమమిత్రపుత్త్రికను వి ♦ రించిసమానుఁడు విష్ణుమిత్రపు।
త్త్రీహృదయాంబుజాతము ధ ♦ రిత్రిపయన్వికసింప నుత్సుకా।
తూహలమాత్మయందమరఁ ♦ దూర్యరవంబుసెలంగ వేడుకన్
బ్రాహ్మణవేదఘోషములఁ బ్రేమ ♦ దాశరమానెప్పకీయ...॥

చ॥ జరిగెఁ గరగ్రహోత్సవ మ ♦ జస్రతిమద్విజశాసనానుశీ
స్ఫురితచతుర్విధశ్రుతివ ♦ చోనిచయారవసంగతూర్యఘో
స్వరమురజాదిమంగళసు ♦ వాద్యనికాయయుతాంగనాజనీ
వరమృదుగానహాసకవి ♦ భాసకనాట్యనికాయమహోత్సవ॥ 20

శా॥ భేరీకాహళదుందుభిధ్వనుల వి ♦ ద్వేదధ్వనిన్గాయనీ।
నారీలాస్యకలావిలాసితసుగా ♦ నప్రోద్ధ్వనిం దిక్కులన్।
ప్పారంబూనెను విష్ణుమిత్రతనుజా ♦ హస్తాబ్జమున్మండనా।
ఖ్యారాజద్ధిమమిత్రపుత్త్రికను స్వహ ♦ స్తాబ్జంబుచే నందుకొన్॥

ఆ॥వె॥ ఎవ్వఁడేద్దికోరు ♦ నవ్వస్తువునుగల్పు। తరువుఁబోలెఁగూర్చి ♦
తరుగనట్టి। ముదమునం బెరపుడు ♦ ముద్దియజనకుండు ♦ మండ
నార్యపితయు ♦ దండిగఁబు॥ 21

ఉ॥ అపయువిశ్వరూపుఁడు, బృ ♦ హత్కృతుకాంతరుఁడై స్వగృ
హ్యాసూ। త్రోపపహితప్రకారమున ♦ హోమమునగ్ని నొసర్చి
యంతఁదా। నాపయినేర్చె బాజలఁ ద ♦ దాహుతిధూమము
నాపెపీల్చె స। దాప్రుఁడొగింబ్రదక్షిణముఁ ♦ దొయ్యలితో
నొసరించె నగ్నికిన్॥ 22

ఉ॥ హోమసమాప్తితో పితబ ♦ హుద్విజుఁడై హిమమిత్రపుత్త్రికన్
ద్వ్యామఖభ్యకృప్రదత్తవర ♦ వృద్ధినిగాంచి స్వబంధువర్గము।

న్నామవచస్సులందగని ♦ సాగఁగవింపి యహర్నిశంబుమ్మ్యము।
న్నాథుని గూడి దీక్షఁగొని ♦ పావకుసన్నిధినుండె హృష్టుఁడై॥

గీ॥ పరిణయంబైన పిదప న ♦ న్నగుఁడు తనదు। వేశ్మమునకేగఁ బ్రి
స్తాన ♦ విధిగొనర్చు। వధువుఁగొని తల్లిదండ్రులు ♦ నరుగఁజేరి।
పలికిరివ్విధి వత్సల ♦ భావమొప్ప॥ ౭౯

చ॥ వినుమవధానయుక్మతిఁ బవిత్రహృదంతర! మండనార్య! మా
తనయ కుచంధయాభ మదిఁ ♦ దానిసుమంతయుఁగుర్తెఱుంగదా।
మనుసవయస్కలం గలిసి ♦ గోలికఁ గాఁచుచు బంతులాడుఁగు।
త్రినితసుధఁగాంచి గేహమును ♦ జేరెను సన్నముసుందినన్ప్రసక్ ౮౦

గీ॥ ఈమెయొక్కర్తటంచుమే ♦ మిటిపనులఁ। దెలుపకుండుటఁజేసి
యీ ♦ కలికి వానిఁ। జేయనేరదు గాన వి ♦ శేషదయను। దన
యయందును బోలె ద ♦ ద్దయను జూపు॥ ౮౧

మ॥ ఒకనాఁడొక్కయనింది తాత్మకలితుం ♦ డుర్వీసురుండేగుదెం
చి కుమారీశుభలక్షణాళి గని మా ♦ చెంతన్ప్రమోదించి తా।
యకమాంగోరె [illegible] ♦ హస్తమ్మున [illegible] ర్వ్యగా।
ని కలాదాంగిమొ, [illegible] ♦ నై? మాపెయుగ్రం
బునన్॥ ౮౨

క॥ సర్వజ్ఞతాంకమిలనీ। దర్వీకరవేణికమరుఁ ♦ దగుసమయమునన్।
దిర్వ్యరువిప్రులువాదము। నుర్వరఁజేయంగసాక్షి ♦ యునిదమె
కానన్॥ ౮౩

ఉ॥ ఇట్లనిమాకుఁ దెల్పిబుధుఁ ♦ డేగనిజేచ్ఛ ననంతరంబు మే।
మిట్లుగృహాంతరస్థయగు ♦ నిందిరఁ గోడలటంచునెంచి యొ।
ప్పట్లనుగేహకృత్యముల ♦ బాలకొనర్పఁగనీక భక్తినె।
ప్పట్లను జూపుచుందుమిదె ♦ బద్మజభామినిఁబోలు బాలకున్

గీ॥ ఈవయస్తకువచియింపఁ ♦ డీపలుకుల। స్నుషను గాపాడునట్టి
దా ♦ సుదతియగుట। నీకునిక్షేపమయ్యె నీ ♦ కోకిలగళ। గాన
గృహకృత్యములనెల్లఁ ♦ గానునేర్పు॥ ౮౪

ఉ॥ బాలత నొప్పఁ గుప్పలుగ ♦ బాలికలందుఁ దోసంగులెన్నొ, స
చ్ఛీలవతుల్ సతుల్గనఁగ ♦ జెల్లదిలన్మన మెల్లఁ గూడనా।
బాలతయందు దోషముల ♦ పారముగాఁ గలవారమౌచు నా।
బాలతఁ బాసి శిక్షఁగని ♦ భవ్యులమైతిమి గాదె! నేఁటికిన్॥ ౮౬

చ॥ వరజననీమ తల్లిఁగని ♦ పల్కనశక్తములస్మదీయహ్రు।
త్సరసిజముల్ శరీరమిది ♦ సాకుము తావకమంచు నేరుఁజె।
ప్పరుగద? యైసనేసనిన ♦ పట్టున నేఫలమౌనొ? యట్లె యా।
వరజనయిత్రి కిష్టులగు ♦ వారలుయుక్తిఁ జెప్పనొప్పగున్॥ ౮౭

క॥ అనివిష్ణుమిత్రుఁడల్లునిఁ। గని వాచ్యసుభాషితములఁ ♦ గౌతుక
మొప్పన్ ద్విని చితనతనయఁగనుఁగొని। యనుధీప్రదవాక్యరాజి ♦
ఘనఘూంతరుఁడై॥ ౮౮

ఉ॥ పొందితి నమ్మసేవొకయ ♦ పూర్వమహాదశ నట్టిదానినా।
నందమునేర్పనుంగలమ ♦ నంబువరక్షణఁ జేయుమమ్మ; యిం
కందగదమ్మ; బాలత యఁ♦ ఖండముదమ్మును నాకుఁ గూర్చన
ట్లందటికట్టిబాల్యము ప్రి ♦ హర్షముఁ గూర్చదు నమ్మమమ్మరో!

చ॥ రమణికిఁ దల్లిదండ్రిలెక ♦ రగ్రహపూర్వమునందధీశభా।
వముఁ గనుచుండు నావెనుక ♦ భర్తనధీశునిఁ గావచింతుర।
త్యముల మనీషులట్లగుట ♦ నమ్మకొ భర్తృపదాబ్జమేశర।
ణ్యముగఁ దలంపుమట్లయిన ♦ నాతి! జయింతువులోకయుగ్మమున్

శా॥ అమ్మా! భుక్తినొసర్పకమ్మ; ధవుఁడా ♦ హారార్థియై రానిచో।
సొమ్ముల్ ప్రాసకుమన్యదేశములకీ ♦ శుండేగుచో నింక న।
చ్ఛమ్మైనట్టి మహర్షిశేఖరసతీ ♦ చారిత్రముత్కృష్టమౌ।
నమ్మాఁ గావుననీకుఁ దత్సరణి నూ ♦ నం జెల్లునెక్కాలమున్॥

క॥ భోజననిద్రలుచెల్లును। రాజానన! పతియనంత ♦ రమ్మున నతి
కా। యోజ విపర్యాసంబగు। నోజననీ మేలుకొనుట ♦ యు
న్నాస్నానంబున్॥ ౯౨

మ॥ ఫతిరుష్టుండగు నప్పుడంగనయుఁ గో • సంబూనత్యంతకాం
తతఁ జితంబునఁదాల్చి మోర్చికొన శాం•తంబానుసర్వంబు నీ
గతిఁ జిత్తేశుఁడు నిన్నలాత్మఁడగునో • గామ్యంబుసిద్ధించు న
ఘతమా సద్వ్రతము ల్ప్రభూధ్యనని స•త్యామంబులీపేరెడిన్ ॥ ౯౩

గీ॥ భర్త్రసన్నిధియందును • బరపురుషుని మోముఁగని పల్కఁ
జనను ప • శ్రీమతల్లి కాంత కేకాంతమునసేల • మంతనంబ
టంచు మనినెంచి వినునస్కుఁ • నగును ధవుఁడు॥ ౯౪

మ॥ పతిగేహంబున కేగుదెంచినపుడో • పద్మాక్షి గేహంబుఁగ్రొ
త్త్రాతిథివార్తి దుర్నితంబతో యమునః బా•దద్వంద్వసంక్షాళనం
బతిభక్తిగాంగీకరించి హృష్టఁడగున • ట్లాత్మేశు నింజేయుమో
సతి [illegible] హితకంబగు సుఖా•శంజెందకశ్రాంతముల్ ॥ ౯౫

క॥ [illegible] బాం ధవులింటికేవచ్చినెడలఁ • దగునర్చ
[illegible] వలె [illegible] వం [illegible]గుదు రాశ • చను
లనాదరల్ ॥ ౯౬

ఉ॥ తిలసుమనాస! మూఢము మ• దినమాస్రములఁబోలెస త్తమా
మల సనుజన్మస చయస • ముంబుగఁజూచుము దేవరాళి బా
వలఁగనుమాన్నలంగనెను • ఫ[illegible] లు [illegible] తేని బుత్రభా
వలసితుఁడౌదు రమ్మరో! భ•[illegible] త్రియకేదమోనర్పు [illegible]దికిన్ ౯౭

చం॥ అతులహితోపదేశనిహి • తాంతరులై గురుబాంధువర్గ స
త్కృతులగు నవ్వధూవరుల • కివ్విధధీశనివేశసంపదివే
శతులనొనర్చి నత్యమల • చిత్తుఁడునౌ హిమమిత్రుఁడంతఁగ్రొ
త్తతతినొనర్చె మండనబు• ధ[illegible]వరుంను సభార్యుఁడై యటన్ ॥

చం॥ మరలఁ బ్రసన్నదుర్వాసన• మౌనివిమొసంగెను శాపమోక్షమా
సరసిజసంభవాంగనకుఁ • జామునో! సర్వవినీశుఁడైన శం
కరయతి సర్వవేత్తృతక • ఖండపుసాత్త్వమొసం[illegible] సీగతి
న్వాలలెదటంచుఁ దానుభయ•భారతియప్పిక నొప్పనందుచేన్ ॥

—♦ ఆ శ్వా సాం త ము. ♦—

కం॥ బాలేందుమకుట! గిరిజా। నాళీకాబ్జాప్త! పావ ♦ నా! నాకధు
నీ। మాళీ! మేరుశరాసన!। నీలగళస్ఫురిత! సన్మ♦నీషినుతాఖ్యా॥

మ॥ నిగమోత్తంసపదంబుసంభవ! భవా ♦ నీభాగసంపన్న! ప।
న్నగరాట్తల్పశయానమార్గణ! నగే ♦ నద్యోతితోత్సంగ! సం।
గగతిచ్ఛద్విసుతా! సుతావన! ఎసౌ ♦ కస్సంయమిప్రాంఘ్రివాఘుచి।
త్తగత!శ్రీపనపద్మ! పద్మభవను♦త్యా! మోహిమీపూర్వవా!॥ ౧౦౧

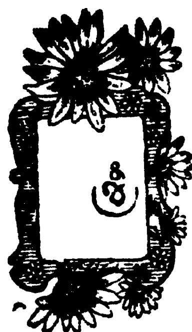
మాలిని॥ సురనికరనితాంత ♦ స్తూయమానాచ్ఛలీలా!।
కరతలధృతశూలా! ♦ కంజనేత్రాగ్రిహ్వచేలా!।
నిరతవినతభక్తా ♦ నీకపాలా! యువేలా।
దుకలితకటాక్షా ♦ ధాన! భూధాత్రిజేశా!॥ ౧౦౨

ఇది శ్రీమద్భమిడిపాట్యాన్వయ..................వేంకట
సుబ్రహ్మణ్య శర్మాభిధేయాంధీశకృతంబైన
శ్రీ శంకరవిజయంబునందుఁ
తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీశంకరవిజయము

చతుర్థాశ్వాసము

శ్రీజానిప్రముఖామర।
రాజశిరస్స్థలకిరీట ♦ రత్నద్యుతివి।
భ్రాజితపదనీరజ! గౌ।
రీజానీ! పశుపతీశ! ♦ శ్రీసతీశా॥

శ్రీశంకరబాల్యాభివర్ణనము.

సీ॥ అవధరింపుము; విప్రగే ♦ హమున నాత్మ। మాయచే బాలుఁ
డగుచు ను ♦ మాధవుండు। మదిని జనకుండు ముదమంద ♦
మొదటియేఁట। నే, గ్రహించెను వర్ణాళి ♦ నిస్స్వభావ॥

శా॥ అంతన్రెండవయేఁట నక్షరవిద ♦ గ్రావాసియా బాలుఁడ।
త్యంతోల్లాసత నక్షరంబులను వ్రా ♦ యంబల్కఁగా నేర్చె న।
తాన్వింతుల్వల్కుఁ-పురాణకావ్యముల సం ♦ తస్మృద్ధతోడన్వినె।
న్నుంతై నన్వినకుండ నంచితమనీ ♦ షుండంతయున్నేర్చెఁ॥ ౩

చ॥ గురుఁడనురక్తితోడఁ దన ♦ కున్వచియించినవిద్య నర్భకుం।
డురుతరమేధతో నుత బ ♦ హుజ్ఞులు మేలనఁగా గ్రహించుచు।
న్గురునకుఁ గష్టలేశమును ♦ గూర్పక తోటిసతీర్థ్యరాజికి।
న్గురుసముఁడౌచు నగ్గురుస ♦ కున్నమకూర్చెఁ గడుం బ్రహృష్టమున్

గీ॥ రజముతో నాఁడునేడుఁగూడ ♦ ద్విజతనూజుఁ। డారజస్తమము
లకు న ♦ నాశ్రితుఁడుగ। నుండి దండిగ విపులన ♦ ఖండమేధ।
తోడఁ జానందె సుజనులు ♦ కూడిమెచ్చ॥ ౪

క॥ విధివిహితచౌలసంస్కృత। సుధిషణవిప్రాత్తమౌంజిగ ♦ సుషమ
రహించెం। బ్రథితాజ్యాహుతివర్ధిత। మథితాగ్నిజ్వాలఁబోలె ♦
మహితంబగుచున్॥ ౬

చ॥ ఇతరజనోపదేశనిర ♦ పేక్షసుశిక్షకలితావనీసుప ।
ర్వతనయుఁడాగమంబుల న ♦ వప్రథితార్థరసోల్లసత్సుకా।
వ్యతతి నఖండకర్కశన ♦ యప్రముఖాఖిలశాస్త్రపాళి న।
ద్భుతముగఁ దాఁ బఠించె బుధ ♦ పుంజములెల్లను సంస్తుతింపఁగన్

క॥ త్రిదశేజ్యచాతురీజయ। కృపమలధీకలితుఁడై మ ♦ హిఁ దగు
సతనితో। విదితనిజవాగ్విదిగ్జిత। మదవత్పరాతులు బుధులస ♦
మర్థులు వలుకన్॥ ౮

చ॥ ఫణిపతివార్త్తికస్ఫురణ ♦ బాలకసక్రమవాక్యరాజిధో।
రణి విని వాదిసంతతి, తి ♦ రంబుగ యుక్తివిరాజితోత్తరం।
బణుపరిమాణమిచ్చుటకు ♦ నైనఁ బ్రమాదముపొందు, వేదవి।
ద్గణ గణనీయ బాలకస ♦ కాశమునం దసమర్థముంటకున్॥ ౯

ఉ॥ ధీమణిశేయుంచు సజ్జనను ♦ తింగను నియ్యనఘుండు ధర్మతా।
నామములన్నియుక్తుల వి ♦ రాజిలువాక్యకురారధారల।
న్నామవిహీనసమాసంబులో ♦ నర్పఁగ సంతసపెట్టియుసవ్వచ।
స్తోత్రమునిరస్తులెరి విమ ♦ తుల్ స్వమతస్థితిఁ జేయనేరమిన్॥ ౧౦

క॥ యమునాజనకసువర్చ। స్సమతేజఃకలితబాల ♦ సమలంకృతివం।
శము నతులంబుగ శివగురుఁ। డమితానందమున నొంచె ♦ సంతర
మందున్॥ ౧౧

—♦ శంకరపితృవియోగము ♦—

చ॥ సుతుఁడు సమత్రియుండయి ♦ వ ♦ చోనిచయావచనీయలీల న।
ద్భుతముడముంబొనర్ప జర ♦ తో యుతుఁడై జనకుండు లో
నఁదా। సుతునుపనీతుఁ జేయఁగ వి ♦ శుద్ధముహూర్తము నెంచు
చుండనే। మృతిఁగనె నొర; భానుభవుఁ ♦ డెంచఁడు మర్త్య
కృతాకృతంబులన్॥

మ॥ సుతునిం గాంచుటదుర్లభంబు, ధరం ద♦త్పూనుపరిభావేక్షణం।
బతిపుణ్యాపరిభవంబటన్న విబుధ ♦ వ్యాహారమిానాంటికిఁ।
క్షితమర్త్యోన్నవహాంకష్టసంగతిని సం ♦ సిద్ధించెఁ బుత్త్రాప్తి, గా।
ని తదీయోపాయమిట్టివానికెటులే ♦ నింగూడనే చూడఁగన్॥

ఉ॥ ఈవిధిఁగాలస ... ము మ ♦ హీసురుఁ గాంచితదీయపత్ని దుః।
ఖావిలచి ... ♦ నాంబుభవప్రభవాశ్రుబిందువుల్।
భూవహాశ్రేష్ఠఁన్వోయము ♦ పోలిక నుండెను ... చద్వయి।
న్లావుగఁ బాఁ నిట్లనె స ♦ శధ్వని గద్గదమై చెలంగఁగన్॥ ౧౪

మ॥ హృదయేశా! భవదీయసన్నిధిని నే ♦ నేలోపమున్లేక సం।
పదలం గల్పకమట్టులిచ్చెదను భవ ♦ త్పాదాబ్జయుగ్మంబు స।
మ్ముదమొప్పార హృదంబుజాతమున నా ♦ మోదంబుతో
నుంచి చే। యుదుఁగాదే? పరిచర్య నిట్టిసను న ♦ య్యో! వీడఁ
గాఁజెల్లునే॥ ౧౫

సీ॥ బహుజన్మకృతపుణ్య ♦ పరిపాకమున నాదు; హృదయసీరజ
మిత్రపదమవైతి। వనుచు భక్తిశ్రద్ధలను బూని కల్యంబు;
నను లేచిమిాపాద ♦ వినతిఁ జేసి। భవదీయవిధుతుల్య ♦ వదన
వీక్షనొనర్చి; గేహకార్యాళి ను ♦ త్సాహమొప్ప। దురితగతి
నొనరించి♦కుతుకంబువికసింప; నత్తమామలకుఁ బరి♦పత్తితోడ।

గీ॥ సకలపరిచర్యలనొనర్చి ♦ యకలుషాంత। రంగమున నొప్పు మిా
యుంచి ♦ తేంగితంబు। నెఱిఁగి వర్తించు నను వీడి ♦ యరుగ
నగునె? భవ్యకవిద్యాచితాంభోజ ♦ భవుఁడ! ధవుఁడ!॥ ౧౬

చ॥ నిరతము ... బుజంబులవి ♦ నిర్జితకాంతులఁగానొనర్చుదే।
వరపదయుగ్మమున్విడిచి ♦ వైచి మదీయమనంబువేఱునే।
వరసనుగోరు ... ల్లసిత ♦ వారిజసన్మకరందసక్తభృం।
...మణి యన్యసూనతతిఁ ♦ గాంచి రసంబుచు గోరిలఁగోరునే॥

సీ॥ భవదీయపాదాంబు ♦ భవసేవనమెకాని; హృదయమన్యముఁ
గోర ♦ దించుకయును। భవ్యయుష్మద్గుణ ♦ పరిణుతిఁజేయుటె

తక్కఁ; బల్కు దస్యంబుమ ♦ ద్వాక్కు నాథ!। జీవితేశ్వర! భవ ♦
ద్భావతుష్టినొనర్చు; కర్మములన్నిరతము ♦ గములొనర్చు।
నార్య! వీక్షణ దూరాత్రి ♦ నాహ్లాదమిడు యుష్మ; దాస్యవీక్షణ
కోరు ♦ నక్షులెప్పుడు।

గీ॥ చేతులియ్యవి త్వజ్జల ♦ జాతతుల్య। పాదయుగళంబు నొత్తన ♦
ప్పట్లఁ గోరు। నిట్టినను వీడి యేగనీ ♦ కెట్టి ఘనము। భవుకవిద్యాజి
తాంభోజ ♦ భవుఁడ! ధవుఁడ॥ ౧౯

ఉ॥ దేవుని బోలె మిమ్ముల మ ♦ దిన్భజియించుచునుండునట్టి న।
న్నీవసుధాస్థలిన్విడిచి ♦ యేగుట యుక్తమె? వత్సరత్రియుం।
డౌ నరపుత్త్రి నెవ్వరికి ♦ నర్పణఁ జేసితి రార్యపుత్త్రి! మీ।
తో విబుధాలయంబునకుఁ ♦ దోడ్కొనిపొండు ననున్భవత్ప్రియున్॥

మ॥ నిమిషస్త్రీణ మొక్క కల్పమగునో ♦ నిరేజపత్త్రేక్షణా!।
యని నాతోననిపట్టి యుష్మదనురా ♦ గాధిక్యమేమయ్యె? మీ।
కును సైఁ పడనశక్యమైనయెడ నా ♦ కుల్యాసముం జేయు స్వ।
ర్గనివాసంబునకున్న నుంగొనుచు నే ♦ గంజెల్లునో నాయకా!॥ ౨౦

సీ॥ సుతుఁడిదె పస్పర ♦ త్రిగయుండు, 'నాయనా!;' యనుచుండఁ
గాఁ బ్రేమఁ ♦ గనరిదేల?। జ్ఞాతిసంచయము సం ♦ జాతకష్టం
బునఁ; జుట్టియుండఁగ నీవిఁ ♦ జూడరేల। బంధుగుల్లెల్ల సం ♦
ప్రాప్తదుఃఖంబునఁ; బాలునూలు పిలిచినఁ ♦ బలుకరేల?।
మిత్త్రులెల్లరును స ♦ మ్మిత్రబాష్పులగుచుండఁ। గాంచనై నను
లోన ♦ నెంచరేల?।

గీ॥ బుధులు మిముఁ గని దుఃఖించు ♦ విధముఁ గాంచ। రేమి? పౌరుల
నిటు పిల్వ ♦ రేల? నాథ!। కాంతలెందఱొ చూడ నా ♦ క్కింత
యైనఁ। గన్నుదమ్ములఁ గలరేల? ♦ విన్నమన్య!॥ ౨౧

మ॥ అకటా! భర్త్రువిహీనవై ధరణినే ♦ నాత్మన్భరింపంగనిం।
చుక కాలంబును నేర, నీవయినుహా ♦ శోకాబ్ధిదాఁటంగ నా।

కిఁక మధ్యర్త్రప్రవృత్తసద్ధశయై కా ♦ దే, సత్పథంబంచు నెం|
చి కృశాన్వర్చులలోఁబడంగనతి తాఁ ♦ జిత్తంబులో నెంచఁగన్॥
శా॥ ఆనారీహృదయస్థభావమును స ♦ ద్వ్యాప్త్యాలనిష్ఠుల్బహు |
జ్ఞానుల్మున్న యెఱింగి యిట్లనిరి మా ♦ సాధ్వీసమీక్షించి, యో|
హో నారీమణి! సాహసంబిటుల నీ ♦ కూనంగనర్హంబె? త్వ|
త్సూనుస్నానము నేఁకిచ్చి చనను ♦ ద్యోగించితో? చెప్పుమా| ॥
చం॥ సుతునకు నెంచి సంఘుఁగ ? ♦ శుత్వము వాయదికింటిలోననో|
సతి! భవదన్యసంశ్రయమొ ♦ సంగము, చూడఁగ; నీవటన్న నీ|
పతిగతిఁగోరుచుంటివిట ♦ బాలకుఁడెవ్విధినృద్ధినందునో|
మతిఁ బరికించియాపయి స ♦ మంజసమౌ గతిఁజేయుమమ్మరో!॥
చం॥ అని జనరాజివల్కవిని ♦ యానతిలోఁ బతిశోకముంచి వ|
హ్నిని హృదయేశుదేహము ద ♦ హింప సనాభులఁగోరి వారిచేఁ|
దనవిభుపారలౌకికముఁ ♦ దత్పరబుద్ధినొనర్పఁజేసి హా|
యనమితదీక్షఁదాజరిపె ♦ నాత్మభవుంబ్రియమొప్పఁగాంచుచున్॥

—♦ శ్రీ శంకర గురుకులవాసము. ♦—

చం॥ ఉపనయనంబుఁ బంచమస ♦ మోదయమందొనరించుటెన్నశా|
స్త్రపరిగతంబె కావున బు ♦ ధపరివిచారితమౌ ముహూర్తమం|
దుపగతమోదయై సుదతి ♦ యోగ్యుల బంధులఁగూడిపుత్త్రిన|
చ్ఛపుమతినంపె దేశికుని ♦ సన్నిధికిన్బ్రీతిఁగానొనర్పఁగన్॥ ౨౬
ఉ॥ క్రమమొప్పంగ షడంగయుక్ప్రితిచతు ♦ ష్కంబభ్యసించెన్సమ|
గ్రముగాదేశికునొద్ద బాలుఁడు కుశా ♦ గ్రప్రస్ఫురన్మేధనా |
సుమనోగ్రప్రవిభాసు నల్పతనుభా ♦ సుం బాలునీక్షించి లో|
కము సంవిస్మయమందె దేశికునితోఁ ♦ గాంచెంగనున్హర్షమున్ ౨౭
ఉ॥ తోటికలార్థులవ్వటువు ♦ తోఁనుతఁ బాఠములంబఠించుచు|
న్నాటివిహింపరీదృశల ♦ స్మతిఁ బాఠితుఁజేయ వీటనే|
పాటవియద్వాఁ డింకనొక ♦ పాటి బుధుండసమర్థుఁడంచుఁ దా|
మాటికిమాటికిందల్లఁచు ♦ మానసమందునఁ దద్గురుండహో॥ ౨౮

గీ॥ రెంటమున్నూఁడు నెలలలోన ♦ కుంచుసెప్పు। పగిది శంకరుఁడభ్యస్త♦
నిగముఁడగుచు। సక్కడక్కడ గురుతుల్య ♦ శక్తిఁగాంచె।
నవనిజనులెల్ల మిగుల సం ♦ స్తవమొనర్ప॥ ౨౯

మ॥ శ్రుతులన్నాతమెరయాఁ, దదంగములగా♦గ్ర్యంబొలుధాత్రిన్బృహ।
స్పతితుల్యుంఁడు తదర్థపాళి వివరిం ♦ పంగా శ్రుతిప్రోక్తక।
ర్మతతిన్వర్ణనఁజేయుజై మినియె పా ♦ రాశర్యునింబోలుఁ ద।
చ్ఛ్రితివాగ్జార్థవిబోధమూలమున నా♦ శోభిల్లెగీర్లీలుఁడై॥ ౩౦

ఉ॥ తర్కముఁగాంచెఁ, గాపిలమ ♦ తంబుననందె నఖండమేధ, న।
య్యర్కనిఁబోలెఁ గోలె నుర♦గాధిపయోగపయోర్ధురిన్మహో।
దర్కదభాట్టఘట్టగత ♦ తత్త్వమెటింగె, ననేకయత్నసం।
పర్కజనిర్మలాద్వయి న ♦ పారసుఖ ... ందె బాలుఁడై॥ ౩౧

కం॥ అర్భకాభ్యస్త నిఖలవి ♦ ద్యాసుఖంబు। నద్వయామలసుఖమం
ద ♦ యడఁగియుండెఁ। గూపమందుంచు పానీయ ♦ మాపగా
జ। లంబులను దాఁగదొక్క లో ♦ కంబునందు॥ ౩౨

—♦ శంకరుఁడు దరిద్రసతీనిలయంబునకు భిక్షకరుగుట. ♦—

గీ॥ ఇలనతండిట్టులగ్గురు ♦ కులమునందు। వాసమొనరించుచు సతీ
ర్థ్య ♦ భాసమానుఁ। డగుచు నొకనాఁడు భిక్షార్థ ♦ మై దరిద్ర।
భూసురావాసమునకేగె ♦ ముదితుఁడగుచు॥ ౩౩

ఉ॥ వచ్చినశంకరాఖ్యవటు ♦ వర్యునిఁగాంచి దరిద్రపత్ని, తా।
పోచ్చ్రయవారకా! భవుక ♦ యోగ్యభవాదృశసేవఁజేయునా।
సచ్చరితుండె ధన్యుఁడు ప్ర♦ జాపతి వంచనఁజేసె మమ్ము య్యు।
మ్మచ్చరణార్చఁజేసి యొక ♦మారనుభై క్ష్యమొసంగకుండఁగన్॥

సీ॥ కుతపకాలమున నా ♦ గతుత్రై నవ్రతి యతి; ప్రముఖాతిథుల
కెల్ల ♦ నమితభక్తిఁ। బాద్యార్ఘ్యములనిచ్చి ♦ భవ్యాసనంబున;
నుపవిష్టులనుజేసి ♦ యపుడె తుష్టి। మృష్టాన్నమొసఁగి సం ♦
హృష్టచేతస్కులఁ; నొనరించి నత్కృతి ♦ నొనరఁజేసి। తగుగతి

సంపదగా ♦ దగు, సల్లాపర్క్రైస; నుభయలోకములందు ♦ నభ
యుదుపగుచు।

॥ సర్వసజ్జనసుతిపాత్రుడై ♦ మున్నరినను। సల్లుగాకున్న దస్యుడై ♦
యవనిలోన। స్త్రీపగుజున్ముగ్, మాదృశ ♦ రిక్తజన్మ। మున్న
జో యిది నేమున్న ♦ దన్న! ఫలము॥ ౩౫

। ఉన్నకొలంది నాగిరుల ♦ కూర్జితభక్తియుతుల్సుబుద్ధితో।
మన్ననతోనతస్సిరిత ♦ మానిసియత్నమొనర్పజెల్లు, లే।
మున్నను జౌర్యకర్తతల ♦ శోకముపొనని లోనెఱింగి నీ।
కన్నమిడంగ శక్తిగన ♦ నైతిగదా? జగదర్చ్యపాదుకా!॥ ౩౬

॥ దీనవచస్సులీగతి స ♦ తీమణిపల్కుచు నాత్రవతిందు సి స।
న్యాసితుజేసి యామలక ♦ మాన్యఫలంబునొసంగ నాత్రపతి।
శానుడు దత్సతీసుకృత ♦ సత్కృతినంది తదీయదీనవా।
క్సనిచయంబునుంగని క ♦ నెం గరుణార్ద్రిమనీష నత్తరిన్॥ ౩౭

—♦ ఆమలకగ్రహణానంతర లక్ష్మీస్తవము. ♦—

క॥ ఆముని సంస్తుతించె గమ ♦ లాత్మునతిన్విధుసోదరిన్దరి।
దాత్రిమయువారిశిశ్నపము ♦ ఖామరసంఘసతీసమావృత।
న్సీమముతోడగూడి నవ ♦ నీతసమానమృదుత్వయుక్తవా।
క్స్తోమమునన్ధరామరున ♦ కుంగలరిక్తత బాపుబుద్ధితోన్॥ ౩౮

శా॥ శ్రీనాథాంచితవక్షమందొనరు నే ♦ చిదూర్తిప, స్వాహాస్వధా।
ఖ్యానాళిన్విలసిల్లు నేజనని, సౌ ♦ ఖ్యంబిచ్చు నాత్మీయనా।
నానామంబులనెంచుమాతృమున నే ♦ నారీవతంసంబు, నే,
నానారీమణి నెంతు నెప్పుడును ప ♦ త్యంతంబు భక్తిన్మదిన్॥

శా॥ తల్లీ! నిన్ను దలంతు భక్తియుతచి ♦ త్తంబందు, నావిన్నపం।
బుల్లంబందుననుంచి శీతమగునా ♦ యుల్లంబు నిర్భీకమై।
యుల్లాసంబున నుల్లసిల్లునటులో ♦ యోషామణీ! చేయుమం।
చల్లీలన్భుజియింతు నిచ్చలు సరో ♦ జాక్షాదిసూనంబులన్॥ ౪౦

సీ॥ చింతామణీపీఠి ♦ కాంతరస్థంబగు; దశసహస్రము గల ♦ తమ్మి
పైన। రంగుబంగరుపుట్ట ♦ మంగంబునం దాల్చి; నలలితరత్న
భూ ♦ షలధరించి। యబ్జాభిధానశు♦ భ్రాసనమై పాణి; యుగ
ళంబుచేఁ బద్మ ♦ యుగముఁబూని। బంగారుకుంభంబు ♦ లం
గరద్వయినూని; సామజయుగము మ ♦ జ్జనమొనర్పఁ।
గీ॥ బాకవైరిముఖామర ♦ లోకమెల్ల। సన్నుతులొనర్ప దేవతా ♦
సారసాక్షు। లఖిలపరిచర్యలనొనర్ప♦నలరునట్టి। యమ్మహాలక్ష్మి
నన్నెహ ♦ మాత్మనెంతు॥ ౪౧
సీ॥ హారియురస్థలవిభా ♦ స్వరశయ్యపై లీలఁ; బవళించుచుందు
నే ♦ పరమసాధ్వి। దారిద్ర్యరూపభూ ♦ మీరుహచ్ఛేదకు;
ఠారమై పరఁగు నే ♦ సారసాక్షి। సకలసంపద్రత్న ♦ నికరంబు
నకు నీర; రాశియై యొసఁగు నే♦రాజవదన। భక్తచిత్తమయూర♦
పాథోద యగుచు నే; యమ్మ సత్కరుణార ♦ సమ్ముఁజిమ్ము॥
గీ॥ నఖిలలోకంబులేనతి ♦ నఖములందుఁ। దోఁచు, నిర్జరజలజవి ♦
లోచనాళి। మారిరత్నప్రభాభాస♦మానపాద। యైన శ్రీలక్ష్మిని
న్నిత్య ♦ మాత్మనెంతు॥ ౪౨
మ॥ తిరమాభక్తిఁ దలంతు నన్వహము సా ♦ ధ్వీరత్నమున్భక్తమం।
దిరసంస్థామరరత్నమున్విధిమహా ♦ దేవాదిదేవాంగనో।
త్కరసంపూజితదివ్యరత్నము, స్వభ ♦ క్తవ్రాతచేతోంబుజ।
స్థిరవాంఛాప్రదరత్నమున్నరధినం ♦ సిద్ధాంగనారత్నముస్॥ ౪౩
ఉ॥ అంబ! కదంబ సూనసిచ ♦ యాంచితకేశకలాపవర్తిరో।
లంబ! కరద్వయాధృతవి ♦ లాససరోజకదంబ! పంచబా।
ణాంబ! పదద్వయానమద ♦ జాదిసుపర్వకదంబ! భక్తచి।
త్తంబులనుండుదేవి,సత ♦ తంబుఁ జెలంగుత మన్మనంబునన్॥

—♦ లక్ష్మీసాక్షాత్కారము ♦—

మ॥ అని యాశంకరదేశికేంద్రుఁడమల.♦ వ్యాహారపాళి స్తవం।
బును జేయంగఁ దదీయసంస్తుతివచః ♦ ప్రోద్భూతసమ్మోద

యా। చను విద్యుత్ప్రతిమాంగకాంతుల దిశ ♦ ల్సోభిల్ల నా
మానివ। ర్యనిమోళిలన్మరజిత్సతీమణి సకా ♦ రుణ్యాక్షియై
నిల్వఁగా। ౪౫

గి॥ కని శంకరుఁడానందం। బున మేనంబులకలొదవ ♦ మునిహార
కాంత। స్వనుజారిప నతతత్పద। వనజంబులకెఱఁగి మౌళి♦బద్ధాం
జలియై॥ ౪౬

॥ సంతసంబును భక్తియు ♦ నంతరంగ। మందు విలసిల్ల నంగంబు♦
నందుఁ బులక। లొదవ నుత్తలనమ్మృతేజ ♦ న్మృదుతి యయ్యు।
నిట్లులక్ష్మనుతించె మ ♦ హీసురుండు॥ ౪౭

॥ పద్మాక్షి! పద్మజముఖ్యనిర్జరమనః ♦ పద్మాంతరస్థాయిపః
త్పద్మాక్షి! పద్మజకామినీముఖసుప ♦ ర్వస్త్రీశిరః కల్పసూ।
నమ్మాయద్భ్రమరస్ఫురత్పద! సదా ♦ సందస్ఫురద్భక్తహృ।
త్పద్మాక్షి! సద్మెపద్మ! నీకివెనమ ♦ స్కారంబులార్యస్తుతా॥౪౮

గా॥ మాతా! భూతలమం ను ఖ్యాతిఁగను యు ♦ ష్మత్పాదకంజ
ద్వయిం। జేతోబ్జంబున భక్తిరాజిలఁగసం ♦ సేవించుమర్త్యంకు,
వా। చాతీతాదరయుక్త్వదీయమహితా ♦ పాంగౌఘవీక్షంగను।
స్ఫ్రీతో నొప్పు నిరంతరంబు నుపల ♦ క్షించుం బ్రిహృష్టోదధిన్

ఉ॥ ఇందుదినేశులక్షులు న ♦ హీనుఁడు తల్పమజుండు సూనుఁడా।
నందమె భోజ్యవస్తువు స ♦ నందనారదముఖ్యయోగవి।
ద్బృందమువందిసంచయముఁ ♦ బేశలసత్కరుణేక్షణంబె యా।
యందగు నట్టిదిట్టి నిను ♦ సమ్మరో! కాంచితి నైతి ధన్యుఁడన్॥

చ॥ అనివినుతించి ముంగలఁగృ♦తాంజలియై వటువర్యుఁగాంచిలో
కనిచయమాతయా శరధి ♦ కన్యక హర్షసమేతయాచు ని।
ట్లను భవదీయసంస్తుతిని ♦ హర్షితనైతిని నీదుసెమ్మనం।
బునఁ గలకోర్కెయుండెలిసెఁ♦బుత్త్రిక! నీవిది యాలకింపుమా॥

ఉ॥ అంచితరీతిఁ బూర్వభవ ♦ మందు నొకించుకపుణ్యమైనఁ గా।
వించిరెవీరె? లెట్లు మద ♦ వేక్షణపాత్రులు కాఁగలారు? నీ

వించుకయైన నెంచక య • హీనమతిం బొనరించినాఁడ వో।
పంచముఖావతార! యని • పద్మ వచింపఁగ శంకరుండనున్॥

గీ॥ అంబ! యియ్యదితిష్యఫ • లంబు, దీని। నిప్పుడు నాకిచ్చె నీసతి •
యపరిగణ్య। పుణ్యయై దీనికొందగు • గణ్యఫలము। దయనొ
సంగుము దయనీయ • తముఁడనైన॥ ౫౩

ఉ॥ ఈవిధి శంకరుండు వచి • యింపఁగ సంతసమంది యమ్మహీ
దేవుని గేహముం గనక • తిష్యఫలావృతమై పొనర్చె నా।
త్యావళి విస్మయంబుఁగన • నంత ననంతసతీవతంస మి।
చ్ఛావిధినేగెఁ బిమ్మట ల • సన్మతులెల్లరు హృష్టచిత్తులై॥ ౫౪

—• శ్రీశంకర భగవత్పాదాభివర్ణనము. •—

ఉ॥ శంకరదేశికేంద్రుని ల • సన్మహిమంబుచుగాంచి హర్షరో।
మాంకురితాంగులై చను న • యంబుఁబ్రశంసనిరొనర్చిరిట్లు ని।
ష్పంకనివాసమందు సుర • శాఖియటుల్ధరణీతలంబున।
న్శంకరుఁడితఁడిష్ట విల • సత్ఫలమిచ్చు సురద్విజేష్టుఁడై॥ ౫౫

గీ॥ ధారుణీసురవేశ్మంబు • ద్వార్నివాస। వాంఛనీయసమస్తసం •
పద్విశిష్ట। ముగను రచియించి యంతటఁ • బూర్వమట్లు। గురుని
సన్నిధిశాస్త్రాళి • నెఱిఁగెనితఁడు॥ ౫౬

కం॥ కమనీయులైన కాంతలుఁ। దమకుంచిగుపతిని గంటి • తనరెడి
భంగి। న్సుమనస్కు నితనిఁ జెంది ప। రమభాగ్యమునొందె నుర్వ •
రం గళలెల్లన్॥ ౫౭

గీ॥ సాంతరార్థసమగ్రవి • ద్యాళి నభ్య। సించి యద్భుతకీర్తిచేఁ •
జెలఁగు శంక। రార్య సత్తనువుసమాన • కావ్యకథన। మైన
నోర్వంగలేవట్టి • శ్రీనిఁ జెందె॥ ౫౮

కం॥ సరసిజశోభామదధి। క్కరణచణంబై కలాప • కరలాలితమై।
పరగర్వహారి యగు శం। కరుని పదద్వయ మసంత • కాంతిం
జెలఁగెన్॥ ౫౯

చం॥ జలము హిమాంశురత్నము నెఱప్పినచో నుపలంబునుండి స
జ్జలజము పుట్టినప్పుడు వి ♦ శాలశిలాస్థలి నచ్ఛనీరసం
కలితసరస్సు కల్గునెడఁ ♦ గంజము తద్భవమైన యప్పుడా
జలజము శంకరార్యపద ♦ సామ్యము నంది చెలంగు నిద్ధరన్॥

శా॥ శ్రీమచ్ఛంకరదేశికేంద్రమును వా ♦ రిప్రోద్యద్వాథంబటం
జామాసింప్రసని యాస్యము న్ద్విజపతు ♦ ల్యంబంచు వాకొందురి
చ్ఛామార్గంబున సర్వమిద్ధగుణ? తి ♦ చ్ఛాయం దుపన్యంబున
న్నీమంబొప్పఁగఁ బొడముండె, ద్విజరా ♦ ట్కీర్త్యతానాస్యమున్॥

॥ అంచితమానసులాత్మహృద ♦ యాంబుజసంతతి సన్నుతిఁ గా
వించుటనెంచి శత్పదర ♦ వింపము నాత్మహృదంబుజంబులం
దుంచెద రాస్యమింద్రముఖ ♦ హామముభుగ్వసుమానసోన్నత
న్నించు నతాళిఁ గంజమును ♦ నిరాఱుఁ బదంబుజమాస్యమా
విధున్॥ ౭౨

చ॥ ఘనతరమోహనాశకము ♦ గామముఖాపహంతి కంబుఁ బా
పనిచయభారవారకము ♦ తారసుఘోరభక్తికంబుఁ గా
పనుదముఁ దత్త్వబుద్ధిపరి ♦ పక్వఫలప్రదమాద్యఘౌఘు వా
వసకరశంకరోత్తము ♦ పాదము పొసఁగుఁ జేరంబగున్॥ ౭౩

మ॥ పదసంతాడనజవ్రణాంకితవివ ♦ స్వత్సూనుగాఢాంబు స
త్పదసంతాడనజాశితాశ్రితరిపు ♦ ప్రోద్రోహవిఖ్యాంచితం
పెద నూహింపఁ బరాత్పరుండెయున స ♦ ద్యోంగానవేతల్లన
త్పదముం జెందు మహాత్ములంగభనతా ♦ సంబందరేనాటికిన్॥

మ॥ కపలీలాభ్యుదయంబు నెంతెయును వి ♦ న్నాణంబుగా నొంది య
వ్యవధిన్ సత్యసరస్వతీయమహమున్ ♦ న్వ్యాపింపఁగాఁ జేసి నై
జవరాలోకనుగుంబు బ్రేపితమమున్ ♦ సన్నస్తముంజేయుచు
న్నపిఘనస్థుఁడుసన్ కళాధరుని య ♦ చ్ఛశ్రీపదాబ్జశ్రిమం
బవురా! తాపముఁ బాపునాశుగతి నా ♦ హ్లాదంబు సంధించియున్॥

చ॥ శ్రుతివిదులార్యపాదపరి ♦ శుద్ధనమస్కృతియాశ్ తదీయవం।
దితపదమా? విముక్తినిడు ♦ దివ్యపథంబని యాచరింతుర।
ద్భుతకలహంబునేను బరి ♦ పూర్తివచించెద నార్యసేవనా।
రతపదకంజరేణుపరి ♦ రంభణమిచ్చు విముక్తి వంచొగి॥ ౬౬

గీ॥ శ్వేతసచ్ఛత్రచ్ఛదంబునఁ ♦ జెలఁగు శంక। రోరుయుగ మొప్పె దు
గ్ధార్ణ ♦ వోదితాచ్ఛ। ఫేనరూషితవేదండ ♦ పీవరకర। శస్తిహార
దివ్యశోభాప్రి ♦ శస్తమగుచు॥ ౬౭

క॥ స్ఫాటికకుధరము మూఁడౌ। హాటకవల్లరులఁ గూడి ♦ యలరిన
యెడస। మ్మేటితిరికాంచీయుతకటి। సాటిగనంజాలి మిగుల ♦ జా
నగుధరలోన్॥ ౬౮

మ॥ శ్రీకహస్తంబునఁ గోశరూపనిగమాం ♦ తోల్లాసమునూబూనియ।
న్యకరంబందు విబోధముద్రఁ గొని దు ♦ ర్వ్యాహారినిష్కృతకం।
టకసంఘోద్ధరణంబొనర్చు ఘనుఁడో ♦ నానొప్పె సంప్రేక్షక।
ప్రకరంబీక్షనొనర్ప నమ్మహితుఁడా ♦ ర్యస్తోత్రపాత్రుండునై॥

చ॥ కమలము కల్పపల్లవవి ♦ కాసమునందిన శంకరార్యుహా।
స్తములఁక మద్విలాసమును ♦ దస్కరణంబొనరింపకున్నె? యుం
చు మనమునందు నెంచి నిశ ♦ చోరులకుం దగుకాలమందు న
స్తమయమునుండి యూనినముఁ♦దా స్వదళావనముస్తఁ జేసెఁగా॥

గీ॥ తల్పువలెనుండు శంకరా ♦ నల్పనూంస। లాంఛితోరస్థలంబొ
ప్పె ♦ నాజయరమ। సకలలోకంబులకు నేగి ♦ శ్రమమునంది।
నెయ్యమున నాశ్రయించిన ♦ శయ్యనాఁగ॥ ౭౦

కం॥ కరమొప్పారును బహిరం। తరరిపునిగ్రహముఁ జేయఁ♦ దగి పసి
ఘూశ్రీ। హారమాచు జయస్తంభయు। గరుచిం దద్భుజయుగం
బు ♦ కాంత్యధికంబై॥ ౭౧

గీ॥ తామరసనాళతంతుమి ♦ త్రత్వమంది। శారదహిమాంశుకిరణాలి♦
శాయి శుభ్రి। తనుజెలంగుచుఁ బ్రేషక ♦ తతికి హర్ష। దాత
యగుచుఁ దదీయోపవీత ♦ మొప్పు॥ ౭౨

మ॥ నిగమార్థంబుల నాలకించిన జనా • నీకంబు హస్తంబు నె
చ్చుగ నంద ప్రతివక్షహృద్వితతి గ • చ్చుచ్చుం గాంగన్నవా
నగాం[illegible]బులేకటవిస్మయుంబిన పను • ర్థంబాచు రంజిల్ల నా
భగవత్పా[illegible]రావమతి • భం [illegible]ంచె నార్యైద్యమై॥ ౨౪

కం॥ అనుగాలివచ్[illegible] వనజ [illegible] కాంతి • [illegible]ప్సరయుగ
మా స్థానియుమ్రినుల్లవత । శరదిందుముఖాకాంతి • సామ్య
ము వం[illegible] । ౨౫

కం॥ [illegible] • [illegible]సార్వ[illegible]ము [illegible]
[illegible] • [illegible]
[illegible] • [illegible]ముగానమా[illegible]ంచికట్టి కాం
[illegible] • [illegible] ౨౬

ఉ॥ [illegible] • [illegible]
[illegible] • [illegible]
[illegible] • [illegible]
[illegible]

ఉ॥ [illegible] • [illegible]
కీను[illegible]మందు[illegible] స • [illegible]
[illegible] సత్కరము • [illegible]
నాముని[illegible]లెసంస్తుతికి • సర్వు[illegible] గృతపు[illegible]॥ ౨౮

సీ॥ మ[illegible] • దూమ[illegible]; యుంబున స[illegible]తు • స్రం
[illegible]; [illegible]సవీక్షాక • [illegible]పచకో[illegible]; కింమనిలీల [illegible] •
[illegible]। అతికాయముఖమస్త • తతివిధ్రిము[illegible]; [illegible]
[illegible]చి • కా[illegible]। [illegible]సంసార్య • పాప వా
[illegible]; నా[illegible]తత్త్వంబగు • స[illegible]।

గీ॥ లంక[illegible]మ ని • ష్పంకదు[illegible]। వారినిధివీచికలంబోలె •
[illegible] రామ। చంద్రికారుణ్యభరితవీ • క్షలనుబోలె। శంకరు
కటాక్షతతి [illegible] • నంగి నిలను॥ ౨౯

మ॥ అతిహాలక్షతికంటకాకులము, వీ ♦ నాంకాగ్నికీలాకులం
బతులార్తిప్రథకర్దమంబును, మహా ♦ యాసప్రదాధ్వంబు, స
ద్ధృతివిధ్వంసక మామకారాభిధగజో ♦ ద్దీప్తంబునై నట్టి సం
సృతిరూపశ్రమమం బాకార్చు సుధపృ ♦ ష్టిం దత్కృపేక్షా
వళుల్॥ ౭౦

ఉ॥ అంచితులందురగ్గురుము ♦ ఖాబ్జలసద్భసితత్రిపుండ్రవిరా
జించి దయాసముద్రుఁడగు ♦ శ్రీగురుఁ జేరఁగ వచ్చునా త్రిమా
ర్గాంచితయానయైన విబు ♦ ధాపగయంచుఁ, బ్రయాశిరోర్థము
ల్మించరచింపఁగల్గిన య ♦ మేయయశస్త్రయమంచు నెంచెదన్॥

చం॥ సుమతులు లోన నేయనఘుఁ ♦ జూచినపిమ్మట వర్ణ్యమైన రూ
పముగలకామునిన్గతిక ♦ భాతిఁగ నెంచెద, రట్టిశంకరా
ర్యముని, యుమామనోహరసు ♦ రమ్యశరీరుఁడటంచు మించురూ
పముగలవాఁడటంచును బ్ర ♦ పంచమెఱుంగదొకో! మనంబునన్॥

చం॥ జనతతి యజ్ఞతాగహన ♦ జాలనిపాతితమై భవాఖ్యకా
ననదహనస్ఫులింగముల ♦ సంతమనోవ్యథఁ జేయఁద ప్తమా
చునుని లమునుఁడఁగాంచి దయ ♦ మాస్తులనొప్పు సువిద్యఁ జెప్పచూ
ననియమివీశ శంకరుఁడ ♦ నన్వటమూలగతేశుఁ డొప్పెడిన్॥

మ॥ సకలార్తస్వాంతతతి తాపచింతలను బా ♦ పం గోననారాతిదు
ర్మదయుక్త్వాహకపాండితీరీక్కృతి ధీ ♦ రత్వంబునం జేయఁగా
నదితుం గై [illegible]ధవర్యుఁడిస్థిరను జె ♦ లొప్పొందంగ నై భామికా
దిదురంతస్సులఁ గంపమొప్పె లయమొం ♦ దెం గల్మషోహా
త్కృతుల్॥ ౭౪

చం॥ స్మరవిజయంబునన్సకల ♦ సంగతివిత్త్వమునన్ను భేద్యతా
సురుపరుఁడై నశంకరుఁడు ♦ గోగణపుండగు శంకరుం బనుం
బరిగణనంబుఁ జేయసమ ♦ భావులె, కానియొకంపుభేదము
ద్భవరపరరక్షకుండితఁడు ♦ తత్కృతునాశకుఁడయ్యు మేశుఁడున్॥

కం॥ కలనైన ననుకరింరాను। సలలితబుద్ధుఁగనము నిఖిల♦ జగముల
లోనం। దులనననుఁడానెయ నిచో। రింగాదని చెప్పనెవ్వ ♦ రే
ర్పనునార్ల॥ ౮౯

—♦శిష్యమహిమ వివరణము♦—

చం॥ ద్యునదీపృథుమధ్యఁగల్పతరు♦యూధము౯ గోత్ర, సురాగపాళియుం
దువికసితప్రసూనచయ ♦ ధోరణి, నావికసత్సుమాళిభృం।
గవితతికీర్తి, సర్వసుర ♦ గణ్యగుణోత్తమసద్గుణాళినై।
స్నవశమొ, సంఖ్యమించుటజ ♦ నప్రచయేహలకిద్ధరాస్థలిన్॥ ౮౭
సీ॥ కామవస్తువ్రజము ♦ క్కలుగాఁగఖండించె; సాశేహనొవ్వ వి♦
చారమునను। జారువ్యకోపవి ♦ స్తారహింసలనొంచె; నంతస్థ
మైనన ♦ శాంతివలన। సంతుష్టివలనఁడా ♦ నాతంబునందించె;
నతిలాభ్యదీపతా ♦ వృతకథలను। గుత్సిత నంశ్రేయ ♦ మా
త్సర్యనాశముం; బొనరించెననూయ ♦ యనెడునసిరి॥
గీ॥ నిరతభావితపరమత ♦ నికరగుణము। వలన మదమానములనొం
చె ♦ లలితతృప్తి। చేత నాశాపిశాచంబు ♦ గోతవేసెఁ। బంకనా
శంకరుండను ♦ శంకరుండు॥ ౮౮

మ॥ మునుస్వర్గంబును మోక్షముం జెలిచుచు కా♦ మునుర్మాలఘాతంబుగా।
నినజుంజేరిచి సర్వదోషతతిగే ♦ శీఘ్రభూనదోషంబుఁ(జొ)।
డిని గాఁజేసి, తృణాభలోభసుఖను ♦ స్నిగ్ధావళింగొసిచే।
రినశిష్యాళికిహర్షదాయియగునా ♦ శ్రీశంకరుండల్పుఁడే?॥ ౮౯
సీ॥ నాథ! ధర్మచ్ఛేద ♦ సమొసర్పనియ్యవి; ఘనసీమండలిచంద్ర♦
కరగణములె?। కాదు ముగ్ధకా! శీత ♦ కరభూషునవ్యావ; తార
దేశికపర్య ♦ నారగుణము। లంపలేనిఘవ! యుత్ప ♦ లాళినివిక
సింపఁ; జేయఁగానగునేది? ♦ చెప్పుమిపుడు। మదవతి! విస్మేర ♦
సదమలదిక్సతీ; పీఠప్రవాహంబు ♦ వికసనమిడు॥
గీ॥ ననుచుదిగ్గజమిథునంబు ♦ లాశలందు। ననుదినంబును గవఁ
గూడు ♦ కొనుచుఁజేయు। సట్టిప్రశోక్తిత్తరంబుల ♦ గుట్టులెల్లఁ।
జవులఁజెవులకొసంగుచు ♦ నవనినొప్పె॥ ౯౦

ఉ॥ అత్యులమౌక్తికంబుకుణ ♦ మైనను గాంచకదాత్రికీకారుచిన్।
శిక్షితముంబొనర్చిరుచిఁ ♦ జెల్వగునిత్యపయస్సులంబురా।
పక్షము గాఁగఁజేసిదిగి ♦ భపత్రికరాంతవిలంఘునక్షమా।
లక్షితమాధురీలసది ♦ లాగురుసద్గుణరాజిగణ్యమై॥ ౯౧

సీ॥ గురువద్యసత్క్షాంతి ♦ గుణనుతిఁజేయుచో; సర్వంసహాభిఖ్య ♦
నుర్వివీకు। దేశికవిద్యాను ♦ తింజేయమణ్ముఖ; పత్రిముఖులునై
జగ ♦ త్త్వమునువిఘతు। ...లాకభక్తపా ♦ లకతనెన్నినయెడ;
లోపలనుంపుల ♦ శ్రీ్మప్రుఁజెప్పుడు। వైరాగ్యగుణనుతి ♦ప్రారంభ
మొనరించ; శుకయశంబతిక్రశ ♦ త్వకలితమగు।

గీ॥ నిన్ని న్యర్థనచస్సుల ♦ నేమిఫలము?। చతురకూపారవేష్టిత ♦ క్షితి
తలమున। నెంతవ క్తినివెదకిన ♦ సుంతయైన। శంకరాభిఖ్యదేశికు♦
సాటిఁగసము॥ ౯౨

ఉ॥ ఏమహనీయసత్త్వమన ♦ హీనసుగోత్రసగోత్రియయ్యె? నిం।
కేమునిసద్యశస్స్ఫురిత ♦ విప్యలభాషవిభూషయయ్యె? నిం।
కేమునిసంశ్రితేష్టతతి ♦ నిచ్చటఁగల్పముకల్పతంబొ? యీ।
శ్రీమహితున్నరోపమునఁగ ♦ జెప్పమమర్త్యఁప్రీడసందఁడే?॥

గీ॥ పూర్వులందును వల్పముఁ ♦ మర్వఁబుట్ట। లేదు, నేఁటివిబుధుల
లో ♦ లేఁకుతుల్యుఁ। డిఁకనాగతకాలంబు ♦ నకునెవండు।
కలుగు? సురగిరిసమగిరి ♦ కలుగునొక్కొ?॥ ౯౪

చ॥ చెలఁగెఁ గులంబుమ్మహితు ♦ చేనతఁడొప్పసుశీలతన్గరా।
తలమునసమ్మనీషిపతి ♦ తశుత్రితిముఖ్యసువిద్యలొప్పె, నా।
సలలితవేదముఖ్యవిల ♦ సత్కలలెల్లనునర్చకస్థని।
ర్మలవినయంబునంగమవి ♦ హా.లెనన్నిచయంబుమెచ్చఁగన్॥

గీ॥ సద్యశఃపుష్పమాశ్రియ ♦ త్సద్బుధౌఘు। సుమలసద్గుణపల్లవో♦
ద్గమముశాంతి। రసమువిజ్ఞానసత్ఫలో ♦ ల్లసితమునయి। శంకరా
భిఖ్యకల్పవృ ♦ క్షంబెసంగె॥ ౯౬

చ॥ కవివరువాక్కు చాతురిని ♦ గాంచఁగఁగాపిలవాక్కులున్కణీ।
డ్భవవచనాళిగౌతమ ♦ శుభప్రదవాక్ప్రచయంబుగణ్యత।
న్భవిఁగనలేదటన్ననిఁకఁ ♦ బొందునె దేశికవాక్యసంఘమై।
భవముఁదదన్యవాక్కులిల ♦ పైఘనమాతపముంబొనర్చునే॥

గీ॥ భట్టభాస్కరసమర్ద ♦ పరమదుర్ద। శనుమునింగినయుపనిష ♦ త్స
మితినుద్ధ। రించుశంకరగురువర్యు ♦ సంచితోక్తు। లంచితాక్షర
రసమున్నని ♦ విందుమఁహాహా!॥ ౯౮

మ॥ జటివేణీశటసత్కు... ♦ త్స్వర్గాపగాభూపము।
ద్ఘటనాదక్షధరావతీర్ణరఘఃచే ♦ గచ్ఛేదదక్షంబులై।
పటుగర్జారవమొప్పశంకరధరా ♦ భారోద్వహోచ్ఛ్రేదరో।
త్కటవాట్యుద్భవవాగ్ఝరుల్దిగఁగుభి ♦ తూతూమనాశంబగున్॥ ౯౯

చ॥ హృదయమదేభవారిణి య ♦ హీనవిబోధసృపాలయంబు, దు।
ర్వదదవవాక్ప్రవాహతతి ♦ వారకమార్యవరేణ్యహారమా।
పదలనుతూలసంతతికిఁ ♦ బావకమిత్రము దుర్భవాఖ్య నీ।
రధితరణంబునై గురువ ♦ రస్ఫుటవాక్తతిరీతి చెల్వగున్॥ ౧౦౦

ఉ॥ వాదమదోల్లసత్కథక ♦ వారణకంఠుల జిహ్వాకాంచల
చ్ఛేదనమంత్రమై నిగమ ♦ శేఖరకంజసుగంధమై ఘరి।
త్రీ దివిషత్ప్రజప్యమయి ♦ శ్రీయుతమై మహీతావ్వసామ్రాజ్యయు।
శ్రీధృతఘంటికారవపు♦ రీతిఁగనె శ్రుతివాక్ప్రగుంభముల్॥ ౧౦౧

ఉ॥ చందన కృష్ణసారమద ♦ సౌరభరాజిని గౌరవించి యా।
యిందుకిరాళినొంచియు స ♦ హీనమనోవ్యథఁబాపి శర్కరే।
దిందిరపేయదుగ్ధగత ♦ దీపిత మాధురితోడఁబోరి ఘా।
మిందయివారుశంకరుని♦ మేలగువాక్కులు హర్షమియ్యవే॥ ౧౦౨

ఉ॥ ముక్తికి రాజమార్గమును ♦ మోచితకంటకముం గ్రుధాది।
ప్రాప్తనదుర్వికల్పభవ ♦ భావవివర్జిత విఘ్నపాంథ సం।
సక్తమునై నయుద్వయమున ♦ న్నవసింధుజసిక్త శంకరా।
ర్యోక్తులుసంస్రవన్మధుర ♦ సోరసుమాన్యజసంచయంబులో॥ ౧౦౩

ఉ॥ సాతివిదగ్రసంచరణ ♦ సద్గురువాఙ్మృదుగంధవాతముల్
దూతనిరస్త దుష్టజన ♦ ధూళి కునీతులునై యనీతులై।
సారగుణాలయంబులయి ♦ సాంసజాలయపాసలౌచు సం।
సారవనస్థితాధినుక ♦ శానుజతాపముఁబాప సర్వముల్॥ ౧౦౪

మ॥ రసనాగ్రస్థలనృత్యదబ్జభవ భా ♦ ర్యాపాదమంజీర యు।
గ్మనుశబ్దంబులొ, సత్కటీతటలస ♦ త్కాంచీనినాదంబులో।
లసదాత్మీయచలత్కరాబ్జ కటకా ♦ లాపంబులోయన్న మా।
నసశంకన్బొడమించు శంకరుని స ♦ న్నాదంపువాగ్గుంభముల్॥

శా॥ ప్రావృట్కాల విజృంభదంబుదమహా ♦ టోపమంచౌచు నా,
త్యావిర్భావవిఘూర్ణదర్ణవభవో ♦ ద్యచ్ఛబ్ద దర్పాపహం।
బై విస్ఫూర్జిత మల్లికాపరిమళా ♦ హంతన్నివారించి స।
ద్గోవిచ్ఛేఖర శంకరార్య గురువా ♦ గ్గుంభంబు జృంభించెడిన్॥

ఉ॥ హృద్యయుఁ బద్యహీనయున♦విద్యకువారకయు న్మృషోద్యయు।
న్మద్యధరాతిచోద్యపరి ♦ మాపకము క్తిసుపద్యయున్ సుధా।
స్వాద్యయు వేత్తృతాపణయు ♦ సౌమ్యమహోద్యమయు మ్మ
వృత్తియున్। సాద్యమహాపదంతకయు ♦ నౌ గురువాక్కరుగాళి
నార్పుత॥ ౧౦౭

మ॥ ఘనఖేదంబున కంకురంబు హృదయో ♦ త్కృష్టాశిక సీజమా।
ధునిక క్లేశపుఁబూర్వరంగము మహా ♦ దోషాన్వితోత్పాతకం।
బునసచ్చింతల కెల్ల నిష్కుటమునుం ♦ బూర్వోక్తికి న్డిండిమం।
బునునౌ దేహముఖామితాహమును ని ♦ ర్మూలించుచున్ముక్తి
తాన్॥ ౧౦౮

ఉ॥ సాగతదుష్పథాహతులఁ ♦ జయ్యనఁబోసిచి విభాషిత ప్రథా।
వాగుక్కఁజిక్కు మర్త్యుల స ♦ వస్ఫురితాత్ములఁ జేసి పూర్వస।
ద్వాగమలస్ఫురజ్జర ♦ వర్ణ్యసుశుక్తిజమౌక్తికంబునౌ।
శ్రీగురువాక్య సంసరణ ♦ సింధుభయంబునుబాపు నప్పుడున్॥

మ॥ పవమానోచ్చలనభ్రగాంగవిమలో • ద్భంగానసైకాచ్ఛపా।
వ్యవిలాసంబులునై యళీకనుమతో • ఘాభిఖ్యభూశ్యామ।
ర్మవిభేదంబులు నాగుసూత్రమవచో • మాన్యాపగానిర్ఝరు।
ల్పివముంగూర్చి గుచిత్రిధర్మవిమన • స్సిద్ధాంతవాహారులై॥

చం॥ వికసితకుందగంధపరి • వేషణకంటక ప్రియాంబుపోచుగ।
ల్పకసుమ • ధురి • భాసితమాధురి కాంతియంబులై।
ప్రకటదయానసము ప్రగురు • భాషితముల్మదనూనఖేలనా।
దికములఁ గూర్చునిత్యమును • ధీహృదయాంబుజపా కావృతిన్॥

చం॥ అమితసుఖానుభూతిగల • యార్యపదోక్తి సుధాసునారలో।
కమలవిలాసమైనంగు • నార్యుఁడుద్వైతమంత్రికిఁగూడఁజ।
తమునఁ దలంపఁ • ఘను • ధౌతపటస్ఫురితుం జీర్ణచే।
లములుగలట్టి తను విలాసముగా ధరియింపఁగోరునే?॥౧౧౨

ఉ॥ అట్టి మునీంద్రచంద్రవచ • నావళి శిక్షితచిత్తపద్ముఁడై।
నట్టిబుధుండనుగ్రముస • నంతపుకూరముఁగాఁ దలంచుఁదాఁ।
నట్టెనసాగుతేనెఁగను • దూఱును, శర్కరఁగోరఁడిక్షులన్।
దిట్టనుద్రాక్షఁజూడఁడు మ • దింగడలింగన నెంచఁబోడణుఁడో॥

ఉ॥ మాక్షికముచ్ఛమామధుర • మన్మనివర్యునకమ్మ, నిచ్చనా।
దాక్షసుపాత్రికామతిఁ ది • రంబుగ నర్పణఁజేసె దుగ్ధమూ।
యిక్షుతతిన్రణంబున జ • యించివహించె సుధారసంబుఁజో।
ర్వీక్షణభీతిఁదాఁగెనతి • హృద్యములమ్మునివాక్కులందుచేన్॥

మ॥ అతిరుచ్యంబగుదుగ్ధమానితిని జ • హ్వాగ్రంబునంద్రాక్షకా।
గతషాసద్రుచినందతిందినితి సా • తాదితుఖండంబులం।
గుతుకంబారసనంటి పండ్లరుచిఁ జే • కొంటినేమ్మరందంబునా।
ప్రతమైంగ్రోలితిఁగాని శంకరవచో • ధారంబున్ఁగానాసుతో॥౧౧౫

సీ॥ భవతాపతప్తహూ • నవచిత్తతతికివి; స్ఫారమైపరఁగు శ • రత్ప్రార
వృష్టి। సహజనిర్మలమోక్ష • జలధిజాతాంగన్య • కమలమైతనరఁ
గుము • త్యములయుష్టి। యద్వైతవిఖ్యార • బోద్వహమునసుధా;

సారకాసార హం ♦ స్వోరుతుష్టి। దుశ్శ్రుతస్థారాతి ♦ శర్మ కాలప
యోధ; ములకు జంఝూనిల ♦ తులితపుష్టి॥

గీ॥ యగుచుఁ జెలువొందు శంకరా ♦ ర్యాముఖోక్తి। ధారసాదర
యాదు మే ♦ ధావిశుద్ధి। సంతరస్థాజతామల ♦ హారవిశుద్ధి।
నాత్మసంశుద్ధినొసఁగి తా ♦ నలరుఁగాత॥ ౧౧౬

చం॥ శ్రుతిశిఖరాలవాల ము వి ♦ శుద్ధసుశేశముఖోక్తి సీరసే।
చిత మునిము క్త కామిత ష ♦ విత్రఫలాశయు నార్యచిత్తభూ।
జతతిపాలంబమూనయు ద్వి ♦ జప్రవరాశ్రయయుఁ దత్త్వబోధపు।
ష్టితయు, సుధాఫలాన్వితయు,♦శ్రీగురువాగ్లతశస్త్రిఁగూర్చుతన్॥

మ॥ నటదార్యాధవసత్కిరీటరటమా ♦ నస్వర్ధునీస్పర్ధను।
త్కటరీతింబొనరించి భిన్నదరో ♦ ధస్సంస్రవత్సత్సుధా।
తటినీకీలలఁదోలి లంఘితసువే ♦ దద్వైతులందోలు నా।
పటుజేకాంతధునీస్థభాషల జగ ♦ ద్భద్రప్రభుండొప్పెశిన్॥౧౧౮

మ॥ విధృతామర్త్యచయాసురావళి కరో ♦ ద్వేగ భ్రమన్మంధరా।
క్ష్మాధరాధ్రక్షుభితోత్పయశ్శగధి భం ♦ గాభంబులౌ తత్సుధా।
ప్రథితద్వైతులకు ముక్తిధారల భవా ♦ పారాగ్నికీలావృతాం।
బుధరుండౌ గురుఁజెట్టిలెన్నుతివచః ♦ పుంఖాతిదూరుండగున్॥

చం॥ సలలితమగ్గిరధిఁగ ♦ చాకచి యుద్ధమునంజయించి శ్రీ।
తలకరుఁడౌ నిశాకరు న ♦ దాగదినిర్జితుఁజేసి రాజితా।
చలమును హేలతో ... ♦ ...భుజి సంజితముంబొనర్చి భూ।
తలమున శంకరప్రతిభ ♦ దాఘనచాతురిమీఱి క్రాలెడిన్॥౧౨౦

చం॥ అమలకథాళిఁ బద్ధబుధ మ♦హాసుయశోజతుఁజై హిమాంశుఁడం
కముఁగని తన్నివారణ మొ ♦ నర్చఁగనిష్టటికిం బదోధియం।
దమునుఁగు దేవదానవన ♦ తుండగు శీతనగాత్మజేశు పా।
దములకు భక్తితోడ సత ♦ తంబునొనర్చ ననంత సేవలన్॥౧౨౧

మ॥ కబరిం గల్పసుమాళికావితతినిం ♦ గల్పాంఘ్రిపాస్త్రీతివ్యాలయ
ధూర్జటీరంపువిచిత్రపునర్చన నె ♦ చ్చుగలతాలయంబగుశాసం।

దుగ్ధాంబోనిధివ్యాప్తవనాళిమాలికల నెం • తో సక్తి నిర్మించి గీ
వఁబోసంగింపఁగనా గురుప్రతిభ ది • గ్భాగమ్ము మాణిక్యపాళికిన్॥ ౧౨౨

సీ॥ అవతంబులందు ది • క్పంకజాయతనేత్రి; లుంపంగఁగోరుదు •
రింపులతోడఁ। దారకాగణమ్మొల్లఁ • జేరికరాకర్ష; మొనరింపఁగాఁ
గోరు • మనములందు। సమరక్తి సవలంబ • మునుజేసినిరతంబుఁ;
జంటనంబానరింప • నంబరంబు। భంగౌఘయుతదివ్య • గంగా
మహౌఘుని; రయాలింగనమొనర్చు • లీలతోడ।

గీ॥ శేషుఁడునునాత్మఁగోరు న • శేషలోక। లోకనగకంధరంబులా •
లోకముగను। శంకరాచార్యకీర్తి మృ • గాంకమహిత। సుంద
రత్వంబు త్రైలోక్య • మందు నహహా!॥ ౧౨౩

ఉ॥ శంకరనకానివర్యుని య • శఃప్రయసాన్నిధి భంగసంఘమే।
శాంకకరంబులంగని వి • హారమొనర్చు సుదుర్మదామృతా।
లంకృతిలోపవిస్తృతిని • లంబచరించుఁ దమస్సమూహనా।
శంకరనకామసచ్ఛవినా • సంగు దిగంతములందు నెంతయున్॥

మ॥ అనివార్యోత్కటసింహకేసరచఖరా • గ్రాఘాతనిర్యన్మదే।
భనితాంతోన్నతకుంభవక్త్రిక సుశో • భాబద్ధనోర్యద్దలీ।
లనుజెత్వాచును మందరక్షుభితలో • లక్షీరసాధ్యోఘిభం।
గనికామార్జితమైత్రియై విజయముం • గాంచె న్యభేట్కీర్తితోన్॥

శా॥ లోకాలోకదరీ మహోత్పలినులా • లోకించి భాషింతురో।
లోకాలోకదరీ! పరిభ్రష్టవయితే • లోకశంకనోత్కీర్తితా।
కాకారంగనిఁ జేయుటన్న నను స • ఖ్యా నీవుగూడం జిరం।
బాకాశాలంబునఁ జెట్లు భ్రష్టవస స • ద్ధాసంబె ప్రత్యుక్తవా॥ ౧౨౬

శా॥ దుర్వారామితగర్వయుగ్నమత దు • స్తూలానిలోద్వేగుఁడై।
పర్వాపచ్ఛయ వారకామితల స • జ్జ్ఞానేందుదుగ్ధాబ్ధియై।
నిర్విఘ్నుపరిసరద్భవాట వికవ • హ్నిప్రోద్భవోద్ధాత స।
ద్వాహ్వారప్రదుఁడౌచు శంకరబుధేం • ద్వద్యుండిలం గ్రాలెడిన్॥ ౧౨౭

మ॥ మతిసంతుష్టి సెలంగ శంకరుఁడు నీ ♦ మంబొప్పఁగా భారతి।
స్మృతులన్శాస్త్రములం బురాణముల సా♦ శీత్యేతిహాసాళి న।
ద్భుతరీతింగనె మాటిమాటికిని స ♦ త్పాంజంబుతోనంత నా।
ధృతిమున్ముఖ్యుఁడు సర్వవిత్పదమం♦ దె న్సర్వగాత్రీస్థలిన్॥ ౧౨౮

గీ॥ జగతిఁ జతురాస్యుఁడై యను న♦సత్ప్రపంచుఁ। డాయెఁ బురుషో త్త
మాభిఖ్యుఁ ♦డై యభోగ। యోగియయ్యె స్మరారియ ♦ య్యె
నవికార। రూపుఁడై యొప్పె జగదప్వ ♦ యోపదేష్ట॥ ౧౨౯

ఉ॥ ఆస్యమునందు భాష నన ♦ యంబుధరించుటచే కుమారమో।
పాస్యత సంతతంబుఁగని ♦ భాసిలుచుండుటచేత నిత్యమా।
ర్యాస్యసముద్భవస్తుతిచ ♦ యంబునవొప్పట శంకరార్య న।
యాస్య చతుష్కవిష్ణుమద♦నారులఁగాఁగఁ దలంతురంచితుల్॥

చం॥ అమలమనీషతోడవిబు ♦ ధారులనెల్లజయించి పూరుషో।
త్తమనిరతానురక్త మతిఁ ♦ దన్వినమోనిజఁగై తవత్వయు।
గ్యమిహ్వృత సన్నపూరుషచ ♦ యాభిరతి భ్రిమవిష్ఠురస్థా।
సముదితఁడెచ్చెనేవిభుఁడు ♦ శంకరుఁడై యతఁడొప్పె నిత్తతిన్॥

—♦ ఆ శ్వా సాం త ము. ♦—

శా॥ చంద్రోల్లాసితఫాల! ఫాలతలదీ ♦ ప్తా! వీక్షణీభూతఘు।
స్రీందార్యా! సేంద్రసమస్తనాకిజనచి ♦ త్తేందీవరోల్లాసకృ।
చ్చంద్రా! చంద్రిఖరాంశువహ్నినయుతయ♦జ్వక్షోణిపానీయఖా।
సాంద్రస్పర్శన సుప్రధాష్టతనుభా♦సా! మోహినీపూర్ధవా॥ ౧౩౦

చం॥ భవదవవీతిహోత్ర! పరి ♦ పాలితమిత్ర తమాకళత్ర! శా।
త్రివగళకాలసూత్ర! పద ♦ తామరస శ్రితభక్తగాత్ర! సూ।
ర్యవిధుకృశానునేత్ర! సక ♦ లాగమసన్నుతిపాత్ర! దేవదా।
నవ మనుజాది జంతుజన ♦ నస్థితిహేతుచరిత్ర! సర్వపా॥ ౧౩౧

మాలిని॥ సకలనిగమమూర్ధ • స్థాయిపత్పద్మయుగ్మా!।
వికచనిజజనాంత • ర్వేశ్మ కంజాతభృంగా,
ప్రకటమదరతీశ • ప్రాభవధ్వంస! సద్భా।
వకలితమునిమోక్షా • వాస! భూధ్రాత్మజేశా!॥ ౧౩౪

ఇది శ్రీమద్భాషిపాట్యాన్వయ .... వేంకట
సుబ్రహ్మణ్య శర్మాభిధేయాంధ్రీకృతంబైన
శ్రీ శంకరవిజయమునందు చతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీ శంకరవిజయము

పంచమాశ్వాసము

శ్రీ సౌఖ్యనగాగ్రకర|
క్ష్మారుహామూర్ధ సర్వ ◆ మశిఖచితమహా|
శ్రీరమ్యాసనకేలన|
శ్రీరమణీహృత్ప్రపాద! ◆ శ్రీసతశేశా!॥ ౧

గీ॥ అవధరింపుము! శంకర ◆ భువనగురుఁడు| సప్తమాబ్దంబునను వే
ద ◆ సమితినంగ| యుతముగా దేశికునియొద్దఁ ◆ జతురరీతి| నభ్య
సించిగడించె వేద ◆ దభ్యనుజ్ఞ॥ ౨

చ॥ గురువరునాజ్ఞ గేహమున ◆ కుంజనితల్లిని బ్రోచుచుం బురా|
పరిగతవేదసంతతిని ◆ భావనఁ జేయుచు సన్మనాత్మవి|
ధ్యురుతరరీతితో సవన ◆ యుగ్మమొనర్చుచు వహ్నిసూర్యులం|
దిరముగ భక్తిఁ గొల్చుచును ◆ దిగనె శంకరుఁ డివ్విధముండుటల్॥

గీ॥ యువకుఁ డర్భకుఁ గాంచియు ◆ నూనఁ డాగి| హాంబు, [illegible]దుఁ
డై యుని ◆ జాసనమిడు| లోచనంబుల బాలుని ◆ జూ[illegible]
తి| నంజలినొనర్చు జనముహా ◆ స్త్రాబ్జములను॥ ౪

ఉ॥ సుస్థిరమృదుత్వసంయుత వ ◆ చోరచనం బరికన్నతుల్లసు|
స్మృతికుశలత్వరీతిని [illegible] ◆ మత్ప్రముఖార్హ గుణంబుల వ్యూహా|
ద్భుత బహుళప్రశంసాపదవ ◆ [illegible] శంకరాచార్యాహూ|
త, తనముదిన్ని [illegible] ధం[illegible] సుఖం[illegible]ద [illegible]॥ ౫

◆ శంకరుఁడు పూర్ణానది నింటిదరికిఁ దెచ్చుట. ◆

ఉ॥ అంతట నీతనింగనిన ♦ యంబ విశిష్టమణరశ్మియాచు భా।
స్వంతుఁ డెసంగఁ బుణ్యాదివ ♦ సంబున నంబుధిగావగాహన
స్వాంతముతోడఁ గొందఱఁ బ్ర ♦ యాతలతోఁ జనియంతవృద్ధతా।
క్రాంతయుస త్తపఃకృశను ♦ కాయయునై పథినిల్చెమందయై॥ ౬

ఉ॥ శంకరుఁ డట్టితల్లిఁ గని ♦ శంకితచిత్తసరోజుఁడై చు ని।
ష్పంకజలార్ద్రశిఖోయభవ ♦ సంతతిఁ జేకొని చేరివీచిమో।
హాంకముఁ బాపియాపెను జ ♦ నావళితో సదనంబుఁ జేర్చి త।
త్సంకటమార్పఁ గావ్యదయ ♦ సారసమందుఁ దలంచె నివ్విధిన్॥

చం॥ అనుదినమున్మదంబికప్ర ♦ యాణమొనర్చఁ బయోధిగావిన్।
ధునిక యి నిత్యమీయమను ♦ దోఁగొని యేగువారు లేరుగా।
వున గృహసన్నిధానమునఁ ♦ బుణ్యధునిం బ్రవహింపఁ జేయఁ
లును, జనయిత్రిహర్షమును ♦ లోఁగనలోకము సంతసిల్లఁగన్॥ ౮

కం॥ అని తనచిత్తంబుననెం। చినది న్వినుతించెసుకవి ♦ చేతోహర
స। ద్ఘనలసదలంకృతిస్థితి। ననువగు పద్యాళిసప్త ♦ డనఘుఁడు
భక్తిన్॥ ౯

ఉ॥ అంబుధిగావతంస విన ♦ యస్ఫురితుండగు శంకరార్య వా।
క్యంబులకు స్వమంబునధి ♦ కంబుగనందివచించు; వత్స! బా।
ల్యంబునవే జగద్ధితము ♦ నాత్మ దలంచెదు గావునొనుక।
ల్యంబుననేభవన్మతిఁగ ♦ లట్టి సదీప్సితమేగుమీవాగిన్॥ ౧౦

సీ॥ అనిధృష్టవర్యవలసనా ♦ మునివరుండు। వరముగఁ గొని యేగెనా ♦
వాసమునకు। నంతఁ గల్యంబువ నెలోక ♦ మంతశీతి। వాతహ్వాతశీక
శోభను ♦ పూతమగుచు॥ ౧౧

ఉ॥ కాంచె, రమాధవాలయన ♦ కాశధతాతలమంచునన్మహా।
చంచలవీచికానిచయ ♦ సద్రవభాసురఁ జక్రముఖ్యప।
త్యంచితసైకదాచ్ఛవిక ♦ తాధికభాసురభావితాఘవ।
త్సంచయ సద్ధిగావరఁగు ♦ జప్రవిభాసితతీరతత్తతిన్॥ ౧౨

చం॥ ధ్వనిఁగని విస్మయంబుఁ బరి ♦ తోషమునుం గనియంత శంకరా
ర్యుని సతిలోకసచ్చరితు ♦ నుత్కటభక్తినిఁ బేర్మిఁ బ్రాణ మ।
ర్త్యనిచయదైన్యభేదను ధ ♦ రస్పృహుఁ బ్రీతినుతింపఁ గేరళా।
వనిపతి తత్ప్రతీతివిని ♦ పంపె మునిం గొనితేఁగ మంత్రినిన్॥ ౧౩

చం॥ సచివవరుండు సంతసిలి ♦ సామజముఖ్యమహోపదాళితో।
సచిరగతిన్ మునిప్రవరు ♦ సంతికముం జని మ్రొక్కి చేరి భ।
క్తిచెలఁగ శక్తిభృత్సము ను ♦ తించి లసత్సరసమ్ములాంచితో।
క్తిచయము విన్నవించె నిటు ♦ నిన్యదఖండనయంబు తోఁచఁగన్॥

ఉ॥ ఉర్విని యుద్ధభూమిఁ బ్రతి ♦ యోద్ధయు భూతిని మల్లుఁడందును
బర్వమి నిస్తులుండపగఁ ♦ బట్టెఁ గేరళ భూతలేశ స।
త్పూర్వజనుఃకృతంబయిన ♦ పుణ్యవిశేషము నస్మదంచితా।
ఖర్వతపోవిశేషముసఁ ♦ గాంచితిమి మ్ముల దాపసోత్తమా!॥ ౧౫

ఉ॥ ఆతతజాతరూపవస ♦ నాంచితులాత్మసువాదఖండితా।
రాతివచోనికాయులభి ♦ రామకలానికరాకరుల్ హరి।
ద్వ్రాతవిహారశీల విశ ♦ దప్రతిభాయుత కోవిదాగ్ర్యులా।
నేత్రసభ స్వసించెద ర ♦ నేకులనారత మార్య శేఖరా!॥ ౧౬

చం॥ సమరజితావనీపచయ ♦ సంస్తుతపాండ్యవంశదీపకుం।
డమరపతుల్యవైభవుఁడు ♦ నై చెలువొందెను కేరళావనీ।
పమణి భవాబ్ధిమగ్న పరి ♦ పాలక తావకపాదకంజకే।
ళిమములఁ గాంచుఁగావుత న ♦ నూనతరావృతితోడ నిత్తఱిన్॥ ౧౭

గీ॥ మదవిలాసితగండ యు ♦ గ్మంబుగలిగి। దోషలేశంబు లేని సిం♦
ధురవరంబు। నోసఁగ నిదె కానుకద్వ్యత్పద ♦ రసజ రేణు। పూత
మగుఁగాత శుచిభూత ♦ భూపగృహము॥ ౧౮

కం॥ సన్నికరవచనరచనా। వన్నుత్యవచస్కమంత్రి ♦ వరుఁ గృత
దాత్మ్యం। గొన్నఁగని శంకరుఁడను। సన్నికరస్తుత్య వాక్య ♦
సంచయమొప్పన్॥ ౧౯

మ॥ నిగమాఘాధ్యయనోత్కసద్వటు జనా ♦ నీకంబు నెంతేని రా।
జుగతిన్ శిష్యగణంబు నొప్పు నిగమా ♦ ఘంబిట్టులో మంత్రివ।

త్యాగశీలత్వమున్ గాంచు మొగ్గ సభాసమతంబున నిల్చె • కన్యలు పదకొండు వగలంగల్గు జలంబు జేయుమగు నీ • భవ్యాక్షరమే నెలవు ॥ ౨౦

॥ అనుచుఁ బాసించు వేడ్కవా • క్యములు గని యుధ్ధ నిపుణులు నిజకర్మ ముద్రాంకి • తేతరు| మిథముఖపూర్వులు గాన • నేగి రాజు సనునిపలుకు మించునంతిని • నర్క! వేగ ॥ ౨౧

॥ జనపాలుఁ డ మహీసురవర్గభుజ సం • జాతోరుసంభూతుల॥ పనిధానాములఁ గాంచనమూచే • తప్పిరి తాతృగ్రుల। మనుముఖ్యదిలిపొల్కసక్తులను చు • నిష్టమెపొందిన పుణ్యజే। యనగుంగా నిష్ఠకర్మమున్విద్యముగా • నాగ్నాకొ ! భూజానికిన్ ॥

॥ అనుచుఁ బలెకెను శంకర • మునిపుంగనుడి ; చేతఃకళంకుండై నిజ • నేత్రకీడకుఁ। కత్తులంబుసకటికి త • ప్పొత్తను ప్తు| యునునదించె నమాత్యులం దు • వినయమున ॥ ౨౩

॥ తినపచిప్పనలన శంకరు| ఘనమ్మును మునినిడి మృతి • నెలుగఁ గ నంతన్| జనపతి యుపదేశుంబును| గానిన్వయంబుగ నేగు దెంచె • గురుతరభక్తిన్ ॥ ౨౪

—• శరశత భూపుఁడు శ్రీశంకరుడర్హింప నుతించుట. •—

॥ క్షితిసురార్చిత సమగ్ర • మృత్తుఁడై పవిత్రవ; ద్విగ్ధమునన్ గాంచి బట్టి • తోఁచువాని| విభుకరశుభ్రాభ్రప • పీతుఁడై సన్నిధి; విల సద్ధిమాగాఁఢఁ • బెలుఁగువాని| నిగమేరితంబాట • మృగచర్మ ముంబూని; నీలాంబరుని తోడఁ • బోలువాని| హారితిలతాపృష్ఠా • మరతరుపవ హేమ; సమనూరుఁ గలకటి • స్థలమువాని|

॥ వరుణాసముదయావిస్మేర • సరసిజంబు| కరణినొప్పు సహాసము • ఖంబువాని| శంకరాచార్యుని సద్గుణ • జాలలలితుఁ| గాంచె నృప పత్సి కన్నుల • కఱవుదీఱ॥ ౨౫

॥ కాంచివరభిడ నితఁడు వి • రించియనుచు| నెంచి హర్షప్రభూతి తో • మాంచుఁడగు ధుణ భక్తి విలసిల్లఁ బలుమఱుఁ • బ్రణతిఁ జేసి| చిత్తమిగులు త్త సంస్తుతిఁ • జేసెనిట్లు॥ ౨౬

మ॥ చిరకాలంబును గాంక్షఁ జేయఁగలభిం ♦ చెన్నేడవిద్విట్చమూ
హనగారంభకృతావతారు, హరిము ♦ ఖ్యస్వర్గిమూర్ధోల్లస|
ద్వరరత్నౌఘవిభావిభాసితపదా ♦ బ్జద్వంద్వుఁ గైలాసముం|
గిరు, భక్తార్తిహరు శంకరాభిధునిముం ♦ దేవా! విలోకింపఁగన్|

శా॥ సంసారాంబుధిదాఁట మీసుచరణా ♦ బ్జాతంబులభక్తితో|
సంసేవించుటకొంక వేఁడికె యుపా ♦ స్యంబున్నె? ధాత్రిన్మహా
హంసోపాస్య! సుకీపాశిక్షక! స్వభ ♦ క్తార్త్యౌఘవిధ్వంసకా|
సంసారాబ్ధిజపాసగుజ్జములను ♦ స్సంరక్షఁ జేయంగదే॥ ౨౮

మ॥ చెలువౌ క్షేత్రమునందుఁ దొల్కరిసుమ ♦ ష్టిన్నిర్గతోష్మంబుగా
లలితంబౌ పదనుం జెలంగఁ గను హే ♦ లంగ్రాలితాఁ గర్షకుం|
డలలిన్నాఁగటమున్ని బీజతతినా ♦ టుం ముష్టినేరీతి? న
ట్టులె యంతేనసవంతరావసగురుం ♦ డు న్విత్తబీజంబిడున్॥ ౨౯

ఉ॥ మామకచిత్తమార్యపద ♦ మాన్యయశఃపరీక్షితాద్యన్మృష్టిచే|
సామరసీచితంబయి వి ♦ చారహలంబున శోధితంబునై|
పామరపాలకార్యపద ♦ భవ్యవమోస్తవివేక బీజమై|
కామముఖేతికీనసమయి ♦ క్రాలుత సత్ఫలవంతమైధరన్॥ ౩౦

సీ॥ ఎవ్వానఁ జనియించె ♦ నివ్వసుంధరసంచు; వినివారలెల్లరు ని
లుతెంచిరి| ఎవ్వానిఁ దునివిక నూత్ర ♦ నెల్లవిద్యౌఘంబు; సంతస
బుగా ♦ సలఁజేసె?| నెవ్వానిఁ జుట్టి క్రొవ్వు ♦ నివ్వటిల్లెనుసతి;
లోకినాసంగని ♦ రమ్యలసిత్రాపె?| నెవ్వానిఁ దు వాహిని ♦ కేగువ
శకుసుఖం; బునిపంగదు నిము ♦ దునశఁ దెచ్చె?|

గీ॥ నట్టి యమితేశప్రభావాఢ్యు ♦ నాశ్రితావను| నాధిరతు, ద్వం
రహితు, స ♦ హాసముఖుని| సర్గశమముఖ్య సద్గుణ ♦ వర్గనుత
హేతుభూతుని శంకరు ♦ నెంతునెదను॥

చం॥ అనిమిసుతింమ కేరళజ ♦ నాథపునిం గుశలంపుఁ బ్రశ్నా|
మునిరొమునరింప నాజనవి ♦ భుంషు భవద్దయచే ననాహయం
బనఘ! యటంచుఁ దెల్పి బహు ♦ శాటకకోటిన్నొసంగి తార
చినదగు రూపక్షేత్రయముఁ ♦ జెప్పె సుధీనరతనగ్రమందునన్॥

సీ॥ శృంగారాదిముఖ్యరసప్రపంచ • సిద్ధాంతములు దెలుపుట గాత్రిని • స్తుత్య
మునగుచుం । దత్తదనుభవం • బెల్లదీపింపజేయు నా
గ్రంథసంచయము • ద్భవమగుచుం। నైనర్ఘకావ్యములు • వరలలిత
నొప్పి; మహానాటకత్రయంబగుచు • ప్రాభవమగుచు। ముఖముఖ్యన
త్సంధి • భూతి ప్రదమై నొప్పి; సుకవిజనచయ హృద్యము • తుల్యకద
మగుచు॥

గీ॥ నొప్పు సద్రూపకత్రితయం బొనగిననిం। హృష్టుడై శంకరుండు
వత్సా • నిర్విశేషముగ। భూప నిరూపకంబులు • ముదముగూ
ర్చెం। గాన బేర్కొనుచుండెనా • కామితంబు। 33

గీ॥ అమృతధారాసమంబునై • యతిమనోహ। రంబు రా శంకరార్య
వా • క్యంబుం గర్ణ । పుటములం గ్రోలి కేరళ • భూతలేశుం।
డాత్మసముంబుత్త్రి సద్గుణ • సభిలషించె॥ 34

ఉ॥ అంతట శంకరార్యుండు జ • నాధిప! నీవిమహాటకంబు మ।
త్స్వాంతముదంబుంగూర్చ మణు•లొంటగృహస్థులకిమ్ము, పొమ్ము, నీ।
స్వాంతగతేప్సితంబగున • టంచువచించి రహస్యమును భూ।
కాంతవరేణ్యుతో నఖిల • కామితదేష్టినిం దెల్పెం ముష్టితోన్॥

చం॥ శ్రుతివిదుండైన శంకరగురుం • డుండొసరించు మహోపదేశమున్।
క్షితిపతిచిత్తమందిడి వి • శేషముదంబునుజెంది విజ్ఞ స।
త్కృతుండయి యర్హ తద్గుణను • తింబచరించుచు ధన్యనీకుండై।
నతులొనర్చి యాజ్ఞంగొని • నైజపురంబునకేగెం దానొగిన్॥

కం॥ శ్రుతిపారదృశ్వలోకవ। యితలెందఱొ సర్వసంచ • యోశతుశ
లతల। మతి గాంచనెంచి శంకరు। సతిభక్తినిగొల్చి నేర్చె • రం
చితవిద్యల్॥ 35

గీ॥ పఠితవిద్యల నాదర • భావమొప్ప। నేకతంబునం బలుమాఱు•
నాకలింపుం। జేసికొని శంకరార్యుంపు • శిష్యవితతి। సభ్యసిం
పించి యమిత సు • ఖాబ్ధిముంచె॥ 36

సకలార్థంగితవేదియయ్యు విశయో • పాభాసియై వేదము।
ల్యాకలోకార్థభ క్తిచేత నుపబా • రానీకముం జేసి త।

ల్లికి హర్షంబునుగూర్చుచు ద్విజవరా ♦ శీమాలిశుంఠొచు సా|
ర్థకనాముండగు శంకరుంసుగడపక ♦ దాఁగొంతకాలంబిటుల్॥

చం॥ సుతునకునూర్త యాశ్రయము ♦ సూనుఁడుమాతకు నాశ్రయంబునౌ|
నతివయు నాత్మజాతు విరహంబునకోర్వదు, మాతృయోగహీ|
నతకు సుతుండునోర్వఁడొక ♦ నాఁడునుగాని వివాహకార్యస|
మ్మతిఁగనఁడయ్యెఁ, గోరుచె యు ♦ మర్త్యనగస్థుఁడు దుష్ప్రదేశముల్॥ ౪౦

కం॥ కృతవిద్యు శంకరుంగృహ| పతిఁజేయఁదలంచి యాప్తబంధ్వాఘుంబుం| చితవంశభవలసద్గుణ| వతులంగన్యకలనెంచె ♦ వాత్సల్యమునన్॥ ౪౧

—♦ అగస్త్యాదిమునులు శ్రీశంకరుఁ జూడవచ్చుట. ♦—

గీ॥ అంత నొకనాఁడు తుర్యయు ♦ గావతీర్ణు| డైన శంకరుఁజూడఁ
గా ♦ నభిలషించి| ఘటభవదధీచిత్రితలాత్రి ♦ గౌతమోప
మన్యుముఖు లేగుదెంచిరి ♦ మహాసివరులు॥ ౪౨

ఉ॥ వచ్చినమానివర్యులకు ♦ భక్తి నెలంగఁగ శంకరార్యుఁడుం|
జెచ్చెర మాతతోనతులు ♦ జేసి విధిజ్ఞుఁడుగాన వేదజా|
లోచ్చరితార్హరీతిని న ♦ యోన్నతుఁడై మధుపర్కముఖ్యసే|
వోచ్చయముంబొసర్చి మహి ♦ తోక్తిచయంబునఁగూర్చె
హర్షముల్॥ ౪౩

గీ॥ విరచితాంజలియగా విజ్ఞ ♦ వరునిచేత| వినయవచనసమర్పితా ♦
సనులగుచును| మోక్షసంశ్రయకథల నా ♦ మోదమెసఁగ|
శంకరార్యునితో మును ♦ ల్పలికిరెలమి॥ ౪౪

కం॥ ఇతిహాసగోష్ఠి సభల| జతనొప్పెను శంకరార్య ♦ జననియు
మునివ| ర్యతతింగని ఇతమ్మై యా| గతిఁబల్కె స్భక్తి యొప్పఁగఁ ♦
గా మోదమ్మునన్॥ ౪౫

మ॥ భగవత్పాదులు మీరు, గేహమునకున్ భవ్యానువృత్తిన్ జనం
బ్రాగ రాఁ గ్రీష్మ కృతార్థతం గనితిమో ♦ భవ్యార్థ కృత్యాళి దో
షగణధ్వాంత కలిత్వ సంజనిత ♦ జాతేక్షణార్తైకఁ జే
ష్టాగరిష్ఠం బై పురాకృతంబయిన మా ♦ భవ్యంపు పుణ్యంబిలన్॥

ఉ॥ మిమ్ములఁ బ్రొచ్చఁ జేసిన శ ♦ మిప్రవరుల్ విన నర్హమైన నో
నిమ్మెయిఁ జేసిరో యడ పచి ♦ యింపుగ బాలుఁడై కాఁడె పేదఁ బా
ల్యమ్మున నే శ్రుతిస్మృతి పు ♦ రాణములన్నియు నెట్లు నేర్చెనో
సమ్ముల నద్భుతంబగు వి ♦ శాలమొకుల్ల నెఱింగ జెప్పరే నయా॥

కం॥ దయనెనఁగు మీరలిత్తఱి। స్వయముగ వరదెంచి కరుణ ♦ వరలఁగ బాలు। న్నయమొదవఁ జూచుటతి వి। స్మయమగుఁ దొలి నేమితపము ♦ మహిఁ జేసెనొకో॥ ౪౮

గీ॥ అనుచు నాదరమొసఁగఁగా ♦ నార్యపాద। మాత చేసిరితంబగు ♦ మహిత వచన। వితతి నాలించి మునిసభ ♦ నతి నయస్య। డగు నగస్త్యుం డంత చోదితుం ♦ డై వచించె॥ ౪౯

—♦ అగస్త్యుఁడు శంకరావతారపూర్వోత్తర ముగ్గడించుట. ♦—

మ॥ సతి దేవా! సుతకామియై మొదల సీ ♦ ప్రాణేశుఁ డీశున్ రమా।
పతి ముఖ్యామర సంస్తుతుం దపము చేఁ ♦ బ్రాప్తప్రహృష్టుం బొన।
ర్చి తగన్ సంస్తుతిచేఁ బ్రసన్నునిగఁ జే ♦ సి ప్రాణ ప్రీతాత్ముఁడై
స్మితపూర్వంబుగఁ జంద్రఖండధరుఁడీ ♦ మేలిచ్చు వాక్యంబనెన్॥

గీ॥ శతసమవయస్కులగు దుష్ట ♦ సుతులఁ బల్కు। దనువరించెదో? మితజీవి ♦ తుని దనూజు। సకలవిదు నొక్కనిం జెంత ♦ సకల మించి। దో? యనినఁ గోరె సకలవి ♦ దు సుతునతఁడు॥ ౫౧

కం॥ తనకంటె సర్వవిదుఁడౌ। ఘనుఁడమరులనైన నలేఁడు ♦ గావున సుతుఁడై। జనియించె నీదు భాగ్యం। బున దానక భర్తృవాంఛఁ ♦ బూరించుటకై॥ ౫౨

గీ॥ అనుచుఁ గుంభజుఁ డువచింప ♦ విని మునీను। గుణనిధియగు నామె మరల నో ♦ మౌనిదేవ్య! బాలునకు నెంత యాయువు ♦ పరఁగు నఖిల। వేదివగుటఁ గృపం బల్క ♦ వేఁడుటంచు॥ ౫౩

చం॥ కలశజుఁడాపెపల్కు విని ♦ కౌతుకమొప్ప సుతుల్వదించునో।
కులతరుణీమతల్లి! విను ♦ కుంభినినెన్మిదివత్సరంబులా।
జలజజుఁడిచ్చె నాయువుఁ ♦ జన్రపతిముండిఁక నెన్మిదేడులి।
య్యల్లలనిట్టులుండి వెండియు ద ♦ హించునుహేం బడునాతు
వద్రముల్॥ ౫౦

మ॥ అని రాజర్షివుకఫణ్ణుటోష్మనుఁడు సె♦యన్నంటాన్నఁజెప్పంగఁబూ
స నివారించుచు శంకరుస్న మహిభా♦ సంభాష్ణ నామంత్రణం।
బును పెంపొంల్నచరించి యుంటఘటసం♦భూతిన్తఁదోర్నఁహించువ।
చ్చినచోన్నంగనుచే గిరుత్కటపిం ♦ త్రీనాలంగావెసన్॥ ౫౧

గీ॥ అంకుశముచేతఁ గటిఁశియ ♦ ట్లుమించాధ। నందె, శుచిఁబుష్క
రిణిఁబోలె ♦ నందెశోష। గాలిచేతనెక్కతరు ♦ గతిఁజలించెఁ।
బుత్రినల్పిలయగు నాపె ♦ మునివరునకి॥ ౫౬

—♦ శంకరు వల్పాయుష్మనకు వగచుచున్నని వాశ్వాసించుట. ♦—

ఉ॥ శోకపరీతచిత్రయగు ♦ చు న్నిజమాతమంబంగి శంకరుం।
డికరణిన్వచించు, జన ♦ నీ! భవరీతినెఱుంగు నీకకా।
లాకులభావమేల? తను ♦ వస్స మహానిలవేగిచాలిత।
ప్రాకటకేతనాంచకవ ♦ దస్పురదగ్రిచలంబె కావకో? ॥ ౫౩

ఆ॥ వె॥ నీటిబుగ్గఁబోలె ♦ నిత్యంబుగానట్టి। తనువు సతమటంచు♦
మనుజుఁడెంత। మూర్ఖమతియునేని♦ మోదంబునందఁడో। జనని!
శోకమందఁ ♦ జనునెనీకు॥ ౫౪

మ॥ జననీ! పామువనెన్ని తాల్చితో? తనూ ♦ జాతాళి నెంతన్నతు।
ష్టినిలాలించితో? ధాత్రినంగనలఁబా ♦ టింపంగ నీవెందఱ।
న్ఘనభోగంబులఁదేల్చితో? కనుమని ♦ క్కంబవ్వియేమేమునే।
డనిలన్ సంసృతిసంగముంగనఁగపా ♦ టం పాంథసంగంబెకా॥

గీ॥ భవపథంబుననిరతంబు ♦ భ్రమఁబరిభ్ర। మించు జనరాజికిన్సుఖ♦
మించుకయును। గాంచఁగావున భవముక్తి ♦ కై తురీయ। మగు
సదాశ్రమముందెంద ♦ నభిలషింతు॥ ౬౦

గీ॥ శ్రుతిపుటకఠోర సుతవాక్య • గతిని వినుట। చేతవర్ధితశోకయై •
నాతిబాష్ప। కణపిహితసుకంఠియై • గద్గదంపు। వచనముల శంక
రునితోడఁ • బలికె నిట్లు॥ ౬౧

ఉ॥ ఈమతి నో తనూజ! విను • మింక గృహిప్రవరుండవై సుత।
స్తోమముఁ గాంచి జన్నములఁ • దోరముగా నొనరించి వహ్నిము।
ఖ్యామరసంచయంబునకు • హర్షితమొనర్పుము, పిమ్మట సన్మతి।
స్వామికరంబు మిత్యదియె • సజ్జనసంతతికిం గ్రమంబగున్॥ ౬౨

క॥ ఏకాత్మజాతనగు నే। నేకరణి నిన్ను వీడి • యీ దేహంబు।
న్నేకరణి మనుప సుత! సాకుదు? । నాకము నేఁ జెంద నెవరొ • వర్తురు
క్రియలన్॥ ౬౩

మ॥ తనయా! సర్వవిదుండవీ వెటుల వృ • ద్ధత్వంబుఁ జెందున్న న।
న్నును బోఁద్రోఁచి చనంగ నెంచెదు, భవ • న్నత్యాంతరంగంబు జా।
లిని నేలా వహియింపదూ నదెటు తా • ల్మి న్మూర్ఖుఁడై నన్న్వమా।
తను వీడంగ నెవండలంపఁడన వ • త్సా! వీడనీ కొప్పునే?॥ ౬౪

ఉ॥ ఈవిధి శోకమందు జన • యిత్రికి మోహముఁ బాపునట్టి వా।
క్యావళిచేత దుఃఖము న • యంబునఁ బాపి యసంతసంబు భూ।
దేవకుమారుఁ డంచితవి • ధిజ్ఞుఁడుగావున నిర్మలాష్టమం।
బై విలసిల్లు నేలను ని • జాంతరమందుఁ దలంచె నీగతిన్॥ ౬౫

గీ॥ నాదు హృదయంబు సంసర • ణంబుఁ గోర। దసఘుయగు మాత
ననువీడ • నభిలషింప। దాపయే పెద్దయటుతాట • నాపె యూన।
సంచుక మనంబునందుఁ గాంక్షింపవలసె॥ ౬౬

— శంకరుఁడు సన్యసింప జనని నొడఁబఱచిన పరిక్రమము —

మ॥ అనిలో నెంచి యశేషవేదియగున • య్యాచార్యుఁ డంభోధిగా।
మినిలో స్నానమొనర్పఁగా జని తదూ • ర్మిందాల్మితో మజ్జనం।
బునొనర్చ న్జలచారియా మకరమా • భూదేవుపాదంబుధా।
త్రుని దేశంబునఁ బట్టుఁబిల్చె వతఁడీ • తీరొప్పమాతన్వెసన్॥ ౬౭

శా॥ అమ్మా! యీధునిశోకసేమునుఁగ ని ♦ య్యంభశ్చరంబిప్డుపా|
దమ్ముల్లస్ట్రి, తటంబుఁ జేరుటకు యు ♦ త్నంబేనొనర్పంగ నీ|
రమ్ముం దెక్కుచు సత్త్వసంతమును తీ ♦ ఱమ్ముం దుకోసీక తో|
యమ్ముం జేర్చుచునుంపు నేమిపనుఁ జే ♦ యునన్నికగుం దెల్పవే॥

కం॥ అయితనుజని సుతిచారవ| మునుగేహాగమ్యమన జనని ♦ పూర్తిగ
వినఁ శో| కనిమగ్నయై సుపితట| మునుశోకసూత్రంజూచి ♦ మో
హామునఁ బనెన్॥ ౬౯

మ॥ అకటా! రక్షకుఁడెయ్యెఁ బూర్వమున నా ♦ కాత్మేశుఁడాపైన నం|
దకుఁడెయ్యెన్సుతుఁడట్టిపట్టి యిపుడా ♦ శర్వాజ్ఞచే నిమ్మహా|
పుకరాస్యంబునఁ జొచ్చి చచ్చెఁ గయనో ♦ మాయావియా
ద్రవమిం| తపఁబూన్చి నెంపఁగఁ జెయ్యెమృత్యువ ♦ ద్దాక్షిణ్యుఁ
డై నాకహా॥ ౭౦

ఉ॥ ఈగతిశోకమందు జన ♦ యిత్రిగుఱించి వచించు శంకరుం|
డోగణనీయయోగ్యగుణ ♦ యూధ! మదంబ! భవన్నిదేశము|
న్వేగమెపూని సన్యసన ♦ విస్తృతినేఁగన మత్పదంబుల|
న్వేగముగాఁగవీడునిది ♦ విలగువో మఱిదానినానెదన్॥ ౭౧

చం॥ అనిసుతుఁడాడఁగాఁ జకిత ♦ యైధృతినూనిసన్యసంబునమా|
త్మను విలఁచెందనూభవుఁడు ♦ ధాత్రిఁజెలంగఁగ పెర్మనంబునా|
కునగు, వినాశమాత్మజున ♦ కున్నమకూరిననద్దికాదటం|
చు, నిటుతలంచియొప్పెఁదన ♦ సూనుఁడుసంయమిధర్మమూనఁ
గన్॥ ౭౨

ఆ॥వె॥ జననియొప్పెడలను ♦ గసశంకరార్యుండు| మదినిసన్యసించి ♦
సవమలాప| గాతటంబుఁ జేరి మాతనుత్కటదుఃఖ| వళిని గాంచి
పల్కె ♦ భక్తినిట్లు॥ ౭౩

మ॥ జననీ! శోకమువీడిభక్తునునా ♦ జ్ఞాపింప న్యాసిధా|
త్రిని జేయందగుసట్టికార్యమును సం ♦ దేహంబుఁబోకార్చ్చనే;

నోవఁడంతుఁ బ్రసనాన్న ముఖ్యములఁ • యూహానుసారంబె మ।
జ్జనకస్వంబును బూనునాఁడు మఱి • ధాత్రుల్లయం బొప్పఁగన్॥

శా॥ ఈదేహంబిల రోగదుఃఖవశమై • హీనంబు ఖండింపఁ డోఁ।
బ్రాప్తిమహ్వాప్తబుధ క్షతోపడఁ బడిన • ర్క్షం జేయఁగా నెంతయున్।
గాదిపాప [illegible] • నావా ప్రోత్థితిన్నెదా।
యానుల్ [illegible] • [illegible]॥

సీ॥ కాసభయా [illegible] యుఁ • బూనవలెన్, [illegible]
నా • లించియమిన్ [illegible] • [illegible]
బలికెసిగని నాఁడు • వ్రతాంతనముగ॥ ౭౯

మ॥ యభినత్వాంగస్మృతి చేత నిత్తమినిన • కార్యస్వస్థు [illegible]
నమునుఁ గాంచుట నాకశ్రేష్ఠముగునై • నస్మృతిన్ [illegible]
ష్టము [illegible] డించి యుక్తముగ నం • న్యాసంబునుం దుప్పఁ గే।
యుము, లేకుండిన [illegible] ఫలమే • నా తెల్పు మో పుత్త్రికా॥

మ॥ అనినిర్బంధము వర్పు తల్లిఁ గని యు • న్మార్గస్థ [illegible] శంకరుం।
డన్నునిట్లోజననీ! పాతివ్రత్యమయుం • డై [illegible] భాగినై।
సునవస్వస్థపునై [illegible] యి • స్నానాత్మ [illegible] నించి వం।
త్తన్నైవత్తు స్మృతిసమ్మ, చేయుము మా • తా [illegible] కముఁ॥

ఉ॥ ఈసమయంబునందుఁ బతి • హీంసనాశమునవ్వ నీడి స।
న్న్యాసమునూనె బాలుఁడవ • యాత్మఁ దలంచనకంబ! నీకునా।
వాసమునంది యెట్టిఫల • వారముఁ గూర్తునో? దానికంటెన।
న్న్యాసమునందియుక్తగు • [illegible] ఫలంబు నీకొసఁగన్॥

కం॥ జననయితియొడ శంకర! ముని [illegible] • [illegible] జము
తోసి [illegible] విషయము [illegible] । జననిఁ బ్రోవనారయుచి •
చక్షణంబుడిగె॥ ౮౦

ఉ॥ మజ్జననిన్ సతీనిచయ • మా [illegible] దేక [illegible] వి [illegible] ।
పజ్జననిల్పి [illegible] • భాషముఁ గాంచ దలంతుఁ గావనో।

విజ్ఞానమూర్తి! సకల • విద్వజ్జనముఖ్యులుం జూచి... |
బజ్జగలట్టు ... • ... ॥ ౧

సీ॥ ... • ... •
... | మునినయంబున ... • ఘనతరాత్ము |
... • ... ॥ ౨

—• శంకరకృతకృష్ణ సంకీర్తనము •—

మ॥ ... • ... |
జనికి ... • ... యాదిగా |
... భగవ • ద్ధామంబునాత్మీయ భం |
గనికాయంబునఁ గొట్ట నద్ధునియుఁదాఁ • గావించెఁబ్రారంభ
ముగ్ | ౨౩

గీ॥ ... • ... | ... నంబునిచయంబు
... • ... | ... • ... •
... • ... ॥ ౨౪

చ॥ ... • ... |
... • ... |
... • ... |
... • ... ॥ ౨౫

ఉ॥ అంబ... • ... |
సంబరమొప్ప... • ... |
...స్తంబులనిత్యమ... • ... విప్ర! ని |
... • గానను...యమ్ముఁ దెల్పి...॥

చం॥ అను ...వాక్యముల • ... శంకరుండు దా |
విని ... • ... |
ధ్దానివలన ... • ... |
బునని ... • మోదము... ...॥

సీ॥ సంసృతివిరక్తుండై సయా ♦ శంకరుండు। కృష్ణుచే మాతచేనాజ్ఞ♦
నెట్లొపడసి। యతిశేసంపంగ నతిదూర ♦ మరుగుచుండె। ధరణి
గతుండఖిలలోకైకహేతు వలచుమరొక్క॥ ౮౮

—♦శంకరుఁడు కాశ్మీరమలంఘ్యనయాతుండై గోవిందతీర్థుసన్నిధికేగుట♦—

మ॥ ఇటులాశంకరుఁడంబికాశరధిక ♦ న్యైకోచ్చకారుణ్యుఁడై।
ఘటజోద్భోధిత భావవేదియగుచే ♦ కాంతంబునన్బోగలం।
పటవస్త్రాళిఁబరిత్యజించి పరమ ♦ బ్రహ్మాంబుచే కృష్ణపై।
బటుభక్తిన్వడలె న్గృహంబునలనం ♦ బ్రాజ్ఞత్వ మొప్పారఁగన్॥

గీ॥ త్రిణయనాపరరూపుఁడై ♦ తేజరిల్లు। ఘనుసిద్ధకృష్ణమండైనఁ ♦
గాఘుఁడుండ। లేనపుపుకామమూలమ ♦ లిమసభవ। పాశమేరీతిఁ
బ్రసరించు ♦ నీశుసంమ?॥ ౯౦

చం॥ మునువిధిచంద్రమలంగభవ ♦ మోహితులైకవిరుత్పథంబునే।
నునుగట! మోహితుండునాయి ♦ నుత్యతఁగోల్పనీ మోహినీకచ।
స్తనముఖసక్తిదాలిపిరు ♦ నం జవినాఁడనటంచు నెంచితో।
వ్యవగనివాని మొప్పె మని ♦ నా క్రిపకోఁయతీశరూపుఁడై॥ ౯౧

సీ॥ అసురులనెల్ల నే ♦ యసహాయశూరుండు; నిష్పత్రిలనొసర్చె ♦
నెగడెనిలను। శూరత్వమొప్పనే ♦ ధీరుండు సురలను। పత్తురిలఁ
జేసి వి ♦ భాసతఁగనె। విద్యాధరిగంధర్వ ♦ విబుధులనెవ్వండు;
నిష్పఖులంజేసె ♦ విష్ణుకముగ। నేధనుష్మద్వర్యుఁ ♦ శిఖరిశిరి
నిమర్త్యు; లనుపహిన్నకర్ణాణం ♦ బుమబాసర్చె।

గీ॥ తనకో? నట్టిమహాశూరు ♦మనసిజాతు। నాత్మబలమున నిర్జించి♦
నట్టి శంక। కార్యసంక్షణబ్బాదంబు ♦ నభినుతింప। వశమే? నా
బోటికోదేవ! ♦ తత్త్వభావ!॥ ౯౨

ఉ॥ శాంతియొనర్చుఁజిత్తము వ ♦ శంబుగ, దాంతియుఁజిత్త దు
ష్కృతియా। సంతతినక్షా; దుర్వ్రమయ ♦ ఇంలనివృత్తియొనర్చె;
నుస్థితిన్। క్షాంతియుమార్దవంబునిడె ♦ శ్రద్ధనసుపథనొప్పె

ధ్యానగ। సాధింతుసమాధిసత్వ నహా ♦ హా! యెటువీనిగురుండు
గాంచెనో?॥ ౯౩

చం॥ తతగతిశోకపూర్ణ విజన ♦ తాపనితాపరితోషితుండునై।
శతధృతిదత్తమాతృకృత ♦ సత్తనుచర్యుడునై గృహాదిసం।
గతపుమకారగర్వ విడిచి ♦ కౌతుకమొప్పఁగనై జదిత్తనం।
గతశివులోడఁదా వెడలె ♦ గణ్యగుణుండగుశంకరుండహో॥ ౯౪

చం॥ చనుచును దోవలోనఘన ♦ శైలముల న్నగరంబులన్నివా।
హినులఁబశువ్రజంబులన ♦ హీనసరస్సులఁ గానసంబుల।
న్జనులఁ బురంబులంగనుచు ♦ శంకరుఁడాత్మఁదలంచె బ్రహ్మయే
తనకీబలిందవ్రజాలికు వి ♦ ధంబునసర్వముఁజూపె సంచొగిన॥

గీ॥ దంశితకదధ్వఁడఖల గు ♦ రూపువాది, వితతిచే వ్యాస్వమార్గ ♦
స్మృతియు వర్ణ్య। యగు జగద్గవినాశ్రయ ♦ మగుపక్షంబు। పొదుఁ
దిప్పంగ నొకదండ ♦ మందుకొనియె॥ ౯౬

సీ॥ పరమహంసోదనో ♦ దుఃకలాకండూల; సహ్యాలనొప్పి వి ♦ శేష
జల్ప। నంబుఁజేయుచు శృంఖ ♦ లంబులులేకయే; భువినుండు
విశ్వేశ ♦ దుష్ప్రులఁజూచి। పరువెత్తుమృగపాళి ♦ కరణిఁబావం
తులు; గనికాంచిశీకఘఁ ♦ గనినవైది। కులఁగాంచి కరుణ ♦ రా
శిల జగద్దేశికుం; డగు శంకరార్యుండు ♦ జగతిలోన।

గీ॥ దండమునుకొని రక్షక ♦ స్వామువహించి! నిలుచుటను వైదికా
ధ్వంబు ♦ నిలిచెఁగాని। లేకయున్న ధరామరా ♦ నీకమందు।
క్లేశములనెన్నఁగలఁడె వ ♦ శీశుఁడైన॥ ౯౭

ఉ॥ ఇందుభవాతటస్థమున ♦ హీనమునీనివాసమైనగో।
విందయతీంద్రికానసని ♦ నేశమునున్ధృతరక్తవస్త్రుఁడై।
పొందుగదండమూనియురు ♦ పుణ్యుఁడుసొచ్చె, దినావసానమం
దుందిపుంజుఁజొచ్చెనల ♦ తోయపదిగ్గతభూధరశృంగముల్॥

గీ॥ తటజపృక్షాగతాఛ్ఛవా ♦ తవిగపశ్రీ। ముంను నె కాంచె నో
వింద ♦ మునివరంబు। నెచట నృగచర్మవల్కల ♦ వినయలలిత।
శాఖలు యటంచనికరవ ♦ సతిని దెలుపు॥

శా॥ ఆదేశంబును గాంచినుండి కడగా ♦ స్వాంతంబున నా గోరితే।
జోదీప్తాననులైన యన్నటి ముని ♦ శుల్ సెప్ప నాలించి వి।
ద్యాదీప్తుండగు శంకరుండు గనె హృ ♦ ద్యంబైన గోవిందతీ।
ర్థోదంచద్గుహనల్ప నవ్విపర మా ♦ శోభిస్య త్రస్తేహాశిక॥

౧౦॥ శ్రీతపరిత్యోషపు నక వి ♦ శేషగదయాకలితార్యపాద పూ।
జితగుహాద్వారబ్రి నక్షణముఁ ♦ జేసినపిమ్మట శంకరార్యుఁడు।
ద్భుతముగ ద్వారదేశవిన ♦ తుండయి లోకసకాశమందు స।
న్నుతినిటుచేసె భక్తినిఘ ♦ నుస్మతివర్యుసపా స్తశోకుని॥ ౧౦౧

। పతాండబ్రికేతు స ♦ త్పన్కశంగస్న; ఫణిలోకనాథ! తు ♦
భ్యంనమోస్తు। అంగజారాతి హా ♦ దాంగవత్వముఁ గన్న; భగ్న
గుణౌఘ! తు ♦ భ్యం నమోస్తు। వసథపర్వతయుతా ♦ వనినెల్ల
శిరమున; భరియించు దేవ! తు ♦ భ్యం నమోస్తు। అండజనాథ
వా ♦ హనక్సపాపాత్రిత;పస్స కచిత్త! తు ♦ భ్యం నమోస్తు।
మణిచయోద్భాసమానస ♦ త్ఫణసహస్ర। భాసమాన శరీర!
తు ♦ భ్యం నమోఽస్తు। వాసుకిముఖాహివర్యని ♦ భాసమాన।
పార్శ్వ! భక్తేడ్య! నిత్య! తు ♦ భ్యం నమోఽస్తు॥ ౧౦౨

॥ అంతేవాసిసహస్రము ల్తన సహా ♦ సాన్నిధ్యంబులంగాంచి తా;
మెంతో భీతిని గాంచునంచుమతినెం ♦ తేనివ్విచారించి సు।
స్వాంతంబొప్పఁగనేకవక్త్రమున ♦ వ్యాస్తోమముం బ్రోవఁగా।
శాంతత్వంబున దేవ! నీవలపతం ♦ జల్యాఖ్యతో నొప్పవే॥ ౧౦౩

అతలముం జొచ్చి స్వయముగా ♦ నహిపువలన। నమలవిద్యను
బడయించి ♦ యమితకృపను। జగతి నుపకృతిఁ జేయఁగా ♦ శబ్ద
భాష్య। మును నదమాగంబుఁ దెల్పిన ♦ ఘనుఁడవీవు ౧౦౪

మ॥ ఘనుఁడా శ్రీశుక యోగివర్యుఁ డను సాక్షాచ్ఛిష్యుఁడా గౌడపా।
దునికారుణ్యముచేత నా త్రిపరమా ♦ ర్థుఁడౌ స్ఫురత్సుప్రభా।
ప్తునినిష్ఠాయుతుయోగవిద్వరు సుధీ ♦ ప్రార్థ్యా హీనున్యనిన్ బ్రహ్మసం।
స్థనుగాంచంగఁ దలంచి పొందితిని సం ♦ స్తవ్యా! రహస్య క్తి చేన్॥
మ॥ అమలుండాతఁ డుభక్తినిట్లు నుతిఁజే ♦ యంగా లసద్దైవయో।
గమునన్యోగముపీడి శంకరుని బా ♦ క్యంగాంచి గోవిందతీ।
ర్థముపేంద్రుం డతివత్సలత్వమున న ♦ త్తా! యేమి కావినన్న న।
య్యమి ప్రార్థ్యమ్ము తపుణ్యసాత్త్వికుని కో ♦ నాకంబుగా నిట్లనున్॥
శా॥ కానోస్వామి ధరిత్రిఁగాను జలమ ♦ న్నాసన్నియు న్గాలియుం।
గానాకాశమఁగాను దర్పణముఁ గా ♦ గానింద్రియవ్రాతము
గానవ్వానిని ద్రోయఁగామిగిలిన ♦ కాశించుఁదాఁ గేవలుం।
డై నిత్యుం డగు నొన్నఁడట్టి పరము ♦ డౌనాశివుండంచుఁ జీ॥ ౧౦౭
శా॥ ఆగోవిందయతీందు నీఁడిక్కడ ని ♦ యద్వైతదీక్షా ప్రభూ!
శాగిణ్యాంచితభావ శంకరయతి ♦ వ్యాఖ్యానమాలించి యా।
త్మాగిణ్యప్రమదుండునై యతి సుధీ ♦ శా గిణ్యా! ధరాశంకరుం।
డేగోత్రంజనియించె నీవగుదుఁ ♦ చేఁగంటి యోగీశచేన్॥

—♦గోవిందతీర్థకృత పరీక్ష♦—

చ॥ అనితనపాదయుగ్మము గు ♦ హాముఖమందునుండు శంకరుం।
డనుపమభక్తితో నెనిక ♦ టాగితుఁడై యమిపాదయుగ్మపూ।
జనమునొనర్చి నయ్యతియు ♦ శంకరుఁ డానికిఁ దెల్పెఁ గార్యము।
చునుయతిదేశికుండగుట ♦ సూక్తిమృదుత్వముతోఁ వ న త్రతిన్॥
కం॥ గురుశిష్యసాంప్రదాయముఁ। జరిరక్షణోనర్చుమతిని ♦ బ్రహ్మ
మెఱిఁగియుం। గురుకరుణఁ బొందఁగా శం। కరుఁడా గురుఁ దృప్తుఁ
జేసి ♦ ఘనపరిచర్యన్। ౧౧౦
సీ॥ భక్తిపూర్వకతత్పృతి ♦ భవ్యసేవ। వలన నొనరించునై యతీ ♦
శ్వరుఁడు శంక। రార్యునకుఁ దెల్పెఁ జతురాగి ♦ మాంతసార।
వచనములచేత బ్రహ్మతత్త్వంబునపుడు॥ ౧౧౧

సీ॥ సన్నుతుఁడౌ పరాశర సంయమికిసత్య; వతియందు జనియించె ♦
వ్యాసమౌని। యావ్యాసునకు విస్తృ ♦ తానుభావుండైన; శుక
మౌని జనియించె ♦ సకలవేది। యాశుకసన్మౌని ♦ కయ్యెగౌడ
పదుఁడు; శిష్యాగ్యుఁడగుచుఁ బ్ర ♦ సిద్ధబుద్ధి। యాగౌడపాదుఁ ♦
కంతేవసద్వర్యుఁ; డగుచుగోవిందతీ ♦ ర్థాఖ్యమౌని।

గీ॥ సకలశాస్త్రంబులామౌని ♦ నికటమందుఁ। జదివె నింకభుజం
గేంద్రు ♦ సద్మఁజొచ్చి। శబ్దశాస్త్రముఁగనె శేష ♦ సన్నిధానఁ। మంను
భువనాళిమూర్ధము ♦ నందునూనె॥ ౧౧౩

గీ॥ అట్టిగోవిందసంయమీం ♦ ద్రాంతికమునఁ। బూర్వపుణ్యౌఘ
సంప్రాప్య ♦ మఁబరహంస। ముఖసమర్చ్య ♦ మునున్నత ♦ ము
నగుపదముఁ। గాంచి ధృవుఁబోలెనిలను శం ♦ కరుఁడెసంగె॥

కం॥ యతివర్యుఁడై సశంకరుఁ। డతిపాటలవసనకిసల ♦ యాచ్ఛాది
తుఁడై। యతులాభనెసఁగె సంధ్యా। యతరక్తపయోదవృతహి ♦
మాగాగ్రిమటుల్॥ ౧౧౪

గీ॥ ధూర్జటియితండ బోధసిం ♦ ధురముఁజంపి। సంప్రసన్నదక్షమైన
త ♦ చ్చర్మమును స। ముద్యదరుణాంశురక్తశా ♦ ట్యుల్లసత్స్వ।
వాళమిషనననూనె ధా ♦ రాళముగను॥ ౧౧౫

చం॥ శ్రుతితతి ఖేలనుండగుట ♦ శుద్ధమనఃపరహంస సంచయో।
చితగతియౌట లోకచయ ♦ జిన్నిజ సత్యనివాసమందె సం।
గతమతియౌట నిశ్చయము ♦ గా బృహిధాతుగితార్థ మాత్మసం।
గతమగుటన్ యతీశ్వరశి ♦ ఖామణి యాతఁడు బ్రహ్మమే
యగున్॥ ౧౧౬

శా॥ ఉద్వీర్యంబగు నేకపాదమున లో ♦ కౌఘంబువ్యాసించి స।
ర్గోద్వృద్ధి ప్రళయానుగంబయి యతీ ♦ తోద్యద్విశాకారమై।
సద్వైరాగ్యయుతాత్మబోధమునఁ ద ♦ త్సత్త్వంబుశోభిల్లుటం।
"దద్విష్ణోఃపరమంపద" మ్మనుచు వే ♦ దంబాగురుం దెల్పెడిన్॥

శా॥ భూతానంగము, భోగవత్పరిచయం ♦ బుం భూతిసంసర్గముం।
జాతుర్యంబగు గోవిహారమును శే ♦ శం బైన లేకుండ వి।
ఖ్యాతింబూ స్త్రయము౦బహించుటను వే ♦ దాంతంబు శాంతుండ శా
చాతుర్థ్యం గతయుగ్మనీని శివుఁగా ♦ సద్వర్ణసంజేయదే॥ ౧౧౮

చం॥ పురుషఫ లేశుఁ డా? యనినఁ ♦ బూర్వము కాదు, సువర్ణ ఘర్మమూ।
కరమరుదౌ, నహర్ని శవి ♦ కాసదరి స్ఫురితంబుఁ బొర్ధివం।
బడదములేదు, మూడనస ♦ హాయతి గల్చెఁ బురాష్టకంబు శం।
కరగురుఁడంగుచే నిగమ ♦ కాంతము లప్పర మేశుఁ గాననున్॥ ౧౧౯

మ॥ ప్రతిపక్షప్రతిభాబిసాంకురముల ♦ స్ఖక్షించుహంసాగ్ర్యమా।
తలదుఃఖోష్ణతపన్నము న్విప్రులను ♦ ధారాళ్యాఘమేఘుంబునై।
యతికష్టప్రదమైన సంసృతిసమా ♦ ఖ్యాపార కాలంబుపో।
డి, తమోఘాన్నంచిత మానసంబులను గ్రీడించు సుశ్రావం గొప్పఁగన్॥

ఉ॥ దుగ్ధము బ్రహ్మమూ, జగము ♦ తోయము రెంటికి యోగమాచుసం।
దిగ్ధముగాఁగ దీనివిడఁ ♦ దీయఁగ దుర్ఘటమెట్టి దాని స।
మ్యగ్విధిఁ తి మద్విజాతి పర ♦ హంసవిభాగమొనర్చె దుష్టతా।
భాగ్ధరణీజ శేముషిని ♦ బొవఁగనొనరించె నేఁడహహా॥ ౧౨౧

శా॥ నీరక్షీరనయంబు సంగల నిజా ♦ నిత్యంబు లేకుంబుగాఁ।
జేరంబండిత రాజ్యబోధములఁగా ♦ శ్రీశంకరుం డెంచి స్వే।
చ్ఛారీతి న్వివరించుటం బరమహం ♦ సంబౌనికఁ స్వశక్తులే।
కారెవ్వారలు తి క్తనింబఫలభు ♦ క్కాకంబులవ్వారలన్॥ ౧౨౨

సీ॥ ఘనబాహ్యతపముచే ♦ తనుమందమాద్యుప్టిఁ; బరిగుణీకరించె
నే ♦ పరమహంస?। యవనినాళీకపరి ♦ యత్వంబునంది తాఁ;
బరఁగుచు నుండెనే ♦ పరమహంస?। సకలమంబుగసుహృ ♦ చ్ఛ
కాం తిఁబోఁగొట్టి; వరమితమయ్యెనే ♦ పరమహంస?। ఆశిత
సత్సంచ ♦ యాధీశ వృద్ధిఁదాఁ; గరుణశోఁ జేసెనే ♦ పరమ
హంస?।

గీ॥ అట్టి పరహంసనేంమ మ ♦ హాత్మ్యతతికి। విశదమాగటింజ్ఞాను ♦ విషయమమితి। కరుణతో మాటిమాటికి ♦ వలలుటల్లు। చేసిధన్యులంగావారిం ♦ జేసెనహహ॥ ౧_౨౩

గీ॥ సంస్కృతివిముక్తికొఱకున్నై ♦ హంసతేంగిని। శ్రీమదగ్ర్యుంపు గోవింద ♦ తీర్థులంగలుచు। చుంపె విషమూర్ఛజంచలా ♦ స్ఫ్యాహ చపల। తనువిడంపంగ నాంగ ♦ జ్వతతివెనలె॥ ౧_౨౪

—♦శరద్వర్ణనము♦—

గీ॥ వీంచునిష్ఠుమహా పాపి ♦ వితతిపేరి। మునల దాంటుటయట్లుండ ♦ మహికిం౦సంగిని। మువవిరులంగూడ హాయియించె ♦ ననెనకోం। మున నరోజపుసరికెట్టి ♦ ఘననిచయము॥ ౧_౨౫

కం॥ జలవహనివహముందున । జెలంగెన్ ణలక్ష్మీకాంతి ♦ చేసచిరాభం। బల, విషయనద్వ్విజంతి। స్థలముగల బోధకలవి ♦ ఘంబుగథాతిం॥ ౧_౨౬

గీ॥ అబ్దనాదంబు విముమాత్రి ♦ సఖిలజనులు। సిద్ధానందమున్నలై ♦ నెగడుకొన్న। శబ్దములు విష్ణుపదమంది ♦ యాత్మమిత్రి। తతికి బ్రహ్మత్వముందెల్పు ♦ కతమనగును॥ ౧_౨౭

కం॥ యతులెల్ల నాత్మవిద్యా। చతురులమను గర్వమూని ♦ సర్వసురాధీ। శితునను గొల్వరటంచుంగు। పితుండై తనధనువుజూపె ♦ వృత్రిహులంకువివిన్॥ ౧_౨౮

కం॥ గిరిమల్లికానవాంకుర । పరబాణరజఃపరిసక్త ♦ వసపవసము వీ। చె, రజస్సత్త్వతమస్సం। కరహాహామాయికవిలాస ♦ గణముం బోలెన్॥ ౧_౨౯

ఉ॥ శ్రీకటిం బోలుమై ప్రాబంగుం ♦ కాంతిధనుస్సుబును స్వరధ్వనుల్। పాకటపద్యువసంబును ♦ గ్రీలఘనామవశైరి సంచయుం। జేకముగా బయలెవ్వడలె ♦ హేయభవాపియసంయమీశ్వరా। నీకళపోధ్వరంబులను ♦ నిర్మథనంబొనరించ వేడ్కతోన్॥ ౧౩౦

గీ॥ ఆకసముఁగప్పి వారిదా ♦ నీకమంబు। ధారల నిరర్గళంబుగా ।
జారవిడువ। నపుడు శంకరుఁడాత్మలో ♦ సంశయంబు। నుంచియుఁ
దిగ్గియనృత్తుల ♦ నుమరలించె॥ ౧౩

శా॥ నిగమాంతాళ్ళిసనీతి సాంత్వవచనా ♦ నీకంబునన్నుజ్జగిం।
పఁగఁబూర్వాత్తనిజాభిమానమును స ♦ ద్భావంబునన్వీడి మె।
ల్లఁగఁబేర్చియుః పరమాంసనన్నిధికిఁ జె ♦ ల్వంబొప్పఁగాఁజేరితా।
కఁగన్నైననన్నతిలేమిఁదద్ధమణ, తాఁ ♦ గాంచెన్గయుంబొక్కటన్

శా॥ స్వీయానందసుయోధి, స్వచ్ఛ జలితుంచ్ఛభూతమాయుంతు,
జ్ఞేయస్వీయమహాపరిభావ్యఁడును సా ♦ శ్రీభూతుఁడున్నిత్యసు।
శ్రీయుక్తుండగునీశుఁడందె పానరిం ♦ చెన్శంకరుండాత్మనా।
దేయం బెయ్యది? హేయమెద్దటనుచు ♦ న్దివ్యానుసంధానమున్

గీ॥ విష్ణుచనమును జెందియు ♦ నిన్నుమిగా। కాంత్యను స్మృతుం
నయ్యును ♦ ఘనుఁడుపావి। త్యాగమముచేతమలినత ♦ నం
ననిగ। ననపిగోనెవ్వఁడు నిరాగ ♦ మందకుండు?॥ ౧౩

కం॥ సలిలాశయూఘుమిద్ధుఁ। గలుషతఁగన మానసోత్తు ♦ కంబుః
గలహం। సుఖసెలఁగె, నీనర్థులు। మలినాశయముమైనఁగనరె
మానసచింతెన్॥ ౧౩

కం॥ ఉరుజలదమునునభంబునఁ। దిరుగుట విధుఁడఖిలకలలఁ ♦ దే
రిలియుం। మ్మరుచిఁగానిఁడయ్యె, మలినాం। బరవాసియైవం
ధాత్రిఁ ♦ బరఁగెనఁగాంతిన్॥ ౧౩

చం॥ అమితనివాసఁ జాతిసచ ♦ యంబతికష్టమునంది చాలతా।
లమునకుఁజోయత్నపడి జె ♦ లంగెననంగవిచిత్రిమేమి? స।
త్నమయనశంబుచేత నమ్మ ♦ తంబునుగోరియు సద్ఘనాశ్రియ
బమని సద్విజాగ్రిణి, పరి ♦ హాస్యముపంగను నిద్రాస్థలిన్॥

చం॥ ఇటులతినీలమేఘముచ ♦ హీనసమీరవిధూత వృక్షము।
భటుబలజంతుసంచరణ ♦ బావనిరోధమునగ్రిహారభా।

ఘటితము వర్షనామకపు ♦ ఘనసమయంబులన్మహితుండు నర్మదా|
తటమునసుండె వంద్యగురుఁ ♦ డాపను గొల్చుచు నిశ్చలాత్ముఁడై ||
చం|| మనుజచయంబు భీతిఁగన ♦ మాఁకసత్కృష్ణపశింపవృత్తిహయం|
బనుపమహాస్తిహస్త పరిఘ ♦ లాంబుదధారలఁ బంచరాత్రము|
ఘ్లసతటిద్ఘోషసంయుతము ♦ గాఁగ సెల్లఁజలింప నొక్కకీ|
తినినిడిచన్నభస్థలిగ ♦ తింగను శ్వేతగిజంబునెక్కి తాఁ|| ౧౩౯
ఉ|| తీరగతావనీజవిత ♦ తిద్విజపూర్ణకరంబుతోఁ ఘుతం|
గూరిచి లోనఁగొండమనరు ♦ ఘోషమె యుర్చుచుఁగల్పనిర్గమ|
న్నీరధిపూరమట్లు తటి ♦ నీలహరిప్రచయుంబనల్పవే|
గోరుగతిన్ యమ్పెడలె ♦ నుర్వినురుప్రభవిూఱ నత్తఱిఁ|| ౧౪౦
కం|| ఉరుఘోషను నీనిర్ఝర| గురుస్థితిమదఖిలమర్త్య ♦ ఘోషము
నీశం| కరుఁ డాలకించి యోగా| స్థిరుగురుఁగని యకథనేచ్ఛ♦చేం
ద్రిటినిలిచెన్|| ౧౪౧
గీ|| ఇట్టుల శంకరుఁడుండి నా ♦ హిని రయంబుఁ| గని రయాంబువఁగర
కంబు ♦ ననఘునీజ| లంబుఁజొరఁజేసె నభిమంత్ర♦ణంబొనర్చి|
కరమునఁ బయోధినిడినట్టి ♦ ఘటజుకరణి|| ౧౪౨
కం|| ఆవృత్తాంతముఁగని స జ| నావళిపచియింప శంక♦రార్యగురుండీ|
ధీవరుఁడచిరంబున యో| గావిర్భవసిద్ధిఁ బొందె♦నని మునిమంతెఁ||
గీ|| కొన్ని దివసంబులకుఁబూడ ♦ మిన్ను విగత| జలదముగుచుండ
గోవింద ♦ సంయమీంద్రుఁ| డనెనిటుల శిష్యుతోఁడ గ ♦ గన
మునస్వచ్ఛ| తనుగనె శరత్తు నన్విద్యఁ ♦ దత్త్వమట్లు|| ౧౪౪
ఉ|| అంబుదముల్ యతీశ్వరులు ♦ నంబుసుధారలచే మహాస్పదే|
శంబులచే నజస్రమును ♦ సస్యములన్నిజపాడసత్కచి|
త్రంబులనొప్పు నాశ్రవుల ♦ ధన్యులఁజేసి సపిమ్మట న్యథే|
చ్ఛంబుగ నేగుచుండిరదె ♦ ఛాత్రశిఖామణి! చూడుమిత్తఱిఁ||
శా|| ఆజాబిల్లి చెలంగె మేఘచయము ♦ క్రాధ్వంసు తానాట వి|
భ్రాజత్కాంతిని మాయుకావరణ ని ♦ ర్వాణంబుకానంతనే|

యోజన తత్త్వవిశేషచిత్తగతమై ♦ యున్నట్టి సద్బోధ వి।
భ్రాజత్తేజమునం జెలంగునిల, నాఽభంగిస్వభంబుం మునన్॥ ౧౪౬

సీ॥ జలజనిచయాంబుచనినంత ♦ జదలునందు। శుచిరసద్భూభృదా
ళికా ♦ నిచయమొప్పె। నుత్సవాదములుగఁ బోయింప ♦ మైత్రిఁ గొమ
రాలు। గాంగేల గానంబులొప్పె ♦ కాంతనిపుణ॥ ౧౪౭

సీ॥ ఝషకమఠసంయుతయును స ♦ చ్చక్రనతియు। గర్భగాఖిలభు
వనయుఁ ♦ గాంజలసిత। యును గలితలక్ష్మియునునైన ♦ ధుని మ
ధుకృపు। నూత్రియటు హంసపూజ్యతఁ ♦ బొందుచుండె॥ ౧౪౮

మ॥ చిరకాలార్జితమైన జీవనముఁ దు ♦ ష్టినావేదంబుల్ద్విజో।
ద్ధురసంఘూర్ణనముం బొనర్చు వెసవి ♦ ద్యుత్కామినీజాలము।
ద్ధనరచిత్తంబులకుంగవీడి ఘనవీ ♦ థీగేహసీమంబులం।
బరిశుద్ధత్వమెసంగ నేగెను నదే ♦ నత్సా! విలోకింపుమా॥ ౧౪౯

గీ॥ చంద్రికాభూతి మేనున ♦ సాంద్రముగను। గ్రాల విధునుండ
లాంచిత ♦ కరకమొప్పె। బంధుజీవసుమోత్కరాం ♦ బరమె
సంగ। నొప్పుకాలంబు యతియొనా ♦ నొప్పెఁగనుము॥ ౧౫౦

గీ॥ హంససంగతిలసితమై ♦ వ్యాకులత్వ। హీనమై విరజస్కమై ♦ హీ
నపంక। మొయలరె సర్వసారస ♦ మాజలంబు। నతిగభీర భవన్మ
నం ♦ బట్లువన్న॥ ౧౫౧

కం॥ శరదంబు ధరవృతంబా। హరిదశోల్లసితమైన ♦ హరిపథమొప్పె।
న్వారిచం వనలిప్తంబా। వరకౌస్తుభవద్రమేశ ♦ వక్షముఁబోలెన్॥

గీ॥ హరివహములౌటన దేహూష ♦ మంబుజంబు। లుద్గతములౌచు
వికసత ♦ మూని చెలఁగె। యోగకలచేతనే బుధ! ♦ యున్ముఖంబు।
లైన మానులహృదయంబు ♦ లట్టులహహా!॥ ౧౫౩

చం॥ పరిసవరజోవిభూతిని వి ♦ రాజిలి పల్లవశాటికాతతి।
న్లసితమునై ద్విరేభతతి ♦ నాజపమాలికలం జెలంగి వృం।
తనమితికుట్మలపరిచయ ♦ ధన్యకమండలు రాజి నొప్పి భూ।
జనమితిసంయమిప్రవర ♦ సామ్యమునుంగనెఁ జూచుమిరద్యోర్జన్

గీ॥ ధారణాధ్యానయోగ వి ♦ తానములను। శ్రవణముఖములవర్ష
ఘ ♦ స్త్రములఁబుచ్చి। పదసరోజరజంబుచే ♦ పావనునిగ। నిలఁ
బొనర్చుచు మహోత్తమ ♦ నేఁడు నుంచె॥ ౧౫౪

ఉ॥ కావున నీవు నన్నిగను ♦ కాంక్షజమై భవదావపీరదం।
బై వివిధాఘభూధరచ ♦ యప్రవిదారణవజ్రమై యతీ।
పావకగమ్యమై గిరిభ ♦ వాత్మవిభుస్థలమైన కాశికా।
ఖ్యావిలసత్పురింగుఱించి ♦ యద్వయమార్గమెఱుంగ నేగుమా॥

చం॥ వినుము మునీశ శైలమున ♦ వృత్రహముఖ్యసురౌఘజుష్టమై।
ఘనమగుసత్రిమత్రిముని ♦ కర్త్రకమొప్పెను, దానిజూడఁగా।
మునిచయముప్పురపకర ♦ ముంజను దెంచినయంత నాసద।
స్సునసుచియించె వ్యాసముని ♦ సొంపుగ వేదశిరోర్థముంగృపన్

సీ॥ వేదశిరోర్థము ♦ న్వివరించు నాపురాజ్యు; ననఘ! సత్యవచస్క-♦
వ్యాసమహానిఁ। గనియిట్టులడిగితి ♦ ననఘ! వేదసమూహ; మును
విభాగించితి ♦ ముదమెసంగ। భారతమునుపట్టి♦భవ్యపురాణము;
న్రచియించి యోగశా♦స్త్రంబుఁబల్కి-। బ్రహ్మసూత్రంబుల♦
రచియించి విబుధౌఘ; వినుతి పాత్రుఁడవైతి ♦ వనిశముమహి।

గీ॥ గాని యాబ్రహ్మసూత్ర సం ♦ ఘంబునందు। నిలను విప్రతి
పన్నులై ♦ యిచ్చకొలఁది। నర్థకల్పనమొనరించి ♦ రవనిఁగాన।
వానినిరసించుభాష్యంబు ♦ వ్రాయుమీవు॥ ౧౫౮

గీ॥ నేననినమాటవిని వ్యాస♦మౌనియంత। నాసదస్సునననుఁగాంచి♦
హర్షమొప్ప। ననెనిటులఁబూర్వమేనగ ♦ నాత్మనాథ। సభసమక్ష
మిట్లు ప్రశ్నించి ♦ రభయమునన్ను॥ ౧౫౯

చం॥ వినుసుత! నీకిలన్సకల ♦ విజ్ఞుఁడు మత్సదృశుండుశిష్యుఁడై।
ఘనతటినీజలంబుఁ గర ♦ కంబునఁగూర్చి యనంతరంబు భూ।
మినిగుమతౌఘమున్భయద ♦ మృత్యువశంబుగఁజేసియుత్సుఖం।
బునొసఁగు భాష్యముల్లిఖిత ♦ ముంబొనరింపఁగలండుపాజ్ఞుఁడై

కం॥ శారదవరాకాపిధుకర। వారిమిలాస్థలికిఁగాంతి ♦ వైశద్యంబుం।
గూరుచువిధమున మిాకెపు। డారవివిధుతారమద్ది ♦ యశమొసఁ
గూర్చున్॥ ౧౬౧

శా॥ నాతోనీగతిఁబల్కి వ్యాసుఁడవహా ♦ సంబన్ధ్వరంబందఁడా।
శీతాగప్రభవాధవాగమునకుం ♦ జేరె స్వవుంజూడఁగా।
నాతంకాశివడెల్ల నీయెడవిబంచ ♦ బై నాకుఁగన్పట్టుట।
స్నితోఁగుల్కుయఁడులేఁకు యోగ్యుఁడవుసూ ♦ విశ్రేష్ఠధాత్రీ
స్థలిన్॥ ౧౬౨

ఉ॥ కావునఁ జిత్త్వవిత్త్వవరి ♦ కారుణికుండవ్రున్న జగంబులం।
బ్రోవఁగ సచ్ఛ్లోకచయ ♦ ముం బ్రచురింపఁగడంగుమచ్ఛగం।
గావిలసద్భవస్థలికిఁ ♦ గాశికినేగియుట న్వివాఖ్యసూ।
దేవతనీపయున్విప్రుల ♦ దివ్యకృపం బ్రసరింపఁజేసెడిన్॥ ౧౬౩

గీ॥ ఇటులనొవిండతీర్థము ♦ నీందుప్రఁజాత్మ। గురుపదాంబుజసేవనే♦
నిరతమాత్మ। గోరు శంకరునురుపయు ♦ గుణవిలసిత। వీక్ష
నీక్షించి దీవించి వెడలఁజేసె॥ ౧౬౪

—♦ యతి గురుశానతిఁ గాశిఁజేరుట. ♦—

ఉ॥ శంకరుఁడంత నాత్మగురు ♦ సారససన్నిభ పాదయుగ్మము।
బంకనివారకంబు నురు ♦ భక్తినిఁగొల్చి తిమద్విరయోగము।
న్పంకటదంబునోర్వకల♦సద్గురు పాదయుగంబు నాత్మహృ।
త్పంకజమందుఁజూచుచును ♦ దానెటు వెడలె దదాజ్ఞచే॥

చం॥ చనిచనిచేరె నీపవప ♦ సంవృతసన్నిధి దేశమున్నహా।
వన దివిషద్ధునీతట సు ♦ వర్ణమహోన్నతయూపపంక్తి శో।
భనతదేశమున్నతతి ♦ భద్రవిహీనభవాఖ్యపాశ నా।
శనకరదేశము న్విపుల ♦ సంకటనాశముఁ గాశిదేశముఁ॥౧౬౫.

మత్త॥ భోగిభూషణవేణికాతట ♦ భూమహంచితయోగవి।
ద్యోగిరాజవిరాజమానత ♦ టోల్లసత్మునిసంజను।

స్రాగహీనభగీరథాఖ్య ధ ♦ రాపగోత్తమహాతపో।
భాగధేయను గంగనుంగనె ♦ బ్రహ్మవిద్వరుఁడంతటన్॥ ౧౬౭

సీ॥ పాపరాపాన్నుపైఁ ♦ బవళించుతేనిదా; కాలిగోళ్లనుబట్టు ♦
కతననోకొ? పులితోలుమైఁదాల్చి ♦ చెలఁగుదేవర తలఁ; గల
చంద్రునిగూడు ♦ కతననోకొ? మంచుగుబ్బలి తల ♦ మిం
చిక్రిందికివేయు; కనుదాఁబడినయట్టి ♦ కతననోకొ? మిన్నుపట్టు
పట్టాన ♦ మెలగి చెలంగుచు; కల్ల లంగోడనుండిన ♦ కతననోకొ?
గీ॥ యనఁగఁ జెలిరాలగుమినిబో ♦ లె నిలఁజెలఁగి। మూఁడు
జాడలవెల్లప్పుఁ ♦ జూపుచుండి। చెట్టఁగొట్టిముంచి నెట్టఁజే ♦ పట్టఁ
జేయు। వట్రి చదలేటినింగనె ♦ పవనిగురుఁడు॥ ౧౬౮

చ॥ కలరుతభృంగనాదముల ♦ గానమునుం బొనరించి వాయుసం।
చలితసరోజరాజిల ♦ సన్నుటనం బొనరించి సుర్గులం।
గిలకిల పృచ్ఛుం జపల ♦ కాంతతరంగకరాళిచేతఁ గౌఁ।
గిలిగొనుపట్టుఁ బొప్పు బహు ♦ కిల్బిషహారిణిఁగాంచెనత్త్రిజిన్॥ ౧౬౯

మ॥ ఒకటన్వేల్పు మిటారికూటపుటపాం ♦ గోద్యత్ప్రభన్ శ్యామమై।
యొకటన్వారిల రంగుబంగరు విభా ♦ పోద్యత్ప్రభం జతోన్నమై।
యొకటన్వారి మెఱుంగుఁజగ్గవలపై ♦ నున్నట్టి శ్రీకుంకుమా।
దికవస్త్రౌఘము చేతఁబాటలయునై దీపించుచున్పట్టునన్॥ ౧౭౦

గీ॥ అట్టిత్రిపథగలో స్నాన ♦ మాచరించి। వెడలె శంకరుఁ డగజేశు ♦
జడలనుండి। సురనదీజలవేగంబు ♦ దొరలఁజేయఁ। వత్తుసంగతి
పుణ్యవృ ♦ ద్ధవిధుఁడనఁగ॥ ౧౭౧

మ॥ డివిషద్వాహినిలోనఁ గ్రుంకులిడి యు ♦ త్తీర్ణుండవౌ శంకరా।
ఖ్యవసు గ్రాగురుమూర్తి తజ్జలకణౌ ♦ ఘాంచత్ప్రభం జెన్నుమీ।
తెపిధు శ్రీకరసంస్రవజ్జలకణ ♦ శ్రీనొప్పు చంద్రోపలో।
ద్భవమాంబాంమ్మనుబోలిచూచుజనులు ♦ తాన్ సహంబునన్ గనన్॥

మ॥ సయాయుక్తుండగు శంకరుండుకనెవం ♦ తన్స్వర్ధునీస్నాతుఁడై।
జయలక్ష్మీలయము స్మారీంద్రవిధిభా ♦ స్వన్ముఖ్యదివ్యౌఘసం।

శ్రయమున్నాశ్రిత సంశ్రితాఘచయము ♦ న్నతాంశకాశీకావిశ్వపా।
లయమున్ దుంబురు నారదాదిమునిజా♦ లస్తవ్యసుశ్రేయముల్॥

మ॥ అవనీదేవకుఁడంతభక్తిఁ గొలిచె ♦ న్హర్షంబునం గాలభై।
రవుఁ గాశీ నగరీధవేశ్వర సప ♦ ర్యాసక్తహృద్యావసం।
భవు, విశ్వేశదిదృక్షుయాత్రికజన ♦ ప్రత్యూహఘోరాటవీ।
దవ వహ్న్యంచితవైభవు న్సకలభ ♦ క్తస్తుత్య సద్దైవభవుల్॥

గీ॥ అంత విశ్వేశ్వరాలయా ♦ భ్యంతరమున। కేగి మొయినిండఁబుం
కలు ♦ వీఁగుచుండ। హర్షముఁ బాణితలమున ♦ సంజలినిడి।
వినుతినొనరిచె నీగతి ♦ విశ్వనాథు॥ ౧౭౫

—♦ శ్రీ విశ్వేశ్వర స్తుతి. ♦—

సీ॥ ప్రణవరూపాయ, ప ♦ ర్వతిపుత్రికామనః; పద్మమిత్రాయ,
తు ♦ భ్యన్నమోస్తు। జగదుత్థితిలయాది ♦ సకలకార్యవిధాతః;
కాంతేనే, తే, నమ♦స్కరణమస్తు। శ్రుతిశిరోనికరశో ♦ ధితసద్గుణౌ
ఘాయ; భగవతే, సంతతు♦భ్యన్నమాంసి। రాగరోషవిహీన ♦
యోగిమానసలీన; పాదకంజాయ తే ♦ ప్రణతిరస్తు।

గీ॥ వారణాసీనివాసాయ ♦ వారిజాస్త। వహ్నివిధుచక్షుషే, సంతు♦
వందనాని। అన్నపూర్ణావిశాలాంబ ♦ కాచ్ఛహృదయ। నాయ
కాయ, భవంతు మ ♦ న్నతిశతాని॥ ౧౭౬

సీ॥ తలపైన మూఁడుపో ♦ కలఁబోవుచదలేరు; సాగితానొకవింత♦
సలుపుచుండ। వలతేనిమామయాం ♦ దలపై జెలంగుచుఁ; జెలి
మానికపుఁ జెల్వుఁ ♦ గొలుపుచుండ। నఱుతనల్లనిమచ్చ ♦ యా
ల్లోనేరెడుపండు; వలెనుండి నీలంపుఁ ♦ జెలువుఁ గూర్ప। అొమ్ము
నందున వేము ♦ గమ్ములచిలువతా; జందెమై యొకవింత ♦
యందమొసఁగ।

గీ॥ మంచుమలపట్టి తొడపైన ♦ సంచునించ। గాలిదమ్ములపైపై
జే ♦ జేలువాగ్రిలఁ। జిఱునగవుపల్కుతోఁ గూడి♦చెలువొసఁగఁ।
జెలఁగుమిముఁ గంటిఁ జెట్టలఁ ♦ జీల్చుకొంటి॥ ౧౭౭

సీ॥ ఒకవంక నారదా ♦ దికమౌనినికరంబు; సుగుణాలయౌఘంబు ♦
ఘోగముచుండ; నొకట నింద్రాది ది ♦ వ్యకదంబమెల్లప్డు; వర
భక్తితోడ సేవలనొనర్ప; నొకపక్కఁ బరమహం ♦ సకదంబ
ముపనిష; త్సమితిచే సుగుణసంచయముఁబొగడ; నొకచాయ
గాయక ♦ పరికరంబువల్లకీ; ముఖనాదవితతిచే♦ముదముఁగూర్ప;

గీ॥ సన్నపూర్ణావిశాలాక్షు ♦ లంకములను । జెలఁగఁగఁ జేవేల్పు
సన్నిధి ♦ సలరుచుండ; నింపువేరోలగంబున్న ♦ పండివేల్పుఁ
గాంచినాఁ డనఘంబులఁ ♦ ద్రుంచినాఁడ॥ ౧౭౮

చం॥ వినుగనుమాసవ్రుంపు జన ♦ సేకుచముగ్ధమునాసఁబోనఁడ;
న్నునిగమశీర్షభవ్యవచ ♦ నంబును నెమ్మదినమ్మి యిమ్మలం;
గనునభిలాషయుత్కటము ♦ గాఁజనియింపఁగ నేగు దెంచి మీ;
ఘనపదపంకజద్వయముఁ ♦ గాంచి ప్రమోదించితిఁ గాశికాధనా॥ ౧౭౯

శా॥ పంచక్రోశవిశాలమానస్ఫురితమా ♦ ప్రత్యక్షకన్నెట్టేసం;
బంచన్నిర్మలతుంగభంగయుతమై ♦ స్వర్జాహ్నవింగ్రుంకనం;
బంచాస్యప్రవిభా సమానమగు మీ ♦ భవ్యాకృతిం గాంచి నే;
బంచత్సంచితపాపసంచయము నా ♦ శంబందుఁగాశీధవా॥ ౧౮౦

ఉ॥ కాశికినేగియచ్చటనె ♦ కౌతుకినై వసియింతునంచు లో ।
నాశయమున్వహించుటనె ♦ యాయవిముక్తపురీనివాసిల ।
బ్ధేశమహాకృపుండగు స ♦ దంతయుఁ గాదన్నతంబటన్న నో।
యీశ! నినుంగనుంగొనిన ♦ నేగతిఁబోఁగవు పాపపుంజముల్॥ ౧౮౧

సీ॥ మౌళిసంగతగంగ! ♦ మదగజాసురభంగ; మహితకల్మషాపాంగ!♦
మదనభంగ!। విధుశిరోభూషణ! ♦ విశ్వావిశేషణ!; విధిము
ఖామరసంఘప! ♦ వినుతధీషణ! । నిజభక్తజనపాల! ♦ గజచర్మో
త్తరచేల!; కరకంజధృతశూల! ♦ కాలకాల! । నిగమౌఘకం
ఖాణ! ♦ సిరధిచయతూణ!; శరధిజాధవబాణ!♦వరకృపాణ!।

గీ॥ నిఖిలపశురక్షణోత్కంఠ ♦ నీలకంఠ! । సారథీకృతపంకేజా ♦ జాతశీత। శైలకన్యామనోహర ♦ సర్వహర! । పాహివిశ్వేశ! కాశీశ! ♦ పార్వతీశ!॥ ౧౮౨

ఉ॥ కేలకురంగమొక్కమాదిరిగ మొ♦గిముక్కుఁగ్రమ్మియటున్నయట్టిశ్।
న్కాలనుఖజానికప్త్ర కర ♦ కమ్మగు చెల్వమొసంగుచుండఁదా।
సంపుటిగఁ దానిలున్నగు ♦ పాములునే దలఁగాచుచుండఁగ।
నుంగ లెంగిట్టుసఁగోన ♦ ద్రొక్కుచు నిన్నుఁదలంతునిచ్చలున్॥

ఉ॥ పారుఁదలంచిన స్మరను ♦ బాణముఁజేసిన మేల్మిఁగొంగరుం।
గోరివహించిన సురుని ♦ కోమలిఁగూడిన బాలుఁజంపినం।
గోరవధించిన హాసప్రియుని ♦ గూల్చినవోశివ! మీపురంబున।
న్నారణముందుమర్త్యుఁడు యమ♦ప్రభుదండనమందఁడెన్నఁడున్॥

మ॥ అవిముక్తాభిధచే నిలంజెలఁగు నీ ♦ యావాసమందున్న జం।
తువితానంబు నిరంగసంచయమునుం♦ దూర్ణంబుగా వీడుచోఁ।
జెవి నోంకారము నీవు సేరి యుపదే ♦ శింపంగ మోక్షంబునో।
శివ! తానందునటెన్న శక్యమగునే ♦ చెల్వొ భవత్సద్దయన్॥

మ॥ అని కాశీధవువిశ్వనాథు హరిము ♦ ఖ్యస్వర్గిసంఘస్తుతు।
ఘనభక్తి న్నినుతించి నాకిజనతా ♦ కాంతాశిరశ్శల్పసూ।
ననివిష్టభ్రమరీనితానవిలస ♦ న్నాదోల్లసత్పాదకం।
జననాగాత్మజ నన్నపూర్ణనిటులా ♦ సక్తిన్నుతించెన్వడిన్॥ ౧౮౬

—♦ అన్నపూర్ణాస్తవము. ♦—

ఉ॥ బంగరుగిన్నెఁజేతఁగొని ♦ భవ్యదయారసమొల్కునట్టి శ।
మ్ముంగవ నాశ్రితాళిని గ ♦ నుంగొనుచంతట నింకనొక్కచే।
తంగలదర్వితోడ హసి♦తంబునఁ బంక్తులనెల్ల నోదనం।
బుంగిరుణించుచున్న పరి ♦ పూర్ణను నిన్నుఁదలంతుభక్తితోన్॥

మ॥ నతులం బెక్కులొనర్తు భక్తిమెయినే ♦ నానామరానీకమా।
ళితలోద్యన్మకుట స్ఫురన్మణిగణా ♦ ళీకాంతినీరాజితాం।

చితపాదాంబుజ కాశ్రితావనచణ ♦ శ్రీనాక్షితాపాంగకు
న్మితికంఠప్రియ కన్నపూర్ణకు విరిం ♦ చి ప్రోద్భవఖ్యాతకున్॥

శా॥ అంబా! కేశలసత్ప్రసూనమకరం ♦ దాస్వాద నాసక్త రో!
లంబా! సంశ్రితిసంచయావన దయా ♦ లంబా! శిరస్థోడురా
డ్బింబా! రాగలసన్ని జోష్ఠజితస ♦ ద్బింబా! సమద్దివ్యపు
ల్లాంబుప్రోద్భవలోచనాంచిత కదం ♦ బా! నీకుఁ గేల్మోడ్చెదన్॥

సీ॥ మకుటస్థితానేక ♦ మణినిచయప్రభ; ల్దిక్సంతతికిఁ జిత్ర ♦ దీప్తి
నిడఁగ; ఫాలతలోల్ల స ♦ ద్బాలేందురేఖాంశు; లమరసంతతికి
మృష్టాన్న మొసఁగ; మృగమదతిలకంపు ♦ నిగనిగల్ పూర్ణేందు;
గతలాంఛనపుఁగాంతి♦కరణినెగడ; నాశ్రితజనభక్త ♦ హర్షవర్ధన
మహా; కరుణారసాపాంగ ♦ గణ మొసంగ;

గీ॥ నఖిలలోకావనంబగు♦ హాసమొప్ప; బంగరుంగిన్నె నొకహస్త♦
పంకజమునఁ గొని మఱొక్క కరాంబుజం ♦బునఁ బసిండి గరి
టెఁ గొని భిక్షమిడునిను ♦ గంటిమంటి॥ ౧౯౦

ఉ॥ అంబుజసంభవాంగనయు ♦ నంబుజనాభునిభార్యయున్ స్వహ
స్తంబులఁ జామరంబులను ♦ దాల్చి కరంబునుభక్తితోడఁ బా
ర్శ్వంబులఁ జేరి వీవఁగల ♦ సన్మణిసంచయ భాసమాన పీ
ఠంబున నొప్పు నిన్నుఁగను ♦ టంగనుధన్యుఁడనైతి నంబికా॥ ౧౯౧

శా॥ భిక్షాపాత్రముఁ గేలఁ గైకొని త్రుషా ♦ వేశాత్ములంబోలి నేఁగా
దీక్షంబూని నిరంతరంబు సుజనా ♦ ధీనాత్మవై విశ్వసం
రక్షంజేయుట దీవకాదె? జననీ! ♦ గామామణీ! యూ దయా
వీక్షంజూచుచు భిక్షనాకిడుము, దే ♦ వీ! యన్నపూర్ణేశ్వరీ!॥

ఉ॥ వర్ణనఁ జేసి మ్రొక్కెద ♦ శివస్ఫుర దంకతలాంచితాసనో
దీర్ణకు, భక్తకామితవి ♦ తీర్ణకు, సాధుజనానురాగ సం
పూర్ణకు, నంబుజప్రభవ ♦ ముఖ్య సుపర్వచయస్తుతాత్మ స
ద్వర్ణకు, హర్షపూర్ణకు, సు♦వర్ణసవర్ణకు, నన్నపూర్ణకున్॥ ౧౯౩

మ॥ జలజప్రోద్భవముఖ్య దివ్యజనతా ♦ సంసేవ్యమై దివ్యర।
త్నలసన్నూపుర భాసురంబయి సుభ ♦ క్తవ్రాతచేతోంబుజ।
స్థలరత్నంబగు నీదుపాద జలజా ♦ తద్వంద్వమోయంబ! ని।
శ్చలమై మామకచిత్తపేటికవిలా ♦ సంబున్సదా కాంచుతన్॥

కం॥ దుర్గకు, బ్రణమద్దివిష। ద్వర్గకు, నాశ్రితసుభక్త ♦ వర్గమహాం
హో। వర్గకు, నిజహృదయేశ్వర। భర్గకు, నతిఁగూర్తుసుగుణ ♦
వర్గకు, భక్తిన్॥ ౧౯౫

గీ॥ అనుచు నీరీతి నంబిక ♦ వినుతిచేసి। శ్యామలాంబుదసమగాత్రు ♦
జలజనేత్రు। జలధిజాతోల్లసద్వక్షు ♦ బలవిపక్షు। నాశ్రితావను
హరినిట్టు ♦ లభినుతించె॥ ౧౯౬

—♦బిందుమాధవాభినందనము♦—

శా॥ శ్రీకాంతాకుచకుంకుమాంకితము రా ♦ జీవప్రభూతాదినా।
కౌకస్సంచయ సంతతస్తుతము వి ♦ ద్యాధాంతరంభోజమి।
త్రాకారంబసురఘ్నమాశ్రితజనా ♦ ఘాభీష్టదంబవ్యయా।
చ్ఛాకారంబు మదీయచిత్తజలజా ♦ తావేశముంగాంచుతన్॥

చం॥ నతులనొనర్తు భక్తిమెయి ♦ నారద ముఖ్యమునీంద్రసంచయ।
స్తుతునకు నాత్మనాభిభవ ♦ తోయజజాతున కాగమాంతవ।
ర్ణితునకుఁ బాలితాత్మపద ♦ నీరజనుర్వ్యగసక్త భక్తభా।
వితునకువీతరాగసమ ♦ వేతునకుం గుతుకంబుతోడుతన్॥ ౧౯౭

సీ॥ శ్రీదేవి పాదరా ♦ జీవద్వయమునొత్త; నారదమౌని గాం ♦ నము
నొనర్ప। గట్టిపైనఁ దపసేయ ♦ పటము దీపింపంగ; దానిపై
హేమసూ ♦ త్రిముసెలంగ। నాభికంజమునందు ♦ నలువచె
న్నలరార; నురమునఁ గౌస్తుభ ♦ మొప్పుచుండ। శంఖశార్ఙ్గర
థాంగ ♦ సాధనంబులు హస్త; వనజాతములఁజెల్వ ♦ మును
వహింప॥

॥ లలితముఖమున మృగమద ♦ తిలకమొప్ప। దుగ్ధవారాశిమధ్య మధ్యమునవరాహి। తల్పమున హాసమెసఁగ ని ♦ త్యప్రమోద। మందు నినుఁగంటి, మోదంబు ♦ నందుకొంటి॥ ౧౯౯

సీ॥ నీపాదకమలజ ♦ నిని గాంచుటనె కాదె; లోకపావనయయ్యె ♦ నాకధునియు। నీభోగిమ్మ్మలో ♦ నివ్వటిల్లుటఁగాదె; విధివేల్పు గుమిగెల్లఁ ♦ బెద్దయయ్యె। నీసపర్యాసక్తి ♦ నెగడుచుంటనె కాదె; యంభోగి ఘంత లో ♦ కాంబయయ్యె। ఘనభక్తినిత్యంబు ♦ నిను మోయుటనె కాదె; పక్షికి ద్విజరాజ ♦ భావమొదవె?।

గీ॥ ననుదినంబునునీకుకీ ♦ ర్తనమొనర్చు। కలనఁగాదె విరోధాంధుఁ ♦ బహుమలభక్తుఁ। డయ్యె, నీదుప్రభావంబు ♦ నభినుతింపఁ దరమె? నాభోగిలోకదేవ! ♦ తత్త్వభావ!॥ ౨౦౦

సీ॥ తొలిపల్కులనుబ్రోచి ♦ మలనుమూఁపునమోచి; యడుగున నున్నట్టి ♦ పుడమినెత్తి। తనపేరు రముప్రోద్దుఁ ♦ దలఁచుబుడు తఁగాచి; పోటియెయ్యాపెనఁ ♦ బొడవుసూపి। రాచపింతులనెల్లఁ ♦ గ్రాచిరెండై దుల: తలలరక్కసుఁగూల్చి ♦ చెలులఁబ్రోచి। పొగ రుఁబోతులకు మె ♦ ప్పుగఁజెట్టలంజెప్పి; మొఱకుల గుమినెల్ల ♦ నణికివైచి।

గీ॥ చుట్టుకైదువ నొకకేలఁ ♦ బట్టితొంటి। మంచితోవనుగాపాడ ♦ నెంచిపదివి। తంబులుగఁ జెలువ్వమీఱిన ♦ తండ్రికెపుడుఁ। దలను గేలోమ్కమ్పఁగీలింతుఁ ♦ దగినబత్తి॥ ౨౦౧

శా॥ నాథు న్హైమవతీ కళత్రునకు నె ♦ న్నన్భేదమింతైన లే। దేకత్వంబెచెలంగునంచు సుజనౌ ♦ ఘంపాళికిం దెల్ప నీ। వీకాశీపురి నొప్పుచుందువని యూ ♦ హింతుస్రమానాథ! నా। ళీకప్రోద్భవరమ్య నాభిగతనా ♦ ళీకా! దివౌకస్తుతా!॥ ౨౦౨

ఉ॥ వందనమందుకొమ్ము సుర ♦ వందిత దివ్యపదారవింద! గో। వింద! నమద్యమప్రముఖ ♦ విస్తృతయోగనికాయ విద్యమీ।

ద్భృంద! సహారవిందసుమ ♦ పేశల హస్తచతుష్టయోల్లస
న్నందకశంఖచక్రముఖ ♦ నవ్యమహాయుధబృంద! నిత్యమున్॥
మ॥ నిగమాంతస్తుతపాదనీరజ! రజో ♦ నిత్యాహదుర్ధ్యేయధ్యే
యగుణానీకవిహార! హారనిచయో ♦ ద్యద్వక్ష! వక్షోలస
త్సగరాత్మప్రభవోద్భవాత్మతనయా♦ సంయుక్త! యుక్తాత్మవే
దిగణాంతఃకమలస్ఫురత్పద! పదో♦ద్దీప్తాపగా! మ్రొక్కెదన్॥ ౨౦౪
సీ॥ శ్రీవత్సయుతవక్ష! ♦ దేవతాచయపక్ష!; భక్తపాలన దక్ష! ♦
పంకజాక్ష! । నిగమాంతసంచార! ♦ నిజభక్తమందార!; యతి
మనోబ్జవిహార! ♦ యఘవిదూర! । కేయూరకలితాంస! ♦ కిల్బి
షౌఘధ్వంస!; మానిమానసహంస! ♦ మారిరంస! । జనతానుదే
శిక! ♦ జనతాపహారక!; సర్వవాగ్దేశిక! ♦ దివ్యతిలక! ॥
గీ॥ శంఖచక్రగదాశార్ఙ్గ ♦ శస్త్రహస్త। పతగనాయకవాహన! ♦భవ్య
సహన!। మకుటలసదుత్తమాంగ! ని ♦ ర్మలశుభాంగ!। పరమ
కృపనాద్యమాంరక్ష! ♦ పరమపురుష॥ ౨౦౫
చం॥ ఇటులతిసేలదేహుని ర ♦ మేశుని శంకరమస్కరిందుర్రిముడు।
త్కటమగుభక్తిమేనఁ బుల ♦ కల్చెలరేఁగఁగ సంస్తుతించియుం।
తటనటమంతివిఘ్నపున ♦ తంద్రితుఁడై వినుతించనిట్లువి।
స్ఫుటమగు భక్తితోడఘన ♦ మోదమునం బులకల్చెంగఁగన్॥

—♦దుంఠివిఘ్నేశ్వరవినుతి♦—

ఉ॥ వారిజసంభవాదిసుర ♦ వారమనారతభక్తి నేమహో।
దారుని సర్వకార్యములఁ ♦ దానొనరించెమునట్లఁగొల్చి లో।
హారయ ధన్యతంగనెనొ? ♦ యామహనీయుని హస్తివక్త్ర వి।
స్తారపుభక్తిఁగొల్తు విత ♦ తంబగు విఘ్నతతిస్వ్రగింపఁగన్॥ ౨౦౬
సీ॥ పనులకుముందునే ♦ ఘనునెంచుమాత్రనా; పనులెల్లనిర్విఘ్న ♦
తనుజెలంగు। గురుభక్తినిడినట్టి ♦ గఱికపోచలకెయే; వేల్పుతా
నందున ♦ నల్పముదముఁ। గడుఁబేర్మినొసఁగెడు ♦ కుసుముల
మెక్కియు; త్పుకపాళినొసఁగునే ♦ యకలుషుంమశీ। స్వాశ్రితా

ఘుంబిచ్చు ♦ నభివాదనంబుల; కేవేల్పుసెలంగుఁ బ్ర ♦ హృష్టుఁ
డగుచు?।

సీ॥ నేమహాత్మ్యంబుమూషకం ♦ బెక్కితిరుగు?। నగభవాచిత్తకమల
కం ♦ బాప్తుఁడెవఁడు?। శ్రీసుధాంతుస్తున్నెవ్వఁడు ♦ సెలఁగు? నట్టి।
వంతవిఘ్నేశుఁగొల్తు స ♦ కుంఠభక్తి॥ ౨౦౮

మ॥ శివగౌరీప్రియపుత్త్రి సర్వ సురరా ♦ జస్తుత్యచారిత్రి! వి।
ఘ్నవితానాగచయాగ్నిహోత్రి! నిజభ ♦ క్తస్తోమకారుణ్యపా।
త్రి! విధిప్రోక్తపతుంబురుప్రముఖగీత ♦ స్వచ్ఛచారిత్రి! పా।
వనేజ ప్రణమన్మనోంబుభవమి ♦ త్రా! భక్తినిన్గొల్చెదన్॥ ౨౦౯

చం॥ సురచయపూజ్యమవ్యయము ♦ సోమకలాధరమున్నివాంక భా।
సురము మత్త్రిహస్తిముఖ ♦ శోభితమున్వసంచరోపవీ।
తరుచిరమేకదంతలసి ♦ తంబును వామనమున్నిజాశ్రితో।
త్కరసకలేష్టదంబునగు ♦ తావకమూర్తిదలంతు నిత్యమున్॥

మ॥ ఫణిహారత్వమునుంగణేశతయుది ♦ వ్యస్తోమపూర్వార్చ్యతా।
గుణమున్వారిదయూరసప్రథిత దృ ♦ క్కల్మిత్యహర్షంబునో।
గణపా ! నీపితనుండిచేరెనిను ని ♦ క్కంబిద్ధదేమన్నఁగా ।
ఘణమందుండెడి సద్గుణప్రతతి కా ♦ర్యంబుందగంజేరదే?॥ ౨౧౧

శా॥ ఆదిన్వామపతీశపుంజు మహిలో ♦ నగ్రత్వముంజెంది యా।
మోదంబుల్తెట్టమెచలంగఁ దనకుం బూర్వంబునందున్న యు।
య్యాదిస్థానమొసంగెనీకన గణా ♦ ధ్యక్షా! హరిన్నిర్జయ।
శ్రీదీపింపఁగనుంచుతండ్రి సుతునా ♦ రీతింబొసర్పంగదా॥ ౨౧౨

గీ॥ తగినభక్తినిభక్తవి ♦ తానమిడిన। గతికిపోఁదలకును మోద ♦
కంబులకును। ముదముఁగని సర్వకామిత ♦ ములనొసంగు। నిన్ను
భావింతు, సేవింతు ♦ సన్నుతింతు ॥ ౨౧౩

కం॥ ప్రణమత్ప్రత్యూహ నివా। రణచణకరుణాకటాక్ష ♦ రంజితుఁ
జింతా। మణిపీఠనిష్టుమోదక। గణకరు నిభవక్త్రునిన్ను ♦ గణు
తింతుమదిన్॥ ౨౧౪

గీ॥ అనుచు నురుభక్తి ఢుంఠిగ ♦ జాస్యుఁ గొలిచి । పరమపావనమైన
యా ♦ పురమునందు । నున్న వేల్పులకడ కేగి ♦ యురుతరంపు ।
భక్తి విలసిల్లఁ జేసె స ♦ పర్యలనట॥ ౨౧౫

చం॥ అనుదినమిట్లు నాకధుని ♦ యందవగాహము నాచరించి భ ।
క్తిని జలజాలయేశముఖ ♦ దేవసమర్చితుఁడైన విశ్వనా ।
థుని పదకంజయుగ్మమును ♦ దుష్టిని గొల్చుచు సర్వలోకపా ।
వనమగునట్టి క్షేత్రమున ♦ వాసమొనర్చుచునుండె నంతటన్॥

—♦ఒక విప్రకుమారుఁడు శంకరుం గోరి యతియగుట♦—

చం॥ తనవగు మేని చెల్వమున ♦ తత్ప్రచయాశను ధిక్కరింప న ।
బ్జనిభ విలోచనంబులు వి ♦ భాసిలుచుండ నధీత సర్వవే ।
దనిచయుఁడైన యొక్క వసు ♦ ధాత్రిజశాత్మజుఁ డేగుదెంచె స ।
ద్ఘనుఁడగు శంకరార్యగురుఁ ♦ గాంచఁదలంచి యనన్యచిత్తుఁడై॥

శా॥ వైరాగ్యంబున భార్యఁ గైకొనక స ♦ ర్వత్యాగముం జేసి వి ।
స్తారంబై కడు దుస్తరంబయిన సం ♦ సారాంబుధిన్ దేశికో ।
త్కారుణ్యోడుపమెక్కి సత్వరముగా ♦ దాఁటంగ లోనెంచి త ।
ద్ద్వారి ప్రోద్భవతుల్య పాదములపై ♦ వ్రాలెన్ ద్విజండత్తతిన్॥ ౨౧౮

గీ॥ వ్రాలి లేవకయున్న య ♦ వ్వర్ణివర్యుఁ । బరమ కరుణాబ్ధియైన
శం ♦ కరగురుండు । లేవఁగా నెత్తి హర్షక ♦ లితముగునట్టు । పలికె
నత్తఱిఁ బేర్మిదై ♦ వారనిట్లు॥ ౨౧౯

ఉ॥ బాలుఁడవైయుఁ బ్రౌఢఁగన ♦ బాలమనీషివినై యనేక వి ।
జ్ఞాలియుసట్టులొక్కఁడవు ♦ నైయు నసత్తమభావసన్మతివై ।
బాలక! తోఁచె దెవ్వఁడవు? ♦ వాసమదెయ్యది? ధైర్యమూనినీ!
వీలలి రాఁగఁ గారణము ♦ దెద్ది? వచియింపు నిజంబుగా నిటన్॥

గీ॥ అనుచుఁ బృచ్ఛించు శంకరా ♦ చార్యుఁ గాంచి । యుత్తరజ్ఞుండు నా
భూసు ♦ రోత్తముండు । సెప్పెనురుభక్తినిట్లు దే ♦ శికవరేణ్య! ।
వినుము మామకమైనట్టి ♦ వృత్తమనుచు॥ ౨౨౧

ఉ॥ ధారుణ్యామరుత హారిపద। వాంజయుగభక్తిమూల ♦ భవ్యో
దక కా। వేకతీర్థగవాళా। ఖ్యారాజద్దేశమందుఁ ♦ గలదు గృహ
మయా। ౨-౧-౨

ఉ॥ పెద్దలఁజూచువేశ్యఁ బృథి ♦ వీస్థలినెల్లఁబరిభ్రమించి యీ।
ప్రొద్దున సంగిరీమంబుగ సు ♦ పుణ్యాతసేయుచ కేగుదెంచితి।
స్వప్నసలేసపుస్మృతి ము ♦ హాంబుధిముగ్గతిఁగింటి క్షితినం।
చన్తసుఁబొరగామి గ నో ♦ సర్వము దేశవర్య! సనన్నిగ॥

మ॥ గుణదోషంబులపూట నెన్నక సుధా ♦ కరాలంకరపోష్యంగద్య।
గ్గణకోణంబులఁజూపు సన్నుతుచుకో ♦ క పారిస్త సంఘన్నదు।
ర్గుణదీనుందయనోగురుప్రవర! కా ♦ రుణ్యాంబులేకెన్నవో।
గణుతింజెందవ వేయువేలకరుణా ♦ ఖండాంబురాశిప్రథన్॥

మ॥ ననుఁదూర్ణంబుగఁబ్రోచెదేని యగుదీ ♦ నస్తోమకారుణ్యము।
త్తనితాంతోన్నతకీర్తిరాశియగుచుం ♦ దానీకు నైశ్వర్యమౌ।
తునిఁగైకొన్న లభింప జెట్లనిసఁ బా ♦ థోదంబడారిన్ సువ్య।
ప్తినిడన్ మెప్పునుగాంచినట్లు జలరా ♦ శింగాంచదెన్నోండ్లనన్

ఉ॥ కామముఖారివంచితము ♦ గావున నీచమునున్నశర్మదో।
చ్చామలధీవిహీనమును ♦ నావిధిలోకమునౌ ప్రపంచము।
న్నామతిత్వద్వచోవిభవ ♦ నవ్యసుధాబ్ధిసదబ్జపత్రపా।
హామలవారినాడుచు సు ♦ హాసముతోఁగనుతన్ గురూత్తమా

ఉ॥ భానునివేశ్మముందుహీన ♦ భానునివేశ్మము నిందునిల్లువై।
శ్వానరుగేహముం దనదు ♦ వాసమునాశుగసద్మమున్ స్వయం
భూనిలయంబుఁ ద్వద్వచన ♦ పుంజసుసత్తన కవ్యయాద్వయ।
ధ్యానికిలన్విరాగ ఘన ♦ తాహరకౌతుక మీయ వెన్నడున్॥

చం॥ పెలుపలికెంతొ చక్కనిష ♦ వింగనుపట్టి మతిస్ఫురించుతో।
య్యలిమొదలైనయట్టి విష ♦ యపరితతు ల్విషవల్లికా ఫలం
బులబలెనుంట నెప్పుడును ♦ మోదమొనర్పవు రంభవైన గు।
బ్బలకవఁగేలఁగూర్చు సుర ♦ పస్థలదాంచిత మపరిశస్యమా॥

కం॥ అంచితపుణ్యోద్యజ్జన। సంచయము విరక్తయోగి ♦ చయముల
సితయునౌ। కాంచనగర్భస్థలియును। సొంపంగా నాదరంబు ♦
సేనయదునాచేఁ ॥ ౨౨౯

చం॥ శివమిమనట్లు దేవర వ ♦ చించెనువల్కు చకోరరాజి చం।
చువుల సుధాంశుఁగ్రచ్చఁగవ ♦సుంధరపైఁబను నాసుధాసుధా
రవతెఁజెలంగు నెవ్వను ధ ♦ రాస్థలి నట్టిభవద్వచోరుచి।
న్స్రవణపుటంబులంగొనితి ♦ రంబుగఁగ్రోలెదనార్య! మాటికిన్
శా॥ ద్వ్యానాభూశినసంబు నుత్కట యశో ♦ వ్యాసంగికస్వస్తిపూ।
ర్వావిర్భూతతపస్సుపక్వఫలమూ ♦ ధ్యాకర్షకంబున్భవ।
శ్రీవైరస్ఫారితంబు దీనజన రా ♦ జశ్రీకరంబౌ భవ।
త్సేవందక్షతనంది తత్పరతమ ♦ చ్ఛేతోంబుజంబొప్పెతన్॥ ౨౩౧

గీ॥ సంసరణబంధరోగ భీ ♦ శాంతికొఱకు। దేవ! సేవ్యుండవీవెమా ♦
కీవసుమతి। వెజ్జులకుమౌళిమణివని ♦ వేదమనిన। శివునియవతార
ముగుచుఁ బ్రసి ♦ సిద్ధిఁగనుట॥ ౨౩౨

కం॥ అనిపల్కెను విప్రకుమా। రునికిడెదయుత్రోడ శంక ♦ తుండు
యతిత్వం। బును మహితులందురలవా। నినె శ్రీగురుముఖ్య
శిష్యు ♦ నిసనంమునిఁగన్॥ ౨౩౩

చం॥ భవజలరాశిదాఁటిరెయొగిఁ ♦ బారముఁజేరఁగఁగోరు నాకుఁబో।
తవణిగ నుత్తముండవయి ♦ ధన్యతఁగూర్పుమటంచువేఁడు వి।
ప్రవరసుతున్సదాశ్రమవి ♦ భాస్వరనావికఁజేర్చి సత్కృపా
ఖ్యవిపులదండముంగొని సు ♦ ఖంబుగఁ బారముఁజేర్చె నొజ్జ
యున్॥ ౨౩౪

గీ॥ ఇమ్మహాత్ముని సేవింప ♦ నెవ్వరేలను। దేవతాంశలఁబుట్టి రో ♦
యావరిష్ఠు। లందరీ గురుశిష్యత ♦ నటనెయతి వి। రాగులై లో
కృగతిఁగూడ ♦ బాగుగఁగన॥ ౨౩౫

ఉ॥ వ్యాఖ్యయెమానముత్తర వి ♦ వర్జితులై దళదంకురాభశం।
కాఖ్యకళంకులైన యత ♦ ఘాత్ములు విశ్వపవిత్రకృన్మహా।

ప్రిఖ్యులు వామదేవముఖ ♦ రప్రియయస్కులు శిష్యులే మహా
ప్రిఖ్యులక మ్మహాత్ముఁడు ధ ♦ రాస్థలినంచె వినేయరక్షకై ॥

ఆ॥వె॥ సకలభక్తలోక ♦ సంఘోద్ధృతి నొనర్చ। నవనిఁజెందినట్టి ♦
భువనగురుని। ధాత్రిభావమంది ♦ సకలసత్త్వములైన। తద్దుజెల్ల।
మిగుల ♦ ధన్యులుకద॥ ౨౩౭

మ॥ పురుషార్థార్థులకాయహీనుఁడు సువా ♦ క్ప్రంజంబుచే హర్షమే।
ర్పటుచున్నంతత కల్పితార్థముల న♦ వ్వాల్మీకియుంగూర్చుఁదాఁ
జిరకాలార్థదమైన సూత్రితతిఁ గూ ♦ ర్చెంగాదె వ్యాసుండుశం
కరసద్దేశికుఁడోకృతార్థతఁగనం ♦ గాఁజేయుశీఘ్రంబుగన్॥ ౨౩౮

కం॥ హరితుల్యమహిముఁడౌ శం। కరుఁగొల్చుచుఁ గాశికా న ♦
గరవాసులు వం। కరత్రోవఁబోవు తమమతి । నురువరగుణఁగా
నొనర్చి ♦ దుర్వారలోసన్॥ ౨౩౯

ఆ॥వె॥ కిరణవితతినొప్పు ♦ సరసిజాప్తునియట్లు। విరులనెసఁగు దేవ ♦
తరువుమాద్రి। నేత్రతతినివృత్త ♦ శత్రుఁడెట్లువ్విధిఁ। జెలఁగె
శిష్యపాళి ♦ చేగురుండు॥ ౨౪౦

గీ॥ అట్టిశిష్యులు తనుఁగొల్వ ♦ నంతశంక। రుండు నొకనాఁడు త్రి
పురవి ♦ రోధిఫాల। లోచనాగ్నిస్ఫులింగాభ్వ ♦ సూచనంబుఁ।
దపనకాంతశిలంగాంచి ♦ ధరనెనంగ॥ ౨౪౧

చం॥ ఉరుతరసంచయంబునమ ♦ హోదధిపూరమునున్నృజించు భా।
స్కరుఁడను నిందిజాలికుఁడు ♦ సద్ద్యుతినుద్విభార్ణ్వరత్నబ।
ధరసనుస్వాంశుజాలకముఁ ♦ దా జొరఁజేసి యనంతరంబుభా।
స్వరశిఖిపింఛమున్సకల ♦ వర్ణయుతంబుగఁ జూపుచుండఁగన్॥

ఉ॥ తమ్ములలోన హంసతతి ♦ దాఁగఁగ దివ్య సరోవరాంబుమ।
ధ్యమ్మున మీనముల్చొరమ ♦ హాతరుకోటరపాళిః బక్షిజా।
లమ్ములు నిద్రవోవఁగని ♦ లాధరకంధరసంతతిన్మయూ।
రమ్ములుసేరిసుప్తిని ది ♦ రంబుగరావవిహీనమైకనన్॥ ౨౪౩

కం॥ దినమధ్యభాగమందును। ఘనకంజోత్పలపరాగ ♦ కలితయునౌ
స్వ। ర్ధునిఁగూర్చి వెడలెనాహ్నిక। మును బావనవేదవిహిత ♦
ముఁగనొనరింపన్॥ ౨౪౪

—♦ చండాలరూపమున శివుఁడు శంకరునెదుర్కొని పరిశీలించుట ♦—

కం॥ చనుచును శంకరుఁడురుఛీ। తినిగొల్చెను శ్వానసంత ♦ తియుఁ
దనతోఁ। గనెదురవచ్చెను మాలనిఁ। గని తొలఁగుమటన్న
యతిని ♦ గనియనెనతఁడున్॥ ౨౪౫

గీ॥ ఏకమనియును సాంగత్య♦ హీనమనియు। సత్యవిజ్ఞానసుఖరూప♦
నిత్యమనియుఁ। బలుతెఱంగుల నిగమమా ♦ ర్గులువచించు।
నాత్మనువిభేదమెన్ననీ ♦ కకట తగునె?॥ ౨౪౬

గీ॥ దండమండితకరులై క ♦ మండలములఁ। గొనుచుఁ గాషాయ
వస్త్రంబు ♦ లనుధరించి। జ్ఞానవాసనలేక వే ♦ సములనెగ్గృహ।
గతులఁ గొందఱు వంచింత్రు ♦ గద; ధరిత్రి॥ ౨౪౭

చం॥ తొలఁగుమటన్నపల్కెదకుఁ♦దోఁపఁగఁబల్కుముదివ్యరేణ్యయు
గ్గలమగుదేహమొక్క తొలఁ ♦ గందగునట్టిది? లేకదేహియా।
తొలఁగుట! దేహమన్నయెడఁ ♦ దోఁచునెకో! విభేదమింకదే।
హములెయనవస్త్రిష్టసాక్షులకు ♦ నున్నె విభేదము సంయమీశ్వరా

ఆ॥వె॥ పర్త్యగాత్మయందుఁ ♦ బారుంభుమాలనాఁ। దగునెభేదముం
చఁ♦ద ద ! నీకు। గంగయందుమద్య♦ఘటమునందును దోఁచు।
వేడివెలుఁగు కనునె ♦ భేదమవని?॥ ౨౪౯

ఉ॥ మేనులనెల్లఁదానయియ ♦ మేయుఁడునై యశరీరియౌచుఁబ్రా
చీనతఁబూర్ణతంగనుఁబ్రి ♦ సిద్ధుఁడొకండనిలోఁదలంపలే।
కేనె పవిత్రుఁడద్విజుఁడ ♦ నీవనమాలవు పొమ్మటంచు లో।
నూనఁగరాని యాగ్రహము ♦ నొందెదవేటికి సంయమీశ్వరా॥

గీ॥ ఆద్యమవ్యక్తమున నంత ♦ మతివిశుద్ధ। మైన రూపంబునకట!
మో ♦ హమునమఱచి। యేన్న చెవియట్లు స్థైర్య వి ♦ హీన
మైన। యాతనువునందు మమత నీ ♦ కెట్టులొదవె?॥ ౨౫౧

గీ॥ ముక్తిపథమైన సద్విద్యఁ ♦ బొందియున్నఁ। దుచ్ఛమైయొప్పు జనసంగ్రి ♦ హేచ్ఛమహిని। నకట! మాయావివరుఁడై న ♦ యమ్మహాత్ముఁ। మాయఁ జొచ్చెద రెంతటి ♦ మహితులైన॥ ౨౫౨

కం॥ అనిపల్కి యంతనంత్యజుఁ । డును విరతిం జెందఁగాఁగ ♦ డుంగనునాశ్చ। ర్యనియతుఁడై సత్యవచో। ఘనిశంకరుఁడంత్యజాతుఁ ♦ గనియిట్లనియెన్॥ ౨౫౩

గీ॥ ఓనపుఙ్గవవర్య! స♦ద్భావమొప్ప। నీవిపుడువల్కినదియెల్ల♦నిజమెసుమ్ము। వీఁడుఛండాలుఁడనుబుద్ధి ♦ విడితినాత్మ। విదుఁడవగు నీదుసద్వాక్య ♦ వితతినిపుడు॥ ౨౫౪

ఉ॥ అందఱు నాగమాంతనిచ ♦ యంబు నెఱుంగుదురందఱిందిృయాళింపగ గెల్చి సన్మనన ♦ లీలఁజెలంగెదరంద ఱాత్మలో। నందమహాన్మికాయమున ♦ నారతము న్నమకూర్తురందఱానందముఁశోనభేదధిష ♦ ణంబొనరించుచునుందు ౹విజ్ఞులై ॥ ౨౫౫

గీ॥ దృఢతరేహనెసంగెడు ♦ నెవరికీ జ। గంబుసర్వంబునాత్మయై ♦ కనఁగనగునో?। వారుద్విజులైనఁ గడజాతి ♦ వారలైన। నిరత వంద్యులెయనుదృఢ ♦ నిష్ఠనాకు॥ ౨౫౬

గీ॥ హరియె మొదలుగఁదెరంబురాఁగ ♦ వఱకునొక్క। చితిగ నెవనికిఁ దోఁచునో ♦ సతము జితియె। నేనులేదన్యమనునొయే ♦ మాన వాగ్ర్యుఁ। డతఁడుఁ బల్కుసుఁడైన నా ♦ కగునుగురుఁడు॥

గీ॥ విశిగనెటనెటనయ్యి యి ♦ విషయములను। జూచునప్పుడు నే బోధ ♦ తోఁచు? నఖిల। మునునశింపఁగ మిగులు నా♦బోధమె యదె। నేననుచుఁబల్కు నరుఁడె నా ♦ కెపుడుగురుఁడు॥ ౨౫౮

మ॥ అని యామాలనితోఁడఁబల్కుచు సువి ♦ ద్యాదేహుఁడాతం డుమోౢ। లనునయ్యంత్యజుఁగాంచఁడయ్యె నిఁకథా ♦ లస్ఫూర్జ దేశాంకశో। భుని రూపస్ఫురదాగమావృతుని శం ♦ భున్దివ్య మానీందరిహ్ని। ద్వనజాజ్ఞాప్తుని విశ్వసృణ్ముఖ సుప ♦ ర్వస్తోమ యుతుంగనెన్॥ ౨౫౯

---◆ ప్రత్యక్షమైన శివుని శంకరుఁడు పొగడుట. ◆---

గీ॥ అక్షిగోచరుఁడైన య ◆ య్యష్టమూర్తిఁ। జూచి భయభక్తి
విసయవి ◆ శుద్ధధృతిమ। ఒంబులెసఁగఁగ శిష్టేష్ట◆తనుజలంగు।
శంకరాచార్యుఁడిట్లని ◆ సంస్తుతించె॥ ౨౬౦

ఉ॥ దాసుఁడనీకు దేహపుమ ◆ తంబునశంభుఁడ! జీవదృష్టినో।
వాసరనాయకేందుహుత ◆ వాహాకలోచన! యుష్మదంశసం।
భాసురజీవుఁడన్నతత ◆ భావ్య! యభేదమె యాత్మదృష్టిచే।
నోసకలాత్మకా! మనల ◆ కున్నది శాస్త్రవినిశ్చితంబిదా॥

సీ॥ లోకంబుదేనియా ◆ లోకంబునను లోన; వెలిఁగూడ సతతమ్మై ◆
వెలయుచుండు। నీరేమజగముల ◆ నెద్దానినిండాఁపఁ; బేటికయును
నట్టి ◆ మాటలేదో। యమలకాంతిననార ◆ తముసొప్పనెద్దాని;
రాయంగ నొరపిడి ◆ ఊయిలేదో। యేకాంతమునయోగి ◆ లో
కంబుదేనికై; యత్నంబొనర్చునో ◆ యనవరతము।

గీ॥ తన్మహాశబ్దలక్ష్యమై ◆ తనరితత్త్వ। దాచ్ఛలక్ష్యమునొచు స◆
ర్వాగమాంత। భూషయగునట్టి సచ్చిత్స్వ ◆ మునకునిరత। మును
సమర్పింతుఁ గేలుమో ◆ డ్పునురుభక్తి॥ ౨౬౧

సీ॥ సకలసత్కృత్య బో ◆ ధకమైనశాస్త్రంబుఁ; జదువనేరనియట్టి◆
జన్మమేల?। శాస్త్రంబులోఁ బ్రియో ◆ జనమేమి గురువర్య;
కరుణారసమొకింత ◆ కలుగకున్న?। సద్గురుకరుణా ర ◆ సంబేమి
యొనరించు; జ్ఞానంపువిభవంబు ◆ లేనియెడల?। జ్ఞానవైభవ
మున్నఁ ◆ గలుగునేయాలంబ; మిలలోనఁబరతత్త్వ◆మలరకున్న?।

గీ॥ ధరణినాశ్చర్యధిషణ యే ◆ పరమతత్త్వ। మునకునావలనెసఁగదో◆
పూర్ణమైన। యట్టిస్వాభిన్నపరమాత్మ ◆ కనవరతము। నమ్రశీ
ర్షుండనై కూర్తు ◆ నతిశతంబు॥ ౨౬౩

చం॥ అని భగవానునీశునిఁ బ్రి ◆ హర్షవశస్రవదచ్ఛబాష్పపూ।
ర్ణనయనుఁడై యుదారవచ ◆ నంబులచే వినుతించుచుండ్రినా।
మనిచయముంబొనర్చు యతి ◆ మాన్యుని శంకరమస్కరీంద్రునా

మనియతిఁ గాంచుచు స్నబవాు ♦ మానముగాననెనయ్యుమే
శుఁడుడ॥ -౧౬౪

—♦బ్రహ్మసూత్రభాష్యనిర్మాణమునకయిశివుఁడాజ్ఞ యొసఁగుట.♦—

చం॥ మునివర! యస్మదాదిపద ♦ ముంగనినాఁడవు నీదునిష్ఠ శో।
ధనమొనరింపఁగాఁబడిరె ♦ ధన్యుఁడవై తివి వ్యాసుఁబోలె నీ।
వును మదనుగ్రహంబునను ♦ భూస్థలిఁబాత్రమవై యనారతం।
బునెనఁగి యోనదగ్రచర! ♦ మోదమునందెదుగాకవీకమైఁ॥

సీ॥ అనుశిష్టుఁడగు వ్యాస ♦ మునివర్యుఁ డాగమా; వలినిభాగించి
యా ♦ వలఁ బ్రహ్మ। మునఁ గాణభుజసాంఖ్య ♦ ముఖముకౌ
కుమతంబు; లను సమూలవినాశ ♦ మును గనంగఁ। జేసిధాత్రి
స్థలిఁ ♦ జెలఁగెను బ్రహ్మ సూ; త్రంబులంజేసి య ♦ శంబు
నెనసెఁ। దాదృశబ్రహ్మసూ ♦ త్రములకుఁగలిదోష; మునవేవ
వచనము ♦ లుప్పుఁడొనాల్గొ।

గీ॥ బలనుఁగూర్పంగ మూర్ఖులు ♦ భాష్యముల ర। చించిరాభాష్య
ములు విజ్ఞ ♦ సంచయంబు। చేత దూష్యతఁగనె నీ ధ ♦ రా
తలంబు। నందు సద్గుణగణ్య! సం ♦ యమివరేణ్య!॥ -౧౬౬

గీ॥ అందుచే వేదశిఖరార్థ ♦ బృందవిదుఁడ। వైన నీవిప్పుడాదుర్మ ♦
తాళినాంచి। వేదసుబలితయు క్తిమ ♦ ద్విమలసూత్ర। భాష్యము
నొనర్చెదవుగాక ♦ ప్రాజ్ఞవర్య!॥ -౧౬౭

మ॥ అనవద్యంబయియొప్పునట్టి భవదీ ♦ యంబైన యాభాష్యమా
ఘనవాహాప్రముఖామరప్రతతిచేఁ ♦గాంచుంగఃుంబూజనిం।
కనజోద్యత్సభఁగూడసుత్కటవిరా ♦ గపోల్లసద్విత్సము।
ర్చనముంగాంచుఁజెలంగునిద్ధరణినా ♦ చంద్రార్కతారంబుగఁ

ఉ॥ భాష్యమునుంబొనర్చు పిద ♦ పన్నవగుప్తుని భాస్కరున్నదు।
ష్ప్రేష్యుని నీలకంఠునిన ♦ భీతుఁబ్రభాకరుమండనార్యుని।
న్నూహ్యమతస్థపండితులఁ ♦ దుష్టినిగెల్చి మహాద్వయేష స।
త్ప్రేష్యయుతుండవై ధరన♦ భీతినొనర్పుము తత్త్వబోధముఁ॥

కం॥ పరత త్త్వమార్గరక్షణ। కొఱకట నటవిఘ్నతిమిర ♦ కుంఠనహా
రుతో। వరశిష్యులనుంచియు వి। ద్వర యంతటనన్నుఁజూడ ♦
వచ్చెదవుసుమీ॥　　౨౨౦

గీ॥ ఇట్లు ఘనదయనొప్ప మ ♦ హేశ్వరుండు। శంకరుననుగ్రహించి
పాఠ ♦ జదువులగుమి। తోన గోచరుఁడయ్యె నీ ♦ మానియుఁ
జన। నభ్రగకుశిష్యతతితోడ ♦ నక్కజపడి॥　　౨౨౧

గీ॥ అభ్రగంజేరి యాహ్నిక ♦ మాచరించి। యాశుగురునెన్నగుణ
వారి ♦ రాశియైన। శంకరార్యుని చిత్తంబు ♦ సకలలోక। హిత
ముగాభాష్యమునొనర్ప ♦ నెంచెనప్పు॥　　౨౨౨

మ॥ అవిముక్తేశ్వరునుండి భాష్యమును వ్రాయన్కనింగాంచి యు
య్యవిముక్తాఖ్యపురంబునుండి వెడలె ♦ న్స్వర్గంబుతో నాద్విజా।
తనరుండంబుజకుట్మలాంతర నిరు ♦ ద్ధంబై నమత్రాళి యు।
య్యవరోధంబునువీడి హర్షకలితే ♦ హంబొప్పు చందంబునన్॥

గీ॥ ఉర్విసద్వైతశాస్త్ర వి ♦ త్సార్వభౌముఁ। డైనయాశంకరుండేగు♦
నను చుఁగుర్తు। మెట్టవిధుఁడనుగొనఁగును ♦ బట్టు దిగ్వి। నిత
యుఁజామరముంబురో ♦ ద్యతిమిషఁగొనె॥　　౨౨౪

—♦శంకరుఁడు బదరికావనమునకరిగి భాష్యములు వ్రాయుట♦—

గీ॥ అమరమనుజంతశాంతిోత్త ♦ రాశఁదక్క। నొంపుదిశకేగవాంఛ
లే ♦ కుంట నచటె। తీర్థములనెల్లఁగొల్చుచు♦ దివ్యసేవ్య। బదరి
కావనికేగఁదా ♦ నెదఁదలంచె॥　　౨౨౫

చం॥ ఒకటమహోష్ణమై మఱియు ♦ నొక్కట శీతమునై మఱొ
క్కచో।
నకుటిలమై మఱొక్కట మ ♦ హాకుటిలంబయి యొక్కచోటకం
టకయుతమాచు వేఱొకయె ♦ డంగతకంటకమైయు మార్గమ।
ర్త్యకుమతియట్టులుండెను ప ♦ థంబునశంకరయోగితాఁజనెన్॥

మ॥ పరమాత్మంగతబాధనక్రియునిఁగా ♦ భావంబులోనన్నిరం।
తరముంజూచెను శంకరార్యుఁడు సహం ♦ థస్తోముఁడై తాఫలో

త్కరముఁ బ్రోక్షణఁ జేసె దివ్యజలముం ♦ దాని నె బ్రతింబోయె సే।
దరోఁగూర్యంగన లేదె నొక్కగతియూ ♦ తంచేయుకాలంబునన్

॥ ఇటులా శంకరుఁ డెంతొ దివ్యచని తా ♦ సేవించె కేతాచలో।
త్కట హేమప్రసవ సుత్సవ దత్తి వరి ♦ తంబాచు ఫలత్సురీ।
పటుసంఘంబున నొప్పునట్టి వరచే ♦ భవ్యంబునై పుణ్య సం।
ఘటకంబౌ బదరీవనస్థలము నా ♦ నెస్తోమసంస్తవ్యమున్॥ ౨౭౮

॥ నారాయణ నామ ♦ నామంబులను వాల్చి; శ్రీనాథుఁ డెచటఁ
దాఁ ♦ జేసెఁ దపము?। యమునియమ యోగసా ♦ ధ్యములకు యోగజ్ఞ
సం; యమిలోకమెచట నా ♦ సమునొసర్చు?। నంబుజప్రభవ
ము ♦ ఖ్యామరస్తోమంబు; నకునెద్ది హర్షదా ♦ యకముసతము।
వీక్షణమాత్రనే ♦ సుక్షేత్రములనొప్పుఁ; బాపసంతమసంబుఁ ♦
బాపఁజాలి?।

॥ యెచట బదరీమహీభవ ♦ పరిచయమొప్పు?। నెద్దిసర్వార్థధర్మాళి ♦
నెసఁగునెపుడు। నైరముసుపీడ యెచట స ♦ త్త్వములు మెలఁగు?।
నట్టి బదరీవనిం జేరె ♦ సవనిసురుఁడు॥ ౨౭౯

వం॥ అగణితమైన ఖేదమును ♦ నారిటనేడిటఁ బొమ్మి దింటిచే।
తఁగనిపరాత్మగుర్తెఱఁగ ♦ తద్వనిలోన సమాధినెప్పుడా।
నిగణముతోడ శంకరుఁడు ♦ నేకవిధంబుల నాగమాంతగా।
ర్థగుణము నెన్నిచేసె మధు ♦ రంబు గభీరముసోనుభాష్యమున్

॥ తనదుద్వాదశమైన హా ♦ యనమునందు। భవ్యముగభీరమగు
సూత్ర ♦ భాష్యమునురచించి జగతీతలాంచిత ♦ సంచయమున
కెల్లనుతిపాత్రుఁడయ్యె మ ♦ హీసురుండు॥ ౨౮౦

॥ హస్తతలప్రకాశిత స ♦ దద్వయతత్త్వముగాఁ జిరంతనా।
శస్తదురంత మోహమును ♦ జయ్యనఁ బాపెడునట్లు సద్గుణో।
ఘస్తుతిపాత్రమై పరఁగఁ ♦ గానటఁ దానొనరించె సంయమీ।
శస్తుతుఁ డాతఁ డాయుపని ♦ షత్ప్రచయంబునకున్ సుభాష్యమున్॥

ఉ॥ సూరినుతుండు శంకరుఁడు ♦ శోధనఁజేసి రచించెఁ బాహుహో।
భారతసారభూతభగ ♦ వత్పరిగీతలకు న్సుభాష్యము।
న్నీరహితాతిదూరగము ♦ దివ్యమునైన సనత్సుజాతమా।
నీరితగీతకున్సలిపె ♦ నెక్కుడుమాధురిఁ గ్రాలు భాష్యముల్॥

గీ॥ అంత నరసింహతాపనీ ♦ యమునకర్థ। భాష్యముసొనర్చి
యర్థవి ♦ ద్వరుఁడు వినిఁ। నజ్ఞతాపాశముక్తులై ♦ యతులు
విరతి। నందుకరణి ననంఖ్యకో ♦ శాంతిఁజేసె॥ ౨౮౪

కం॥ శ్రీశంకరగురురవిశో। భాశీలుండగుచు న్సూ ♦ భాసిల్లఁగదు।
ష్టాశయకృతభాష్యతమో। నాశంబొలనర్చె దుర్మ ♦ నశ్శశిదుచిత్రోక్॥ ౨౮౫

ఉ॥ పిమ్మట నాయతీంద్రుఁడతి ♦ పేశలమై పరతత్త్వవాక్య జా।
లమ్ములకున్దివాకరచ ♦ లత్తరుణాంశులకున్మహాసము।
దిమ్ములటు లపరోక్ష్యమయి ♦ రంజిలునైజసుభాష్యముంగృపా
సమ్మిళితాంతరంగుఁడయి ♦ చక్కఁగఁజెప్పె వినేయరాజికిన్॥

—♦శంకరశిష్యుఁడగు సనందనుఁడు పద్మపాదుఁడైన విధము.♦—

గీ॥ ఆత్మశిష్యహృదంబు జా ♦ తార్యుఁడైన। శంకరయమీంద్రు
సన్నిధి ♦ శమముఖసుగు। ణములతో నొకకొంత స♦వందనాది।
ముఖ్యశిష్యాఘమాభాష్య ♦ ములఁబఠించె॥ ౨౮౭

గీ॥ ఆవినేయులకన్నఁ దా ♦ నధికనియతుఁ। డగు మఁబూర్వశరీతా
త్మీయ ♦ నిగమంబుల్యు। గహనకగమార్థమెఱిఁగెను ♦ కౌతుక
మునఁ। దలఁచెమరలసనందనుఁ ♦ డెలమిఁజదువ॥ ౨౮౮

చం॥ తననుపదాబ్జయుగ్మమున ♦ ద్వంద్వవిహీన సుభక్తిపౌసనం।
దనుఁడురుసత్కృపాయుతమ ♦ నంబుననాగమ మార్గిగోష్యసం।
ఘనిధిసుకోశమాతనదు ♦ గ్రంథముపంతేయుమూఁడుమాఱులా।
ఘనయతివర్యుఁడొప్పెసఁగఁ ♦ గాఁ బఠియింపఁగఁజేసెపత్తటిన్॥

గీ॥ అట్లు దశావు సనందను ♦ నందునీర్ష్య। నాకులమనస్కులగు నిత ♦
రాశ్రితులకు; ననుపమతదీయసద్భక్తి ♦ నపుడు తెలుప। నాతనిం
బిల్చె గురుఁడభ్రి ♦ నాన్యతటగు॥ ౨౯౦

ఉ॥ పారములేని సంసరణ ♦ వారినిధిం దరియింపఁ జేసి దై।
వారిషుదేశికేంద్రపద ♦ వారిజభక్తిననుం దరంగిణీ।
తీరముఁ జేర్పదా? యనిమ ♦ దెంకలపోసిననందనుండు త।
న్నీరమునందు మడిగ్గ నతి ♦ నిర్మలమానమతిశ్రోద్రుతంబుగన్॥ ౨౯౧

గీ॥ డిగినయంత నెగంగక ♦ డిందిజలజ। తతి నిసృజియించె నాతని ♦
ప్రతిపదమున। నాసరోజాళిఁ గ్రమముగా ♦ నాత్మపదము। నుంచి
యాతండు గురుఁ జేరె ♦ నంచితముగ॥ ౨౯౨

చం॥ అనుపమభక్తిశోభితు ని ♦ జాంతికముందగఁ జేరు నా సనం।
దనుఁ గని హర్షవిస్మయము ♦ తస్వమనస్కుఁడునై వినేయరా।
జినిగను భక్తిరొప్పెడు సు ♦ శిష్యుఁ డపీనని కౌఁగిలించి యా।
తనికి నెఁబన్నపాద సుప ♦ దంబును శంకరదేశికుండొగిన్॥ ౨౯౩

-♦ పాశుపత మతస్థుల యాక్షేపములకు దేవవిహిత సమాధానములు చెప్పుట ♦-

మ॥ అనివార్యాత్మసువిద్యఁ జెప్పెడు ధర ♦ త్ర్యాచార్యుఁడౌ శంకరుం।
గని తత్త్వజ్ఞసభ స్సురీహులు వివే ♦ కక్షోణి జాతోగ్రదా।
వనిభుల్ పాశుపతాఖ్యదుష్టమత సే ♦ వాసక్తులత్యంతగ।
ర్వనిధుల్ కొందఱు యుక్తిసంచయము మీ ♦ అం జేసి రాక్షేప
ముల్॥ ౨౯౪

ఉ॥ వారివికల్పనంబు లని ♦ వార్యమనీషుఁడు శంకరుండు వే।
దేరితవాగుదాహృతుల ♦ హేలగఁ దా నిరసించి యంత న।
వ్వారలగర్వభారముల ♦ వంబు శమింపఁ దదాగమంబుల।
స్థీరవతంసుఁ డౌచును మ ♦ ధించెబుధౌఘము సంస్తుతింపఁగన్॥

ఆ॥వె॥ అద్వితీయనిరత ♦ యవ్యయేశసమాన। తాచ్చ్వలక్షణయును ♦
నైనముక్తి। పొసఁగు నెట్లు భేద ♦ మెసఁగిన చో? ధ్యాన। జాత
యగు నదెట్లు ♦ చావకుండు? ౨౯౬

క॥ ఈవసుధ భావభవకా। ర్యావళియంతయు ననిత్య ♦ మగుట నిజంబౌ। గావున భావప్రభవం। బై విలసిల్లెడు విముక్తి ♦ యన నిజమగునే?॥ ౨౯౭

క॥ మోక్షదశం బశుపతి స। ల్లక్షణములు పశువులనుజె ♦ లంగెడు, ననఁగా। దీక్షితిసవయనవర్జిత। లక్షణసంక్రమణమనఁ జె♦ లంగెదెపుడున్॥ ౨౯౮

ఉ॥ అంబుజగంధమాళుగుని ♦ యందుఁ జెలంగెడురీతి నీశునం।
దుం బొలుపారుసద్గుణత ♦ తుల్యవిలసిల్లెడు నాత్మనన్నఁ జోఁ।
బంబిపరీతి గంధసమ ♦ వాయిజలేజను వాయువందు సూ।
క్ష్మంబుగఁ జేరిగంధమతి♦సల్పునె సంగదు గంధమందునన్॥ ౨౯౯

గీ॥ పవికఠినతర్కపాళిని ♦ పృగిది శిథిలి। తాత్మపక్షులునై పండి ♦ తాభిమాను। లెల్ల గర్వంబువిడిరి ద్వ ♦ జేశపక్ష। ఘాతలవిషం బుగ్రక్కునా ♦ గంబులట్లు॥ ౩౦౦

శా॥ నానాభాష్యలసత్స్వకౌశలముచే ♦ నాగేంద్రలజ్జాకరుం।
డై నానాశ్రవహృత్సరోజతతిక ♦ బ్జాప్తుండునై స్వోద్యశ।
స్ఫూనాళి స్ఫగవత్పదుండు జగము ♦ న్నోభింపఁగాఁ జేసి దు।
ష్టానీకైణగణాంతరంబునకుఁ జా ♦ నష్టాప్త శార్దూలమై॥ ౩౦౧

చం॥ నిగమశిఖామహాటవిని ♦ నిత్యముంటిచుచుఁ దీక్ష్ణయోగ్యయు।
క్తిగణనభాగ్రదంష్ట్రల సు ♦ దీప్తినెసంగుచు దుష్టవాది మ।
త్తగజచయాంతరంబులకు ♦ దైన్యభయంబులఁ గూర్చు శంకరా।
ర్యగజవిరోధియొప్పెసఁగె♦నార్యచయస్తుతిపాత్రమై ధరన్॥ ౩౦౨

ఉ॥ బాలకుఁడయ్యునెక్కుడు ప్ర ♦ భావముచేనలరారు శంకరో।
ద్వేలలితోపదేశకుని ♦ రీతిఁ గనుంగొని కాశికాస్థవి।
జ్ఞాలియఖండవిస్మయ చ ♦ యాంతరమాచుఁ బరస్పరంబుఁ ద।
చ్ఛీలముఖంబులంగుణిచి ♦ చెల్వముగానిటులెంచె నత్తతిన్॥ ౩౦౩

గీ॥ సకలవిద్యలఁబలుమాఱుఁ ♦ బ్రకటనంబుఁ। జేసిచెలఁగెదు నీవు
ని ♦ శ్శేషువలన। భాష్యరములా ముఖ్యవి ♦ త్పవయమెల్ల।
ననమతిని బీడితాంతర ♦ మగుచుఁ గాంచె॥ 304

కం॥ ఈతివియాత్మ సువిద్యా। నీతికి ముదమంది కామ ♦ రిపుఁడె
మరల్ని। ఖ్యాతివడశాసనుఁ। బ్రాతర భాష్యముకొనర్ప ♦
నను మతినిడెఁజే॥ 305

చం॥ కుమతి తమోరుపంకమగు ♦ గుంట జరద్గవిముద్గదాని వ్యా♦
సముని బుధౌఘహర్షమును ♦ నల్పఁగ నుద్ధరణంబొనర్చెనం।
తమహితభాష్య సూక్తిమృత ♦ ధారలచేత నపంకఁజేసెను।
క్షమనలరారునాశ్రిత సు ♦ ఖంకరశంకర దేశికుండహో॥ 306

సీ॥ ఏజరద్గవియిచ్చు ♦ రాజత్త్రియాఫల; శ్రీరముఁగొనుఁ ద్రిలో♦
కియు సుఖముగ। నేజరద్గవియాగ ♦ రాజి నెప్పనునొప్పు; వృ
ద్ధమహీదేవు ♦ వేశ్మమునను। నేవరగోదుగ్ధ ♦ మేవేళఁదాగివిన;
నాశామయమదెల్ల ♦ నాశమగును। నేజరద్గవిరూప ♦ మెట్టివా
రికినైనఁ; జెప్పనశక్యమై ♦ యొప్పుచుండు।

గీ॥ నాజరద్గవి పంకావృ ♦ తాతినీచ। తర్కకుహరమునం దుచ్చ ♦
తములుతోఁగియు। దానిభాష్యార్థిసూక్తి సు ♦ ధాసుధారఁ। గడి
గినిమ్మంకఁజేసె శం ♦ కరగురుండు॥ 307

—♦ శంకరభాష్య శాస్త్రప్రశంసనము. ♦—

సీ॥ పలుకుమిథ్యగనంచుఁ ♦ బరుషంబుగాఁగొంద; ఱురు దూరమగు
నట్లు ♦ తఱిమినైన। మఱికొందఱెపుడుఁ గ ♦ ర్మనియోజ్యునిం
గొల్వ; నిదితగుననిబాధ ♦ నెపుడుఁబెట్టి। నింకనర్థాభాస ♦ నం
కితులాకొంద; ఱతిమృదుత్వముగ వం ♦ చితనొనర్ప। మఱియు
నెందఱో దుష్ట ♦ మతులు తర్కరులాచుఁ; గష్టంబులేవేళఁ ♦
గలుగఁజేయ।

గీ॥ నుపనిషత్సతి చిరకాల ♦ మర్విన శరణయగుచును శంకరార్యు
నా ♦ శ్రయమునంది! కష్టజలధివిదాఁటి యు ♦ త్కృష్టమైన
నిశ్చలానందమునుగాంచి ♦ నెగడెనిలను॥ ౩౦౮

ఉ॥ శాసకసత్సభన్ ద్రుపద ♦ శాసకపుత్రి నసజ్జనుండు దు
శ్శాసనుఁ డుత్తమాంగరుహ ♦ సంతతినూని యనాథనీష్వ నా
వాసవసోదరుండు పరి ♦ పాలనఁ జేసినయట్లు దుష్టవా
దాసరసోద్భవావమతి ♦ యాత్రియినియ్యమిప్రోచెసత్కృపన్॥

మ॥ విలసత్సత్కవితాచయాంబువులచే ♦ విన్మోదదోద్గ్రంథని
స్తులగంధంబున నాగమప్రియసువా ♦ క్స్తోమాచ్ఛభూపాళి ను
త్పలదాచ్ఛస్మృతి వాక్ప్రదీపముల దు ♦ ర్వాక్ఖండనాలంకృతిన్
ఖలబంధీకృతవాణి కర్చనమునుం ♦ గావించు యోగీంద్రుఁడున్॥

సీ॥ బౌద్ధుండు చంపఁదా ♦ భావంబులోనెంచి; పర్వడె వెంటఁగో ♦
పంబుతోడ। సంత నెట్టులొయమ్మ్యె ♦ నాత్మప్రియాంకణా; ద
ప్రిఖ్యువలనని ♦ ధ్ధాత్రిలోన। నంతఁగౌమారిలా ♦ ద్యనఘాళినిజ
పద; గమనంబుకోఱకు మా ♦ ర్గమునెనూపె। సాంఖ్యాళిముఖ
నా ♦ శముఁ జేసెవాయు ని; రోధార్హ్యానుధాత్రి ♦ యూఢినన్యు।

గీ॥ లనిరిటులఁ జాలభేదంబుఁ ♦ గనినపురుషుఁ। బరమకరుణ సెలంగ
శం ♦ కరగురుండు। మూఁడులోకంబులకు నెల్ల ♦ మోదమలరఁ।
జేసెఁ బరమేశ్వరునిగాఁ బ్ర ♦ సిద్ధమతిని॥ ౩౧౧

సీ॥ భూతచయగ్రస్తి ♦ కీతినొప్పుడుదేవు; నిందిలకింపరై ♦ రిందుఁ
గొంద। ఱింకఁగొందఱు ధైర్య ♦ హీనులై రాదేవుఁ; గనియును
క్షణికవి ♦ జ్ఞానులగుట । మఱికొందఱాదేవు ♦ మహితభూత
నియుక్తుఁ; గావించిరిఁకఁగొంత ♦ ఘనచయంబు । సర్వవిముక్తుఁ
గా ♦ సలిపెనుగాని త; ద్భూతచయగ్రస్త ♦ మునుబొనర్ప।

గీ॥ దండుచే భీతిఁ బాయని ♦ యమ్మహేశుఁ। గని మహేశాంశుఁడై
స శం ♦ కరుఁడు వేగ । భూతసత్త్వము నుత్సన్న ♦ ముగఁ బొన
ర్చి। భయరహితుఁ జేసి ధాత్రిఁదా ♦ బ్రస్తుతిఁగనె॥ ౩౧౨

మ॥ బలులై యాదినిదాచి రాత్మఁగట! చార్వాకుల్ మృషాకూపముఁ
గలుగం జేయుచు నిల్చిరీశునకటా! కాణాదులాపైఁ గుమా
రిలుఁడుం యోజ్యగ జేసె సాంఖ్యుఁడునౌన ర్చెన్ సాధనో త్రంతుల్ని
ర్మలునిం జేసియుఁ జేసె శంకరుఁడు సత్త్వస్తుత్యునా పూరుషున్॥

ఉ॥ సంపఁగితోడ నమ్మొతయు సామ్యమునందిన చో ధరిత్రిలో
నింపగు సద్రసాలతరు హేలను నింబముఁ గాంచు చో సుమా
ర్ఘ్యంపు విలాసభూతతరు వందినఁ జందనరీతి బూరుగుల్
సొంపుగఁ గన్న శంకరుని సోయగముం గను నన్యుఁ డిద్దరన్।

ఉ॥ అంచితయుక్తి సూననిచయంబును బెంచెను శంకరాచ్ఛభా
ష్యాంచిత ముఖ్యకల్పలత లన్ని శివంబొనగూర్చువాని నీ
క్షించు బుధుల్ దురన్వయముఁ జెంది గుణంబులడిందు దుష్కృతుల్
కాంచనగర్భ రాణిగిలి కాలిజనించిన వానిఁ గాంతు రే?॥ ౩౧౫

సీ॥ కామాభిధవ్యాధ కార్ముకలతనుండి; క్రమముగా వెడలు బా
ణములచేత। ధ్వంసితమానస ధైర్యులౌనర్చెను; బంధంబుఁ బా
పలే కింధనంబు। లట్లు నీరసములై యవనీతలమునందుఁ;
గరము వ్యాపించెను గ్రంథవితతి। నాచార్యముఖనిర్య దభి
ధాచ్ఛసిద్ధాంత; శుద్ధాంతరంగులౌ సూరివర్యు।

గీ॥ లనుసరింపరు, సరిగదా! యతియుగము। చేతనై నను గాంచ
రు చేతమందుఁ। గాంచనెంచరు హస్తయు గంబుచేత। భా
రదములంచుఁ దాకరు ధీరులగుచు॥ ౩౧౬

చం॥ కవి, యమృత ప్రవాహ మమకారము నెంచెను శంకరార్యువా
క్యవితతిరీతి నొప్పెనఁగు గ్రంథములన్ రచియించుచోఁ బురీ
సవిధతలాదృతంబగు పవి చారముచేనలరారు కుల్య యా
శివమకుటాపగోర్మిల స్ఫృ జింపఁ గనౌననియున్ రచించెడిన్॥

గీ॥ కనకవర్షంబుఁ గురిపించె ఘనతనేది?। లలితముగనేది సౌంద
ర్యలహరిఁ జేసె। భయదునహినేది శ్రితభయాపహునొనర్చె?।
నట్టి దేశికు వాగ్ధార హార్షమిడదె? ॥ ౩౧౭

సీ॥ తనవాక్యసద్ధార ♦ ఘనకల్ప భూమిజా; త సుగంధవత్పుష్ప ♦
ధారగా. గ<దత్సదర్థాళి చిం♦తామణీకిరణ స; రోజవేణీ నృత్య♦
రూపగాఁగ। భంగహీనవ్యంగ్య ♦ పాళి నిర్జరధేను; కామదత్నీ
రోర్మి ♦ గణముగాఁగ। నుత్తమరసపాళి ♦ నత్తమిల్లెను గుణా
వళిలసత్పయూష ♦ జలధిగాఁగ।

గీ॥ సకలసజ్జననిచయంబు ♦ సంతసిలఁగ। భవ్యగంభీరమృదుకోశ ♦
పాళిచేతఁ। బరమకరుణాబ్ధియైన శం ♦ కరగురుండు। నాకము౦
గల్గఁజేయు నీ ♦ లోకమందు॥ ౩౧౯

మ॥ కదళీపక్వఫలంబులట్లలరు వా ♦ క్యంబుల్ శ్రీమన్బాప నో।
ప్పఁ దదర్థంబులు సాధురీతిన మృతం ♦ బుంబోలు నిస్తుల్యమై।
మృదువౌవ్యంగ్యమునొక్క పద్యమె కవీ♦ట్సంప్రీతప్రదంబౌ యమీ
ణ్మృదువాక్యాంచిత కావ్య గవ్యములు భూ ♦ మిన్మిఁజుం డ్లాట
చేన్॥ ౩౨౦

మ॥ కురువిందాంకుర సన్నిభంబులగు వా ♦ గ్గుంభంబులన్సత్ప్రమో।
దరసావాసములౌ సరఃపరిభవరం ♦ ధ్రిస్తోమనిర్యన్మరం।
దరసాభార్థచయంబులన్సురతరూ ♦ ద్యత్సూన సౌరభ్యసం।
భరితవ్యంగ్యములం జెలంగు గురుకా ♦ వ్యంబుల్ ముదం
బీయవే?॥ ౩౨౧

మ॥ యమివర్యోద్ధృతవేదశేఖర సుభా ♦ ష్యంబుల్ జెవింబెట్టి గౌ।
తమపక్షుల్ సురవాహినీతటగ వి ♦ ద్వజ్జాలముల్ చిత్త మా।
ర్గ్యముచే భావినెఱుంగకగ్నిఁదినుకాం ♦ క్షన్వచ్చునాదుష్పతం
గములట్లక్షమతోడఁజేసి రచటన్ ♦ ఖండింపఁగా యత్నమున్॥

కం॥ కాచినసౌఁటసిన సటికిన। నేచెలువునఁ గాంతిఁగాంచు ♦ హేమం
బటులే। వాచాలవాదిమథితం। బై చెల్వముఁగాంచె భాష్య♦మవ
నిన్ మిగులన్॥ ౩౨౩

మ॥ యమివర్యుండను దుగ్ధనీరధిని భా ♦ ష్యాఖ్యఖ్యచంద్రింపు జ।
న్మమునుంగాంచి సుధన్సుధాళికిముచు ♦ న్మాన్యస్వగోరాజిచేఁ।

కుమతోచ్చండతమంబుఁ బాపుచు గత ♦ క్రోధోల్లసద్విప్రతా
సుమనఃప్రఖ్యచకోరతృప్తినతి ద ♦ క్షుండై పౌనశ్చైన్దరః॥
చం॥ నిగమశిరోనికాయమను ♦ నీరనిధిన్మథియింపఁబుట్టి శ్రు
తిగణము ధిక్కరించిన బు ♦ ధులోకులువందగి యాశ్రయించునా
సుగుణులకున్ జరామరణ ♦ శోకభయంబులఁ బాపుమవ్యతీ
ర్ణాగ్రగశరుభాష్యదివ్యసుధ ♦ మేదినిఁ జెల్వముఁగాంచె నుప్పుగన్
గీ॥ సన్మనోంబుజవికాసంబు ♦ సలుపుచుండి। యురుతరతమస్సులను
నాశ ♦ మొందఁజేయు। చరులను నులూకతతికేమ్ము ♦ గలుపిశంక।
రార్యసూర్యుని భాష్యాభ ♦ యవనినెసఁగె॥ ౩౨౬
చం॥ శ్రుతియనునీరధిన్యతివ ♦ రుండు పరాశరసంభవాచ్యవా।
క్తతియను మందరాగమునఁ ♦ దద్జ్ఞులుమెచ్చమథింపఁబుట్టె స।
ద్భుతముగ భాష్యనూతన్నపథి ♦ పొల్పుగ నిక్కథవిన్న సద్బుధ।
ప్రతతికొసంగు నిచ్చటనె ♦ భావ్యమృతత్వమునిద్ది చిత్రమా॥
ఉ॥ పంకజనాభు దివ్యపద ♦ పద్మమునుండి జనించెగంగ యా।
శాంకరభాష్యసూక్తియును ♦ శంభుముఖంబునఁబుట్టె రెంటఁగూ
లంకషమైన యా ద్యజను ♦ లం దనవారినిముంచు నవ్య ని।
శ్శంకగ నుద్ధరించు జన ♦ సంతతినిద్దియె భేదమీాద్వయిన్॥
శా॥ వ్యాసుండొప్పఁగఁజూపె సూత్రకలిత ♦ న్యాయాఘరత్నాళిన
ర్థాసంప్రాప్తినివిజ్ఞులేరుఁగన రై ♦ రద్దానినిష్ఠో? నిరా।
యాసార్థప్రదమైనదానినిలలో ♦ నవిజ్ఞులొప్పారి రా।
వ్యాసుండుంగనె ధన్యతన్యతిజనే ♦ శౌదార్యమౌనుత్యమై॥
సీ॥ తొలిపల్కునానొప్పు ♦ వెలదుకసికనేది; మల్లికాదామమై ♦
యుల్లసిల్లు?। బుధలోకమునకెల్లఁ ♦ బూర్వోత్తనత్తపః; ఫలమౌ
చు నిలలోన ♦ నలరునేది; వైయాసికాభిఖ్య ♦ వరమొతుప్రనకు
నేది; యురుతరాగణ్యపుణ్యోదయంబు? । నేదివాగంగనాట ♦
హీనభోగసుభాగ్య విభవాతిశయవాస ♦ విభసెసంగు।

గీ॥ నట్టిభాష్యంబు నిలనింకఁ ♦ బుట్టనట్టి। బుధులెపఠియించెదరు
గాని ♦ పుణ్యరహితు। లగుచు వెండియునిలఁబుట్టు♦నట్టిజనులు।
కావఁజాలరు దుర్బుద్ధి ♦ కలితులగుట॥ 33౦

సీ॥ నిగమవీయూషాంబు♦నిధికి మందరభూమి; ధరధురంధరమాచుఁ♦
దనరునట్టి। సంయమీశ్వరుఁడైన ♦ శంకరాచార్యుని; సలలిత
పద్గ్రంథ ♦ సమితిఫణితి। భువిఁబరావరవిజ్ఞ ♦ బుధనివహంబున;
కానంద సంధాత్రి ♦యై చెలఁగుచుఁ। గుమతతమస్సంచ ♦ య
♦ మున నంధీభూత; నేత్రమా మానవ ♦ నివహమువకు।

గీ॥ దీప్తిఁజెన్నొందు తర్కార్క ♦ దీప్తులఁబధ। మును దిరంబుగఁ
జూపుచు ♦ ఘనమనీషి। కోటినుతికర్త్వమగుచు నతులితముగఁ।
జెలఁగు నిఖిలవసుంధరా ♦ తలమునందు॥ 33౧

శా॥ రామేశోదధియాదిగానలితసీ ♦ రద్వైతిముద్రాంతముః।
సోమాకర్షణతోతినమ్రశిఖర ♦ స్తోమామరాగాంతముః।
శ్రీమత్ప్రాజ్ఞగమాది పశ్చిమధరి ♦ తీర్థాంత మద్వైత వి।
ద్యామేయాత్మసువిద్యయొప్పెయతిన♦ర్యప్రోద్ధృతిః ధాత్రిలోః॥

(ఆ శ్వా సాం త ము .)

శా॥ కైలాసాచలవాస! వాసవసుర ♦ త్రాదక్ష! దక్షాధ్వర।
ప్రాలేయోష్ణగభస్తిమన్నిచయరూ ♦ పా! రుపవర్వేదను।
త్యాలాపశ్రవణోద్ధహాసలసదా ♦ స్యాంభస్సముద్భాత! భూ।
తాలిప్రానృతపార్శ్వ! పార్శ్వగబుధే ♦ డ్యా! మోహినీపూర్ధవా!

తోటక॥ శ్రితమాళికరండగ♦శుద్ధఘణీ! శ్రితభక్తచకోరక♦శీతఘృణీ! ।
దితిజారిధునీపరి ♦దీపితమా। శితలా! నిజపాలవి♦ లీనకలా!॥

ఇది శ్రీమద్భమిడి పాట్యాన్వయ.................. వేంకట
సుబ్రహ్మణ్య శర్మాభిధేయాంధ్రీకృతంబైన
శ్రీ శంకరవిజయమునందుఁ బంచమాశ్వాసము.

శంకరవిజయము

షష్ఠాశ్వాసము

కంఠ! నిఖిలనిగమా।
నీకశిరస్సారవాక్య ♦ నిచయజ్ఞేయా।
శ్రీకా! గళభూషితద।
ర్వీకరనిచయేశ! గిరిశ! శ్రీసకలేశా!॥ ౧

గీ॥ అవధరింపుము శంకరా ♦ చార్యుఁ డంత। నొకదినంబున బ్రాహ్మ
ము ♦ హూర్తకృత్య। వితతి నొనరించి గంగాస ♦ వితతలమున।
శిష్యనిచయంబు గొలువ నా ♦ సీనుఁ డగుచు॥ ౨

మ॥ తనశారీరకసూత్రభాష్యమును మో ♦ దం బొప్ప నాత్మీయ శి।
ష్యనికాయంబునకు న్వచించుచుఁ దదీ ♦ యంబైనశంకాచయం
బును వారించుచు భానుఁ డంబరతలం ♦ బున్మధ్యముం జేరుదాః।
క నమర్త్యాపగయొద్దనుండె సుజనౌ ♦ ఘస్తుత్యచారిత్రుఁడై॥ 3

ఉ॥ అంతఁ బఠించి శిష్యనిచ ♦ యంబు శ్రమంగ నుటీక్షఁ జేసి సు।
స్వాంతుఁడు శంకరుండు సన ♦ దాశ్రివుఁడౌచును లేచునంతలోఁ
బంత మెలర్ప వృద్ధుఁడగు ♦ పారుఁ డొకం డరుదెంచి పల్కె ని।
శ్చింతయుసక్తి నీ వెవఁడ ♦ వెయ్యది వీరికిఁ దెల్పెదంచొగిన్॥

—♦ వృద్ధబ్రాహ్మణుఁడై వ్యాసుఁడు శంకరుం బరీక్షించుట. ♦—

మ॥ అనునావృద్ధుని విప్రుఁ గాంచియన శి♦ష్యస్తోమ మీరీతినో।
యనఘా! మాగురుఁడుం డు సర్వనిగమాం♦తాళి స్వతంత్రించు నీ।

యన దూరీకృతభేదవాదమయి యొ ♦ ప్పొఫక్కిఁ దాఁ జేసెధా|
త్రిని శారీరకసూత్రభాష్యము నదే ♦ తెల్పుం గృపన్మాకిటన్॥

చం॥ ముదుసలిపాఱుఁడా వచన♦ము న్విని శంకరుతోడఁ బల్కెఁ గో
విద! నినుభాష్యకారునిఁగ ♦ వీరలు తెల్పెదరెక్కడక్కజం|
బిదియటులుండ నిత్తము ఋ ♦ షీరితసూత్రవిదుండవైనచోఁ|
గుమురుగనొక్క సూత్రమున♦కుంగల యర్థముఁ దెల్పుమిత్తఱిన్

చం॥ అనవిని భాష్యకారుఁడు ధ ♦ రామరుఁడో లలితంపుఫక్కిగా|
ననెనిటు సూత్రవేదులగు ♦ నార్యులకెల్లఁ జెలంగుఁ గాత వం|
దనతతి సూత్రవిత్త్వజని ♦ తంబభిమానము నాకెసంగదై|
ననునసు దేనిసీరడిగి ♦ నన్మునివర్య! వచింతునొప్పుగన్॥ ౭

మ॥ విలసద్భాష్యకృదుక్తిఁ దావినియును ♦ న్వృద్ధద్విజుండిట్టులే|
దలశారీరక సూత్రకోశగ తృతీ ♦ యాధ్యాయమందాద్యమై|
యలరున్ వాసిఁదదంతరేతి ముఖగీ ♦ వ్యత్సూత్రమద్దానియం|
దలి తాత్పర్యము నించుకంత చెపుమా !♦ తజ్జ్ఞుఁడవీవైనచోన్॥

గీ॥ అనుచుఁబృచ్ఛించు వృద్ధధ ♦ రామరేంద్రు| తోడ శంకరసంయ
మీం ♦ ద్రుఁడింపువేగ| సూరివరులెల్ల వినఁగఁద ♦ త్సూత్రగార్థ
మునువచింపఁదొడంగె వి ♦ బోధమెసఁగ॥ ౮

సీ॥ తొలిఁగలతనమేను ♦ విలయంబుఁ గనునెడఁ; జనునొగిభూతసూ♦
క్ష్మపరివేష్టి| తుండయి జీవుండు ♦ తాండిశ్రుతినిబంచ; మా
హుతియందున ♦ నప్పువెట్టి| కరణిఁ బూరుషవచ ♦ స్కములగు
నోఁ దెల్పుఁ; డనువినేయుని ప్రశ్న ♦ మునకు ద్యుతల| పర్జన్య
భూనర ♦ ప్రమదాభిధంబులౌ; వహ్నులనేనింట ♦ వరుస
మెయిని|

గీ॥ శ్రద్ధ సోమంబు వృష్టియ ♦ శనము వీర్య| మనెడునై దాహుతు
లను జా ♦ పునదియనెడు| దేశికవరేణ్యు నుత్తరో ♦ క్తిని మ
హీసు| పర్వవర! యర్థమిద్దిను ♦ ప్రథితముసుమి॥ ౯

శా॥ అనుచున్నంయమితెల్ప నట్టివరసూ ♦ త్రార్థంబునాలించి శ|
క్త్రనికాయాగ్రణి యాద్విజుండు తనవా ♦ గ్మిత్వంబుదీపింపవే|
గనెదానిన్నతథావికల్పనమునుం ♦ గావించి ఖండించె వి|
జ్జనదంత్రావళమధ్యసీమను మహా ♦ శ్చర్యంబునుంగూర్చుచున్॥

ఉ॥ ఆవసుధాసుపర్వుఁడు ♦ సంతయుఁదీర్ఘకరుండతండు వే|
ధీవరమధ్యమందను వ ♦ దించి కలంచె సహస్రభంగుల
న్జీవఘటేంద్రివాక్పటుతఁ ♦ జెన్నలరారెనువారికొప్ప వి|
ద్యావిలసద్వివాదము ది ♦ నాష్టకమెంతయు వృద్ధిమీఱుచున్॥

ఉ॥ ఈవిధి సంయమీశ్వర మ ♦ హీసురవాదము నాలకించి పా|
ర్శ్వావనినున్న పద్మపదుఁ ♦ డత్తఱి శంకరుతోడఁబల్కె ని|
ట్లోవిమలాత్మ! యీవిబుధుఁ ♦ డుత్కటవేదశిఖారహస్య స|
ద్భావమెఱుంగు వ్యాసుఁడని ♦ భావమునందుఁదలంపుమిమ్మెయిన్॥

ఆ॥వె॥ నీవటన్న లోక ♦ నిచయశంకరుఁడైన| శంకరుండవగుదు ♦
వింకవ్యాసుఁ| డనిషఁగేశవుండె ♦ యగునుమీకిటవాద| మెసఁగఁ
గింకరుండ ♦ నేమొనర్తు?॥ ౧౪

మ॥ అనుచుంబల్కిన పద్మపాదుని విచి ♦ త్రాలాపమాలించి వెం|
టనె యాభాష్యవిధాత సూత్రకృతుఁజూ ♦ డంగోరెసాష్టాంగవం
దనముల్భక్తినొనర్చి యంజలిని మూ ♦ ర్ధంబందుఁగీలించి స|
ద్వినయుండై నవపద్యరూపముగన ♦ వ్విప్రాగ్ర్యుతోనిట్లనున్॥

చం॥ తొలకరికొమ్మెఱుంగు గుమి ♦ తో జగడంబుపొనర్పనౌ జటా|
వళిమకుటంబురీతిఁ జెలు ♦ వంబెసఁగన్ దొలికారుగుంపుల|
ట్టులమెయి శీవియొప్పఁగఁ గ ♦ డుంగనుఁ దెల్లనిజన్నిదంబుతో|
భిల మృగచర్మమూని కలి ♦ భీతినిబాపెదు వ్యాసమౌనివే!॥ ౧౫

గీ॥ కాని సామాన్యబుధుఁడవు ♦ గావుదేవ! | నీదుసూత్రంబుప్రతి
పాద్య ♦ తాద్యగవర| పరసదర్థముఁదెల్పుచో ♦ సురుచిరాద్వ |
యపరభాష్యంబు నీకిష్ట ♦ మైన నాదు| తప్పుసైరించి యిపుడె
ప్రీ ♦ త్యక్షమగుము| ౧౬

కం॥ అనుచు నశంకరసంయమి। తన ముంగలివైపునకు దు ◆ తం
బుగఁ జూడ్కిం। జొనిపి కనుఁగొనియె మేఘా। వినిచయయుత
పార్శ్వభాసు! ◆ వేదవ్యాసున్॥ ౧౮

ఉ॥ బంగరుతీవలంబలె వి ◆ భాసిలు కెంజెడలం జెలంగుట।
న్రింగుమెఱుంగుతీవల వి ◆ రాజిలుపర్షపయోధరంపు టా।
ప్పాంగిని చిత్స్వరూపమగు ◆ ముద్రిసభీష్టపుటర్థముం బ్రకా।
స్త్రింగఁ జేయునట్టి ముని ◆ సేవ్యుని భవ్యవిదానభూతునిన్॥ ౧౯

మ॥ అతసీవృక్షసదృక్షరమ్య నిజదే ◆ హాభార్ఘురీరాజిసం।
వృతమా చంద్రశిలాకమండలము ను ◆ న్వేపూనిరాగంబుఁగ।
న్నతమిా కామినిదై సకౌఁగిలిని వి ◆ న్నాణంబునై లోకమా।
నితమా శారదచంద్రబింబమును నిం ◆ దింపంగనౌ వానిఁదాన్॥

మ॥ సతతంబున్నిజమూర్తియైయలరు స్వ ◆ చ్ఛచ్ఛిద్రస త్స్తవిం।
శతిముక్తాఫలపాళి నొప్పెసఁగు న ◆ క్షస్తుత్యమాల న్స్వజీ।
వితనాథాంచిత వంశరక్షణను ము ◆ న్వేజేరుతాలావళి।
స్ఫురితమాశ్వాసితఁజేయ నాఁగిరమునం ◆ దుం బూనువాని
న్మునిన్॥ ౨౧

కం॥ పులితోలుఁ దాల్చుటను మే। నలసితభసితంపు లేప ◆ నంబొ
నరుచుటం। దలఁజెలఁగు నక్షమాలా। వలయంబున నీశ్వరార్థ ◆
వరపీఠార్హున్॥ ౨౨

శా॥ చేతస్సిద్ధినహంకృతి ద్విపమున ◆ క్షీణాద్వయాభిఖ్య వి।
ద్యాతీక్ష్ణాంకుశధారచే తనవశం ◆ బై యొప్పఁగాఁజేసి వి।
ఖ్యాతింజెందినవాని నద్వయసమా ◆ ఖ్యాస్థానునిష్ఠాత్మసు।
త్రాతిస్పష్ట సుధామసంయమిత వే ◆ దాభిఖ్య గోసంచయున్॥

కం॥ కరుణాకటాక్షవీక్షా। స్ఫురదమృతసువృష్టిధారఁ ◆ బుడమింగల
వా। రిరుజాళిఁ బాపువాని। న్సురసంయమి చక్రవర్తి ◆ సురు
చిరమూర్తిన్॥ ౨౪

చం॥ కని పరితుష్టుఁడై యెదురు ♦ గాఁ దనశిష్యులతోడనేగి స।
ద్వినయముదోఁపఁ దత్పదర♦ విందయుగంబునకుం బ్రణామముం।
బొనరిచి యాదరంబున ఘ♦నుండగు నయ్యమిఁజేరి భక్తిని। ట్లనె
మృదుభాషణంబెసఁగ♦ నార్యుఁడుశంకర సంయమీంద్రుఁడున్॥

గీ॥ వ్యాసమౌనీంద్ర! నీకిదే ♦ స్వాగతము, ని । నుఁగని చరితార్థ
నిచయ ఘ ♦ నుండనైతిఁ। బుజనోపకృతి నిరత ♦పరుఁడవౌటఁ।
గాలుసేయుంద యిదినర్వ ♦ కాలమునఘ ॥ ౨౬

కం॥ నిగమాంతగర్భములుఁ జె । ప్పఁగ శక్యంబులనుగాని ♦ పదు
నెనిమిది నో। ప్పఁగి సత్పురాణములఁ జే। ప్పఁగనీకగు నెవఁడౌ
నర్చుఁ ♦ బద్యము సరిగన్॥ ౨౭

మ॥ కలిలో విప్రులు మందులై జననముం ♦ గాంచంగలారట్టి వా।
రలు వేదంబులనూనఁజాలరని హృ ♦ ద్రాజీవమందెంచి సం।
కలితామ్నాయపయోధి నచ్ఛగతి గల్గ♦ న్భాగముల్నాల్గుగాఁ।
జెలగంజేసియు వానిశాఖలుగ వా ♦ సింజేయవే?సన్మునీ!॥ ౨౮

ఉ॥ భూతభవద్భవిష్యచయ ♦ ము న్సకలంబు నెఱుంగుదీవు, నీ।
చేతనెఱుంగరాని సువి ♦ శేషము సుంతయునేనిలేదు, ధా।
త్రీతలమందు మౌనివర! ♦ తీరుగ భూతభవద్భవిష్యను।
దీప్తి కథాప్రబంధముల ♦ రీతినెఱుంగక వ్రాసితెట్లుగన్?॥ ౨౯

శా॥ లీలన్లోనఁగలట్టి యంగమునువో ♦ లిందీప్తముంజేయుచున్।
స్థూలంబై లవమై బహిస్థలినిలోఁ ♦ దోఁపంగనౌదు స్తమో।
జాలంబున్విరియించుచుం గలిగె సం ♦ స్తవ్యంబునౌ భారత।
ప్రాలేయాంశుఁ డపూర్వుఁడీవనుపమౌ ♦ వారాశిమధ్యంబునన్

ఉ॥ వేదములంగషట్కమును ♦ విస్తృతశాస్త్రములు న్సుధర్మసం।
పాదకమౌచు నొప్పయిన భారతవారిధియు న్ధరిత్రిన।
ష్టాదశసత్పురాణములు ♦ సంభవమునుంగనె నిన్ను నుండి యో।
వేదశిరోవిదీశ! పృథి ♦ వింగలవాఙ్మయమెల్ల నీదియే॥ ౩౧

చం॥ పరతరసత్యరూపముగు ♦ బ్రహ్మమె ద్వీపమునందొకంటఁబు।
ట్టిరుచిర లక్షశాఖలఁగ ♦ డిందఁజెలంగి శుకేక్ష్యమానమై।
కరమలరారె మానితిల ♦ కంబగుచు న్నిజపాదభాక్సుధీ।
వరులకునెల్ల దివ్యఫల ♦ వారము నుల్లసితంబుఁజేయుచున్॥ 32

చం॥ అనయము నార్తిహానికొఱ ♦ కాత్మగిరీశునిఁదాల్చువాచిరం।
తనమగు గోగణంబును స ♦ తంబుముఖంబున రక్షఁజేయుదిం।
కసరకజృంభణంబున వి ♦ ఖండదమూర్ద్రినిరీక్షణంబుచే।
తనువిరసించె దేరికగుఁ ♦ ద్వన్మహిమున్భుశక్యమ్మె! తెల్పఁగన్॥ 33

గీ॥ సదసదంతర్బహిస్సుల ♦ సదగిదనుమ। నేపదార్థంబు శ్రుతు
లెల్ల ♦ నెంచునట్టి। సచ్చిదానందఘనుఁడును ♦సత్పరాత్మ। యైన
పూర్ణుఁడ వాదినా ♦ రాయణుఁడవు॥ 34

మ॥ అనుచున్నంకరయోగిసంస్తుతినిజే ♦ య న్వ్యాసనమాసీంద్రుఁడా
సనమందొప్పుగ సుస్థితుండయి ప్రశ ♦ స్తప్రశ్రియపొల్లస।
ద్ఘనపూర్వాంగకుఁడౌచు నిల్చిన యతి ♦ త్మాంనాథుఁడౌ శంకరుం
గని యాతీరుగఁబల్కె నుద్యదనురా ♦ గంబొప్పఁగానయ్యెడన్॥

శా॥ వత్సా! పూర్వమె యస్మదాదిపదము ♦ న్వాలాయమీవందిత
స్మత్పూనుండగు శ్రీశుకర్షిఁబలెనే ♦ మాకున్ముదంబిచ్చితో।
విత్సంస్తవ్య! యనూనమైచెలఁగు నీ ♦ విత్త్వంబునేఁగంటి వా।
దోత్సాహుం డితఁడంచుఁ బూర్వమటులో ♦ నూహింపకివ్వారి
తోన్॥ 36

గీ॥ నీవు భాష్యంబువ్రాసిత ♦ ని విధుమౌళి। ఘనసభనుసిద్ధముఖ
మున ♦ విని ముదమున। నిసుఁగనుంగొను కౌతుక ♦ మునయ
మీందఁ!। యుష్మదత్యద్భుచరుఁడనై ♦ యుంటినిపుడు॥ 37

కం॥ పులకలగుమియనుమిషచే। వెలికరిగెడు వ్యాసవచన ♦ వితతి
శ్రవణో। ద్ధలసత్తుష్టినిదాల్చిన। యలశుకమతసింధుచంద్రుఁ ♦
డగుయతిమియనియెన్॥ 38

గీ॥ మహిమనలరెడు పైలసు ♦ మంత్రముఖ్యు । లగు మునీశ్వరులే
మీస ♦ వాశ్రీవాక్యు । లట్టి మీరిష్ట తృణములో ♦ నైనఁ
బోల్పు। లేని నను నీ మనగించితిర ♦ నూనదయను॥ ౮౦

మ॥ అమరార్థాఘ వివేచనంబులిలఁ జే ♦ యంజాలు త్వత్సూత్రతీ
క్ష్ణసరిచ్ఛాఘునకుం గడంద్వ్రణము క ♦ న్గజుల్కానొనేనుభా
ష్యమనంగాఁబను దివ్యచేష్టితిని స ♦ త్సింసేవ్య! నీరాజను
బమరించేసియు సిగ్గునించుకయు నా ♦ హా! కాంచనైతి న్ధరన్॥

గీ॥ మీదు శిష్యప్రశిష్యత ♦ నాను నాదు। బుద్ధిచేసిన సాహసం ♦
బును క్షమించి। యీనచ స్తుతి సమముగా ♦ నిపుడొనర్పఁ। దగు
దునీవు కృపాళుండ ♦ వగుట దేవ!॥ ౮౧

కం॥ అనిపల్కి యూరకుండిన। ఘనయమియగు శంకరార్యు ♦ కర
గతభాష్యం। బునునాదరమునఁ గరయుగ।మునఁగొనికనుఁగొనియె
వ్యాస ♦ మునిహర్షమునన్॥ ౮౨

సీ॥ సూత్రానుసారి వి ♦ స్ఫురితసన్మృదువాక్కు; వేదితార్థంబునై ♦
వెలయునదియు। నాత్మీయదివ్య ప ♦ దాళి నిరాకృత; పూర్వ
పక్షంబునై ♦ పర్వునదియు। సిద్ధాంతయుక్తులఁ ♦ జెలువుగాఁజూ
పిన; సిద్ధాంతరూపమై ♦ చెలఁగునదియు । గంభీరభావసం ♦
కలితమైకనఁగన; నురుతుష్టిఁగూర్చుచు ♦ నొప్పునదియు।

గీ॥ నైనభాష్యంబుఁదుదిదాఁక ♦ నాముసీంద్రుఁ । డురుతరపరీక్ష
నొనరించి ♦ కరమునెడఁద। నిర్భరానందరసముఘు ♦ నీభవింపఁ।
బలికె శంకరుతోస్మితం ♦ బొలయనిట్లు॥ ౮౩

—♦భాష్యపరిశీలనానంతరమున వ్యాసుఁడు శంకరుం బొగడుట♦—

ఉ॥ దేశికుచే ననుజ్ఞఁగొని ♦ తీరుగనీవలసూత్రభాష్యముం।
బేశలరీతిఁ జేసి పృథి ♦ వీస్థలినొప్పుట సాహసంబుగా।
దోశమివర్య! సూక్తులదు ♦ రుక్తిచయంబును సంస్కరింపుమా।
'నీశ! యటంచునీవనుట ♦ యెంతయు సాహసమాఁగుమారకా॥

కం॥ మీమాంసకముఖ్యుండవు। నీమహివ్యాకరణవితతి ♦ నెఱుఁగు
దువుగుఱుతీ। టోపముండవు గోవింద। పేరియుపాధ్యాయవృఁడ వెట్లు ♦
వెడలెనుదోసఁగుల్॥ ౪౫

చం॥ నలినహితుండు చీఁకటుల ♦ నాశముఁజేసి యెసంగునట్లుగా।
నిలనొగి బ్రహ్మచర్యమున ♦ నేవిషయంబులనెల్లనొంచి ది।
వ్యులనుతికర్తృవర్యయతిత ♦ నూనిననీవు మహానుభావతన్।
జెలఁగెనుపూరుషాగ్రణివిఁడవు ♦ సెల్లదొకానొకపాత్రకృతుండవన్॥

సీ॥ అర్థసంచయగర్భంబు ♦ లతినిగూఢ। భావములుఁజూడలఘువులు ♦
నైవఱలెను। సూత్రముల మత్కృతంబుల ♦ సుమతినీవు। దక్క
వివరింప నితరులు ♦ తగరుధరణి॥ ౪౭

గీ॥ సజ్జనవరేణ్య! బుధులుని ♦ సర్గముగనె। తెలియఁగారానిమత్సూ
త్ర ♦ ములనుసార్థ। ముగనెఱుఁగనేరికగు? వీనిఁ ♦ దగనొనర్పఁ।
గలుగుకష్టంబు వివరింపఁ ♦ గలుగునంశ్రు॥ ౪౮

శా॥ చేయంజేయకయుండ వేఱొకగతిం ♦ జేయంగనైనట్టి యెం।
తోయైశ్వర్యము గల్గువాఁడనుమదీ ♦ యోహాజ్ఞుఁడై భాష్యముం।
జేయన్నేఁడనసాంఖ్యముఖ్యమథిత ♦ శ్రీకాగమాంతార్థము।
న్యాయంబొప్పఁగ నుద్ధరించుమని పరే ♦ శాంశేతరుండిద్ధరన్॥

సీ॥ క్రోధానుషంగము ♦ క్రుంగఁడవీవుయతివర్య; రోషానుషంగని ♦
రుద్ధుఁడతఁడు। కలలఁదాల్తువు మనః ♦ కంజంబునందీవు; తల
నొక్కకలఁదాల్చి ♦ చెలఁగునతఁడు। గిరిజతోనెల్లెడ ♦ వఱలెదవీ
వెప్డు; డర్ధాంగగిరిజుఁడై ♦ యలరునతఁడు। ధనమన్నవిరకమే ♦
దినిఁజరించెదవీవు; ధనదుసండనుగొని ♦ మనునతండు।

గీ॥ నీకుశివునకు నెంతయో ♦ నెగడుభేద। మవనినద్భుతశంకరుం ♦
డవటుగాన। నోయమీంద్వర! నినునుతిఁ ♦ జేయుటకును। జిలువ
ఱేనికినేనియు ♦ నలవిగాదు॥ ౫౦

మ॥ సకలజ్ఞా! కవులెందఱోలఘుమనీ ♦ షవ్యాఖ్యలన్నాదుసూ।
త్రకదంబంబునకుం బొనర్చిరిలఁ బూ ♦ ర్వంబెయొనర్పంగ లా।

రిఁకఁగూడ నస్మత్కృతిఁ గొండఁబెట్టి కృతుల ♦ న్నేలాగతింగానిమా।
మతభావంబు నెఱుంగ వీరికెటు నీ ♦ మాదిస్మృతిహీనవృలగుణ?॥

చం॥ వినునిగమాంతవిద్యకు శుభ ♦ విశ్రుతభాష్యమునుం బొనర్చె మో
యనఘ! విశేషవాదినిచ ♦ యంబు మనోగ్ర్భయు సానుబంధకో।
శలిచయము న్గ్రాస్థలిని ♦ జయ్యనవ్యాప్తముగా నొనర్చుమేఁ।
జనియె ననంచుఁ బల్కు విని ♦ శంకరుఁ డిట్లను వ్యాసమానితోన్॥

ఉ॥ చేసితి భాష్యసంచయముఁ ♦ జెప్పితిఁ జక్కఁగ శిష్యపాళికో।
వ్యాసమునీంద్ర! దుర్మతచ ♦ యంబును లెస్సఁగ ద్రొంచితి స్థ్రృతిం
జేసితి మీ మదర్శనముఁ ♦ జేయున దేమికఁ గానఁ నోదయా।
వ్యాస! ముహూర్తముం దుమిట ♦ వత్సలత న్మణికర్ణికాస్థలిన్॥ ౫౩

గీ॥ దేనికనె దేని నే బ్రియ ♦ త్నింతు దీని। కొఱకె పరమాయురగ్ర్య!
నీ ♦ వరసకాశ। మునని పుడె హేయమైనయీ ♦ తనువు నిచట।
విడుతు ననవ్యాసుఁ డామాట ♦ వినియ నెనిటు॥ ౫౪

ఉ॥ ఈలలిఁ దాత! చేయకుమ ♦ హీనస్థలి నెవ్వజయింపవట్టిపా।
రోలి నుదారవిద్యలన ♦ యులకులరెందఱో వారి నోర్పధై।
ర్యాలయ! నెవ్వ నిల్వవలె ♦ హాయనముల్ప్రతికొన్ని లేనిదో।
నేలలి గావివృద్ధి గను ♦ నిమ్మహినద్వయవిద్య చెప్పుమా॥ ౫౫

గీ॥ పసితనంబుననే తల్లిఁ ♦ బాయుబాలు। నకుసుసంస్థితియట్లు వి ♦ న్ని
కరమునకు। నీవిలవహింపకున్నమ ♦ నీషివర! ము। ముక్తమ స్లభ
యగుఁ జుమ్మ ♦ పుడమిలోన॥ ౫౬

మ॥ అకలంకత్వము సంగభీరతను నా ♦ ప్రొత్వత్కృతాహీనకో।
శకదంబంబు నుగాంచఁ గానయిప హా ♦ ర్షంబాత్మవిశేషవివ।
ర్య! కమం బెట్రితుఁ జేయునీకు వరవా ♦ రంబీయఁ గానన్నన।
న్న! కమం జేస్మినొసంగెదన్ వరముఁగా ♦ నన్ దీనిఁ గైకొమ్మిఁకన్॥

— ♦ వ్యాసుఁడు శంకరునకు నింకఁ బదాఱేండ్లాయువిచ్చుట. ♦ —

గీ॥ వత్స! విధియిచ్చె నెనిమిది ♦ వత్సరములు। నింకనాజ్ఞ్రించితిసు
బుద్ధి ♦ వీవుకొన్ని। యింకఁ బదునాఱువర్షంబు ♦ లీశ్వరాజ్ఞ।
వగుత నీ భాష్యమలరుత ♦ నాయినశశి॥ ౫౭

శా॥ నీవీయాయువునంది వేగమె ధర ♦ న్నిత్యంబునద్వైతవి।
ద్యావిద్వేషతనూనుశత్రులవిరో ♦ ధప్రోల్లసద్వాదిగ।
ర్వావేశాంకురముల్పెగల్పఁదగు నీ ♦ దావార్తతిందవ్యక్షభే।
దావేశాత్ములఁగానొనర్పుముసదా♦హా! స్వాశ్రితాఘౌఘహా!॥

కం॥ అనిపల్కువ్యాసమునిఁగని। యనెఁబాలితసర్వలోకుఁ♦ డగుశంక
రుఁడో। ఘన! నీదుసూత్రసంగం। బునమద్భాష్యంబువ్యాప్తిఁ♦
బొందెను నిలలోన్॥ ౯౦

గీ॥ అనివచించుచు సకలజ్ఞుఁ ♦ డైనవ్యాసు। కాలిదమ్ములకెఱఁగె
శం ♦ కరయతీంద్రుఁ। డంతనియతాత్ముఁడైన ద్వైప♦ పాయ
నుండు । దగువరమునిచ్చియంతర్హి ♦ తత్వమందె॥ ౯౧

గీ॥ తత్పదంబులఁదనదు చి♦ త్తమునఁగనుచు। నెట్లొవిరహంబునెడ్డఁ
దస ♦ హించిగురుని। యోగమున శంకరాఖ్యధ ♦ రాగురుండు।
దిగ్విజయమాతఁజేయుమ ♦ తిందలంచె॥ ౯౨

మ॥ తగనిట్లానతినిచ్చి వ్యాసమునియుం ♦ తర్ధానముం జెందనా।
నిగమాంతావళి భాష్యకర్తవ్యధనూ ♦ నెంజాలసంతర్వవే।
కగుణావాసుఁడునయ్యువిజ్ఞులకు హృ ♦ త్కష్టాపహావ్యాజభ।
క్తగతానూనదయారసాఘ్యులు వియో ♦ గంబెల్లసహ్యాంబగుణ్॥

గీ॥ ఘనత భాష్యంబునకు వార్తి ♦ కమును భట్టు। పామచేత నొన
ర్పింప ♦ నాదరమున। నలరునయ్యతి వింధ్యమ ♦ దావహార్త।
యగుముని వసించు దిశకుఁ బ్రో ♦ యాణమయ్యె॥ ౯౪

కం॥ నిగమాంతగోప్యవిదుఁడై। నిగమాంతానిష్టమతవి ♦ నిర్మూల
నముం। దగఁజేయు నిశముఁ గృతక। ర్ముఁ గుమారిలుగెల్వఁ జని
యె♦ మొదటఁబ్రయాగన్॥ ౯౫

—♦శంకరుఁడు కుమారిలభట్టును జయించెఁజనుట. ♦—

మ॥ అవగాహంబు నొనర్చు వారలను గ్ర ♦ ష్ణాభాఘ్యులం గాసిత
చ్ఛవులంగా నొనరింపఁగాయమునతో♦సంయుక్తుఁడై పాపసంఘ
వినాశంబును సల్పఁగాఁదగిన గం♦గంగూడి స్వర్గార్థమార్గవిధిం
బొల్చుప్రయాగమధ్యనుయతి ♦ తన్మానాథుఁ డీక్షించెఁదాన్॥

గీ॥ ఇద్ధగంగాప్రవాహని • యుద్ధవేగ। మై విచిత్రజలంబున • నలరు
యమున। నూతనస్నేహభవలజ్జ • చేతనోయన। నిశ్చలాత్మప్ర
వాహయై • నెగడునచట ॥ ౬౭

ఉ॥ ఒక్కట నాప్రయాగఁగల • సౌగ్యజలచ్ఛవిసాంప్రదాయముల్।
జక్కఁగనేర్వ శిష్యులయి • సన్నిధిఁజేరిన హంసలన్మతిం।
గ్రొక్కడ యామిసేవ లలి • తోత్సవహావసుఖంబుఁజూడఁగాఁ।
జక్కఁగఁగ్రమ్మ చక్రియుగ • సంతతిఁ జెన్నలరారెనచ్చటన్॥

గీ॥ అచటఁ గ్రుంకినవారు ది • వ్యాంగులగుచు। నాకమున నావి
ధూతుగ • ణంబు రోగ। మనుట నెఱుఁగక భోగాళి • ననుభ
వింతు। రనుచు నిగమాంతములెపల్కు • ననవరతము॥ ౬౯

చం॥ శ్రుతియును దేనిసంభవని • రూఢిఁదిరోధినెఱుంగకే సితా।
సితతనె రూపవర్ణనముఁ • జేయునో? యట్టి కళిందజాధునీ।
ప్రతతనిషేవ్య మాణయగు • జాహ్నవి లోనమునింగి శంకరుం
డతుల ముదంబునంది యిటు • లర్థయుతంబుగ సన్నుతించెఁదాఁ

ఉ॥ అంబ! పురారిపూర్వము జ • టావళిచేతను గట్టినన్న రో।
షంబున నేఁటికెల్లరను • శంభుసరూపులఁగా నొనర్చెద।
య్యంబరకేశులైన నిను • నాత్మజటావలిఁగట్టరాక్కొ! లో।
కంబునభావినింజనులు • కానఁగఁజాలరుకాదె స్వర్ధునీ!॥ ౭౧

శా॥ ఆహా! సత్పథవర్తనాపరత ని • త్యంబుం బ్రవర్తించు నీ।
వాహేయాస్తుల నేలకై కొనెదు ని • త్యంబవ్యయంబైన యు।
త్సాహంబొప్పఁగ నోసురాపగ ? భవ • త్స్వాంతంబునేఁగంటిను।
ద్వాహస్నాతుల కియలంకృతులఁ గూ • ర్పంగానటంచంబికా

మహాస్రగ్ధర॥ అమితస్వా పానుషంగా • యతజడతనెయ • త్యంతమొ
ప్పారలోకా। ఘమునుత్స్వాపానుషంగో • త్కటజడతనిటీ •
త్మాస్థలింగూర్చెదా ము। ర్ణముగా రాగాదిశూన్యాం • తరుల
నిలనుధూ • ర్తప్రకాండావతంస। త్వమునందంజేసెదో స్వ • ర్త
టిని ! యిదిమెయా • దారి? నీకీధరిత్రిన్॥ ౭౩

సీ॥ అనుచు సాధునినిట్లు ♦ వినుతిఁజేయుచుఁ దన; కటిని కౌపీనకఁ
జుట్టి ♦ కరయుగమును। దనవేణుదండంబుఁ ♦ గొనియెత్తియఖిల
మర్త్య; నావగాహమొనర్ప ♦ నాత్మనెంచి। తనవినేయులఁగూడి ♦
తాఁగృతార్థుండయ్యు; జనసంగ్రహార్థియై ♦ శంకరార్యుఁ। డాసి
తాసితలోన ♦ నవగాహమునొనర్చె; నవగాహమునొనర్చు ♦
నపుడు తన్నుఁ।
గీ॥ గర్భమందునధరియించి ♦ కాంచిపెంచి। యమితకష్టంబునుస
హించి ♦ నట్టితల్లిఁ। జిత్తముననెంచి తనయను ♦ స్థితినివేగఁ।
దీర్చెతాఁజేరెనంతఁ ద ♦ త్తీరమునకు॥ ౭౪
గీ॥ అచటికల్హారశీతవా ♦ తచయమపుడు। తనకుఁబరిచర్యనొనరింప ♦
ఘనతమాల। జాలవిలసితమైన యా ♦ స్థలమునందు। విశ్రమిం
పఁగ నొకవార్త ♦ వినఁగనయ్యె॥ ౭౫
మ॥ అకటా! సత్పురుషాళికేమగడయై ♦ యామ్నాయవాక్యాళికే।
యకలంకుండునగంబునుండిముదితుం ♦ డై దూఁకిప్రామాణ్యముం
బ్రకటింపంగనొనర్చె వాదమును, దే ♦ వస్తోమ మెవ్వాని ది।
వ్యకృపన్ బ్రాప్తనయజ్ఞభాగముల దీ ♦ వ్యద్రీతినిస్సందెనో॥ ౭౬
గీ॥ ఆదయారూపుఁడగు భట్ట ♦ పాదుఁడిపుడు। గురునిరాకృతి సం
ప్రాప్త ♦ దురితముడప। నాస్తికుండును సర్వాగ ♦ మార్థవేది।
యును నగుటఁజొచ్చెఁదుషగహా ♦ ననలమునను॥ ౭౭
చం॥ ఇతఁడునధీతసర్వనిగ ♦ మేంగితమంత్రిఁడు సన్మనోవిచా।
రితనిఖిలార్చ్యతంత్రుఁడు నె ♦ తిన్వీరసీకృత దుష్టతంత్రుఁడుం।
గుతలసుపర్వలోక ఫణి ♦ కోటినివాసములందు నెల్లభ్రా।
మితనిజకీర్తియంత్రిఁడు న ♦ మేయుఁడు నేఁడిటులయ్యెనకటా!॥
మ॥ అను నావార్తను శంకరుండువిని తా ♦ నత్యంతవేగంబుగాఁ।
జని వీక్షించెఁదుషాఘసంస్థితుని ♦ హా ♦ వృస్తోమయుక్తాస్యులై।
ఘనధీభాసితులౌ ప్రభాకరముఖు ♦ లక్కష్టంబునందన్నుఁజు।
ట్టనెసంగంగను భట్టపాదుని విదీ ♦ ద్యస్తోమ సంభావ్యనిన్॥ ౭౮

కం॥ ఘనధూమయుతతుషానల । మునఁ దనువంతయును దాఁప ♦
ముంగనియున్నం। గనఁబడుముఖమున నూష్మం । బునఁ జెలఁగె
ను జలజకాంతిఁ ♦ బొందెడువానిన్ ॥ ౮౦

చం॥ అరులజయించి వేదలస ♦ దధ్వముఁబ్రోచిన భట్టపాదుఁడా।
దురితవిదూరు, యోగివిను ♦ తు న్నిజదృష్టిపథావతీర్ణు, శం।
కరగురుఁ బూర్వమెన్నఁడును ♦ గానివాని నపాంగభంగి నా।
దరమునదూరమందె కని ♦ తాఁగనెనెంతయుఁదుష్టి నత్తఱిన్ ॥ ౮౧

కం॥ శ్రుతపూర్వవృత్తుఁడగు న। య్యతివర్యునకర్చనంత ♦ నాతఁడు
నిజశి। ష్యతతిం జేయింపఁగ నా । యతివరుఁడును నపుడుము
దితుఁ ♦ డై కొనె దానిన్ ॥ ౮౨

గీ॥ భిక్షఁగొనితుష్టుఁడైన యా ♦ భిక్షువరుఁడు। భాష్యముంజూపెఁ
దాభట్ట ♦ పదున కమల। మయ్యె నిఖిలనిబంధంబు ♦ నవనిశిష్ట।
జనవిలోకితమై సుప్ర ♦ చారముఁగను॥ ౮౩

చం॥ కనుఁ జెలువైన భాష్యమున ♦ ఖండసుధీకలితుండు భట్టపా।
దుఁడు దదిదాఁకఁజూచి పరి ♦ తుష్టుఁడునై యమితోడఁ బల్కె న।
ల్పుఁడుగడు మత్సరాది కలి ♦ మోహితుఁడయ్యెడుఁగాని సర్వవి।
జ్ఞుఁడు కనఁడల్పభావమున ♦ కున్ ధరఁబాత్రత నెన్నఁడేనియున్॥

గీ॥ ప్రాజ్ఞ!యీ భాష్యమందునఁ ♦ బ్రథమమున సు। రీతి నెనిమిది
వేల వా ♦ ర్త్తికములలరుఁ। గాని యీదీక్ష నిపుడునే ♦ నూనని
యెడ। దీనసునిబంధనమొనర్తు ♦ దృఢము గాను॥ ౮౫

కుమారిలుడను భట్టపాదుడు శంకరుతోడ స్వావస్థం దెలిపి తన్నుదరింపజేయుమనుట

గీ॥ ఇట్టి సమయమునందు మీ ♦ యట్టివారి। దర్శనమె దుర్లభంబగు ♦
ధరణిలోనఁ। బూర్వ సంపాదితంబగు ♦ పుణ్యవితతి। నెట్లొ నా
దృష్టి పథమున ♦ నెనఁగితిపుడు ॥ ౮౬

ఉ॥ సారములేని సంసరణ ♦ సాగరమందు మునుంగు వారియు ।
ద్ధారవిధానమందున ను ♦ దారులునో మిముబోఁటి సన్మనో।

వారము తోడి సంగమె యు ♦ పాయముగాని ధరిత్రి దీనలన్।
బారముఁ జేర్ప వేఱొకయు♦పాయములేదు సుమీ యమీశ్వరా॥

చం॥ చిరుతరుణంబునుండియుని ♦ శేషముగా భగవానుని న్మనం।
గరమిటుచూడఁగోరుమను ♦ గాని మునుక్షిపథంబునీవు ని।
త్తఱి యమివర్య! పొందితివి ♦ తల్పఁగ నీభవమార్గమందున।
న్నరతతి కిష్టయోగము॥మ♦నఃకుతుకత్వముచేకఁ గాదుగా॥ ౮౮

గీ॥ కాల మొక్కొకతఱి నిష్టుఁ ♦ గలుపుచుండు। నపకృతినొనర్చు నీచునొ ♦ క్కపుడు కూర్చు। నక్లి కూర్చి వియోగంబు ♦ న పుడెసేయుఁగు। గాలకృతములు కష్టసు ♦ ఖంబులరయ॥ ౮౯

మ॥ సునిబంధంబునొనర్చితి స్మృతియు ని ♦ స్తుల్యంబునొ మార్గమి।
ట్లనుచున్నిర్ణయముం బొనర్చితిని నే ♦ నాన్యాయశాస్త్రజ్ఞ యు।
క్తినిరాసంబును సల్పితిన్విషయజా ♦ క్షీణోరుజాతంబులం।
గనితింగాని సమర్థతంగనను నీ♦కాలంబుఁబోఁద్రోయఁగ౯॥ ౯౦

మ॥ నిగమంబెన్న స్వతఃప్రమాణమనుచు ♦ న్వేనిర్ణయంబుం బొ।
ర్పఁగ నెవ్వానినిగూడకే సుఖముఁగూ♦ర్పంగాఁబ్రపంచంబుకే।
కీఁ గనంజాలదొ? యట్టిదిట్టనిగమో ♦ క్తిస్తోమసంసిద్ధు నీ।
శు గరిష్ఠున్నిరసించి తైనను బరే ♦ శుండాఁపనోవిద్వరా॥ ౯౧

కం॥ జగమెల్ల బౌద్ధసంవృత। మగుటయు శ్రుతిపథము చెలువు ♦ నందకునికియుం। దగఁగని బౌద్ధులనోర్పఁగ। నిగమ పురాణాధ్వఁ బోవ ♦ నేదొరకొంటి౯॥ ౯౨

మ॥ అవనీనాథుఁడు మున్నుగాఁగలుగుమ♦ర్త్యవ్రాతముంబౌద్ధులా।
త్మవశస్థంబుగఁజేయ శిష్యయుతులై ♦ తామాధరిత్రిం గ్రొ।
హవితానంబునుజొచ్చి యీతఁడుమదీ♦యాధీనుఁడట్లౌటమా।
దువిశేషాజిరముంగొనుండు శ్రుతియు♦న్దోషాధ్వవర్జింపుఁడీ॥ ౯౩

మ॥ ధరలోన స్పృహనుమానబాధవలనం ♦ దథ్యంబుగాఁగం బర।
స్పరవైరుధ్యముఁ బల్కునట్టిదగుటం ♦ బ్రామాణ్యమున్వేదమే।

తట్రినై సంగినదంచుఁ బల్కుచును బౌ ♦ ద్ధవ్రాత మెల్లప్పుడుం|
దిరుగుండానికి నష్టలేశమును బ్ర♦ధ్వస్తమైదయ్యెంగదా॥ ౯౪

సీ॥ వేదఘాతుకులైన ♦ యామహాత్ములతోడ; వాదించితిని గాని ♦
వారి నా| సిద్ధాంతగోష్ఠ్యఘ ♦ సింధువులమునెఱుఁగ; గక వారిఁ
గని పల్కు ♦ టకును శక్తిఁ| గననైతిని నిషేధ్య ♦ ముసుగు
నైఱుఁగక; తన్నిషేధమెట్టిదో ♦ దరమె? యనుచు| మతినెంచి
యప్రశాద♦స్థితమనస్కుఁడనౌచు; సౌగతస్థలికనేఁ♦జనితదీయ|

గీ॥ మైన శాస్త్రంబువినుచుండఁ ♦ గా నొకప్డు| తీక్ష్ణమతి బౌద్ధ
దేవుఁడు నై ♦ దికపుఁదెన్ను| నేవినిందించె నావెంట ♦ నేమద
శ్రు| కణము ఘనపైనంబడె నోగి ♦ గణవరేణ్య!॥ ౯౫

గీ॥ అస్మదశ్రునిపాతంబు ♦ నతఁడుదక్కఁ| బార్శ్వయుగ్మనివాసు
లౌ ♦ పరులెఱుఁగరిఁ| కపుడెమొదలుగనాపయి ♦ నాస్త్రభావ|
మునువిడిచియున్న యవ్వారిఁ ♦ బొందెశంక॥ ౯౬

మ॥ బలవంతుండు విపక్షపాతి మునునా ♦ పాలుండితం డస్మదీ|
యలసద్దర్శనము గ్రహించె మనము ♦ ధ్యక్షగూఢుండై వీనినే|
లలినైనన్ వెడలంగఁగొట్టుఁడు దురా ♦ లంబాత్ముఁడౌనిట్టివా|
రలిటన్ నిల్వనర్హులంచు నిటుఁతీ ♦ ర్మానించిరప్పెల్లరున్॥ ౯౭

కం॥ అవియూబౌద్ధులు నిశ్చయ| మునుజేసి నిపాతభీతిఁ ♦ బొందిన
నన్నుం| గని యుచ్చసౌధశిఖరం| బునుండి ధరిత్రిపైకిఁ♦ బోఁ
ద్రోసిరొగిన్॥ ౯౮

చం॥ శ్రుతితతి సత్ప్రమాణమగు ♦ చో విషమస్థలినిచ్చటన్ నిపా|
తితుఁడనునయ్యు నేనసుత♦తిన్ విడనంచు వచించి యుచ్చసౌ|
ధతలము లెక్కుచుంబడుచుఁ ♦ దాల్చితినేనసుసంచయంబునే|
బ్రతుకుటచేతనే నిగమ ♦ రాజికి మాన్యతయబ్బెవిద్వరా!॥ ౯౯

కం॥ అగుచోననుచును సంశయ| ముగఁ బల్కుట మిమనుశాస్త్ర♦
మును వినుటను హె| చ్చగుదేశమునుండిపడన్| దగు నాకన్న
డఁగె విధికృ ♦ తంబగునదియున్॥ ౧౦౦

గీ॥ అక్షరమునొక్కఁడిమవాఁడె ♦ యగుగురుండ। టనిన శాస్త్రోక్త
దేష్టనే ♦ మనఁగవలయు?। సుగతగురునుండి విన్యనేఁ ♦ దగనె
ఱింగి। దానవిడితి మహాపరా ♦ ధమునతనికి॥ ౧౦౧

ఉ॥ జైమినియేయుపజ్ఞగఁ బ్రి ♦ శస్తినిగాంచిన శాస్త్రమందునా।
దామతిఁజొన్పఁగాఁబడుట ♦ నార్య! తథాగతునుండి తన్మతి।
స్థామితగోప్యసంగతుల ♦ నాత్మనెఱింగియుఁ దత్కులంబుచే।
నేమునుఘాతఁజేసితి న♦నింద్యుఁబరేశుఁ దిరస్కరించితిన్॥౧౦౨

కం॥ ఈరెంతుదోసములకు సు। ధీరాజ స్తవ్య నిష్కృ ♦ తినొనర్పఁ
గ నీ। మారుతసఖుఁజొచ్చితి నది। యారయఁ బునరుక్తి నీవ ♦
దాబ్జముఁగనన్॥ ౧౦౩

ఉ॥ నీవలభాష్యమున్ ఘనమ ♦ నీషనొనర్చితివంచు నంయమీంం।
దా్రి! విని దానియందున న ♦ యంబుగవృత్తినొనర్చి కీర్తినీ।
భూవలయంబునంగనెద ♦ బోయనియెంచితిమున్ను, గాని యి।
ప్డావితనోక్తి నేమియగు?♦నట్టిసుభాగ్యము నాకులేమగా॥ ౧౦౪

మ॥ నిను, నద్వైతముబో్రివనంచిత జనా ♦ నీకార్థమీ భూతలం।
బునజన్మించినశంభుఁగానెఱుఁగుదుం♦బుణ్యాత్మ! పూర్వంబెనా।
కనుఁదెన్నున్ సఫలంబుఁజేసినయెడన్ ♦ గట్టా! మదిష్టత్క్షయం
బునకేనిట్టిపనింబొనర్పనుగదా; ♦ పూర్ణప్రమోదంబునన్॥

ఉ॥ ఓబుధపూజ్య! యీయుగళ ♦ జోత్కటపాపముఁబాపనిష్ట దీ।
క్షాబలమూని యీతుషక్ర ♦ శానుశిఖావళిలోనఁజొచ్చితిన్।
శాబరభాష్యమట్లు విల ♦ సద్భనదీయసుభాష్యమందు నా।
కీబహుభాగ్యమింతలిఖ ♦ యించి నుతింగనుభాగ్యమెట్లగున్॥

మ॥ పరమోదారుఁడు భట్టపాదుఁడిటు సం ♦ భాషింపనీషద్వికా।
స్వరమైయాననకంజమొప్పఁగయమీ ♦ డ్వర్యుండుదాఁబల్కెని
ద్ధరణిన్ వేదచయార్థకర్మవిముఖ ♦ త్వపోల్లసద్బాద్ధనం।
హరణార్థంబుజనించు నిన్నుగుహుఁగా♦నార్యేడ్య! యేనర్గుదున్

గీ॥ నీదుసంభావనయుఁ బాప ♦ మీఁదు సజ్జనతతిశిక్షకునై నిజ ♦
చరితమునాచ రించెదవు కనకజలముఁ బ్రో ♦ క్షించి బ్రదుకఁ
జేయుమను వార్తికము దీనఁ ♦ జేయుమీవు॥ ౧౦౯

మ॥ అనుచుం బల్కెసు బ్రహ్మవిద్వరుని శాం♦త్యర్థాగ్రగణ్యుల్ బుధా
ర్చ్యని నామస్కరిఁ గాంచి ధర్మవిదుఁడున్ ♦ బ్రోద్యత్సు
విద్యాధనుం
డును నా భట్టపదాభిధాన విబుధుం♦డున్ బ్రశ్రయం బెంతయో
తనకుం జెల్వొనొసంగఁగాఁ బలికె హృ♦ద్యంబౌ గతిన్ దాధృతిన్॥

శా॥ ఆహా! నాయెడఁ గూడఁ దన్మహితసా♦ధ్వాభాషణం బెన్న నెం
తో హృద్యంబగు, వక్రమార్గనుపునం♦దున్ శూరవర్యుల్ గుణ
వ్యూహారోపణఁ జేయు పోలిక మహా ♦ వ్యూహంబునన్ సద్గుణ
వ్యూహారోపణముం బొనర్చఁ గుటిల♦వ్యూహంబునందుం దయన్॥

మ॥ కరుణోర్మ్యుల్లసదచ్ఛతావకకటా ♦ క్షవారిత పాతంబులన్
జిరకాలంబుననే మృతింగనిన ను ♦ జ్జీవింపఁగాఁ జేయ శం
కర! దక్షుండవు, కానిపూనఁబడెనా ♦ మ్నాయోక్తమాసద్వ్రతం
బు, రసన్, దీనినివీఁడు చో బుధచయం♦ బున్నింద నేనందనే?॥ ౧౧౧

కం॥ కావున శుద్ధంబయ్యును భూవలయ విరుద్ధకృత్య ♦ మునుస
ల్పఁగ మద్భావంబు సమ్మతింపదు పావనగుణజాల! భవ్య ♦
పాటలచేలా!॥ ౧౧౨

గీ॥ దేవ! నీదుప్రభావంబు ♦ దెలియునాకు భూతములనొంచి
పూర్వంపు ♦ రీతిఁదిరిగి యును సృజింప సమర్థుండ ♦ వనిన
నన్నుఁ బ్రతుకఁ జేయుట నీకుఁ జి ♦ త్రంబుగాదు॥ ౧౧౩

చం॥ శమివర! మున్నె? చిత్తజల ♦ జాతవినిశ్చితమైన యీపవిత్రా
గ్ర్యము విడ నుత్సహింపనటు ♦ గావున నాయెడఁ బేర్మి నో గురూ
త్తమ! భవతారకాఖ్య ప్రథి ♦ తంబగు బ్రహ్మము నిష్ఠ నాకుఁ జె
ల్పి మహిఁ గృతార్థుఁ జేయుమతి ♦ పేశలమౌ హృదయంబె
సంగఁగన్॥ ౧౧౪

—♦ భట్టపాదుఁడు శంకరునికి మండనమిశ్రుని జయింపఁ బనిగల్పించుట. ♦—

శా॥ నీకై మార్గముఁ జూపఁగానలయుదో ♦ నేఁజూపెదన్ మండనా|
ఖ్యాకుండన్ సుమనోవరేణ్యుఁడు దిగంతాక్రాంతసత్కీర్తిభూ|
నాకౌకఃప్రభుఁడొక్కఁడొప్పు నతు జయిం ♦ పందగ్గవాఁడట్టి స|
ద్ధీకుంగెల్చినచో జగంబఖిలమున్ ♦ దేవా! జితంబయ్యెడున్॥

ఆ॥వె॥ మహితకర్మయోగ ♦ మార్గంబెముఖ్యమా| సనుచు నెపుడుఁ
బల్కు ♦ చును ధరిత్రి| వేదవిహితకర్మ ♦ వితతికిత్పరతఁ బ్ర ♦
వృత్తిశాస్త్రపరత ♦ వెలయునతఁడు॥ ౧౧౬

చం॥ అతఁడు నివృత్తిశాస్త్రమున ♦ నాదరముంబొనరింపఁడీకలే|
గతినయినన్ భవద్వశగుఁ♦ గా నొనరింపుఁడు వానినోయమీ|
ణ్ణుత! యటులైనమీవగు మ ♦ నోరథమానటుగాన వేగమా|
గతిని దదంతికంబునకుఁ♦గౌతుకమొప్పఁగనేగుఁ డిత్తఱిన్॥౧౧౭

శా॥ ఉంబేకుండననొప్పు మండనునిదా♦యోషాగ్ర్యయుంబాయటం|
చుం బండ్వాఘముచేతఁ బిల్వఁబడుచుం♦డున్నన్ను వాగ్దేవి రో|
షంబుం దేననొకన్న దుర్వసనుచే ♦ శాపంబును..గాంచి ధా|
త్రింబుట్టెన్ద్వయ భారతీప్రథితయై♦దివ్యత్వవిద్యాఢ్యయై॥౧౧౮

కం॥ అవిశ్వరూపుఁ డఖిలక| లావలి ననుమించు, నిష్టుఁ ♦ డగుమ
త్పచ్ఛి| ష్యావళిఁగానఁదదంగన| నీవటసాక్ష్యమ్మునుంచి ♦ యిత
నిం గెలుమా॥ ౧౧౯

ఉ॥ ఆతనిచేతనేభవదు ♦ దంచితభాష్యములందు నన్నిట|
న్వ్యాఖ్యతిగవార్తికంబులను ♦ గల్పనముంబొనరింపఁజేయుమీ|
వీతటి విశ్వనాథుఁబలె ♦ నిచ్చటికిం జనుదెంచినావు నా|
కీతఱిఁ దారకంబువచి♦యించి కృతార్థునిఁగానొనర్పుమా॥ ౧౨౦

శా॥ ఓనిష్కారణజాయమానకరుణా! ♦ యోదేశికాగ్రేయ! నీ|
వీనాసన్నిధిలో ముహూర్తమితమై ♦ యొంతేనినొప్పారు ధ|
న్యానేహంబునునిల్పు, యోగవిద! నీ♦ కాత్మజ్ఞభాగ్యంబునో
నీనీరూపముఁగాంచుచు న్మదసువు♦ల్హాలాగతిన్వీడెదన్॥ ౧౨౧

మ॥ అనుచుంబల్కుచు నాకుమారిలుని బ్రహ్మంబుం దగం జెల్పి పై।
టను లోనంగల మోహమంతయును నూడంజేసి బ్రహ్మైక్య భా।
వునిం గాంజేయుచు నయ్యమిప్రవరుండు న్వోర్ధ్వమార్గంబు గాని వే
గనె యామండనమిశ్రు గేహమునకే గంగాందలంచె న్మతిన్॥

ఉ॥ అంతట భట్టపాదుండమి తాదర మొప్పంగ నైజవాక్యము।
న్నాంతముగా నొనర్చి యతి పంచయునాథ విబోధితాద్వయా।
త్యంతసుతత్త్వుండై ప్రశమి తాఖిలబంధుండునై మనుత్వము।
న్నాంతముం జేసి శంకరుపద సాదమునం గనె విష్ణుధామమున్॥

—ఆశ్వాసాంతము.—

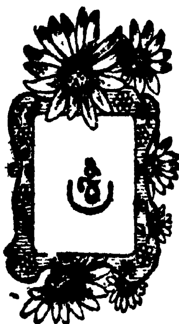
మ॥ దరహాసోల్లసదాస్య! దాస్యకరణ భక్తవ్రాతచేతోబ్జ భా।
స్కర! దివ్యత్కృతిశాలవాల! గిరిరాట్కన్యాయుతోత్సంగ! సం।
గరరంగాంతరనిర్జిత త్రిపుర రక్షస్సంచయాధీశ! సా।
దరకారుణ్య! జగత్తలావన సుదక్షా! మోహినీపూర్వధవా!॥ ౧౨౮

ఇది శ్రీ భమిడిపాటి వంశ్య .... వేంకట
సుబ్రహ్మణ్య శర్మాభిధేయాంధ్రీకృతంబైన
శ్రీ శంకరవిజయమునందు షష్ఠాశ్వాసము.

శ్రీ శంకరవిజయము.

సప్తమాశ్వాసము

దప్రియసఖ! శర్వా!
ణీదివ్యదావమభాగ! ♦ నిర్మల! నిత్యా!
మోదా! నిజభక్తతతి!
శ్రీదా! ప్రమథావళీశ! ♦ శ్రీసకలేశా!॥ ౧

గీ॥ అవధరింపుమనంతరం ♦ బచ్చ్యపాదుఁ డైన శంకరసంయమీ ♦
శానుఁడాప్రయాగకడనుండి వెడలెఁదా ♦ వేగమండ నాఖ్య
పండితునింగెల్వ ♦ నభ్రగతిని॥ ౨

—♦శంకరుఁడు మండనుగెల్వ మాహిష్మతీపురికరుగుట.♦—

మ॥ చనుచుం శంకరుఁడర్హగంభీసుమన ♦ స్సంఘాతవిభ్రాజమా
ననిరీక్ష్యాంచితవీథికం విమల ర ♦ త్నప్రాతచిత్రోచ్ఛ్రవ
ప్రసఖండాంబరచుంబిరమ్యశిఖర ♦ ప్రాసాదసంఘాత మం
డనవిభ్రాజితఁ బూర్వయప్రవరనీ ♦ ద్యంగాంచెమాహిష్మతిం

గీ॥ కాంచి యతివిస్మితాంతర ♦ కంజుఁడగుచు హరివిధంబుగడిగియె
నం ♦ బరపథంబు నుండి శంకరయమిసుమ ♦ నోజ్ఞమైన పుర
వరోపాంతగారామ ♦ మునను దుష్టి॥ ౩

సీ॥ సుమహితామోద వ ♦ త్సుమనస్సమూహంబు; చే సంతతంబు
ఖా ♦ సిల్లుదాని శ్రుతిచయంబునకు సంమ్మతములౌవాక్కులఁ;
జెప్పు సద్విజరాజి ♦ నొప్పుదాని మహితజీవనభాస ♦ మాన

మైమూడనో; సరసుల గుమితోడ ♦ వఱలుదాని। నమ్రితసల
రారి ♦ నానాశ్రితేష్ట సం; థాయిభూజనులచేఁ ♦ దనరుదానిఁ।
గీ॥ బురవరోపాంతవనిని శం ♦ కరయతీందు్రఁ। డెల్లనై పులఁగనుఁ
గొని ♦ యుల్లమందుఁ। బురవరంబునుగాంచి న♦వ్వూనువహించు।
తోరపుంమష్టినందె బు ♦ ధుండుగాఁగ॥ ౫

చం॥ వికసితకంజదీవ్యదట ♦ విస్ఫురింపంచి తరంగరంగదం।
బుకణసుశీకరావళిని ♦ మున్గుచు సాలమహీజరాజినిం।
చుక చలియింపఁజేయుచు మ ♦ నోహరమైతగు నర్మదాశుగం।
బకలుషభాష్యకారుఁగను♦ఁహోయిని గూర్చుచుఁగొల్చెన త్తఱిఁ॥

ఉ॥ అనని విశ్రమించి తన ♦ యాహ్నికమంతయు దాఁనఁదీర్చి తా।
నావనజాప్తుఁడంబరపు ♦ టంతరమెక్కుచునుండ మండనే।
ల్లావిబుధాలయంబునకి ♦ లాగురుఁడేగుచుఁగాంచె వానిదా।
సీవనజ•క్షులంజలముఁ ♦ జేఁగొనిరాఁజనువారి దారిలోన్॥ ౭

కం॥ కని శంకరుఁడువిదలతో। వనెమండనపండితాల ♦ యంబెటనని
వా। రునునచ్యుద్భుతశంకరుఁ। గనిచెప్పిరుదు త్తరంబుఁ ♦ గౌతుక
మొప్పన్॥ ౮

గీ॥ శ్రుతులిలఁ దమంతటనెతాము ♦ రూఢిఁగనునొ?। పరునిచేతనో
యనిద్వార ♦ పంజరాంత। రస్థితశుకాంగనాళితి ♦ రంపువాద।
మాచరించునో? యెట? మండ ♦ నాలయమదే॥ ౯

గీ॥ ఫలమునిడఁగ ర్తకర్మమై ♦ యలరునోకో? బ్రహ్మమో యం
చునెటద్వార ♦ పంజరాంత। రస్థితశుకాంగనాళితి ♦ రంపువాద।
మాచరించునో? యదె మండ ♦ నాలయంబు॥ ౧౦

గీ॥ జగము సత్యంబెయగుఁగాద ♦ సత్యమెయను। చుంజవంబున
నెటద్వార ♦ పంజరాంత। రస్థితశుకాంగనాళితి ♦ రంపువాద।
మాచరించునో? యదె మండ ♦ నాలయంబు॥ ౧౧

మ॥ అనుచీరీతినిబల్కు తోయ్యలుల వా ♦ క్యానీకముంజక్కఁగా
విని యూహిమ్మట మండనేశ్వరునిదా ♦ వేశ్మంబుబాహ్యస్థలం।

బునకు న్శంకరయోగియేగి సుదృఢం • పుందల్పుచేమూయఁబ|
డ్డనివేశంబునుగాంచి తాఁజొరఁగ నా • టంకంబటంచెంచుచున్॥
గీ॥ శంకరుండిట్లు వారి వా • క్సరణిఁగోరి | గృహబహిస్థలికేగి త•
ద్గేహమునుగ| వాటగుప్తముఁగనిచోర • వలనుపడద| టంచు
నెదలోననపుడు భా • వించివేగ॥ ౧౩

గీ॥ ద్యుపథమునుబూని దృఢమైన • యోగశక్తి| నరిగి మండనమి
శ్రగృ • హాంగణాంత| రంబునవుడిగ్గి కనెభూత • లంబునకును|
మండనంబగు గృహముఁద్రి • దంశియపుడు॥ ౧౪

మ॥ కలయంగన్గొనిచొచ్చె శంకరుఁడులే • ఖస్తోమపావాసపుం|
మలయైవాతచలల్లసద్ధ్వజతతిం • దోరంబుగానొప్పి సౌ|
ధలసన్మౌక్తికలావరుద్ధసురవ • ర్త్మంబై విరాజిల్లు భూ|
తలసన్మండనుఁడైన మండనునియా • స్థానంబు కౌతుకమ్మెసఁగన్॥

ఉ॥ జైమినిసంయుతుండయిన • సత్యవతీతనయున్మునీశ్వరును|
ద్దామతపోవిశేషతయ • థావిధిశ్రాద్ధమునన్నిమంత్రణం|
బామెయిఁజేసి వారిచర • ణాబ్జములంగడుగంజెలంగు వి|
ద్యామహిమార్జితప్రతిభు • నబ్జజసన్నిభుఁగాంచె మండనున్॥

గీ॥ అంబరమునుండిడిగి యట • యతివరుండు| వ్యాసజైమినులం
జేరి • హర్షభరితులైనవారలయాదృతి • నర్హగతిని | గనిము
నివరద్వయాంతిక • మున వసించె॥ ౧౭

ఉ॥ మండనమిశ్రుఁడంబరపు • మార్గమునందిగి మౌనిసంచయా|
ఖండలసన్నిధింగడు వి • కాసమెసంగఁగనున్నవాని నా|
దండినిజ్ఞానసూత్రశిఖుఁ • దాఁగనిమస్కరిఁగాఁదలంచుచు|
న్మండగునాగ్రహంబునను • మించెఁబ్రవృత్తిపథేషుఁడయ్యునున్

మ॥ అతిరుష్టుండగు నాగృహాశ్రమికిన • త్యంతంబుఁగౌతూహలా
చితుఁడౌమస్కరిచక్రవర్తికిని బో • ల్చెన్వ్యాసుఁబ్రశ్నోత్తర|
ప్రతతుల్మెండుగ నుత్తరోత్తరముగా • రాణించుచున్ శ్రోతృసం
తతికిన్విస్మయదంబులై వరుసను • ద్యదీప్తినిట్లుత్తరన్॥ ౧౯

—♦ శంకరమండనసంవాదము. ♦—

మం॥ గీ॥ ముండి యెట నుండి?
శం॥ యాగళం ♦ బు
మం॥ భవదీయ మైన మార్గంబు నడిగితి ♦
శం॥ నట్టులేని మార్గమేమని చెప్పె?
మం॥ నీ ♦ మాతరండ యనుచు నదితెల్పె
శం॥ నారీతి ♦ యధ్వమెయగు॥ ౨౦
క॥ మార్గము నీవడిగితివా మార్గము నీకుత్తరంబు ♦ మండన! యొ
సఁగెన్ మార్గము నడగని వాకా మార్గము నీమాత యనెను ♦
మాట నెటులనున్॥ ౨౧
మం॥ క॥ సురపీతమైనదా కేఁ?
శం॥ భూ సుర! యది తా శ్వేతగాదె? ♦
మం॥ సురవర్ణము నీ వెఱుఁగుదె!
శం॥ తద్వర్ణము నే నెఱుఁగుదుఁ
దద్రసము నీవ ♦ యెఱుఁగుదువు సుమా॥ ౨౨
మం॥ చం॥ అకట! కలంజముంది నిమ ♦ దాత్మ్మలిటుల్ విపరీత
వాక్యముల్
చకచకగా వచింతురు వి ♦ చారము మాని;
శం॥ యగున్ ధ్రువంబు తా వక సవిధపరిభూతుఁడు భ ♦ వద్గతి
నెక్కుడుగాఁ గలంజ మెం
చక తిని వాగుచుండెడె వి ♦ చారమదేటికి మండనాభిధా॥ ౨౩
మం॥ చం॥ ఖరమున కైన భారమగు ♦ గంతను మోదముతో వహింపఁగాఁ
బరువె? దురీహ! నీకకట ♦ భవ్యశిఖావిమలోపవీతముల్
శం॥ పరమదురీహ నీపితకు ♦ భారము నిచ్చెడు గంతనున్ వహిం
తున, శ్రుతికౌను భారమని ♦ తోఁపఁగ వీడితి జందెమున్ శిఖన్॥ ౨౪
మం॥ గీ॥ పాలనము చేయలేక స్వ ♦ భార్య వీడి శిష్యపుస్తక భారేచ్ఛఁ ♦
జెలఁగు నీదు బ్రహ్మనిష్ఠత ప్రకటింపఁ ♦ బడియెనేఁడు పరమ
భిక్షుక ముఖ్య! శం ♦ కరసమాఖ్య॥ ౨౫

శం॥ గీ॥ గురునిఁగొల్చుచు వ్యవధిగా ♦ గురుకులంబు। ననుసమా
వర్తనముఁజెప్పి ♦యనవరతము। స్త్రీలకెప్పుడు శుశ్రూషఁ ♦ జే
యునీదు। కర్మనిష్ఠతమిగుల వ్యా ♦ ఖ్యాతమయ్యె॥ ౨౬

మం॥ కం॥ ఉంటివిగద మూర్ఖుఁడ! వా। ల్గంటులగర్భముల వారి ♦
కతసనె వృద్ధిం। గంటివిగడ! యానాతుల। తొంటికృతము నక
ట! మఱచి ♦ దూఱందగునే?॥ ౨౭

శం॥ కం॥ ఎవ్వరియోనులఁబుట్టితొ?। యెవ్వరిస్తన్యమునుద్రావి ♦
యేపుంగనితో। యవ్వనితలఁ బహువట్టుల। నెవ్విధిఁగ్రీడించుచుం
టి ♦ విల? మూర్ఖతమా!॥ ౨౮

మం॥ గీ॥ వహ్నులకు యత్నమూనియు ♦ ద్వాసనంబు।
వేగఁగావించికంటివి ♦ వీరహత్య।

శం॥ పరమగుపదంబు నెఱుఁగక ♦ పందవగుచు।
నాత్మహత్యనెకాంచితి ♦ వవనినీవు॥ ౨౯

మం॥ గీ॥ ద్వారపాలురవంచించి ♦ చొరుఁబోలె।
నెట్లు మూర్ఖుండ, వచ్చితి ♦ విపుడిచటికి?।

శం॥ కోరివచ్చినభిక్షుల ♦ కొఱకుఁ గూడు।
నిడక కుడిచెదవెట్లు? నీ ♦ విపుడు చెప్పుమ॥ ౩౦

మం॥ గీ॥ కర్మమునొనర్చు సమయంబు ♦ గాన నిపుడు।
మాటలాడనుసుమి మూర్ఖ ♦ మర్త్యకోటి।

శం॥ నహహా! యతిభంగముగ మాట ♦ లాడు నీవు।
జ్ఞానమెంతయుఁ బ్రికటన ♦ మానెనిపుడు॥ ౩౧

మం॥ కం॥ యతిభంగోద్యుక్తుఁడవౌ। యతిభంగముతగునుగాదె? ♦
శం॥ యతిభంగమునన్। క్షితిసుర! పంచమ్యంతాం! చితమ్ముగఁదల్ఁ
పుము సమాస ♦ సిద్ధిని బుద్ధిన్॥ ౩౨

మం॥ ఉ॥ భాసకువాస్తమైమెసఁగు♦బ్రహ్మముదేడ? దురీహాలుతేడ? ।స
న్యాసమునేడఁ జూడఁగ న ♦ నారతముం దురితాళికెల్ల నా।

వాసమునై చెలంగు కలి ♦ వైఖరియేడ? నహో? మహోరసా।
వాసనుఖాన్నస క్తిని జ ♦ నంబుగఁ గంటివి యోగివేషముల్॥ 33

శం॥ ఉ॥ కూడఁగనాక మేడ? నవి ♦ శుద్ధపుటాచరణంబదేడ? నా।
వేడిమిచేల్పునేడఁ? బృథ ♦ విన్ సతితంబఘు సంచయంబుతోఁ।
గూడినయట్టియీకలియుఁ ♦ గూడి యదెచ్చటఁ జూడఁ జేసెలన్।
గూడఁదలంచి కర్మములు ♦ కుంగలవేషముఁదాల్చితి త్తిఁటెన్॥ 38

చం॥ ఘనరుషతోడ నీమొదలు ♦ గాఁగల దుర్వచనానినిట్లు మీం।
డనుఁడన వానికెల్లను ద ♦ టాలున శంకరయోగి కౌతుకం।
బుననె సదుత్తరంబుఁగమఁ ♦ బొల్పుగనిచ్చుచునుండ వ్యాసజై।
మినులపుడంది రిర్వురును ♦ మిక్కిలియక్కజము న్మనంబులన్॥

గీ॥ చిఱునగవుగల్గుజైమిని ♦ చేతఁజూడఁ। బడెను మండనుఁడోనిట్లు ♦
వ్యాసుఁడనియె। నాత్మవిదునిధుతేషణు ♦ నమలినుయమి। నం
చితులఘక్కఁగాదిటు ♦ లాడ! వత్స!॥ 3౬.

కం॥ మతిఁదలఁపుమితని నభ్యా। గతునిన్ శ్రీకామినీశుఁ ♦ గావేగ
నిమం। త్రితుఁజేయుమనుచు వ్యాసవి। దితవిధి నాశ్రవుని జేసె ♦
ధీశిక్షితుఁగన్॥ 3౭

గీ॥ అంత మండనబుధుండు ♦ శాంతుఁడగుచు। సంభ్రమంబున
నుదకసం ♦ స్పర్శఁజేసి। వ్యాసమునియాజ్ఞవలన స ♦ న్యాసివ
రుని। శాస్త్రవిధిఁగొల్చికోరె భి ♦ క్షంగొనంగ॥ 3౮

ఉ॥ శంకరుఁడప్పుడిట్టులనె ♦ సౌమ్య! వివాదపుభిక్షఁగోరి ని।
శ్శంకగఁ దావకీనపుగు ♦ సన్నిధికేఁజనుదెంచితి న్నిరా।
తంకముగాఁ బరస్పర వి ♦ ధానవిధేయతయే పణంబుగాఁ।
బొంకముఁజెందు దానినిపు ♦ పూర్వపుటాదనభిక్ష నేమిటా॥

చం॥ నిగమశిరఃపథంబున వ ♦ నిన్విపులంబుగఁజేయుపోంటె నె।
న్నఁగమటిరొండు కామితము ♦ నాకినుమంతయులేదు, నీవుయు।
జ్ఞగణగతేప్సితుండవయి ♦ సంసృతి తారహిమాంశుసన్నిభం।
టవంచితముంబొనర్చితౌ॥ ౪౦

మ॥ ఇపుడాసర్వవివాదిపైన నిను నే ♦ హీ! నిర్జితుంజేసి స।
త్యపథంబౌ నిగమాంతముంజగతి వి♦ ఖ్యాతంబుగాఁజేయుదుం।
గిపటంబున్విడి మస్మతానిరతుఁడవై ♦ స న్మేలుకాదే నివా।
దపరత్వోన్మునని న్వి, మోహితినిను♦త్యా!యంచువాక్రుచ్చమా॥

గీ॥ అనుచుఁబల్కెడు యతివరు ♦ సర్థవద్వ। చనమునాలించి పార్వ
తిపవి । స్మయుఁడగుచును। సనపరిభవంబుతోడను ♦ స్నతయ
ముల్కెఁడగు నతఁడనబల్కె నిజగౌర ♦ వాశ్రితుఁడయి॥ ౪౨

గీ॥ వేయిముఖములఁజెలఁగు ద ♦ ర్వీకరేశు। నెడనయిన నోడినాఁ
డనం ♦ చీతఁడనఁను । శ్రుతిమతంబునువీడి క ♦ ల్పితమునైన।
మానిమతమునఁ బడఁడెపు ♦ డైనఁగాని॥ ౪౩

గీ॥ అవనిఁ గోవిదుఁడెవ్వఁడు ♦ ద్భవముఁగనునో । సరసమగువాద
మెపుడేని ♦ జరుగునోకో?। యని యనారతముంగోరు ♦ కో
నెడునాకు। స్వయముగానచ్చె నేఁడహో ♦ జయమహంబు॥ ౪౪

చం॥ అలరుతనిత్తతి స్మనల ♦ కంచితమై తగువాదగాధ; పు।
ష్కలనిగమోక్తిరిశ్రమముఁ♦జక్కఁగ దానఫలించుఁగాత; భూ।
తలమునఁ జూడఁగాన వసు ♦ ధన్వసుధావసథుండునాకె కా।
నలెననుచుం దనంతెటనె ♦ వచ్చినదానినిగ్గె కొనండొకో?॥ ౪౫

శా॥ ఈనేనాయమహాంతనేనిరునుమా♦యింతుంజుమీ యోసుధా।
భానుస్థామృతతుల్య దివ్యతనుకో ♦ భా! నీవభీతిన్మరా।
ళానీకాచ్ఛ కలావహంబయిన దీ ♦ వ్యద్యుష్మదాలాపనం।
తానంపుంగలహంబు నాకిపుము చే ♦ తఃకంజముప్పొంగఁగ॥

గీ॥ అనుగతాఖిలదర్శన ♦ యును దురీహ। వారగర్వాటవికిని గ ♦
రోర పరశు। నిభయునగు నాదుపటుతయు ♦ నీదుకర్ణ। పథముఁ
జేరదొకో? వాద ♦ పరుఁడవై తి॥ ౪౭

సీ॥ వాదంబునిపుడు భా ♦ వమునీకెసంగిన; మొదల భిక్షునుగొం
దు ♦ నిప్పుడనుచుఁ। గడునల్పముగనెనీ ♦ వడిగినాఁడవునుమ్ము;
దండివరేణ్య! వా ♦ దమనుమాట । వినినయంతనె మోద ♦

మునుజెందితింజుమీ; చిరకాలమభిలాష ♦ చేతనున్న। నొక్కఁ
డేనియు వాది ♦ శక్తిఁగారాకుంట; నిపుడు నీవుడిచేత ♦ నెసఁ
గె ముదము।

గీ॥ వాదమునొనర్తు సందియ ♦ మేదియిఘుడు । మన జయపరాజ
యంబుల ♦ ననెఱువాఁడు । వలయుఁగాక కళాహీన ♦ ఫ
లము వాద। మగు, జిగీషులుగావింతుర ♦ తగఁగలహము॥ ౪౭

కం॥ వాదమునవాదియుం బ్రతి ♦ వాదియును వి। పక్షపక్షంబులం
గందు ♦ రక్షితిఁగద । చెపుమ వాదించుమనకిట ♦ శపథమెది
యొ?। దానను బ్రమాణమెదియొ? మ ♦ ధ్యస్థులెవరొ?॥ ౪౮

ఉ॥ నేనన గేస్తులందునుతి ♦ నింగన నర్హుఁడ నీవును య్యతీ।
శానుఁడవో వదద్వర! వె ♦ సన్మన యీవిజయాజయంబుల।
న్మానుగఁజేయుమయ్య సభ ♦ ణంబులఁగాఁ బొనరింతమంతన।
న్యూనముగారహింంచెను మ♦నోహరవాదమును న్మితంబుతోఁ॥

ఉ॥ ధన్యుఁడనైతినేఁడు నను ♦ ధాస్థలి నార్యుఁడవీవు వాదపుం।
జన్యమునన్నుఁగోరుట, ల ♦ సద్గతిఁజేపగుఁగాత నోయతీ।
ణ్మాన్య! వివాదమిత్తఁటేని ♦ మధ్యదినంపువిధింబొనర్తునం।
చు న్యతిసంచయాధిపుని♦జూచి నయంబునమండనుండనన్॥ ౫౧

చం॥ చిఱునగవంచితాస్య సర ♦ సీరుహమందుఁ జెలంగనట్టులే।
జరుగును జేపెవాదమని ♦ సంయమిసంచయపూజ్యుఁడైన శం।
కరయమివల్కఁ మండనుఁడ ♦ ఖండముదంబున వ్యాసజైమినీ।
శ్వరులనువేడె వాదమున ♦ సాక్షితసందుఁడటంచు భక్తితోఁ॥

ఉ॥ నుత్యులు వ్యాసజైమిని ము ♦ నుల్తగ మండనపత్నిని న్సర।
స్వత్యవతారఁగానెటేఁగి ♦ పల్కిరి మండనుతోడనిట్టులా।
చిత్యమెసంగుచుండ, విదు ♦ షీమణిఁ దావకపత్నిని న్సుధీ।
ట్తున్నత్య! సదస్యఁజేసిస్మృతి ♦ తోడ వివాదముసల్పుమంచొగిన్॥

చం॥ మునియుగమన్నమాట కను ♦ మోదముఁజూపుచు నంత
మండనుం।

మును బ్రక్కృతంబుచేయఁగఁ గ ♦ మున్నడినెంచిశుచిత్రయంబుఁ బో।
లెనెసఁగు మూఁగురన్మునుల ♦ లేఖచతుర్యూల సప్తదైవయు।
క్తిని నరుడెంచువారలనొ ♦ గిన్విధిఁగొల్చె వనూసభ క్తితోఁ॥
గీ॥ విధినిభుజియించి యటనుప ♦ విష్టులగు ము। నులకు నామూఁ
గురకుఁ బార్యాది ♦ ములను జామ। రములఁగొని వీచుచుండిరి ♦
శ్రమముఁబాప। మండనాశ్రవులిరువుర ♦ మందభక్తి॥ ౫౫
గీ॥ యమివరేణ్యుఁడు దైవమో ♦ గమునవిశరు। లకు సుదుర్లభ
మైనదే ♦ శికులదైన। దర్శనంబునవారి సం ♦ స్పర్శవలన। భా
షణంబున మిగులసం ♦ తోషముఁగనె॥ ౫౬
కం॥ నిగమత్రియ్యంతార్థముఁ। దగనెఱిఁగిన యామునిత్రి ♦ తయ
మంతటనొ। ప్పఁగ నొక్కముహూర్తము మెం। డగుతుష్టిఁ బర
స్పరంబు ♦ సనుకొని రెదియో॥ ౫౭
గీ॥ అధరామరవిధుని గే ♦ హంబునుండి। వెడలిన మునిత్రియంబు
నఁ ♦ దడయకిర్వు। రైరదృశ్యులు, మూఁడవ ♦ యమియొసఁగె
సు। భూజవ స్వర్మదాతట ♦ మునఁగలగుడి॥ ౫౮

—♦ సూర్యాస్తమయవర్ణనము. ♦—

మ॥ వసుమంతుండ నటంచుఁదీక్ష్ణమగుగో ♦ వ్రాతంబున న్లోక పుం।
బసఁదూలించితి సుంతయేనియనుకం ♦ పంగాంచనైతంచు యో।
గిసమాజేష్యుని శంకరుంగని విర ♦ క్తింబూని శాంతాత్ముఁడై
వెసమితుృండయి పొల్చెఁబశ్చిమదిగు ♦ శ్వధ్రింబునన్భానుఁడున్॥
చం॥ కలవసురాజి నిష్పగిది ♦ గాఁగొని నన్విడెవాసరంపుఁదో।
య్యలిమతి దీనవేకువల ♦ యాఁడితనక్కటా! కంటినంచుఁదా ।
వలముగనందె రోషమును ♦ వాసరకామినిపై నసంగఁ బొ।
టలరుచితోఁబ్రతీచినిద ♦ టాలున భానుఁడదృశ్యుఁడయ్యెఁదాఁ॥
మ॥ ఘనవైరాగ్యమునూని భాస్కరుఁడు లో ♦ కంబున్విసర్జించివే।
గనెహంసత్వముఁగాంచఁగాఁదనమదిం ♦ గాంక్షించిగోసంచయం

బుడు సుప్తంబుగఁజేసియంతగతము ♦ న్యుండౌను నెమ్మేనఁదా।
ల్చిన కాషాయపుటంబొకో? యనఁగఁదా ♦ ల్చెన్సంజ కెంజాయ
తోఁ॥ ౬౧

చం॥ అమృతముతోడఁబోల్పఁదగు ♦ వమ్మునియుగ్మమువల్కి నట్టివా।
క్యములను నాత్మశిష్యనిచ ♦ యంబునకున్వినిపించుచుంబ్రమో
దముతన కెంతయేఁగమరఁ ♦ సద్గుణుఁడుశంకరసంయమీంద్రుఁడా
విమలపురాతిరంతయును ♦ వేగనుబుచ్చెఁబరాత్మచింతతోఁ॥

—♦ప్రభాతకాలవర్ణనము♦—

మ॥ అరవిందంబులఁదోఁగి యుత్పలసమూ ♦ హంబందునన్దాఁగిక।
ప్పురపుందిప్పలఁదూఁగి, చందనపుటా ♦ మోదంబునన్మ్రోఁగిక
స్తురినింబున్గునసాఁగి, సూనని చయా ♦ స్తోకాంచితామోద సం।
భరితంబై మలయానిలంబెసఁగెనా ♦ ప్రత్యూషమందొప్పుగన్

గీ॥ వెలినిలోనున్న తమము ను ♦ వేగఁ దినదు। గోగణంబునవారింపఁ ♦
గోరెవరమ। హంసయిదెవచ్చెమేల్కొ నఁ ♦ మనుచుఁ దెల్పు । బో
ధకుఁడౌనాఁగసరుణుండు ♦ పొడిచె బ్రొద్దు॥ ౬౨

ఉ॥ తిన్ననిపేర్మినొప్పసఁగు ♦ దేశకవర్యుని వాక్యరాశచే।
మున్నుగలట్టి బంధనయ ♦ ముస్త్వరి నేర్పఁ జరించుశిష్యుల।
ట్లన్నళినాప్తసాధన ♦ రాంశులవిచ్చు నతిమ్మమొగ్గలం।
దున్నయళుల్బయల్పడి ♦ నుత్కటఝంకృతులంబొనర్పుచున్

సీ॥ నిగమశాఖాశిఖా ♦ నిచయంబునకునెవ్వఁ; డలరుగుత్తియసంగ ♦
నలరుమంచుఁ। దగనాగతమనాగ ♦ తమునత్తమానంబు; ధర
నేనికతముసఁ ♦ బరఁగునిరత। మెవఁడుజంతునికాయ ♦ కృతక
ర్మములకెల్ల; సాక్షియైచనుఁగర్మ ♦ సాక్షియనఁగ। దినదినం
బును సద్వ ♦ రునకు నెవ్వఁడుకళా; వలిఁదంనొసంగుచు ♦ నల
రఁజేయు?।

గీ॥ నెవఁడు విబుధులకన్నంబు ♦ నిడుసతతము?। తసదుగోరాజిఁజక్ర
హి ♦ తంబునెవఁడు। చేయు? నట్టియహస్కరుం ♦ డాయమరప।
తిదిశనుదయించెఁగెంజాయ ♦ గదురనంత॥ ౬౩

—సరస్వతీసాక్షిక శంకరమండనమిశ్రవాదోపక్రమము—

మ॥ అరుణాంభఃపరిభవాప్తదీధితులచే • నాకాశమెల్లన్విభా।
స్వరమైయొప్పఁగ ధ్యేయవేదియును బ్ర • హ్మావద్వరుండైన శం।
కరుఁడాత్మీయవినేయసంచయముతోఁ • గాల్యంబులందీర్చివి।
ద్వరరమ్యంబగు మండనార్యుని సభన్వాదార్థమైచొచ్చెఁదాన్

ఉ॥ మండనపండితుండును స • మస్తకళావలికాలయంబుగా।
నుండెను శారదాఖ్యనిజ • యోషనుసాక్షినిగా నొనర్చితా।
నుండెవివాదముంగుఱిచి • యుత్సుకుఁడై పతిదేవయైనయ।
య్యండజయానయున్నవిభు • నానతిచేఁగొనె సభ్యభావమున్॥

కం॥ పతిచే నియుక్తయగు నా। పతిదేవతయొసఁగె సభ్య • భావ
మునగ్రహా। శ్రితయతులతారతమ్య। స్థితినెఱుఁగఁగవచ్చుభార•
తీదేవియనన్॥ ౬౯

మ॥ ఉరువృద్ధింగనినట్టి మండనుని వా • దోత్కంఠతన్నొంబరా।
వరవిజ్ఞుండుఁబరేంగితజ్ఞుఁడునునై • వర్తించు నాసంయమీ।
శ్వరుఁడు న్మోఁదుగనే యెఱుంగుటఁబ్రతి•జ్ఞన్నీయసందాఁబరా।
వరయోగ్యైక్యపరంబొనర్చెనిటు వి • ద్వాత్రితాంచితంబౌసభన్

మ॥ పరమార్థంబును సచ్చిదచ్ఛమునునౌ•బ్రహ్మంబుదానొక్కఁడే
వఱలున్శుక్తియె వెండియౌనటుల స • ర్వంబౌప్రపంచంబుగాఁ।
గరమజ్ఞానముచేతఁగప్పఁబడి త • ద్జ్ఞానంబునన్బ్రహ్మమై।
మఱలు న్విశ్వముశోవముక్తియగునా • మ్నాయాంతమేమా
నమా॥ ౭౦

చం॥ నిజముగదీననేజయము • నేఁగనుఁగొందునో, యొక్కవేళనా।
కజయమైయెనచో యతితఁ • ద్యాగముఁజేసికషాయచేలము
న్ద్విజవర! పీడికట్టుదును • దెల్లనిపుట్టముఁవాదమిప్పుడో।
ప్జయమొ? రొయొండొ? యీయుభయ • భారతియేమనమన్న
చించుతన్ ౭౧

గీ॥ కమనుదారుఁడు యమినరే ♦ ణ్యుఁడనునైన। శంకరుండిట్లు శప
థంబు ♦ సలుపఁ గేహి। మాన్యుఁడగు మండనుండాత్మ ♦ మతము
నిలుపు। నట్టిశపథంబుఁ జేసెఁ దా ♦ నంతనిట్లు॥ ౭౩

సీ॥ చిత్స్వరూపముచేఁ బ్ర♦ సిద్ధుఁడానాత్మయం; దునుశక్తిసుంతలే♦
మినినిగమశి। రంబులెన్నఁ బ్రమా ♦ ణంబులందునఁ గావు; తగ
వాక్యబోధిత ♦ మగునదేమ। కార్యజాతమునకా ♦ గమశిఖా
పూర్వభా; గమె ప్రమాణంబుగా♦ సమనెపుడు। గొప్పశబ్దంబుల♦
కును గార్యమాత్రంబు; గుణేచి శక్తియు రొన ♦ గూడుచుండుఁ।

గీ॥ జేయవలయును గర్మంబు ♦ నాయువున్న। యంతవఱకును దేహు
ల ♦ హర్నిశంబుఁ। గర్మములనుండియే ముక్తి ♦ కలుగుననుట।
నిగమములకెల్ల నభిమతం ♦ బుగఁ జెలంగు। ౭౪

ఉ॥ వాదమునం బొనర్ప జయ ♦ వంతుఁడ నేనొక నేళఁగాని వో।
నేదని తట్టిమాటకు య ♦ తీశనుతా! విపరీతరీతిగా।
నీదు తెలుంగుఁగైకొనెద, ♦ నిక్కము; సాక్ష్యమునందు మున్న నీ।
వాదర మొప్పఁ జెప్పిన య ♦ దంగనయే సకలంబెఱింగెడిన్॥ ౭౫

సీ॥ గెలుపునందినవారి ♦ కలరెడునాశ్రమం; బును బరాజితుఁడుగై ♦
కొనఁగవలయు। ననుచు నేకాంతంబు ♦ ననుపణంబును జేసి;
కొని శంకరుఁడును మం ♦ డనుఁడు నప్పు। డత్యుదారమనీష ♦
యాదవ్యయభారతిఁ; జెలువుగా సాక్ష్యాభి ♦ షిక్తఁ జేసి। యొకరి
నొక్కరు గెల్చు ♦ నుత్సుకతమెఱయ; జయప్రవృత్తులై ♦ నయ
మెసంగ।

గీ॥ దండిపండితవరులతో ♦ నిండియుండు। నిండుసభనుపవిష్టులై ♦
యుండి వాద। మును సమంబుగఁ జేయుట ♦ కును మొదలిడి। రఖిల
వేదులు సుస్మిత ♦ ముఖములలర॥ ౭౬

గీ॥ నయముమిగులఁగ సన్యాసి ♦ జయముఁగోరు। మతులనుపవిష్టు
లగుయతి ♦ పతులమెడల। నుభయభారతియుత్తజి ♦ నుంచెఁ
బూల। దండలను సభ్యయాచమ ♦ నంబుగదుర॥ ౭౭

గీ॥ ఎవనిముఖమునుండు పూవంశ • యొలమినెపుడు। తోలఁగుఁ గానవ్వా
డ యతనికి • గెలుపులేమి। తెల్లమానని యాయమ • తెలిపి
యరిగె। గృహియతుల కన్నభిక్షల • నింటఁజేయ॥ ౭౮

కం॥ ఇరువురు జయఫలనిహితా। దరులై యొనరించువాద • తత్త్వ
ముఁగనఁగాఁ। బరమేష్ఠిముఖులు తన్మం। దిరమున వాహనగ
తాచు • దివిఁబొల్చిరటన్॥ ౭౯

చం॥ యమివర మండనార్యులకు• నయ్యె సదస్యబుధోక్తసాధువా।
దము, నిజపక్షయుగ్మసుని • దర్శితవేదము, విద్వరప్రమో।
దము, బహుమంజులాంచితప• దప్రచయోల్లసదర్థవాక్యమూ।
హమగుటచేఁ బరస్పర కృ•తామితమోదము,వాదమయ్యెడన్॥

చం॥ దినదినముం బ్రకర్షమునఁ • దేజరిలెవ్విదనీకసన్నిధిం।
గనుచుఁ బరస్పరంబుగనఁ • గాఁబకు భంగముఁదేజయంబునుం।
గనుకుతుకంబు నిర్వ్వరకుఁ • గల్గ నొనర్చుచునైన సంయుగం।
బుననగు రోషముల్లవముఁ • బొందక వాదముమోదదంబునై॥

శా॥ అన్యోన్యంబుఁ బ్రగల్భమానటుల స్మే • రాస్యాబ్జులై పోరిరా।
ధన్యుల్బద్ధసుఖాసనస్థులయి స్వే • దంబొప్ప నాకాశమం।
దన్యూనంబగుచూపుఁజొన్పి ప్రతిప • క్షాచోక్తోత్తరంబు న్మనీ।
మాన్యంబౌగతిఁద్రుంచి చూడఁగొనుచు • న్మనూక్తులతో
చిర్వ్వరున్॥ ౮౨

కం॥ అనుదినమును గాల్యంబుల। నొనరిచి యుపవిష్టులగుచు • నొ
నరించిరి మం। డనబుధుఁడు శంకరార్యుం। డును విద్యావాద
ముంగ • దున్పుభులెన్న న్॥ ౮౩

చం॥ ప్రతిదివసంబు నాయుభయ • భారతివాసరమధ్యమందున।
య్యతి నిజభర్తృసన్నిధికి • నల్లనఁజేరి వచించు మస్కరీ।
శతకును బ్రాణనాథునకుఁ • జయ్యన భిక్షకు భుక్తికిన్నమం।
చితమగు కాలమప్డుకడ • చెద్దివసంబులనైదునాఱునున్॥ ౮౪

మ॥ యమిలోకేశ్వరుఁడా విచక్షణునిదా♦ క్ష్యంబుండగన్ క్షోదస
క్షమముంగన్గొని యెల్లపక్షములకే ♦ కాలంబునందైన క్షో।
భమునుంగూర్చియు శంకరార్యుని సమీ ♦ పంబందు దీపింపకు।
న్నమహాకోటులనొప్పుదానినిమహా♦నందంబుతోఁ ద్రోచెఁదాన్॥

శా॥ ప్రాగల్భ్యంబును వీడియుండియును స♦భ్యస్తుత్యుఁడౌ మండనుం।
డాగేయప్రతిభు స్యమీంద్రుఁగని స్వీ ♦ యంబైనసిద్ధాంతము।
న్ధీ గాంభీర్యముతోడ నిల్పఁగనన ♦ ద్దివ్యాగమాంత ప్రసి।
ద్ధాగణ్యోక్తులనొప్ప నద్వయిను ♦ సిద్ధాంతంబుఁబోఁ
ద్రోయఁగన్॥ ౮౬

—♦ శ్రీశంకర మండనమిశ్రుల సంవాదము. ♦—

సీ॥ ఓసంయమీశ్వర ♦ వాసిగాజీవేశ్వ; రులకునెప్పుడు నేక ♦ రూ
పమగుట । మంచిగానంగీక ♦ రించెదరీరందు; నలరుసాక్షిగ
బ్రహ్మ ♦ మనవరతముఁ। దగశుద్ధతను బుద్ధ♦ తను నుదాసీనత;
నొప్పుచుంటనటంచుఁ ♦ జెప్పిమరలఁ । బురుషార్థదముగఁ జె♦
ప్పుటను వేదశిరంబు; లకునెప్డు నప్రయో ♦ జకతయనదె?।

గీ॥ యనియుమానాంతరావగ♦తార్థబోధ। కంబులగు లౌకికోక్తుల♦
కరణి, సుప్ర। మాణవిషయంబుగాఁగ నా ♦ త్మనువచింప। కు
నికినందుఁబ్రమాణంబుఁ ♦ గనముమేము॥ ౮౭

కం॥ అనవుడు నయ్యమివరుఁడి। ట్లనిప్రత్యుత్తరముఁజెప్పె ♦ నత్తఱి
నామం। డనగేహివరునితోడం। దనవాక్కౌశలముమెఱయఁ ♦
దత్సభలోనన్॥ ౮౮

సీ॥ మండనబుధ! విను ♦ మానంబిదేసుమీ; తగశ్వేతకేతు ను ♦
ద్దాలకుండు। నాత్మవీవై తివ ♦ టంచు విజ్ఞుఁగఁజేసె; నేబ్రహ్మ
మైతినం ♦ చెఱుఁగుకతన। నభయంబునో జన ♦ కా! వహించి
తివీవు; బ్రహ్మంబునవెయెల్ల ♦ వఱలెఁగాన। నెల్లనీవై తివి♦కేవి
శుఙ్మోహముల్?; తనయ! యైక్యములోనఁ ♦ గనెషునీక।

గీ॥ టంచు జనకునివిజ్ఞుఁ గా ♦ వించె యాజ్ఞ। వల్క్యుఁడిఁక నెందఱో
విజ్ఞ ♦ వరులు శిష్య। తతిని బరమేశ్వరుని నాత్మ ♦ తనుగ్ర
హింపఁ। జేసిరని వేదశాఖులఁ ♦ జెప్పఁబడియె। ౮౯

మం॥గీ॥ వేదశాఖలఁదత్త్వ మ ♦ స్యాదివాక్య। లనఘ! షణ
ణ్ముఖంబుల ♦ యట్టులఘుము। నునుపుజపియింప; వీనికి ♦ నొక్క
యర్థ। మునను లేదు వివక్షయె ♦ ప్పుడునుగాని॥ ౯౦

శం॥గీ॥ సదమలార్థంబుఁదోఁపమిఁ ♦ గదయభిజ్ఞు। లనిరిషణ్ముఖం
బుల ♦ కునుజపోప। యుక్తతను బ్రాజ్ఞ; యిచటను ♦ వ్యక్తముగనె।
యర్థమగుచుండ నెటుల జ ♦ పార్థతయగు॥ ౯౧

మం॥గీ॥ తత్త్వమసియనుమాట క ♦ తమునజీవ। శివులకైక్యతనైన
ను ♦ సవనకర్త। శివుఁడెయనుప్రస్తుతినివిధి ♦ శేషమెయగుఁ।
గానియతివర్య! యైక్యంబు ♦ కలుగదెపుడు॥ ౯౨

శం॥చం॥క్రతువులకంగ భూతములు ♦ గాఁజెలునందివ యూపము
ఖ్యవ। స్తుతతుల నెల్లకాలమును ♦ దోయజబాంధవ ముఖ్యదివ్య
సం। తతులఁగఁజెప్ప వాక్తతిక ♦ దా! విధిశేషము? కర్మకాం
డసం। స్థితమగుచద్ది యేగతిని ♦ జెల్వగు వేఱొకకాండమందునన్॥

మం॥చం॥యతికులవర్య! నీవనిన ♦ యట్టులజీవునియందు నీశదృ।
ష్టితనరఁజేయు, బ్రహ్మతను ♦ జెందనియున్న మనోనిలార్యులం।
దతులితరీతి నాగమచ ♦ యంబులు, కర్మసమృద్ధికై సుఖ।
స్థితినిదలిర్చు బ్రహ్మమతిఁ ♦ జేయువిధంబునఁ దత్త్వమాదులున్॥

శం॥చం॥ప్రకటమతీ! యనారతము ♦ బ్రహ్మవిభావనఁజేయునాలిక్షా।
దికమితదత్రిఁ దోఁచెడుగ ♦ తిన్నిగమాంతగ తత్త్వమాదివా।
క్యకరణమునందుఁ దోఁపదిది ♦ నిక్కముకావున నిప్పుడీవు చె।
ప్పుకరణియొప్పు కూడెడిని ♦ బోధమెయింగనుఁ గొన్ననిత్తఱిన్॥

మం॥సీ॥యతివర్య! నిగమాంత ♦ గతభాషణంబులు; బ్రహ్మతత్మతఁ
బ్రమాణ। పరతఁగనుతనై ననఃసోమాధ్వ ♦ రానూనపువిశేష;
ములఫలదర్శన ♦ మునకువిధిని। గల్పించినట్టులిటఁ ♦ గల్పింపఁ

దగుఁబ్రహ్మ; మే యగుఁబ్రహ్మంబు ♦ నెఱిఁగిన'యను । ము క్తిఫ
లంబును ♦ బోధించుశ్రుతికిబ్రి; హ్మముకాదలంచెను ♦ సతేఁమ
బ్రహ్మ। వేదిగావలెనను ♦ విధినట్టులైనబ్రి; హ్మమునాఁగనేమి?
యా ♦ త్మయననేమి? । యనుచులోశంకించు ♦ కొనితత్స్వరూ
పస; మర్పణచేనిత్యుఁ ♦ డఖిలవిదుఁడు। నానందరూపుండు ♦
నఖిలగతుండును; ననునాదిగాఁగల ♦ యాగమాంత। వాక్యాల
న త్తఱి ♦ వాడుకకుందెచ్చి; కొనిబ్రహ్మము నెఱింగి ♦ కొఁనగ
వలయుఁ। దదుపాసననుమోక్ష ♦ మొదవకున్ననుశాస్త్ర; దృ
ష్టంబుగానెనఁ♦దేజరిల్లుఁ।దిన్నఁగావిధిఁజొన్ప♦కున్నహానాదికా;
న్యమునరాజరిగెడు ♦ నవనియెల్ల।

గీ॥ ద్వైపస ప్తకయునెడువా ♦ గ్వితతికిఁబలెఁ।ద త్త్వమస్యాదులకునన♦
ర్థక్యమెయగు। నిఁకఁబ్రవృత్తి నివృత్తుల♦ సేవచింప। కున్నవానికి
శాస్త్రత్వ ♦ మెన్నసున్న॥ ౯౬

శం॥ సీ॥ అక్కట ! విధినిమీం ♦ రటుచొన్పుచోఁగ్రియా; జన్య
యాటవిము క్తి ♦ స్వర్గముఖము। లట్లువినాశంబు ♦ నందుఁగదా
మోక్ష; మునకుసాతిశయత్వ ♦ మురునసిత్య। తయునులేమిని
గ్రియా ♦ త్వము దానికొనరింపఁ; దగదు జ్ఞానముననో ♦ ధర్మ
మయ్యు। వాసియథాభూత ♦ వస్తుప్రమాణాది; కమునుమాత్ర
మెఱుంగఁ ♦ గలదునుమ్మ। ఏదేవతాము కై గ్ర ♦ హీతమయ్యో
హవిస్సు?! మఱిఁదల్పనొవష ♦ ట్కృతులదాని।

గీ॥ నదియెమానసమనఁబడు ♦ నదియుఁబురుష। తంత్రమగుటనొన
ర్పంగఁ ♦ దగునొనర్ప। కుంటకును జ్ఞానమునకట్టు ♦ లొనరదెపు
డుఁ। గానఁదజ్జన్యమగుముక్తి ♦ హానిఁగనదు॥ ౯౭

మం॥కం॥త త్త్వమసియనెడు వాక్యము ।త త్త్వజ్ఞ!యుపాసనాభి♦ధాప
ర్యవసా। యిత్వముఁగనకున్నను సద్భు। శత్వముజీవునకుఁజెప్పు ♦
సర్వజ్ఞునితోన్॥ ౯౮

శం॥ మ॥ అనఘా! జీవునకీశుతోఁ, దులనునా ♦ హాతత్త్వమస్యుక్తిచే!
తనతన్ జెప్పునో? సర్వవిత్త్వసకలా ♦ త్మత్వాదికాంచద్గుణా।
లినో? యాద్యంబులఁ న్నుఁ జెప్పఁదగదో ♦ లింగాంచుటన్నద్గుణా
లినెయన్నన్న మతోద్విరోధమగుట ♦ న్లేదెన్న సామ్యంబటన్॥
మం॥ మ॥ అనురింబోలున విద్యదావృతినివి ♦ ఖ్యాతింగ నన్లేనిబో ।
ధసుఖానంత్యముఖంబులై సపరమా ♦ త్మపొల్లసత్సద్గుణౌ ।
ఘనమత్వాంచిత సద్గుణంబులను వ♦ క్కాణించు జీవాత్మకీ ।
శసమత్వంబును దత్త్వమస్యభిధవో ♦ మం బెన్నఁగా లేమగా॥
శం॥ ఉ॥ ఓవసుధాసుపర్వ! భవ ♦ ముక్తియొకీవున కుంబరాత్మకిన్ ।
దావచియింపరోషమిఁకఁ ♦ దద్విషయంబుల నేల? నీకవి।
ద్యావరణంబునుండిపర ♦ మాత్మకకుంబ్రితి ధానశంకనీ।
చేవిదసీకవర్య! నిర ♦ సింపఁబడెంగద! చూనుమియ్యెడన్॥
మం॥ మ॥ శమిమూర్ధన్య! జగత్ప్రసూతియగునా ♦ సర్వేశుతోఁ జేతన।
త్వముచేజీవునకు న్సుసామ్యమునుదా ♦ వాక్యప్రిచ్చెమంగాతఁద।
త్త్వమసీత్యుక్తి జగంబుచేతనమునం ♦ దాఁబుట్టుటం జేసినాం।
ఖ్యముఖల్ చెప్పుప్రధానభూతమర ♦ మాణ్వాదుల్నిరస్తంబులో॥
శం సీ॥ అక్కట! బుధవర్య! ♦ యటులేనిమీమతం; బునఁదత్త్వమసి
యంట ♦ చనదుగాదె?। తత్త్వమస్తియటంచుఁ ♦ దనరఁగావలె
నట్లు; లనుటవేదశిఖాళి ♦ కనభిమతము। జగతికిజడతాభి ♦ శం
కవోవఁగనిట్లు; చెప్పఁగావలెనని ♦ చెప్పదేని। వినుము ,, తద్దై
క్షత’’ ♦ యనుశ్రుతిలోనుండు; వీక్షణశబ్దము ♦ దక్షతనది।
గీ॥ తెల్లమగుచుండనన్యగ ♦ తిస్వడత్వ। శంకమాన్పుట కనఁబ్రశ ♦
స్తంబుగాదు। విప్రవర! క్షిప్రముగనీక ♦ ణుప్రదాన। ముఖ్యనిర
సనకనుచుఁజె ♦ ప్పటయుఁదగదు॥ ౧౦౩
మం॥ మ॥ యమిపా! నేనుశివుండఁగా ననెనుప్ర♦త్యక్షంపుజ్ఞానంబుత,
త్త్వసీత్యుక్తికిఁగల్లనైక్యపరత ♦ న్వాకుప్రిచ్చఁగారాదువే।
దమునిత్యంబును బత్యమన్నవిధిచే ♦ తందత్త్వమస్యుక్తిజ ,
ష్యమెయాఁగానిఫలంబువేతెదియుఁనం♦ప్రాప్తింపదావాక్యనన్॥

శం॥ ఉ॥ అక్షముచేత భేదమిది ♦ యతీ నెడఁగల్గిన భేదవేదవా।
క్యక్షతియిందిృయంబునకి ♦ లామర! భేదపుసన్నికర్షమే,
యాక్షితిలేమిఁగల్గదుసు ♦ మీ! మతిఁగాంచినభేదపుంబ్రమా।
లక్షణమందుచేభిదచె ♦ లంగదుజీవపరేశులందునన్॥ ౧౦౫

మం॥ శా॥ నేనీశానునికంటె వేఱనునుడిం ♦ దీపించుభేదంబె యో।
జ్ఞానీ! జీవునకౌవిశేషణమొ, యో ♦ జంగానసంయోగితం।
దానాయక్షభిదంబులంజెలఁగకు ♦ న్నన్నన్నికర్షంబునం।
ధానంబందు విశేషణత్వమునఁగా ♦ దా! వాదమింకేటికిన్॥

శం॥ ఉ॥ కేవలనూవిశేషణత ♦ కేవివరింపకసన్నికర్షము।
న్నీవనఁదోనవచ్చు ధర ♦ ణీసురవర్య! యతిప్రసక్తి, య।
త్రావళిసన్నికర్షముభి ♦ దాశ్రయమైన విశేషణత్వమా।
నావిధిసన్నికృష్టతయు ♦ నాత్మకులేమిననర్థమట్లన్నన్॥ ౧౦౭

మం॥ ఉం॥ యోగివరా! భిదాశ్రయత ♦ నొప్పెను నాత్మకు నింద్రి
యంబుతో। సాగదు సన్నికర్షమని ♦ చక్కఁగ నీవనుటొప్ప
దాత్మయు। న్లోఁగన నింద్రియంబునన♦ లుప్తపుద్రవ్యములౌట
చేత సం। యోగసమాశ్రయత్వమైన ♦ మున్నతినాయుగమందె
సంగడిన్॥ ౧౦౮

శం॥ సీ॥ అవనీసురాగ్రణ్య! ♦యాత్మతాఁబ్రభువైన; నణువైననగుఁ
గాక ♦ మైననేమి? । యుక్తంబుగాదు సం ♦ యోగితనిరువంక;
లను నొక్కదానికై ♦ ననువచింప। సావయవునితోడ ♦ సావ
యవున కెసం; యోగితజగతిలోఁ ♦ దాఁగనఁబను।మనమునింద్రి
యమను♦కొనిభిదాసంగిత; నంటిమి గాని ప ♦త్యము నరయఁగ।

గీ॥ నింద్రియముగాదుసుమ్ము సు ♦ధీంద్ర! మనము। నేత్రముఖ్య
సహాయత ♦ నెగమనట్టి। దీపముంబోలు, సమమ యిం ♦ ద్రి
యములందు। మనమునేననుటుమలశే ♦ శిననునుడికి॥ ౧౦౯

మం॥ గీ॥ భేదపుంబ్రమయక్షజ ♦ గాదు, సాక్షి। రూపయగునన్న
దానవి ♦ రోధమగుట। జీవపరమాత్ములకభేద ♦ సిద్ధిఁదెలుప।
దగఁబ్రమాణతఁగనునెల ♦ త్త్వమసిపదము॥ ౧౧౦

శం॥సీ॥ సాక్షియై తనరుఁ బ్రి • త్యక్షంబిలనవిద్య; చేనావృతుం
డైన • జీవునకును| నమితమాయావృతుం • డగుపరమాత్మకు;
భేదమున్నట్లుతోఁపింపఁజేసె| డినిదత్త్వమసి, వాక్య • మునునవి
ద్యోరుమా; యావినిర్ముక్త జీ • వాత్మపరశి| ప్రలకభేదంబునే•
తెలిపెడి శ్రుతియును; బ్రిత్యక్షమునుభిదా • శ్రియములగుట|
గీ॥ చేవిరోధంబులేదను • మీా విరోధ| మున్నదాదిఁబ్రివర్తించు •
చున్నబలర | హితపుఁబ్రిత్యక్షముతుదిం బ్రి • వృత్తమైన| నిగ
మమున బాధితంబగుఁ • దగరజితమ| తిని ననంతరజాత శ్ర• క్తి
ప్రిమయటు॥ ౧౧౧
మం॥గీ॥ అనఖిలజ్ఞుండఁగాన ఘ • టాదికమటు| జీవుఁడువిభిన్నుఁడగు
సదా • శివునికన్న | ననెడునను మానమునను సం • యమివ
రేణ్య!! రాదొకోబాధకిమభేద • వేదమునకు॥ ౧౧౨
శం॥మ॥ తనరంగాఁబరమార్థభూతమె విభే • దంబద్ది? కాకున్నఁగా|
ల్పనికంబొ? పరమార్థభూతమనఁబో • ల్పన్సామ్యమేలేదు, కా|
ల్పనికంబన్నఁ బరస్పరవ్యవహృతి • స్థాయద్విభేదంబులే|
దనిమేమొప్పితిమందుచేఁజనదు వి • ప్రా! నీకుసాధింపఁగన్॥

—•మండనమిశ్రి పరాజయము.•—

మ॥ తిరమా నీమొదలైన శంకరుని యు• క్తివ్రాతమొప్పారెవా|
క్తరుణీదత్తపరానుమోదమయి వి • ద్వద్విశ్వసూపప్రిమో|
దరనస్తంభనమై నిజేశ్వరయతి • త్వవ్యాజవాగీశ్వరీ|
వరసాక్షిత్వయుతంబునై సుమచయో•ద్వర్షాచ్ఛగంధంబుతోన్॥
సీ॥ యతివరోద్యుక్తినీగతి • నాత్మమెచ్చి| మండనార్యుని మెడనుం
డు • దండవాడి| యుండఁగని భిక్షుకిఁకనీరు • లెండసపతి| యు
తులతోఁదెల్పి మఱియనె • యతికినంబ॥ ౧౧౫
కం॥ కోపాతిరేకమున మును| శాపమునిడెనాకు దుర్వ • సనముని
భవదీ| యాపారజయమెయవధిగ| నాపనిజరుగుటనువచ్చి• నటు
చనెదయతీ!॥ ౧౧౬

మ॥ అనుచుంబల్కి స్వధామ మందఁజను సా♦యంబన్యతీంద్రుండు వే।
గనెబంధించె జయింపఁగోరి వనదు ♦ గ్రామంత్రిరాజంబుచే।
తనశంకన్స్వమతైక్యసిద్ధికొఱకై ♦ తాఁగానిసర్వజ్ఞతం।
దనకున్నామ్రనముఁబూజ్యభావమును సి ♦ ద్ధంబౌటకుంగాదుసూ॥
కం॥ శంకరసంయమివర్యుఁడ। పంకిలమైపరఁగునుభయ ♦ భారతినిటు
ని। శ్శంకగ బద్ధఁగఁజేసి య। లంకృతినయభక్తులటఁజె ♦ లంగఁ
గననియె॥ ౧౧౮
శా॥ అంబా! నిన్నెఱుంగుదున్విధికి భా ♦ ర్యంగాఁదురీభేదియా।
సంబాజానికిసోదరీమణిఁగనీ ♦ హంజేసియే వేగఁజ।
త్రింబౌ శ్రీముఖరూపముంగనెను హ ♦ ర్షస్వాంతఁగా, నిప్డువి।
శ్వంబుంబ్రోవఁ గృతావతారనుసర ♦ స్వత్యంబఁగానేనహో॥
మ॥ జననీ! కావుననేగుమత్తఱినెయు ♦ ష్మద్భక్తవర్యుండనై।
చను నేనెప్పుడు నీనిజంబగు నివా ♦ సంబందనంగీకరిం।
తునొ? యంచావచనంబుశారదకు నెం♦తోసమ్మతంబయ్యెమం।
డనుచిత్తంబునెఱుంగఁగోరియతియుం♦దానుండె హృష్టాత్ముఁడై
ఉ॥ నీతియుతంబులై నిగమ ♦ నిస్తులితార్థము నిర్ణయించుచీ।
భూతలమందెసంగు యతి ♦ భూపతివాక్యులచేత వేగ ధ్వ।
స్తాతిశయాగ్రహుండయిన ♦ సంతటఁ గిన్మజకుండుగాన నా।
త్మాతలదేవుఁడప్పుడెద ♦ సందియమందియనెన్యమీాందుత్రితోన్
కం॥ యతివర! నేనిపుడీన। వ్యతరంబగు నపజయంబు♦ వలనవిషాద।
స్థితిఁగననుగాని జైమి। న్యతులోక్తులనొంచితంచు ♦ సందితిఁగృ
శతఁ॥ ౧౨౨
గీ॥ ఎఱుఁగు జరిగినదానిని ♦ జరుగఁబోవు। దాని, జగమునకెల్ల
హి ♦ తంబుఁజేయు। వఱలుదక్షతనిగమ ప్ర ♦ వర్తనవిధి। నట్టి
ముని వ్యర్థపదవక్త ♦ యెట్టులగును? ॥ ౧౨౩

—♦మండనమిశ్రునకు శంకరుఁడు జైమనీయాంగితముఁ దెల్పుట♦—

మ॥ అని సందేహమునందు మండనునితో ♦ నాదండితాఁబల్కె ని।
ట్లని, యాజైమినియందు లేశమును న♦ న్యాయంబుచూపట్టదా।

తనచిత్తంబుననుండు భావపుయథా ♦ ర్థంబు న్వాలోకింపఁగా।
మనమేరుపజ్ఞులమాటఁజాల మనుమీ ♦ మాన్యుండెయానాతఁ।
డు॥ ౧౨౪

కం॥ కవిజనమెఱుఁగని మునిదా। ప్రవిమలవచనంబదేదియో? ♦ పలు
కుము యమివ। ర్య! వినిసమంచితమగుచో। భవదుక్తినెఱోషము
డిగి ♦ భావింతునెద౯॥ ౧౨౫

గీ॥ అనుచు మండనబుధుఁడు ప్రా ♦ ర్థనముఁజేయఁ। గరుణనొప్పారు
మతిని శం ♦ కరయమీంద్రుఁ। డుభయభారతి మొదలగు ♦ సభి
కులువిన ♦ జైమినీయేంగితముఁ దెల్పె ♦ నామెయునిటు॥ ౧౨౬

మ॥ వినుఁడీ బ్రహ్మపరుండనై యువిషయా ♦ విష్టాత్మతావారిఁబ్రో
వనెదందాఁదలపోసియుమ్మని పర ♦ బ్రహ్మంబునందంగసా।
ధనతత్సర్వమునైన పుణ్యమును స ♦ త్కర్మాతిరేకంబుచే।
తనిరూపించె దయాపరుండగుచుఁ ద ♦ థ్యంబిద్దిముమ్మాటికి౯॥

మ॥ అమలంబైన "తమేత" మన్పదము బ్ర ♦ హ్మజ్ఞానముంగల్గఁజే
యమహాసాధనమాట, ధర్మసముదా ♦ యంబునిర్ధించెన్నమో
క్షమునందుత్సుకుఁడైనమానితదపే ♦ క్షంజేసియేధర్మసం।
ఘమురూపించెనుగాని వేఱెదియుమం ♦ గాదంచునేనెంచెద౯॥

కం॥ అని శంకరసంయమిజై। మినిముని హృదయమును సభను ♦ మృ
దువుగననమం। డనమిశ్రుఁడంత సంశయ। మునుగని యమివరుని
వినయ ♦ మునని ట్లడిగె౯॥ ౧౨౯

గీ॥ దమిప! సఫలంబులగుఁ గ్రియా ♦ ర్థకములగుట। శ్రుతులె,
యాతదర్థకోక్తులీ ♦ క్షితినివృత్తలె। యనుచుఁ దెల్పిన జైమిని ♦
మునిశ్రుతులకు। సిద్ధవస్తుపరత్వంబుః ♦ జెప్పనొక్కొ?॥ ౧౩౦

ఉ॥ ఈ తెఱఁగొప్పనాఁడగయ ♦ తీశితపల్కుఁ, బరంపరాసద।
ద్వైతపరంబునైయు శ్రుతి ♦ వారమునాత్మవిబోధసత్ఫల।
ఖ్యాతనుకర్మమందు నల ♦ రారెడిఁగావునఁగర్మకాండగ।
ఖ్యాతసదుక్తిసంతతికిఁ ♦ గర్మపరత్వముఁజూపెమానితా౯॥

చం॥ అని విని మండనుండనుఁ జి ♦ దాత్మపరత్వము వేదసంచయం|
బునకగుటిష్టమొనరయెడఁ ♦ బూరుషభిన్నమున్నైన చేఁతకుఁ గా|
ఘనఫలదత్వముం దెలియఁ ♦ గాననిజైమినిమానివాసిఁబొ|
ల్చినపరమేశుఁ గూడనిర ♦ సించుటకుం గతమేమి చెప్పుమా॥ ౧౩౨

సీ॥ అనిపల్కు మండనుఁ ♦ గని శంకరయమీంద్రుఁ; డనియెఁ దా
నిటు సభ్య ♦ జనులు మెచ్చ| ననఘ! యీజగమెల్ల ♦ నగుఁ గర్తృ
పూర్వక; మను ననుమానంబె ♦ యాగమోక్తి| తతిలేక యేప్రి
కా ♦ శితుఁ జేయుఁ బరమేశు; ననువాదమాత్రంబు ♦ లాగమంబు|
లనికాణభుజులుఁ దా ♦ మనిరుపనిషదేక; గమ్యునీశ్వరున నా ♦
గమవిదులెఱుఁగ|

గీ॥ గుటకుఁ దగరనినిగమవా ♦ క్కులెవచించు| నట్టిపరమేశునను
మాన ♦ మిట్టిదెట్టు| లెఱుఁగునని దృఢయుక్తిని ♦ కరమున శివ|
పరపుటనుమానమును ముని ♦ శ్వరుఁడు త్రోచె॥ ౧౩౩

కం॥ వినుమట్టులె పరమేశా| నునివలన జగంపుభవము ♦ నున్నయ
మును నిం|కనమలమగు ఫలముసుజై| మినిమునినిరసించెమిగుల ♦
మెలకువతోడఁ గా॥ ౧౩౪

శా॥ ఈనేనాడినమానివాక్యమునవెం ♦ తేనొప్పుగోప్యంబున|
జ్ఞానుల్సుంతయుఁ జూడనేరకననీ ♦ శపోచ్ఛవాదోత్సుకుం|
గానమ్మాన్యునిఁ జెప్పుచుండెదరు దీ ♦ నంజేసియేయమ్మునీ|
శానుండానెనికీశవాదిగఁ బరే ♦ శజ్ఞాగ్ర్యుఁ డిమ్మేదినిన్॥ ౧౩౫

గీ॥ ఇంతమాత్రనె యతఁడుని ♦ రీశవాది| యగునెడ, నిశాటనా
హిత ♦ మైనతమము| నహములందున వెలిఁగెను ♦ నహిమక
రుని| మహీతమా పరిభఁ జేయదే? ♦ మలినఁగాఁగ॥ ౧౩౬

కం॥ అనిశంకరసంయమిచె| ప్పినజైమినిమానినవచన ♦ విలసితభావం|
బునువినికనిరంబయుమం| డనుఁడునుసభ్యులును నుత్కం ♦ టంబ
గుతుష్టిన్॥ ౧౩౭

జైమిని ప్రసన్నుఁడై శంకరుపల్కులు సార్థకములనుట.

గీ॥ మూఁడవుండంత జైమిని ♦ మతినెఱిఁగియు। నెదనుసందియమిసుమంత ♦ కదురఁగమతిఁ। దలఁచెనాతనిపల్కుచే ♦ తనునెఱుంగ మునిని, శౌనిముపచ్చె మం ♦ డనునికడకు॥ ౧౩౮

కం॥ వినుసుమతీ! యనిమునిమం। డనుతోననెవిమపుమీాము ♦ నస్సంశయముగా। ఘనుఁడీతఁడద్దినాసూ। త్రినికరపుంభావమనియెఁ?♦ దర్థ్యంబదేఁటా॥ ౧౩౯

చం॥ యతిశ్రుఁడితంపు నాదుహృద ♦ యంబునెకాదుసుమీా, శ్రుతిస్మృతి।
పతితతిఁగలట్టిభావముఁ ది ♦ రంబుగఁదానయెఱుంగుఁజుమ్మనా గతమునతీతము న్మొదలు ♦ గాఁగలదెల్లనితండెఱుంగున। ట్లితరుఁడెఱుంగనేరఁడును ♦ మీా, పలుమాటలతోడ నేమియా॥

గీ॥ శ్రుతిశిఖోక్తులకెల్లను ♦ రుంపు సచ్చి। దేకరసతత్వరణ నిర్ణ ♦ యించెనుగద। వారిశిష్యుండసగునేను ♦ వారికి విము। తముగనం దునెయొక్క సూ ♦ త్రింబునేని?॥ ౧౪౧

కం॥ సుమతీ! మతిఁగలసందే। హమునున్విడివినుము గోప్య ♦ ముగుపల్కు భవా। బ్ధిమునుఁగుజనుఁబోవఁగగూ। పముఁగనుపరము నిఁగనితని ♦ భావింపుమెదగా॥ ౧౪౨

సీ॥ కృతయుగంబున సజ్జ ♦ నతతికి విజ్ఞాన; మును గపిలుండను ♦ మునిగొసంగుఁ। త్రేతయందున నవ ♦ భూతవర్యుండైన; దత్తుండు విజ్ఞానదాతయగును। ద్వాపరయుగమున ♦ ద్వైపాయనముసేందుఁ; డొసఁగు విజ్ఞానంబు ♦ ను సుమతులకుఁ। గలియుగంబునను శం ♦ కరసంయమీాందుండు; జ్ఞానంబు నంచిత ♦ సంతతికిను।

గీ॥ననుచు శైవపురాణంబు ♦ నందు నితని। మహిమము వచింపఁ। బడెఁగాన ♦ మతిమదగ్ర్య!। యిమ్మహితు సన్మతంబునీ ♦ విప్పుడంది। భవజలధి నుత్తరింపుము ♦ భయమువీడి॥ ౧౪౩

—♦ జైమిన్యుపదేశమున నిస్సంశయుఁడై మండనుఁడు శంకరు నుతించుట. ♦—

మ॥ అనుచుం జైమిని మండనాఖ్యునకు దీ♦వ్యద్బోధఁగావించియా
త్మనె యాశంకరుఁ గౌఁగిలించికనె నం♦తర్ధానమున్బాయె జా।
కనికాయాగ్ర్యుఁడు మండనుండునుయతి♦త్యాత్మనాథుండౌ శంకరా।
ర్యునకు న్భక్తిసెలంగఁగా నెఱఁగని♦ర్దుష్టంబుగా నిట్లనుం॥ ౧౮౮

చం॥ అనఘవరా! నిరస్తసమ ♦ తాతిశయుండవటంచు నీజగం।
బునకును హేతువంచు నవ♦బోధమయ దేహముగాఁజెలంగుచు।
న్నన బుధసంచయోద్ధృతినొ♦నర్పఁగ నిమ్మెయిఁచాల్చితంచు ని।
న్నను మతిగుర్తెఱుంగుదు జ♦నుర్లయముఖ్యవికారహీనుఁగన్॥

చం॥ యమివర! వేదశేఖర చ♦యంబులచే నుదితంబునైన యే।
కమగుపదంబుఁ“దత్త్వమసి” ♦ ఖడ్గముఁజేఁగొని నీవుప్రోవకు।
న్నమహిఁబుమర్థహీనులై య♦నందగు బౌద్ధులపల్కులన్న సం।
తమసపుఁగూపమందుఁబడి ♦తాలయమందక యుండనేర్చునే?॥

ఉం॥ కలనుబ్రిబుద్ధుఁడైనటులఁ ♦గన్గొని మూర్ఖుఁడొకండులోననే।
మెలఁకువఁగంటినంచు నెల ♦ మిందలపోసెడురీతిగా మతిం।
దలఁచెదరన్యలోకగతిఁ ♦ దాము విముక్తిఁగఁ గొందఱట్టివా।
గలనిరసింత్రుదేశిక! ని ♦ రాకృతమాయులుగాన మీజనుల్॥

శా॥ ధీరత్వంబున భేదవాదులనుము ♦ క్తిందూఱెదం, జూడని।
స్సారంబై తగుకర్తృతాముఖరసం ♦ సారంబుఁబోఁద్రోయమి।
స్థిరశ్రేష్ఠ! త్వదుక్తసుస్థిరవిము ♦ క్తిన్మెచ్చెదంజాల సం।
సారాతీతననంతచిత్ర్పమదభా ♦ స్వత్స్ఫుర్తిన్నేసదా॥ ౧౮౯

మ॥ మునుదైతేయ వధూసమావృతను భూ♦పుత్రింబరేశప్రియన్।
హనుమత్ప్రఖ్యుఁడు సూచుమాత్రజనను♦త్యత్వంబుఁదానందెన
న్ననవిద్యాఽసురనారిమిత్రిఁగఁగధృతిం ♦దత్కుక్షిం ద్రిక్కవచ్చిపా
వనుసర్వేశునిఁదెచ్చు నీవవని వి ♦ శ్వస్తుత్యతంగాంచవే?॥ ౧౮౯

మ॥ మున్నుచింత్యముసీదృశ ♦ మునగునీదు। మహిమనెఱుఁగమినిశ్రు
డస ♦ మంజసముగ। నేవనినదల్లఁగరుణాబ్ధి ♦ వైన నీవు। తగ
క్షమింపుము జగదార్తి ♦ దమన! దయను॥ ౧౯౦

గీ॥ కపిలగౌతమకణభుక్సు ♦ ఖమునివర్యు। లురుతరప్రతిభాధుర్యులై ♦
యుచితవిమోహ। మునుగనిరటన్న నిగమార్థ ♦ మునువచింపఁ।
బరశివాంశమునకె కాక ♦ యొరులకగునె?॥ ౧౫౧

మ॥ అమృతోద్గారమొనర్చునట్టి భవదీ ♦ యాస్యేందునందుద్భవిం।
చుమహాభావపదూక్తిసంచయసుధాం ♦ శుస్తోమమొప్పంగ నో।
యమివర్యా! యిఁకనేలచిత్తమలిన ♦ త్వాపాదకంబై సకా।
ర్దమపాదాక్షకణాదభాషితచయో ♦ ద్యత్సంతమశ్రేణితోఁ॥

సీ॥ దేవునితోడ వి ♦ ద్వేషించుచును సాధు; గోగణంబులఁజీల్పఁ ♦
గోరునట్టి। యభినవయవనచ ♦ యంబుచే నీజగం; బెల్లసంవ్యా
ప్తమ ♦ య్యెనిపుడుగన। నిట్టివారలఁగొల్చు ♦ నట్టి మర్త్యుల
కెట్లు; లలరెడినో మోక్ష ♦ మవనినకట!। తెలిసె నిర్జితకలి ♦
మలులౌచు విష్ణుత; త్త్వానురక్తులుకాచు ♦ నవనిఁబొల్చి।

గీ॥ సద్వదద్వర్యునినుఁగొల్చి ♦ సద్వదగ్ర్యు। లగుచుఁదగుకౌశలిని
దగి ♦ జగతినిబ్రతి। దిక్కుసందునఁదామొయై ♦ తేజరిల్లు। నట్టి
వారుండనా కేటి ♦ కట్టిచింత॥ ౧౫౩

గీ॥ అల్పబుద్ధులవివరణ♦లనెడుపఁబల। నాగములకాటులకునోర్చు ♦
నాగమములు। తావకోక్తిసుధాసేక ♦ మేవఱలక। యాత్మవిధ్వ
తాశయంబులై ♦ యలరఁగలవె?॥ ౧౫౪

కం॥ తావకసూక్తిసుధాకిర। ణావళిఁగాకున్నఁదీవ్ర ♦ మైదున్నహ
మా। నీవిపులభవఖరాంశుజ। మావిస్తృతతాపమెట్లు ♦ లార్య!
శమించుఁ?॥ ౧౫౫

గీ॥ కర్మయంత్రింబునెక్కి యఁ ♦ క్కట! తపశ్శ్రీ। తగృహకాంతా
తనూజభృ ♦ త్యధనతతులఁ। గమదృఢపుమానమునుగని ♦
పడినవన్ను। విమల! యెత్తితిభవకూప ♦ బిలమునుండి॥ ౧౫౬

కం॥ తొలిబౌములఁజేసితిఁదప। ములనుసుకరములను, లేక ♦ మొన
యున్, కరుణా। నిలయుఁడవై జగతీశత। నలరెడునీతోడఁగథమ ♦
హాత్మ! యిపుడొగిఁ?॥ ౧౫౭

సీ॥ శమమనుతొలిఁ జేసి ♦ సమహితపుణ్యాబ్ధిఁ; జనుమనకు మొలకయై ♦
యమరునదియు। దమనము ల్లాసభూ ♦ జమువందునలరు లేఁ;
జిగురు నానుతిఁ జేయఁ ♦ దగినదియును। వైరాగ్యవృక్షంపుఁ ♦
గోరకంబై యొప్పి; సహనతాలతకుఁ బు ♦ ష్ప మగునదియు।
నైష్కార్మ్యసుమపుట ♦ స్తోకమరందమై; శ్రద్ధనొప్పారెడు ♦
సత్ఫలమయి।

గీ॥ చెలువుఁ గాంచినమీవగు ♦ పలుకులపరి। చయమునస్మత్సుపు
ణ్యాసం ♦ చయముచేత। నేఁటికందంగఁ గలుగుట ♦ దీటులేని। భా
గ్యముం గంటినిత్యవై ♦ రాగ్యనిలయ!॥ ౧౫౮

గీ॥ అమరులకునైనఁ బూరుషా ♦ ర్థములనిడుచు। భూరిసంసారపరు
లకు ♦ ముక్తినిడుచు। సత్కృపోర్మిళమైన యు ♦ ష్మత్కటాక్ష।
ఝరిని ధన్యుండనైతి నింకెడు ♦ గురువరేణ్య!॥ ౧౫౯

చ॥ నెలఁతలమేల్మిచన్గవల ♦ నీటగుపైటచెఱంగు గాలిసో।
కులలినెగాఁగిలింపుఁదమిఁ ♦ గూడిన చంచలులున్న నేమి? ని।
స్తులఘనకీర్తికోశులయి ♦ తోఁచు భవజ్జనులన్న, మీదుప।
ల్కులనుసుధాపయోధిఝరి ♦ లోపలనాడెదరో గుహోత్తమా!॥

సీ॥ వాసిఁ బొల్చెడునట్టి ♦ వైశద్యమునవేగ; నజ్ఞానతిమిరంబు ♦ నప
హరించు। చింతాఖ్యసంతాన ♦ తంతుసంగ్రథితనూ; తనభవ
త్సూక్తిము ♦ క్తాఫలముల। హారంబులనుదాల్చి ♦ హర్షసంభ
రితులై; చూచుమాత్రనెమన ♦ స్సృష్టినిడెడు। మహితమనస్కు
లీ ♦ మహిలోన నెల్లెడ; విహరించు చుంద్రని ♦ ర్వ్యపాయ
లగుచు।

గీ॥ దండివర! మండనం బెన్నఁ ♦ బండితులకు। నింతకన్నను వేఱున్నె? ♦
హృద్యమైన। విద్యయనుకాంత తనయంత ♦ వృత్రహాముఖ।
సురలవారించి వారినే ♦ ధరణిఁ గోరు॥ ౧౬౧

చం॥ శ్రితులకు శోభఁ గూరిచి వ ♦ సుంధరనొప్పెడుమీదుకీర్తిసం
చితులిలఁదుష్టిపుష్టినిభ ♦ జింతురుగావుతలోకబంధుభా।

నుతలిని గూబలట్లుకుజ ♦ నుల్కడుమోహముఁగొంతుగ్రగోతనీ।
క్షితి గురుసేవనేవిగత ♦ కిల్బిషతం బ్రమదాబ్ధిముగ్నెదర॥ ౧౬౧

సీ॥ దమివర్య! మీాదుచిం ♦ తనమె కోర్కెలనెల్లఁ। గల్పనంబొనరిం
చు ♦ కల్పతరువు। గురువర్య! మీాపాద ♦ సరసిజయుగళంబు;
సకు మొక్కుటయె నంద ♦ నమనువనము। శమిసార్వభౌమ!
యు ♦ ష్మత్సేవనాది సం; కల్పమే నిజముగఁ ♦ గల్పవల్లి।
జ్ఞానోపవీత! యు♦ష్మత్సాంతఁబునెదమీాదు; సుగుణవర్ణనమెసురా♦
జామిసురధుని।

గీ॥ యనఘ! నిరతంబు మీాపద్మ ♦ జనమెకనుల। కగపడెడు నిర్జరా
వాస ♦ మగుజగమునఁ। గానఁ దిరముగనెంచి నా ♦ కమును
దృణము। కన్నలఘువుగ మీావార ♦ లెన్నదరెర॥ ౧౬౩

కం॥ కానసిపుడేఁ గుమారుని। మానిసినింటిని ధనంబు ♦ మఱియును
గృహంబుం। ధానేకకర్మములవిడి। మానితునినుఁగొలుతుఁజూడు ♦
మా; దాసుననుర॥ ౧౬౪

మ॥ అనిసల్లోక్తిమదార్యసన్నుతగుఃఖం ♦ ద్వై వేదియాశంకరుం।
డునుసవిప్రుననుగ్రహంబుసయమీాం♦డ్రింజేయఁగానెంచియా
తని ధర్మానుచరింగనుంగొనఁగ నం ♦ తం దన్మనోనిష్ఠా।
వనిరూడికి న్నతి తానెఱింగియనె నీ ♦ వాసిన్యమీాశానుతోర।

—♦ ఉభయభారతి శంకరునకుఁదనభావిదశనుదల్పి వాదాభిముఖయగుట. ♦—

గీ॥ యమికులశ్రేష్ఠ! నీదుమ ♦ నముసెఱుఁగుదు। మున్ను నే ముని
ముఖమువ ♦ విన్నయట్టి। జరుగఁబోవునదెల్ల నీ♦ తరుణముననుఁ।
జెప్పెద సదస్యయుతుఁడవై ♦ చిత్తగింపు॥ ౧౬౬

ఉ॥ నేనొకనాఁడు నాదుజన ♦ నీసవిధంబుననుండ, మించులం।
బూని జయింపనొజడలఁ ♦ బొల్చుచుఁ దావెలిబూదిపూఁతనె।
మ్మనసనంగఁగానపర ♦ మిత్రుఁడౌ నాఁజనుదెంచెనత్తఱి।
వ్యానియొకంపుబ్రహ్మపర♦మానసుఁడౌచుగృహంబుచెంతకుర॥

గీ॥ అర్యవర! పాద్యముఖ్య స ♦ పర్యలనవు । డామునిని దృప్తుఁ జేసి
మ ♦ దంబవినయ । మునశిరమునొంచి యంజలి ♦ నొనరిచి
యుడి । గనిటు మామకమ్మైనదా ♦ నిని ముదమున॥ ౧౬౮

కం॥ మునిపతి! నాసుతదాభా । విని నే గుర్తెఱుఁగ నీవ ♦ వేల తప
ముచే । గనెఱుఁగుదెల్లఁ గృపస॥ మునిమొడ మీాబోఁటులందు ♦ రు
రహస్యంబుల్ ॥ ౧౬౯

చం॥ అనఘమునీ! మదాత్మభవ ♦ యాయువు నెంతవహించు నెట్టివా ।
నిని బలిఁ గావరించు నన ♦ నీస్థలి నెందఱఁ గాంచుఁ బుత్త్రిల ।
ఘ్నఘధాన్యసంపదను ♦ గాంచి యొనర్చునె యజ్ఞసంతతి ।
ఘ్నదయఁ దెల్పుమంచమగిఁ ♦ గాక్షణమాత్ర నిమీలితాక్షుఁడై ॥

కం॥ ఆమునివర్యుఁడు పరుసగ । నామాతకుజరుగఁ బోవు ♦ నా తెఱఁ
గునను । నామలనయతోఁ దెల్పుచు । నామునుఁ బల్కెను రహ
స్య ♦ మునిసిద్ధానిక్ ॥ ౧౭౧

సీ॥ క్షితిలోఁ బ్రబలబాహ్వా ♦ మతపితానంబుచేఁ; దొలిచదువుల
తెన్ను ♦ ఫలముగాఁగ । మఱలదానిని దేర్చ ♦ నరవిండభవుఁడు
మఁ; జనకవీంద్రాభిఖ్యఁ ♦ గవిచెలంగు । నగజశంకరుఁ బోలె ♦
హరిఁ బయోధిజయట్లు; నీవు ప్రియమనుగూర్చు ♦ నాపురుషునె । పతి
నిగాఁ బడసియుం ♦ చితులఁ బుత్త్రిలఁ గాంచి; యెల్లజన్నంబుల ♦
నెలమిఁ జేసి ।

గీ॥ ధర్మములకెల్లసెల్లయై ♦ తనహృదీశు । ననవరతమును నీడయ ♦
ట్లనుసరించుఁ । గలసతులకెల్లఁ దలమాని ♦ కంబునగుచు । నెగ
ముఁ జిరకాలమానంద నిలయమగుచు॥ ౧౭౨

గీ॥ తన్వి! పత్రిబలంబులతో కుమ ♦ తములనష్ట । మహా శ్రుతిశిఖాక్ర
తాంతంబు ♦ నంతనిచట । స్థాపనముఁ జేయుటకు మర్త్య ♦ తను
వునంది । శివుఁడిలకు నాత్మపదములఁ ♦ జెలువుగూర్చు॥ ౧౭౩

మ॥ శమివేషుండగు నీకుఁ శోమత భవ ♦ తృత్పుత్రికా భర్తవా ।
దమునుం జేసి జయింపఁగాఁ బడి యమం ♦ దంబైనభక్తిం బ్రపం ।

చమువం జెల్లరకు న్వరణ్యుఁడగునా ♦ సద్వర్యునే స్వీయగే।
హా ముఖత్యాగముఁజేసి తాశరణము ♦ న్సార్థంబునంగాంచెడిఁ॥

కం॥ ఇటులామునియని చనెని। ప్పటికింతయుసమ్యో నాకు ♦ భవ్య!
నిజముగా। నెటులిట మునిపల్కున నీ। పటుశిష్యపదంబితని క♦
భావముగమహిఁ॥ ౧౭౫

కం॥ మతిమన్వర! యొనను నా। పతివు సమగ్రముగ న ♦ పజయ
ముపడవే। నితనిమెయి సగముగాన వి। ఒతఁగానను జేసికొను
ము♦ శిష్యగనికెనిఁ॥ ౧౭౬

గీ॥ జగమునకు నెల్లఁగారణ ♦ ముగఁజెలఁగుచు। సర్వవిత్త్వమునఁ
దగెడు ♦ సర్వగుఁడవుఁ। బరముఁడవ్వనై యు గురుమతీ ♦ కర
మువాద। మొనర నీతోనొనర్చనే ♦ డన్నుమహింతు॥ ౧౭౭

మ॥ అనుచుంబల్కిన మండనార్యసతి దా♦ నాయర్థవద్వాక్యరా।
జివగర్వాంచితశబ్దసంచయ విరా ♦ జిష్ణుక నార్యుండుదా।
విని సమ్మోదరసాబ్ధిలోమునిఁగి యూ॥ విర్భూతరోమాంచుఁడై।
యనె నాసాధ్వినిగాంచి యిట్లుశరదిం ♦ దుంశుప్రభాస్మేరుఁడై॥

గీ॥ వెలఁది! నామదివాదంపుఁ ♦ గలహమును నొ। నర్చవేమకఁగన
నంచ ♦ నంగిసీసుఁ। దగదు, మహితయశస్కులీ ♦ జగతినంగ।
నాజనముతోడ వాదము ♦ సర్చరెఫుడు॥ ౧౭౯

కం॥ అనిపల్కు శంకరాచా। ర్యునిఁ గంతేవాసినిచయ ♦ యుతునింగ
నితా। ననెనిట్టులుభయభారతి। ఘనతరసద్యుక్తులెసఁగ ♦ గాఁ
దతసభలోఁ॥ ౧౮౦

గీ॥ ఎవరునిజమతముసునొంప ♦ నెపుడెదఁదలఁ। చెదరొ? వారెన్న
నాతుల ♦ గుదురు, పురుషు। లగుదు రెవరైన నవ్వారిఁ ♦దగు
జయింప। నాత్మమతరక్షణోత్సుకు ♦ లగుబుధులకు॥ ౧౮౧

ఉ॥ కావుననేయతిప్రవర! ♦గార్గియనంబడు సాధ్వితోడ స।
ద్భావుఁడు యాజ్ఞవల్క్యుఁడను♦తాపసవర్యుఁడొనర్చెవాదము।
న్బావిభుఁడై నమైథిలుఁడు ♦ మున్నులభాంగనతో వివాదముం।
దావిధిఁజేసె, వీరువను ♦ ధం బ్రతిభానిధులార్య! కారొకో?॥

గీ॥ ఉభయభారతి హాయుక్తి ♦ నొప్పువచన। మునువిని ప్రహృష్ట
మతియై, శుద్ధ ♦ తినదిజలధి। యైవెలయుయోగివాగధి ♦ దేవత
యగు। నాపెతోవాదముఁ దలంచె ♦ నాబుధసభ॥ ౧౮౩

ఉభయభారతి శంకరుతో వివాదమునకుఁ గడఁగి కళాస్థానములనడుగుట.

చం॥ జనిగెవివాదమత్తఱిల ♦ సన్నతినాబుధసత్సభం బర।
స్వరము జయంబెకోరెను వి ♦ భాస్వరబుద్ధుల నొప్పునట్టి చా।
తురినిరచింపఁగాఁబడెను ♦ దోషవివర్జితశబ్ద సంచయో।
గ్యురినురువిస్మయంబుఁగను ♦ శారదకున్యమి చక్రివర్తికిన్॥

గీ॥ తగుసుయుక్తుల నెసఁగు చి ♦ త్రపుఁబదముల। వీరఁబొనరించు
వాదంబు ♦ విని సభికులు। శేషుఁగమలాప్తగురుఁగవి ♦ నీమఁ
బోల్చ। లేదననవనినేరిఁ బో ♦ ల్చెదరువారు? ॥ ౧౮౪

గీ॥తగునియతకాలమునఁదక్కఁ ♦బగటఁజేయి।నై ననువివాదకథశాంతి♦
నందదయ్యె। ధీరమతులిట్లు సమముగాఁ ♦ బోరుచుండ। నేగెఁ
బదునేను దినములు ♦ వేగమునను॥ ౧౮౬

గీ॥ అంత శారదనిగమాదు ♦ లైన నిఖిల। కలలఁవిజేయుఁగాఁగశం
కరయమీంద్రు। నెడఁదన త్తఱి బాగుగ ♦ నెఱిఁగిమఱియు। వేగ
నిట్లనిలోనభా ♦ వించెనపుడు॥ ౧౮౭

చం॥ ఇతఁడతిబాల్యమందుననె ♦యియ్యమిభావమునందియుంటనం।
చితనియమంబులీయనఘు ♦ చెంతనె వాసముఁజేయుచుంటను
నతిహృదయేశ శాస్త్రనిక ♦ రంబు నెఱుంగఁడుగాన వీనివా।
క్ఛతుఁడమిరాజనమ్మదన ♦ శాస్త్రముతోనిప్డుజేజయించెదన్॥

గీ॥ అనుచు లోనెంచి శారదాం ♦ గనవివాద। మునఁగల ప్రసంగ
మునుడాఁచి ♦ బుద్ధిచాతు। రినిబ్రసంగాంతరముఁదెచ్చి ♦ ఘన
సభయమి। వరునడిగెమారశాస్త్రత ♦ త్వంబునిట్లు॥ ౧౮౯

గీ॥ సుమశరుని కెన్నికలలొకో? చె ♦ ప్పుమవియెట్టి। వి? మహిసే, యే
పదంబున ♦ వెలయుఁ? బక్ష। యుగళమున నెట్లు విలసిల్లు? ♦
యువతులందుఁ। బురుషులందుననెట్లొ టా ♦ప్పును? యమీంద్ర!

—♦ శారదను శంకరుఁడు గెలుపొందుట. ♦—

మ॥ అనుచు న్శారదపృచ్ఛచేయవిని యా♦త్యాగుణ్యంబువల్తత్యుత్తరం।
బునుదానీయకవిఙ్ఞుఁడౌటఁ దనదా ♦ బుద్ధిన్విచారించె ని।
ట్లని, యుద్దానిని జెప్పకున్న నగునా ♦ కల్యాణభావంబు చె।
ప్పినచో సంయమిధర్మసంక్షయము ప్రా♦ప్తించున్విచారింపఁగన్

గీ॥ కాన్క తనమతియోజించి ♦ యిలఁగలట్టి। యతులనియమంబుఁ
గాపాడ ♦ యమినరుంఁడు। నించువిల్లుని శాస్త్రంబు ♦ నెఱిఁగి
యునెఱుఁ । గనిమనుజునట్టులాపెతో ♦ ననియెనిట్లు॥ ౧౯౨

గీ॥ పడఁతియొకనెల నాకిట ♦గడువునిమ్ము। వాదులొప్పెదరిట్టియ♦
వధినొసఁగఁగ। నంతవిద్యలనన్నిట ♦ నలరుపటిమఁ। బలెవిముకొ
వంగభవశాస్త్ర ♦ పటిమఁగూడ॥ ౧౯౩

మ॥ అనుచు న్శంకరయోగిపల్క సతితా ♦ సంగీకృతింజూపె వెం।
టనెయాఁగాకయటంచు, నంతట యమీ ♦ డ్వర్యుంఁడుఁదానా
క్రమిం।
చెనభంబుగ్ శుశ్రితవిగ్రహుంఁడు శుశ్రితస ♦ చ్ఛిష్యుంఁడున్నై
యోగదృ।
ష్టినినామిన్ను తెలుంగునన్నడచె వా ♦ సింబొల్చుచుందానొగిన్॥

అమరకరాజమృతకశేబరమునఁ బ్రవేశింపనై శంకరుఁడు పద్మపాదుతోఁడఁజెప్పుట

సీ॥ చదలుతెన్నున నేగు ♦ శంకరసంయమి; వర్యుంఁడు కనుఁగొనె ♦
వసుధనొక్క। తేయిని వేటాడి ♦ యాయాసమంది నం; దున
మహీజపుమూల ♦ మునగ తానుఁ। డై యు నాకమునుండి ♦
యవనికిజారిన; వేలుపొనానట ♦ వెలయువాని। గూఢకక్షమున
నా ♦ క్రోశించుచటనుండు; పత్రిమదలచేఁ జుట్టఁ ♦ బడినవాని।

గీ॥ మహితమగు నార్తినందిన ♦ మంత్రిజనము। చేత నావృతుఁడగు
వాని ♦ భూతలపతి। నమరకాభిధునంతన ♦ య్యమివరుంఁడుఁ।
బద్మపాదునిగనుఁగొని ♦ పలికెనిట్లు॥ ౧౯౫

గీ॥ అందపుఁజందములకెల్ల • లగుచునూర్జి। తక్కుఁడగుతొయ్యలు
లగుమ • యెవనికెసఁగు?। నట్టి యమరకభూపతి • యక్కట!
శ్రీమ। మునమృతినిగాంచియిలఁబడెఁ • బుత్త్రి! కంటె ౧౯౬

కం॥ మృతుఁడగు నీనృపుకాయము। నతిరయమునఁజొచ్చిరాజ్య •
మండితనిసుతుం। బతిఁగానొనరిచియోగపు। గతిఁదిరిగియురాఁ
గవేడ్కఁ • గనెమన్మతియుఁ॥ ౧౯౭

శా॥ నేనీకాలమునందు నీయవనిజా • నిస్తోమమూర్ధన్య, నా।
నానీరేజదళాక్షులందలరున • న్యాదృగ్భయాకుప్రిపప్రికో।
పానందాదులసర్వవిత్త్వమును దా• ర్థ్యంబాగతింజేయఁగా।
సానందంబుగఁజూడఁగోరెదనెద•న్సచ్ఛాత్రచూడామణీ॥ ౧౯౮

మ॥ అనుచు న్శంకరయోగిపల్కవిని శి•ష్యశ్రేష్ఠుఁడౌనాసనం।
దనుఁడీతీరుగఁబల్కెనత్తఱిని సాం • త్వంబెంతయేనొప్పను।
ద్వనిసర్వజ్ఞవతంస! నుంతయును భా • వింపంగలేదీవెఱుం।
గనిదైనన్ఘనభక్తియిత్తఱి నను౦ • గావించువాచాలుఁగన్॥

—•పద్మపదుఁడు శంకరునకు మత్స్యేంద్రయోగి వృత్తముఁజెప్పుట.•—

మ॥ మునుమత్స్యేంద్రుఁడనంగ నొప్పుమహా • త్మ్యుండొక్కఁడా
ర్త్మియశీ। ష్యునిగోరక్షసమాఖ్య నంచితమనీ • షున్స్వీయదే
హంబుఁబ్రో। వనియోగించిగతాసుఁడైన యొకభూ • ప్రశ్రేష్ఠు
నెమ్మేనియం। దునఁదాఁజొచ్చితదీయపట్టణపునా • థుండయ్యె
దీవ్యన్మతిన్॥ ౨౦౦

శా॥ ఆయోగీంద్రుఁడు భద్రపీఠికనుదా • నాసీనుఁడైయుండఁగా।
శ్రీసోవాత్రితమనిద్రమై ప్రజలసం • సేవించెనశ్రాంతము।
దోయధ్రింబులు నర్హాకాలముఁయం • దుందామువర్షించెల।
క్ష్మియుక్తంబయియొప్పెనప్పురి ఫలిం • చెంబైరులిచ్ఛాగతిన్॥

గీ॥ కనుఁదెలివినొప్పునట్టి పెప్రి • గ్గడలునంత •తేచిమేనునఁజొచ్చిన•
వానినొక్క। దివ్యుఁగానెంచిరాట్పుద • తీమణులును। జెప్పిపంపిరి
వానివ • శీకృతికయి॥ ౨౦౨

మ॥ సచివప్రేరితలైన యావెలఁదులు ♦ న్సంగీతమున్లాస్యముం।
బ్రచురార్థాభినయాదులం బ్రమదమొ ♦ ప్పంజూపనయ్యోగిత
ద్రచనాచాతురిపై సఁబేర్మిఁగని పూ ♦ ర్వస్థార్థయోగంబువీ।
డచిరంబున్సకలాత్మభావమునను ♦ డంబ్రాకృతుంబోలెఁదాన్॥

సీ॥ గోరక్షుఁడును దన ♦ గురువర్యునిప్రవృత్తి; నంతయునెఱిఁగి తా ♦
నంతనతని। దేహంబు నెన్నియో ♦ తెఱఁగులఁ బోషించుచు;
నటునివేషమునూని ♦ యటకునరిగి। శుద్ధాంతకామినీ ♦ స్తోమం
బునకు నాట్య; మునునేర్పఁగనియుక్తిఁ ♦ గని వరుసగ। నెకి
మీనికెంతయు ♦ నేకాంతమిత్రుఁడై; యొప్పిహితోక్తులఁ ♦ జె
ప్పుచునట।

గీ॥ తగినసమయంబువేచి త ♦ త్త్వంబుఁ దెలిపి। తనదుగురునినివృత్తి
రా ♦ గునిఁగఁజేసి। గొప్పయోగానుపూర్విని ♦ జెప్పిపూర్వ।
దేహముంజేర్చె నాతండు ♦ తెలివికలిమి॥　　౨౦౪

ఉ॥ అక్కట, దేశికేంద్ర! విష ♦ యంబులయందలిపేర్మియిట్టిదా।
మక్కువనూను వీర్యనియ ♦ మంబునుద్రోసినఁ బాచితంబుమీ।
కెక్కుడుగాలభింపదె? మ ♦ హీస్థలిలో నపకీర్తిరాదె? స।
మ్యక్కుగమీరనేర్తురు స ♦ మంజసకృత్యముఁ దెల్పఁగా నిలన్॥

గీ॥ క్షితినతులమైన మనమున ♦ ద్వ్రతము దేడ?। మిగుల నిందింపఁద
గిన యా ♦ మీనకేతు। శాస్త్రమెట? దానిఁగూడనో ♦ సద్గు
రువర! మీరె తెల్పిన జగముశే ♦ మించునిపుడె॥　　౨౦౬

చం॥ లలిఁగడుమున్నెసంగి శిధి ♦ లంబగు నియ్యమిధర్మమున్ధరా।
స్థలిఁ బ్రకటింపఁ గంకణముఁ ♦ దాల్చిన మీకెటుఁగంగరానిదె।
స్నలవమునైనఁగల్గదయి ♦ నన్భగవత్పద! నాకు మీపయిం।
గలిగిన పేర్మి నిట్లనితిఁ ♦ గాని మదేద్దియుఃగాదునుండిలన్॥　　౨౦౭

కం॥ ఆశంకరయమియంతఁగు। శేశయపదుమాటవిని వ ♦ చించె
నిటుల వ। త్సా! శస్తమె, నీవనినది। పేశలపరమార్థమునిట ♦
విను, చెప్పెదనేన్॥　　౨౦౮

—♦ విష్వంగునకుఁ బాపపుణ్యములంటవని శంకరుఁడు తెలుపుట. ♦—

కం॥ సంగవిరహితునకీధర। సంగాఘములుద్భవింప ♦ నేరవెపుడుగో।
పాంగనలతోఁ గూడియు। సంగెను శ్రీహరికిఁ బోలె ♦ సచ్ఛాత్రమణీ!॥

ఉ॥ నీరజపాద! కోర్కులుజ ♦ నింపవసంగుఁడెన్నఁడేని నా।
భీరవధూసఖుండగు ను ♦ పేంద్రునకుంబలె నల్ప్యభిఖ్యనో।
ప్పారెడు నట్టియోగమున ♦ కోఁ బ్రితి మేదినివ్రజమద్ది మా।
కీరసలోనఁజూడ నవ ♦ కీర్ణతదైన విపర్యయంబిదా॥ ౨౧౦

మ॥ కలకాముఁబులకెల్ల శిష్యవరసం ♦ కల్పంబె మూలంబు శ్రీ।
లలనేశానునకు న్నముండనయిపో ♦ లంగల్గు నాకద్దియే।
కలుగంబోదిఁకఁ గామమూలమగు సం ♦ కల్పంబు హానింగన।
జ్వలసంస్మృత్యఘదృష్టికైన భవపా ♦ శంబెల్ల నాశంబగున్॥ ౨౧౧

చం॥ జనుఁడెవఁడంగముఖ్యములఁ ♦ జక్కఁగ నెంచక నేనెయంచు లోఁ।
గనుసభిమానముంగని జ ♦ గంబుననుండునొ? చూడ వాఁడె మూ।
ఢుఁడగుఁ జుమీ! నిజంబుగస ♦ రోజపదా! యతనింగుఱించియే।
ర్పడెఁ బ్రతిషేధసద్విధివి ♦ భాస్వరశాస్త్రము లుర్విలోపలన్॥

చం॥ జగతిననాశ్రిముంతునన ♦ జాతియునేకరసుండజుండు నె।
న్నఁగనవబోధమాత్రుఁడు న ♦ నంతుఁడవర్ణుఁడునైన యాత్మ నా।
త్మఁగఁగృతబుద్ధి తానెఱిఁగి ♦ ధన్యుఁడునై నిగమంపుమౌళిపైఁ।
దగనివసించుచు న్విధికి ♦ దాసుఁడుగాఁడెపుడేనిఁ దానిలన్॥ ౨౧౩

గీ॥ మట్టినుండిజనించిన ♦ యట్టిఘటము। మున్నుగలదెల్ల మన్నులే ♦
కున్న లేని। యటులఁ బరమాత్మజన్యంబు ♦ నైయు జగమె।
సఁగదు పరమాత్మలేక ది ♦ ష్టత్రియమున॥ ౨౧౪

చం॥ మనమునలోకమెల్ల నిది ♦ మాఱుటచేగ సనిత్యమంచులో।
గనఁగొనువిజ్ఞుఁడేగతిని ♦ గర్మఫలంబులచే విలిప్తుఁడౌ?।
సనృతపుబుద్ధిచే నిహిత ♦ మైనడిగావున స్వప్నకాలమం।
దొసరుచుపుణ్యముఖ్యమది ♦ యుర్విఫలంబునకౌనె? చెప్పుమా॥

మ॥ నియమంబొప్పఁగ సర్వదక్షిణలని ♦ ర్ణిద్రప్రభావంబులౌ।
హయమేధంబుల నెన్ని చేసినను బు ♦ ణ్యంబుంగనంబోఁడు ని।

ద్భయుఁడై పాలులఁ జంపినం గనఁడు పా ♦ పంబున్ స్వకర్తృత్వమం
తయు హానిం గనియుంట చేతఁ బరమా ♦ ర్థజ్ఞుండు తా నిర్ధరా॥

గీ॥ త్రిశిరసుం జంపె పెరుమను య ♦ తిప్రవరులఁ। బలువురను వేగ వృక
ముల ♦ పాలు చేసె। దానఁ గట! యింద్రునకు లోమ ♦ హాని యైనఁ
గలుగ లేదని బహ్వృచా ♦ గమపుఁ బలుకు॥ ౨౦౭

కం॥ ఘనదక్షిణలొ క్రతువుల। ఘనధనములజనక భూమి ♦ కాంతుఁడు
విబుధా। ళినిదృప్తిపఱచి యభయము। కనెఁ దనుగతిఁ గనఁడ
టంచుఁ ♦ గాణ్వవచనమా॥ ౨౦౮

చం॥ గురుదురితాళిచేతఁ దఱుఁ ♦ గుంగనఁ జెన్నఁడుఁ దత్త్వవేదిన్స్వ।
త్రిపురిమాదిరి, నా జనక ♦ రాజువిధంబున వృద్ధిసంపఁడి।
ద్ధరసుకృతాళిచేత; సుకృ ♦ తంబులనేల యొనర్పనైతి? నీ।
దురితము నేల చేసితిని? ♦ తోఁపక, యంచుఁ గనం డు తాపముల్॥

గీ॥ కానసీమేనితోడనే ♦ సూనశరుని। కలనెఱింగిన దోషంబు ♦ క
లుగదైనఁ। గోవిదుల తెన్నుఁ గాఁడు ♦ కొఱకుమతియొ। కతను
వుం గనియత్నింతుఁ ♦ గల నెఱుంగ॥ ౨౧౦

మ॥ నుతియింపం దగుకీర్తినొప్పెడు యతీ ♦ నుండా తఁడీ రీతిసం।
సృతిభీతిం బరిమార్చు సత్కథలఁదు ♦ ష్టిం దెల్పుచున్నివ్యసం।
తతితోడం బదచారులో జనులకం ♦ దం జాలఁ గష్టంబునో।
క్షితిభృచ్ఛృంగముఁ జేరి తామరలఁ బ ♦ ల్కెన్నివ్యవారంబుతోన్॥

—♦ శంకరుఁడు స్వీకరీగమునకు శిష్యులఁ గావలియుంచుట. ♦—

చం॥ అలరెనుఁ జూడుఁ డీ రలుగు ♦ హాగ్రమున నన్నమదేశమాచు భా।
సిలు శిలయొక్కఁ డాశిలకుఁ ♦ జెంతనె యచ్ఛజలంబునై ఫలా।
వలిబహుభాశనప్రితరు ♦ వారమనోహరసత్తటంబునై।
చెలఁగుసరస్సొకంతసర ♦ సీరుహసందడియభాసమానమై॥ ౨౧౨

గీ॥ సూనశరవిద్య నెఱుఁగనో ♦ మేనినుండి। దర్పకునివిద్య వంత నేఁ ♦
దగ నెఱుంగు। వఱకు మీరిట నుండి రో ♦ మఱకనాడు। తనువునన
విద్యగుణులార! ♦ మనుపవలయు॥ ౨౧౩

గీ॥ అనివినేయులశాసించి • యాగుహానుర । యోగబలుఁడగుయతి
నేత • వేగఁదన శ । రీరమునువీడియమరక • భూరమణు శ । రీర
మునఁజొచ్చి లింగశ • రీరమునను॥ ౨౨౮

మ॥ తనయంగుష్ఠముమున్నుగాఁగదళమ • ద్వారంబుదాఁకన్సమీ ।
రునిఁదాఁజేర్చికరంధ్రమార్గమున ని • ర్దుష్టార్హ యోగంబెలిం ।
గిన యాయోగి బహిఃప్రదేశమున క • ళ్లేశంబునంజేరియు ।
ల్లసనా తెన్నునఁజొచ్చెనామృతపదా • గ్రింబేకధీకుండునై ॥

కం॥ మృతుఁడైన జేసిమొయివిచ । లితమల్లననయ్యె హృత్సౌ • లిన్వరు
సగన । ల్లైతెలచెనత్తులనాభూ । పతిలేచెంబూర్వమట్లు • పరిజ
నులుకనఁగ ॥ ౨౨౯

చం॥ మొదటఁదదంగమందలరె • మోమునరమ్యత, నాసికాంతని ।
ర్యదనిలమంతఁజెన్నెసఁగె • నక్షి వికాసమెలర్చెనంతటం ।
బదచలనంబెసంగెఁబిద • పన్విలసిల్లెబలంబునంత భూ ।
మిదయితుఁడాసుషుప్తిఁగని • మేల్కనునట్టుల లేచె సత్వరన్ ॥

చం॥ తిరిగియులబ్ధజీవునిఁబ • తింగని హర్షభవద్రవంబులం ।
గరముపరిస్ఫుటరమ్యముఖ • కంజములన్వెలఁదుల్చెలంగిర ।
త్తఱిసరుణోదయస్ఫురిత • తామరసంబులసారసోద్ధృతిం ।
దిరముగనొప్పునట్టి సలి • నీలతలట్టులనవ్వనంబునన్ ॥

మ॥ అమితంబై యలరారు నాసతులదా • హర్షంబునుంగాంచిప్రా
ణమునుంగాంచినతేనిఁగూడఁగనియా • నందాత్ములౌమంత్రిస ।
త్తములుం గాహళకంబుదుందుభిముఖో • ద్యద్ఘోషముంజేసిర ।
ద్దిమహీవ్యోమములంబొనర్చెనపుడే • దిమ్మొంగొనంగానటన్ ॥

—• శంకరుఁడు పరకాయప్రవేశమున నమరకరాజై వెలయుట. •—

గీ॥ అంతఁగృతశాంతికవిధులై • హర్షమునఁ బు । రోహితామాత్య
ముఖ్యులౌ • రులుతగుగతి । మంగళముఁజేయ భద్రమా • తం
గముపయి । నెక్కి భూపవరుండుశా • నేగెఁబురికి॥ ౨౩౦

కం॥ నగరంబుఁ జేరి నృపుఁడిలఁ। దగునాప్తులఁ జూచి సమ్మ ♦ తంబగు
మన్మం। త్రిగణముతో జేఁపులు తన। దగునాజ్ఞను మెలఁగఁ బ్రోచె ♦
హారిదివముఁ బలెన్॥ ౨౩౧

గీ॥ ఇట్లు నృపభావమున సంయ ♦ మీశ్వరుండు। మహినిబాలించు
చుండన ♦ మాత్యులెల్ల। నతనియెడ సంశయాత్ములై ♦ యప్ప
డేక। తంబున నంజేసి రాలోచ ♦ నంబు నిట్లు॥ ౨౩౨

ధ్రు॥ కో॥ పరికృతిభాగ్యవశంబుచే జన ♦ పాలుఁడీతఁడు మిత్రిఁగాం।
చిరము వేగమె ప్రాణముం బడ ♦ సెద్ధరాస్థలినంత నె।
ట్లోకనఁగా నటులేదె యొసంగెళగ ♦ మున్నుదివ్యులసద్గుణ।
పరికరుఁడై తొలిమాదిరిఁగాకతి ♦ రంపుసన్నుతిపాత్రతన్ ॥

గీ॥ అర్థులకుధనమొసఁగు య ♦ యాతియట్లు। పలుకున గజ్ఞుఁడై బృ
హ ♦ స్పతివిధముగ। నరివృపాలుర గెలుచుఁ దా ♦ నర్జునుబలె।
సర్వము నెఱుంగు నీతఁడు ♦ శర్వరీతి॥ ౨౩౪

చం॥ అనిశవిస్తృతత్వరంబులగు ♦ సట్టివియు న్మనులేని శౌర్యధై।
ర్యనియతి దానపూర్వములు ♦ నన్యులకుం గనుదుర్లభంబులై।
కనఁదగు సద్గుణంబులన ♦ ఖండమహీవలయేశుఁ డీతఁడో।
ప్పనుగనె నాద్యుఁడౌ పరమ ♦ పూరుషురీతిగఁ జూడుఁడీయెడన్॥

సీ॥ ఋతువులనేకాక ♦ క్షితిరుహంబులివెల్లఁ; గుసుమితాగ్రంబు
లై ♦ కొమరుమిగిలె। ధేనురాజియుమహి ♦ పీనికాయంబును;
జాలునట్లొసఁగెను ♦ పాలనిపుడు। ఇష్టమైనంత సు ♦ వృష్టిచేఁ
దగి యర్హ్వా; సర్వసస్యంబుల ♦ నుర్వియలరెఁ। బ్రజలెల్లఁ దమ
కుఁ జె ♦ ప్పఁబడినధర్మంబు; లందనురాగంబుఁ ♦ బొందిరితగఁ।

గీ॥ గలదొసంగులకిల్లైన ♦ కలియుదైయు। నతిశయించెనుఁ ద్రేత
నీ ♦ క్షితిపుమహిమఁ। గాన మఖతేని మెయిఁజొచ్చి ♦ కనుసిరిఁ
గని। ధరననఘుఁ డొక్కఁడేలెనుఁ ♦ దథ్యముగను॥ ౨౩౬

ఉ॥ కానగుణాంబురాశియు న ♦ కల్మషుఁడౌ నితఁడెట్లు పూర్వవు।
న్మేనిని జెందకుండునో యు ♦ మేయము ధీవరులార! యట్లుగాఁ।

బూనితతోడఁ జేయుదము • భూజనులెల్ల సుఖింతురంచు మే।
ధానిధులైన పెద్దలు • తామొకనిశ్చయముంబొనర్చుచున్॥

—• మంత్రులు మృతకళేబరమెటనున్న దహింపఁజేయ శాసించుట •—

ఆ॥వె॥ మహిని నెవ్వఁడేని • మనుజుండు విగతాసుఁ। డైనయెడల
వాని • మేనిసీర। లెన్నకుండనే ద • హింపుఁడనుచు భృత్య।
వరులకానతిడిరి • మఱుఁగునఁదగ॥ ౨౩౮

ఆ॥వె॥ అంత రాజ్యభరము • నంతయు భూనాథుఁ।, డాప్తులగు న
మాత్యు • లందునునిచి। పడఁతులదరిని బెఱ • కుడమితేనికిఁ
గాని। విషయసమితి ననుభ • వించెనపుడు॥ ౨౩౯

—•శంకరుఁడు రాజరూపమున రాణులంగూడికామశాస్త్ర పారగుఁడౌట.•—

సీ॥ సురుచిరమైన యు • ప్పరిగలో వెన్నెల; వలెనుండు స్ఫాటికం
పు • ఫలకముననను। వెలఁదులతోఁ బాచి • కలచే దురోదర;
క్రీడలఁజేయుచుఁ • గెలుపెసఁగిన। నధరసందశనంబు • నటులె
బాహూద్వాహ; నంబును మహితోత్స • లంబుచేత। సంతాడ
నంబును • వింతయౌసురతివి; పర్యయంబునునట • ఘనముగాఁగ।
గీ॥ నేరుపాటును జేసి మ • హీతలేంద్రుఁ। డతివిలాసంబుతోడన •
హర్నిశంబు। నంగనాపాంగ సంచయా • లింగితుఁడయి। యురు
తరానందజలధిలో • నోలలాడె॥ ౨౪౦

సీ॥ కెమ్మోవిఁగలయ మృ • తమ్ముతోఁ గలియుట; చేతరుచ్యంబయి •
చెలఁగునదియు। నాటనానిలముతో • నమరినసంపర్క; మునఁ
జేసి పరిమళ • మొఁగవినదియు। వెలఁదులకరముల • వెలయు
చుండుటఁజేసి; మిగులమార్దవంబు నో • సఁగెడునదియు। సితకర
చ్ఛవిపరి • ష్కృతమునుం దాల్చిన; మదకరమునునౌచుఁ •
బొదలునదియు।
గీ॥ నైన మధువును భూమీశుఁ • డాదరమునఁ। బసిఁడిగిన్నెలతో
డఁదాఁ • బలుతెఱఁగులఁ। గ్రోలుచువిలాసినీజన • పాళిచేతఁ।
గ్రోలఁజేయుచు హర్షాబ్ధి • నోలలాడె॥ ౨౪౧

సీ॥ మధుపానసంజాత ♦ మదకలకలితంబు; జాతలేశస్వేద ♦ సంయు
తంబు। జేతోహరాలాప♦చాతురీలలితంబు; పులకాంకురవ్యాప్తి♦
విలసితంబు । సంస్ఫురన్నీరేజ ♦ సౌరభరమ్యంబు; నంచితసీ
త్కార ♦ సంచయంబు। దరముకుళితరమ్య♦ తరనేత్రవిలసితంబు;
లజ్జావవశోద్వి ♦ లాసయుతము।
గీ॥ సంచలచ్చూర్ణకుంతల ♦ పాంచితంబు। నతివిస్తృత్వరసుమశర♦
ద్యుతియుతంబు। నగువిలాసవతీముఖం♦బుఁగుశలేశుఁ। డక్షులం
గ్రోలిమిగులఁగ్ర ♦ తార్థుఁడయ్యె॥ ౨౮౨
సీ॥ సందష్టసదృశ ♦ చ్ఛదబింబసుఫలంబు; బాధితపీన ప ♦ యోధ
రంబు। వివృతసజ్జఘనంబు ♦ వేల్లితమణితంబుఁ; బాప్తామితో
త్సాహ ♦ భాసితంబు। శ్రవణమంగళరణ♦దత్న మేఖలమునా;
సాదితనుకిర్యా ♦ భేదయుతము। నటదఖిలాంగంబుఁ ♦ ప్రకటిత
నిశాహంబు; విగతాన్యభావనా ♦ విలసితంబు।
గీ॥ నైనయానందమాధరా ♦ జానికపుడు। వాక్చయంబునకుమనని♦
ర్వాచ్యమగుచు। దినదినంబునువృద్ధితోఁ ♦ దేజరిల్లి। మదికిమా
త్రంబుతెలియనై ♦ యొదవెఁజూడ॥ ౨౮౩
శా॥ జ్ఞాతానంగకలాసుతత్త్వుఁడు మనో ♦ జ్ఞప్రోల్లసచ్చేష్టితో।
పేతుండున్విషయాళినంతటనువ్యా ♦ వృత్తంబునొనిందియ।
వ్రాతింబొప్పఁగఁదాసదానుస్మృతస ♦ దామోత్తముండై కుచ
ఖ్యాతశ్రీగురుఁగొల్చిసద్రతవిధా ♦ త్రానందముంబొందెఁదా॥
ఆ॥వె॥ పుడమిఱేఁడు పూర్వ ♦ మునఁబోలెఁ దానందె। భోగినులను
గూడి ♦ భోగములను। గనురమించెఁ గంతు ♦ కలలవాత్స్యా
యన। విధులఁగలిసి శాస్త్ర ♦ విధమునెఱిఁగి॥ ౨౮౪
సీ॥ ధర్మాదివర్గత్రి ♦ తయపుసద్రీతియు; విద్యాసముపదేశ ♦ వి
ధమునాగ। ఏకసువృత్తమును నా ♦ యకసహాయముఁజేయు;
దూతికకొనరింప♦ నొతెఱఁగును। సమయభావప్రమా ♦ ణము
లను రత్యవ; స్థాపనములుఁ బ్రీతి ♦ జాతులుఁ బర్రి। రంభణ న

ద్విచా ♦ రములుఁ జుంబనభేద; ములు నఖదశనజా ♦ తులును
దశన। విచ్ఛేద్యవిధులును ♦ వివిధదేశోప్యచా; రములును సం
వేశ ♦ నములగతులు। వివిధచిత్రరతాళి ♦ విఘమును బ్రహ
రణ; పునిమోగములరీతు ♦ లును దదుక్త। సీత్కారముల
దైన ♦ చెలువును బురుషాయి; తంపుతెఱంగును ♦ నింపగు
పురు। షోపసంసర్గంబు ♦ నౌ పరిష్టకమును; బ్రిణయజకల
హంబు ♦ మునుగలట్టి।

గీ॥ యమలవాత్స్యాయనోదిత ♦ మైన సూత్ర। జాతమును దాని
దైన భా ♦ ష్యముఁ బటుమతిఁ। గనుఁగొని వినూత్నసద్భావ♦
గర్భమగుని। బంధమునుజేసె నృపతినై ♦ పథ్యధరుఁడు॥ ౨౮౬

చం॥ యమికులసార్వభౌముఁడిటు ♦ లాయవనీశుని మేనఁజొచ్చి వి।
దుల్రమతనులౌ తదంగనల ♦ తో విహరించుచునుండ నంతఁ ద।
త్సమయముదాఁటుటంగని వి♦ చారముతో యమిపాళ్రివృత్తదం।
గమునటఁబోవ్రచుచివ్విధము ♦ గాఁబ్రలపింపఁదొడంగిరందఱున్॥

—♦శంకరశిష్యులు చింతించి గురుని వెదకుటకై వెడలుట.♦—

చం॥ మనగురువర్యులొక్కనెల ♦ మాత్రమె తామవధింబొనర్చియే।
గనదియుఁగూడఁబోయె మఱి ♦ ఘస్రములుంజనె నైదొ?
యాఱొ? యిం।
కనుదమమేనఁజొచ్చినసు ♦ నాథులఁ గామనలంబొనర్పఁద।
న్మనమునఁనేఁటికైవను స ♦ మంజసమూదయపుట్టదయ్యెఁగా॥

చం॥ ఇఁకమనకేమిసేయునగు? ♦ నెచ్చటికిన్వెదకంగఁబోవనౌ? ।
నకలుషుఁడిచ్చటుంగలఁడ ♦ టంచుఁదగన్మనలంగుఱించి భ।
వ్యకరుణతోఁ బుతెంబలుకు ♦ వారెవరాజులరాశిభూమినో।
పికఁగనినంబరాంగ్గన ♦ భీతుగురుం దెలియంగనౌనెటుల్॥

తోటక॥ తిరమా శ్రపనొప్పెను ♦ దేశికుఁడి।
త్తతవిడితగఖ్నవి ♦ ధంబునకు।

స్మృతిచేర్పకయున్నెడ ♦ మాకువిపు
ద్ధరతత్వదభాక్కుల ♦ కండయొటుల్॥ ౨౫౦

సీ॥ సకలేంద్రియంబుల ♦ జాడ్యంబునిశ్శేషముగఁబాపినవనవ ♦
ముగఁజెలఁగెను। నాహ్లాదమునుమాటి ♦ కమరుచునదియును;
సంతతాశ్లిష్టర ♦ జస్కములగు। సంయమీశ్వరపాద ♦ జలజాత
ములనాశ్రి; యించుట శ్రేయంబు ♦ నిచ్చునదియు। విఘ్నం
బులేకవి♦వృద్ధినందినయట్టి;దోసంబునకునును♦ద్వాసనయును।

గీ॥ హద్దుసుంతయులేక యే ♦ పారిద్దునసఁగు। నదియునాదివ్యవా
సన♦ ననవరతము। నంచితమనంబుచేఁ గొఁగి ♦ లించికొనుచు।
విపులమగు భక్తితోడ భా ♦ వింతునేను॥ ౨౫౧

సీ॥ ఫలితంబులగు సత్త్వ♦ పాదపంబులయట్లు; పరిణతయోగసం ♦
పదలరీతిఁ। జెన్నారువైదిక ♦ శ్రీలభాసలఁబోలె; మెయినొప్పు
తత్త్వని ♦ ర్ణయములగతి। నిగుడునెసంగుచు ♦నిజలాభవైభవం;
బునసుధన్యత్వంబుఁ ♦ గనినవాయన। నుపశాంతినాఁబను ♦
నువిదతోఁ మతఁగూడి; గార్హస్థ్యభావంబుఁ ♦ గాంచినవన।

గీ॥ నలరియతదన్యతను నఖ ♦ లాత్మకముల। గుచునువెలసెనుశం
కర ♦ గురువరేణ్యు। ధామములనెల్లమకుటని ♦ ద్ధాత్రిలోన।
నెపుడుదయనొప్పుచు ననుగ్ర ♦ హించుగాక॥ ౨౫౨

కం॥ అజ్ఞావినయముఁబాపుచు। విజ్ఞతవాగ్మనశ్శమంబు♦వేచేయుచు
తా। గజ్ఞవరుండైతగునా। త్మజ్ఞుఁడు శంకరుఁడెనాకు ♦ మహి
నొసఁగుగతిన్॥ ౨౫౩

ఉ॥ మోహితమోహతింగనని ♦ పూజ్యునినెమ్మిఁజేరిసంయము।
ల్బాహటమైనమాయనెడఁ ♦ బాసెదరో యమృతప్రసంబునే।
నోహరముగ శ్రితాళికయి ♦ నుత్యతసందేము నమ్మహాత్ముకా
తూహలవద్భగద్వః:బను ♦ తోడనెశోకతమోధినీఁదనా॥ ౨౫౪

మ॥ మునునాకుంను ననాద్యవిద్యయనఁగా ♦ మోహైనపెంజీఁకటిం।
దనసద్బోతతిచేతఁబాపిగళిత ♦ ద్వైతంబునొనద్వయం।

బునుదీపింపఁగఁ జేయుచుంబరమత ♦ ప్రత్యూహాంధకారాధ్వపాం।
థనికాయంబుననుండు దుమ్ము ధకుదం♦భంబూను ప్పెల్డ్రాప్పెదో॥

శా॥ ముక్తిస్థాసినిగానొనర్పఁ దగు నొ ♦ ప్పుంగాంచియున్నట్టి ర।
మ్యోక్తిస్స్వీయపదాంబుజాశ్రితహృదం♦హోనాశముంజేయుచా
సక్తిస్నేహగిరాకయున్నఁ బరిహా ♦ సంబున్జనుల్సేయ స।
ద్భక్తింబాల్చెను నాకుదుఃఖముశమిం ♦ పంబోదుసద్దేశికా!॥

గీ॥ ఇట్టులురుఖేదముందన ♦ హితులు చెంద। నవగతయతీశమహి
ముండు ♦ నైయుఁబద్మ। పాదుఁడర్థంబుతోనొప్పు ♦ పలుకులఁ
దగ। ఖేదమును బాపుచును బలి♦కెనపుడిట్లు॥ ౨౫౮

ఉ॥ స్నేహితులార! ఖేదమును ♦ జెందకుఁడీమన మెల్లఁగూడియు।
త్సాహమునూని గూఢముగ ♦ ధాత్రినిలావివరంబులస్థారి।
ద్వాహపథంబునందునశి ♦ వంకరు శంకరు దేవముఖ్యస।
ద్దేహనిగూహితుండయిన ♦ దేవునియట్టులరోయఁగావలెన్॥

భుజంగప్రయాతము॥ అనిర్విణ్ణచిత్తుండు ♦ నైతాఁ బ్రియత్నం।
బుసం జేయధుష్ప్రాప ♦ ముంబొందునర్థం।
బునున్మున్ను దివ్యోక్తి ♦ ముల్విఘ్నముంబొం।
దినంగాంచ రేవేగ ♦ దివ్యామృతంబున్॥ ౨౫౯

కం॥ మఱియొక మొయిఁజొచ్చుటమన। గురువర్యుఁడు వెదకఁబడుట♦
కుంగాఁడయిన। న్నరుచులరాహుబాదరశశి। ధరుఁడట్టులఁ దెలియఁ
బడుఁ ♦ దనగుణములఁదాన్॥ ౨౬౦

గీ॥ హుతవహద్యుతియైన స♦ద్యతివరుండు। కామశాస్త్రంబు నెఱుఁ
గన ♦ కామినియుఁ। దనతనువునుండి వెడలికా ♦ మినులలీల।
లఁదగిన తేనియునఁ జె ♦ లంగఁబోలు॥ ౨౬౧

చం॥ అవిరతతృప్తిమద్బుధవ ♦ రాగ్రణియోమన దేశికోత్తముం।
డవలుచోటమధ్యులుక ♦ మనుఖయింతురు, రోగము।
ఖ్యవిపదనీకమంగనమిఁ ♦ గాలమువృష్టిదుఁడిందుఁబ్రెఁడొట,దా।
స్యవితతిపీడఁ బాయుటను ♦ సర్వనిస్వస్వసుధర్మనిష్ఠులై॥ ౨౬౨

గీ॥ కాన నాలస్యమునుపేడి ♦ కమకరయమున । నిరవధిభవాబ్ధిసేతుఁ
  బౌ ♦ గురువరపద। సరసిజంబును వెదకంగఁ ♦ జనఁగవలయుఁ।
  గాని మనకిటఁ గాలంబుఁ ♦ గడపఁజనదు॥ ౨౬౩
కం॥ అనుచుంబల్కిన యబ్జజ। మునివచనము నెల్లరునువి ♦ ధూతా
  తిశయా। త్మనిలిపి యటఁగొందఱగురు । తనువును మనుపంగ
  నునిచి ♦ తరలిరి వేగన్॥ ౨౬౪
సీ॥ ఒకకొండనుండి వే♦ ఱొకకొండచొప్పునఁ; గలనగంబులనెల్లఁ♦
  గలియఁజూచి। యొకకాననూని యిం ♦ కొకకానరీతిగాఁ; గొ
  ల్లలా కానల ♦ నెల్ల వెదకి । యొకగొబనుండి వే ♦ ఱొకగొబ
  మాదిగ్రా; గహ్వరంబులనెల్లఁ ♦ గాంచికాంచి। యొకదేశము
  విడి మ ♦ ఱొక్కదేశంబుగా; వివిధదేశంబుల ♦ వెదకివెదకి।
గీ॥ వేలుపులయిండ్లనిరసింపఁ ♦ జాలునట్టి । కలిమినలరారు గృహ
  ముల♦ నలరుచుండు । నమరక వసుంధరేశు దే♦ శములకంతఁ।
  జేరిరా శంకరయమీంద్రు ♦ శిష్యవరులు॥ ౨౬౫
చం॥ అట మృతిఁగాంచియు స్మరల♦నాయువునందుటతేఁడతండువి।
  స్ఫుటసుగుణంబులం బృథువి ♦ భుప్రితినల్లె దిలీపుసాటిఁగాం।
  చుటవిని దేశికుండెయను♦చుందలపోసి వినేయులెల్లను।
  త్కట విరహోద్భవార్తివిడఁ♦ దారురుధైర్యముగాంచిరత్తతిన్॥
మ॥ తరుణీసక్తుఁగ గానలోలునిఁగన ♦ ద్ధాత్రీశునాలించి య।
  వ్వరిలోనింకనెసంగు సంగతులనా ♦ మూలాగ్రమున్మన్నెతిం।
  గిరికాన స్వసవారలెల్లరును సం ♦ గీతజ్ఞవేషంబుల।
  స్సరసంబౌగతిఁదాల్చి యప్పురములో ♦ నంజొచ్చిరంచద్గతిన్॥
గీ॥ అంత తేనికినాత్మ వి ♦ ద్యాతిశయము । రీతిఁ దత్సంగ్రిహార్థ
  ధృ ♦ తాతిశయులు। గాన నెఱిఁగింపఁజేసి యా ♦ తేనిదైవ।
  యానతింగని తుష్టిని ♦ లోనికరిగి॥ ౨౬౬
సీ॥ కరకంకణధ్వను ♦ ల్వెఱలఁ గెలంకుల; రమణీమణు ల్చామ ♦
  రములవీవ। వీనులకింపుగా ♦ గానంబు సంగీత; విదలైన కామి
  ను ♦ లెదుటఁబాడ। బంగరుంగట్టిన ♦ సంగుసితచ్ఛత్రి; మున

మణిమకుటము ♦ ప్పను వహింప। నిందునిఁ దారకో ♦ బృంద
మట్టులఁదన్ను; సుదతీనికాయమ్ము ♦ చుట్టికొలువ।
గీ॥ మేనిఁగని మహికిడిగిన ♦ సూనశరుఁడ। నంగ సాంతఃపురుం
డైన ♦ నాకవిభుని। మాదిరిగ సర్వ కేళీ వి ♦ నోదములఁగొ।
లుపుసలరున్నృపు ద్వార ♦ లు కనుఁగొనిరి॥ ౨౬౯

♦ శంకరశిష్యులు పాటుకులైవర్ణించి రాజరూపధరగురుని మేల్కొలుపుట. ♦

గీ॥ కాంచితద్భోగములకు న ♦ క్కజమునంది। తేనికనుసన్న నుప
విష్టు ♦ లైనితాంత। సుస్వరంబుగ మూర్ఛనా ♦ సుపదవిదులు।
సభవిమోహంబు గనఁ బాడి ♦ రభయతనిటు॥ ౨౭౧
లయగ్రాహి॥ భృంగవర! నీదయిన ♦ సంగతినివీడి గిరి; శృంగము
నరమ్యభవ ♦ దంగముసెలంగ। స్ఫంగమునుగాంచె శిశు ♦
భృంగతతి దానిమను; పంగఁ గలుషాంతరము ♦ లంగనుటచేసి।
వుంగటకటా! యిటుల ♦ నంగ సమయంబు నెఱుఁ; గంగను
బ్రపంచముదో♦ లింగలుగుదానిం। బొంగుచునువీడి నిజ ♦ ముం
గనఁగలేకటఁజె; లంగుచునువంచనము♦ నుంగనితివేలా?॥ ౨౭౦
గీ॥ శమదమాదిక పూర్వగు ♦ ణములవీడి। గర్వముంగనియిప్పుడ ♦
పూర్వమనము। ననుసరించుచు నావస్తు ♦ వనుచుఁదలఁప। నేల?
రోలంబ! మామాట ♦ నీకదలఁపుము॥ ౨౭౨
గీ॥ నేతినేత్యాది వేదవా ♦ గ్రీతినిపుణ। ముగను మూర్తంబులన
మూర్త ♦ ములనుద్రోసి। తోర్ప్రియఁగారానిదేని బు ♦ ధులును
స్వాత్మ। తనుదలంతురో; యట్టి సు ♦ తత్త్వమీవె॥ ౨౭3
ఉ॥ మిన్నది మున్ను గాఁగల య ♦ మేయజగంబును సృష్టిఁజేసి వి।
ద్వన్నిచయంబు గూఢముగ ♦ దాననుజేరి సుయుక్తిసంచయం।
బన్న ఘనావఘాతనిచ ♦ యంబునఁ గోశతుషాళియందునం।
దిన్నఁగదేని బియ్యమటు ♦ తీయుదురట్టి సుతత్త్వమీవళీ!॥ ౨౭౪
చం॥ అతివిషమంబులైన విష ♦ యంబులనిచ్ఛఁజరించు నింద్రియా।
శ్వతతిని ధోషదర్శనక ♦ శానిహతిన్మరలించి యంతనం।

చితనిజచిత్తరశ్మితతి ♦ చే నెట ధీరులుగట్టియుంతురా।
తతధృతితోడ నట్టి పర♦తత్త్వమవీవసుమీ! ద్విరేఫమా!॥ ౨౭౫
గీ॥ జాగ్రిదాదులునౌ నవ♦ స్థలనునేది। తాననుస్యూతమగుచును♦
సూనములను। దారమట్టులుపాధిని ♦ దాకకలరు। నట్టిపరతత్త్వ
మీవె తి ♦ వళివతంస॥ ౨౭౬
గీ॥ హాటకంబునకును సుకి ♦ రీటముఖ్య। వస్తుతాదాత్మ్యమట్టుల ♦
వరుసశ్రుతులు । పురుష ఏవేదమిత్యాదు ♦ లరయ నిఖిల।
కారణతఁజెప్పు దేనికా ♦ సారమీవె॥ ౨౭౭
ఉ॥ ఈమెయినొప్పు నేనెదివ ♦ సేశ్వరమండలవాసి నాగ్రిహా।
గ్రామణి మండలంబున వి ♦ రాజిలుచుందునటంచు వేదవి।
ద్గ్రామణు లాత్మశిష్యులకుఁ ♦ గావ్యతి హారముతోడ దేనినిం।
దామువచింతురట్టిపర♦ తత్త్వమవీవసుమీ;ద్విరేఫమా!॥ ౨౭౮
కం॥ వేదానువచనసద్దా। నాదికముల శ్రిద్ధఁజేసి♦ యమలాంతరులా।
భూదేవవరులకెఱుఁగఁగ। నై దీపించెనుసుతత్త్వ ♦మళివర! నీవే॥
సీ॥ శమదమోపరమ ము ♦ ఖ్యములైన సాధనం; బులచే నిజాత్మ
నె ♦ విలసదాత్మ। యందు విద్వద్వర్య ♦ సందోహ మెద్దాని;
వెదకి సుశ్రిద్ధఁద ♦ ద్విధమెఱింగి। యాత్తోరుతర నచ్చి ♦ దా
నందరూపమై; సంసృతిఁదిరిగియు ♦ జన్మమృత్యు। లక్షణక్లేశం
బు ♦ లనెవుడు చెందక; నిత్యసౌఖ్యంబుల ♦ నెగడుచుందు।
గీ॥ నట్టి పరతత్త్వమీవౌదు ♦ వళివతంస! । తలఁచికొనుము మన
మ్మునలో ♦ పలనిజమ్ముఁ। దెల్లముగ మానుపలుకులఁ ♦ దెలిసి
కొనుము। మోహము వహింపఁబోకుమీ ♦ వైహికమున॥
శా॥ నై పుణ్యంబలరార నిప్పగిది పీ ♦ ణాతంతునాదంబుచే।
నాపృథ్వీశునిమోలి వారు నిజకం ♦ ఠాలాపముంజేర్చియా।
త్మార్థపార్థమెసంగఁ బాడవినిచే ♦ యందగ్గికార్యంబు నా।
భూపాలుండునెఱింగి వారలఁ దగం ♦ బూజించిపంపెన్వడిన్॥
ఉ॥ సాధువరేణ్యుఁడై వటులు ♦ సంయమి వారలచేతనిట్టులు।

నాథుని మేననుండి సుమ ♦ నస్కులు మెచ్చఁగనిర్గమించి యా।
భూధరగహ్వరంబునకుఁ ♦ బోయె స్వదేహములోనఁ జేరఁగన్॥

శంకరుఁడు రాజదేహమువిడిచి భటులు దహింపఁజేయుచున్న తనదేహమునఁజేరి
తాపోపశాంతి నూనుట.

ఆ॥ వె॥ పూర్వదృష్టమైన ♦ భూధరగుహఁ జేరి। నృపతివర్య భృత్య ♦
నిహితవహ్ని। చేదహింపఁబడెడు ♦ స్వీయమహా మెయిఁగని।
వేగదానఁజొచ్చె ♦ యోగవిదుఁడు॥ ౨౭౩

కం॥ అంతట నవ్వైశ్వానర। శాంతికి నయ్యాత్మవేది ♦ చందురుఁడు
నృహరిం। గాంతపదనుతుల నిటుల। శాంతశరణ్యుని నుతించె ♦
సలలితభక్తిన్॥ ౨౭౪

—♦ శ్రీలక్ష్మీనరసింహస్తుతి పద్యరత్నములు. ♦—

శా॥ శ్రీమద్వారిధివాస! చక్రిధర! శౌ ♦ రీ! భోగిరాడ్భోగ సం।
స్థామేయాభమణి ప్రభాసితశుభాం ♦ గా! యోగిపూగేశ! ని।
త్యామోదా! శ్రితభక్తసంతత శర ♦ ణ్యా! దుర్భవాంభోధిపో।
తా! మానాధ! నృసింహ! నాకిమ్ము మహం ♦ తా! నీకరాలంబమున్॥
మ॥ అజరుద్రేంద్ర మరున్మభోమణి సుధాం ♦ శ్వగ్న్యాదికానేకది।
వ్యజనానీక శిరస్స్ఫురన్మకుట దీ ♦ వ్యత్కోటిసంఘట్టితాం।
ఘ్రిజలేజామలకాంతికాంత! వరల ♦ క్ష్మీ సత్కుచాంభోజ హం।
స! జగద్భద్ర! నృసింహ! నాకొసఁగుమీ ♦ శా! నీకరాలంబమున్॥
మ॥ నగధారీ! భవకాననంబున మురా ♦ న్మార్గ్యంబున న్సంచరిం।
పఁగ మారోగ్రమృగంబుబాధనొనరిం ♦ పంబూనెఁ దానందుచే।
తఁగనుంగష్టమునంది పర్విడఁగ మా ♦ త్సర్యాభిధగ్రీష్మమె।
చ్చుగఁబీడించెనుఁగాన నిమ్ము నృహరీ! ♦ స్తుత్యా! కరాలంబమున్॥
మ॥ అవనింజూడనగాధమూలమునున ♦ త్యంతంబు ఘోరంబునౌ।
భవకూపంబునఁజేరి దుఃఖశతస ♦ ర్పవ్యాకులాత్ముండనౌ।
చు వడిందీనతనాశ్రయించితి బుధ ♦ స్తోమార్చితా! నిన్నుఁగా।
వవెనన్ శ్రీనరసింహ! నాకిమ్ము మహం ♦ తా! నీకరాలంబమున్॥

శా॥ మానాథా! ఘనపాపబీజమున జ ♦ న్మంబందికర్మోఘశా।
ఖానీకంబుననొప్పి యింద్రియనికా ♦ యంబన్నపర్ణావళిం।
జానై మన్మథదుఃఖసూనఫలమౌ ♦ సంసారవృక్షంబుపై।
నేనిప్డెక్కి పడంగనుంటినృహరీ! ♦ యిమ్మాకరాలంబముల్॥

మ॥ అజ! సంసారమహోగ్రవక్త్రభయదా ♦ త్యంతోగ్రదంష్ట్రాంతర
స్థజగన్నాశకకాలకూటవిషద ♦ గ్ధంబయ్యె నారూపమో।
భుజగాధీశవిరోధివాహన! సుధాం ♦ భోరాశివాసస్వభ।
క్తజనార్తిఘ్న! నృసింహ! నాకిమమనం ♦ తా! నీకరాలంబమున్॥

మ॥ శ్రితసంరక్షణ! యీభవంబనెడు కా ♦ ర్చిచ్చిప్డునన్ముట్టి వి।
శ్రుతమౌ భీతినిఁగొల్పు హేతులఁదనూ ♦ రుట్సంతతింగాల్చి బా
ధితకాయుంబొనరించెఁగావున యమి ♦ ధ్యేయాభిదా! నిన్నుఁజే
రితి లక్ష్మీనరసింహ! నాకిమ్ముతం ♦ డ్రీ! నీకరాలంబముల్॥

శా॥ నారావాస! భవంబునాఁబరఁగునా ♦ నాయంబునంజేరిదు।
ర్వారాత్యర్థములన్నగాలములఁగూ ♦ ర్పంబడ్డయర్థంబులం।
జేరన్ఖండితతాలుమస్తకమునై ♦ చింతించుమీనంబనో।
శ్రీరామేశ! నృసింహ! నాకిడుము పే ♦ ర్మిందప్పక్కరాలంబమున్

మ॥ భయముంగొల్పెడు నీభవంబనుమదే ♦ భంబోసమస్తార్తినం।
చయనీహారపతంగ! నాపయినవ ♦ ర్షంబున్సమర్మంబుగా।
నయముందావిడివేగఁదొండముసఁబిం ♦ డంబౌనటుల్సేయన।
వ్యయ! నింజేరితిఁగాననిమ్ము నరసిం ♦ హా! నీకరాలంబముల్॥

శా॥ భూనాథా! యొకచోటనంధతనుని ♦ ర్మోదుండనై యున్ననా।
జ్ఞానాభిఖ్యధనంబునింద్రియముల ♦ న్సత్త్వాఢ్యులౌచోరుల।
త్యానందంబునదొంగిలించినను మో ♦ హాంధోరుకూపాంతర।
స్థానంజేసిరి కాననిమ్ము నృమృగేం ♦ ద్రా! నీకరాలంబముల్॥

మ॥ ఘనసంసారపయోధిలోనఁగడును ♦ గ్రింబుంగరాళంబునౌ।
ఘనవక్త్రింబును విస్తరించినను సీకామాఖ్యనక్రింబుపై।
తిరిని దామిగ్రింగిరమేశ! రాగరసనో ♦ ర్మిబాధితుంజేసెఁగా।
వున లక్ష్మీనరసింహ! యిమ్మనుగుణ ♦ వ్యూహా! కరాలంబముల్

శా॥ శ్రీకాంతాధవ! పద్మనాభ! హరి! నీ ♦ రేజాతనేత్రా! సురా।
నీకేనా! మధుసూదనా! మురరిపూ! ♦ నిత్యప్రమోదాంతరా!
వైకుంఠేశ్వర! వాసుదేవ! కరుణా ♦ వార్ధీ! జగన్నాయకా!।
నాకారిఘ్న! నృసింహ నాకిడుమనం ♦ తా! నీకరాలంబముఙ్॥

మ॥ అనుచున్న భక్తిని శంకరుండునుతిఁజే ♦ యంగాదయాంభోధియై।
వనృసింహప్రభుసత్కృపేక్షణముచే ♦ నాకిప్రకాండాస్యమం।
తనెశాంతిఁగనెనంత సంయమియునా ♦ ధాత్రీధరోద్గహ్వరం।
బునరాహ్వాస్యబిలంబునుండితుహినాం ♦ శుండట్లు తావెల్వడెన్

—శంకరుఁడగ్నినుండివెడలి మండనునింటికరిగి శారదనోడించుట.—

చ॥ చిరతరమా వియోగమునఁ ♦ జేసి వివృద్ధినెసంగుపేర్మిచే ।
వలలెను శిష్యులెల్లరును ♦ వహ్నిముఖంబుననుండి వచ్చుశం।
కరయమిఁజుట్టిరప్డు సన ♦ కప్రముదనార్యు సనందనాదుల।
ట్లురహి నెసంగు నయ్యమియు♦లోఁగనెమండనగేహగేహఁదాన్॥

సీ॥ చిరవియోగమునఁజే ♦ సి వివృద్ధమైన స్నే; హార్ద్రంబులోనొప్పు♦
నట్టిశిష్యు। లందఱుఁజుట్ట స ♦ నందనాదులచేత; సంవృతుండై
నట్టి ♦ సనకయోగి। యట్టులనలరు సం ♦ యమిచంద్రుఁడగు
శంక; రుండు మండనమిశ్ర ♦ పండితావ। సథమునకునువేగఁ ♦
జననెంచి యాకాశ; పథమును గైకొని ♦ బయలువెడలి।

గీ॥ మునుకనినయా ద్విజావాస ♦ మునకునేగి। గళితకర్మాభిమాని
యు♦ ఘనతరవిష। యవిషవినివృత్తతర్షుండు ♦ నైన మండ। నా
ర్యుధర్మసతీసాహ ♦ చర్యుఁగనియె॥ —౨౯౯

ఉ॥ మండనమిశ్రుఁడు న్గగన♦ మార్గమున న్మహికేగుదెంచు నా।
దండివరేణ్యునింగని ప్ర ♦ ధానసదంగముఁ బ్రశ్రయంబున।
న్నింపుగనొంచి యంజలిని ♦ నిత్యసుభక్తిని బట్టి పూజల।
న్మెంపుగఁజేసియుండెనని♦ మేపనిజాక్షులఁ ద్రావువాఁడొనాన్॥

ఉ॥ సత్యవచస్కుఁడంచురు య♦శంబును గాంచిన మండనార్యుఁడా।
యత్యధినాథుపాదముల ♦ యందుఁబడె న్గృహము న్శరీరమా।

మర్త్యమరేశదేశిక! శ ♦ మప్రముఖార్హ్యగుణాకరా! సుధీ।
స్తుత్య! మదీయమంతయును ♦ జూడఁగనీదెయటంచుఁదానగిన్॥

గీ॥ మొదటఁ దనవిభుచేఁబూజఁ ♦ బొందియాస। నమున విబుధు
నితోనొప్పు ♦ యమివరేణ్యుఁ। జేరి వినయానసతమూర్తి ♦ యై
రుచిరవ। చనవిశారద, శారద ♦ యనియెనిట్లు॥ 302

గీ॥ ఎల్లవిద్యలకునునీవె ♦ వల్లభుఁడవు। సకలదేహులకార్య? శా ♦
సకుఁడవీవె। బ్రహ్మకధిపతియగు పర ♦ బ్రహ్మమీవె। శివము
భక్తులకిను సదా ♦ శివుఁడవీవె॥ 303

కం॥ మనసిజవైరీ! సభలో। ననుగెలువక యేతగమన ♦ నకలనె
ఱుంగ। న్ఘనయత్నంబొనరించుట। మనుజకథానుసరణమె సు ♦
మా మహిలోనన్॥ 304

ఉ॥ ఈవు మమున్వివాదమున ♦ నిత్తఱిగెల్చుటచేత సిగ్గుమ।
మ్మానసుధాతలంబున య ♦ తీశ్వర! యేగతినావహించు ఛా।
యావిభుచేతనైన మహి ♦ తాభిభనంబెపుడేనినానె? తా।
రావిభు ముఖ్యదివ్య ♦ నికరంబునకు న్వివులాపకీర్తికై?॥ 305

కం॥ మునునాకుఁగలుగుశాపం। బునకుంజన నానతీయ ♦ ము బుధ
వరేణ్యా!। యనిపల్కు నుభయభారతిఁ। గని శంకయమియు
నిట్లు ♦ గానపుడనియెన్॥ 306

అవతారముచాలించియేగు శారదను శృంగగిర్యాదులందు శంకరుఁడునెలకొల్పుట.

చం॥ ఎఱుఁగుదునేనునిన్ను జన♦నీ! విధికింబ్రియపత్నిఁగా మహే।
శ్వరుని సగర్భ్యఁగాఁగనువ ♦ చః ప్రచయంబునకాద్యయౌనధీ।
శ్వరినిఁగఁ జిత్స్వరూపఁగనె ♦ సంగియు విశ్వముఁబ్రోవనిందిరా
దిరుచిరమూర్తులంగని ను ♦ తింగనుమాతనుగాఁగభారతీ!॥ 307

గీ॥ కానమాచేతనెలకొల్పఁ♦గాఁబడియెను।శృంగగిరిమున్నుగాఁగల ♦
క్షేత్రములను। శారదాభిధవై కోరు ♦ కోరికలనొ। సంగుచు వ
సింపుచుఁ బుధులు ♦ సన్నుతిఁగని॥ 308

మ॥ అనుచుం బ్రార్థనచేయు శంకరుసితో ♦ నారీతి నొంగాకయుం
చునుదాంబల్కి యమీంద్రుపీడ్కొని పరం ♦ జ్యోతిస్స్వరూపంబునై
తనధామంబునకేగెభారతి; తదం ♦ తర్ధానమున్సభ్యులె
ల్లను నాకస్మికజాతముంగనుచుఁ జా ♦ లంజెందిరాశ్చర్యముఁ॥

సీ॥ యతివరేణ్యునిచేత ♦ జితుఁడైన తనపతి; దగుయతిత్వముచేత ♦
నైనయట్టి వైధవ్యశోకంబు ♦ చేధాతుణెందాక; నిసతిదానంత
ర్ధ ♦ నింగనుఁగొని ఘనమోదముఁగనె మం ♦ డనమిశ్రుఁడును
సాధు; వగుదానినింగని ♦ యమివరుండు సంతుష్టుఁడయ్యెనా ♦
సభలోనిబుధులును; బలుతెఱంగుల నాపెఁ ♦ బ్రస్తుతించి

గీ॥ రంత మండనమిశ్రుండు ♦ నపుడువిధివి హితముగాఁగఁ బ్రజా
పతీ ♦ యేష్టిఁ జేసి ధనమునంతయునిడి ♦ యాత్మదహనునిల్పి
యాయమింగొల్చెనస్వామి ♦ తాశుఁడగుచు॥ ౩౧౦

—♦మండనునియతింజేసి శంకరుఁడు సన్న్యాసంశయములు వాపుట.♦—

గీ॥ అంత శంకరగురుఁడు స ♦ న్యాసగృహ్య విధని మండనబుధు
నకు ♦ విహితకృత్య ములనొనర్చి భవధ్వంస ♦ మునకుసూచ
కమగు ‶తత్త్వమసీ″ త్యు క్తిఁ ♦ గఱపెఁజెవిని॥ ౩౧౧

గీ॥ బుధుఁడుసవిధిగ సన్న్యాస ♦ పూర్వముగను భిక్షుగానెనంతగురు
వరుఁ ♦ డాక్షితిసురు నకునిగమవాళినిష్ఠమై ♦ నపరమాత్మ
తత్త్వవాక్యమునకిటు ల ♦ ర్థంబుఁదెలిపె॥ ౩౧౨

ఉ॥ జాతినిరూపముంగని యె ♦ సంగుటచే నగుమేనుభాండపు
నీతినవాత్మయైమఱి శ ♦ రీరమునాడనుమాటలోన నో
భూతలదేవ! భేదమను ♦ భూతమెయాటనభేదరూపవి
ఖ్యాతివిపర్యయోద్ధమగుఁ ♦ గావుననీవదికాదునమ్ముమీ॥ ౩౧౩

మ॥ అగుధాతాద్రిదులయట్లు సాధనములై ♦ యక్షుంబులోసన్మతీ
తగురీతింగన నింద్రియంబులకు నా ♦ త్మత్వంబులేదార్య! నా
దగునేత్రింబనుచో విభేదమదితా ♦ నౌటన్సుషుప్త్యాదికం
బగుభావాళిని లేమిఁజేసిఘటసా ♦ మ్యంబేయగుంజూడఁగన్॥

చం॥ అనవరతంబు నింద్రియములన్నియు నాత్మతనందు నంచుఁజూ
ప్పినయెడ నొక్కయక్షమును పేతవినాశము నైన నన్నిహా
నినిగను నాత్మతామతి జ॥ నింపద, దింకననేకనాయకం
బునగుటచే వినాశమును బొందు శరీరముశిష్యసత్తమా॥
గీ॥ అక్షములలోన నొక్కఁడో నాత్మయనినఁ గన్నుపోయినచో
స్మృతి కలుగకుండు స్మృత్యనుభవంబులొక యాత్మఁ జేరి
యుంటఁ జూచివినిలోనెఱుంగుట చొప్పడదిల॥ ३०౬
గీ॥ ఏగతాయెద వేఱొక యెడకనునెడ । భేద మొదవుటచే
సుషుప్తినిలయంబుఁ । గనుటఁ జన్మతులకు విల క్షణము
గాన । నక్షమగుఁగాని మనము తా నాత్మగాదు॥ ३०౭
గీ॥ భేదమొనరుట సంస్థితి నూదకునికి । నింద్రియాదులకుంబలె
నిపుడుబుద్ధి ।కిని బరాత్మతలోయఁ బడెను జీవరనె । కృతి
పదంబుంటచే నహాం కృతికినట్లు॥ ३०౮
గీ॥ మామక ప్రాణములనెడు మాటలోన । భేదమగు పట్టుటను
సుషుప్తి నిలయంబు । నందకున్నను బ్రాణంబు లాత్మ
తనువ । హింపఁజాలవు సుమ్ము మహీసురవర!॥ ३०౯
గీ॥ వినుము దేహాదికము కన్న వేఱయినిర । తను నెసంగెడి
యాత్మయే త్వంపదంబు । తత్పదము సర్వహేతువై తనరు
బ్రహ్మ । మగును రెంటికి నైక్యంబె యసిపదంబు॥ ३१०
కం॥ అని తత్త్వమసియనంబడు । ఘనతరవాక్యంబునందుఁ గల
యర్థముఁజే । ర్మిని శంకరుండు తెల్పఁగ । వినిమండనుఁడిట్టు
లనియె వినయమెసంగన్॥ ३११
ఉ॥ తత్పదవాచ్యుఁడైన పర తత్త్వ సురూపుఁడు సర్వవేదియాఁ
దత్త్వపదవాచ్యుఁడై యలరు వాఁడగుమూఢుఁడు వీరికెట్టులో ।
విత్పరిపూజ్య! యైక్యము పరి వృత్తమగున్ ఘనమైనదీప్తికిన్ ।
దద్యత్పృథు సంతమంబునకు నక్కట! యైక్యముసంభవించునే?
కం॥ అనియడిగిన మండన మి । శ్రునిఁ గనుఁగొని యంత శంక

రుండురు కృపఁ బొ । ల్చిన మనమలరఁగ ననియెను। ఘనతర
సంశయము వాయఁ ♦ గానీరీతిన్॥ 3౨3

సీ॥ వినుమొక్కసాయాహ్న ♦ మునఁనొక్క వేషంబు; నసెసంగు
పురుషునిఁ ♦ గనిమఱునటి। దినమున నినజను ♦ ద్దష్టమందున
నన్య; వేషంబుచేఁ గడు ♦ భూషితుఁడగు। నాపూరుషునె
చూచి♦నప్పుడు గుఱుతెఱిఁ; గిన వాఁడతండితఁ ♦ డనుకొను
గతి। దేశకాలాదుల♦ తెఱఁగులు మాఱుట; దొసఁగు వాచ్యా
ర్థమం ♦ దెసఁగియున్న।

గీ॥ ననఘ! లక్ష్యార్థమది బాధఁ ♦ గనదు, గాన। మును పెకడు
ధృతి నార్జించు♦ కొనుటఁ జేసి। కర్మశతులకు పీడంగఁ ♦ గష్ట
మైన। దేహముఖమే నె యనెడుబు ♦ ద్ధిని విడువుము॥ 3౨౪

గీ॥ ఘనవివేకాన నెసఁగు బు ♦ ద్ధిని సతతము । నాత్మభావనమునె
చేయు ♦ మయ్యదాన। భూరిదుఃఖదమైన సం ♦ సారబంధ।
ములను విడిము క్తభావంబుఁ ♦ బొందెదీవు॥ 3౨౫

గీ॥ ధ్వాంక్షగోమాయు వహ్నిసా ♦ ధారణమగు। మేన దుఃఖద
మైన పే ♦ ర్మిని విడువుము। విడుమటంలె బైటఁగలయట్టి ♦
విషయమమత। ననఘ యవిశంకమతిఁ బర♦మాత్మనిడుము 3౨౬

ఉ॥ తీరముఁనుండి యింకనొక ♦తీరముసంజరియించు మీనమా।
తీరముకంటె వేఱయిత ♦ దీయగుణంబుల నందకుండునా।
తీరున జాగ్రదాదులను ♦ దేహిచరించుచు వానికంటెఁదా।
వేఱగు వానిధర్మముల ♦ విద్వర ! చెందఁడుసుమ్ము నమ్ముమీ।

మ॥ సుమతీ! తాటిని గాంచి భ్రాంతిఁగనుచో♦క్షోణీతలచ్ఛిద్రదం।
డ మహాశీవిషముఖ్యమేగతిని జూ ♦ డంగల్పితంబౌనొ! భ్రాం
త మనస్కుండగు వానికాగతినె ని ♦ ద్రా స్వప్నజాగ్రన్ముఖం।
బమరుం; గావునబ్రహ్మమైతివిఁక నా♦ ద్యభ్రాంతినిస్వీడుమీ ॥

గీ॥ ప్రాజ్ఞ! ప్రత్యక్షమౌబగు ♦ పరమపదము। బుధునకగుఁ జేరు
వగ దూర ♦ముగ నదియగు। మూఢునకు లోన వెలిఁజిత్తు♦
మునసినసుబ । యట వెదకి కాన రేరహా!♦యాత్మమహిమ॥

సీ॥ పలువురొక్క నీరశాలలోఁ ♦ గలిసియుత్త। రక్షణమునందు భిన్న
మా ♦ ర్గముల నేగు। విధముగాఁ బెక్కుపేరుల ♦ వేశ్మములను।
బెరిఁగి దేహులు మృతినందు ♦ దురు చివరకు॥ 330
గీ॥ పవలు రేయిని సుఖమును ♦ బడయఁ జేయఁ। బడునది సుఖంబు
సుంతయు ♦ నిడదుదుఃఖ। కరమెయగుఁ గారణము లేక ♦ కలు
గదు సుఖ। మిలను హేతువునకునొండు ♦ హేతువుండు 331
ఆ॥ నె॥ ఒక్కమాటువినిన ♦ నొడవించుఁ బరిపక్వ। మతికివాత్మ
మతిని ♦ శ్రుతివచనము। నిరతమందమతికి ♦ గురుపదాంబుజ
సేవ। నల్లనల్లననిడు ♦ నల్లదాని॥ 332
కం॥ క్షితిఁబ్రణ వాభ్యసన సమీ। రితకృత్యముఁ జేయుటను
బ♦రి స్ఫుట వినయా। న్విత మతిగురుఁగొల్చుట ని। ర్గతమగు
హృన్మలముఁ; బోధఁ ♦ గనఁదగునంతన్॥ 333
చం॥ పగలును రేయియున్ బరమ♦భక్తిని దేశికునందుఁ జిత్తమా।
నఁగవలయున్ బ్రసన్నుఁడును ♦ జ్ఞానవిదుండును నైన దేశికుం।
డగ తనయావిభుండెయగు ♦ నాతఁడు తన్నతి భక్తిఁగొల్చుర।
మ్యగుణుని శిష్యునింగనున ♦ మండద యాకలి తేక్షణంబునన్॥
సీ॥ కల్పలత యట్టులని జేష్ట ♦ కామితము ఫ। లింపఁ జేయును గానఁ
బా ♦ లింప వలయు। గురుని యానతి; దానికి ♦ ధరనసాధ్య।
మేదియును లేదు సుమ్ము ప్రి ♦ మోదదమది॥ 334
తే॥ గురువు సెప్పిన చొప్పునఁ గొలుచుతజిని। దేవతా కృపకల్గమి
దిద్దునతఁడె। గురువెదయతప్ప దిద్దనా ♦ దరువెలేదు। కాన
నాతని నలిగింపఁ ♦ గాదెవండు॥ 336
కం. చెడుగడిగి తగిన నడపడిఁ। బడు జనుఁడు కృతార్థుఁడౌను
మఱి బాగోగుల్। విడవెడఁదగురుఁడెకఅపెడి। నడఁగ ననిష్టం
బునిష్ట♦ మందికకాఁగన్॥ 338
తే. హితము గూర్చునుపాస్య దై♦వతమెయైనఁ। గొలువ వలెనదో
తెల్పఁగా ♦ గురుఁడెవలయుఁ। గానియెడ నెటనిష్టదుఁ♦డౌనతీంద్రి।
యునిఁ దెలియ నెట్టులజ్ఞున ♦ కౌనరదెపుడు॥ 339

గీ॥ గురుఁడు హర్షింప హర్షించు ♦ సురగణంబు। నతఁడు కోపించు నెడరుష ♦ నందునదియు। నెపుడును సదాత్మ భావన ♦ నెదఁ గనియెడు। నొజ్జయున్నను విశ్వమ ♦ యుండఁ డాఁడె॥ ౩౩౯

చం॥ ఇటుపరమాత్మ తత్త్వమున♦హీనమనస్కుఁడు శంకరార్యుఁడు త్కటమగు పేర్మితోఁ దెలుపఁ ♦ గావిని మండన మిశ్రుఁడంతవి। స్ఫుటదయఁబొల్చుమీఁదయిన ♦ చూపునునాపయి దేశికాగ్ర్య కొల్పుటఁగృతినైతి నంచు యతి ♦ భూపతి పాదయుగంబునం బడెన్॥ ౩౪౦

గీ॥ అతనికి సురేశ్వరాభిఖ్య ♦ నఖిలదిక్స। తీకృతప్రఖ్యఁ జేసెయ ♦ తిప్రవరుఁడు। జగతిఁ దుచ్ఛీకృత విధాతృ ♦ సౌఖ్యమైన భాష్యకృన్ముఖ్యశిష్యతఁ ♦ బడసెనతఁడు॥ ౩౪౧

ఉం॥ ఇటుల సురేశ్వరాఖ్యను మ ♦ హింగని నిర్మముఁడౌచునర్మదా తటమున నొప్పునట్టిమగ ♦ ధ ప్రథితంబగు దేశమందు వి। స్ఫుట సకలాగమాంతచయ ♦ మున్నతతంబును జింతసేయుచం। తట విధిలోక సౌఖ్యమునె ♦ దంగణుతిఁ బకయుండె నాతఁడున్॥

మండనుని సురేశ్వరాచార్యుఁడు మగధనునిచి శంకరుఁడు వెడలుట.

సీ॥ ప్రణతబుధ త్రిక ♦ రణముల దండించి; చెలువుగ వర్తింపఁ జేయువాఁడు। మణిపాళినెసఁగు భూ ♦ షణమట్లు సుగుణసం; చయముచే సతతమొ♦సంగువాఁడు। కుమతంబులను నర♦ న్యాయములను ద్రొక్కి కుఠార; ఖండితంబులఁ జేయు ♦ చుండువాఁడు। వరగుణ శిచ్ఛిష్య ♦ పరివృతుండైయిట్లు; జితమదనుండయి ♦ చెలఁగువాఁడు।

తే॥ నగుచు శంకరయమివర్యుఁ ♦ డలరులగుమి। పఱలు మోదుగు చెట్లపైఁ ♦ దిరుగు నళుల। మధురగీతంబుతో నొప్పు ♦ మహిత వనముఁ। గనుచు వెడలెను దక్షిణ ♦ కాష్ఠగుఱిచి॥ ౩౪౩

తే॥ సనకసన్నిభుఁడైన యా ♦ శంకర యమి। పతి, మహారాష్ట్ర దేశమం ♦ దతులకోశ। ములఁ బ్రచారముఁ జేయుచు ♦ నలరి శమిత। కుమతుఁడై యంతనరిగె శ్రీ ♦ కుధరమునకు॥ ౩౪౪

మ॥ వికసత్కుందవన ప్రసంగలసదు ♦ ర్వీజాత సంగప్రశ ।
స్తకనద్రమ్య సుగంధ గంధవహధూ ♦ తత్క్మొజసంఘంబు మ
త్తకరి వ్రాతవధాతి శూరమృగనా ♦ థస్తోమమున్ సర్వరా ।
త్రప్రకరాచ్ఛాభరణప్రియంబునగుశ్రీ ♦ గ్రావంబుఁదాఁగన్గొనెన్
తే॥ కలికలుషభంగయు, గిరిస ♦ కాశచలత । రంగయును నధరీకృత
తుంగయునగు । ఘనరసాతలగామిగం ♦ గనువినేయ । వరుల
తోడుతమున్న శం ♦ కరగురుండు॥ ౩౮౬
సీ॥ పరిణతజనానీక ♦ పటుతరమోహాంధ; కారంబుఁ బాపి యొ♦
ప్పారునదియు । నాదిత్యవర్త్మనా♦స్వాదించుచుండెడు; తుంగ
శృంగాళిఁ జె ♦ లంగునదియుఁ । జూచెడుమనుజుల ♦ పాచితంబుల
నెల్ల; నిర్మూలములఁ జేసి ♦ నెగడునదియు । స్ఫుటగతినుత్కట
రటనంబొనర్చుభృం; గములఁ బత్తులఁగడుఁ ♦ గ్రాలునదియుఁ ।
గీ॥ గూలయుగరమ్యమైన పా ♦ తాళగంగ । చే సమాశ్లిష్టమై
పరిశ ♦ స్తిఁ గనినదియు । నైన యాశ్రీనగంబున ♦ య్యతివ
రేణ్యుఁ । డెక్కి శివలింగముంగని ♦ యొనతిభక్తి॥ ౩౮౭

శంకరాచార్యుఁడు శ్రీశైలమున విడియుట.

మ॥ ఘనహ్లాదంబునఁ గాంచెశంకరుఁడు మో♦క్షప్రఖ్యసత్సంపదా
ర్జనుఁ బాదాబ్జనతార్జునుం బరిణత సం ♦ సారాఖ్యదుర్బీజభ
ర్జనుఁ గామాది విరోధి షట్కఘనతా ♦ సంతర్జనున్మల్లికా ।
ర్జును శ్రీమద్భ్రమరాంబికాసచివుఁ గా♦రుణ్యాబ్ధినార్యాధవున్॥
కం॥ తృష్ణారహితయుఁ దట భూ । జోష్ణవినాశకయుఁ గార్ష్ణ
రోగాంతకయా । కృష్ణాధునిదౌతటమున । నిష్ణాతుండయ్యో
నతఁడ ♦ నేకాశ్రివుఁడై॥ ౩౮౯
మ॥ అతిచిత్రాచ్ఛచరిత్రుఁడంచితయశో ♦ వ్యాప్తాఖిలాశాంతుఁడా
శ్రితవిద్వద్విపులార్థదుండునగు నా ♦ శ్రీశంకరాచార్య స ।
ద్యతివర్యుండటఁ దావసించి యతిర ♦ మ్యాంచత్పదానీకభా
సిత శైశాలిన సద్గృహాంతమునకై ♦ చెప్పె న్సుధీరాజికిన్॥
చం॥ గురువరుఁడా సదాశివుల ♦ కుంబర శాస్త్రయశస్తిరస్కృతిం

దిరముగఁ జేయునానిగమ ♦ దివ్యశిఖావర భాష్యజాతము।
న్వరదయఁ దెల్పఁ బాశుపత ♦ వైష్ణవ శైవులు గెల్వరాసురే।
శ్వరముఖులైన యాశ్రితులు ♦ వారిజయించిరి వాదమందునన్।

ఉ॥ అందులఁ గొందఱాత్మ్యమగు ♦ నట్టిమతంబుఁ బరిత్యజించియా
నందము తోడుతన్గ తస ♦ నాతనమత్సర మానదోషులై।
చెందిరి శంకరార్యునకు ♦ శిష్యతఁ గొందఱు కోపవశ్యతన్।
బొందితదంతకాములయి ♦ పుచ్ఛిరికాలముఁ గల్మషాత్ములై॥ 3౫౨

సీ॥ కలుషాత్ములైన నీ ♦ చులు పల్కుపల్కుల, నిగమాంతములె
యని ♦ నిక్కుచుండి। తాముకల్పించిన ♦ నీమంబులనె వేద;
ముల నీమములుగాఁ ♦ దలఁచుచుండి। శ్రుతిశిఖా ప్రతిపాద్య ♦
నతిశుద్ధుఁ బరమాత్ము; నామ్నాయమార్గంబు ♦ నకట! తలఁచు।
గాదహించుచును సా ♦ తాదృప్తిహ్మమై యొప్పు; శంకరునందు
స్థి ♦ ర్యా విశిష్ట॥

గీ॥ బుద్ధిఁ జేషెద్దు ఖలులెల్ల ♦ మున్ను కృష్ణు। నందు శత్రుత్వమతి
నూని ♦ నట్టిపౌండ్ర। కాభిధుఁడుఁ బోలెనీధాత్రి ♦ యందుఁ
జరమ। గతిని బొందక యేల సు ♦ స్థితులగుదురు ?॥ 3౫3

మ॥ యతిలోకేశ్వర సూక్తి సక్తుల లర ♦ న్యాయ్యధింగనన్ గాణభు।
జ్మతి మెచ్చొటనోడాఁగెఁగా పిలము శి ♦ ర్మంబు న్విడన్ శైవమ
స్థితి మునుంగ ర్మ పదంబు నందెఁగనె దా ♦ ర్గం బెన్నఁగా దుర్గతిన్।
క్షితిలో వైష్ణవమున్ సమర్థులయి పో ♦ షింప్రలెవ్వరంచద్దయన్॥

—♦ ఒక కాపాలికుఁడు శంకరుని శిరమును దనకీయ నొప్పించికొనుట ♦—

మ॥ ధృతిఁ గాపాలికుఁ డొక్కనాఁడు కననే ♦ తెంచెన్ స్వకీయోరుదో
షతతిం డాచియు సాధువేషమున భా ♦ స్వదీప్తి మందోదరీ।
పతియట్లొప్పుగఁ దాల్చి వేగముగనా ♦ పాతాళగంగాతట।
స్థితునిన్ సంయమి సార్వభౌమునమలున్ ♦ శ్రీశంకరాచార్యునిన్

సీ॥ వశ్యేంద్రియాత్ముఁలా ♦ వరసంయములచేత; ననిశంబును విమృ
గ్యుఁ ♦ డైనవాని। గామోరు రోషాది ♦ కామితృసంతతి;
శ్శాంతమునవశ్యుఁ ♦ డైనవాని। సిద్ధాంతసూక్తి ప్ర ♦ సిద్ధం

బును బ్రిశస్య; మనునైన సద్భాభ్య ♦ మును సుధీని ధాను
గాశిష్యుల ♦ కానందమలరార; నుపదేశ మొనరించి ♦ యోగ
మూని॥

గీ॥ యమలపాతాళగంగా త ♦ టమున నేక। తమున నాసీనుఁడగు
వానిఁ ♦ గుమతవిపిన। నికరశాత కుఠారవా ♦ క్ని చయునియతి।
పతిని శంకరుఁగనియోఁగా ♦ పాలికుండు॥ 3౫౬

గీ॥ కనిముదంబంది చిరకాల ♦ మున కభీష్ట। మమరుసటులోవ
నిర్ధార ♦ ణమును జేసి। శిష్టు నిజలాభమునను సం ♦ తుష్టునియతి।
పతి గుఱిచి కృత్య శేషంబుఁ ♦ బలికెనిట్లు॥ 3౫౭

చం॥ యమివర! సర్వవిత్త్వముద ♦ యాళుతయున్ ఘనమా సుశీలభా।
వము మొదలైన యట్టియన ♦ వద్యములై తగుమీగుణంబుల।
న్విమలమతు ల్వచింపవిని ♦ వేడుకఁగూడిన మానసంబుతో।
మిముఁగననేగు దెంచితిన ♦ మేయమతీ! విదితప్రవృత్తినై॥ 3౫౮

ఉ॥ ఈమహిలోన నీవొకఁడ ♦ వేసుమి మోహముఁదుంచిద్వైతివా।
క్యోమము ధిక్కరించి కడు ♦ దూరముగాఁగశరీరమానము।
స్థిమహితా! యొనర్చి యతి ♦ నిర్మలమైన సదద్వయంబు నం।
దే మహిత ప్రమాణముల ♦ నెల్లను గూర్చినవాఁడ వెన్నఁగన్॥

చం॥ ఒరులకు మేలుచేయుకొఱ ♦ కూనితివీమెయి నెల్లవేల్పులుం
దిరముగ నీయశంబునె ను ♦ తింతురు సంతతముందివంబునన్।
గరుణఁగటాక్ష వీక్షణము ♦ నందొలఁగించెదు సజ్జనార్తు ల।
న్ధర నెవరీడు నీకు సత ♦ త ప్రియభాషణ! దీనపోషణా॥ 3౬౦

కం॥ సుగుణాల యుండవగుటను। జగదేకేద్యుఁడవు సర్వ ♦ సంవే
దివిగా। నగళిత మానుఁడవు విజయి। వగుటంగళ హాస్తితారి ♦
వాత్మజ్ఞవరా!॥ 3౬౧

గీ॥ అఖిల శుభగుణ నిలయులు ♦ నైపరావ। రజ్ఞులగుమిమ్ముబోఁటి
వా ♦ రలను జేరి। పొంఁగొరాని కామిత ♦ ములనయిననుఁ
బొందకూరక కార్యార్థు ♦ లెదుఁజనరు॥ 3౬౨

ఆ॥వె॥ అనఘ! సర్వవిదుఁడ ♦ వైన నీవొనరించి। నఘన కార్యమును

గ ♦ ని ఘనకరుణుఁ। డగు కపాలిఁద్రుప్తు ♦నిఁ గఁజేయయత్నించు।
నను గృతార్థుఁజేసి ♦ కొనఁదలంతు॥ 3౬3

సీ॥ ఈమేనితోఁ గాప్య ♦ భూమీధరముఁ జేరి యాశుతో విహరింప ♦
నెదనుగోరి। శతవత్సరములు దు ♦ ష్కర తీవ్రతపముల; శివుఁ
గూర్చి నేఁజేయ ♦ శివుఁడువిపుల । మగుతుష్టిఁ గని యిట్టు ♦
లనియె నాతోఁ ఋత; నామెప్పునకు సార్వ ♦ భౌముశిరము। నేని
సర్వజ్ఞుని ♦ నైనమూర్ధముఁగాని; హుతవహునందు వే ♦ల్చితివ యేని॥

గీ॥ నేమరు నీకోరుకొని నపు ♦ మర్థమనుచు। నభవుఁ డంతర్హితుం
డయ్యె ♦ నంతనుండి। తాదృశశిరంబులంగొను ♦ తలఁపుగలిగి।
తిరుగుచుంటిని నాకవి ♦ దొరకవయ్యె॥ 3౬౪

గీ॥ లోకహితమునఁ దిరుగు ♦ దయాకరునినుఁ । గంటి నఖిలజ్ఞ
దైవమో ♦ గమునని ప్పు । డింక నాయనుబంధ మ ♦ య్యెడు
నిజముగ। దర్శనాంతంబుగాదె బం ♦ ధము జనులకు॥ 3౬౫

గీ॥ సార్వభౌముని శిరమైన ♦ సర్వవిద్య।తివరుశిరమైననాదు సి ♦
ద్ధికి సుహేతు। వందు మొదటిది నామది ♦ కందరాదు। నీవె
యింకఁ బ్రమాణంబు ♦ కోవిదవర!॥ ౪౬౬

చం॥ స్థిరమగుకీర్తి నీకెసఁగు ♦ శీర్షమొసంగినచో ధరిత్రిను।
ద్ధురమగు సిద్ధిలాభమునఁ ♦ దుష్టియునాకగుమేనికున్నన।
శ్వరత గుఱించి లోఁగడు వి ♦ చారమునుంబొనరించి యంతవి।
ద్వరనుత! యిచ్చవచ్చిన వి ♦ ధంబునఁజేయుము చెప్పనేటికిన్॥

గీ॥ స్వేష్ట దాయకమాహెయి ♦ నెవరువీడ। రనుచునేనెప్డుశీర్షంబు ♦
నడుగనొల్ల। నీరస విరాగయుతుల శ ♦ రీరమాను। లితరులకు
మేలుఁజేయనూ ♦ నితిరిమేని॥ 3౬౭

గీ॥ ఆత్మఁ జిత్తంబు స్వార్థంబు ♦ నందుఁగూర్చి। కొనినవారొటని
తరార్తిఁ ♦ గనరు జనులు। వైరిఁబరిమార్పనింద్రుండు ♦ వజ్రము
కొఱ। కై దధీచిది వెన్నెమ్ముఁ ♦ గైకొనఁడొకొ?॥ 3౬౮

చం॥ ధరను దధీచిముఖ్యులగు ♦ ధన్యులు నిత్యముగాని మేనినిన్।
బరులనిమిత్తమైవిడిచి ♦ భవ్యము సర్వగతంబు సంతత।

స్థిరమును నాయశ స్తనువుఁ ♦ జెంది జగంబుల కెల్లనో యతీ।
శ్వర! పరితృప్తిఁ గూర్చిర ని ♦ శంబున మూల్యల సద్గుణంబులన్॥

క౦॥ పసులకు ముద మొనరుపఁ గొం। దఱు శాంతులు కరుణ
వఱలఁ ♦ దాల్తురు మేని। స్థర నా ఖోఁటులు నుందురు। కరుణా విరహి
తులు స్వార్థ ♦ కాంక్షులు నగుచున్॥ ౩౭౧

గీ॥ ఈషణంబులఁ బ్రాసి మ ♦ హిం జరించు। చుండు మీకుండ
దొండు ప్ర ♦ యోజనము ష। రోప కృతితక్క నా
ఖోఁటు। లుర్విఁ గామ ♦ పరత యుక్తమయుక్తంబు ♦ నెఱుఁగ
రకట॥ ౩౭౨

మ॥ తన దాజీవమున ర్థికిచ్చె మునను ♦ ద్యద్భక్తి యూత వా।
హనుఁ డెల్లెరయొసఁ గెన్ దధీచి యనుము ♦ న్యగ్ర్యుం డు వెన్నెముకని।
దురినకు స్వీరల పాయశూన్య యశముం ♦ దూర్ణంబుగా నా విధూ।
దునళి న్యాస్తముఁ గాంచి రంచు విబుధే ♦ ద్యుల్ మీర లాలింప రే?॥

గీ॥ మేను తాల్చిన బుధులకు ♦ నేన డిగిన। దతి వినింద్యమున ప్రదే ♦
యుంబున గును। నైన విజ్ఞాత పరమార్థు ♦ లగు విరాగ। యుతు
లకు నొసంగరాని దీ ♦ క్షితిని గలదె?॥ ౩౭౪

చం॥ సకల సుధీవరేణ్యులును ♦ సంయమివర్య! వచించి రెల్లసా।
ధకులకు సిద్ధిఁ గూర్పవసు ♦ ధాస్థలి నస్థలి తో ర్థవీర్యమ।
స్తక మె పవిత్ర స్తమంచు మను వి ♦ చార మొనర్చిన మీర లెకాళనా।
కౌకరును గానుపింపరు మ ♦ హోదధి వేష్టిత భూతలంబునన్॥

ఉ॥ భూరికృపార్ద్ర దృష్టినను ♦ బ్రోవుము శీర్షమొసంగు మీ నమ।
స్కార రధి దేయటంచుఁ బద ♦ కంజములం బడినట్టి వాని వి।
స్తార దయం గనుంగొని య ♦ తంద్రుఁడు శంకర మస్కరీంద్రుఁ డీ।
లీరుగఁ బల్కె వాని దగు ♦ దీనతఁ జేతములా గఁ గాఁబడఁ॥ ౩౭౬

ఉ॥ సోయుగ మైన నీను డిక ♦ సూయను బొందను లేశమైన నో
ధీయుత! తుష్టితో ధుత మ ♦ దీయ శిరంబు నొసంగుదున్మహా।
సోయు శిష్ట మిము నుని ♦ పాళి శరీర మటం చెఱుంగు వి।
జ్ఞాన యుతుం ధర్మ్య ధీనముగ ♦ సంగమునుం గడు తుష్టిఁ జేయఁ జే?॥

గీ॥ మహితయత్నంబునను రక్ష్య ♦ మాణుఁడయ్యె। హానిఁగాలసమా
కృష్ట ♦ మైకనుమెయిఁ గానసీమేనను బరార్థ ♦ మైన యెడల।
నదియెనరునకుఁ బరమార్థ ♦ మగు నిజముగ॥ 3౭౮

గీ॥ కానవోసిద్ధి విదుఁడ! తే ♦ కాంతమునస।
మాధినుండెదరమ్మ నీ ♦ మతముఁజేయు।
దును బ్రికాళంబుగను శిరం ♦ బునిడనూత్న।
హింపనటుగాన విజనత ♦ నేకొనుమిఁక॥ 3౭౯

చ॥ అనఘమదేక సంశ్రయులై ♦ యాటమదాశ్రవు లెల్లనిప్పుడెం।
చిన కృతి సుంతయేనిఁ దమ ♦ చేతములందు నెఱింగి రేనిహా।
నిసిబొనరింతురింతయును ♦ నిక్కువమీతనదైన మేనిఁ శా।
యను నిజదేశికో త్తముని ♦ దాతనుహానికి నోర్తురేరిలన్॥

గీ॥ అనుచునిటువారు సంకేతముమును బొనర్చి। రంతఁగాపాలికుండు
హృ ♦ ష్టాత్ముఁడగుచు। నరిగె శంకరుఁడును దన ♦ దైనధామ
మునకుఁజని చెప్పఁడయ్యెలోఁ ♦ దనరుదాని॥ 3౮౧

కం॥ వైదికులగు శిష్యులు స్వా। నాడికములకొఱకు దూర ♦ మరు
గఁగఁ గరుణా। మేదురుఁడౌగురుఁ డంబుజ। పాదునిభీతిని వివిక్త
పదమునఁనుండన్॥ 3౮౨

సమాధినున్న యాచార్యశిరము ఖండింపఁ గాపాలికుఁడు తలపడుట.

ఉ॥ కేలఁ ద్రిశూలమున్ గొనుచుఁ ♦ గీకటుఁడై భసిత త్రిపుండ్రము
న్ఫాలమునందు దిద్దినృక ♦ పాలమయంబగు మాలఁదాల్చికం।
కాలచయంబుచేఁ దనదు ♦ కాయము నెల్లనలంకరించి కా।
పాలికుఁడంతవచ్చి యతి ♦ వర్యుని చెంతకుముందుచూచుచున్

మ॥ కరము న్భైరవమూర్తియై పరఁగునా ♦ కాపాలికుంగాంచిశం।
కరుఁడంతందనదైనమేనిని విడం ♦ గాలోనఁగాంక్షించితాఁ।
గరుణానీకమును న్సమాహితమనః ♦ కంజుండునై సంహరిం।
చిరహింస్వాత్మఁబరాత్మయందుననుగూ ♦ ర్చెందాఁబరార్థార్థియై

సీ॥ జత్రుదేశమునందు ♦ నత్రస్తుఁడైచుబు; కంబును నిల్పి ము;
ఖంబునెత్తి। జానుదేశముల ను ♦ త్తానంబులగు హస్త ములు

నుంచి సగముక ♦ న్నులను చెఱచి। నాసికాగ్ర నిరీక్ష ♦ ణా జొనర్చు
వానిని; సిద్ధాసనమున శే ♦ షిత విబోధ। మాతుగ్రదై యుంచి
చి ♦ న్మాత్రింబున హృషీక; వర్గంబునుంచి వి ♦ శ్వంపు సర్గ।
గీ॥ మునుసమాధిని మఱచి య ♦ మూల్యసౌఖ్య। మునదివంబును
నిరసించు ♦ బుధసమర్చ్యు। యోగివర్యుని సనకాది యోగిస
ముని। శంకర యమీంద్రునిం గనెఁ ♦ బంకిలుండు॥ 3౮౭
గీ॥ స్వమతి పూర్వార్జితోరుదో ♦ షసము పేతుఁ। డైన యానీచుఁ
డును శంక ♦ నవలఁద్రోసి। ఖడ్గముంగొని శంకరుఁ ♦ గని వధింప।
దగ్గఱకు వచ్చునపుడె ప ♦ ద్మ పదుఁడెఱిఁగె॥ 3౮౬
చం॥ అమలుఁడు పద్మపాదుఁడు య ♦ తాత్ముని శంకరదేశికుం
దిరిశూ। లముఁ బయి కెత్తి చంపఁగఁద ♦ లంచెడు పాతకినా
కపాలిఁగాం। చి మిగులదేశిక ప్రియముఁ ♦ జేయఁదలంచెడు
వాఁడు గానఁగో। పముఁ గడునందితా నచట ♦ భాసిలెఁ బ్రి
జ్వల దగ్నికల్పుఁడై॥ 3౮౭

పద్మపాదునుండి నృసింహాకృతి వెడలి కాపాలికుంగడ తేర్చుట.

మ॥ పరమంబౌ నృ్మరదార్తి భంజకమునుం ♦ బ్రహ్లాదనశ్యంబునొ
నరహర్యత్ము నిద్రైన సన్మహిమ దూ ♦ర్ణంబాగతి న్వారిరు।
ట్చురణుండా వర మంత్రసిద్ధిఁ గనుట ♦ న్నద్భక్తి నంతన్స్వాదం।
బురుహాంబందుఁదలంచిమానవహరిం ♦ద్రుండయ్యెఁదాన త్రతిక
ఉ॥ తనదునటాచయంబుజల ♦ దప్రభయాంబునుగ్రమ్మచుండభూ
తనిచయమెల్లఁ దీవ్రనిన ♦ దంబునభీతిఁగనంగనుదగ్రియం।
బున సకలప్రజాప్రతతి ♦ మూర్ఛనుగాంచఁగనేమొకోయిదం
చును సురలాకులాత్మలయి ♦చూడఁగనెంతయుదుర్నిరీక్ష్యుఁడై॥
గీ॥ అతివివృద్ధస్వమన్యు వి♦స్మృతమనుష్య। భావుఁడును దక్షిణాక్షు
భ ♦ పటునిజస్వ। భావుఁడును నత్యుదగ్రన్ను ♦ పంచవక్త్రి।
భావుఁడును సౌచు నుతికెఁగా ♦ పాలికుపయి॥ 3౯౦
శా॥ అంభోధుల్కడుక్షోభముంగనఁగకా ♦ ద్రాకాశమొప్పారఁగా।
నంభోవాధ్వముజారనద్రినిచయం ♦ జాకంపముం జెందఁగం।

గుంభినస్థ్యగ్రముసంచలింపఁ గ జనా ♦ త్యుల్బణంకముం జెందఁగ
న్సంభీతి న్గణదాచరాదులటవ ♦ న్సర్వాశలున్మండఁగన్॥
మ॥ ఉరువేగంబునఁ బైకిదూకి శకళ ♦ ట్యుగ్రంబునా నైజస
త్కరజాగ్రాళిక్షిప్త్రీశూలుఁడగునా ♦ కాపాలికుంబట్టిభీ
కరుఁడై వానియురంబుఁ వ్రచ్చె మునుర ♦ క్షస్సంచయాధీశువి
స్తరవక్షంబును వ్రచ్చినట్లు సురసంతానస్తుతుల్పర్వఁగన్॥ ౩౯౨
గీ॥ అబ్జపదుశందు నావిష్ణుఁ ♦ డైన నృహరి। యట్లు భయదోగ్రసిం
హుఁడై ♦ యాదురీహు। దేహమును దంష్ట్రలనుగ్రుచ్చి ♦ దివిజపట్టి
ణాట్టములఁగూలఁజేసెఁదా ♦ నతిహసితము॥ ౩౯౩
ఉ॥ పాకటమైన యాధ్వనిని ♦ బాహ్యగతుల్వని యందఱన్ గడున్
వ్యాకులచిత్తవృత్తులయి ♦ యాతురతంజను దెంచి కాంచిరి।
వ్యాకులచిత్తుఁడైన గురు ♦ వర్యుని దత్సవిధంబునన్మృతుం।
డైకనిపించు భైరవుని ♦ నా త్తనృసింహరయున్ననందనున్॥
సీ॥ అంత నామర్త్య సింహుఁడ ♦ జాండభాండ। మును దనదుభూరి
తేజంబు ♦ ననువిదళిత। ముగ నొనర్చుచు గర్జించె ♦ భూరిగతిని।
బ్రతిరవంబెల్ల దిక్కుల ♦ బ్రబలు నటుల॥ ౩౯౪
ఉ॥ పాటిలు స్వాత్మబోధనుద్యో ♦ పాధులను న్మథియించి శాస్త్రవా
చ్చాటనఁజేసి యొప్పెసఁగు ♦ శంకరసంయమివర్యుఁడుందదా।
ర్భాటచలత్సమాధియయి ♦ పద్మదళంబులఁబోలు కన్నులం।
గాటపువేడుకందెఱచి ♦ కాంచెఁగరాళముఖు న్నృసింహునిన్॥
సీ॥ చంద్రాంశు సమసటా ♦ జాలజటాలు భా;స్వన్నయనాంబుజ ♦
వన్నిటాలు। నుద్యత్రివి సహస్ర ♦ సుద్యుతిభాసు వి; ధ్యండ
విస్ఫోట కృ ♦ దట్టహాసు। కరజనిర్భిన్న భీ ♦ కర భైరవోరస్క; ల్లో
చ్చలద్రుధిరాసి ♦ క్రొచ్చరీరు। గళవైజ యంతీసు ♦ కౌస్తుభ
సంస్పర్ధి; కాపాలికాంత్రమా ♦ లాపరివృతు।
గీ॥ సురదితి తనూజ విత్రాస ♦ కరసుఘోరతర నిజాకారవివ్యధి ♦
తజగ దండు। నిరత దంష్ట్రకరాళాస్య ♦ నిర్యదగ్ని। కీల సం
లీఢగగను డైయో ♦ గి వరనుతుని॥ ౩౯౫

సీ॥ నిజరోమ కూపవి♦నిర్గత విస్ఫులిం; గముల దీపించు లో♦కముల
వాని। జృంభిత జంభారి ♦ శంభుదంభ స్తంభ; నారంభరద పేషుఁ
డైన వాని। లయమునకిద్ది కా ♦ లముగాదు కోపంబు; నుపసం
హరింపుమీ ♦ వో మహాత్మ। యనుచు ససాధ్వసు ♦ లుష్ణు
గృతాంజలులును; నతను కంపులునైన ♦ శతధృతిముఖు॥
గీ॥ లైన దివిజులచే నర్ఘ్య ♦ మానుఁడైన। ఘనుని విద్యుచ్ఛలోగ్రి
జి ♦ హ్వు; నరసింహుఁ గాంచి మోదాశ్రులంబినద్ధ ♦ కంఠుఁ
డగుచు। యతినరుఁడు చెంతగత భయుం♦డై నుతించె॥ ౩౯౮

శంకరాచార్య కృతనృసింహస్తవము

ఉ॥ ఓనృహరీ! యనర్థదము ♦ నుగ్రమునౌరుష సంహరింపుమీ।
పూనికతోడఁ దావక రి♦పుండు హతుండయి ధాత్రినున్నవాఁ
డీ నిఖల ప్రపంచమున ♦ హీనభవదుగ్రమనయ్యె భీతమై।
కానసనాతనంబునధి♦కంబునునాదయఁగొల్పునావయిన్ ౩౯౯
చ॥ నరహరి నీదు మేనిసుమ ♦ నస్సుఁలు సత్త్వగుణాఢ్యమంచుఁ జె।
ప్పిరి కద కోపమించుకయుఁ ♦ బృథ్విని నీకుచితంబుగాదుగా।
న రుచిరశాంతిఁ బొందుము ఘ♦నంబగు శర్మములోకమందఁగా।
హరివగునీవునాహరుని♦దాగుణమున్వహియించితెట్లుగన్ ౪౦౦
గీ॥ సకలభయముల యందు ని ♦ న్నకలుషమతిఁ। దలఁచు పురు
షుండు భయములఁ ♦ దొలఁగి సుఖియ। గునన నేమందు? మీ
దు దర్శనమగు నెడఁ। గానదుర్లభ మే మిముఁ♦గనుట దేవ॥ ౪౦౧
కం॥ మనమున మీపదకంజం। బును దలఁచినవాఁడు మ్రుక్తిని ♦
బొంది విముక్తిన్। గనుననిన మీకరాభి హా। తిని మృతుఁడగు
నితఁడు భవముఁ ♦ దిరిగియుఁ గనునే॥ ౪౦౨
ఆ॥ వె॥ అత్యుదార గుణుఁడ ♦ వై నీశ్రు వ్యసనార్దితుని హిరణ్య
కశిపు ♦తనయుఁబోచి। తివి, సమస్తగతను♦ దితిజాంధుపలుకఁగ।
స్ఫుట ముదానిజేయ ♦ ముందెసఁగితి॥ ౪౦౩
సీ॥ అజ హరజోవృతుఁడవై ♦ సృజియింతువని శంబు సకలమౌనిప్రవరం♦
[illegible]

ప్రోచెదు సత్వంబుఁ ♦ బూనిదాని। సంహారమునఁ బుద్రి ♦ సం
జ్ఞుండవై తమో; గుణమున నఖిలంబు ♦ నణచెదీవు। జగదను
గ్రహార్థ ♦ మగు జన్మగుణములు। గాని; నీకవియుని ♦
క్కముగ లేవు।

గీ॥ దేవనీదివ్య పదంబు వా ♦ గ్భావములకు। నతిశయించి చెలంగు
దా ♦ ననవరతముఁ। బ్రోఁజదువులెల్లనో యోగి ♦పూజితపద।
చకితములయి ని నుండెల్చ ♦ జగములోన॥ ४०४

శా॥ నీచేతన్విగతాసుఁడయ్యెఁగద యీ ♦ నీచుండు తాఁగాననో
వాచాగోచర! సంహరింపుము రుష ♦న్వర్ణ్యాభయంబుంగృపా।
శ్రీచెన్నారఁగనిమ్ము విశ్వమునకు ♦ న్బృందారకుల్వీరెనీ।
డాచెల్వుంగని భీతులై శమముఁదా ♦ రక్షించుచున్నారిటన్॥

ఉ॥ హీనజనాళికి న్బవద ♦ హీనదయంగనఁ గా వశక్యమాఁ।
గానన కోటి శంపలను ♦ గాదనిపొల్చెదు నీదుమూర్తినో।
మానవ పంచవక్త్రి! పర ♦ మ ప్రథితా! యుపసంహరింపుమ।
న్మ్యాన! యతీతసీమయయి♦యొప్పతిలోకిని బ్రోవుమి త్తఱిన్॥

శా॥ కల్పాంత ప్రవిజృంభితాంబుధర సం ♦ ఘాతస్థదంభోళిజా।
నల్పారావగ గర్వనాశక మహా ♦ ర్యక్రీడ దుర్ఘోణిపా।
నల్పఘ్రాణపుటోరు రంధ్రయుగని ♦ ర్యద్ఘోరఘూర్జారవా।
నల్పంబౌభవదట్ట హాసము నృహ ♦ర్యత్రామముం బ్రోచుతన్॥

సీ॥ ప్రళయ కాలమునందు ♦ గళితకారుణ్యుఁడై; జృంభించి నటి
యించు ♦ శంభునిదగు। ఫాలాక్షమఁదలి ♦పావకజ్వాలల; నా
లీఢమైనట్టి ♦ యఖిలలోక। ములఁ బుట్టినట్టి య ♦ ద్భుతమహా
భయారావ;మును ధిక్కరించుచొ♦ప్పుగనినదియు! బ్రహ్మాండ
భాండోద♦రకుహరమధ్యమం;దలియనేకాంత్యదు♦స్థమగుననిక

గీ॥ కగ్నిరూపమాచు ♦ ననవరతంబొప్పు।
నట్టి శ్రీనృసింహు ♦ నట్టహాస।
మిందివిస్తృత్యమగుచు ♦ వేనోనర్చినయట్టి।
దురితములను తొలఁగఁ ♦ ద్రోచుఁగాత॥ ४०५

సీ॥ నడుమ బంధింపగాఁ ♦ బడినవాసుకియను; గుణవేష్టనంబునఁ
గోమరుమిగిలి । కరమొప్పు మంధర ♦ గిరిదైన మధనంబు; చే
క్షోభితంబైన ♦ క్షీరజలధి। భూరిలహరీమిధ ♦ స్ఫూర్జిత స్ఫాల
నా; చారంబుఁ బలెఁగడు ♦ ఘోరమగుచుఁ । గల్పాంత మం
దునఁ ♦ గడు విజృంభించెడు; నుగ్రనిడమరుకో ♦ దగ్రరవము।
గీ॥ తోడ బద్ధాభ్యసూయమై ♦ తోఁచినిఖిల।
జనులవీనులకెల్లఁ గ ♦ ష్టతరమైన।
యట్టి శ్రీనరసింహ మ ♦ హాట్టహాస।
మస్మదఖిలాఘములఁ ద్రుంచి ♦ యలరుఁగాత॥ ౪౦౯

—♦ నృసింహుఁడు శాంతింపఁ బద్మపదుఁడాచార్యునకు మ్రొక్కుట. ♦—

మ॥ అనుచున్ శంకరయోగిసంస్తవముఁ జే♦యంగా నృసింహుండుదు ।
ష్టిని దానందికృపాకటాక్షముల నా ♦ శ్రీశంకరుంజూచు చి।
ట్లనె, ముప్పొద్దునునీకథంబదువుచో ♦ నాలించుచో భక్తిఁదాఁ।
గనిపాపచ్యుతుఁడై చిరాయువయి మో♦క్షంబందుమర్త్యుండిలన్।
మ॥ కరుణాసింధుఁడు శ్రీనృసింహుఁడిటు వ♦క్కాణించి శాంతంబున।
త్తఱిఁ దానందఁగ నాసనందనుఁడు నం♦తస్స్వీయభావంబుగాం।
చిరహింసెంగడు శాంతుఁడై పిదప దా♦క్షిణ్యాబ్ధియైపొల్చుశం।
కరయోగీంద్రున కాత్మదేశికునకుం ♦ గావించెఁ దాసన్నతిన్॥
గీ॥ దానిఁగని శిష్యవరులద్భు ♦ తంబునంది।
యాదరంబొప్పనిట్లు ప్ర ♦ హ్లాదవశ్యు।
నిమ్మహాత్ముఁ బ్రసన్నుఁగా ♦ నెట్లొనర్చి।
కొనితనియదుగనిటు సనం ♦ దనుఁడువల్కె॥ ౪౧౨

—♦ సతీర్థులతోఁ బద్మపదుఁడు తనకుఁగల నృసింహదేవానుబంధముఁ దెల్పుట. ♦—

చ॥ తొలినరసింహదేవునకుఁ ♦ దుష్టినొరతమిచ్చునా యహహో।
బలగిరి శృంగమందునఁబ ♦ విత్రతరంబగు నొక్కకానన।
స్థలమున భక్తవర్యుల కె♦సంతతవశ్యుని నీవరాత్పరుం।
దలఁచుచుఁ బుచ్చితి స్వహాది ♦ నంబుల టుల్కటమైన
భక్తితోన్। ౪౧౩

చ॥ నియతుఁడనాచు నుండఁగవ ♦ నేచరబాలుఁడొకండువచ్చి యే॥
లయమిడ శేణ్యాదేనినొ, త ♦ లంచుచునొంటరివౌచునిచ్చటు॥
న్నయమును వీడియుండెదవు ♦ బాగుగఁదెల్పుమటన్నవానిదా॥
నయమునుగాంచి విస్మితమ ♦ నస్కుఁడనైయిటులంటివానితోన్

కం॥ కంఠముపట్టు నరత్వముఁ । గంఠీరవరూపమవలఁ ♦ గల మృగ
మును ను।త్కంఠమున నివ్వనమునన । కుంఠితగతివెదకెద ధారకౌనదదినాకున్॥ ౨౧౧

మ॥ అనినేఁబల్కుచునుండ నవ్వనచరుం ♦ డాకానవాంతంబునం।
దునఁదాఁజొచ్చి నృకేసరిన్ ధృఢలతా ♦ స్తోమంబునంగట్టివెం।
టనగణ్యంబగుపుణ్యసంచయముచే ♦ నామోలికుం దెచ్చియుం
చిననేనానరసింహదేవుఁగడుఁ దుష్టిన్భక్తి సేవించితిన్॥ ౨౧౨

గీ॥ దేవదేవ మహర్షుల ♦ భావములకు। నైనఁదోఁపనినీవిట్లు ♦ కానవ
చరు। నకు వశుఁడవైతి వనుచు వి ♦ నయమెసఁగఁగ। నేనడుగ
నిట్లు చెప్పెనా ♦ నృహరినాకు॥ ౨౧౩

మ॥ ధరనేకాగ్రమనస్కతన్వ్యతిలి యు ♦ ద్యద్భక్తితో నీవనే।
చరబాలుంబలెఁ బూర్వులైన జలసం ♦ జాత ప్రభూతాదిని।
ర్జరులెవ్వారును బూర్వమెన్నఁడునువ ♦ త్సా నన్ను ధ్యానింపరై।
రరహింగాన నుపాలభింపకుము ని ♦ ర్వణ్ణాత్ముఁడా వీనినిన్॥

క॥ అనియిట్లుతెల్పిభూరిద।యనునావైఁ బలిపెనృహరి♦యంతర్ధానం।
బునుగనెననిజలజపదుం।డనవినిమోదరసమగ్నులైరందఱటన్॥

ఆశ్వాసాంతము.

కం॥ యక్షేశమిత్ర! దితిజజ । నక్షయకర! భక్తరక్ష ♦ణప్రియ! ఘన
మే! రుక్షితి ధరకార్ముక! నిట। లాక్ష! మహాయోగిమాన ♦ సావాస! శివా! ౨౧౦

స్రగ్విణి॥ భూరికారుణ్య వి ♦ స్ఫూర్జితాపాంగ! సు । స్మేరవక్త్రాస్య
రా ♦ శివ! శివస్వరూ । పా! తమేశాంబకా! ♦ సర్వకాకర్తృ
ప్పా!తానరసానందకా! ♦సర్వలోకాధికా॥ ౨౨౧

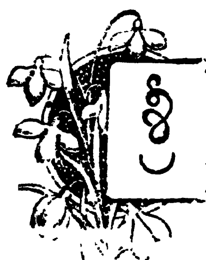
శా॥ సర్వామ్నాయశిఖావిమృగ్యపదకం ♦ జా! కంజసంజాతయు
గ్గర్వాధిక్యతిరస్క్రియాకరణ ద ♦ క్షా! దక్షిణామూర్తిరూ!
పోర్వీదేశికవర్య! వర్యమునిరా ♦ ట్పూర్యాధాశ్రీవోదంచతం!
తర్వీశ్యావసథా! సదాశివ! శివేం ♦ ద్రా! మోహినీపూర్ధనా!॥

గద్య॥ ఇది శ్రీమద్భమిడిపాట్యన్వయ……… వేంకట
సుబ్రహ్మణ్య శర్మాభిధేయాంధ్రీకృతంబైన
శ్రీశంకర విజయమందు సప్తమాశ్వాసము

శ్రీ శంకర విజయము.

అష్టమాశ్వాసము.

శ్రీ ఫలదళార్చ్య! నిగమవే।
ద్యా! ఫణిత విమృగ్యపాద కంజ! సమర్చా।
సాఫల్యద! గజదితిజా।
రీ! ఫణిభూషణ! మహేశ! శ్రీసకలేశా॥

ఆ॥ వె॥ అవధరింపుమంత ♦ నయ్యతి సార్వభౌ। ముండు సకలతీర్థ♦
ములవిధేయ। సంచయంబు వెంటఁ ♦ జనుదేరఁ జరియించెఁ।
గరము వేడ్కమదిని ♦ గడలుకొనఁగ॥ ౨

శంకరాచార్యుఁడు గోకర్ణేశుని దర్శించుట.

గీ॥ ఘోరకలినుండి కాపాడు ♦ కొనఁగఁబడిన। ధర్మమార్గంబు చేఁ
గతుఁ ♦ దనరునదియు। నంతికచలత్పయోధిర♦ యముకలదియు।
నైన గోకర్ణమున కంత ♦ యతిపతి చనె॥ 3

చం॥ అనిశము విశ్వనాట్యమున ♦ కద్భుతసూత్రధరుండు నంబుజా।
సన జలజాక్షముఖ్యసుర ♦ సంచయవంద్యుఁడు నర్ధవామభా।
గనియత కామినీకుఁడును ♦ గామముఖార్యవలేపభంజకుం।
డునగుమహేశునింగని యి ♦ టుల్వినుతించెఁ గృతప్రణాముఁడై॥

గీ॥ వాదిదముతోడ నొకటన ♦ ద్వైతవాద। పుం జెలువుఁగాంచి
వేఱొక్క ♦ టంజపల ల। తా సుసాధిత జలద్వైక్య♦ తాసమర్థ।
నాగురుతనొప్పుశివుమేని ♦ నేగణింతు॥ ౫

చం॥ సుమహిత వామదేహమను ♦ క్షోణిజనించినయంశుభాసనం।

ఘమునఁ జెలంగుచుండెడు మృ ♦ గంబునఁ జొప్పడు దక్షిణంపు హా
స్తమున నెసంగి, దక్షిణాల ♦ స త్తను భాకలమాగ్ర శకణో
త్కమగు శుకంబునస్యకర ♦ కంజమునం గాను తేజమే నెకా॥ ౭

కం॥ మలపట్టి యఱుతఁగఅమం। గళసూత్రమెవని గళస్థ ♦ గళముల
కుంగా। తులశ ్ఁగఁ జేసెనొ, యా। విలసన్మహా మేసె త్తైన ♦
విధమున నైతిన్॥ ౭

మ॥ అని యీరీతిగుణత్రయాతిగ సుధీ ♦ శావాప్య, గోకర్ణనా
ధుని వాక్యాశచయంబు చేతనపుడెం ♦ తో భక్తినర్చించిమా
డునిశల్యాది జగత్పవిత్రిమయి దీ ♦ టుంగాంచకున్నట్టి యా
ఘనపుణ్యస్థలినుండె శంకరయతి ♦ తన్మాభ క్తశిష్యాళితోన్॥ ౮

గీ॥ అంతఁదీర్ఘప్రవాసియౌ ♦ నాయతీంద్రుఁ। డరిగె వైకుంఠ కైలాస ♦
వరసురూపు। వహమును నతాఘహారము నై ♦ నహరిశంక। రాఖ్య
దివ్యస్థలంబున ♦ రుచిరగతిని॥ ౯

గీ॥ భేదవాదుల భ్రాంత్య ప ♦ నోదము కొఱ। కద్వయపు ముద్ర
నిలలోననగ ♦ పఱచెడు। హరిహారుల భక్తిఁగొల్చి శం ♦ కరుఁడు
దద్వ్యర్థ। లగు వచనముల శవ్వారిఁ ♦ బొగడెనిట్లు॥ ౧౦

ఆచార్యకృత హరిహరస్తుతి.

ఉ॥ ప్రేమకలావిలాసమును ♦ శుద్ధముఁ బాపవినాశకంబునా।
నామునిసంచయేశ్యముర ♦ నాదియు వంద్యము నైననైనవి
ఖ్యామిత తేజముంగొని మ ♦ హాద్యుతిగోకలవంబానర్చుని।
ష్కామమవిమ్ముగుఁడా విభుఁడ ♦ ఖండసుఖంబులమాకొసంగుతన్

గీ॥ మంధరాగంబునూని య ♦ మర్త్యులనఘు। తాదులనొవర్చెఁ
దానవి ♦ పాదియగుచు। నెవఁడు భూధరలీలోచి, తవిమలతను।
నైనయవ్వేల్పు స్వాదయనా ♦ పైననిడుత॥ ౧౨

కం॥ క్షితి హృదయోల్లాసకమా। ప్రితిభందీపింపఁజేయ ♦ భద్ర
వరాహా। శితృవిగ్రహుఁడగు విభునకు। సత మస్తమయాబ్జ
సామ్య ♦ శయుఁడనగుదునేన్॥ ౧౩

శా॥ ఏ దేవుండు సురద్విషద్వధ ♦ న్నైలాగతింజేసెని।

లోత్యవంచత్కరుణారసాకరుఁడు నై ♦ యుత్కర్షతుష్టుండునై
యూహింప్యధ్యవకేతనాంబరము స ♦ ర్వారాధ్యుఁ బ్రాచీనుఁ బ్రా
హ్లాదోల్లాసకు సంస్తుతించెదము పం ♦ చాస్యోన్నసద్భక్తితోన్॥
గీ॥ ధాత్రిబల్యాహరణరతిఁ ♦ దానవాము। నతఁగొనివహించెనవఁడ
జ ♦ నంబునను, దప। ములను గాంతారహితుఁడయి ♦ పొనరి
చె నవఁ। డాశ్రమములకాద్యుఁ డతఁడో ము ♦ వనికముమము॥
మ॥ అధికోద్యత్తర వారిమైన యొవఁడు ♦ద్యత్సంగరంబందుఁదాఁ।
బ్రథితాత్రుజ్ఞవరేణ్యు నర్జునునిఁ దూ♦ర్ణంబాగతింగెల్చెనో॥
విభువిభ్రాజితుఁడున్న రేడ్యుఁడునుసేం♦విద్రూపుఁడానాదయా।
నిధిచేనిపురనాథభావమును గం ♦ టిన్మౌక్తబంధుండనై॥
మ॥ కనసాక్షికభవంబునై వెలయుద ♦ క్షుంబైన ధామంబుచే।
తనువేగన్దశవక్త్రుఁ గాముకువిరో ♦ ధగ్రిస్తునిన్సంహరిం।
చిన హేవుండు ధరాత్మజాకుచములం ♦ జెన్నారు నుష్ణంపుసా
ఙ్కనితాంతాత్మ సుఖానుభూతినిడుతం ♦ జెల్వొదయన్మౌకిలన్
ఉ॥ హాలహాలంబుఁ గైకొనియు ♦ నగ్ర్యగళంబున నొప్పువాఁడును।
త్రాల సుకేతుఁడుంబరమ ♦ ధర్మమయుండును రోహిణీశుచే।
నోలివిచుంబ్యమానమయి ♦ యొప్పెడుమౌళినెసంగు నాదయా
శీలుఁడు మమ్మునోముతన♦ శేషసుధీనుతుఁడెల్లకాలముఁ॥
ఉ॥ ఆకలితాహితాపుఁడయి ♦ యంకమునందు వినాయకుండు దాఁ
బాశికటభంగిఁగూర్పఁగ శి♦ రస్థలమందుఁ గలాపభూషయొ।
ప్పైకదు వేడ్కఁగూర్పఁగఁ♦బ్రహర్షమునొందుచు నెప్డుఁబూతనా
హాకలనైహికక్రియయు ♦ మాయుతభూమమువమ్మునోముతన్
గీ॥ విదితసర్వజ్ఞ భావంబు ♦మదనజయియుఁ। దలచుగఁ గ్రతుద్వి
షత్కృతా♦దరముఁ బేర్మి। కేకసీమంబుఁ బరమ బో♦ధైకధామ।
మునగు భూమంబుఁగనఁ జిత్త ♦ మునఁదలంతు॥ ౧౦
గీ॥ సకల జనముల చిత్త వి♦షయముదాఁటి। వెలుఁగునదియుఁ ద
మంబునను ♦ దొలఁగఁజేయు। నదియుసద్వ్యాసశ్రుత హృద♦యాం
బునునగు। భూమమున కేనమశ్శరి ♦ ముంబొనరు॥ ౧౧

గీ॥ హరిహరుల నిట్లుయమివర్యుఁ ♦ డరఁటిపండ్ల। రుచి నతిశయించి
వెలలేదు ♦ వచనములనుఁ। బూజితులఁజేసి చనెనంత ♦ ముదిత
చిత్త। యైన మూకాంబిక వసించు ♦ నచటికపుడు॥ ౨౨

శంకరుని శక్తిచే మృతబాలుఁడు సజీవుఁడగుట.

చం॥ అచ్చట నొక్కబాలుని గ♦తాసుఁ దదేక తనూజులౌటచే।
నుచ్చతరంపుఖేదమున ♦ నూరుల యందిడి యేడ్చువారి ను।
ద్యచ్చరితాఢ్యులైన ద్విజ ♦ దంపతులంగని శంకరార్యుఁడుం।
బోచ్చము లేనియట్టిదయఁ♦బూనుటఁదానును బొందెఖేదమున్॥

గీ॥ యమివరుండిట్లు ఖేదంబు ♦ నందునంతఁ। "బ్రోవఁజాలని నరుని
కారుణ్యమెన్న। ఘోరతరమైన ఖేదంబు ♦ కొఱకెయగు"నఁ।
టంచు నతనూక్తియొకఁడు వి♦న్పించెనపుడు॥ ౨౪

కం॥ అతనూక్తి దాని విని వి।జ్ఞతఁబొల్చెడు శంకరుఁడు త్రి♦జగద
వనచణా।ద్భుతశక్తినెసఁగుసీకే। క్షితినిజముగనట్టికరుణ ♦ చెలఁగు
ననియనెఁ॥ ౨౫

గీ॥ అంత బాలుండు నిద్దుర ♦ నంది లేచు। వాని తెఱఁగున నసువుల♦
వెలిక దుసు।ఖముగ లేచెను సర్వజ♦గద్ధితకర।మగుయతిచరిత్రఁ
గని జన ♦ మక్కజపడె॥ ౨౬

ఉ॥ సాలతమాలతాలసుర ♦ సాలముఖాఖిలతుంగ భూమిరు।
ట్పాళికృతార్ద్రమూలమున ♦ భంగురభద్రచ యాకరంబుఁ బ్రొ।
త్పాళితభక్తకల్మషము ♦ సాధకసంపదనీకసిద్ధికి।
న్మూలమునౌనుమూకానిలయ ♦ ముంగనిసంయమిలోనికేఁగెఁదాన్॥

కం॥ ఆనందాశ్రువులొలుకఁగ। మేనఁబులకలెసఁగ సంయ ♦ మిప్రవ
రుండు। మ్యానమగు భక్తినమితకృ।పానిలయన్దేవినిట్లు ♦ పరిస్తుతి
చేసెన్। ౨౭

ఆచార్య కృతమూకాంబికా స్తవము.

మ॥ త్రిదశేడ్యా! జననీ! త్వదంఘ్రిజలజో ♦ ద్దీప్తప్రభారాశిరంబుపై।
నఁదలిర్పుంగడు వానిలోన మహిమా♦నందాత్మ! మున్నాట్లయు।

ర్వది దీప్తుల్రవిచంద్ర వహ్నులను దూ ♦ ర్ణంబౌగతింజొచ్చి కొ।
ల్పదివారాత్రిల నందులోకముల కా ♦ లోకంబు నెక్కాలమున్॥
గీ॥ దేవి! యావాహనాసనా ♦ దికము లైన। యఱువదియు నాల్గుభేద
ము ♦ ల రహిమీఱు। నట్టి యుపచారముల చేత ♦ ననిశమంత।ర
ఘున నీసేవఁ గావింతు ♦ రు మహితులిల॥ 30

శా॥ అంబా నీకు ముదంబొనర్పఁగ విశు ♦ ద్ధాజ్ఞాను చక్రంబులం।
దుంబత్రింబుల వేయిటం జెలఁగున ♦ ర్ణోజంబునద్ధన్యవా।
రంబాయర్వదినాల్గు సేవల నహో ♦ రాత్రిల్మహాభ క్తితో।
డంబూజించును వేఱువేఱుగ నిరా ♦ టంకంబుగా నెప్పుడున్॥

ఉ॥ ప్రాకృతుఁడంబ! తావక స ♦ పర్యనొనర్చెడుఁదా బహిస్థలి।
స్థికలితుండు మధ్యముఁడు ♦ నింగొలుచున్బహిరంతరంబులం।
బ్రాకటభంగిను త్తముఁడ ♦ నారతమున్నినుఁ గొల్చులోననీ।
యేకతయందె సక్తులయి ♦ యేమియుఁజేయరిలన్మహో త్తముల్

గీ॥ కలవు ముప్పదియొనిమిది ♦ కలలువాని। లోనబోధినీముఖ్యంబు ♦
లైన వైదు।నగు నివృత్తి ప్రధానంబు ♦ లంబ! బుధులు।వాని
పై నొప్పునీపదా ♦ బ్జముభజింతు॥ 33

చం॥ జగముల నన్నిటన్లయక్ర ♦ శానునిరూపమున న్దహించి ఖొ।
ల్పుగ నమృతాకృతిం దడిపి ♦ భూధరరాట్తనయా! సృజింతువీ
జగములనా సుధాకృతినె ♦ సత్కృపఁ బ్రోచెదవట్టినిన్ను హె
చ్చుగనుతిఁజేయువారగుదు ♦ రంబ! సృజించెడునట్టివారలై॥

ఉ॥ హైమవతీ! గురూత్తముని ♦ దానుడిచేమును జ్ఞాతవైనని।
న్నామెయెయైతి నేననుచు ♦ వంచితమైన సమాధియోగవి।
ద్యామతిఁబ్రత్యభిజ్ఞకు మ ♦ హావిషయంబుగఁజేయు ప్రత్యభి।
జ్ఞామత సార వేదులని ♦ శంబు కృతార్థతఁగాంతురిమ్మహిన్॥

గీ॥ అంబా! హైమమునుంజతుర్దళమునా ♦ నాధారచక్రంబునం
దుంబొల్పారెడు షడ్దళంబులను నెం ♦ తోవిద్రుమాభంబ్రకా।
స్తంబుూర్ణంబుగనంది యొప్పెనఁగుస్వా ♦ ధిష్ఠానమందైహికా।
ఘంబుం బొంకఁగఁగోరువారుకొలువుం ♦ గావింతు రీకుంతగన్

గీ॥ దళదళంబులనొప్పి రెూ ♦ తల్లి! ధూమ్రి వర్ణమా పాణిపూరక
వరరథాంగ। మున నిను సతంబు భజియించు ♦ జనులకెపుడు।
నీపురబహిస్థలంబునఁ ♦ గాపురమగు॥ 3౭
చం॥ సతతము పింగళాకృతిని ♦ సంగి ద్విషట్కదళాఢ్యమానవా।
హతమను చక్రిమందు నిను ♦ నంబ! భజించెడువారికిన్ భవ।
ద్వితతపురంబులోపల ని ♦ వేశమెసంగెడు; వారలందు సు।
స్థితులయిభూరిసౌఖ్య విత ♦ తింగనుచుందురు తుష్టినెప్పుడున్
గీ॥ తొమ్మిదియు నేడు దళముల ♦ తోడధూమ్రి। శోభనలరారు
చుండు వి ♦ శుద్ధచక్రి। మునని‌ను భజించువారికా ♦ మోదద
మగు। నీదుసాన్నిధ్యమెూ జన ♦ నీ! కననగు॥ 3౯
గీ॥ ఘనసహస్రదళంబునై ♦ కప్పురంపు। ఛాయనలరారునాజ్ఞాసు ♦
చక్రిమందు। భక్తినినుఁగొల్చునట్టి స ♦ ద్భక్తవరుల। కంబ!
త్వద్భోగతుల్యభో ♦ గంబాదవును ॥ ౪౦
సీ॥ మున్నుగశ్రీచక్రి♦ మునకు షట్చక్రింబు;నకుఁ జంతిత్రైక్యంబు ♦
నకలుషమతి। నెఱుఁగుటయును ననం ♦ తరము శ్రీచక్రంబు;
నకును దన్మంత్రంబు♦నకునభేద। మును గుర్తెఱుంగుట♦యును
నంతఁ జక్రింబు; నకు మంత్రిమున కభి ♦ న్నత నెఱుఁగుట।
యును నంతటఁ ద్వదైక్య ♦ మును దలంచుటయును; ననన్నాల్గు
విధములై ♦యలరునేక।
గీ॥ తానుభవములఁ దనరు మెూ ♦ హంబుఁదుంచి। యంబ! ధ్రువ
మండలాఖ్య స ♦ హస్రిపత్రి।కమలమున నిన్ను నిల్పిధ్యా ♦
నము నొనర్చు। చుండుసాధకవరుఁడు సా♦ యుజ్యముఁగను॥౪౧
శా॥ ఆమూకాంబిక నిట్లు శంకరుఁడు స ♦ ద్వ్యాహారసూనాళిచే
నామోదంబునఁ గొల్చిసాధకని కా ♦యంబెల్లఁ గీర్తింపఁ భి
క్షామాత్రోదనతృప్తుఁడౌచునుగడు♦న్యాంతాత్ముఁడైకామము
ఖ్యామిత్రౌఘముద్రుంచికొంతసమయం♦బచ్చోటబుచ్ఛెధృతిన్
సీ॥ నిజకర్మనిష్ఠులై ♦ నిత్యంబును నిషిద్ధ; మును దూరముగ విస♦
ర్జనముఁజేసి। యస్రమమత్తతనొప్పు ♦ నవనీసురులఁ గాంచి; కల

దేశములనెల్లఁ ♦ గలియఁదిరిగి । యును బ్రదేశంబును ♦ నగ
రేమి యుపమృత్యు వెటఁబైటినుండియే ♦ యేగుమరల । శ్రుతి
పాఠకులు నునా ♦ హితవహ్నులును నైన; ద్విసహస్ర విప్రు
లు ♦ వెలయుదురెట ।

గీ॥ మధ్యమణిహార ముంద్రియా ♦ నూపతి గగనాధిరూఢుండు
నైరాత్రి ♦ నట్టుదేని నగజతో మధ్య గేశ్వరుం ♦ డలరఁజేయు
బ్రీతి గృహాహుతాగ్ని వరగంధ ♦ భవ్యమెద్ది ॥ ౪౩

గీ॥ అట్టి శ్రీబలిసంజ్ఞమహా ♦ నగ్రహార। మునకుఁ దనశిష్య సంచ
య ♦ ము వెనువెంటఁ । గొలిచిరానేగ శంకర ♦ గురువరుండు।
సకల విబుధులు మిగుల సం ♦ స్తవ మొనర్ప ॥ ౪౪

ప్రభాకరుఁడు తనమూగకొడుకు నాచార్యునకుఁ జూపి యంగలార్చుట.

ఉ॥ ప్రాకటసన్మనస్కుఁడు ప్ర ♦ భాకరనాముఁడుం బ్రవృత్తి శా।
స్త్రైకరతుండునుం గ్రతుచ ♦ యప్రవిజృంభిత కీర్తియున్ బుధా ।
నీకనుతుండు శాస్త్రవిద ♦ నీకపుఁడుం బ్రథితాను భావుఁడున్
శ్రీకలితుండు నానాకధ ♦ రిత్రీమరాగ్రణియుం డనఁ జ్పటన్ ॥ ౪౫

ఉ॥ ఆతనికి హిరణ్యమును ♦ దగ్రధరిత్రియును సుబాంధవు ।
జ్ఞాతులు గోవులున్ మొదలు ♦ గాఁగల సంపదలెన్ని యున్నఁదా।
చ్చేతమునందు సంతవిల ♦ సిల్లడు సంతసమొన్నఁడుండనూ ;
జాతుఁడుముగ్ధచేష్టుఁడయి ♦ సన్నిధినుండెడు కారణంబునన్ ॥ ౪౬

ఉ॥ మారునిమీఱు రూపమున ♦ మందమరీచి సమానతేజము।
న్నారుణిఁబోలు తాల్మియును ♦ ధానిధితుల్య ముఖంబుగల్గియు।
ప్పారియుఁ బల్కఁడించుకయు ♦ నాదృతిమై వినఁడేవియున్ మన।
స్సారసమందు దేనినొవి ♦ చారము బాలుఁడు సేయుమందుఁడై ॥ ౪౭

మ॥ గ్రహమే దేనియుఁబట్టబాలుఁడిటుమూ ♦ కత్వంబునుంగాంచెనో
మహితంబౌ తొలిసేఁత చేతఁగననో ♦ ఘుతాన్నుఁడిమూన్మాద్యవం
చహామున్రాత్రియునా ప్రభాకరుఁడులో ♦ నాలోచనం జేయుచు।
న్బహువిద్యాపటులౌ బుధోత్తములసం ♦ ప్రశ్నింపఁగాఁగోరెఁ
దాన్ ॥ ౪౮

చం॥ బహువరకోశ ధారులగు ♦ పల్వురు శిష్యులునుంబ్రశిష్యులు। న్నహితసుభక్తిఁ గొల్చుచు న ♦ మంజనమాగతిఁ బోదరా తుహా। మహుఁడొక సంయమీశ్వరుఁడ ♦ మానుషుఁడాపురిఁ జేర వచ్చెనం। చు హితవరుల్వచింప విని ♦ సూనునిఁదోఁగొని యాద్విజాగ్రుఁడున్॥

సీ॥ జెనిగురు నిష్టదైవంబు ♦ రిక్తహస్తుఁ। డగుచుఁగనఁజనరాదంచు ♦ ఱుఁగునుగాన। ఫలములంగొని యాయమి ♦ పరివరుఁజేరి। వానిముందిడి తత్పదా ♦ బ్జముల కెఱఁగె॥ ౫౦

ఉ॥ భస్మ నిగూఢవహ్నిఁబలెఁ ♦ బైకి జడాకృతినున్న పుత్త్రినా। ర్యస్మరణీయ నాముఁడగు ♦ నయ్యమివర్యునికాలిదమ్మికిఁ। శస్మృతితో నమస్కృతిని ♦ ఫల్పఁగఁజేసెద్విజుండు;బాలుఁడు। న్విస్మృతగాత్రుఁడైపడి ప్రవిస్తృతజాడ్యుఁడునయ్యె లేవమిన్॥

కం॥ దయశంకరుఁడును ద్విజుని తనయునినవాఙ్ముఖుని హస్తనళి నంబులనె। త్తియతనినేకనుచుండ వినయమెసఁగఁ బ్రభాకరుం డునతినిడియనియెన్॥ ౫౧

గీ॥ అరిగెనితనికిఁ బదుమూఁడు ♦ హాయనములు। లేదు సుంతయు నవబోధ ♦ వేదములఁ బ। ఠింపలేదక్కరముల లి ♦ ఖింపలేదు। యిన నొనర్చితి సదుపన ♦ యనమునెట్లొ॥ ౫౩

కం॥ పలువురు బాలురుపినిం। బిలిచెదరాడుకొనన్నైన ♦ నవీఁడరుగ డు, శు..పిలు వారలెల్లరప్పుడు। కలిసి తనుంగొట్టుచున్నఁ ♦ గనఁ డెడఁదరుషన్॥ ౫౪

కం॥ తినునొక్కప్పుడొకప్పుడు। తినఁడు, నిజేచ్ఛానుగతిని ♦ దిరుగు నితఁడుసె। ప్పినఁజేయఁడైనరుషఁగొ। ట్టను; బెరిఁగెడి నిత్యము త్కటమగు నిజకృతిన్॥ ౫౫

కం॥ యమివర! వీనికిఁ గలజా। డ్యమునకుఁ గతమెద్ది? తెల్పు ♦ మనివిప్రుఁడు ప్ర। శ్నము చేసి యూరకున్న। న్యమివరుఁడా బాలు నత్వ ♦ డడిగెనిటులటన్॥ ౫౬

కం॥ బాలక! యెవ్వఁడవీవిటు। లేల జడునిభంగి నుంటి ♦ వింతయు

నాకుం! బోలవచియింపు మనఘుఁడు । బాలకతనువౌ మహి
తుఁడు ♦ పలికెగురునితోన్॥ ౫౮

పరిభాకరపుత్రుని తత్త్వవేత్తృత బయల్పడుట

గీ॥ జడుఁడనేఁగాను; జడము మ ♦ త్సన్నిధాన। మునఁ బ్రవర్తించు
సంశయ ♦ ముంగననిట । గురువర ! షడూర్మి షడ్భావ ♦ విర
హితమును। బరమసుఖతానమైనత ♦ త్పదమెయేను॥ ౫౯

ఉ॥ భూమిని నాకెసంగునను ♦ భూతియిదేవిబుధా! ముముక్షువి।
త్స్తోమముచే నెఱుంగఁబడు ♦ చు న్విలసిల్లుత మంచుబాలక ।
గ్రామణిద్వాద శామలత ♦ రంబులఁ బద్యములం జిదాత్మతీ।
త్త్వామలరూపముందెలిపె ♦ నార్యులుమెచ్చధుతప్రపంచమున్॥

గీ॥ రవిజగచ్చేష్టలకును గా ♦ రణమగునటు। చిత్తనేత్రాతివృత్తిని ♦
మిత్తమగుచు। దూరితోపాధియైన భ ♦ స్తుల్యమైన । యట్టి
నిత్యోపలబ్ధిరూ ♦ పాత్మ నేన॥ ౬౦

గీ॥ ఉష్ణమనలంబుఁజేరితా ♦ నొప్పుపగిది। నిత్యబోధ స్వరూపత ♦
నెగడు నెవని । నద్వయు నబోధరూపేంద్రి ♦ యములుచేరి ।
యలరు నిత్యోపలబ్ధిరూ ♦ పాత్మ నేన॥ ౬౧

గీ॥ ఆననాభాసకంబె యూ ♦ నద్దమందుఁ । గాంచఁబడునట్టి దా
స్యత ♦ కన్నవేఱు । గాఁగనెద్దియులేదట్టి ♦ కరణి జీవుఁ। డుండు
మతులఁ జిదాభాస ♦ కుండగుచును । నట్టినిత్యోపలబ్ధి రూ ♦
పాత్మనేన॥ (పంచపాది) ౬౨

గీ॥ ముఖమొకఁడు కల్పనాహీన ♦ ముగఁదలిర్చు । నద్దమది లేమి
నాభాస ♦ హాని నట్లు। మతిలయింపనిరాభాస ♦ కతనగు నెవఁ।
డట్టి నిత్యోపలబ్ధి రూ ♦ పాత్మనేన॥ ౬౩

గీ॥ చిత్తనేత్రాదికవియుక్తిఁ ♦ జెలఁగియెవఁడు । చిత్తనేత్రముఖ
మునకుఁ ♦ జిత్తచక్షు । రాదియైచిత్తముఖముల ♦ కనవగమ్యుఁ
డట్టి నిత్యోపలబ్ధి రూ ♦ పాత్మనేన॥ ౬౪

గీ॥ ఎవ్వఁడు స్వతః ప్రకాశత ♦ నెంతయును వి । శుద్ధచిత్తుండు

నయ్యును ♦ బుద్ధుల బహు। భంగిగాఁదోఁచునీరస్థ ♦ భాను
పగిది। నట్టి నిత్యోపలబ్ధి రూ ♦ పాత్మనేనె॥ ౬౭

గీ॥ స్థిరములఁ జరంబులను నొక్క ♦ తిగ్మకరుఁడె। పలుతెఱంగులఁ
దోఁచెడు ♦ పగిది నెవఁడు। చలములుఁ బ్రభిన్నములు నాధి♦మణ
లకొకఁడె। యలరు? నిత్యోపలబ్ధి రూ ♦ పాత్మనేనె॥ ౬౮

గీ॥ అంబుదచ్ఛన్నదృష్టి క ♦ జ్ఞాప్తుఁడజ్ఞ। పిహితుఁడుగ నిష్ప్ర
భుండుగఁ ♦ బృథ్విఁదోఁచు। పగిదినతిమూఢదృష్టికి ♦ బద్ధుపగిది
నలరు నిత్యోపలబ్ధి రూ ♦ పాత్మనేనె ॥ ౭౯

గీ॥ సకలవస్తువులందు నె ♦ సంగియున్న। నెవని నద్వయునిఖలవ ♦
స్తువులు దాఁక। వెవఁడు నభమట్లలచ్ఛుందు ♦ ను విమలతను।
వట్టినిత్యోపలబ్ధిరూ ♦ పాత్మనేనె॥ ౭౦

గీ॥ మణులకును పాధులందునే ♦ మాడ్కిభేద। భావమగు విష్ణుఁ
డాభేద ♦ భావమట్లు। నీకునీభేదములనగు ♦ నీటఁ జంద్రు।
కలకుఁబలెనీకునగును జం ♦ చలతయెన్న॥ ౭౧

గీ॥ పాఁశియుందుండు నుసిరిక ♦ పండు పగిదిఁ। బరముగు పరాత్మ
తత్త్వంబు ♦ వఱలఁజేయు। కతన హస్తామలక సంజ్ఞ ♦ గలిగి
శ్లోక। ములఱచెలఁగెఁ దత్కవికిఁ బేరు ♦ వెలసెనదియె॥ ౭౨

చం॥ ద్విజవరుపట్టికి న్నదుప ♦ దేశమె లేక పరాత్మతత్త్వమా।
ద్యజనమందె సంగు సుకృ ♦ తాతిశయంబునఁ గల్గెనంచున।
గ్రజమును సంయమీశ్వరుఁడు ♦ గాంచి స్వకీయ కరాంబు
జంబునా। ద్విజవరుబాలునాదల న♦వేల దయామతితోడ
నుంచెఁదాన్॥ ౭౩

మ॥ ఇటులాబాలుఁడు వల్కి యావలకుఁ దా ♦ నేగ న్యమీం
ద్రుండు తా। నిటులాబాలుని తండ్రితోఁ బలికెనీ ♦ కీ పట్టి
తోడాచునుం। డుటకున్యోగ్యుఁడుగాఁడువిప్ర! జడిమా ♦ ధ్యుం
డైన యాబాలుతో। నిటనీకయ్యెడు లాభమొద్దియునుతే ♦ దిం
కేల నీకీతఁడుం॥ ౭౪

గీ॥ పూర్వజన్మ భవాభ్యాస ♦ మున నఖలము। నెఱుఁగుఁ జెప్ప

డితండు శా ♦ నించుకయును। నట్లుగాకున్న నకట! ని ♦ రక్షు
రుండు। స్వానుభవముఖ్యతత్త్వ ప ♦ దములనను నె?॥ ౭౩
గీ॥ లేదితనికించుకేని గృ ♦ హాదివిషయ। సక్తి; స్వశరీరమందు నె ♦
సఁగదు భ్రమము। శతనఁదాదాత్మ్యత; యదిసాం ♦ గమునఁ
గల్గ। దన్నఁ జెప్పఁగ నేల బా ♦ హ్యాముులయందు?॥ ౭౪

తత్త్వజ్ఞహస్తామలకు స్వెంటఁగొని శంకరుఁడు శృంగగిరికిఁజేరుట.

చం॥ అనివచియించి యయ్యమి వ ♦ రాగ్రణి విప్రతనూజువెంటఁ
గై। కొని తనయిచ్చవచ్చు నెడ ♦ కుంజ నెనంతట నాప్రభాకరుం।
డును నొక కొంత దూరముగ ♦ దు న్వినయంబున నయ్య
మిాందుత్రో। డ నరిగియింటికిం జనెది ♦ టంబగు బుద్ధిని
బూని యొట్టులో॥ ౭౫
సీ॥ ఆత్మభృదంతరుం ♦ డగు ఋశ్యశృంగుఁడి; ప్పటికిఁ దపంబు
నె ♦ చ్చట నొనర్చు। నెటఁ బ్రవహించుఁదాఁ ♦ కుటనె సందా
పిత; భద్రదీవ్యత్తుంగ ♦ భద్రయలరి। సాంగవేదాధ్యేత ♦ ల
ఖ్యాగతార్చాల్పి;తసురభూజులు మహా ♦ ధ్వరకరులును,
శాంతాంతరాయుల ♦ శ్రాంతశాంతులువిజ్ఞు; లెటఁ దుష్టిలో
వసి ♦ యుంతురెలమి।
గీ॥ నట్టిశృంగ గిరికినిసం ♦ యమివరుండు। జలజపదముఖ్య శిష్యులు♦
గొలువనంబు। జాత్రువిబుధేంద్ర ముఖులచే ♦ నభినుతింపఁ। బహు
చుసమవాప్తకాముఁడై ♦ పయనమయ్యె॥ ౭౬
గీ॥ శృంగగిరిఁ జేరియచట వ ♦ సించుచు విను। టనెపుమర్థంబుల
నొసంగు ♦ టకు సముచిత। ములగు నిజభాష్యముఖకోశ ♦
ముల మనీషి। వరులఁ బఠియింపఁజేసె శం ♦ కరగురుండు॥ ౭౭
గీ॥ శేషులజ్ఞావినమ్రగాఁ ♦ జేయుచుజవ। దురితములమిాఱకుండఁ
బోఁ ♦ ద్రోయుచుగురు। నిర్విశేషముగా శివ ♦ శర్వలకప్పు।
డగు నిరస్త విశేషంబు ♦ యమివచించె॥ ౭౮
చం॥ యమివరుఁడా నగంబున సు ♦ రాధిపరమ్యవిషయానకల్పహా।
శ్న్యమును సమస్త శిల్పముల ♦ రంజిలఁ గల్పనఁ జేసివిష్టధా।

త్రిముఖ సురేడ్యమైన పర ♦ దేవతకున్ సతతంబు పూజఁ దా।
నమిత వినీతితో జరుగు ♦ నట్లుగ యోజన చేసెన త్తరిన్॥

ఉ॥ తీరుగఁ దా నొనర్చిన ప్ర ♦ తిజ్ఞను బ్రోవఁగ శారదాంబయు।
న్వైరను బూనిభక్తుల క ♦ భీష్టవరంబుల నిచ్చుచుండి శృం।
గేరి పురంబునందఖిల ♦ కిల్బిషహారిణి యాచు నిష్ఠ నొ।
ప్పారెడు దేవిఁగొల్చుటకు ♦ న త్తఱినుంచె సురేశ్వరార్యునిన్॥

కం॥ చిత్తానుసారియున్నై। జో త్తమధర్మాఘుచారి♦యును భూత
దయా। యత్తుఁడు మితవచనుఁడు నౌ। స త్తముఁడొక శిష్యుఁ
డుండ ♦ శంకరయమికిన్॥ ౮౧

సీ॥ వెలికేగు గురునకు♦సలిలాదికము నిచ్చుఁ; దనుమార్జవస్త్రమి ♦
చ్చును గురునకు। బాగుగాఁగని దంత ♦ పరిశోధనమునకుఁ
దగుకాష్ఠ మొసఁగును ♦ దమివరునకు। ముందుగనే స్నాన ♦
ముంజేసి నిత్యంబుఁ; గంబళి ముఖ్యవ♦స్త్రంబులఁ దగ। సమ
ముగ మృదుమహా♦సనమును గల్పించు; గురునకు సంతుష్టి ♦
వఱలునట్లు।

గీ॥ శ్రీయుతయ మీందఱి పాదవా ♦ రి జయుగళము। నొత్తునేర్పు
గ నీడయ ♦ ట్లుద్వినీతి। ననుసరించుచు నన్వహం ♦ బును
ప్రమోద। భరితుఁ డానంద గిర్యాఖ్య ♦ వఱలునతఁడు॥ ౮౨

గీ॥ తా విజృంభింపఁ డొజ్జచెం ♦ తను నెపుడును। గూరుచుండఁడు
కాల్సాఁచి ♦ గురునియెదుటఁ జెప్పఁదగుదాని కనకు పే♦ర్కొం
చుఁ డెక్కు-। డుగఁ బలుకఁ డొజ్జకుం బ్రష్ట♦ముగ పఱహఁడు॥ ౮౩

చం॥ గురుఁడొకచోటఁ దావిడియ♦గొబ్బున నాగెడు నేగు నేగునా।
దరమున నాలకించు విత ♦ తంపుఁగృపం గురుఁ డానతిచ్చు దా।
ని, రహినను క్తుఁడైయు నువి ♦ నీతుఁడునై హితముంబొనర్చు న।
గ్గురున కనిష్టమాపనిని♦గూళతనంబునఁ జేయఁడెన్నఁడున్॥ ౮౪

గీ॥ శిష్యవరుఁ డాతఁ డొకనాఁడు ♦ స్వీయశాటి। కాళినుదుకధునిం
జూర్చి ♦ యరుగవాని। రాకకై వేచుచును శంక♦ర యమి, భక్త
వత్సలతఁ బాదకముల విలం ♦ బము నొనర్చె। ౮౫

గీ॥ శాంతిఁ బాఠముఁ జేయన ♦ సంఖ్యులైన । ఛాత్రులుద్యుక్తు
లగుచుండ ♦ శంకరార్యుఁ। డుండఁడు క్షణంబులో గిరి♦ యను
సమాఖ్యఁగ। తుండగు నటంచుఁ బలికె న ♦ ఖండదయను॥ ౮౬

చం॥ గురువరుఁ డాడినట్టి పలు♦కున్విని శాస్త్రమునందనర్హుఁడున్।
గరమును మందబుద్ధియు న♦నందగు వాని నిమిత్తమేటికో।
గురువర! వేచియుంటయని ♦ కూడనిరీతిని జూపె నత్తఱి।
న్నరసి జపాదమానియను♦ఛాత్రుఁడు దేశికవర్యుముంగటన్ ౮౭

గీ॥ అతనిగురుతర గర్వంబు ♦ నపనయింప । స్వాశ్రితుల యందె
సంగు ద ♦ యయ్యతివరుఁ। డొసఁగె నానందగిర్యాఖ్య ♦ నెసఁగు
శిష్యు । నకుఁ బదియునాల్గు విద్యల ♦ నకలుషమతి॥ ౮౮

ప్రియశిష్యుఁడైన యానందగిరిని శంకరుఁడు సర్వజ్ఞుఁ జేయుట.

ఉ॥ ఆతఁడు తత్క్షణంబున న♦యగ్రగురూత్కరుణ న్వహించి వి।
జ్ఞాత సమస్తవిద్యుఁడయి ♦ సత్వరతత్త్వముఁ దెల్పుతోటక।
ఖ్యాతసుసాధు వృత్తముల ♦ నత్తఱిభక్తి శిరాత్ముఁడౌచునీ।
రీతిని దేశికోత్తము బ♦రిస్ఫుటమానుతిఁ జేయుచున్వెసన్॥ ౮౯

తోటక॥ జనిమృత్యు జలంబును ♦ సౌఖ్యవిష। ధ్నన మీనము నైన
యు ♦ గాధ భవా। బ్ధిని పాతితుఁ నన్నుఁ దయ♦ దీయపదం। బుకు
చేరవనుంగృపఁ ♦ బ్రోవుగురూ! ॥ ౯౦

తోటక॥ కరమున్విషయంబునఁ ♦ గష్టమునా । తతిని స్మరలించి
స ♦ తంబుఁదను। స్థిరబుద్ధినివీడి సు♦ధీక ! పరా। త్మరతింగను;
మోహముఁ ♦ దాల్పకుమీ ॥ ౯౧

తోటక॥ విదితాన్నమయాదుల ♦ వీడుము నా । యది యిద్దదేశి
నను ♦ నట్టిమతి। హృదయస్థునజంగుణ ♦ హీనుఁబరా । త్మఁ
దలంపుము నేనని ♦ ధన్య ! సదా ॥ ౯౨

తోటక॥ జలభేదముచేత వె♦ర్సర నవివిక్రం । బలెనే ఘటికాదిన♦
భంబువిధిం । బలె బుద్ధి విభేదము ♦ నం గలదీ । యిల నీకు
బహుత్వ మ ♦ హీనమనర్క । ౯౩

తోటక॥ దినకృత్ప్రభమా నఁచి ♦ తిన్నతతి। బుధ లోకమునో

గత♦ముస్సకలం। బుసు నీవవికారివి ♦ బుద్ధి నెఱిం। గినహేతు
వు వస్సద ♦ నిందుం్యడవే ! ॥ ౯౪

ఉ॥ శ్రీ శంకరయమివే ♦ శిశపాద నీరజ; యుగమూలల్యైకదు ♦
నొప్పియుంత । శంకర గురువరా ♦ శ్రయము నంతటఁగాంచి;
తత్సన కరుణామృ ♦ తంపుసేక । మునసెంతయు వివృద్ధిఁ♦
గనినయయ్యానంద; గిరి మహాభక్తివ♦ ల్లరి వరుసగ। బుధులను
బంభరం♦బులకుఁ జేరందగు;నామోదసుమమున♦ నలరియంత

గీ॥ సకలసత్తమకీర సం ♦ చయముచేత । మాటి మాటికి నాస్వా
ద్య ♦ మానములగు। హృద్యతోటక వృత్త స♦త్పద్యములను।
లలిత ఫలములనెంతయు ♦ నలరెనపుడు ॥ ౯౫

చం॥ హితమగునట్టి యున్నతిని ♦ నెవ్వనిచేఁ గని ధాత్రిలోనఁదాఁ।
గృతపదయాచు సత్పదము ♦ గింగననెంచెడువానికభ్రిసం।
గతమగునిచ్ఛనాచు భువ ♦ నత్రియమెల్ల నధఃకరించు స ।
ద్యతివరుసేవయట్టిగిరి ♦ దాతముమున్వరశంబానర్చదే ? ౯౬ ॥

గీ॥ వరసుపర్వోక్తి నెఱుఁగని ♦ వాఁడునైయు । గురునిదయఁజేసి
యానంద ♦ గిరియు నంత । నమలతోటక వృత్త ప♦ద్యముల
శ్రుతి శి । ఖార్థముందెల్పెఁదాసవ ♦ యస్కులుకన ॥ ౯౭

సీ॥ అమృతరసమాధురీ ధురీ ♦ ణ మగుచు నెసఁ। గునలయానంద
గిరివాక్య ♦ గుంభమువిని। జలజపదముఖ్యశిష్య సం♦చయము
గర్వ । ము విడిచి కాంచి రక్కజం♦బును మనములు॥ ౯౮॥

అనందగిరియే తోటకాచార్యుఁడని పేరందుట.

గీ॥ ఘనతరంబగు భక్తి నీ తని వలనను। దోటకాభిధ వృత్తసం ♦
దోహ మిట్లు। లుద్భవించుట శిష్టవం ♦శ్యుఁడగునితని। నార్య
వరులెల్లఁ దోటకా ♦ చార్యుఁడనిరి॥ ౯౯

ఉం॥ ధరనిగమాంత వేద్యపర ♦ తత్త్వనివేదన మాయతీట్వరం।
దరకృత భద్రితత్త్వకర ♦ ణంబది నేఁటికి నింతెఱింగెవి।
ద్వరచయ సంగ్రహీతమయి ♦ వాసినెసంగు పదాలినొస్పిథా।
సురఘను నీతితో నలరు♦చుం బ్రిథితంబయి తత్సునంజ్ఞతోన॥

కం॥ క్షితిలోన నతఁడు శంకర। యతివలననికంతఁదోట ♦ కాభి
ధఁగనివి । శు(శ్రు)తుఁడయ్యెనబ్జపదసద్భ । శత నలరియమిూఁద(ద్రి)
ముఖ్య ♦ సచ్ఛిష్యుండై ॥ ౧౧౧

చం॥ అలరెడు ధర్మముఖ్యపురు♦షార్థములోకొ ఋగాదికాగమం।
బులో?జలజోద్భవాస్యములో?♦ముక్తివిభేదములో।యటంచుపి
జ్ఞులుకరమున్విమర్శనము ♦ నుంబొనరించి మెఱింగిరంతని।
ష్కలుషులఁ దోటకాదులను ♦ శంకరశిష్యులఁగామనంబులఁ॥

శా॥ స్ఫారద్వారల సత్ప్రఘూణగ మహా ♦ భవా(ద్రి)తగండస్థలీ।
వాకోల్లోలమదప్రవాహామధులి ♦ ద్వారోరుసంగీతభం।
గీరావధ్వనితాళ సంపదను నిం ♦ దింతె(ప్పు)డున్లోననా।
త్మారామార్యపదస్థిరోక్తి పరసం ♦ పత్సౌఖ్యలాభోత్సుకుల్॥

మ॥ ఉసుమంధాసకులాచలోన్మథిత సిం ♦ ధూద్భూపీయూషఫే।
నరుచింబోలెడు కీర్తినొప్పుచునస ♦ న్మార్గానరోధంబుని।
ద్ధరఁజేయుచు నప్రధృష్యమతులౌ ♦ ధన్యేద్భగం తేవస।
ద్వరులంగూడిరహించెశంకరయమిూ♦ ద్వర్యుండుసన్నుత్యుఁడై

ఉ॥ ధీరుఁడునౌ సురేశ్వర సు♦ ధీవరుఁడంతట నొక్కనాఁడువి।
స్తారపుభక్తి నాత్మద బు ♦ ధప్రవరుంగురుఁజేరి మొ(క్కి)గం
భీరతరార్ద్రభావమయి ♦ పృథ్వినారతముంజెలంగుశా।
రీరకసూత్రభాష్యమున ♦ వృత్తినొనర్పఁదలంచి యిట్లనుఁ॥

శంకరభాష్యమున వార్త్తికమొనర్ప సురేశ్వరుఁడనుజ్ఞ నొందుట.

గీ॥ గురువర! భవత్ప్రమోదంబు ♦ కొలకు నాకుఁ। జేయఁదగు
దాని నిపుడు శా ♦ సింపుఁ డు దయ। నొజ్జయెడ భక్తిమంతుఁ
డై ♦ యొప్పునెవ్వఁ!డతని జీవితమే ధాత్రి ♦నంచితమగు॥

చం॥ అనుచు సురేశ్వరుండడుగ ♦ నార్యపదుండెదఁదాఁ బ్రమోద
ముఁ। గనివచియించెనిట్టుల న ♦ ఘా! ముదముందగ నాకొన
ర్పనీ। మనమున నెంచెదేని మహి ♦ మామకభాష్యమునందు
వార్తికం। బనెడునిబంధనంబుసుబు ♦ ధావళిమెచ్చఁగఁజేయు
మిన్మ్ముగఁ॥ ౧౧౭

చం॥ ఇటుభగవత్పదుండన సు ♦ రేశ్వరుఁడగ్గురుమూర్తి కంతను।
త్కటమగుభక్తి మ్రొక్కియనుఁ ♦ దక్కయుతాలిగభీరవాక్యసం।
ఘటిత భవత్సుభాష్యమును ♦ గాంచనశక్తుఁడనైనమీకృప।
న్దిటముగనాదుశక్తికొలఁ ♦ దిన్గమకింతు నిబంధనార్థమై॥ ౧౦౮

క॥ అని సురేశ్వరుఁడప్లై ♦ న నెడు నార్య। పాదుని సదభ్యను
జ్ఞఁదా ♦ నాదలఁగొని। యరిగె; నేకతమున నంబు ♦ జాంఘ్రి
హితులు। చిత్సుఖాదులు గురునంతఁ జేరియనిరి॥ ౧౦౯

సీ॥ గురువర్య! తానొసం ♦ గును గర్మమేనాక; నరకాది కంబుల ♦
నరులకెపుడు। గాని ఫలప్రదుం ♦ డైన జగత్ప్రభుం; డన్న
మఖాక్కఁడు ♦ సున్నయనుచు। సార్వకాలికుఁడైన ♦ సర్వేశ్వ
రునిఁ గూడ; యుక్తిచయంబుచే ♦ నుత్తరజ్ఞుఁ। డై కర్మతత్పరుం
డై బోద్ధమై యెవ్వఁ; డంతయు నిరసించె ♦ నిర్ధరిత్రి।

గీ॥ నట్టిమండనుచే నిప్పు ♦ డఖిలలోక। హితముకొఱకీరు సేయింత
నెంచు యత్న। మదిహితంబునకై కాక ♦ రొదవఁజేయుఁ।
బటులరానర్థ రూపమా ♦ ఫలముఁజాందు॥ ౧౧౦

గీ॥ లయముఁ బ్రత్యేకముగ నఖ ♦ లంబునకుఁ బు। రాణవార్తతి
యనె, బాద ♦ రాయణుండు। దానికింగర్త; జైమిని ♦ మాని
వ్యాస। పక్షుఁడుల యావలంబిత ♦ చ్ఛిక్షితుండు॥ ౧౧౧

గీ॥ పృథ్విగురు శిష్యులకుఁ బక్ష ♦ భేదమొదవు। నెడల గురుశిష్య
తయు వారి ♦ కెట్లుపొసఁగుఁ? బొసఁగినను నాశ్రిపోక్తంబు ♦
పూర్వపక్ష। మగుగురూక్తంబెసిద్ధాంత ♦ మగు నిజముగ॥ ౧౧౨

సురేశ్వరుని నమ్మరాదని యితరశిష్యులు పట్టుపట్టుట.

మ॥ జననంబందిన దాదినేఁటివఱ క ♦ శ్రాంతంబుఁ గర్మంబున।
న్మనముంగూర్చి యొనర్చుఁ గర్మమును గ ♦ ర్మంబుంగడున్భక్తి
మీ।ఱుట జేయుండు కడుంబ్రయత్నమున నా ♦ ర్యుల్స్వర్గ
ముఖ్యోత్సుఖం। బును జెందుండని యాతఁడన్యులకుఁదా ♦
బోధించు చుండుంగదుఁ॥ ౧౧౩

సీ॥ ముముక్షుకర్మసక్తుఁడై ♦ యును నేఁడు సన్న్యాసి; మును జెందు

కారణం ♦ బున నివృత్తి। తత్పరుండగునంచుఁ ♦ దలఁపఁబోల
దదెట్టు; లనిన సన్యాసంబు♦ నైనవాడ। మున నీతఁడోశిరాఁ ♦
బూనెను గానిస్వ; బుద్ధిపూర్వకముగాఁ ♦ బూనెనొకో ।
కానవీతఁడు నమ్మ ♦ కమున కనస్సుఁడం; చును మాదునెద
లఁదో ♦ చును సతతము॥

గీ॥ నట్లగుటవీనిచేత భా ♦ ష్యంబునను ని। బంధనంబును జేయించి♦
భవ్యసూత్ర। నిష్ఠపరమార్థమునకు హా ♦ నినిబొనర్ప। కుఁడు
పరి వ్రాజకాగ్రణ్య ♦ గురువరేణ్య! ॥ ౧౧౪

చం॥ యమివర!యిట్టివాఁడు భవ ♦ దాజ్ఞనుబూనినిబంధనంబు భా।
ష్యమునవొనర్చెనేని యని ♦ శంబుఁను గర్మపరంబుగాఁగ భా।
ష్యము నొనరించుఁ గానఁదద ♦ జః సవిష్వద్ధిని గోరుమీరుమూ।
లమునను గూడ విచ్యుతి ని♦ల. ...

చం॥ కరము నభీష్టమొయులరు ♦ కర్మము నెవ్వఁ...
నరుఁడతఁ డెఱ్ఱుఁ గర్మమను ♦ నామము నున్విడఁగాఁదగండు మ
స్కరవిధియందు నాగ్రహామె ♦ సంగిన వోజనుపాంధమూకభూ
సురులుత దాశ్రమమార్గుల ను♦చున్వచియింతురు భాట్టసంస్థితుల్।

గీ॥ ఇతఁడు తద్భట్టమత పక్ష ♦ రతుఁడుగాన। మీకుసమ్మతుఁడైన
సు ♦ ధీ కలితు వి। ధి పుఁడీ సూత్రభాష్య వా ♦ ర్తికమొనర్ప।
మాదు నిర్బంధ లవమును ♦ లేదిటఁజుడి॥ ౧౧౭

మ॥ గురువర్యా!మునుమేమువేడ్కదివిమ♦తూ్కలంకపాగ్రణ్యదా।
పరతీరంబున సంచరింపఁగను మా ♦ భక్తిప్రకారంబుస।
త్వరమేలోఁదెలియంగ నాఁగఁగరుణా♦ధామాత్ములామీరుసా।
దరులైపిల్చిరి కాదె రండనుచు ను ♦ ద్యత్ప్రీతి మమ్మందఱన్

గీ॥ అప్పుడాపల్కునువిని మే ♦ మందఱమును। దరణికొఱకాకులుల
మూచుఁ ♦ దిరుగుచుండ। నీసనందనుఁడ మర వా ♦ హిని దగు
రయ। మునకు నెదురుగ వెడలెఁదాఁ ♦ బూర్ణధృతిని॥ ౧౧౮

గీ॥ ధాత్రి నాచార్యవర్యులా ♦ తమ మొదఁగల। యన్యమను
జాతపాళ్యసా ♦ మాన్యమైన। యితని భావంబుఁగని తుష్టి♦

నెనసిగంగ। బంగరుందమ్ముల సృజించె♦బ్రితిపదమున॥ ౧౨౦
చం॥ అడుగుల నాజతేజముల ♦ యందుననుంచి సనందనుండు.దాఁ
గడురయ మొప్పఁదావకస ♦ కాశముఁజేరుటచేత బద్మ పా।
దుఁడనెడు పేరుసీరు విబు ♦ ధుల్వినుతింపఁగ వానికిచ్చి తా।
తఁడె తగుసూత్ర భాష్యమునఁ ♦ దజ్ఞులు మెచ్చఁగవృత్తిఁ
జేయఁగన్॥ ౧౨౧
గీ॥ ఎపుడు మీకాలిదమ్ము ల ♦ నే కొలుచుట। నెల్లభేదంబులం
దోర్చి ♦ యుల్లసిలుటఁ। జెలఁగెడు స్వభావమున నెతా ♦ సిద్ధుఁ
డగుట। నతఁడె తగువంచుఁ బల్కితి ♦ మార్యవర్య!॥ ౧౨౨
ఉ॥ ఎందును దీటులేకెసఁగు ♦ నెవ్వని కుగ్రతపంబుచే శతా। నం
దుని ధర్మపత్ని కరు ♦ ణామతితోడఁ బ్రసన్నయాచుని।
చ్చెం దమవాప్రబంధములఁ ♦ జెల్వుగవాఖ్యలఁజేయుశక్తి। వా
నందగిరి ప్రిధుండుబుధ♦నమ్రుఁడతండును దీనికిందగున్॥ ౧౨౩
గీ॥ క్షితిని సతతంబుఁ గర్మైక♦రతుని విశ్వ। రూపు నమ్మకుమయ్య
గు ♦ రువర! పద్మ। పాదుఁడే చేయుఁగావుత ♦ భాష్యమునకుఁ।
డీకనని పల్కిరి వినేయు ♦ లేకతమున॥ ౧౨౪
చం॥ సరసి జపాదుఁడంతట వె ♦ సంజనుదెంచి వచించునిట్లుశం।
కరగురుతోడ హ స్తమునఁ ♦ గల్గిన యామలకంబుఁబోలెనో।
గురువర! యద్వయంబు నెఱుఁ ♦ గుంగదుఁగావున వేగమీరలే।
కరుణమెయిన్ గరామలకుఁ ♦ గానని రెవ్వని నాతఁడుందగున్॥
క॥ అనిపల్కినట్టిపద్మ పాదునిఁ గనుఁగొనిలేఁ తనవ్వు♦ తోముఖ
మెసఁగన్। దన శిష్యులెల్ల వినఁగానని శంకరసంయమీంద్రుఁ
డతికృపనిట్లల్॥ ౧౨౫
మ॥ వినుమో పద్మపదా! కరామలకుస ♦ ద్వైతత్వమన్యాదృశం।
బనసానైవసమాహితుండగుటశా♦న్యంబయ్యెబాహ్యప్రివృ।
త్తినరానీకమునందు నాతనికి ♦ సద్ధీమంతుఁడైనట్టితం।
డిని యోగింపఁగనొక్కయక్కరమునే♦నిందాఁబఠింపుండహో॥
క॥ ఉపనీతుఁడైయు నీతం। డెపుడును బరమార్థసక్తి♦నెనలు

టచేవే। దపరనము గురుని కడ ధీ। సుపరిణతిని జేయఁడయ్యె
నంతయునేర్మి॥ ౧౨౯

ఉ॥ అతఁడు బాలుఁడంగలిసి ♦ యన్నమునుందినఁ గాఁదలంపఁడే।
నాఁడునున్నైన సాధువచ ♦ నంబునొకండును నోటినుండిరా।
నీఁడితఁడట్టి పీనిషవ ♦ నీస్థలిభూతనిపీడితాత్ముఁగాఁ।
బాడిగనిశ్చయించికొని ♦ వచ్చిరి మాకడకుందదీయులుర్మి॥

కం॥ మముఁగాంచి బాలుఁడాతం। డమితంబగు భక్తిఁ బల్మ ♦ తా
నతులంజే। సిముకుళిత హస్తుఁడగుడు జా।నముతానక్క జమ్ముఁగ
నెఘ ♦ నంబుగ నపుడే॥ ౧౩౦

ఉ॥ అత్తఱిమేము పీనిఁగని ♦ యర్భక! యెవ్వఁడవీవు? నీకునే।
సత్తముఁడయ్యెఁ దండ్రిగ?జె ♦ సన్నవదాగమమేడనుంటి?నీ
విత్తఱిఁ జెప్పుమంచవన ♦ హీనసుపద్యమయోక్తులన్సుధీ।
సత్తముఁడుంబ్రమోదఘన ♦ సత్త్వనిఁగామనుతన్నుఁ జెప్పఁడే॥

కం॥ తనవీనులనేనాఁడును। వినఁబడని తనూజవచన ♦ విభవంబును
నీ। తని తండ్రియపుడు విని తు।ష్టిని జెంది వినయమెసఁగ వ ♦
చించెనిటులఁదార్మి॥ ౧౩౧

గీ॥ జడుఁడని జనంబుచేనెంచఁ ♦ బడియునీతఁ। డుర్విఁ బ్రిజ్ఞోన్న
తులకైన ♦ దుర్విభావ్య। మైన పరమాత్మతత్త్వంబు ♦ నెఁక
మకదా।నననఘ!మీాప్రభావమే ♦ మనఁగవచ్చు॥ ౧౩౨

చం॥ యతివర! జన్మముంగనిన ♦ దాదిగ సంస్మృతి పాశముక్తుఁడా।
నితఁడునజస్రరుఁడవయి ♦ యెంతయు నొప్పెదునీశిష్యుఁడై।
సతతమెసంగుఁగాతవిశ ♦ సజ్జలజాతవనంబునందు సం।
తతముఁజరించు హంసయెటు ♦ తాఁత్సురకాటవిలోరమించెర్మి

గీ॥ అనుచునీరీతి విన్నప ♦ మును బొనర్చి। యతఁడరుగనీతఁడిట
నుండె ♦ నది మొదలుగ। శైశవమునుండిపరమాత్మ ♦ సక్తచిత్తుఁ।
డెటువ్రవర్తించెదుఁ బ్రబంధ ♦ ఘటనమునను?॥ ౧౩౩

మ॥ అనుచు న్శంకరదేశికుండనఁగఁదా ♦ మాలించి శిష్యుండు
న్వినయంబొప్పఁగఁ బృచ్ఛచేసిరిటులు ♦ రివ్వద్దిశాగ్రేణ్యు!కా।

ఘనవిజ్ఞానము నీతఁడున్న ప్రిపణము ♦ ఖ్య ప్రిస్ఫుటోపాయరా।
జనోకండేనియు లేక యేగతిని గాం♦చెం దెల్పెఁడీ భాగుర౯॥
కం॥ అనవుడు వారలఁగనుఁగొని। యనఘుఁడు యమిసార్వభౌముఁ♦
డర్హాకృపంబా। ల్చినమన మలరఁగ వినుఁడీ। వినిచెదనని చెప్పె
నిటుస ♦ వి స్తరఫణితి౯॥ ౧౩౭
చం॥ అమలతరంగయున్నహము వి ♦ ధాఘువిపాటనపాటవప్రిసి।
ద్ధమహితసుప్రవాహయు బు ♦ ధప్రికర స్తవనీయతోయయు౯।
గమలహిత ప్రిభూతయును ♦ గంసనిషూదనపాదకంజచి।
హ్నమ హితసుప్రిభావయును ♦ నొయమునాధుని యొప్పు
ధాత్రిలో౯॥ ౧౩౮
చం॥ యమివర వాసయోగ్యమగు ♦ నయ్యమునా తటమందు
సాధువృ। త్తమున నెసంగువాఁడును స ♦ దాశివ వేదియునంగ
యోగవి। త్ప్రిముఖుఁడును న్నభేద్య గుణ ♦ భవ్యుఁడుసంస్మృతి
సన్నివృత్తుఁడు । న్యమకలితుండునైన యొక ♦ సంయమివర్యుఁ
డసంగుసిద్ధుఁడై॥ ౧౩౯
మ॥ ఒకనాఁడొక్కధరాసుపర్వసతియ♦ యోగీంద్రమూర్ధన్యునం।
తికమందుంద్రిశరద్వయస్కుఁడగునా♦త్మీయాత్మజుం డించియు।
ర్భకునిన్వీని నిమేషమాత్రము ద్విజా♦గ్రణ్య! ప్రతీక్షింపుమం।
తకు నేవచ్చెదనంచు నెచ్చెలులతో♦ స్నానార్థమైయేగెఁదా౯॥
ఉ॥ యోగివరుండు నల్లియని ♦ యోగముఁబూనుచుఁ గన్మొగు
డ్చుచో। నాగకయంతలోపల నె♦ యల్లననల్లనఁబోయి బాలుఁడా।
సాగరగామినింబడి వె ♦ సన్విడెఁ బ్రాణముల౯ దదీయుల ।
యోగికి ముందుపట్టిమెయి ♦నుంచికడు న్విలపించిరందఱు౯॥
కం॥ అమ్మునివారల యాత్రకో। శమ్మును వినిఖన్నుఁడై వెఽసందనదా
త్మియా ।గమ్మునవా బాలుశరీ। రమ్మునఁదాఁజొచ్చెనంత ♦రాణద
లిర్ప౯॥ ౧౪౦
ఉ॥ అయునయేకరామలకుఁ ♦ డయ్యెను గానన చెప్పకుండనా ।
ముస్నయనికాయమ౯ స్మృతి స ♦ మాజము శాస్త్రతతిన్నబుధా

ఘనమా! రాయనఁదా నెఱుంగుమ ది ♦ రంబుగ నింతవచింప
నేల? కొమో! శ్రీయుతులార! లేదితని ♦ చే నెఱుఁగంబడనట్టి
దుర్విలోన! ౧౪౩

ఉ॥ కాన బహిఃప్రవృత్తి యయి ♦ క్రాలెడు భాష్య ప్రవృత్తి
యందు నుం! బూనికతో నియోగమును ♦ బొందఁ దగండిలఁ
దాదృశాత్మకుం! డైన యితండు; ధాతృహరి ♦ నాత్ముర్యరు
సాక్షిక సర్వవిత్పుఁడా! ధీనిధిమండ నుండొ జగ ♦ తిందగు
బుద్ధ సుతత్త్వఁడాటచేఁ! ౧౪౪

గీ॥ సకల శాస్త్రాంబునిధి పార ♦ సమవలోకి! యును సముజ్జ్వల
సత్కీర్తి ♦ యుతుఁడు నమల! ధర్మరతుఁడును నైన యీ ♦
తఁడె యనర్హుఁ! డైనయెడ వేఱొకండు జ ♦ గానఁగలఁడె?॥ ౧౪౫

గీ॥ నేను బలువుర కిష్టంబు ♦ కానిచేఁత! నీప్రబంధంబు నందుఁ
జే ♦ యింపను సుఁడి! యేకకార్యము నందున ♦ నేకవిఘ్న!
ములు జనించుట సంశయ ♦ ము కలుగునిట॥ ౧౪౬

పద్మపాదుఁ డింకొక నిబంధనము వ్రాయ ననుజ్ఞాతుఁడగుట.

చం॥ అనవిని యావినేయులిటు ♦ లాడిరి దేశికుతోడఁ దావకా!
జ్ఞనుగొని యీసనందనుఁడె ♦ సల్పెడు భాష్యమునందువార్తికం
బును గురువర్య! యిమ్మహితు ♦ బుద్ధిబలంబు నెఱుంగులోకమీ
యనఘుడు బ్రహ్మచర్యమునన దెయమి ప్రవరాశ్రమంబుదాఁ

మ॥ అనవాచార్యుఁడు వల్కుసజ్జనచయం ♦ బానందమందన్ననం!
దనుఁడీ భాష్యముఁలోన వేఱొక నిబం ♦ ధంబుందగంగూర్పుఁగా!
తనికాంతంబుఁ బదప్రతిజ్ఞమగు సు ♦ ద్యదార్తికం బెన్నఁ;దా!
ని నొనర్పంగ సురేశ్వరుండతఁడు పూ ♦ నెందీక్షఁదాఁ గ్రొత్తగఁ

కం॥ శ్రీశంకరార్యుఁ డిటులా! దేశంబును శిష్యసంత ♦ తికి నొసఁగి
రహా! దేశంబుఁ జేరి యంతసు! రేశుని గనుఁగొని వచించె ♦
నీతీరుగఁదాఁ॥ ౧౪౭

ఆ॥వె॥ ఓవినేయవర్య! ♦ యొనరింప కీవుభా! ష్యంబు నందువార్తి
కంబు నిఁకను! మిగుల దుర్విదగ్ధు ♦ లగుచు పేర్లెల్లరు! నీవొన

ర్చుటకు ప ♦ హింపరైరి॥ ౧౯౦

సురేశ్వరాచార్యునదిమాని సతీర్థులు విశ్వసించుకోశము వ్రాయుమనుట.

చం॥ అనిశము గేహిధర్మముల ♦ యందున నీదగు భావమున్ గనుం।
గొనుటఁ దదీయసంస్కృతిని ♦ గూర్చితిరంబగు శంకవంది తీ।
కని రిటువార్తికంబును ద్వ ♦ దాజ్ఞను భాష్యమునందొనర్చి కూ
ర్చుని తఁడు స్వీయధర్మమగు ♦ చుందగ భాష్యమునార్య !
యుంచొగిన్॥ ౧౯౧

సీ॥ వేదప్రసిద్ధంబు ♦ కాదు యత్యాశ్రమ; మనుమాట నీదు సి ♦
ద్ధాంతమనియు। వాకిట మెలఁగెడు ♦ వారిచే వారింపఁ; బడి
నీగృహంబులో ♦ పలికిఁ జేర। లేరైరినిగమాంత ♦ సారవిద్వాంసు
లైవ; భిక్షాటకులు దామ ♦ పేక్షతోడ। ననియు నిదాదిగా ♦
నగువాఁడు కనుపని; విశ్వసించరు నిన్ను ♦ చిరలవక!॥
గీ॥ కాపఁ బాత్రముఁగాంచుమా ♦ త్రానసమ్మ। కంబు పలకెల్లను ♦
గలుగువట్లు। నియతినధ్యాత్మ నిష్ఠమై ♦ నెగడు కోశ। మును
ధృతి రచించి వాకుఁజూ ♦ పుము వినేయ!॥ ౧౯౨

ఉ॥ అయ్యెడ శిష్యవాక్పధిలి ♦ తాత్మ మనోరథుఁడై సురేశ్వరుం
డయ్యెనఁ దాస్వతంత్రి కృతి ♦ సల్పఁగనిట్లు నియుక్తుఁజేసి తే।
దయ్యెనుసూత్రిభాష్యమున ♦ నక్కట! వార్తికమంచుదుఃఖతుం
డయ్యె నొకింతకాలమెద ♦ నా భగవత్పదుఁ డేకతంబునన్॥
గీ॥ అంతట సురేశ్వరుండాజ్ఞ ♦ యానతిఁదన। శిరమునంబూని
నైష్కర్మ్య ♦ సిద్ధియనెడు। గ్రంథమునువేగఁజేసి శం ♦ కరు
న కొసఁగి। కన సురేశ్వర దేశికా ♦ ఖ్యను వసుమతి॥
సీ॥ అవని నిష్కర్మత ♦ త్త్వవిషయబోధ ప్ర; ధానమై సతతంబుఁ ♦
దనరునదియుఁ। బూర్వ పక్షాలాప ♦ ములనెల్ల నొంచెడు; నిరవద్య
యుక్తుల ♦ నెగడునదియుఁ। గడు హృద్యములయి యొ ♦ ప్పె
డు పదంబులడంబు; చేఁదుదివటికను ♦ వెలుఁగునదియు।
ఘనతర దీక్షను ♦ గొని పఠించెడువారి; కుఱుతరానందంబు ♦
నొసఁగు నదియు॥

గీ॥ నైన నైష్కర్మ్యసిద్ధ్యభి ♦ ధానకోశ । మును మొదటినుండి
తుదిదనుక ♦ గని ప్రహర్ష । భరిత చేతస్కుఁడౌచు శం ♦
కర గురుండు । చూపె నద్దానిఁ దనదు శి♦ ష్యులకునెల్లఁ॥౧౫౫॥

కం॥ అమ్మోయివారల కెల్లను । నమ్మకము సురేశునందు ♦ నంగలి
గెసుత । త్వమ్ము నెఱింగినవారొరు । లిమ్మహిలే రేరుననుచు♦
నెడఁదలలోనన్ ॥ ౧౫౬॥

శా॥ నిష్కర్మాత్మము నేఁడు నెచ్చటను దం ♦ డిశ్రోత్రిషులాలింతురో
నైష్కర్మ్యంబదిదేని నెప్పుఁగనుట ♦ స్థన్యాళికిం బొందనా ।
నిష్కాముఁడగు నా సురేశ్వరుఁడుదే ♦ నింజేసెనా కోశమా।
నైష్కర్మ్యజ్ఞవరోత్కృపంబరఁగెఁదా♦నైష్కర్మ్యసిద్ధ్యాఖ్యచేన్

సురేశ్వరుఁడు తా రచించిన నైష్కర్మ్యసిద్ధికి శాపమిడుట.

గీ॥ దేశికానుజ్ఞచేత వా ♦ ర్తికముఁజేయఁ । గడఁగవిఘ్నంబునిత
రులు ♦ కలుగఁజేయు । కతనబుధ రచితంబయ్యు ♦ క్షితిఁజె
లంగ । దిదియనుచు శాప మొసఁగె సు♦రేశ్వరుండు ॥ ౧౫౭॥

గీ॥ ఇట్లు నైష్కర్మ్య సిద్ధినా ♦ నెసఁగుకోశ । మును దగరచించి
యాచార్యపా ♦ దునకుభక్తి । తో సమర్పించియపుడు వి ♦ శ్వా
సముఁగని । మరలనిటులొజ్జతో సురే ♦ శ్వరుఁడువల్కె॥౧౫౮॥

శా॥ గుర్వాదేశము మీఱరాని దనియు ♦ న్గుర్వాజ్ఞ నున్నీయుచో ।
నుర్విన్దేశిక శిష్యభావమదితా ♦ నొప్పారదంచెంచియో ।
సర్వజ్ఞా ! భవదాజ్ఞఁజేసితిని గో ♦ శంబింతయేకాని యీ
యుర్విన్నాభయశోర్చనంబులకుఁ గా ♦ నూహించి
కాదేమియున్ ॥ ౧౬౦॥

చం॥ యమికులవర్య ! పూర్వము గృ ♦ హస్థుఁడనైయును నేఁడు
తత్స్వభా ।
వముగలవాఁడఁగాను సుమి ♦ వంజుల యావననిష్ఠనెప్డు భా ।
ల్యమనుసరించునే ? మునలి ♦ యౌనరుఁజేరునెయౌవనంబు?నే।
గుమనుజుఁడల్లపీడి యరు ♦ గుందనపూర్వపురీతినిమ్మహిన్ ॥

గీ॥ నేనుగృహినంచు యమివర్య ! ♦ మానసమున నఁ । దలఁపఁగా

రాదువారుమా ♦ త్రంబుమున్న! కారె? బంధంబుననుము క్తి ♦
గారణంబు। మనమె గృహివైన యతివై న ♦ మస్కరివర!
గీ॥ శ్రుతులఁదుర్యాశ్రమములేని ♦ చో మనలకు। గురువర! తదా
ప్తివినివృత్తి ♦ పరశపథము। లల్ప సమయంబుతో నెట్టు ♦ లగుఁ
బ్రతిజ్ఞ। నెటు నిరోధింపకుండు న ♦ నిష్టమైన?॥ ౧౬౩
గీ॥ భిక్షమాణులు నాదగు ♦ వేశ్మపుంబ్రి। వేశముంబొందకున్న
నో ♦ దేశికవర! యెట్లుమీరందితిరి? భిక్ష ♦ నెట్లునేనా। నర్పితిని?
మూయులోకాన ♦ నము నెవఁడిల॥ ౧౬౪
గీ॥ దేశికవరేణ్య! తత్సోప ♦ దేశమునఁబ। రాత్మతత్త్వంబునెఱిఁగి
స ♦ న్న్యాసమునిల। నూనితి విరాగమునఁగాని ♦ యోడికాదు।
తత్త్వనిర్ణయమునకు వా ♦ దంబగుఁగద॥ ౧౬౫
మ॥ మనుగేహస్థుఁడనై చుఁగర్మముల సం ♦ బోధింప నైయాయికా
దిని భూర్యర్థములో ప్రబంధముల బు ♦ ద్ధి ప్రాభవంబొప్పధా।
త్రినినేఁ జేసితినైన నిత్తతి భవ ♦ ద్దివ్యాంఘ్రినీరేజసే।
వనముంబాసి యమీంద్ర! నామన మొన ♦ ర్పంగోరదెద్దానిని॥
సీ॥ అద్వైతవస్తు బ ♦ ద్ధాదరులైనట్టి; విబుధులబుద్ధుల ♦ వెలయు
చుండు। దుర్వాది సంచయ ♦ గర్వవైశ్వానర; జ్వాల మాలా
సమా ♦ స్వాదితమగు। భూరితరశ్రద్ధఁ ♦ గూరిమితోడ సూ; క్తా
మృతసుప్రవా ♦ హమునఁ దడిపి। నీ వహోయపుడయు ♦
జీవింపఁ జేసెద; వావనంబునఁ బరి ♦ హాసమలరఁ॥
గీ॥ గాన సంసారమనియెడు ♦ కడలిఁగడవ। సాధకంబైన నీవరి ♦
చర్యఁ జేయ। నెవఁడెదఁదలంపకుండునో ♦ యే నెఱుంగఁ। గోవి
దచయాగ్రిగణ్య! స ♦ ద్గురువరేణ్య! ౧౬౭

ఆచార్యుఁడు సురేశ్వరుచే శ్రుతికాణ్వ భాష్యవృత్తు లొనర్పించుట.

చం॥ ఇటులని యూరకుండెను సు ♦ రేశ్వరుఁడత్తఱిశంకరార్యుఁడ
క్కటా! తగువా ర్తకంబిచటఁ ♦ గాదుగదాయనుపట్టిలోనియు।
త్కటమగు శోకశుష్మమును ♦ జ్ఞానజలంబున నార్పి మెంచెనం।
తట శ్రుతిభాష్యవృత్తుల నొ ♦ నర్పసురేశునియుక్తుఁ జేయఁగా

సీ॥ భావానుగుణ మృదు ♦ భవ్యవాక్యంబుల; విలసదర్థంబును
దెలుపునదియు। హృదయంగ మాత్మీయ ♦ పదముల గుమి
తోడc; బూర్వపక్షముcదోసి ♦ పరువ్వనదియు। సిద్ధాంతయుక్తు
ల ♦ చేc జొన్పcబడినట్టి; సిద్ధాంతరూపము ♦ చెలcగునదియు।
ఘనతరాసక్తి తో ♦ డను గాంచువారల; కానందదాయకం ♦
బైనదియును।

గీ॥ నైననైష్కర్మ్య సిద్ధ్యభి ♦ ధానకోశ। మునపుడా శంకరార్యుండు
మొదటినుండి। తుదివఱకుc గాంచి మిగుల సం ♦ తుష్టినంది।
చెలుసగ వెసంగనిటు సురే ♦ శ్వరుని కనియె॥ ౧౬౭

సీ॥ ఓవినేయవరేణ్య! నీవిప్పుడాడిన; యట్టిపల్కు నిజంబె ♦ య
గునుగాన। యాజుషామ్నాయశా ♦ ఖాంత స్థితంబైన; మత్కృ
తభాష్యనా ♦ మకనిబంధ। మునకీవు వార్తిక ♦ మును నాదు
కోఱకు వే; గ రచింపుము బుధసం ♦ ఘమునుతింప। నట్టులె భవ
దీయ ♦ యగు కాణ్వశాఖయం; దును నొప్పుమద్భాష్య ♦ ము
నకు వేగ।

గీ॥ బుధవరులు మెచ్చ వార్తికం ♦ బును రచించి। ప్రిమదమును
నాకుc గూర్పు మా ♦ పరహితైక। ఫలమగునుగాదె సజ్జనా ♦
వళికృతంబు। క్షితితలంబున మతిc బరి ♦ కించిచూడ॥

ఉ॥ ఆర్తులcబాపువార్తికము ♦ నాయుగళంబున వేగcజేయుమా।
కార్తిక చంద్రికాభనధి ♦ కంబగునున్నతిచే జయించు న।
త్కీర్తి గడింపుమా। మొదటి ♦ తీరుగదుశ్శ్రుతవాక్యరోధము।
వ్యర్థులునంచు గెంచకుము ♦ నావచనంబు నెనమ్ముమాశ్రివా!॥

చం॥ అని భగవత్పదుండు తన ♦ కాజ్ఞనొసంగcగ వాసురేశ్వరుం।
డును దనశేముషీగత ప♦ టుత్వము నార్యచయంబు మెచ్చcగా।
ఘనతరభాష్యయుగ్మమునc ♦ గల్పనcజేసెను వార్తికద్వయం।
బును; గురులిచ్చునానయది ♦ భూస్థలిలోనపచార్యమౌcగదా॥

చం॥ అనుచరులాత్మదేశికుని ♦ యానతిమీఱcగరాదటంచు నెం।
చినిగమశేఖరద్వయికిc ♦ జెల్వుగవార్తికయుగ్మముందగం।

బోనరిచి నిస్తులంబయిన ♦ బుద్ధినెసంగు సురేశ్వరుండొసం।
గెను దనదేశికాగ్ర్యునకొ ♦ గిందగు కానుకగాఁగన త్తతిన్ ॥
సీ॥ పంచపాదికనాఁబూర్వ ♦ భాగమొప్పు। వృత్తినాఁదద్విశిష్టం
బు ♦ విస్ఫురితిఁగనఁ। జేసె భాష్యంబునకుఁడీక ♦ నానవంద।
నాభిధుఁడుదేశికుని కైన ♦ యానఁ జేసి॥ ౧౭౪
సీ॥ ఆసరోజాత పాదుండు ♦ వ్యాససూత్ర। చయ వివేచనమునకు
నై ♦ స్వయశమునకు। విజయడిండిమ మనుటీక ♦ విపులయుక్తి
కలితరౌజ్ఞకు దక్షిణఁ ♦ గా నొనర్చె॥ ౧౭౫
సీ॥ దినకరాదిగ్రహాళిగ ♦ తిని మతిఁదగ। నంతయోజించి వేగనే♦
కాంతమున సు। రేశ్వరునిఁ జేరి యామస్క ♦ రీశ్వరుండు। పలికె
విపులతర ప్రేమ ♦ మలరనిట్లు॥ ౧౭౬
మ॥ వినువత్సా! చరణంబుత్రైదెచట ♦ న్విఖ్యాతినింగాంచునం।
దనుసూత్రిద్వయయుగ్మమేవసుధయం♦దున్బాఠవిఖ్యాతిగాం।
చును నీవుందొలిసేఁత నాపరిణతి ♦ న్బోధించి మద్భాష్యటీ।
కను వాచస్పతివై యొనస్వపద సం ♦ కాశించు నెల్లప్పుడున్॥
ఆచార్యుఁడు శిష్యులందఱిని భాష్యముల నిబంధములువ్రాయుమనుట
మ॥ అనుచున్శంకరసంయమీంద్రుఁడుసురే♦శాభిఖ్యుతోఁబల్కిమీ
రును నద్వైతపరంబులౌ నటుల నా ♦ ర్యుల్సంస్తుతింపంగఁబె।
క్కునిబంధమ్ములఁ జేయుఁడిమ్మహిని మీ కొనలుకష్రప్రజ్ఞచే।
ననిహస్తామలకాది శిష్యులకుఁదా ♦ నన్నతిచ్చొందగన్॥ ౧౭౭
సీ॥ వారలెల్లరునగ్గురు ♦ వర్యునానఁ। జేసిచేసిరి వసుమతి ♦ వాసి
మీఱ। నాత్మతత్త్వబ్రహ్మనకు సూ ♦ త్ర్యాభములగు। విశద
బహుకోశములనుగో ♦ విదులుమెచ్చ॥ ౧౭౮
సీ॥ పద్మపదుఁడంత సత్తీర్థ ♦ పర్యటనముఁ। జేయఁగాలోఁ దలం
చిదే ♦ శికునకెఱఁగి। పలికె బహుతీర్థయుతదేశ♦ములనుజూడ।
నెంచెద ననుజ్ఞగురువర్య! యిమ్మటంచు॥ ౧౭౯
౧౦॥ శంకరసంయమివరుఁడా। పంకజ పాదోక్తినపుడు ♦ బాగుగ
వినియే। ణాంకసమాన మునస్మిత। మంకురితముగాఁగఁబలికె♦

నతిశయనిట్టుల్॥ ౧౮౧

చం॥ గురువరు చెంతనుంటయె య ♦ గుంజుమి క్షేత్రనివాసమెన్నన
గ్గురుపద కంజతోయమెయ ♦ గున్మహితంబగు తీర్థమాసుధీ।
వరుని మహోపదేశమున ♦ వాసినెసంగు పరాత్మదృష్టియే।
ధరణిఁబ్రశ స్తమానిఖల ♦ దైవత దృష్టియగున్నదాశ్రవా!॥

గీ॥ ఒజ్జచెంగటనే శిష్యుఁ ♦ డుండవలయుఁ గాని వేఱొక్కయెడ
కరు ♦ గంగరాదు। వితతమార్గ శ్రీమాతిక ♦ శ్రితున కెపుడు।
నిద్రిశ్రిమ్ముటచేఁ జింత ♦ నీయము న్న?॥ ౧౮౩

శా॥ సన్యాసంబది రెండు తీరులుగ వి♦శ్వంబందుఁ జెన్నారు వి।
త్సన్యాసంబును నట్టులేవి విదిషా♦సన్యాసమున్నిమ్యమూ।
ర్ధన్యా! వీనిని బూనునిర్వరకునుం ♦ దత్త్వంపదార్థైక్యమే।
యనన్యాసంబగునట్టియత్నమునఁజిం♦త్యంబౌఁజుమీయెప్పుడున్

చం॥ కనఁబడునొక్కచోటనుద♦కంబు; మఱొక్కటఁగానుపింపదిం।
కనొకటఁగాననాను శయ ♦ నస్థలమొక్కటఁగానరాదుగా।
పునఁగనఁజాలఁడధ్వమునఁ♦బోయెడుమర్త్యుఁడుశర్మముస్థరి।
త్రిని శయనస్థలీజలగ ♦ తృష్ణను దాఁగలుషీకృతాత్ముఁడై॥

మ॥ అతిసారజ్వరముఖ్యరోగచయమ ♦ త్యంతంబుబాధించుచో।
ధృతివారించు నుపాయమెద్దియును నం♦ తేవాసివర్యా! యసం।
గతమాఁదోవ్రజరించు వానికిఁ జనం♦ గానిల్వఁగా లేఁడువాఁ।
డతని న్వేగ సహాయుఁడైననుబరి ♦ త్యాగంబుగావించెడున్॥

ఉ॥ వేకువఁ గ్రుంకు లేడను ల♦భింపదు; దేవసమర్చనంబు శి।
ష్యా! కడుదుర్లభంబగును ♦ శాస్త్రిసమీరిత శౌచమేమియు।
న్లేకమెపోవు; మిత్రతతి ♦ నింగనరాదు; సమాధిశూన్యమా।
నాఁకలిగొన్న పాంథునకు♦ నక్కట! కూరయు దుర్లభంబగున్॥

కం॥ అని శంకరసంయమిపాం। థునకున్మార్గంబునడుమఁ♦దోఁచెడు
కష్టా। లిని దెల్పఁబద్మపాదుఁడు। వినిగురుఁగనిచెల్కొనిట్లు♦ విన
యమ్మెపంగన్। ౧౮౫

పద్మపాదుఁడు తీర్థయాత్రల కనుజ్ఞఁబడయుట.

చం॥ గురువరులాడువాక్యముల ♦ కుంబ్రతి లేదిల నైనఁ దెల్పుదుం।
బరమసుఖంబుఁగూర్చుగురు ♦ పార్శ్వనివాసమటన్న మీఁదువా।
క్పరణియె నిక్కమౌనయిన ♦ సంయమిశేఖర! దేశరాజిఁదా।
నరయక నామనంబకట! ♦ వ్యాకులత న్విడఁడేమి చేయుదున్?॥

గీ॥ ఉండదుదకంబదంతట ♦ నొక్కటియును। వెనుకముందువి
దిక్కులఁ ♦ దనర దెపుడు। త్రోవయును సువ్యవస్థమై ♦ తోఁచ
దనఘ!। పుణ్యమెపుడేని సుఖమునఁ ♦ బొందనగునె?॥ ౧౯౦

చం॥ యమివర! పూర్వజన్మమున ♦ నార్జితమైన యఘంబె ధాత్రిజ।
న్మముఁగను వ్యాధియౌచును ఘ ♦ నంబుగువట్టి ఫలంబొసంగన
న్నమహిని వాదముండదు, స ♦ నాతన కర్మమభుక్తమై స్వదే।
శమునఁ బరస్థలంబునను ♦ జంతువునంటి చరించుచుండెడిన్॥

గీ॥ ఇటవసించిన నింక నొ ♦ క్కటవసించి। ననువిడఁడు మర్త్యుఁ
గాలుండు ♦ తన సమయము। వచ్చునెడల మృతుండయ్యె ♦
వాఁడిచటికి। నరుగుటనటంట జనులమో ♦ హంబుననగు॥

కం॥ మనుముఖ్యమునులు శౌచం। బును గ్లప్తముగాఁ బ్రవృద్ధ ♦
ముగ దేశాదిం। గని చేయుఁడనిరి శాస్త్రం। బునఁ దద్గతిఁ
బోవుమమ్మఁ ♦ బొందవఘంబుల్॥ ౧౯౩

గీ॥ పడయునీశుని దయయున్న ♦ యెడల నడవి। నున్నను నరుండు
కోరిన ♦ యన్నముఁదగఁ। గోలుపోవును విధిప్రీతి ♦ కూలుఁడైన
యెడ నెదుటనున్న దాని మ ♦ ర్త్యుఁడు రయమున॥ ౧౯౪

గీ॥ తన గృహముఁబాసి తీర్థద ♦ ర్శనమొనర్పఁ। గా విదేశగుఁడై
యు సౌ ♦ ఖ్యముగ నరుగు। దెంచు, గేహగతుండును
గాంచు మృతిని। నిట్టులగుటకు గురువర్య! హేతువెద్ది?॥ ౧౯౫

గీ॥ దేశకాలస్థితంబైయు ♦ దేశకాల। ముక్తమై యొప్పు బ్రహ్మ
ప్రమోదమునట। నటఁగనెదు వారికంతరై ♦ కాగ్ర్యమున్న
యెడ సమాధి ప్రసంగునె ♦ ల్లెడల ననఘ! ౧౯౬

గీ॥ చిత్తమును దేశ్చు స్తీర్థ ♦ సేవ, దేశ। ముఁగనుటఁగుతూహ

లము చిత్త ♦ మునకునగును । సుజనసంఘమ నర్థాళిఁ ♦ జూర
గొనును ; గాన భ్రమణ మభీష్టంబు ♦ గాదెవసుధ॥ ౧౯౮

శా॥ విద్వాంసు డు విదేశ సంతతినని ♦ కేవ్వదుంమనై యుండితా।
విద్వన్ముఖ్యునిపైన సంగతినె కా ♦ వించుంజూఁడీ! విజ్ఞుఁడే।
విద్వత్సంతతికెల్ల మిత్రుఁడగు ను ♦ ద్వేంమష్టుతో మైత్రి; యో
యద్వైతజ్ఞ! చిరంబు నిల్వదు వెస ♦ న్నా నింగనుంజుమ్మిలన్॥

గీ॥ తావిదేశగతుండైయు ♦ భావమునను। గురు నిలుపుకొంటయే
గురు♦వరసమీప। వాసమగు; భక్తిలేమి భా ♦ వముననొజ్జఁ।
జేరఁడే నంతికగుఁడైయు ♦ దూరగుఁడగు ॥ ౧౯౯

చం॥ తనదగు బుద్ధిదేర్చ్చవసు♦ ధన్బుధుతోడ బుధుండుకూడిబు।
ద్ధిని దగఁదేర్చుకొన్న యెడ ♦ దివ్యవివేకముఁగాంచుమెల్లఁగా
ఘనతరమా వివేకమును ♦ గాంచినచో విడుఁజుండి యల్లన ।
ల్లనఁదన హేయమౌగుణము♦ాల్యముఁ బాయునుదేశికోత్తమా॥

కం॥ ఉరునయమున నిటుతోయజ। చరణుండు వచించువాక్య ♦
చయమును వినియు। ధ్ధురమగు దయఁ బొల్చెడుశం। కర యమి
వరుఁడనియెనిట్లు ♦ కంజపదునితోన్ ॥ ౨౦౧

చం॥ అమలమనస్క! నీకిటుల నాగ్రహమేటికిఁ? దీర్ఘసేవనా।
ఖ్యసుహితపూరుసాప్తమునఁ ♦ గైతవమున్వహించినీకు వి।
ఘ్నము నొసరింపలేదెడఁదఁ ♦ గల్గిన దార్ఢ్యమెఱుంగఁగానిషే
ధమున నినాఁడఁ బోకుము వె♦ తంగలిగించెమనంతదూరముల్॥

మ॥ నలినాంఘ్రీ!యొకతెన్నె కాదు సుమి నా♦నాక్షేత్రతీర్థప్రియా।
తలకుం గావునఁ జోరమార్గముఁ బరిత్యాగంబుఁ గావింపుని।
స్తులసౌఖ్యంబున నొందుతోవఁ జనుమా! క్షోణీసురాగారము
ల్కలవేన్నిలు; లేనిచో హితులతో ♦ గమ్యస్థలింజేరుమా॥

సీ॥ సలుపఁగవలయు స ♦ జ్జనులతోడుత మైత్రి; సుఖతతినదియె
కూర్పునుసతతము। ఘటితోరు రసములై ♦ క్రాలుచు ధ్యాత్మైకశ్య
కథలు ప్రశాంతసం♦ఘంబు చేత। శ్రావ్యమాణములైవె♦ సందను
క్లేశంబు; లనుదుంచి మిగులనొ ♦ ప్పును జగతిని। గాననే

యాకథల్లన భవభయవార; కములును బ్రశాంత సం ♦ ఘ
మునకెల్ల॥

గీ॥ విశ్రమ మహీజములును జి ♦ త్తశ్రవఃప్ర । మోదకరములుఁ
దృష్ణాప♦నోదకములు।శ్రుత్కర్ణకాంతకములును ♦ జుమ్ము దేశి।
కాంఘ్రిసేవోత్కటామోద! ♦ యబ్జపాద!॥ ౨౦౪

శా॥ తోరివంజాల దినంబులం జనుచుఁ బా ♦ ధోమాత్రముంగూడ
నం। తేవాసిప్రవరా! గ్రహింపఁ దగదా ♦ శీరన్నఁగాదోషమా।
నావిఘ్నంబభిగమ్యదోష తతిక ♦ ప్పాటన్మనోదృష్టదే।
శావాప్తింగనియుండుసౌఖ్యముగఁగా♦ర్యప్రాప్తియానంతరుః॥

ఉ॥ చేరఁగనొస్థలంబుఁదగఁ ♦ జేరక మార్గమునందె యున్నఁచో।
గారియనందునబ్జపద! ♦ కర్జము; సిద్ధికి మూలహానియాఁ
గోరినయట్టిస్థానమున♦కుం జన కుంటయు నొనుగావున।
న్దారినయుండకేగఁ దగు ♦ స్థానముఁ బొంధుఁడువేగఁజేరనా॥

మ॥ తమదోషంబుల సాధువేషములచే ♦ తంగప్పి వెన్వెంటమా॥
ర్గమునం జోరులు దైవమున్వసనముఁ ♦ గ్రంథంబునుందస్కరిం
చుమతిందాము చరింతురిగాన గుణసం♦ దోహంబు చేతంబ్రియ
త్నమునన్సౌధ్యులుసుమ్ముఖుంగనినరు:న్నమ్మంగరాదెన్నఁడున్॥

౨॥వ॥ త్రోవనడుమనైనఁ ♦ దోరివకునామడ । లోననైనభిక్షు♦లు
వెలయు నెడఁ। జేరికొలుముచారి ♦ మీాఱితివేనిఁ దవ్వ। తార్కర్య
ములను జెరుపఁ ♦ గాఁవగుదురు॥ ౨౦౫

మ॥ క్షితిలో నెద్దియనాపదంబగుచుఁ దాఁ♦జెన్నారునోగ్దానిదా
మతముంజేరి భజింపు మెన్నఁడును దు♦ర్మార్గస్థులెనట్టికు ।
త్సితులన్లోనఁ దలంపఁ బోకుము ధరి ♦ త్రిం గల్మష స్వాంత వి।
తతిచేత న్సుఖివై చరింపుము సఖ ♦ స్థంబాఁజుమీాతుష్టియున్॥

చం॥ అనఘగురూత్తమాననమ♦హా ప్రభవంబగువాఙ్మయామృతం
బునిటులఁ గ్రోలియెంతయుఁ బ్రి ♦ మోదమయాంతరుఁడై ప్ర
యాణ మ।ఘ్యనలినపాదుఁడంతట సు♦ రేశ్వరముఖ్యులతోవ
సింహకృం। గనగమునందుఁ గొంత దను ♦ కన్గురువర్యుఁడు

వానిఁ బంపితాఁ॥ ౨౧౦

శంకరుఁడు యోగదృష్టిం దెలిసి మాతృసందర్శన మొనర్చుట.

ఆ॥ వె॥ అప్పుడాత్మశక్తి ♦ దగునను భావంబు। చేతఁ దనదుతల్లి ♦
రీతి నెఱిఁగి। ఛాత్రతతికిఁ దెల్పి ♦ చదలు తెన్నునుబూని।
జననికడకుఁ జేరె ♦ శంకరుండు॥ ౨౧౧

ఉ॥ ఆతురమైనమాతఁ గని ♦ యార్యపదుండుఁ దదీయపాదకం।
జాతసమీపమందపుడు ♦ సాఁగిలి మ్రొక్కెసుభక్తితోడన।
న్నాతియుసన్నిధింజెలఁగు ♦ నందనుఁగాంచి శరీరబాధఁదా।
నాతఱిఁబాసె గ్రీష్మసమ ♦ యార్దితుఁడబ్దముచేత నెట్లటుల్॥

మ॥ అవనిస్సంగ విహీనుఁడై యును విమో ♦ హధ్వాంతముం
బాపు యో। గివరేణ్యుండు నిజాంబపై నలసుభ ♦ క్తిం జెం
తకుంజేరి యి। ట్లువచించె జ్జననయిత్రితో; జననీ! యా ♦ లో
కింపుమీ నన్ను; వే। గ విసర్జింపుము ఖేదముం దెలుపుమేఁ
గావింపఁగా నౌపనిన్॥ ౨౧౩

చం॥ అనవిని చాలకాలమున ♦ కంతికముం గుశలంబుతోడఁ జే।
రిన సుతునాపెతాఁగని ప ♦ రిస్ఫుట హర్షమయాంతరంగమై।
కనుఁగవసమ్మ దాశ్రువులు ♦ గారమెయిం బుల కల్లెలంగఁబు।
త్త్రునిక నె మందమా నెలుఁగు♦తో నిటుల త్తఱినా ర్తితోఁ పఁగన్

మ॥ సుత! నీవీ దశయందునుంగుశలివౌ ♦ చున్నాకిటుల్గానిపిం।
చితి,పింకెయ్యదియింత కెక్కుడయివా♦సింబొల్చుకృత్యంబు?వృ
ద్ధతచే జీర్ణతఁగన్న యీమెయిని నే ♦ స్థాత్రిన్భరింపంగ లే।
ర; తగందీని దహించి చేర్పుమికఁ జే♦రంబుణ్యలోకంబునన్॥

సీ॥ అనియిట్టులనుతన ♦ జననిదౌ వచనంబు; నాలించి యాశంక♦
రార్యుఁడంతఁ। బరమసుఖ స్వరూ♦పమును మాయామయా;
శేషవిశేష దు ♦ర్దోషరహిత। మును బ్రిమాణాతిగం ♦ బును
నేకమును స్వప్ర; భంబునన ప్రమే ♦యంబునగుచుఁ। దనరు
నెయ్యది. సనా ♦ తనమహాదు, నెటహ స్త్ర; పదముఖ భాగక ♦
ల్పనము లేదొ।

సీ॥ మిన్నుఁబలెలోన వెలినద్ది ♦ సన్నిహితము। గానెపుడు దాన
నాద్యంత ♦ మునిరామ। యంబునై యొప్పఁ బరమగు ♦ నట్టి
బ్రహ్మ। మును జననికి నెఱుకపఱ ♦ చెను బ్రియమున। ౨౧౬

మ॥ తన యుండిట్లుపదేశమున్నలుప నం ♦ తన్నాధ్వయానా పెపు
త్త్రినితో నిట్లను; సౌమ్య! నిర్గుణమునం ♦ దున్నిల్వఁగా లేదునా।
మనమట్లాట గుణాఘ్య నిశుని వచిం ♦ పంబూనుమస్థూలమా।
చునసూక్ష్మంబు నగోత్రమాచు నెటుని ♦ ల్చుంద త్త్వమాత్రం
బెదరా॥ ౨౧౭

గీ॥ ఇట్లుపల్కెడు తన జన ♦ యిత్రివచన। మును గృపంబొల్చు
నయ్యతి ♦ ముఖ్యుఁడువిని। యాత్రిసంచయహారు నష్ట ♦ మూర్తి
నపుడు। భక్తివిలసిల్లనిట్లని ♦ ప్రస్తుతించె। ౨౧౮

ఆచార్యకృత శివస్తవము.

మ॥ పరతత్త్వార్థమునై చిదాకృతియునై ♦ బ్రహ్మేంది రేశాదిని।
ర్జరమృగ్యంబునునైతురీయమునునై ♦ స్వాంతో క్త్యతీతంబునై
పరమాద్యంబున నాదిహానియుఁ బర ♦ బ్రహ్మస్వరూపంబునై
కర మొప్పారెడు శైవమామహామును ♦ త్కంఠంబునంగొల్చెదన్

మ॥ నిరతంబుంగడుభక్తిఁ గొల్చెద భవా ♦ నీనాథ సంసారసా।
గరపోతంబును సేవనాగత మహా ♦ త్కంఠాఢ్యబృందారకా
సురసంతాన వినమ్రశీర్ష విలస ♦ చ్ఛోభాఢ్యమందారసుం।
దర సూనప్రచయాభిషిక్తమునునా ♦ త్వత్పాదరాజీవముల్।

శా॥ గౌరీశాన! జగత్త్రయాధిప! విరా ♦ గప్రోల్లసద్యోగిరా।
డ్వారాంతస్థలవాస! సంశ్రిత జన ♦ వ్యాప్తోరుకారుణ్య! సం।
సారాపద్వినివారకా! విపులతే ♦ జఃపుంజమూర్తీ! నమ।
స్కారమొనర్తు సకలైక బాంధవ! తగం ♦ గావింతు నీకొప్పుడున్।

శా॥ దేవాధీశ్వర! యాదిదేవ! మదన ♦ ద్వేషీ! పురారీ మహా।
దేవా! బాలసుధాంశుశేఖర! యమి ♦ ధ్యేయస్వరూపా!యమా।
రివిశ్వేశ! హరాయటంచు నిను న ♦ ర్థి న్లోన నెల్లపుడు।
న్భావింతుం గృపనింపు మట్లగుట నా ♦ పై సత్కృపావారిధీ!

మ॥ ప్రమథాధీశ్వర! దానకాల మిది; పా ♦ త్రింబెన్న నే; నీవె దా
నముసుం బాత్రునకిచ్చు దాత; వటుగా ♦ నన్నిన్ని యాచించినాఁ
డ; మఱేవారిని వేడఁ బోవను దయా ♦ ధ్యా! సుస్థిరంబౌ భవ
త్పదమహద్భక్తిని నాకొసంగుమిల నా ♦ దుష్టత్వం బెక్కుడై

మ॥ పశువుం గానను నెంచదేని యదియే ♦ భవ్యాశ్వపాఁ గాదె నీ
కు శివా! నన్నుఁ గళంకిఁ గానననిన భ ♦ క్తున్నాసఁ గాఁ దాల్చెదీ
వు శిరంబందున వానినే; నను ద్విజ ♦ హ్వాంగాఁ గ భాషించెదే
ని శుభగ్రీవము కాదె? యెల్లరు నెఱుం ♦ గ నీకొప్పినద్ధన్యులే॥

మ॥ మృడ! నీకన్న మహిం బ్రపన్నునకు నా ♦ ర్తింబాపఁగా నొకర
ణ్యుఁడు లేఁడంచుఁ దలంచు మమ్ములఁ గృపా ♦ యుక్తుండవై
యోము; మిప్పుడ మా దైన్యముఁ బాపుమయ్య; దివిష ♦ త్పూ
జ్యాత్మకా లేనిచోఁ। జెడు నిక్కంబుగ భక్తవత్సలతల ♦ క్ష్మిం
పంగ నీకియ్యెడన్। ౨౩౫

మ॥ శివ! నేనొక్కఁ ద్రోహలేశమయినన్ ♦ జేయంగ లేనైతినే।
ట్టి విధిం బ్రీతుఁడవయ్యెదో? యెఱుఁగఁ దం ♦ ద్రీ! స్త్రీ స్వపిత్రాత్మ
సంభవ విద్రోహులకైన నీవు దయచే ♦ ష్పంగాఁ బ్రసన్నుండవై
తివి; నాకేటికిఁ గావు? తెల్పుము యముఁ ♦ ధ్యేయ ప్రభావాదయా॥

శా॥ ధ్యానంబున్నుతి నర్చనంబును యథా ♦ న్యాయంబుగాఁ జల్పనీ।
శానా! నాకెఱుఁగంగరా దయినను ♦ త్వన్నామంబునం గొల్తునీ।
ర్మానుస్ఫూర్తియుతుం బురక్షితుని మా ♦ ర్కండేయునిం బ్రోవవు।
ర్మానాథ్యాంతక భంజకంబయిన యు ♦ ష్మత్పాదరాజీవము॥

మ॥ గళమందంకము మేనునందున భుజం ♦ గవ్రాతముం జేతిలోఁ
పల వేధస్సు కపాలము, న్నుదుటిపై ♦ భవ్యానలాక్షంబు, నా।
దల బాలేందుని; వామభాగమునఁ గాం ♦ తారత్నముం దాల్చి శో
భిలు దేవోత్తముఁ డక్క వేల్పు నొరు నే ♦ వేఁడంగఁ బోనెన్నఁడున్॥

ఉ॥ శంకరసంయమీంద్రుఁ డిటు ♦ సంస్తుతిఁ జేయఁగఁ దుష్టినంది యే
ణాంకవిభూషుఁ డంత వికృ ♦ తాస్యుల శూల పినాకపాణులం
గింకరులన్ స్వకీయుల న ♦ నింద్యుల నాసతి చెంతఁ బంపినా।

శంకరుమాత వారిఁగని ♦ చాల భయంబునఁ బుత్త్రితో ననున్

క॥ తనయా! వీరలఁ గనినం । తనె భీతి జనించె నా మె ♦ దం
గంపిత మ । య్యెను మేనుగాన వీరల । మునుకొని చనఁజాలఁ
దెల్పు ♦ ము మఱియొకగతిఁ ॥ ౧౩౦॥

క॥ అనుచుం గడుభీతిని దన । జనయిత్రి వచింపనంత ♦ శంకరయము
భూ । ర్యనునయమున నాశివదూ । తనిచయముం బంపి యంతఁ
దల్లికొలఁకు నై ॥ ౧౩౧॥

ఆచార్యకృత విష్ణుస్తుతి.

సీ॥ భోగిరాట్పర్యంక ♦ మున లచ్చి తొడలపై; కొమరారు పాద
కం ♦ జములవానిఁ । గరములభ క్తిఁ జా ♦ మరములఁబూని
భూ ♦ నీళలు వీవఁగా ♦ నెగడువానిఁ । బటుభ క్తినంజలి ♦
ఘటియించి యెదుటఁబొఁ ల్చెడు తార్క్ష్యుచేఁ గొల్వఁ ♦ బడెడు
వాని । ధృతమూర్తులగు నస్త్ర ♦ దేవతలేవురుఁ; జుట్టఁగానడు
మఁ జూ ♦ పట్టువాని।

గీ॥ ఘనతమాలాభకోమల ♦ తనువువాని। మహితరత్నప్రభాస్ఫుర ♦
న్మకుటుఁడగుట । బాల భానుమద గేంద్రి ♦ నీలనగముఁ ।
బరిహసించు హరినభ క్తిఁ ♦ బ్రస్తుతించె ॥ ౧౩౨॥

చం॥ తన తనయుండు దెల్పిన వి ♦ ధంబున నొప్పెడునంబుజాక్షునీ।
శుని నపుడా సతీమణి వి ♦ శుద్ధ మనంబునఁ దాధరించి భ ।
క్తిని మృతికాలమైనను మ ♦ తి న్హరినంబుజనేత్రు నెంచుచుం।
దనయుని మోములరోగులవి ♦ ధంబున స్వామల దేహమున్విడెఁ ॥

గీ॥ అంత శరదైందవమరీచి ♦ కాంతిమై వి । చిత్రవిచలద్ధ్వజాఢ్య
మై ♦ చెలఁగుచుసుమ । నోజ్జ్వమా వ్యోమయానంబు ♦ నుం
గొని తగ। విష్ణుదూతలు. పాదుర్భవించిరపుడు ॥ ౧౩౪॥

చం॥ కనుఁగవకింపుఁ గొల్పు చును ♦ గ్రాలెడునా హరిదూతలంగనుం ।
గొని పరితుష్టమైనతిత ♦ నూజుఁ బ్రశంసనొనర్చె నంత నా ।
పెను బహుమానపూర్వముగ ♦ విష్ణునిదేశగులావిమాన మం ।
దున నుపవిష్టఁ జేసి వెసఁ ♦ దోడ్కొనిపోవఁ దొడంగిర త్తఱిఁ ।

గీ॥ అగ్నిదినశుక్లపక్షోద • గయనమాస । వత్సరదినేశవిధుతటి •
ద్వరుణ జిష్ణు । కమల సంభవముఖ్యులో • కములనాపె । వసు
నగా దాఁటి తానందెఁ • బరమపదము ॥ ౨౩౬।

శంకరుఁడు తల్లి కిసుత్తరక్రియలుచేయుట.

మ॥ యమివర్యుండునిజాంబకంతఁజరమం • బా సేఁతఁదా నేయున।
ర్చు మతిన్బంధులనెల్లరంబిలిచె, వా • రున్శంకరుంగాంచి సం ।
యమి వౌనీకధికారమీజనని దే • హంబుందహింపంగనో ।
కుమతీ!యున్నదె?యంచుదూరిరికడు • న్గోపంబుదీపింపఁగన్

గీ॥ తననుబందుగులెంత దూ • రినసుగోప । మును రవంతయుఁ
। జెందక • యనలమునిడఁగోరి। సంయమితనబందు• గులనునెమ్మి
నెంత వేఁడిన వహ్నిఁదా • మీయరైరి । ౨౩౭।

గీ॥ దానఁబటురోష సంవృతాం •.తరుఁడగుచును। మిగులనెండిన
కట్టెలఁ • దగఁగడించి । చేతఁగరకంబుఁగొనియింటి • చెంత
మాతృ। దక్షిణ కరంబునను వహ్నిఁ • దామథించె॥ ౨౩౮

కం॥ ఆదహనంబునఁ దనజన । నీదేహంబును దహించె • నిర్మమి
వర్యుం। డైదీపించెను భగవ। త్పాదుఁడు దివిజులు నుతింప •
బందుగులు కనన్॥ ౨౪౦

శంకరుఁడు స్వజనులకు శాపమిచ్చుట

చం॥ అడిగిన నగ్నినీయమని • నార్యపదుండు సరోషుఁడౌచున।
ప్పుడు శపియించె బాంధవస• మూహమునీగతి; నింతనుండియ
య్యెడుజడులార! సచ్ఛ్రుతిబ•హిష్కృతిమీకు;భవద్గృహంబులం
దుడుగును భిక్షుసంయముల• కుండెడు నిండ్లకడ న్శ్మశానముల్॥

గీ॥ అనుచు సంయమిశాపమి • చ్చిన కతమునఁ। జదువరచ్చటి ద్వి
జులుపాఁ •జదువునిండ్ల। యతులు భిక్షులుగొనరు; గృ •హం
బుల కడఁ। గట! శ్మశానంబులయ్యె ని •ప్పటికి నచట॥ ౨౪౧

గీ॥ కలిగెఁ గాలటినున్న వి • ప్రులకు నెల్ల; నిట్టి కష్టంబు శంకరు •
నెడలఁ దామొ। నర్చిన మహాపరాధము • నను। మహితుల।
యెడలఁజేసిన యపరాధ • మిదు నె శుభము? ॥ ౨౪౩

మ॥ కడుశాంతుండని బాధసద్బుధునకుం ♦ గావింపఁగారాదు; శాం
తుఁడు దానయ్యును బాధనందునెపఁ బూ ♦ న్మన్నోషముం
జల్లనె! కడుసౌఖ్యంబునొసఁగుచందనపు వృ♦క్షంబైనసంఘృ
ష్టమై! యిడు నత్యుగ్రకృశానుకీలలను గా ♦ దే! భూతలం
బందునన్॥ ౨౮౪

శా॥ తేజోవంతులొనర్చుకార్యములశా♦ స్త్రీయంబులైతోఁచినన్।
భ్రాజత్తత్కృత కార్య సంచయముదూ ♦ ర నాడు; నింద్యం
బనం। గాఁ జత్తంబులఁ దోఁచు భార్గవుని దా ♦ కర్మంబు;
స్వీయప్రజా। రాజిస్త్రీనులు కొండఱేచురొకొ కూర్మి ♦ రంబా
వృకాస్యాళికిన్॥ ౨౮౫

సీ॥ కరుణాళుఁడైన శం ♦ కరసంయమీంద్రుండు; మునిజనులును
గొరు ♦ కొనెడు నదియుఁ। బెంపైన సౌఖ్యపరంపరచేనొప్పి;
వితమస్కమై పునః♦ పతన రహిత। మగునదియునగు ♦ సు
గతికిఁ దనతల్లి; నిం జేర్చి దుర్మత ♦ పుంజమునుమ। హీతలం
బున నంత ♦ శాతనంబొనర్చి; స్వమతంబు నిల్పఁ జ ♦ త్త
మునఁ దలఁచి।

గీ॥ దానికిందోడుగా నర్హుఁ ♦ డైన వాఁడు। దనకు శిష్యుండునగు
సనం ♦ దను సమాగ। మునకునై దీక్షించు♦ చునుమతిని
ద।లంచిన సుకార్యమున నాల ♦ సించెనచట॥ ౨౮౬

పద్మపాదుఁడు దక్షిణదేశయాత్రచేయుచుఁ గాళహస్తి కరుగుట.

చ॥ అనఘుఁడు పద్మపాదుఁడును ♦ నంతగురు ప్రవరాజ్ఞచేనుదీ।
చ్యనిఖిలతీర్థసేవనము ♦ సల్పిపదంపడిఁ జేరెఁ గుంభము।
దున జనియించి వార్ధినొక ♦ తోయకణంబుగఁ గ్రోలికిస్టిస।
న్మునివరుఁడుండు దిక్కునకు ♦ మోదమొదవ్విలసిల్లనల్లనన్॥

ఉ॥ ఆదిశకాప్య భూమిధర ♦ మైకనువాటికనారతంబు స।
మ్మోదదమై సమాశ్రితస ♦ ముహామోహనివారకంబునా।
నాదురితేంధనాగ్నియుఁబి ♦ నాకినివాసముఁ గాళహస్తినా।
గాఁదనరారుక్షేత్రమును ♦ గాంచెసరోరుహపాదుఁ డర్థిలన్॥

చం॥ కమలభవుండు దేవధుని ♦ కన్నను నెన్నఁగ మిన్నయేఁ సువ
ర్ణముఖరియనం జెలంగుధుని ♦ స్నానమునుం బొనరించి చొచ్చె దే
వమునిజనార్తిహారియు శి ♦ వాధవుఁడై తగు కాళహస్తినా।
థుమహితమౌ గుడింబిదప ♦ ధూతకళంకు నుమేశునింగనెన్॥

మ॥ కనిసద్భక్తిని సంస్తుతించెను భుజం ♦ గ వ్రాతసంకాశితాం।
గుని; బాలేందుకలా విభాసిత శిర ♦ స్కున్ భూరికారుణ్యతో।
యనితాంతార్ద్రమనస్కు నూ నగజచే ♦ నాలింగితుం డైనవా।
ని నమర్త్యస్తుతలింగ సన్నిహితునిన్ ♦ శ్రీకాళహస్తీశ్వరున్॥

చం॥ పలుమఱుభక్తి మ్రొక్కుచును ♦ భావసుమంబుల చేభవానితో
నలరెడు కాళహస్తిపతి ♦ నర్చితునింబొనరించి యంతనా!
జలజపదుండు వేడ్కవిల ♦ సత్పృథుభక్తిని దీర్ఘయాత్రల।
నలుపఁగ వేడియుందుకొనె ♦ శంకరదేవుని యానఁ దానొగిన్॥

సీ॥ పార్వతియను పేరఁ ♦ బరఁగెడు నాదిమ; ప్రకృతి కడుం బ్రహ
ర్షమునఁ జూడ। నవిరతంబును సదా ♦ శివుఁడు సాయంతనంబున
నటించెను నెట ♦ ఘనులు నమల। హృదయులునైన మౌ ♦
నీంద్రులు దివ్యదృష్టిని శివుతాండవం ♦ బు నెటఁ గనెద। రో?
జన్మమృతి ముఖో ♦ రు తర భీతిని బాపి; యెవకుఁ గంటికిఁ దుష్టి ♦
నెద్ది సేయు।

గీ॥ నట్టియుత్తమ మహిమచే ♦ నలరుపుండ। రీకపురమున కాపుండ ♦
రీక పాదుఁ। డరిగి యుటఁ గల తీర్థపుటభిధ యెద్ద। టంచునటఁ
గలవారిఁ బ్ర ♦ శ్నించె వేడ్క॥ ౨౧౩

ఉ॥ వారలలోన శంభుపద ♦ వారిజభక్తుఁ డొకండు వల్కెనీ।
తీరుగ; నోయతీశ్వర! సు ♦ ధీవరులెల్లను మున్ను వేడఁగా।
వారలపై నెసంగెడు కృ ♦ పన్శివుఁడిచ్చట సాన్స్మరించ బృం।
దారక వాహినిస్థనియుఁ ♦ దానిటఁ గూరిచె భవ్యతీర్థమున్॥

గీ॥ శివుని యాజ్ఞను నీతీర్థ ♦ ము వఱలెనను। కతన దీనిబుధుల్
శివ ♦ గంగయందు। రిందుఁగుఱించిన వారల ♦ యియ్యందుధరుని।
తాండవముఁ గాంతు రఘములఁ ♦ జెందకురిల॥ ౨౧౪

కం॥ భువినాట్య క్రాంతుండగు। శివునకు శ్రీమముమపలోనఁ ♦ జిం
తించుచు నా। శివ; గంగనాఁగనిటన। య్యే; వెలసెనక్కటిన
క్షేత్రి ♦ మిద్దితదాఖ్యన్। ౨౫౧
సీ॥ సాయంతనమున ధూ ♦ ర్జటి నాట్యమును దివ్య; సంతతి విను
తింప ♦ సలుపుచుండ। నటనంబొనర్చెడు ♦ తటముచే నిహతమై;
చలియించుచుండెడు ♦ జలగతిఁదగి। స్వనికేతనంబునై ♦ వఱలు
చంచజ్జటా; వలినుండి యిరుపార్శ్వ ♦ ముల వినోద। వశమునఁ
ద్రిపథగా♦వారి, పర్యాపత;ద్బిందుకం బయిజారి; నందువలన।
గీ॥ సారసంవేద్యులైన స ♦ జ్జనులుకొండ। తిమ్మహాతీర్థమును వచ్చి ♦
యుంతురు; శివ। గంగయని; దీనఁగ్రుంకి శం ♦ కరపదాబ్జ। ములఁ
గని విశుద్ధమతి నాట్య ♦ మూఁగనుబుధుఁడు। ౨౫౨
మ॥ కకుభ క్కీన్శివగంగముద్గి హిమ వ ♦ త్కన్యా మనోనాథుఁగాం।
చెదుమర్త్యోత్తముఁ డందుపుణ్య గరిమం♦జెప్పంగ నీసుందుఁజా।
లఁడన న్విశ్వములోనఁ దద్విభవ మె ♦ ల్లన్సంస్తుతింపంగ నె।
వ్వఁడు శక్తుండగు? నార్యపాదజల జ♦ద్వంద్వద్విరేఫోత్తమా।
చం॥ అని తనతోడ నిట్లటను ♦ మాధిప భక్తులలో నొకండు తె।
ల్పిన ముదితాంతరుండయి చ ♦ లింపని చిత్తము నీశునందుఁజే।
ర్చి నలినపాదుఁడంత విధు ♦ శేఖరజాహ్నవిలోనఁ గ్రుంకిలో।
కనిచయగోప్తయైన శివ ♦ కంపపదాబ్జముల న్భజించె దాన్॥
గీ॥ తామరసపాదుఁ డంతట ♦ రామసేతు। వునకు నేగఁగఁదఁ
చిత్త ♦ మునఁదలంచి। పలువురు వినేయులెంతయుఁ ♦ గొలిచి
రాఁగ। బ్రయతమానసుఁడౌచుఁ దా ♦ బయలు వెడలె॥
సీ॥ క్షీరాబ్ధివాస ర ♦ సికుఁడు, హేమాంబరుం; డు నిఖలవ్యాప
కుం ♦ డునగు పద్మ। నాభ ముఖ్యాభిధా ♦ నవిరాజితునకిలఁ;
బూతమై తగుదేని ♦ పులినతలము। కరము సమ్మతమౌచుఁ
గాంచెనో? యట్టిదా; వేరి నాఁ బూతమై ♦ వెలయుధునిని।
జనుచు మార్గంబునఁ ♦ గని దానిలోఁ గ్రుంకి; తత్పుళలాభి
పి ♦ కంబునెన।

గీ॥ కమలనాభు పదాబ్జయు ♦ గ్మమును భక్తి। నెదను ధ్యానించి
యంభోజ ♦ పదుఁడు విమల। మతిఁ యుతవినేయనిచయసం ♦
యుతుఁడగుచును। వెడలె నుచితస్థలిఁ గూర్చి ♦ వేడ్కతోడ॥

పద్మపదుఁడు మేనమామ యూరవిడియుట.

గీ॥ అంబుజపదుండు మార్గమ ♦ ధ్యంబునందు। వఱలు మాతుల
నింటికి ♦ నరిగెఁ జనుచు। నాయతుఁడు మాతులుండునా ♦ తో
యజపదు। సాశ్రితుని బాగుగాఁగని ♦ యలరెను గడు॥ ౨౬౧

కం॥ కలబందుగు లెల్లను మా। తుల గేహాగతునిగాఁగఁ ♦ దోయ
జపదునిం। దెలిసి చనుదెంచి కనుఁగొని। యలరిరి కనుఁగవల
సమ్మ ♦ దాశ్రులుగారఁగ॥ ౨౬౨

ఉ॥ ఒక్కఁడు మోదముంగనె మ ♦ ఱొక్కఁడు రోదనముం బొన
ర్చెనిం। కొక్కఁడు లేఁతనవ్వులయ ♦ నొక్క మెయిఁగనె
వేఱొకండు తానెక్కుడు పేర్మి మున్ను చరి ♦ యించినతీరు
వచించె, వేఱొకం। డెక్కుడు తుష్టితోడ వచి ♦ యించె; స్థల
ద్గతి క్రమొక్కనొక్కఁడుఁగ॥ ౨౬౩

కం॥ అంబుజపాదునిఁ జిరకా। లంబున కగపడిన నిర్మ ♦ లమన
స్కుఁ బ్రమో। దంబలరఁ జూచి బంధు జ। నంబెల్ల వచించెనిటు
ఘ ♦ నంబగు వేడ్కఁ॥ ౨౬౪

కం॥ చిరకాలమునకు మాకను। తెలుఁగును జేరితివి; నిన్నుఁ ♦ దిల
కింపఁ దలం। తురు; మైత్రి నెల్ల బంధులు। కరుణాకర! మైనఁ
జూడఁ ♦ గారావుగదా!॥ ౨౬౫

కం॥ తనయులుఁ జుట్టలు నెచ్చెలు। లును లేరు మహీశుబాధ ♦
లోపించును। జోరనిచయ భయముండదు కా। వున ధన్యత్వా
స్పదంబ ♦ వు స్యతితమహిఁగ॥ ౨౬౬

ఆ॥ వె॥ పూలబండ్లగుమిని ♦ బొడుగు కొమ్మలనొప్పు। పెద్దతరువుఁ
జేరి ♦ పీడసేయు। రీతి; ధనికు నరుద ♦ రిద్రులు బాధింతు।
రను దినంబు సద్బుధాగ్రగణ్య!॥ ౨౬౭

చం॥ అనితరకుటుంబ పాలనప ♦ రాత్మతనుండెడు మాకునెప్పుసా
ఖ్యమునఁగ దల్లె నిద్రురయుఁ ♦ గల్గదు; దేవసమర్చనంబునె
ట్లమరుకు? తీర్థయాత్రయెటు ♦ లయ్యెడు? సంయమివర్య!
మిమ్ముఁబోలు మహాత్ములైనవారి నిల ♦ లోనెటు గొల్చెడు
భాగ్య మబ్బెడిన్॥ ౨౬౮

కం॥ అంచితుఁడవీవు యతితం। గాంచుట నెఱఁగితిమి మాదు ♦
గాత్రములనకే। తెంచిన యొక పాఱుసిచేఁ। బంచెనుయాత్రా
చ్ఛలమున ♦ బ్రహ్మరుటకునిన్॥ ౨౬౯

సీ॥ పరవివర్ధితములౌ ♦ తరువులపైఁజేరి; సుఖమిడువానిఁ బ♦క్షులు
విడుగతి। నన్యప్రక్లిప్తంబు ♦ లగు మఠదేవాల; యంబులఁజేరి
సం ♦ యమి వరుండు। నిజముగావీ డు వా ♦ నిని దేటులెల్లఁ
బు; ష్పంబులఁజేరి సా ♦ రంబనఁ దగు। రసమునే గ్రోలు
క ♦ రణిని సంయమియు సౌ; ఖ్యమునంది యింటింట ♦ నన్ను
మెకొనుఁ।

గీ॥ గాయమే దేహమగు నాత్మ ♦ గతికళత్రి। మగును; సంయ
తమే సౌఖ్య ♦ మొగరహించు। ఘనవిరాగయుతాశ్రవు ♦ లైన
యులట్టి। యమివరునికున్నె? యింకఁ గా♦మ్యము మహాత్మ॥

చం॥ మనుజ మనోరథాళికి స ♦ మాప్తియెసంగదొకండుగల్గఁగో
రును మఱిరెండుకామ్యమున♦రుండు దివానిశలంబ్రయత్నముం
బొనరుచు భార్యఁగైకొనఁగ ♦ముద్దియచేకుఱనేనిఁగోరుఁదాఁ।
దనయులనట్టి కామిని క♦తంబునఁగాంచఁదలంచునొండుదాన్॥

ఉ॥ కోరిన వాంఛితంబులొన ♦ గూడకయున్నయెడన్నతండు వి
స్తారపుదుఃఖముంగనును♦ కాకుఱియిష్టవియోగమందు;లో।
నారసిచూడఁగామవశు ♦ డందును దుఃఖముసెట్లు కావున।
న్భూరివిరాగము న్సతత♦మున్బురుషుండు వహింపఁగావలెన్॥

గీ॥ శ్రావ్య హృదయ విశుద్ధి వి♦రాగమునకు। మూలమై; దానికిని।
మూలముబుధసేవ। యని ఘనులు తెల్పి; రనఘ నీ।యట్టివార♦
లొరుల మేలునకై దాన♦దిరిగెదరిల। ౨౭౩

చం॥ తిరిగెదరార్య లీవసు మ♦తీస్థలినెల్లెడ స్వీయగోత్రముం।
బరులకుఁ దాచుచు న్జడుల♦ భంగినిలోకపుఁజూడ్కిఁ దోఁచుచు
న్గురుకృపభూతకోటిపయిఁ♦ గొల్పుచునోయనఘా!యథేచ్ఛఁజే।
కుఱిచ పదార్థముంగొను చ♦కుంఠితమాగతిజ్ఞానతత్త్వులై॥

మ॥ అమలంబైతగునాత్మ విద్యను మహాం♦హస్సం హరింగాల్చి సు।
ద్ధమతుల్గాలఁ జరింతురిలోక తతిఁదీ♦ ర్థవ్రాతమున్సంగ్రహిం
చ మహాత్ముల్యతి సంచయప్రవర!త♦ త్త్వజ్ఞాత్మ సంజుష్టలో
యమునే తీర్థముగాఁగఁ దెల్పుదురు వి♦ద్యావంతులెల్లకాలముల్

చం॥ ముదమొనగూర్చిభవ్యమయి♦ పొల్చెడు నీదగుదర్శనంబు;కొ
న్నిదినములుండు నీవిటమ ♦ నీషివరాగ్రణీ! యింక నెచ్చటో యే।
గుదువని యీజనప్రతతి♦ కుందెడు నన్ను ననుంగివైననీ।
వుదయమునీడి యేగునెడఁ ♦ బొందెడు దుఃఖముఁజెప్పశక్యమే?

సీ॥ అలజడి గుమియను ♦ మలమునకుం గోశ; మతిసాహసంబున ♦
కాలయంబుఁ। బరదోషసూచక ♦ త్వమునకు నాధార; మనృత
భాషావిశే ♦ షాశ్రయంబు। లమితహింసా మాంస ♦ లము
దుష్టసాంగత్య; యుక్తంబును ద్యజింప ♦ నుచితమునయి। యతి
నింద్యమగు గేహ ♦ మాశ్రయించుటఁ జేసి; ఘనధనాశంసఁ
గూరి ♦ రనియతులము॥

గీ॥ దురితయుక్తుల మట్టి మ ♦ మ్ము రుతరదయ। నెసఁగెడు నపాంగ
ములఁ జూచి ♦ వెసవిశుద్ధ। మతులఁ గావింపుమిటనుండి ♦
నుతులఁ బెక్కులాచరింతుము యతిసంచ♦యాగ్రగణ్య!॥ ౨౭౭

కం॥ అనిదైన్యమంది బాంధవ। జనమెల్ల వచించినట్టి ♦ సద్వాక్య
ములు న్విని యలరి పద్మపాదుండను వారలతోడ నిట్టు ♦ లధిక
కరుణతోన్॥ ౨౭౮

బంధువులకుఁ బద్మపాదుఁడు ధర్మోపదేశ మొనర్చుట.

గీ॥ వరహృదయులార! వినుఁడు దై ♦ వమె నిఖిలముఁ। గూర్చు విడఁ
జేయుఁగా నవి ♦ జ్ఞులకు నిష్ట। సంగతి నివృత్తులొందవిన ♦ సమ
యములను। నిర్వికార మనస్కత ♦ నెగడుటొప్పు॥ ౨౭౯

గీ॥ మిట్టమధ్యాహ్న మప్పుడు ♦ బెట్టెదంపు। టాఁకలిని దప్పికండాలి నాకు నెవ్వ। రోగిరముఁ బెట్టుదురో? యంచు ♦ నేగుదెంచు। మనుజుఁ డేర్చిన గృహిపుణ్య ♦ మన నలవియె॥ ౨౬౦

చం॥ అనుదినము స్ధునీజలము ♦ వందునఁ గ్రుంకుచుఁ గేలదండముం। గొని హరిణాజినంబు మెయిఁ♦గూరిచి మాపును జేపు వహ్నియం దునఁ దగవేల్చుచున్నియతి ♦ తో గ్రుతి వాక్యములంబఠించు చే చిన క్షుధతోఁ దావకుగు ♦ సేరురయంబున గేస్తునింటికిన్॥

కం॥ అధ్యాత్మ వేదియై పఠి। నాధ్యయనముఁ జేయుచును య ♦ తాత్ముఁడగు చు। న్మధ్యాహ్నమునకు గృహి గృహ। మధ్యమునకుఁ జేరు నపుడు ♦ మస్కరియు నొగిన్॥ ౨౬౧

గీ॥ జడలతాలుపు నింటికేఁ ♦ డి డిన యోగి। రమున మెయిఁ బెంచి కొనుచు దీ ♦ వ్రమగు తపముఁ। జేయుటను దత్ఫలం బెన్నఁ♦ జెందు నిర్వు। రనని సత్స్మృతి ఘోషించు♦ననఘులార! ౨౬౨

గీ॥ తెలిఁ వలగెడు నిల్లుకేఁ ♦ డలయ కుండ। దెంకినుండియె తీర్థ యా ♦ త్రికులఁ గొల్చి। పడయనగుఁ జుండు పుణ్యంబు ♦ బహుళకష్ట। సాధ్యయాఁ దీర్థముఖ సేవ ♦ జగములందు॥ ౨౬౪

మ॥ ధనికుండో నిలుకేఁడె యెల్లరకు ను ♦ దానెక్కుడం చేఁదలం। తునుదాస్యంబుననొక్కఁడింకొకఁడుబం♦ధుత్వంబున న్వేఱొకం డునుజౌర్యంబుననింకొకండుఁబ్రియయా♦ధ్యుండై మఱొక్కండునై। త్రిని నన్యుండు బలంబుచే నతని దా ♦ శ్రీనంది జీవించుటన్॥

మ॥ నిగమజ్ఞండగు విప్రునందెది విజా ♦ నీకంబులొప్పారు నం। చుఁ గడుస్వేదమె తెల్పుఁగాన నిగమ ♦ జ్ఞుండైన భూదేవు న। చ్చగుభక్తిన్ భజియించి హార్దకలితుం ♦ డౌనట్లుగా నల్పు భ వ్యగుణుండెల్ల సురాళిఁదన్పినఘునుం ♦ డౌఁ జుందు ధాత్రీస్థలిన్॥

సీ॥ నియతాత్ములు స్వకర్మ ♦ నిష్ఠులునిఖిలార్థ; విదులు, జితేంద్రియ వితతులు; నని। శము నొడ్లకుపకృతి ♦ సలుపుటయే ఘన; వ్రతముగాఁగొనినట్టి ♦ వారలైన। మహితులెల్లరును ని ♦ ర్మలుడై గృహస్థుని; చెంతఁగూర్చియె యెల్ల ♦ తీర్థములను। దనఁ

గొల్చియే తెంచె ♦ దతు; వారిఁదన్పెదు; గృహియింటనున్న వ♦
కిల్బిషుఁడయి।

గీ॥ కమనస్థల తీర్థసంసేవఁ ♦ గలుగుఫలము। గాన వతనికిఁ దీర్థ
మెు ♦ క్కండె తీర్థ। మని వచించిరి బుధులు; ధ ♦ నాఢ్యుఁడైన।
యిల్లుతేఁ డొండెడకునెప్పు ♦ నేగరాదు॥ ౨౮౭

కం॥ ఎలుకలు మొదలగునవి; లో। పల మెలఁగుచు బ్రిదుకు; ధే
ను ♦ వక్షిమృగముఖం।బులు బ్రిదుకు బయటఁగావున। నిల
యిమెుతుమఁడెల్లరకు న ♦ ని తలంచదనేగా॥ ౨౮౮

మ॥ పురుషార్థంబుల కెల్లమూలమయిరూ♦ప్పొన్మేనుసూ; దానికో
గిరమేమూల మటంచు వేదముల ల ♦ క్షింపంగనా; నద్దియు।
న్వఱలు న్గేస్తుహితంబునందె; యటుగా ♦ నవన్లత్ఫలంబెల్లసా।
దరగేశాధిప భూరుహాశ్రియమె యాఁ♦దథ్యంబుగానిన్మతీగా

చం॥ మఱియువచింతునాదరము♦మైవినుఁడీరలుసుక్కిమీఁదుమం।
దిరములఁజేరినట్టి యతి ♦ థింగొలువుండు; సముద్ధరించు వి।
స్ఫురితభవత్కులంబును సు। పూజితుఁడైన; నతండుఁదానిరా
కరణమునందెనేనియగు ♦ కష్టముఁ జెప్పను దెల్పరామిచే॥

గీ॥ చేయుఁడు ఫలాభిసంధివ ♦ ర్జించి శ్రుతిస। మీరితంబగు కర్మం
బు ♦ మీరలెప్పుడు। జగదధీశుఁడు సంతుష్టుఁ ♦ డగుతమంచు।
దానమీమానస విశుద్ధి ♦ దవరెడునోగి॥ ౨౯౦

చం॥ చెవులకునింపుగాఁ బలుకు ♦ చేడలనక్కునఁ జేర్పవారిచ।
న్గవలపయిన్విరాజిలు సు ♦ గంధమహాగరుపంకయు క్తిమూ।
దు విమలచిత్తకంజమతి ♦ దూషితమైనను సంయమీంద్రపా।
దవనజసేవఁ జూసెదురి ♦ తంబులు ధన్యతఁగంటి మీఁరెుడన్॥

గీ॥ బంధుగులకిట్లు బోధించి ♦ పద్మపదుఁడు। సలిపె భిక్షను మా
తులు ♦ సదనముననె। యడిగె భుజియించు యమిని శి ♦ ష్య
కరమందు। నలరుకబ్బమి దేమటం ♦ చపుడు మామ॥ ౨౯౧

స్వయంకృత శంకర భాష్య టీకను పద్మపదుఁడు మేనమామకిచ్చుట

మ॥ ఇది భాష్యంబునకైన టీకనుమిసూ ♦ రీశాను। యంచుఁజంబుదు।

ట్పదుఁడాడెం, బరికింతు నొక్కతరిక ♦ బ్బంబిమ్ము నాకంచు వే
డ,ఁదమిన్మాతులుఁ దంతనయ్యుమియునా ♦ టీకాసుకోశంబుని
చ్చ్చదయున్మామకశంక; నాతఁడును ఖా ♦ చెండానిసాంతంబుగన్॥
మ॥ భవనాధీశుఁడు కబ్బమందెసఁగునం ♦ భస్సంభవాంఘ్య్రుచ్ఛ్రకో
శవినిర్మాణ విచిత్ర కౌశలికి నా ♦ శ్చర్యంబు తుంగాంచె; లో
నవిషాదంబుఁ గనెన్మతాంతరులనా ♦ నాయుక్తి జాలంబుచే
తవెసన్మాతులఁ గా నొనర్చుటకునై ♦ తానేక కాలంబునన్॥
గీ॥ కడుఁదనకభీష్టమా వరి భా ♦ కరమతమది యును నిరాకృత
షుద్యో స ♦ ద్యుక్తివితతి నందుఁ దాను సమత్సరుం ♦ డైయు
సాభ్య సూయుఁడైయును గోశసం ♦ స్తుతి నొనర్చె॥ ౨౯౬
దం॥ కమలపదుండు మాతులుని ♦ గన్గొని యంతవచించు నిట్లు; పా
త్రము భవదీయ గేహమున ♦ దాచియభీతిని బోయెదన్బుధో
త్తమ వరసేతువుంగుఱిచి ♦ తానిట మామకజీవముండు; కో
శముపయి మాకసంగుగతి ♦ సక్తి గృహాదులఁగల్గదొడ్లకున్॥
ం॥ ఈతెఱఁగున నయ్యామి తన మాతులునకుఁ దెల్పి వ్యాప్త ♦
మతినైయు శిష్య వ్రాతమది తన్నుఁగొలువఁగ సేతువునకుఁ
బయనమయ్యెఁ ♦ జెచ్చెరనంతన్॥ ౨౯౭
॥ వెడలంగఁ బోవువ ♦ వ్వ డయాసరోజాత; పదునకు గెడమ
క♦న్నదరె మొదటఁ బిదఖనాతీరున ♦ నదరెనుదనవైన; యెడచు
భుజంబును ♦ నెడమతొడయు నెమురుగావచ్చెన ♦ య్యా దనున
నొంటరి; పాఱుందుమదిని వి♦చార మొదవ మనుజుఁ డొక్కఁడు
ముం ♦ దున కేగుదెంచి య; త్తఱి పీనులవియ బిగ్గరగఁ దుమ్మె॥
॥ నిట్టిదుశ్శకునములు చూ ♦ పట్టెవచ్చు నట్టియులఁజడి సూచింప ♦
నట్టివాని నెల్ల నెదనెన్న కయ్యతి ♦ వల్లభుండు వేగముతోఁ
గోవిదుండాట ♦ నేగెఁ దాను॥ ౨౯౮

వద్మపదకృత భాష్యటీకను కొంనమావ తనయింటఁ బెట్టి తాగులఁ బెట్టుటు.

౬॥ భగినీ తంతువుఁ డేగినంత నిటు లో ♦ భావించె నమ్మాతులుం
డుగు నన్మగ్గురు వత్తపాని మహీంగో ♦ భాగ్యంబిదున్నట్టులై

నఁ గడునెవ్వగమొ యిద్విదగ్ధమయిన ♦ న్నద్వైశికాంచన్మతం।
బాగిఁదాఁ గాంచుమహాప్రచారమును; గా♦దు క్రిందొలఁగింపఁగన్
గీ॥ స్వమతనాశంబుకన్న వే ♦ శ్మమిది హాని। నందుటయె మేలు;
గాన గృ♦ హంబుతోడఁ। గబ్బము దహింతుననియెంచి ♦ కడు
నొగినలు। గడల నింటికిఁ జిచ్చిడి ♦ యడలెనతఁడు॥ ౩౦౧
సీ॥ నలుకెలంకులమహా ♦ నల మంటుకొనిసాదు; భవనంబు నఖిల
వ♦స్తువులతోడ।దహియించుచున్నది ♦ త్తఱి నక్కటకట! నా;
కివియెల్ల నెటులభి♦యించునిఁకను। నావస్తువులువోయి ♦ నను,
గుందకుండుదుఁ! గాని శంకరాంఘ్రి నా♦ కడ సువచన। రచనల
మిగుల వి ♦ రాజిల్లుచుండెడు; గ్రంథంబు నొకఁడుంచి ♦
ప్రాణతుల్య।
గీ॥ మిదిసుమీ; భద్రముగనుంచు ♦ మేనుమరలి। వచ్చి కైకొందు
దీనినం♦ చిచ్చుఁజనియె। నతఁడిటకు నేగుదెంచి "యో ♦ యన
ఘ! కోశ। మిమ్మునిన వానికెటువచి♦ యించువాఁడ?॥ ౩౦౨
చం॥ జనులు వినంగ నిట్లతఁడు ♦ సంతతమాకమఁ బేర్మిఁబోలెకో।
దనమునొనర్చెఁ, బల్కుదురు ♦ ధాత్రి జనుల్వినినట్టిదానినే।
కొని; యిదెమూలమే యనుట♦కుం బొనరించిన వారికన్నధా
త్రిని బ్రకటించువారికిరు ♦ రెట్టులఁ బాచితమంచు నెంచుచున్॥
చం॥ కమలపదుండు స్వాశ్రవని ♦ కాయముతో నరుదేరభూరిపా।
పములను గాంచుమాత్ర నొగిఁ♦ బాపెడుఫుల్లమహామునీంద్రు
నాశ్రమమును జేరి శిష్యనిక ♦ రంబున కెల్లను దన్మహాస్థలం।
పుమహిమ మెల్లఁ దెల్లముగ ♦ బోధపడన్వివరించెనీగతిన్॥

పద్మపాదుఁడు శిష్యులకు రామేశ్వరమహిమకై రామకథ చెప్పుట.

మ॥ వినుఁడీ రెల్లరు; మున్ను రావణుఁడు సా♦ ధ్వీశిరోమాణిక్యభూ।
తను సీతన్హరియించి పట్టణపుటు ♦ ద్యానంబునం దుంచినం
చును శ్రీరాముఁడు వానిఁ జంపఁబ్లవగ♦ స్తోమంబునున్సోదరుం
డును దోడం జనుదేరఁగాఁ గడలినె ♦ ద్దుంజేరెనుత్కంఠతోన్।
చం॥ పురమిసె పశ్వలెత్తెదుఁగ♦పుల్లదుఁ గాని మహాసముద్రమం।

గడవఁగఁ జాలరే గటిని ♦ గాంతను సీత? నటంచు రామచం
ద్రుఁ డడఁగఁ గడుంగడుం దలఁచి ♦ తోయధి దాఁటి మహీజఁ గాంచనా
య్యెడు సదుపాయముం గనక ♦ నీచలపర్ణపుఁ జెట్టు క్రిందఁ దాన్

గీ॥ తనదు వింటి నొక్కట వైచి ♦ దర్భలపయిఁ । గూరుచుండఁగ నంత
వి♦దూరగతము । ముని సురార్ఘ్యము సుఖ శీత ♦ మునగు తేజ ।
ముర్వి నెల్లను వ్యాపించు ♦ నొక్కఁ డగపడె॥ ౩౦౭

గీ॥ తనకు నభిముఖముగ వచ్చు ♦ దానిఁ జూచి । యురుపరాక్రము
లైన యం♦దఱును లేచి । రంత నా సుప్రభామండ♦లాంతరమున ।
నలఘు పురుషాకృతిఁ గనంగ ♦ నయ్యె నొక్కఁడు॥ ౩౦౮

గీ॥ ఆ ప్రభామండలంపు మ♦ధ్యంబునను ని । ఖిల తపోమయ మహా
శివాకృతి యగపడె । దానిలో పాదముద్రితోఁ ♦ దనరు కుంభ
సంభవమునీంద్రుఁ గాఁగ పి♦చయ మెఱింగె॥ ౩౦౯

ఉ॥ ఆకలశోద్భవుం గనిన ♦ యంత నె రాఘవుఁ డంతరోద్భవా ।
ప్రకటమైన ఖేదమును ♦ బాసె; మహాజన దర్శనంబె చిం ।
తాకులులైన దేహుల మ♦హామతి దైన్యముఁ బాపుఁ గాదె?
పెం । జీఁకటినిం బ్రభాకరుఁడ ♦ శేషముగా నొగి మాపు నట్లుగన్

చం॥ రవివంశోద్భవుఁ డైన రాఘవుఁడు భా♦ర్యాయుక్తుఁడై కుంభసం!
భవమానీంద్రుని బాద్యముఖ్యములచే ♦ భక్తిన్ సమర్చించి త ।
త్సువిరాజత్పద నీరజానతశిర ♦ స్కుండౌచు నొక్కింత సే!
పు విచారాంబుధినుండి పల్కె ధృతినిం♦బూర్ణంబుగా నూనితాన్

మ॥ మునివర శోకమన్ప్రుధుస ♦ ముద్రమునందున నున్న నన్ను మీ
రనుపమ సత్కృపం గనుట♦కైయరుదెంచుట మిమ్ముఁ గాంచి మా
జనకునిఁ గాంచినట్టు లెద ♦ సందియమందితి; నన్నవాప్తకా ।
మునిఁగఁ దలంచుకొందునికఁ ♦ బూర్ణశు గర్ణవముం దరించెదన్ ।

ఉ॥ నాదగు సత్కులంబు వలి ♦ నప్రియునుండి జనించె నందున ।
న్నాదృశ కష్టభాజనులు ♦ మానివరా! జనియింపలేదు; నే ।
నాదిఁ బదచ్యుతుండనయి ♦ యాంగన తోనను జన్మతోడని ।
ర్మోదముఁదనై యతణ్యమును ♦ బొందితిఁ దాతనియుక్తి కై యొగిన్ ।

శా॥ మారీచుండను రక్కసుండొకఁడు దా ♦ మాయాకురంగాకృతి
న్దూరస్థున్ననుఁ జేసి నా సతిని; నం ♦ దుం గూడ నా పైనదు।
ష్పాత్రింభుండగు రావణుండు ముని నై ♦ పథ్యంబునన్వచ్చి మా।
న్నారీరత్నమును న్హరించుకొనిలం ♦ కాపూర్గతుండయ్యెఁ దా।

సీ॥ సహజముగఁ దన్వియైన యా ♦ సాధ్వి యిపుడు। నాదగు వియో
గమున నుద్వి ♦ గ్నయ్యంబునంది। చిక్కిపోయిన మేని తోఁ ♦ జెలు
వుఁ బాయుఁ। దన యశోకవనమ్మునం ♦ దనఘ! యుంచె॥ ౩౧౭

చం॥ కదలిని దాఁటి దుష్టదశ ♦ కంధరునిం బరివారయుక్తున।
దుక్కడగుభుజాబలంబునను ♦ ఘోరరణావనినుక్కడంచి నా।
పడఁతిని దెచ్చునట్టి సదు ♦ పాయముఁ దెల్పుఁడిట న్హితంబుఁ దె।
ల్పెదు ఘనులీరుతక్క నిఁక ♦ లేరొరు లెందును సన్మునీశ్వరా।

కం॥ అనుచుం బల్కెడు శ్రీరా। ముని గనుఁగొని యయ్యగస్త్య ♦
మునివర్యుఁడు సాం। త్వన పూర్వకముగఁ గదుఁ జే। ర్మిని దావచి
యించె నిట్లు ♦ స్మితవక్త్రుండై। ౩౧౮

శా॥ రామా! శోకవశంబు నందకుము దు ♦ ర్వారోరు దుఃఖావళి।
న్బాధింం దైవవశంబునం గని యోగి ♦ న్దుఃఖౌఘనిర్ముక్తులై।
ధీమద్గీత చరిత్రులై నెగడ ♦ ధాత్రీనాయకు లిగ్మరు।
క్సైమోద్యాంశములందునం గలరు సం ♦ శోధింపఁగా నెంతయో।

చం॥ ఘనమతి! మేటిపేరకద ♦ కార్ముక ధాతులలోన; నీదుత।
మ్మునకుఁ బరాక్రమంబువస ♦ ముండొకఁ డేనియుఁ గానరాఁడు; కీ
శనికర వేష్టితుండయి ల ♦ సత్పృథు భక్తిది భానుసూనుఁడా।
న్నునదగఁ గొల్చునిత్తు రఘు ♦ పుంగవ! నీకిటులాఁడ వాడితే?

ఉ॥ ఇట్టి సహాయ సంపదయు ♦ హీనపరాక్రమ! నీకె సంగడు నీ।
ప్పట్టున నేహితంబుఁ గల ♦ వంతగిఁ యుంటివి కేవనుచున్నసి।
బెట్టిదమైన వార్ధినిదు ♦ భీతిని నీదుము దీనిగోష్పదం।
బట్టుల; లోఁ దలంపు [illegible] దంతుదు వెళ్లాదనుం; జానకీపతీ!॥

చం॥ మునుపటులీ సముద్రములు ♦ ముద్రదటి కాలములోన గోత్రదం।
[illegible]నుమిది యొందినంతఁ గపి ♦ సైన్యములో [illegible]ప్పుడే।

ఘనుమహిలోన సద్యశము నా కెయు సాగరమాఁ బయోధిఁగ
ట్టిన యెడ నీకె రాఘవ! ఘ♦టించెదు నయ్యది యుత్కటంబుగన్॥
౫౦॥ ఘనతర సేతువుం జలధిఁ♦గట్టి రఘూద్వహా! సీతఁ దస్కరిం
చిన దురితాత్ము రావణునిఁ ♦ జెచ్చెర గీటడఁగించి యా విభూ
దుల వెలిన బాంధవాబును గ♦దుంధ్రువమా యశముం గడింపు; శ్రీ
కనిచయ సంయుతుండవయి ♦ సత్వరమీవు వనరింపు మీపనిన్॥
॥ ఈగతి నాఘటోద్భవము♦నీంద్రుని ప్రేరణఁ జేసి రాముఁడీ
సాగరమందునం బ్లవగ ♦ సంఘముచే నురుభూధరంబుల
న్బాగుగ సేతువుం దగ నొ♦నర్పఁగఁ జేసి పయోధి దాఁటి ఘో
రాగసమానురావణుర ♦ ణావనిఁ గూల్చి మహీజఁ దెచ్చెఁ దాన్॥
॥ అనుచు న్శిష్యుల కెల్ల నీరజపదుం♦డా క్షేత్రమాహాత్మ్యము
న్వినిపించె యుచునట్టి తీర్థమున నా ♦ విఖ్యాతరోమాంచుఁడా
చును స్నానంబును జేసి భక్తిని సుర♦స్తుత్యుండు నా రాఘవా
ధుని సేవించి నుతించెఁ దన్మహిమనం ♦ దున్న్యద్ధదీపింపఁగన్॥
॥ శ్రీరామేశ్వరు వైభవంబుఁ దన సచ్ఛిష్యాళికిం దెల్పునా
వారి ప్రోద్భవపాదునొక్కఁడిటు దా ♦ ప్రశ్నించె నీక్షించియు
య్యా! రామేశ సమాఖ్య కంచితముగా♦నానే సమాసంబటం
బా రాజీవపదుండు తెల్పెఁ ద్రివిధం♦బౌ ఫక్కిగా నంతటన్॥ 3_౨గి
॥ వినుఁడు మీరెల్లరు♦వీనులకింపుగా; రామేశపదవివ♦రణము నిపుడు
శ్రీరామచంద్రుండు♦ చెప్పె రామేశాఖ్య; వాసిఁ దత్పురుష స♦
మాసముగను; శ్రీకంధరుఁడును వా♦సిగఁ దెల్పె నీపదం బును
బహువ్రీహియం ♦ చును ముదమున; నింద్రాది సురవరు♦ లెల్లరీ
యాఖ్యకుఁ గర్మధారయమయి ♦ క్రాలునని॥
॥ మనకు నెల్లరకీ యాఖ్య ♦ యనఘులార! త్రిప్రకార సమాస
రీ♦తిని వెలుంగు; దీని నెడ నిట్లు తలఁచుమా♦నవులకు నాత్మ
తత్త్వంబు తుద్రిటిలోన ♦ నలవడుఁ గాఁడి॥ ౩_౨౬
॥ కలము నిశ్చితముగుచు ని♦ క్కరణిఁ దెల్పెఁ బలిన పరతత్త్వమా
నంబు ♦ బాగుగ విని మొల్లరును హృష్టులైనమతి ♦ నుంటుచుం

డాఁగడపెనటఁ గొంతకాలంబు ♦ కంజపదుఁడు॥ ౩౨౯

మ॥ వరతీర్థప్రకరావగాహ సమవా ♦ ప్తస్వాంత నైర్మల్యుఁడై
సరయుప్రాంతమునుండి తా వెడలె స ♦ చ్ఛాత్రాళితో నంబురు
ట్చరణుం డాంచితదేశములనుచు ప ♦ శ్వాసంబున న్మాతృసో
దరగేహంబునకుఁజొచ్చి స్వీయమగు గ్రం ♦ థశ్రేష్ఠముం గైకొనన్

స్వకీయగ్రంథనాశమును బద్మపాదుఁడు వినుట.

శా॥ కర్ణాకర్ణిగఁ దోవలోనన నిజ ♦ గ్రంథంబుతో మాతులో
దీర్ఘావాసముఁ గాల్చె వైహాత భు ♦ గ్రస్తార్చ్యంచెల్లయ
య్యర్థోజాతపదుండు తా వినీ తదీ ♦ యార్తైనగేహంపుట
భ్యర్ణస్థానముఁ జేరఁగాఁ జనియె శ ♦ శ్వాంతర్యుఁడై యంతటన్॥

ఉ॥ వచ్చిన యప్పపాదుఁగని ♦ బంధుగుఁడ త్రేటిఁబల్కె నిట్టులో
సచ్చరితాగ్రగణ్య! విల ♦ సత్ప్రథుకోశము విశ్వసించి నా
కిచ్చియ పచ్చనేగి తొగి ♦ నింటనుడాఁచితి దాని గాలిదా
నెచ్చెలియొల్లలోఁ నఁబడి ♦ నిక్కముగా దహియించె గేహమున్॥

గీ॥ నాదు సదనంబు దగ్ధమై ♦ నను మనంబు నందుఁ బరిదేవనం
బును ♦ జెందనంత తావకగ్రంథ మదివహ్ని ♦ దగ్ధమగుట
కుఁగడువగచెద నెద నిజం ♦ బుగయతీంద్ర॥ ౩౩౦

మ॥ అనునామాతులు పల్కె వంబుజపదుం ♦ డాలించి చిత్తంబునం
దున ఖేదంబున కింతగాంచి ధృతినిం ♦ దోనంది యా మాతులో
యనివేశంబు విదసె మాటకుఁ గృపా ♦ ధ్యాంతర్యుఁడై మామనుం
గని యీరీతిగఁ బల్కె నెల్లరు వినం ♦ గాశక్తిదీపింపఁగన్॥

గీ॥ దగ్ధమయ్యెఁగదా! ప్రేమా ♦ దమునఁ గోశ మది; యనఘ!
దానికే మొన ♦ ర్చెదవు నీవు గ్రంథము వినష్టమైనను ♦ గలదు
నాకు బుద్ధి; దీసను దానినే ♦ బొనరుతునొగి॥ ౩౩౩

గ్రంథ పునస్సృష్టికై పూనిన పద్మపాదుని మందమతిగా మామ చేయుట.

ఉ॥ ఈకరణి న్వచించి సుయ ♦ మీంద్రుడు తా నటపైఁగ భాష్యపుం
టీకనొనర్పఁగా మొదలి ♦ డన్నను లక్కజమంద; మాతులుం
డాకమలాంఘ్రి మేథకుమ ♦ హాభయముంగని పెట్టె భుక్తిఁ జింత

తాకులుఁ జ్ఞాతదీయమతి♦ హానిఁ నొనర్పఁగనంతనేదియో॥ 33౪

గీ॥ దాని నెఱుఁగక నీరజా♦ త పదుఁడు భుజిఁయించెఁ; డీకను దానర
చించుటకును జాలఁడయ్యెను బూర్వంబు ♦ నొలెనతఁడు।
పుడమిఁ గొందఱు సెప్పుకోఁ ♦ దొడఁగిరిట్లు॥ 33౫

గీ॥ అంతలో నాశ్రిసుంబుచే ♦ నవరుఁయుఁగడు। దయితులు సతీ
స్థ్యులునగు కొం ♦ దఱుద్రుతగతిఁ। దీర్థయాత్ర నొనర్చుచుఁ ♦
దెన్నునజల। ఝంఝిరియనఁ గాంచిరొగి యుద్య♦చ్చాగతులయి

చం॥ క్రిమముగవారలెల్లరు స ♦ రఃప్రభవాంఘ్రికిఁ మ్రొక్కి తత్పదా
బ్జములఁగడుం జెలంగెడుర ♦ జంబును మాగలఁ దాల్చిరంతశీ।
ఘ్రముగనె యేకకాలమునఁ ♦ గల్గినయోగముచేత నే నమ।
స్నముదయముంబరస్పరము ♦ సల్పిరి; శ్రీకొం దొక్క సారిగన్॥

గీ॥ తీరములనెల్లఁ గొలిచి య ♦ ద్భుచ్ఛను దను। చేసువకునేగు
దెంచిన ♦ పాఱునలన। సుఖము నొసఁగ స్వదేశీయ ♦ సుప్రి
వృత్తి। నావినేయులగుమియట ♦ నాలకించె॥ 33౭

గీ॥ గురువరేణ్యునిఁ గానకె ♦ క్కుడుగవ్యథిత। చిత్తులై యెల్లగురు
సత్ప్రి ♦ వృత్తి నెఱిఁగి। కీర్తి సుదేశములకు నే ♦ గిరి గురుఁ
గని। సత్వరంబుగనంత నా ♦ ధాత్రవరుఁ॥ 33౮

కేరళకతమహాసురాలయోత్సవమున శంకరాచార్యశిష్యులు దర్శించుట.

చం॥ జననికి నాక్యకృత్యముచు ♦ శంకర సంయమిసేత నుతలో।
నొనరిచి మిన్నుదాఁటుఁదగు♦ నుసన్నిఁ గాత్రైలెం కేరవృష్ట నా।
జి నెసఁగు కేరళంబున వ ♦ సించి చరించెను దాస్యధర్మపా।
లననిరతుంను నైకను: జై ♦ బాగి స్వశిష్యులు రాఁగనోరుచున్॥

గీ॥ అంత నిరుపమ మహిముఁడా ♦ నయు తీర్థగాఁ। డిట్టు కేరళమునఁ।
జరియించుచునట। నటఱలెను మహాసురాలయో ♦ త్సవుని పాదిని
భక్తిఁ బ్రణమిల్లి యీగతిఁ ♦ బ్రస్తుతించె॥ 3౪౧

చం॥ జగదధినాథ! నీవు సద ♦ సత్ప్రియము క్తగఁదుంచు మాయచే।
నొగిఁ జిదచిత్స్వరూపమును ♦ నుత్కట చిత్రము నై చెలంగునీ।
జగమునులీలఁ జేసెదు వి ♦ చారణచేయఁ బ్రయోజనేచ్ఛయె

ష్ణుఁగలుగఁజోదునీకుఁ; బరి ♦ పూర్ణతఁజేసి రవంతయేనియున్
చం॥ చెలువుగ ముజ్జగంబును సృ ♦ జించెదవీవురజంబుతోడని।
స్తులపృథుసత్త్వవృత్తివగు ♦ చుందగఁ బ్రోచెదు దానినిందము॥
కలితుఁడవై హరింతువటు ♦ కావున నొక్కఁనినట్టి నిన్నుభ।
క్తులు వినుతింతురెక్కుఁడుగఁ♦దోయజజాత హరీశ్వరాఖ్యలన్॥
చం॥ మడుగులఁ బెక్కుటంగిరణ♦ మాలియొతాఁ బ్రతిబింబితస్వభా
వుఁడయిరయొకండెయొప్పెసఁగు♦పోలికగాబహురూపమాచునొ।
ప్పెదు నిఖిల ప్రపంచమునఁ ♦ బ్రీతినిజొచ్చియొకండవైయుకుం
గడునలరారుచుండుదువు ♦ కాదె యనేకుఁడవై జగత్ప్రభూ॥
ఉ॥ ఈగతినయ్యమీంద్రుఁడు ర ♦ మేశు విశేషముగానుతించియా
దేవకతుంచెయుండఁ గడు ♦ దీర్ఘ వియోగజదైన్యచిత్తులై।
వేవరశిష్యులెల్లరును ♦ విస్ఫుటభక్తిఁదదీయపాదరా।
జీవయుగంబువందలఁ ♦ జేర్చినమస్సులఁ జేసిరేకమై॥
క॥ గురువర్యుఁడువారలయురు। కరుణంగుశలాదికంబు ♦ గాఁబ్రో
శ్నింప। న్నరసిజపదుఁ డతిదీనాం। తరుఁడై గద్గదికదోఁచుఁ ♦
దానిటులనియెన్॥ 3౮౬
చం॥ గురువర! రంగనాయకున ♦ కుంఠితభక్తినిగొల్చియుంతనే।
మరలఁగమత్పురాశ్రిమపు♦మాతులుఁడధ్వమునందుఁగాంచి సా
దరముగ ముచ్చటించి తన♦ ధామముఁగూర్చి వినీతియొంతయో
వలలఁగఁ దోడఁ బెట్టుకొని ♦ భవ్యమతింగొనిపోయెనన్నొగిన్॥
పద్మపదుఁడు గ్రంథనాశము నాచార్యులోఁ జెప్పి తన మందమతిత్వకు వగచుట.
గీ॥ నేను దొల్లిటి దావాస ♦ నానుబంధ। మున భిదావదుఁడైన
యా ♦ తనియెదుట భా।ష్యదవభిజ్ఞతనుభవద్భాష్యటీక।నించుక
యుశంకలేక ప ♦ ఠించినాఁడ॥ 3౮౭
ఉ॥ ఆతదిపూర్వపక్షముల ♦ నన్నిటి దాపిత ముద్రవక్త్రసం।
ఘాత పిధానమంత్రములు ♦ ఖండిత గౌతమముఖ్యతంత్రము
ల్వ్యాతిడవేద సారమహి ♦ తామృత సిక్తములౌ భవత్సుకా।
గ్రంతులచేత దేశికవ ♦ రేణ్య; దుర్లంబుగ నొంచి మించితిన్

సీ॥ శాణాభు క్నేవాము ♦ ఖము వ ఖడ్గాఖడ్గి; విహరణకల్పిత ♦ మహితధు
జము నత పాదకదంబు ♦ నందు కస్త్రాకక్షి; శోభనవిభవము
మా ♦ ముప్పిమంబు బృహుతరంబైన శా ♦ శిల మతంబందు
యు; స్థాయష్టి కల్పితో ♦ చ్ఛక్రిధుంబు ఘనతరంబైన శైల మిని
తంబున గచా; కచిగల్గినట్టియు ♦ గక్రికధుంబు
ఆ॥ నంత దెన్నడు విపుల స ♦ ద్యా కీర్తికళత; శర్వనా త్రితయు
ములై వరగుదిరాను సూ క్తముల రక్షి తుండైన కూరిమతుడు
కుమతభంజనగణ్యా! స ♦ ద్గురువరేణ్యా!॥ ౩౫౦
గీ॥ అంత; ముమవో లెనను మెచ్చి ♦ యతడు గాఢ హృదయు డై
సత్కృతువి జేసె ♦ హితునియట్టు లక్కటవశంకలేక భా ♦
వ్యంపుడీక వానినిలయంబు నందుంచి ♦ యేసరిగితి ౩౫౧
గీ॥ విలయమప్పుడు నృత్యంబు ♦ సలుపురుద్రు ఫాలమునవున్న
జ్వాలనుని ♦ కీలలట్లు భయదమై వహ్ని మూడుక ♦ భావ్య
టీక వానినిలయాంబులో బూది ♦ గావొనర్చె ౩౫౨
కం॥ అహితగ్రంథంబును విని సహియింపగలేక జాలేము స్వక
గేహాము వే దహియింపజేసె సద్బుద్ధి హారంబగుగతముగలిపె
దివ్యాన్నమున ॥ ౩౫౩
మ॥ అమనీనా ర్త యొకండు దేశికవరే ♦ ణ్యా! తా విజృంభించె మే
దినిలో; నిప్పుడు నాదు బుద్ధితో లిమా ♦ ద్రిన్నిశ్చయంబై మొసం
గిన నైర్మల్యమునందదక్కటత్వదంఘ్రిద్వంద్వముం గొల్చుమా
నును వర్ణంబాగా యిట్టిదీనదశ ద ♦ త్కుల్మికవీక్షింపగ ॥
మం॥ గురుతర! మీదు భావ్యము న ♦ గూర్చితి నేల తంపువృత్తి
స్ఫురిత సుయుక్తి జాలమున ♦ బొల్చెదువయ్యాది త్రోవలోవను
ద్ధురమతి భుక్తిభాళిబడి ♦ తోనకటా! నశియించె జావి
రమగు యత్నమువన్నలిపి ♦ తిన్మకలంబొనరింప నత్తరిన్ ॥
కం॥ గురువర! వామతి నాపటు తరఘన పద్యుక్తి చితతి ♦ దగ
దొల్లిటి మూ దిరి దానుపక్ష మింపదు భిత చింతగ నిప్పు
డేమి ♦ విని సేద మీకున్ ॥ ౩౫౬

మ॥ అనుకంపాంబునిధీ! గురూత్తమ! త్వదీయంబౌ పదాగ్రింబుఁ జే।
రిన వారెందఱు దీనులైయు మును ధాత్రిం జూడ సర్వేప్సదం।
బును దామందఁగ లేరు?; సంతతము మిమ్ముం గొల్చు నాదోష మే
మి? నమద్దేవ! యఘాంశమన్న నదియున్ స్మి పాదసేవాంతమా॥

చం॥ ఉరుతర భక్తి నిట్లను పయోజపదుం గరుణాకరం భితాం।
తరుఁడయి యార్యపాదుఁడు సుధాజలధిప్రతిమంబులౌ విభా।
స్వర రచనాయుతంబులు నపాస్తవిమోహములు న్సుధీమనో।
హరములు నైన వాక్యములనన్ త్రుటిసాంత్వనముం బొనర్చెఁ దాన్॥

కం॥ కమలపద! వినుము దుర్వార్యము విషమంబునగు నీ ధరం
గర్మ విపాకమిది; కట! ముగ్నే యీ విషమము నెఱిఁగి వచిం
చితిని సురాధిపయమికిన్॥ ౩౫౯

తాను మును విన్న తద్గ్రంథమెల్ల నాచార్యులకు చెప్పి వారిఁ గాంచుట.

ఉ॥ మును శృంగాద్రిని నాకు చెప్పఁ బ్రభుత్వాఁ నీవు సె।
ప్పిన యా పంచసుపాది మామకమనః పేటింగను గుప్తమా।
చును రాజిల్లెడు నేఁడు నందువలన న్శ్లోకంబునుం బాసి దా।
నిని సమ్మోదముతోడ వ్రాసికొనుమా నీరేజపాదా! యొగిన్॥

మ॥ సరసీరుట్పదునిట్టులార్య పదుఁడా శ్వాసించి తానంతఁ జె।
ప్పిరయంబొప్పఁగఁ బూర్వమైన యనుపూర్వాగ్రాలు నా పంచపా।
దిరసాంచత్కృతినిం; ద్రిలోకగురుఁడు న్సువ్యక్తలా మూలమా।
పరమాఖండ విబోధుఁడీ గతిని జెప్ప జిత్ర మున్నే మహిన్॥

గీ॥ పద్మపాదుండు నంతన ప్పంచపాది। రయమున లిఖించుకొని
పరిహార్షపు భరమున। లేచు నాసీనుఁడగు; హర్షలీనుఁడగుచు।
విడుచు బాష్పాంబులను బాఱు గనునించు॥ ౩౬౨

ఉ॥ అంతట రాజశేఖర సమాఖ్య నెసంగెడు కేరళక్షమా।
కాంతుఁడఖండభక్తి యెసఁగంజను దెంచి సదాశివావృత।
ప్రాంతుని నంతరంగ రిపుభంజను శంకర సంయమీంద్రునన
త్యంతవిభాస్య నైజమకుటాగ్రనిఘృష్టపదాగ్రుఁ జేసెఁ దాన్॥

కం॥ యమి సార్వభౌముఁడా భూ। రమణుంగని నీవు మున్ను రచి

యించిన భ। వ్యములగు రూపకములు భూ। ప! మహీంద్రభీత
ములెఱియనుచుఁ బ్రశ్నింపంగన్। ౩౬౪

చం॥ నయమునఁబల్కెఁ గేరళజ ♦ నపృభుఁడంజలిమాళిఁజేర్చియి
ట్లు; యమిసమాజశేఖర!ప ♦ ట్టుజ్జ్వల నాఱ్చులయందు నాటక।
త్రయమదిమత్ప్రమాదపతి♦తంబయియాహుతిభావముం దెవెం।
డియునోగిదానిఁగూర్చెడుమ ♦నీమయొసంగదునాకుసుంతయున్

గీ॥ పావకవిదగ్ధమైన య ♦ ప్పంచపాది। నలినపదునకు దయచేసి♦
నారనివిని। మీఁకడకు నేఁగుదెంచితి ♦ నాకమల ప। దుఁబలెఁ
గృతిఁజేయుఁడీ కృతా ♦ ర్థునిఁగనన్ను॥ ౩౬౫

కం॥ అనుచుంబలు తెఱఁగులనా। జనపతి ప్రార్థింపనంత ♦ శంకర
గురుఁడు। ఘనదయనాటకములమూఁ। టిని నామూలాగ్రము
గన ♦ డిన్వచియించెన్॥ ౩౬౬

కేరళేశ కృతనాటకత్రయమునల్లె శంకరుఁడు చెప్పివ్రాయించుట.

ఉ॥ కేరళనాథుఁడుంగడు నో ♦ గింబ్రిమదంబలరార శంకరా।
ర్యేరితనాటకత్రయము ♦ నెంతయు విస్మితుఁడై లిఖించి వి।
స్తారపుభక్తిఁ దచ్చరణ ♦ సారసయుగ్మమున న్స్వమౌళికో।
టీరమణిప్రభాతతి ఘ♦టింపఁగ మ్రొక్కి వచించునీగతిన్॥ ౩౬౭

చం॥ యతికులవర్య! తావకద ♦ యామృతసిక్తుఁడనౌట నేఁడు ధ।
న్యతముఁడనైతి మదగ్రచిత ♦ నాటకము ల్మహిలోనఁ గోవిదా
దృతిఁగనునింకఁ గింకరు వి ♦ ధింపుఁడు నన్నని వేడ నాయతీ।
శిత; నృపుతోడ నీగతివ♦చించెనిదేశముగాఁగ నత్తఱిన్॥ ౩౬౮

చం॥ అమలమనస్క! నేమును మ♦హోరుమఁ గాలటినామకాగ్రహా
రమున వసించువిప్రనిక ♦ రంబును సద్ద్విజబృంద శర్మ బా।
హ్యముగ శపించినాఁడనిఁక ♦ నట్టితె నీవునోనర్పుమన్న భూ।
పమణియమీంద్రునానతిని♦భక్తినినాఁదల మ్రొక్కి పూనెఁదాన్॥

శా॥ నష్టవ్యాఖ్యనువెండియుంగురుకృప ♦ న్గంజాంఘ్రితానందిసం।
తుష్టింజెందఁగఁ గేరళాధిపతియుం ♦ దూర్ణంబ యోగీంద్ర ప
శ్చాన్నిష్టాంగ ప్రణతింబొనర్చియతిరా ♦ డాస్యంబున న్మాధ్రిపక।

ప్రోష్ఠపాప్తినిబోధితతుష్టిబుధరిక్తికిరణసంతింపుచే గన్గురుమా। ౩౨౧

ఆశ్వాసాంతము.

ఉ॥ మోక్షనిధానా! మానవరిపుష్పకరార్చిత పాదకంజ! శం-
భో త్రిశరా! శరా శరాసనకృతాంబునిధీ! నిధినాథమిత్ర! వి
శ్రీక్షణనాధిపానిలపా తపస్థితాక్ష! కృపాకటాక్షసం
రక్షితమోహినీపురవ రస్థిత మానవ! పార్వతీశ్వరా!! ౩౨౨

కం॥ వేదాంత కుంజరాంత! ర్వేదిస్థాంకార కీర విధేక్షితసం
పాదక! సత్తత్త్వమసీ। త్యాదిక సద్వాక్యలక్ష్య! యతి
హృల్లక్ష్యా!! ౩౨౩

మాలిని॥ తుహినశిఖరసుదీపా! శుద్ధబోధస్వరూపా!।
పాతవిరతజనార్తీ! పార్వసంపూర్ణమూర్తీ!।
క్రితుచయ భజనీయా! కంజజాతాండకాయా!।
సతత భసితలిప్తా! సర్వచేతఃప్రదీప్తా! ౩౨౪

ఇది శ్రీ భమిడిపాట్యన్వయ .... వేంకటసుబ్రహ్మణ్య శర్మాభిధేయాంధ్రీకృతంబైన శ్రీశంకర విజయమందష్టమాశ్వాసము.

శ్రీ శంకర విజయము.

నవమాశ్వాసము.

షణ్ముఖజనక! యహీ।
ద్భూషణ! ఫాలోల్లసత్త్రి • పుండ్ర! బుధజన।
స్తోమక! వికారరహిత! యు।
శేషజనాంతర నివేశ! • శ్రీ సకలేశా!॥

సీ॥ అవధరింపుము యమి • ప్రవరుఁడా శంకరా; చార్యుఁడంతట
మహా • దార్యకలితుఁ। డగుచు దిక్కులనెల్ల • నోగి జయిం
చెడు వేడ్కఁ; దామరసాంఘ్రి హ • స్తామలక సు। రేశ్వర
తోటక • కృష్ణదర్శన బుద్ధి; వృద్ధి సమిత్పాణి • విష్ణుగుప్త।
భానుమరీచి వి • జ్ఞానకంద విరించి; పాదశుద్ధాంత ము •
ఖ్యతరకీర్తి।

గీ॥ చిద్విలాస ప్రముఖులైన • సద్వినేయు। లెల్లరు; సుధన్వుఁడ
నెడు ధా • త్రీశ్వరుండు। భక్తిఁ దన వెంట వేడ్కరాఁ • జయన
మయ్యె। మొదట మధ్యార్జునముఁ గూర్చి • ముదమెదఁదగ॥ ౨

గీ॥ అజముఖ సురార్చితాంఘ్రివా • రిజున దృష్టు। పూర్వ మధ్యా
ర్జునేశ్వరు • శర్వు నచటఁ। గనిమతి మహోపచారము • లను
భజించి। పలికె నద్దేవు గుఱించి యి • ప్పగిది నతఁడు॥ 3

శంకరాచార్యుఁడు మధ్యార్జునప్రాంత జనులనెల్లఁ దనశిష్యులఁ జేసికొనుట.

శా॥ ఓమధ్యార్జుననాథ! నీవఖిలవే • దోత్తంసనూక్తి ప్రకాం।
డామేయార్థముఁ దత్త్వవేదివియునౌ • దజ్ఞాట నీమానవ॥

స్తోమంబెల్ల వినంగఁదెల్పు మఖల ♦ శ్రుత్యంత భావంబు లన్
బ్రాముఖ్యంబుగగోచరించునదియ♦ద్వైతంబొ? ద్వైతంబొకో?॥
మ॥ తిరమౌ భక్తిని శంకరార్యుఁడిటు పా ♦ ర్థింపంగ మధ్వార్యుఁనే
శ్వరుఁడాలింగ శిరంబునుండి జనులా ♦ శ్చర్యంబునంజూడభా।
స్వర సర్వావయవాకృతి న్వెడలి య ♦ ద్వైతంబెసత్యంబటం।
చురు నాదంబున మూఁడుమారులనితా♦నూనెందిరోధానమున్
సీ॥ అంతట మధ్వార్యు ♦ నాదిశుభక్తులై; వఱలెడుతద్దేశ ♦ వాసు
లెల్ల। శ్రీశంకరార్యు స ♦ ద్దేశికుఁగాఁజేసి; కొని యుమాభాను
వై ♦ కుంఠగణప। శర్వసంపూజనా ♦ సక్తమనస్కులు; నై ప్ర
తరవగాహ ♦ నాదులఁబరి। శుద్ధులునై వేద ♦ చోదితాచారస్థు;
లైప్రపంచ యజ్ఞప ♦ రాంతరులయి।
గీ॥ నిర్మలాద్వైతరతులునై ♦ నెగడి రచటి। వారినెల్లరనిట్టుల ♦
ద్వైతవాదు। లగు గతినొనర్చి శ్రీశంక ♦ రార్యుఁడంత। సేతు
వున కేగె శిష్యసం ♦ సేవితుఁడయి॥ ౬

శా॥ ఆరామేశ్వరమందునన్గిరి తనూ ♦ జార్ధాంగిమంబొసురన్।
క్షీరంబుంబలెఁ గ్రోలిమత్తులగు శా ♦ క్తేయాళితో న్వాద్యో వి।
స్తారంబు న్నికటస్థదత్తఘనమో ♦ దంబున్స్ఫుటోద్యత్కృపా।
శీరమ్యంబును నొవివాదమిటులో ♦ లిన్మస్కరి స్వామికిన్? ౭

రామేశ్వరగత వివిధశాక్తేయు లెల్లరు శంకరాచార్య శిష్యులగుట.

గీ॥ అచటనివసించుశాక్తేయు ♦ లందఱొక్క। మొగిని యతికడ
కేతెంచి ♦ మూర్ధములను। వినతులనొనర్చి యనిరిటు ♦ వినుఁడు
మాదు। పరమపావన మతము మ ♦ స్కరివర! యని॥ ౮

గీ॥ ఎల్లకర్జంబులకు జన ♦ యిత్రి యాద్య। కరము శంభుని గొన
ముల ♦ కంటెను బర। శక్తియే మహదాద్యమా ♦ జగమిదెల్లఁ
దన్మహామాయనే శాశ్లుఁ ♦ దక్షయ్యమగును॥ ౯

కం॥ ఆపెనునోవాఙ్మఖ్యదు। రాపయగుటఁ గొలువరాదు ♦ యమ్మి
ఖుల వర! మ్మేమా పెవరాంశ మెరయానా। శ్రీపార్వతీభక్తినేధ
భ ♦ జింపవలె నెప్పుడున్!। ౧౦

కం॥ శ్రీవిద్యోపాసకులకు। జీవన్ముక్తియగు దేని ♦ చేనట్టియుమహా
సౌవర్ణాంఘ్రులబద్ధ। గ్రీవా బాహువులమయి చ ♦ రించెద
మెపుడున్। ౧౧
ఉ॥ విద్యనవిద్య నుందగభు ♦ విన్మదిలోన నెవండెఱుంగునో।
వేద్యభివంద్యుఁడాతఁడెయ ♦ విద్యను మృత్యువునుందరించి స।
ద్విద్యను బొందునెప్పుడున ♦ విచ్యుతమౌ నమృతంబుగానవ।
య్యాద్యనె కొల్వఁగావలయు♦నచ్యుత మోక్షమునందఁగోరినన్
గీ॥ విమలమైన కటాక్షలే♦శమునము క్తి। దయును, నీశ్వరస్త్రదూపి♦
ణియు పగుపర। దేవతనె యత్నమునను ము ♦ క్తిరతులెవుడుఁ।
గొలువఁగావలెఁజూడి యమి ♦ కులవరేణ్య!॥ ౧౩
గీ॥ వఱలు యతివర్య! ప్రకృతీ కీ♦శ్వరునకుశ్రుతి। వలననెయభేద
సంసిద్ధి♦విలసనంబు। గన సదేవేతి ముఖ్యవా ♦ క్యములు తత్వ।
రములవియె ముఖ్యసత్త్వమా ♦ ణములుసుండు॥ ౧౪
గీ॥ ప్రాణవసంస్థితమగు నకా ♦ ర ప్రముఖము। నకు సముత్పత్తియే
విధా ♦ నమున నగునో। యట్లితచ్ఛ్రుతులగును మా ♦ మాద్య
లకును। సత్తమ! యెసంగునాసము ♦ త్పత్తియెన్న॥ ౧౫
గీ॥ అనఘ! స్వాధీనవల్లభ ♦యని వచింపఁ। బడిన శక్తి యెరుద్రుని
కడ భవాని। యనఁ జెలంగెడు ననునిశ్చ ♦ యమున మేము।
నియతిసేవింతు మాభవా ♦ నినె సతమ్ము॥ ౧౬
గీ॥ మనుజవర్యులరైన మీ ♦ రు నోగివేడ్కఁ। దన్మహాచిహ్నములఁ
దాల్చి ♦ తల్లియైన। యట్టి పరమేశ్వరిన కొల్వఁ ♦ డామె
యొసఁడు। శ్రేయము యమీంద్రి యొసఁగున ♦ మేయదయను॥
సీ॥ అనిపల్క శాక్తేయు ♦ లను గూర్చి శంకర; యమివర్యుఁడని
యెఁదా ♦ నంతనిట్లు। లయ్యాది నిర్ణయిం బె ♦ యనినను శ్రీప్రజ్ఞ;
తన మ క్తిపురుషున ♦ కౌనరునంచు। శాస్త్రంబులెల్లను ♦ చ్ఛ
ముగఁ బల్కుటనాత్మ; నాత్మచేధ్యానించి ♦ యంతముక్తుఁ।
డగుఁ గాని మానవుఁ ♦ డన్యమౌ తెఱఁగునఁ; గాఁడెన్నటికిని
నే ♦ కౌ-మది సుండు।

గీ॥ కనఁ "దమే వే" తి ముఖ్యవా ♦ క్యములు పెక్కు। లిటఁబ్రి
మాణంబులగును మొ ♦ దట "వజా"మి। తిముఖమంత్రంబు
నంతజ♦ తిరుసెప్పి।ము క్తికిఁబరేశుత త్త్వంబు ♦ ప్రోక్తమయ్యె॥

కం॥ మఱియును సాంఖ్యులు ప్రకృతికిఁ। బరుడునునవికారియునగు♦
పరమేశ్వరు గు। ర్తెఱుఁగుటనె ·ము క్తి యని తె। ల్పిరిగానఁ
బరాత్పరునిఁ దె ♦ లియ ము క్తియగున్॥ ౧౯

శా॥ బ్రహ్మైకాద్యది క వేదవాక్యమునఁ జె♦ప్పంగాఁ బడెంగాఁబర।
బ్రహ్మంబుందగగు ర్తెఱుంగుఘనుఁడే♦బ్రహ్మం బెయౌఁగానియా।
బ్రహ్మత్వంబును జెందఁడన్యుఁ"డనిని ♦ ర్వ్యాజంబుగాజ్ఞానికిన్
బ్రహ్మైక్యంబె, యటౌటమీరునిఁక సం♦పాదింపుఁడాజ్ఞానమున్

కం॥ వినుఁడు భవాని యటంచీ! రనిన జగజ్జనని యెన్న ♦ నద్వైత
విబో। ధిని యగు విద్యయెసుఁడి యా। పెనుగొల్చుటఁ జిత్త
శుద్ధి ♦ విలసిల్లు నొగిన్॥ ౨౦

గీ॥ కావఁ గుంకుమపుండ్ర జాం ♦ బూనదపద। ముఖ్యచిహ్నము
లను వీడి ♦ మోదమెదను। వెలయు "బ్రహ్మఉహామని" యెదు♦
విద్య నెరతి। నంది ముక్తులరగుఁడేటి ♦ కన్యపథము॥ ౨౧

మ॥ అనుచుంబల్కెడుసంయమిప్రవరువ్యా♦హారంబునాలించి వెం।
టనెవారెల్లరుత్య క్త చిహ్నులయిగా ♦ ఢంబైన సద్భక్తినా!
ఘనునేదేశికుఁగాఁ దలంచుచుఁ దదు ♦ క్తస్నాన సంధ్యానుర।
క్తిని బంచార్చన ముఖ్యస క్తిని సము ♦ ద్దీవ్యత్సదద్వైతభ।
క్తి నివేగంగని పొందిరంతటఁ దదం♦తేవాసి భావంబునన్ ౨౩

గీ॥ అంతఁగంజాక్షమాలిక ♦ లబ్జు లందు। వెలయ భుజములయం
దర ♦ వింధచిహ్న। ములు సెలఁగఁగుంకు మాంకిత ♦ ముఖము
లెనఁగఁ। గొందఱనిరయ్యతీందుని ♦ కు వినతులిడి॥ ౨౪

మ॥ వినుఁడీసంయమివర్య ! మాదుమతము ♦ న్విస్తారమానాదరం।
బువ; విశ్వంబునకెల్లఁ దల్లి సకలం ♦ బుంగూర్చు కల్యాణి భ।
వ్య; వశా త్తిఘ్న; సనాతనం బ్రకృతిసే♦వ్యస్త్రీమహాలక్ష్మినే।
మనిశంబున్భజియించుచుండెడముమో♦క్షావాప్తికైభ క్తితోన్॥

మ॥ "అథా"దిత్యాదిక వేదవాక్యముల చే♦నశ్రాంత మోసంయమీం।
ద్ర "సదేవే"తి ముఖశ్రుతీరితమున ♦ నాబ్జీవజాతాదులు।
ల్లసితంబౌ పరమేశు దేహమున నే ♦ లక్ష్మీమహాదేవినుం।
డి సముత్పత్తిని జెందిరట్టి రమ దం♦ డి శ్రేష్ఠ!సంసేవ్యయౌ॥ ౨౮
కం॥ భావింప సతతమంత।ర్భావంబుప రేశునకు వి ♦రాజిల్లెడు నే।
దేవేశియందు నాశ్రీ।దేవియె సంసేవ్య మోక్ష ♦ధిషణుల కెల్లన్॥
చం॥ గళములఁగంజమాలికలు♦ గ్రాలఁ; భుజంబులఁ బంకజాంకము
ల్వెలయఁగఁగుంకుమంబునుసు♦విస్ఫురదాస్యములొప్పలక్ష్మినిం
గొలువఁగఁ గోరువారి కెపఁ ♦ గుంజుఁడి ముక్తికరంబునం దె కే।
వలముగ నెప్డుఁగానయమి♦వర్య! భజింపుఁడు లక్ష్మినీరుసన్॥
కం॥ అనుచుం బల్కెడువారిని।గని శంకరయమివచించె♦ గడునక్క
జమై। కనుపట్టునిదియటుంచియు। వినుఁడీ రెల్లరును దత్త్వ♦విష
యంబునిటుల్॥ ౨౯
మ॥ సదసద్రూపపరాత్మయౌ నొకఁడె ♦ శ్వసిష్ఠయౌ నేరుఁగా।
రిదినిక్కంబు"సఆత్మ"యంచుశ్రుతియం♦ దెబోధితంబయ్యెఁ;దా
బృథులానందసురూపుఁడై సతతము♦న్విభ్రాజమానుండగుం
దదధీనత్వముఁగన్నయీ ప్రకృతి కె ♦ న్నన్మోక్షతత్త్వంబె టౌ?॥
గీ॥ అనవరతమాత్మ నెవఁడు "బ్ర♦హ్మమ"మనుచు। ధ్యానము
నొనర్చునో ముక్తి♦యలరువాని। కరమున ననిత్యసముపాస♦
కప్రతతికి। నట్టిదాలోక సంప్రాప్తి ♦ యగునుజుమ్ము॥ ౩౧
ఉ॥ కావునమీరలెల్ల నిఁకఁ ♦ గంధపకుంకుమధారణాదుల।
న్వీడియాశ్రయింపుఁడు; ప♦విత్రతరాద్వయవిద్య; దానమీ
కౌ వెసముక్తియంచు నిటు♦లార్యపదుండు వచించవారు;స।
ద్భావములొప్పభక్తికలి ♦ తంబగు శిష్యతనందిరందటున్॥
గీ॥ అంతఁబుస్తక పుండ్రచి♦హ్నముల నెసఁగు। ఛాందోపాసకులు
యమి♦సార్వభౌము। నికడకరుదెంచి విపులవి♦నీతితోడ। బ్రణ
తుల నొనర్చి నిలిచి యు♦ప్పగిదననిరి॥ ౩౩
సీ॥ ఓయతివర్య! యా♦మ్నాయంబునిత్యమౌ; టనదిజగత్కర్త్రి♦

యనియునిత్య। యనియు వాక్కును దెల్పు ♦ టను వాక్కు-
నంగళా; రదయాటవిద్యావి ♦ రాజితయగు। నాపెయే నిత్య
స్వ♦రూపిణి యెల్లలో; కమ్ములకుంగార♦ ణమ్ముం బరుని। కన్నను
బరతత్త్వసన్నుత, బ్రహ్మవిష్ణ్వీశాత్మ ముఖ్యంబు♦లౌశుభపద
గీ। ములవిరతమ్మాపెనే తెల్పు; ♦ నలరునాపె। యేగుణాతీతమై
మోక్ష♦ధీగరిష్ఠు। లైనవారికి సేవ్యయౌ ♦ గానఁ నింక। శారదో
పాసనమొసల్పుఁ ♦ డీరుభక్తి॥ ౩౪

శా। నావేదేతిముఖోక్తి లేదెననికా♦మ్నాయార్థవిత్త్వంబు; వాఁ।
డావాగ్భాసురదివ్యరూప మెఱుఁగం ♦డంచుంగదుం దెల్పెఁగా।
దా? విద్వజ్జనవంద్య! గాననిగమా ♦ ర్థజ్ఞానపూర్వంబుగా.
నేవిప్రుండెడవాక్స్వరూపమునుదా ♦ నేప్రొక్కనిల్పన్వలెన్।
మ। అనుచున్వారువచింప సంయమి వరుం ♦ డాలించితాఁ బల్కెని
ట్లనిశంబున్గళతాలుముఖ్యములదే♦యూ సంగతిం జేసిపు।
ట్టిన వేదంబదినిత్యమెట్లగును? భా♦టింపంగ నిత్యత్వమం।
దునఁదావర్ణమెఱుంగొ-! వర్ణములసం♦దోహంబొ? తెల్పుండిటన్॥
సీ॥ సకలలయమునవా ♦ నికివిలయముగల్గు; టను వర్ణములు నిత్య♦
తనుగనవిల। నిగమంబులీశుని ♦ నిశ్వసితంబను; నుడినిజన్యత
గానఁ ♦ బడెడుకతన। నేదిజన్యమొయది ♦ కాదు నిత్యంబను;
సత్ప్రమాణముననశ♦ శాశ్వతంబె। యా వేదతతియును♦ భావింప
మఱియును; గాంతసమయమున♦నంత మొంది।
గీ॥ నట్టి సాంగశ్రుతిని నఖి♦లాధిపుఁడగు। కమలబంధుండుసృష్టికా♦
లమునఁ దెలిపెఁ। బరమమౌనుల కొఱకని♦పలుకఁబడియె। భాను
సిద్ధాంతమున వేద♦వర్తనంబు॥ ౩౫

కం॥ శ్రుతులే ప్రళయమునంబుజ। హితువలనం జెందినట్టు♦ చేరీతిని
నిత్యతశారదకుంబొసఁగునో మతిఁ బరికింపుఁడిపుడీరు ♦ మంజుల
రీతిన్॥ ౩౬

చం॥ అమరులనిత్యులైనను స్వ♦యంభవుఁడాద్యుఁడు నిత్యుఁడానజ।
స్రము; నటుగాన శారదకు♦రాజిలు నిత్యతయున్న; నిద్దర।

మ్యమగునొకో యనిత్యుఁడగు♦నా చతురాననుఁడట్టి వానియా
స్యమున వసించుశారదకె♦సంగు నెనిత్యతబుద్ధిఁ జూచినన్?॥

క॥ పరమప్రకృతియెటాచుఁ♦బరఁగెడునాపరం; స్వతియెమహన్ముఖ్య
సకలమునకు। హేతువంచునువచి♦యించెదరేనియొ; ప్పుదుపర
మాత్మకుఁ ♦ బరములేమి। వాగాద్యతీతుఁడై ♦ వఱలెడు పర
మాత్మయే; సదాది విబోధ్యుఁ♦డౌ సతతముఁ।గానియాప్రకృతి
తాఁ♦గాదెట్లుఁ దద్వాచ్య; యేకట్లతంబున నెస♦ధాధ్యములగు।
శబ్దముల నాపరాత్పర♦ జ్ఞానమెకడు। సాధనీయంబుసుండు;
మో ♦ క్షపదమునొగి।వందుటకు మార్గమాపర ♦ మాత్మ
నెఱుక। తక్కలేదెద్ది, యునవివే ♦ దంబుతెలిపె॥ ౭౦

సీ॥ కానమీరలు శుద్ధ♦మైన యద్వైతంబు;నందునాసక్తిని♦బొంది
నా। ముఖ్యంబులౌ కర్మ♦ములఁ బొనర్చుచుఁ దత్ఫ;లముఁ
బరమున కర్ప♦ణముగఁజేసి। దురితంబులను గడు♦దూరంబుగాఁ
దోఁచి; శుద్ధచేతస్కులై♦సుఖఘనుఁడగు। పరమాత్మ నెఱుఁ
గుట♦వలన ముక్తినిబొందె; దరుగాని వేఱొండు♦దారినిగన।
రనుచు శంకరయమిపల్క ♦ నాలకించి। సుస్వభావములెసఁగ
సా♦రస్వతమత। నిష్ఠులగు వారలయ్యతి♦ నేతకంత। నుండిసచ్ఛి
ష్యులైరి వే ♦ దండమథన!॥ ౭౧

క॥ అంతట వామాచారులు। సాంతేవాసియయి వెలయు ♦సఁయ
మిఁగనియా। చెంతకరుదెంచి యిటులు। త్యంతక్రోధమునఁబల్కి
రందఱువినఁగన్.॥ ౭౨

గీ॥ ఈవుసంవిత్స్వరూపంబు ♦ నెఱుఁగకుండ। వ్యర్థవేషుండవైతి
వం ♦ ధ్యాతనూజుఁ। బోలునద్వైతమునసక్తిఁ ♦ బొందుకతన।
లయ్యమునను భేదముంటన ♦ ద్వయమెలేదు॥ ౭౩

చం॥ అనిశమునుంబరేశునెడ ♦ నైనవిమర్శము వేఱుగా నెయుం।
డును, సుమి యేదిలేమిని న ♦ ఙ్ప్రతిమక్రియమైననాశరే।
శునకుషు దుర్లభంబౌ పరి♦శుద్ధ యునిత్య జగద్విధాత్రి,యా
శువకును బీజరూపయయి ♦ శోభిలునయ్యది శక్తియేయగు॥

కం॥ విద్యారూపిణియును జగ। దాద్యయునగు నాపెతోడల ♦
 ననిశము నిరతి। ప్రోద్యన్మతులగు జనులకె। సద్యస్కాలమున
 ముక్తి ♦ శయనిష్ఠమగున్॥ ౪౬
మ॥ సతతంబాపరశక్తి పాదజల జా ♦ ర్చానక్తులౌ వారికిన్।
 క్షితిలోలేదు సుమీనిషేధము కడు ♦ న్సిద్ధాత్ములౌవారికా।
 గతినే సంవిహిత క్రియాళి సలుపం ♦ గాలేదు నిర్బంధమో।
 యతి! భృగ్వాదివిశుద్ధచిత్తులకుఁగా♦ర్యాకార్యముల్లేవుగా॥ ౪౭
గీ॥ కాన మీరును వేగన ♦ కలమునువిడి। పరయు విద్యాత్మకయు
 నౌచు ♦ వఱలుశక్తి। నాత్మమోక్షంబు కొఱకునై ♦ యాశ్రయింపుఁడోయతీ! యననిటుపల్కె ♦ నాయతిపతి॥ ౪౮
సీ॥ మీదుపల్కు నిజంబు♦గాదేలయన “యత్రి”; యనెడునామ్నా
 యవా ♦ క్యమునవాది। బోధకాలమున నా ♦ త్మునకు వేఱగు
 నది; పరికింప లేదని ♦ పలుకఁబడియె। నీకను విమర్శంబు ♦
 నకు లేదు నెలవుస; త్యత్వంబు లేదనాత్మకును జూడఁ। గావు
 న నిత్యంబు ♦ గాని యాప్రకృతిదా; సేవనమున ముక్తి ♦
 చెందరాదు।
గీ॥ చూడ “మాయాభిరింద్ర” య♦ స్మృతివచనము। వలన బహు
 రూపత వివంగఁ ♦ బడియెనాత్మ। కట్లుగావున నెపుడుఁజి ♦
 దాత్మయుఁ బ్రకృతికిఁబరుభజింపవలయు ము♦క్తికొఱకునయి।
గీ॥ భూతభవ్యేషఁడని వేద ♦ ము పరమాత్మునెఁ। జెప్పుచుండంగ
 మీరకిం ♦ చిత్కరుఁడని। పలుకు టెన్నంగ మాఢ్యంబు ♦ వల
 ననెయని। తోఁచె మాడెందమున కిష్టు ♦ దుష్టులార!॥ ౪౯
కం॥ అనిశము కళంజ భక్షణ। మునొనర్చుచు మద్యపాన♦ మును
 జేసెదు మీ। కు నెగడదు బ్రాహ్మణత; గా। వున నిష్కృతిఁ
 జేసికొనఁగఁ ♦ బోలును మీకున్। ౫౦
గీ॥ భ్రుగువు విష్ణునిఁ దన్నెన ♦ భ్రిగతజలము। నెల్లఁగోరెను గుం
 భజుఁ♦డెన్నఁదగిన। లీలఁదుర్రిటిలోన; నెందుచే ♦ లేదుమీకు।
 వట్టి సామర్థ్యమిపుడు మీ ♦ కది తెలుపుఁడు। ౫౧

గీ॥ కాన బ్రాహ్మణ్యమున భ్రష్టు ♦ లైనవీరు। మూర్ఖతనువీడి నిగమసం ♦ ప్రోక్తమైన। తెఱఁగునను వేగముగ నిష్కృ ♦ తిని బొనర్చి। కొని విశుద్ధుల రగుఁడని ♦ గురుఁడు తెల్ప॥ ౫౨

ఉ॥ విని వారెల్లరు నయ్యమీశ్వరునకు ♦ న్విస్తారమౌభక్తి వం। దనముల్చేసి తదుక్త నిష్కృతిని నా ♦ మ్నాయోరితంబౌ తెఱం। గున దూర్ణంబుగ నేయొనర్చికొని యో♦గ్యుల్మెచ్చ శుద్ధాద్వయం బున సక్తిన్వరకర్మరక్తిఁ గని ర ♦ పూర్వాజ్యాంఘ్రి సచ్ఛిష్యులై ॥

చం॥ యతివరుఁడిట్లు యుక్తినిచ ♦ యంబున వేగన నార్యచిత్తులై। సతతమ యోగ్యవృత్తిద్విజ ♦ జాతి బహిష్కృతిఁ గాంచినట్టిదు। ర్మతి గతులైన శాక్తులను ♦ మాఱువచింపఁగ శక్తిహీనులౌ। గతి నొనరించి లోక హిత ♦ కాంక్ష నొనర్చెను గర్మసేతువుల్॥

ఉ॥ రామకృతప్రతిష్ఠుని ధ ♦ రాధరరాట్తనయోల్లసన్మహా। వామవిభాగు; శక్రమణి ♦ వార లసన్మకుటున్విధీంద్రము। ఖ్యామరవంద్యు; నీశ్వరుని ♦ నయ్యమివర్యుఁడు భక్తినాశ్రవ। స్తోమ సమేతుఁడై కొలుచు♦చున్వసియించెను రెండుమాసముల్॥

లింగధారు లాచార్యునితో వాదించుట.

సీ॥ అంతలోన భుజద్వ ♦ యంబున లింగాంక; ముల శూలలాంఛ న ♦ ములను ఫాల। ములఁదాల్చి కడు రౌద్ర ♦ మూర్తులై యద్వైత; మత వైరులౌ శైవ ♦ మతగతులును। నంసంబు లను డమ ♦ రుకాంకంబులును; శూల; చిహ్నంబు లురముల ♦ శిరములందు। లింగ చిహ్నములుఁ ద ♦ లిర్పఁగనురుభీతి; జను లతుఁ గూర్చెడు ♦ జంగములును।

గీ॥ భుజహృదయనాభిసులలాట ♦ ము లననేక। శూల చిహ్నంబు లెసఁగఁ బా ♦ శు పతమతులు। నేకమై దేశికునికడ ♦ కేగు దెంచి। ప్రణతులనొనర్చి పలికి రి ♦ ప్పగిదినపుడు॥ ౫౬

గీ॥ సకల కారణభూతుఁ డీ ♦ శ్వరుఁడు శివుఁడె। కాన సేవింపవలయు మో♦ క్ష రతు లెపుడుఁ। దత్సకచిహ్నములఁగొనియా ♦ తని నె భక్తి నిటఁ బ్రమాణంబులను వే ♦ దోదితములు॥ ౫౭

ఉ॥ నాకముమాళిగానభము♦ నాభిగసూర్యుఁడుఁ జంద్రముందునా।
లోక యుగంబుగాఁగ దిశ♦ లు శ్రవణంబులుగాఁగనాగమా ।
నీకమువాగ్వివృత్తముగ ♦ నిత్యము నెవ్వని కొప్ప వేదముల్ ।
వాకొను నట్టి శంకరు శి ♦ వంకరుఁగొల్చెద మోక్షకాంక్షినై ।
గీ॥ ఋతుఁడుసత్యుండుఁబరుఁడును♦గృష్ణపింగ।ళుఁడును బ్రహ్మంబు
నూర్ధ్వ రే♦తుఁడు విరూప। నయనుఁడునునైన విశ్వాత్ము ♦ న
కెయొసఁగుత । భక్తి యుక్తంబులైన మ ♦ త్ప్రణతులెపుడు ।
కం॥ ఇవి మొదలుగఁగలిగి యొసం । గువచనముల నవిరతంబు ♦
మందేహముల । న్శివచిహ్నంబులఁ దాల్చిన । శివభక్తులునిలు
తురవఘ ! శివలోకమునన్ ॥ ౬౦
సీ॥ ఇదిగాక వినుఁడేరు ♦ చదలునందునశంక; రునిగని మీరెవ్వ♦
రని సుపర్వ । లడుగగాఁ దొల్లియొ♦ల్లెడలనే నొక్కఁడ; నై
రాజిలితిఁగాని ♦ పేరొరులిఁక । నిత్తటిన్లజ ♦ గత్తేలునేతనై;
సద్వితీయుఁడనై మె ♦ సఁగుదునేనె। సురలార! యనుచు
శం♦కరుఁడా సుపర్వులు; కానతిచ్చెఁగృపాళ్య♦మానసుఁడయి
గీ॥ కాన సామాన్యుఁడును శివుఁ ♦ గర్తఁగాఁగఁ। బలుకు బ్రహ్మ
త్మ ముఖ్య శ ♦ బ్దముల చేతఁ । దనరునతఁడే యుపాదాన ♦
తను బ్రభువయి। సర్వకాలములందునో ♦ సంయమీంద్ర।
సీ॥ వాసుదేవుఁడె మున్ను ♦ వఱలెఁగాని విరించి; యును శంకరుఁ
డునుగా ♦ దనెడునుడికి। వినుఁడు ప్రత్యుత్తరం ♦ బును జగం
బెల్ల నీ; తనియందు వసియించు ♦ టనగువాసుఁ। డట్టివాఁడీ
దేవుఁ♦డగుట చేవాసుదే; వుఁడనఁగాఁ జెల్లెశ♦ర్వుఁడెయతఁడగు।
సుఖజీవనంబును ♦ నిఖిలంబునకుఁ జేయు; టనుశంకరుండనఁ ♦
దనరెశివుఁడు।
గీ॥ పాలకుఁడు విష్ణుఁడనుఁ నెడఁ♦ బాల్యుఁడైన। వాఁడె లేకున్న
బాలక ♦ త్వమె పొసఁగదు। వ్యాపకతదాని కర్థమై ♦ వఱలు
ననిన। నీశుఁడే విష్ణుపదవాచ్యుఁ♦ డౌశమీంద్ర॥ ౬౧
గీ॥ సంయమివరేణ్య! శివరహ ♦ స్యంబునందు। దుర్వాసనమూని

గుత్తించి యుం ♦ దు ధనుఁ జువచి। యించిన సువాక్యముల నాల
కించుటకగు। సావధానతతోడ; ని ♦ దేవచింతు॥ ౬౩

సీ॥ అద్వితీయుండను ♦ నక్షరుండనుబరా; త్పరవరుఁడను, శుభ ♦
ప్రదుఁడశివుఁడ। నదూరిపినాత్ముండఁ ♦ జతురాస్యవిష్ణుల; కెల్ల
లోకములకు ♦ హేతు భూతుఁ। డనుఁ బురాణుఁడ · బూర్ణుఁ ♦
డను బూర్వగుఁడఁ బూర్వ; గజ్యేష్ఠుండను నేనొ ♦ కండ న
సుమి। ఘనమదిచ్ఛారూప♦యును జగత్సంహార; కర్త్రియునగు
శక్తి ♦ కలియునన్న।

గీ॥ సృష్టికిని మున్న మరల సృ ♦ జింతునాపె। నదియుఁ ద్రిగు
ణాంకుర నిదాన♦ మైచెలంగఁ। దగుమహత్తత్త్వము జనింపఁ ♦
దానొనర్చి। యొగిన హంకారమును నంత ♦ టఁ గలిగించె॥ ౬౪

గీ॥ సత్త్వమురజంబుఁ దమమునాఁ ♦ జనుగుణముల। మూఁటినంత
సృజించి యా ♦ ప్పుగగుణాత్ర। యాత్మకులుసద్రుల సృజించె
నంతఁ బదియు। నొక్కటియునైన సంఖ్యచే ♦ నొప్పువారి॥ ౬౫

ఉ॥ వారలలోరజోగుణుని ♦ వాసిగ సృష్టికిఁగర్తఁజేసె, వి।
స్తారవయన్నసత్త్వుల వె ♦ సన్బరిపాలకులంబొనర్చె, సం।
హారముఁజేయఁదా నుసగు♦ణాఢ్యులఁదానియమించెనాపె,యా
తీరుగ సృష్టివృద్ధి నిర ♦ తి క్రియలేర్పడియె న్యగంబులన్॥ ౬౬

చం॥ క్రమముగ సంభవించెనున♦కారము;దావనుకార;మయ్యుకా।
రము వలనన్మకారమును; ♦బ్రహ్మయు, విష్ణువు,రుద్రుఁడన్న నా
మముల నెసంగి యాప్రణవ ♦ మంత్రసదక్షరనిష; వారియం।
దు మహితులైరిమూఁగురిఁకఁ♦ దోఁచిరొ[illegible]రుల్తు దనుప్రయాతలై

సీ॥ సకలదివ్యులు చరా♦చరము[illegible] లోకంబు;లనువారలవిభూతు♦
లుసుమి; మానివిన్యుఁడ! వారెల్లను♦ వేర్వేఱు పేసులఁ; గాం
తురా యాగుణ ♦ కర్మములను। ననుసరణంబున ♦ వినుమంత్య
కాలంబు; నందు వీరెల్లరు ♦ నస్తమయము గను, రాజసమును
రక్తమునైన బ్రహ్మతే; జమున బ్రహ్మయునమ♦స్తంబువాల్చి

గీ॥ కృష్ణ[illegible] విష్ణుతేజ మం ♦ దేలయించు। విష్ణుఁడును శుక్లవర్ణ

మై ♦ వెలయురుద్రు। తేజమున నస్తుఁడగుఁ బ్రకృ ♦ తినిరయ
మునఁ। జొచ్చురుద్రుండు శుక్ల వ ♦ ర్ణోపేయుతుఁడయి॥ ౭౮
గీ॥ శుక్లవర్ణంబుతో నొప్పు ♦ చును మదిచ్ఛ। నైన ప్రకృతిల
యించె నా ♦ యందె కాన। నేననంతుఁడనైతి న ♦ న్నానిగ
మము। లేనియెఱుఁగవు మన్నాయ ♦ యెఱుకపడదు॥ ౭౯
సీ॥ కానవిభూతిని ♦ మేన నెల్లనుబూసి; యఱుతరుద్రాక్షభూ ♦ షా
ళిఁదాల్చి। నిరతంబుమద్ధ్యాన ♦ నిరతులై పంచాక్ష; రీజపపరులు
నై ♦ తేజుఁబగట। భద్రదాయకములౌ ♦ రుద్రసూక్తములజ;
పించుచునీశ్వరు ♦ విమలు, వ్యక్త। రూపత్రిజగతి,ని ♦ రూపింపనవ్య
క్తుఁ;డైన వానిని కుద్ర ♦ నమితభక్తిఁ ।
గీ॥ గొలుచునరవర్యులకుఁ జెలం ♦ గును విముక్తి। హస్తమునఁ;గాన
నీవును ♦ ననిరతంబు। భసితరుద్రాక్షధారివై ♦ భక్తిశివుని। పూజ
నమొనర్పుము; విముక్తిఁ ♦ బొందుమనఘ ॥ ౮౦
మ॥ అనిదుర్వాసునకానతిచ్చి యతివ ♦ ర్యా! యామహాదేవుఁడం।
డెన దృశ్యత్వమునుం; దదాదిఁగకు భ ♦ క్తిప్రోల్ల సచ్చిత్తుఁడా।
చును దత్రోక్తప్రథావలంబియయియా ♦ శున్నానితాఁగొల్చు
చుండె నజస్రంబును గాన ముక్తినిగన ♦ న్సేవింపనానీశునిన్ ।
గీ॥ "ప్రజలస్సృజయింతు" ననుచు నా ♦ రాయణుండు। తలఁచెఁదాన
ద్వితీయుఁడం ♦ తటనురుతర। భూతములు పుట్టెఁ గనిరి వి ♦ ధాత
యుంబ్రజాపతియు జన్మమున నిపాఁ ♦ జదువువల్కు॥ ౮౨
గీ॥ చూడనారాయణ పదవా ♦ చ్యుండిటనుమ। హేశుఁడేయగుఁ
జాండు బ్ర ♦ హ్మేంద్ర విష్ణు। ముఖనరచయం బెసారంబు ♦ నిఖిల
బుద్ధి। గుఁడగు నీశునకయనమ ♦ గుటనదెపుడు ॥ ౮౩
చం॥ యతివర! యమ్మహేశ్వరుని ♦ యంశము లేయగు నెల్ల వేల్పులు
న్స్మృతియె యిటంప్రమాణమగుఁ ♦ జాందు;ధరాదినిరుద్రు లేరుసం।
తతముఁ జెలంగుచుందురొ? ప్ర ♦ ణామము వారికి నెల్లకంచున।
ద్ధి తెలిపె; భూరియత్నమునఁ ♦ దృప్తిబుధాళికిఁ గల్గఁజేయఁగన్
గీ॥ కారణంబొట్టుఁ జేసియు ♦ గర్విత ఘుటిల్లు। నట్టులెకనిష్ఠరయును

గా ♦ ర్యాత్మతంబా। సంగునీశునకనుచువి♦స్పష్టముగను। జెప్పె
నాహ్న్యాయముబుధరా ♦ జికిఁ దెలియఁగ ॥ ౨౫

కం॥ మహితుంబ్రభు; నత్యు, గుణు। నిహితుజ్ఞ్నాన స్వరూపు♦ ని
స్పృహ్మమునిి। మ్మహి నెఱుఁగఁగవలెననుచు। నృహుభంగులఁ దె
లుపు శ్రుతులు ♦ పరమథాధిపునే ॥ ౨౬

సీ॥ నిర్గుణుండైన యీ ♦ భర్గుండెమునుజిర; కాలంబుసృజియింతుఁ♦
గాక యనివిచారించి తనదు తే ♦ జమును సూర్యాకారముగఁ;
జంద్రుఁగామనం♦బును నుసత్త్వమును భౌముఁగాఁగ సౌ♦మ్యు
నిఁగాఁగ వాఙ్మయం; బునుగురుఁ గాజ్ఞాన♦ మునోగి శుక్లమును
శుక్రుఁగాఁ గ్లేశ ♦ మును శనైశ్చరుఁ గాఁగ;సృజియించె సర్వే
శుఁ ♦ డజుఁడుతాను।

గీ॥ సూర్యముఖమండలము లెల్ల♦ సోమధరుని। దైన తేజంబునం జేసి
యలరుచుండుఁ। గాని తమ యంత నలరవు ♦ మానమెన్నఁ।
గా"నతత్ర" యటన్ననై ♦ గమవచనమె ॥ ౨౭

గీ॥ కర్మమున నేజనించిలో ♦ కంబుకర్మ । మున నెలయమందునను
వాక్య ♦ మునను గర్మ। మే జగద్బీజమని వచి ♦ యింపఁజన
దు। జడమిడదు కర్మము ఫల మీ ♦ శ్వరుఁడు లేక ॥ ౨౮

గీ॥ కాన నీశ్వరుఁడే జగ ♦ త్కారణమగు। నట్టి యీశ్వరు నెఱుఁ
గని ♦ యట్టివానిఁ। గని "యసన్నేవ" యనెదునై♦గమశిఖోక్తి
దూ తెఁగదు; నట్టి బ్రహ్మ వి ♦ దుంబొగడెను ॥ ౨౯

గీ॥ కానఁబరమాత్మయును జగ ♦ త్కర్తయునగు। నమ్మహేశుని
నైన చి ♦ హ్నమ్ములమెయిఁ। దాల్చి యప్పరమాత్మునిః ♦
గొల్చుటతగు। ననిశమును ముక్తిఁగోరెడు ♦ జనులకెల్ల ॥ ౩౦

ఆచార్యు బోధవిని వారామోదమునఁ దచ్ఛిష్యులగుట.

మ॥ అనిభాషించెడు శైవపంతతికి న ♦ య్యాచార్యవర్యుండు తా।
నను; సృష్టిస్థితినిర్ణయంబుఁదగబ్ర ♦ హ్మాదిస్వరూపాళిచే।
తనుగావించెడు దేవుఁడొక్కరుఁడ; వే ♦ ద్యంబైన యర్థంబిదే।
యనవా; నాకునభీష్టమైన దిదితో ♦ యాఁజండజప్రింబునున్

గీ॥ మూల శూన్యంబెయగులింగ ♦ ముఖ్యధార । ణంబు; వీడఁగ వలయు నె♦ న్నఁగనిఖల సు। పర్వమయమైనమెయికిఁదా ♦ పం బులేశ । మైన శ్రేయంబునీఁదు సుఁ ♦ డీ; నరులకు॥ ౮౨
కం॥ నాభికిఁ బయిసోమపులును । నాభికధస్థలమునందు ♦ ననసోమ పులు । న్నొభిలెదరు; నిగమజ్ఞం । డాభూసురునందునమరు ♦ లశాంతంబున్ ॥ ౮౩
సీ॥ శిఖను శీర్షంబునఁ ♦ జెలువౌ లలాటంబుఁ; గర్ణంబులును నా సి ♦ కయుఁగపోల । కంబును జిహ్వానో ♦ ష్ఠంబును జూబు కంబుఁ; గంఠంబునం సయు ♦ గంబు భుజయు। గంబు బాహు ద్వయిఁ ♦ గరములునురమును; నాభిని గటిని లిం ♦ గమును వ్ర షణ। ములఁ దొడలను జాను ♦ వులగుల్భములః బాద; ముల నాశ్రయించి మ ♦ న్మఖ్యులైన ।
గీ॥ వేల్పులెల్లను, మునులును♦బితరులును వ। సించిస్నా నాది భుక్తి మి ♦ శ్రితములైన। నిత్యకృత్యములను దృప్తి ♦ నింగనియెద। రనుచు బూణకేతు గుజ్చి చె ♦ ప్పెను శివుండు ॥ ౮౪
గీ॥ వేల్పులెల్ల వసింతురు ♦ విప్రుమేన। ననుచు వేదంబెపల్కుఁగా♦వున శరీర। తాపమొనరింపఁ బడునెడఁ ♦ గోపముఁగని। యాసు పర్వులు మెయినుండి ♦ యరిగెదరొగి ॥ ౮౫
కం॥ తాపమొనర్చెడు నరునకు। శాపమునిడి శీర్షముఖ్య ♦ సంస్థిత దివిజాలోకపమున నగుగనఁడగుఁ। బాపియుఁ జరికాష్ఠమట్లు♦ పరిహార్యుఁడునై॥ ౮౬
ఆ॥ వె॥ కర్మయోగ్యమగుచుఁ ♦ గ్రాలు విప్రునిమేన । వ్యాధిలేక చిహ్న♦మమరఁజూచి। లోకనాథుఁడౌ ది♦ వాకరుఁజూడవ। లెను; హాదమునసైన ♦ మునుఁగవలయు ॥ ౮౭
గీ॥ కలప్రశుతులందుఁ బెక్కువా♦క్యంబులిట్టివి; కదు "మోన్యా" మనంబడు♦ వేదమేవి। భేదయుగుపాపనంబును ♦ బెక్కుగతులఁ జెప్పె నిందర్యంబుఁగాఁగఁదా ♦ నొప్పిదముగ ॥ ౮౮
ఉ॥ తప్తాది విమర్శనరుండు నిజ ♦ కర్మచితంబయిన కాలుసత్యనా

గాదికలోక పుంజమును ♦ హానియుతంబుగఁ జూచిలోనని।
ర్వేదమునంది యంతఁగడు ♦ వేగ ననన్యమతిం బరాత్మ వి।
ద్యాదయితుండగం గొలిచి ♦ యందు విముక్తినినిర్వికారుఁడై॥
శా॥ వేదార్థజ్ఞుని బ్రహ్మబోధమునకై ♦ వేచేర నానంచు న।
వ్వేదం బేయనుఁ;గానముక్తిఁగనసం♦వేద్యంబు బ్రహ్మం బెయాఁ।
గాదొండొండగుచిహ్న ధారణముమో♦ ఘం బేయగున్ముక్తియు।
న్నాద్వైవారెడుఁ జుందు కేవలము నా ♦ త్మజ్ఞాన సంపత్తినే॥ ౯౦
చం॥ అనిశము గహ్వరేష్టునిగు♦హాహితు;గూఢు;ననుప్రవిష్టుఁబూ।
ర్ణునిబరునిం బురాణుని ఘ ♦ నున్నివు ధీరుఁడు తాహృదబ్జమం।
దున మహితాత్మయోగగతి♦ తోడుత భావనముంబొనర్చి వీ।
డును బ్రిమదంబు శోకముఁగ♦డున్ స్థిరచిత్తమునం జెలంగుచున్॥
గీ॥ ఘనతరాధ్యాత్మయోగాను ♦ గతినిధీరుఁ। డనిశముఁ బురాణు
గూఢుగు ♦ హాహితు విభు। దుర్దశుని గహ్వరేష్టు; ని ♦ త్యు
నినను పరి। విష్టుఁదలఁచి విడున్సుఖ ♦ కష్టములను॥ ౯౨
గీ॥ ప్రవచనము చేతనైనను ♦ బహుతరశ్రు। తంబుచేనైన; రుచి
రమే ♦ ధనయినఁబర। మాత్ముఁడు లభింపఁడే;వ్వని♦ నాత్ముఁ
డువరి।యించు నవ్వాని కేలభి ♦ యించునాత్మ॥ ౯౩
కం॥ ధీరుఁడుశోకముగవఁగశ। రీరుని ననవస్థమాశ ♦ రీరౌఘమునం।
దారయ నిలిచెడునాత్మన। నారతమున్విభుమహితు మ ♦ నము
నఁ దలఁచితాన్॥ ౯౪
కం॥ చదలును జర్మముఁజుట్టు ప।గిది నెప్పుడు భువిమనుజులొ♦గింజు
ట్టెదర। య్యదనున దేవు నెఱుంగక। యొద వెదు దుఃఖమున కం
త ♦ మూర్వరలోనన్॥ ౯౫
గీ॥ శానగురుని కృపా కటా ♦ క్షమునఁ బ్రాప్తమైన యట్టిపరాత్మ
వి ♦ ద్యనొగిఁజేరి। యద్వయామృతపాన తృప్తాంతరంగు।లరయి
సుఖముమజెందుఁడు ♦ ర్వరనుమీారు॥ ౯౬
మ॥ అతులుండిబల్కెడు దేశిక ప్రవరుఁ స ♦ ద్వ్యాహార మాలించిస।
ద్వినయంబొప్పఁ గనమ్రిశిష్యఁతగుచు ♦ నిర్ద్వేష సీయుండునాఁ।

జనులింగిపర్వరుండొకండు పరితు ♦ ష్టస్వాంతుండై యంతని।
ట్లను సంయమ్యధినాథునిం గుటిచిదీ♦వ్యద్భక్తి తోడన్వడిన్।
మ॥ యతివర్యా! శరణంబు నీవసుమినా ♦ క్రాంత ముంగానసం।
స్మృతిదుష్టాహి విషాగ్నిదగ్ధతనునం ♦ జెల్వొభవత్సత్కృపా।
మృత వర్షంబునఁ బ్రోవుమింకఁగడు పే♦ర్మిన్యుష్మదు క్తశ్రుతీ।
రిత సందోహమున♦న్నశించె భిదయు♦ర్వి న్నేనయీశానుఁడన్।
కం॥ శివపూజకు ఫలమీవై। తి విఁ కద్వైత సుధనిడి ను ♦ తింగ
నెడుగురు। పవరా! నీవుమహోత్తముఁ। డవురుద్రునికన్న నీవు♦
డమిఁ బరికింపన్। ౯౯
మ॥ స్తుతిసీరీతిగ శంకరార్యు నుతిపా ♦ త్రుం జేసి యా శైవుఁడా।
నతులంబల్మరుచేసి తత్పదరవిం♦దద్వంద్వనీరంబుఁ దా౹
వి; తదుక్తాచరణోత్సుకుండగుచుఁ దా♦ వేస్వాన్వయగ్రామసం।
స్థితులౌవారలనెల్లనవ్వయగులం ♦ జేసెన్గురుంగొల్చుచున్।
గీ॥ లింగచిహ్నితులును భస్మ ♦ లి ప్తతనులు।భవ్యరుద్రాక్షధరలు,
వి♦పక్షశూల। ముఖ్యులగునన్యులయ్యతి ♦ ముఖ్యుఁజూచి।
పటుతరక్రోధముననంతఁ ♦ బలికిరిట్లు॥ ౧౦౧
కురలఁ గొందఱు శైవులు మతీంత వాద మొనర్చుట.
శా॥ మాయావేషధరుండ వీవెవ్వఁడ ? వి ♦ మ్మాడ్కిన్సుధీరాజికిన్
శ్రేయోదాయకమైపరిమాణముననై ♦ చెల్వొమతాగ్ర్యంబునం
దేయొప్పారెడు వీని భ్రష్టుఁగఁగడు ♦ న్హైలాగతిం జేసి వే
పోయోజిం చెడువంచకుండవయి దు♦ర్బుద్ధీ! యిటన్నిల్వుమీ
శా॥ భవ్యంబై కడుఁబొల్చు నీ ధరణిలో♦ బ్రాహ్మణ్యమెన్నంగవై
ష్ణవ్యంబోసుత! దానికన్నను గరి ♦ ష్ఠంబంతకన్నన్ గడున్
శైవ్యంబెన్నఁగనుత్తమంబనుచు న ♦ బ్జప్రోద్భవుండార్య సం।
స్తవ్యంబౌగతిఁబల్కె నారదము నీ♦ శానున్నమీక్షించితాన్।
ఆ॥వె॥ అట్టులౌట నేటి ♦ శారాధకతనంబు। నీ వొనర్చినాఁడ ♦
విపుడితనికి। శ్రితినిసమ్మహేశ్వ ♦ రుఁడు వసుస్తేయంచు।
నభినుతింపఁబడియె ♦ నధికముగను॥ ౧౦౪

సీ॥ సర్వభూతసుగుహా ♦ శయుఁడు సర్వాననః; శీర్షకంధరుఁడున ♦
శేషభువన। సంవ్యాపియమ్మహే ♦ శ్వరుఁడు కావున సర్వ;
గతుఁడు శివుండంచు ♦ ఘనతరముగ । శ్వేతాశ్వతరినని ♦ శ్రిత
ముగానాయుప; సూక్తంబు వచియించి ♦ యుపరమించెఁ ।
గాననాసూక్తిచే ♦ నైనసర్వాత్మకుం;డు శివుఁడేయని తేల ♦
దుంగద! కన।

గీ॥ స్కాందమున యామళంబున ♦ గంగహీ్రియ । నియును బార్వతి
లక్ష్మి య ♦ నిను శివుఁడె। వారలకు భర్తయనియును ♦ దా
కౌనంగఁ। బడియెఁ దద్వాక్యవితతిని ♦ ప్పుడు ముని! విను॥

సీ॥ మునుహిమాచల శీర్ష ♦ మునసుండి యురువేగ; ముగగంగశివు
శీర్ష ♦ మునఁబడనతఁ । డంతఁదద్వార సం ♦ భ్రాంతుఁడైయుఁక
నింత; నుండి హ్రీమతివయి ♦ యుండుము ననుఁ। బొంది యు
చ్చైర్గతిఁ ♦ బోకుమీవనిగంగఁ; గనియానతిచ్చె శం ♦ కరుఁడు
గంగ।యును నదిమొదలుగా ♦ నురుశక్తిఁ బూరుష; శ్రేష్ఠునిం
బ్రహ్మహా ♦ రిప్రముఖుల ॥

గీ॥ కల్లఁగారణమైన య ♦ య్యాశ్వరునకు। నెలఁగి హ్రీతోడఁ
గలియుట ♦ హ్రీయనంగ। బడియె విబుధులచేత న ♦ ప్పురమ
శివుఁడు। హీ్రివిభుండనునామంబు ♦ నెనసెదాన।

కం॥ పరశక్తి; సర్వచేతో।హార; మాహేశ్వరి; హిమాల ♦ యాత్మ
జ; శ్యామ । త్వరుచిర; యుత్తటినయ్యా । శ్వరుతోడఁజెలఁగు
టనుదానె ♦ సఁగెలక్ష్మియనఁగ।		౧౦౭

శా॥ తత్తేజఃకణజాతులైరిమును ప ♦ ద్మాశారదాకోటులీ।
శోత్తేజంబుననందెఁగేశవనరో ♦ జోద్భూతకోటుల్సయుు।
త్వత్తిన్వీరు లయుంబుసందిమరలం ♦ దామీశుచేతన్సముు।
త్వత్తింగాంచెదరచ్చటచ్చటఁ దద ♦ ధ్యక్షుండుశత్వండెయా।

గీ॥ నిర్మల స్ఫటికాభమై ♦ నెగడు దక్షి । ణంపుఁబార్శ్వంబునందు
ది ♦ నత్వమునటె। వామపార్శ్వంబు నందున ♦ శ్యామవర్ణమైన
రాత్రిత్వమీశున ♦ కలరునెపుడు।		౧౦౮

గీ॥ తనదుసర్వాత్మ, రూపత్వ ♦ మును శివుఁడుసు। పర్వలగుణించి చెప్పె, వ ♦ ధర్వవేదమున; జగద్ధేతు భూతత్వ ♦ మునటె; శివర। హస్యమువచించుశివునిధ్యే ♦ యత్వమహిఁసు॥ ౧౧౦
సీ॥ ధ్యేయుండుశివుఁడని♦ తెలుపుటకునువిూకుఁ; గరుణాధ్యులౌమాని ♦ వరుతెసాక్షు। తీశ్వరుండే జ్ఞాన♦మిచ్చెదువాఁడన; నెన్నంగ శుకమౌని ♦ యేసుసాక్షి। సంవేద్యుఁడగువాఁడు ♦ శర్వుఁడే యనిపల్కఁ; టకు వేదతతియుత్క ♦ టతరసాక్షు। లాత్మ భక్తాహిత ♦ హర్గ్వసూదనుఁడేసుఁ; డనుటకు యమముఖ్యు లధికసాక్షు।
గీ॥ లీశుఁడేనిత్యుఁడనుటకు ♦ నెన్నదుర్హిణ। మూర్ధపృథుమౌలి కాబృంద♦ము, గురుసాక్షి। మృదుఁడెయాద్యంత శూన్యుండ♦ నెడు నుడికిల। సాక్షులు వరాహహంసతా ♦ హరియువిధియు॥
గీ॥ ఇట్లు వేదంబులందెల్ల♦ నెంచిచూడ। విశ్వమునకెల్లఁగారణ♦మీశ్వరుఁడగు। రుద్రుఁడేయగుఁ గారెవ్వ♦రునని బుధులు। తెలిసికోఁదగు నంచును ♦ దెలుపఁబడియె॥ ౧౧౨
గీ॥ తప్తలింగ విభూతి రు ♦ ద్రాక్షముఖ్య। ములను ధరియించు టను బీర ♦ ముఖ్య పూజ। నమున సదుద్రసూక్తజ ♦ పమున నిఖిల। పాపనిర్ముక్తుఁడై శివ ♦ రూపముఁగను॥ ౧౧౩
శా॥ స్తేయంబుంబానరించియుం గురునినా ♦ తింజెందియున్మద్యము। న్బీయుక్తింగనకెప్డుఁ గ్రోలియును నీ ♦ పృథ్వీన్ద్విజుంజంపియున్। శ్రేయంబుంగను భూతిలిప్తుఁడయి వాఁ ♦ సిన్భస్మశయ్యాస్థితుం। డైయుత్కృష్టతరాఘముక్తుఁడగురు♦ ద్రాధ్యాయి తానిమ్మహిన్
సీ॥ కనకంబు హరియించి ♦ యును గురుతరుణిని; బొందియు బ్రాహ్మణుఁ బొలియఁజేసి। యును మద్యముంగోలి ♦యును భస్మసంఘమ్మున। డై భస్మశయ్యాశ ♦ యానుఁడునయి। మొదలు రుద్రాధ్యాయ♦జపమొనర్చెదు మర్త్యుఁ; డఖిలాఘనిర్ముక్తుఁ ♦ డగునటంచు। రుదర్శాండమున ని ♦ రూఢిగాఁ బలుకఁగఁ; బడియె శంకరుసెడ ♦ భక్తియునిన।

గీ॥ కోటిజన్మార్జితంబులౌ ♦ మేటిదురి। ములవలనఁ గల్గునీశఁ
బెక్కు ♦ పలుకు లేల? । శివునెడ దృఢంపుభక్తితోఁ ♦ జెలఁగు
నరుఁడు। భూరిపాపౌఘ యుతుఁడై యు♦ముక్తుఁడగును॥ ౧౧౫

కం॥ అని శివగీతలఁ దెలుపఁబ। డె; నట నెమఱి తెలుపఁగాఁబ♦డె
నిటుబ ధర్మా। ది నిఖిలపు మర్థములఁ బొం। దనగు తెఱంగది
ముని ప్ర ♦ తతికి శివునిచే ॥ ౧౧౬

సీ॥ మునులార! తెల్పెద ♦ వినుఁడు ధర్మార్థకా; మవిమోక్షముల
పార ♦ము వెసనందఁ। జేయునట్టిదియై పు ♦సిద్ధి నందినపాశు;
పతమనఁ బరఁగెడు ♦ వ్రితపుఁదెఱఁగు। మును విరజాఖ్య దీ ♦
క్షను భూతిరుద్రాక్ష; ధారణంబు నొనర్చి♦భూరివేద। సారాఖ్య
శివసహ ♦ స్రమును జపింపుఁడు; దానిచేమానవ♦తనువువిడిచి

గీ॥ శైవమామేని నందెద ♦ రావలనొగి। లోకశంకరుఁడైన పి ♦
నాకపాణి। మీకుఁ గైవల్యము నొసంగు ♦ మిక్కుటంపుఁ।
గరుణతోఁదుత నెదుట సా ♦ క్షాత్కరించి॥ ౧౧౭

గీ॥ నిపుణ కాలాగ్నిరుద్రోప ♦ నిషదమునను। భూతిసంధారణంబు
వి ♦ పుల్రికవశ్య। మగునని నిరూపితంబయ్యె ♦ నక్కటమున।
భసిత మహిమంబు నెవరు సె ♦ ప్పంగఁ గలరు? ॥ ౧౧౮

కం॥ తలఁగంఠంబునఁ గర్ణ। బుల బాహువులందు భక్తి ♦ పొదలఁ
గరుద్రా। క్షలఁ దాల్చునరుఁడు శివుఁడగు। నలరుఁబరాత్పరుఁడై
యయిధ ♦ కామరుఁడైనన్ ॥ ౧౧౯

ఛం॥అనుచునగస్త్యసంహితను ♦యత్యధినాయకప్రోక్తమయ్యె;భూ
మినిమనుజుండు నైజమగు ♦ మేనిఁదపింప నొనర్పకాపద్మో।
ద్ర నిలయమా పరాత్పరుని ♦ధామమునందఁడటన్న" వేదమా
వనియతిలింగ ధారణము ♦ నమ్మి ముముక్షువొనర్పఁగావలెన్ ॥

మ॥ అని వాదించు విపక్షశూల ముఖశై♦ వాసీకముంగాంచియి।
ట్లను నాసంయమితల్లజుండు, నిటలే ♦ దాగ్నేయ తాపంబిఁకే।
మనగృచ్ఛ్రమముఖంబె తాపమగుగృ♦చ్ఛ్రాజ్ఞాయనాద్యంబుగ
న్మనుజుండెప్డు కృశుండు కావలయునా♦ మూర్నయార్థమానిద్ది యే।

గీ॥ లింగచిహ్నిత తనుఁడైమె ♦ లంగు వానిఁ । దప్తశంఖరథాంగ
గాంకి ♦ తతనునిగని। న యెడ నప్పుడస్నాన మొ♦నర్పవలయుం
సూర్యునేనియుఁ గడు నొగిఁ ♦ జూడవలయు॥ ౧౨౨
గీ॥ తప్తలింగాంక నంయుక్తుఁ ♦ దప్తశంఖ। చక్రచిహ్నితుఁ బతితుఁ
బా ♦ మండసంచ। యాచరణ తత్పరు నరు వా♦ క్యమున నైన।
గౌరవింతుంగఁ జనదు ని ♦ క్కముగఁ బుడమి॥ ౧౨౩
చం॥ అవనినిదప్త చిహ్నధరు ♦ లౌనరులం బరికింపఁ శాస్త్రిణవ।
చ్ఛవ సదృశాకృతుల్పుఁడియ♦ జస్రము౯ంత్యజరాజి పోల్కిఁవీ।
డవలయువారి; వారలకి ♦ డంబడు హవ్యముఁగవ్యము న్వితే।
యవ్వు;మనుమంత్రితంబయిన♦నన్నముత్యాజ్యమువారుచూచినన్
కం॥ క్షితిసురునకుఁ దగుశూద్రే। క్షితమగు వన్నంబును న్భు ♦ జిం
పఁగ; లింగాం। కిత చక్రాంకిత జనపే। క్షిత నుదికాకున్న యెడ
నొ ♦ గిన్మహిలోనన్॥ ౧౨౫
కం॥ వేదాంగ తత్పరుండును। వేదాచార రతుఁడునగు ♦ విప్రుం
డును లిం। గాదిక చిహ్నప్రకరము। చేఁదానొగిఁబతితుఁడైన ♦
శించు నిజముగన్। ౧౨౬
ఆ॥వె॥ అనివచింపఁబడె బ్ర ♦ హ్మాస్కార దీయంబు। నందునఁగడు
నిశ్చ ♦ యంబుగాఁగ। మఱియు సావధాన ♦ మతిని మార్కం
డేయ। మునఁగలట్టి సంగ ♦ తిని వినుండు॥ ౧౨౭
సీ॥ కలిగెను మును బ్రాహ్మ♦ణులకునుగాయత్రి; కిని భూరిసంవాద♦
మనుపమమయి।యందుఁగడుంగృద్ధ ♦ యై యమ్మహాదేవి; యా
పాతులంగని ♦ "పాపులార!। కలియుగంబున నబ్ద♦ములుమూఁడు
వేవేగ; వసుధఁ బాషండ దే ♦ వతలరగుచు। శ్రుతిసమీరిత
కర్మ ♦ శూన్యులరై కడుఁ; దాంత్రికాచారత ♦ త్పరులునగుచు।
గీ॥ భ్రష్టులయ్యెద"రంచు శా♦ పంబునొసఁగెనంత వారెల్లదీనులై ♦
యాభగవతి। నంతయును వేశ సత్కృపా ♦ స్వాంతయగుచు।
నాపె యాపాతులకు నిట్లు ♦ లానతిచ్చె॥
శా॥ మీరీశాపముచేత నెల్లరును భూ ♦ మిన్వేదసంశూన్యులై।

భూరికోధముఖ ప్రపీడితులరై ♦ మూర్ఖత్వసంయుక్తులై।
సారజ్ఞాన సుకర్మ సుస్థితుల భ్ర ♦ ష్టత్వంబునుం గాంచి లిం।
గారంభాంకితులై కలింజెడదర్ ♦ ర్యానీక దూరస్థులై॥
గీ॥ ఇట్లు నిశ్శ్రేషతఁగలి మీ ♦ రెల్లరుఁగని।యంతటసదద్వయార్థాను♦
చింతకులును। సత్యధర్మ పరులునయి ♦ జగమునందు। వెండియుఁ
జెలంగెదరుసుఁడీ ♦ విప్రులార॥ ౧౩౦
గీ॥ అనుచుగాయత్రి మున్నుతె ♦ ల్పిన కతమున । లింగముఖ ధా
రణంబుసే ♦ యంగఁజనదు। మనుజులకు వాక్కులెటనుండి ♦ మవ
ముతోడ । మరలునో యట్టి పరమాత్ముఁ ♦ దరమెకొలువ?॥
సీ॥ కావున శ్రుతిని బ్ర ♦ హ్మవతారుండగు; శివుని యుపాసన ♦ ము
విపులముగ। వాకొనంబడియె ని ♦ రాకరింపఁగరాద; దేరికైనను
భూతి ♦ ధారణంబు। రుద్రాక్షధృతియును ♦ భద్రప్రదము
లౌటఁ; గావింపఁజను భూసు ♦ రావళికిలఁ। గాని లింగాద్యంబు ♦
లైనచిహ్నంబుల; ధరియించుటకు నెట ♦ దొరకదుతగు।
ఆ॥ వె॥ నట్టిమానమనుచు ♦ గట్టిగాశంకర। యమివరుండు దెలుప ♦
నాలకించి। భక్తవర్యుఁడౌ వి ♦ పక్షశూలుండిట్లు। పరమగురుని
గుఱిచి ♦ పలికెనంత॥ ౧౩౨
చం॥ యతివర! వేల్పులెల్లఁ ద్రిపు ♦ రాసురులం బరిమార్పలేక మే।
శితృహుతభుక్సుధాకరుల ♦ చే నిషువున్మను జేసిరందున।
స్మృతవహుఁడాది; మధ్యశశి ♦ యుండుదివిష్ణువునుందగంబతి।
స్థితులయిరంత, దీనిని బ్రి ♦ సిక్సఁ జెవ దువహింపనోపునో॥
సీ॥ అనుచును వారెల్ల ♦ రును విచారించుచో; నందుఁగొందఱు
వల్కి ♦ రప్పుడిట్లు । దీనిని వహియింపఁ ♦ గానోపుదుద్రిందు
వహనేందులతని నే ♦ త్రింబులగుట। సాత్వికంబైనతే ♦ జము
ననాతని దేహ; మునను౦డి హరి సము ♦ ద్భూతుఁడగుట భా
రంబుగాఁ దోఁపఁ ♦ దారుదురినకునిద్ది; యనవిని వేల్పులె ♦ ల్లను
గడుణాగి॥
గీ॥ వెండికొండకునేగి యా ♦ ఖండపరశు। నింగని మహేషువును

వహిం ♦ పంగభక్తితోడఁ బ్రార్థింపరుద్రుండు ♦ తుష్టినంది।
పలికెనిట్టుల నాసువ ♦ ర్వుల గుఱించి॥ ౧౩౪
గీ॥ నేన పశువులకెల్లఁ బ్ర ♦ ధానపతిని। గాదె? కావునమీరు వే ♦
గముగఁ బశుత। నెనయఁవఁగీకరించిన ♦ యెడలనిమ్మ। హేషువును
లీలఁబోలె వ ♦ హింతు నేను॥ ౧౩౫
గీ॥ అనవుడున్వేల్పు లెల్లబ్రి ♦ హ్మాదులమగు । మేమెపసులముమా
కెల్ల ♦ స్వామివీవె। ఫాలలోచన! యనిలింగ • శూలముఖ్య।
చిహ్నములఁ దాల్చిరురుభక్తి ♦ చెలఁగనపుడు॥ ౧౩౬
శా॥ అంతన్వాసుకిఁద్రాడుగా ధనువుఁగా ♦ హైమాచలంబుద్ధరం।
శాంతంబైన రథంబుఁగా శశినిభ ♦ చక్రంబులంగాఁగవా।
క్కాంతున్సారథిఁగా శ్రుతిప్రతతివే ♦ గస్ఫూర్జదశ్వాళిఁగాఁ।
గంతుద్వేషి యొనర్చి యయ్యసురుల ♦ ఖండించె దేవేడ్యుఁడై॥
గీ॥ కానయుక్తంబులింగాది ♦ కంబులైన । చిహ్నములను ధరించు
ట ♦ నేవ్యుఁడైన। శివునివౌచిహ్నములనుద ♦ త్సేవకులమ।యి
యలరారెడు మాకు వ ♦ హింపఁదగదె॥ ౧౩౭
కం॥ ఇలలోన సేవ్యచిహ్నం। బులనోయమిసంచయాగ్ర ♦ పూజ్య!
యజస్రం। బులసితభక్తిని సేవకు। లెలమిమెయిందాల్చుటెన్న
నిపుడేర్పడ నే?॥ ౧౩౮

ఆచార్యకృతబోధనీ లింగధారులు నామోదించి తచ్ఛిష్యులగుట.

చం॥ అనెడు విపక్షశూలుఁగని ♦ యయ్యమిసంచయవర్యుఁడంతఁబ
ల్కనిటుల; మానహీనమెయ ♦ గుంజఁడియీనుడి; వేల్పు
లందు నెం।
దునుగలయట్టిచిహ్నధృతి ♦ తోఁపదు;భూతినిదాల్చుటెన్న నా।
పనిమదవాక్యమక్కతన ♦ భస్మముధార్యము మానవాళికిన్ ॥
మ॥ దమమేపారనెఱుంగనయ్యెదవు శ్రీ ♦ ద్ధాభక్తిసుధ్యానయో।
గముచే నాత్మనుగాని లింగముఖల ♦ క్ష్మవ్రాతసంధారణం ।
బమలజ్ఞానమొసంగఁజాలదని వే ♦ దాంతోక్తియాఁగాన జ్ఞా।
నమునందంగఁదలంచువారలకుఁ జిహ్నవ్రాతమగాహ్యామహా ॥

చ॥ అమృతతఁబొందఁగానగుననఁ్కాత్మ నెఱుంగుటతక్కనొందుమా
ర్గము మహిలేదటన్న శ్రుతిఁకాండవచస్సులచేముముక్షు సం।
ఘమునకు దేహతాపనము ♦ నందగునర్థమదెన్నసున్న; శా।
స్త్రములనుదానినిందయుఁది♦ రంబుగఁగావఁగనయ్యెడింజుఁడీ ॥
గీ॥ భూపతికిఛత్రలాంఛన♦ ము విలసిల్లు।కరణిలింగాదిధృతియును♦
నరునకలరు । ననినచోరోషమేల? తా♦హామగుదానిఁ। బూనఁ
దగు భారమదిమీకుఁ ♦ బుడమిఁగాదు ॥
చం! భువిశివభక్తుఁడౌజనుఁడు ♦ పూనవలెన్భుజగాదికంబు బా।
హువు మొదలైన యంగముల♦నుత్కటభక్తినవన్యచిత్తుఁడై ।
చువిమలభూషణావళిఁగఁ ♦ జూడఁగసర్వపుభ్రాంతిచేతనై ।
నవెలుపుచేవికంపితమ ♦ నస్కనకియ్యదికాదుపూజ్యమైగరర॥
కం॥ కావునఁ బామరబుద్ధిని । వేవిడిచిహ్నములఁదొరఁగి ♦ వేదేరిత
శ । ర్మావలిశివునందిడి శివ । జీవులకైక్యానుచింతఁ ♦ జేయుమె
డందర్ ॥ ౧౮౫
కం॥ శివ జీవైక్యవిబోధము । నవెసన్నాశంబుఁగనుమ ♦ నస్థాజ్ఞా
ఛం । బు; విముక్తియంతనగు నీ । కువెలయదింకొండగు తెలఁ♦
గున భువిలోన౯ ॥ ౧౮౬
సీ॥ అనుచిట్లు శంకర ♦ యమివర్యుఁడువచింప; నాలకించివిరక్తు ♦
లూలుఃడంత। ఘనభక్తినయ్యతం ♦ ద్రునకుమొక్కినపుత్ర;
మిత్రబాంధవముగా ♦ నత్రపుఁడయి । లింగాది చిహ్నంబు ♦
లంగడునొగిపీడి; యద్వైతమతసుస ♦ క్రాంతరుఁడగు।శిష్యుఁడై
యలరె; దే ♦ శికునిడా సత్ప్రిసా; దమున నన్యులు నవ్వ ♦
ధంబుగానె।
గీ॥ సురుచిరాద్వైత పరులును ♦ సుఖనిరతులు। నైతదాశ్రవతం
గాంచి ♦ యలరిరంత। యమివరుండు ననంత శ ♦ యన మనఁ
బడు। దేశముంజేరె శిష్యత ♦ తి తనుఁగొలువ ॥ ౧౮౭

శంకరాచార్యులవరతిశయనమున వైష్ణవుల వశపఱచికొనుట.

చం॥ అటనిరతంబెసంగు నిఖ ♦ లామరసన్నుతుఁ బద్మనాభుసు।

త్కటమగు భక్తియొప్పెసఁగఁ ♦ గాంచిభజించివసించె వేడ్కన
చ్చటనొకమాసమాత్రమిుని ♦జపిప్రియశిష్య గణంబుతోడుతం।
బటుమతియైనసంయమిన్ప ♦పాలుఁడుశంకరుఁడార్యవంద్యుఁడై॥
గీ॥ భక్తులును బాంచరాత్రులు ♦ భాగవతులు। వైష్ణవులుఁ గర్మ
హీనులు ♦ వైఖనసులు। నసఁగనాఱుతెఱంగుల ♦ నలరువైష్ణ।
వులపుడే తెంచి యయ్యతి ♦ పులగనిరంత ॥ ౧౪౯
గీ॥ వారలంగని యయ్యతి ♦వర్యుఁడపుడు। మీాదగుమతంపు లక్షణ♦
మేదొ చెప్పుఁ। డనుచునడుగఁగభక్తుల ♦ యతివరువకు। మొ్రొ
క్కి పలుకంగఁ దొడఁగిరి ♦ ముందుగనిటు॥ ౧౫౦
మ॥ జగదీశుండగు వాసుదేవుఁడొకఁడే ♦ సర్వజ్ఞుఁడాతండెయొ।
ప్పుగరామాద్యవతారధారియయియొ♦ప్పుందానజుండైయునుం
దగమూాఢాగుణ్యలమైనయెల్లరము నుం ♦ దత్సేవఁగావించుచో।
నొగి నయ్యాశుసలోకతం గనెద మా ♦ ర్యల్మీరలాలింపుఁడీ॥
కం॥ అనికౌండిన్య మునీంద్రుఁడు । వినిపింపఁగ నెల్లరమును♦వినితగ
ననిశం। బుననంతుఁడొ విభునిసే। వనమున నిరతింగనెదము ♦
వసుధాస్థలిలో॥ ౧౫౧
కం॥ నిర్మమివర! యాచారము । కర్మజ్ఞానభిధద్వివిధ ♦ గతిఁగ్రాలు
సిలం। గర్మఠులు విష్ణుగుప్తసు। శర్మాదులగుదురు; విష్ణు ♦ శర్మా
దులమై ॥ ౧౫౩
గీ॥ మేము జ్ఞానులమై యిట ♦ నేముదమున। నుందుమన వినిమీా
జ్ఞాన ♦ మందలివిధ। మెట్టిదియొ తెల్పుఁడ నిమత్క ♦ రీశుఁ
డడుగ। విష్ణుశర్మ యిటులఁబల్కె ♦ వినయమెసఁగ॥
చం॥ "వఱలుఁ గరంబనంతభగ ♦ వత్పదపాద సరోజమేసదా।
శరణముగా" నటంచునని ♦ శంబును మానమునూనుటేయతీ ।
శ్వర! యగు జ్ఞానమై, జగతి♦స్వాంతమునంగనఁగాఁ దృణాదినం।
చరణము నారమాధవు ఘు♦నంబగు నానతిలేమిఁగామిచే।౧౫౫
చం॥ అనియెదు విష్ణుశర్మఁగని♦యార్యపదుండిటుపల్కె;తుర్యుఁడొ
జననముచేత శూద్రుఁడు; ద్వి♦జన్ముఁడుఁ గర్మముచేత;నెష్ఠసం

ధ్యానుగొలువన్వతెన్మనుజు ♦ డట్లొనరింపమిఁబ్రత్యవాయియా
వనఘుఁడు ప్రాతరాదికము ♦ లౌసమయంబుల వహ్నివేల్వనా॥

గీ॥ అట్టులొనరించు విజ్ఞుఁడై ♦ నట్టి బ్రాహ్మ। ణుండఖిల భద్రము
లనుగ ♦ నుఁనవేద। వచనములు నిత్యమును గర్మ ♦ నిచయ
ముఁదగఁ। బొగడుచుండుఁగదా వైష్ణ ♦ వగణవర్య!॥ ౧౫౭

ఉ॥ కావున నెల్లరు న్సకల♦ కాలముల న్నిగమోక్తమైన క।
ర్మావళిఁ జేయఁగావలయు ♦ నవ్విధిఁగర్మములం దొఱంగుచో।
వేవెతలన్వహింతురుచు ♦ విద్వరుఁడా మనువన్న; జీవితుం
డై విడుఁగర్మరాజినెవఁ♦డందెడునాతఁడు నారకార్తులన్॥ ౧౫౮

గీ॥ స్నానదేవార్చనాది క ♦ మైన యట్టి। కర్మమనిశంబె సంగును ♦
నిర్మములగు। యతులకైనను; బ్రాహ్మ్య వి ♦ చ్యుతులగుచుని।
ల నిటు మీరుంట యెంతకా ♦ లంబునుండి॥ ౧౫౯

చం॥ అనియుమిశేఖరుండడుగ ♦ నాతఁడు వల్కెడు 'నాకుసప్తము౦
డునరుఁడు నన్నుఁబోలిన య ♦ టుల్తగెనించుక వానితండ్రి క।
ర్మనిరతుఁడంచు బాల్యమున ♦ మస్కరిశేఖర!వింటి'వంచున౦।
త నెయతినేత'యేగు ముదు♦తంబుగదూరముగా'గనంచనన్॥

చం॥ అనవుడు విష్ణుశర్మ విపు ♦ లార్తిని బొందిసబంధుఁడొచుభ।
క్తిని యతినేతకంతటనొ ♦ గిం బ్రణతింబొనరించిదేవ! వ।
న్నునుక్షమియింపుమంచనఘ♦ నుండగునార్యపదుండుతన్నుజే
రిన యతనిందయన్బుధవ♦ రేణ్యులశిష్యులఁగాంచి యిట్లనున్॥

కం॥ ఓ యాశ్రివాగుర్విలార! ద। యాయుతులయిమీరువీరి♦నధిక
రయమునం। బ్రాయశ్చిత్త విశుద్ధులఁ। జేయుఁడు బ్రాహ్మణ్య
సిద్ధి ♦ సెలఁగననుచనన్॥ ౧౬౦

శా॥ ఆయంతేవ సదగుర్విలున్గురునిదా ♦ నానందలందాల్చివే।
పాయశ్చిత్తమునుంగురూక్తగతిఁదీ ♦ ర్చన్నానసంశుద్ధులై।
యామోగీంద్రునిఁజేరివారు'గురువ♦ర్యా! మీదయన్శుద్ధిమా।
కామెన్భక్తియొటానొతెల్పుఁ'తనయు♦త్యగ్ర్యుండుతానిట్లనున్॥

పంచాయతన పూజ నాచార్యుఁ డుపదేశించి యనేకులఁ జక్కఁబఱచుట.

మ॥ క్షితిగౌరీ గణపత్యహస్కరశివ ♦ శ్రీశుల్లి ప్రాచారదే।
వతలై క్రాలెడ రేవురుందదురుసే ♦ వానక్తులౌ విజ్ఞులం।
చితకర్మంబులఁ గామ్యహీనులయి వా ♦ సింబొల్చి బ్రహ్మార్పణా।
వృతులై సంతతమింబొనర్చెదరు ధీ ♦ రస్వాంతులౌచుందగన్

సీ॥ ఇటునిత్యకర్మంబు ♦ నిలనొనర్చినయెడ; నిర్మలమై క్రాలు ♦
నెమ్మనంబు। మనము నిర్మలమౌచుఁ ♦ దనరిన యెడజీవ; శివ
విభేదాభావ ♦ ము వెలయునోగి। జీవశివైక్యంబు ♦ సిద్ధించె
నేనిముా; లాజ్ఞానవినివృత్తి ♦ యగునుజుండు। అజ్ఞానవినివృత్తి
యేజ్ఞాన హేతువౌ; లింగదేహముదాన ♦ భంగముఁగను।

గీ॥ లింగదేహంబు భంగంబు ♦ నుంగనునెడ। నొదవు మోక్షంబు
గానివేఱొండుగతిని। సఁగదనుచు భూరికరుణ రౌ ♦ సంగ
నిట్లు। నిర్మమి వచింప వినివిష్ణు ♦ శర్మయంత॥ ౧౬౫

ఉ॥ అంచితభక్తి నాతఁడాగి ♦ నయ్యతినేతకువందనాళిఁగా।
వించి గురుందలంచుచును ♦ వేదసమీరితకృత్యమున్నుహా।
త్సంచయయుక్తుఁడౌచుఁదగ ♦ సల్పుచుసన్మార్తసుకృత్యసక్తుఁడై।
పంచసపర్చనంబునుస ♦ బాంధవుఁడై కడుఁదానొనర్చుచున్॥

గీ॥ స్నానముందగఁజేసిమ్ర ♦ త్స్నను సదూర్ధ్వ। పుండ్రమును; భూ
తిఁజందనం ♦ బునద్రి పుండ్రి। మునొనరించుచు సత్కర్మ ♦
ముల ఫలేచ్ఛ। విడిచి బ్రహ్మార్పణముగఁగా ♦ వించుచుండె॥

గీ॥ ఇట్లు వారల నమ్మస్క ♦ రీశ్వరుండు। తనకు వశులుగఁజేయు
నం ♦ తనొగి బ్రహ్మ। గుప్తమఖులేగుదెంచి మి ♦ క్కుటపు
భక్తి। నయ్యతీంద్రున కెఱఁగియి ♦ ట్లనిరితారు॥ ౧౬౬

కం॥ నిర్మమిచయవర! మేమును। గర్మమునొనరించుచునుడ ♦ గ
న్బ్రహ్మపరం। బర్మిలిఁగావించుచుఘున। శర్మమువవసించెదమిట
♦ సారేప్సులమై॥ ౧౬౭

చం॥ అనవుడువారిఁగాంచి యిటులాశ్యపదుండడను నింతనుండిసా।
వనపుతులౌచుఁబంచసుస ♦ పర్యనొనర్చుచుఁజ్ఞాన భేదనా।

సనకాగిపీడిమీారలు వె ♦ సన్న్వపరాత్మవిబోధస్థూలమా ।
తనువును బాసి చేరెదరు ♦ తథ్యనిఁజిష్ణునుసీశునద్వయుఁ ౧౭౦॥

కం॥ ఘనుఁడార్య పాదుఁడాదర। మునసనిటులన బ్రహ్మగుప్త ♦ ముఖ్యులు విని భ । క్తినిదత్పదంబులకు మ్రొ। క్కి నెగడిరతద్వయపరతన ♦ కిల్బిషమతులై ॥ ౧౭౧॥

ఆ॥ వె॥ అంత విప్రదేవుఁ ♦ డనియెదు భాగవ । తుండొకండు వేగ ♦ దండివర్యుఁ। జేరి మ్రొక్కి యిటువ ♦ చించె సంయమివర్య ! వినుము మామతంపు ♦ విధముననుచు ॥ ౧౭౨

సీ॥ ఎల్లవేదములందు ♦ నెల్లతీర్థములందు; నెట్టిఫలమెసఁగునట్టిఫలము । మనుజుఁడందునుజనా ♦ ర్దనునినుతించుచో; ననునిది మొదలుగాఁ ♦ దనరునుడులు। నెగడుట చేనహా ♦ స్నిశమును హరి కీర్త; నమునవాన క్తిఁద ♦ నరుచు శంఖ। చక్రాది సచ్చిహ్న ♦ చయచిహ్నితుండనై; ధృతవిమలోర్ధ్వపుం ♦ డ్రితతి నగుచు॥

ఆ॥ వె॥ నిటవసింతు మోక్ష ♦ మెసఁగు నాదగు కేల । ననుచు నాతఁడిట్లు ♦ లాడ వినియ। తివరుఁడంత విప్ర ♦ దేవుని గుఱిచి యి।క్కరణిఁగరముయుక్తి ♦ వఱలఁబలికె ॥ ౧౭౩

కం॥ చక్రాదిచిహ్నధారణ। మక్రమమగు నరుల కనుచు ♦ నఖిల శ్రుతులం। దీక్రమముగఁ దన్నిందో। పక్రమమెసఁగుటను జిహ్నపాళిగనిడా॥ ౧౭౪

ఉ॥ ఇంతయె కాకయాభగవ ♦ దీక్ష్యసుమూర్తి రహించుఁజుమ్ము తా। నెంతయు నాల్గురీతులుగ ♦ నేక పరాంబరరూపమూచువా। శ్వాంతయుగానవాప్యయును ♦ నైరహియిం చెడునాద్యవానిలో నెంతయునా"యతో"ఇతిము ♦ ఖేద్యతర శ్రుతులిందుమానముల్

గీ॥ రెండవదికూడనట్టిదై ♦ యుండితనరు। సర్వలోకాత్మక యనంగ నిర్వికంక। మతిని నావిష్ణుచిహ్న సం ♦ ధృతిని వేగఁ। జేసికొను ముముక్షుతఁ ♦ జెలఁగ దేని॥ ౧౭౫

గీ॥ లేనిఘుఁడ దప్తమానోక ♦ దానిచేత। నైనగాటంబుగా నొగి ♦ పరిశుద్ధితున్ను। గాశిరము బాఁకమేని సం ♦ కన మొనర్పు। వైష్ణ

వలెఁ జెందెదవు మేనిఁ♦ బాసిదాన॥ ౧౭౭

గీ॥ మత్స్యముఖమూర్తులెల్లర♦మాపతికను। మూడవదియైన మూ
ర్తిను ♦ ము్మ తగఁద ప్తాలోహమయి తత్సుమూర్తుల ♦ దేహ
మంటి। తమ్మునదృవము శంఖాది♦కమ్ము లేల? ॥ ౧౭౮

కం॥ శ్రీహరియట్టులనీవును। లోహములగు చక్రముఖము ♦ లం
డాల్పుమునీ। కౌహరిత దానవెస; సో। త్సాహమనస్కుండ
వయి యె ♦ సంగెద వెపుడున్॥ ౧౭౯

గీ॥ నాల్గవదిగాఁగ హరికి ని ♦ న్నంగఁబడును। భాసనెసఁగు శిలా
మయా ♦ ర్చాసుమూర్తి। దానిమేని నొగింజిహ్న ♦ తం
బొవర్చి। కొనుము మూఢుఁడ దానము ♦ క్తినిగ నెదవు॥

గీ॥ ఇట్టిపామండమతి వేద♦హించి విధివి। హితమయిన స్వీయకర్మ
సం ♦ తతినొనర్చి। తత్ఫలంబును వేగఁ బ♦రాత్పరునకుఁ। దగ
సమర్పింపుమిదియొక్క ♦ త్యంబుజగతి॥ ౧౮౧

గీ॥ దానశుద్ధుండవగుచున ♦ ద్వైతనిరతుఁ। డైన గురునంతఁ జేరు
మీ♦యమ్మహాత్ము। సదుపదేశంబునను విన ♦ ష్టస్వకర్మ। పా
తుఁడవయిఁ విముక్తిని ♦ బడయఁగలవు॥ ౧౮౨

ఉ॥ ఒందుతెలంగు ముక్తిఁగన ♦ నుండదటంచు వచించు వేదమే।
దండిగఁగాన బోధఁగన ♦ ధారుణి మోక్షముఁగోరుశుద్ధచి।
త్తుండగు మర్త్యసత్తముఁడు ♦ తోరపుయత్నమొనర్పఁగావలెం।
బండిన దా వ్రియత్నమున ♦ భవ్యవిముక్తి లభించునంతటన్॥

మ॥ అనియాదండివరుండు వల్కవిని తా ♦ నవ్విప్రదేవుండు భ।
క్తిని సన్నని నమస్కృతుల్సలిపి ♦ కర్తైన్యమ్మదంఘ్రిబ్జద।
ర్శనలాభంబుయతీంద్ర! నాదు సుకృత ♦ వ్రాతంబునంగావధ।
న్యునిఁగాఁ జేర్మినివన్నొనర్పుమనిదీనుండౌచుఁ బ్రార్థింపఁగన్॥

చం॥ యమివరుఁ డాతనింగురు ద ♦ యాకలితంబగుదృష్టిఁ జూచియా
స్యమునను లేఁతనవ్వొలయ ♦ నాడునిటుల్ద్విజ దేవ! యింకళీ,
ఘ్రముగనె చిహ్నముల్తొరఁగి ♦ కామ్యములన్విడి కర్మపాళిఁ జే,
యుముతగ బ్రిహ్మమైతినని♦ యూహఁదలంపుము మోక్షము బ్చటిన్

కం॥ అనుచు యమీంద్రుఁడు దెల్పఁగ। ననఘమతిన్విప్రదేవుఁ ♦ డా
లించి వెస। న్ఘనభక్తినంతఁ బంచా। ర్చన పరుఁడును సద్వ
యార్థ♦సక్తుఁడునయ్యెన్॥ ౧౮౬

సీ॥ అంతట శార్ఙ్గపా ♦ ణ్యభిధానుఁడగుమహా; కృండిటులనియె
మ ♦ స్కరివరుఁగని। సారజ్ఞవర! "నమో ♦ నారాయణాయ"
య; నెడుమంత్రమును నేము ♦ నిరతముఁ దగ। జపియించుచు
ను శంఖ♦చక్రముఖ్యము లైన; లక్ష్మీశు లక్ష్మంబు♦లనుదనువునఁ।
దాల్చి సంసార బం♦ధమునుండి ముక్తుల; మై శాశ్వతంబయి♦
యలరునదియు।

గీ॥ నిఖలభూత ప్రతతికిని ♦ నిలయమగుచు। గురుసుఖదమును నైన
వై ♦ కుంఠమునొగిఁ। జేరెదము సుమ్మ వినుమికఁ। జిహ్నధార।
ణమునకుఁ గలట్టి సత్ప్రమా ♦ ణంబు నిపుడు॥ ౧౮౭

చం॥ చెలువుగఁ గంఠమందుఁ దుల ♦ సీనలినాక్షసుమాలికల్భుజం।
బులఁ దగ శంఖచక్రములుఁ ♦ బొల్పగునట్టి లలాటసీమయం।
దెలమిని నూర్ధ్వపుండ్రము ర♦హించెడు నెవ్వని కాతఁ డేయమీ।
ట్కులవర! వైష్ణవాగ్రణియ♦గున్క్షితిఁ బూతఁగఁ జేయునాతఁడే॥

కం॥ అనెడు పురాణవచోబల। మునఁ దాల్తుము మేనఁ జిహ్న ♦ ముల
యతివర! మీ। రును నట్లొనర్చి మోక్షం। బును గనుఁడని
యతఁడన యతి ♦ పుండిటులనియెన్॥ ౧౮౮

సీ॥ ఓ శార్ఙ్గపాణిసీ ♦ కుచితంబుగాదిటు; పలుకఁగ నామ్నాయ ♦
మలరమినిటఁ। బరికింపఁగా "నత ♦ ప్తతనుఁడౌ నరుఁడు మో;
క్షమునందఁడను" శ్రుతి ♦ కలదటన్నఁ। గిబ్బమహాన్నిక్లై ♦ కృచ్ఛ్ర
తపోముఖ్య; మానిజ కర్మంబు ♦ గాని యీశ్వ। రధ్యాసఁ గాని
తి ♦ రంబుగఁ జేయక, కనఁజాలఁడు విముక్తి ♦ మనుజుఁడంచు।

గీ॥ దానికర్థమగుంగాని ♦ తప్తచిహ్న। ధారణము కార్యమని కాదు♦
తథ్యముగను। గానఁ జిహ్నంబులను దాల్పఁ ♦ గాఁ దగదిల।
మోక్షముం గోరునట్టి స ♦ త్పూరుషులకు॥ ౧౮౯

కం॥ "కనుబ్రహ్మంబు నెఱింగిన । మనుజుండె విముక్తినెడు" ♦
మహితశ్రుతిఁజే। సినగడు బోధమె మోక్షం। బునకు న్హేతు
వయి నిరత ♦ మును శార్ఙ్గశయా!॥ ౧౯౧

కం॥ ఒగిఁజేరుదురు సుకృతముత । ఱఁగిన యెడన్బ్రా నవులు ధ ♦
రిత్రికి ననువాఁక్య గతింజేసి మఱొందుతె। అఁగువనగుంజుమ్ము
సంస ♦ రణమునరునకుఁ॥ ౧౯౨

గీ॥ కడుబ్రహాన్నారదీయ మా ♦ ఖ్యంబులగు పు। రాణములఁదప్త
చిహ్న ధా ♦ రణ నిషేధ । మగపడెడుఁ; జిహ్నధృతిని నే ♦
హారి సముండ! నగుదుననుట మనోరాజ్య ♦ మగునిజముగ॥

గీ॥ వినుమవని శూద్రుఁడు శిఖోప ♦ వీతముఖ్య । ములధరించిన
మాత్రి వి♦ప్రుండుగాని। యట్లగాఁదప్తశంఖచ ♦క్రాదిచిహ్న।
ములఁ గొనినమాత్రి విష్ణుస ♦ ముండుగాఁడు॥ ౧౯౪

కం॥ బ్రహ్మాత్మ బోధమున నే। బ్రహ్మప్రాప్తి యగున నెడు ♦ ప్ర
మాణ్యముఖన్ । "బ్రహ్మాహమస్మి" యనుచిట్టు। బ్రహ్మాణ!
చింతింపు మెపుడు ♦ భావమునందున్॥ ౧౯౫

కం॥ అనవరతఁ బ్రహ్మవిభా। వనఁజేసి నశించుభేద ♦ వాసనవెసనం।
తనె శార్ఙ్గపాణి! జీవుఁడె। తవరుఁజుమ్ము శివుఁడగుచుఁ ♦ దథ్య
ముగాఁగన్॥ ౧౯౬

గీ॥ అనిశము "శివోహమస్మి" యం♦ చనుకొనియెడు। మనుజు నెవ్వ
ని నైనఁ బేర్మిని శివుండు। వేగఁదనతోడఁ దాదాత్మ్య ♦ భాగిఁ
గాఁగ। జేయునని శివగీతలఁ♦ జెప్పఁబడియె॥ ౧౯౭

సీ॥ అనుచిట్లు పలుకు సం ♦ యమివర్యునకు శార్ఙ్గ; పాణిప్రణామ
ము♦ల్భక్తిఁ జేసి। పలుకునిట్టులయతి♦ప్రవర! ధన్యుఁడ నైతి; దివ్యమా
భవము ప♦దేశమున ను న ద్వైత నిష్ఠుఁడ♦నయ్యెద నిప్పుడు; నావుడు
ముక్తుఁడ♦నైవెలసెద। వటులేని యనుచు సం ♦ యమిసార్వభౌ
ముండు; పలికె నాతనిఁగూర్చి♦పరమకరుణ।

గీ॥ వరఁడు స్మార్తసదాచార ♦ రతుఁడుఁబంచ। యజ్ఞకరుఁడును।

లంచార్చ ♦ నానురక్తుఁ। డునయియంత స్వదేశీయ ♦ జనుల నెల్ల।
ఘాసురాద్వైతనిరతులఁ ♦ జేసెనట్లు॥ ౧౯౮
సీ॥ అంత మాధవనాముకుం ♦ డైనవైష్ణ। వుండొకఁడు సంయమీం
ద్రుని ♦ దండకరుగు। దెంచి సాష్టాంగనతినిగా ♦ వించితనదు । మత
పుఁదెలుఁగునిటుల వచిం ♦ పందొడంగె॥ ౧౯౯
ఉ॥ బాగుగఁద ప్తశంఖముఖ ♦ పాళులఁదాల్చి నమర్త్యుఁడందుఁదా।
వేగమె విష్ణులోకమును ♦ విష్ణుని దాకృపనంచుఁబొంచరా।
తాగ్రిగమమందుఁ జెప్పఁబడె ♦ నట్టిప్రమాణముతావకో క్తిచేఁ।
దాఁగనెనాశమి త్తఱి యథార్థముగాయమివర్య ! నావుడున్॥
మ॥ యమివర్యుండిటుపల్కె నాగమశిఖో ♦ క్తాచారమూనందగుం।
బమియామ్నాయవచోనుకూల్యమునసం ♦ చున్వేదవాక్యానుకూ।
ల్యము లేకుండిన నూనరాదనియుఁదె ♦ ల్లంబాగతింబోక్ర్తమ।
య్యెమహోచ్ఛ్రంబుగఁగాన వేదవిహితం ♦ బేయాచరింపన్వలెన్
గీ॥ సంతతమతీంద్రియార్థ వి ♦ జ్ఞానమునఁబ్ర। మాణమై యొప్పునట్టి
దా ♦ మ్నాయమెకద। శ్రుతిసదాచారమేమను ♦ జులకునూనఁ।
జెల్లుఁ దగదాగమాచార ♦ మొల్లఁగనిల॥ ౨౦౨
కం॥ ఎట వేదవిరుద్ధంబగు । నటమాన మొకప్పుడైన ♦ నలరదుగానం
గుటిలంపుఁదెన్ను విఁనుమం। తట బ్రాహ్మణ్యాప్తికైయె ♦ న
ర్పునిజకృతిన్॥ ౨౦3
కం॥ దానన్మున్డుఁడనై సు। జ్ఞానముఁ బడసెదవు దానఁ ♦ గలిగెడు
నీకు। న్వైనిశ్రేయస, మొుడొక। దానంగలుగదువిము క్తి ♦ తథ్య
మిందిసుమా॥ ౨౦౪
ఉ॥ ఈవిధయంబునంగల స్రు ♦ తీరితమున్వినుమీవుసర్వభూ।
తావళియందు నాత్మనన ♦ యంబునునట్టులెయాత్మనందుభూ ।
తావళిఁగాంచుచున్మనుజుఁ ♦ డందుఁ బరంబగు బ్రహ్మముస్థరి।
త్రీవిబుధుండు వేడొకగ ♦ తింగనుఁ జాలఁడుమాధవాభిధా!॥
గీ॥ కావఁగావఁడ చిహ్నలఁ ♦ గడునొగిడిడి। మోక్షసంసిద్ధికౌఱకు
నా ♦ వృథగనజన్ము। యూదితనిష్ఠతాసము ♦ పార్జనంబుఁ। జేయు

యత్నింపుమింక వి॰ శేషముగను॥ ౨౦౬

చం॥ అనుచుయతీంద్రుఁడాడఁగర♦యంబునమాధవనాముఁడంతఁ
దిన దగువేడ్కచే స్వపర ♦ దేశకులస్థులతోడ నద్వయ॥ [జెం
త్వనిరతినూని సాంధ్యనతి ♦ వహ్నిసమర్చన ముఖ్యకర్మపా।
లిని బొనరించుచుంగనె ల ♦ లిన్యమివర్యు కృపన్విశుద్ధుఁడై॥

వైఖానసుండనుమాచార్యు బోధవలనఁ జక్కఁబడుట.

ఆ॥ వె॥ అంత వ్యాసదాసుఁ♦డనెడు వైఖానస। మతగురుండొకం
డు ♦ మస్కరీంద్రు। చెంత కరుగుదెంచి ♦ యెంతయురుమతోడ।
నిట్లు పలికె సంయ ♦ మీందుఁ గుఱిచి ॥ ౨౦౭

కం॥ ఓ యతి! నాదగుమతమును। నాయజుఁడును మరలుపంగ♦
నసమర్థుఁడు నా। రాయణుఁడే పరదైవం। బైయనిశము నామ
నంబు ♦ నందుండుట చేన్ ॥ ౨౦౮

కం॥ కవ "తద్విష్ణోః పరమం। పద" మిత్యాది శ్రుతిని వి ♦ భాస్వ
ల్లక్ష్మీ। ట్పదపువరిష్ఠత్వమె కో। విదవర! చెప్పంగఁబడియె♦
విశ్రుతరీతిన్ ॥ ౨౧౦

గీ॥ బ్రహ్మయును రుద్రుఁడుజని నా ♦ రాయణువల। న నెకనిరటం
చుఁ దెలుపు నా ♦ మ్నాయమహిత। వచనములఁ జేసిహరియె
ప ♦ ర్వంబునకును। హేతువని తెల్లమానుయ♦ తీంద్ర! జగతి॥

కం॥ కావున నంతర్యామియు। నై విశ్వోత్పత్తివృద్ధి ♦ హానికృతి
చణుండై వెలయునట్టి మాధవు। నే విడువక కొల్వవలయు ♦
నెపుడు వరునకున్ ॥ ౨౧౨

గీ॥ అట్టి భక్తున కర్హమై ♦ నట్టిలక్ష్మణంబు వైఖానసమతంబు ♦
నఁ దెలుపఁబడె। విపులముగ; శంఖచక్రప ♦ విత్రతనుత। యు
ను ధృతస దూర్ధ్వపుండ్రత ♦ యును నటంచు ॥ ౨౧౩

చం॥ అనుచిటులాతఁడాడవిని ♦ యార్యపదుంతువచించునిట్లు పా।
లన మొనరించువాఁడు కమ♦ల ప్రభవుండగుఁగాక విష్ణుఁడై।
వనువగుఁగాక యెవ్వరయి ♦ నం గలపాంబిటనేల? తత్త్వబో
ధనె ధృవమాపదంబమరుఁ♦ దామతియొక్కటఁగల్గ దెప్పుడున్॥

గీ॥ విష్ణుభక్తుండవగుచో న ♦ విరతము పలుపు మిలఁదప్పిరితికోట
కుఁగ ♦ ర్మముఁదగుగతి। గాని త త్పరథాంగశం ♦ ఖముఖచిహ్న।
ధారణంబు నొనర్పంగఁ ♦ దగదునీకు ॥ ౨౧౫

మ॥ హరికిన్భక్తుఁడవౌచు నీవెసఁగుచో ♦ నశ్రాంతముంగర్మమా।
హరి సంప్రీతికినై రొనర్పుమ యన ♦ గ్హాంబౌఁజుమీ త త్తు శం
ఖరథాంగాదికచిహ్న ధారణము మా ♦ నం బెన్నఁగాలేమి భా।
స్వరవేదోక్తిపిరుద్ధమాగమమిలం ♦ బ్రామాణ్యముంగాంచమిన్॥

గీ॥ ఆగమాచార సక్తుఁడ ♦ వయ్యె దేనిఁ। గలుగు విప్రత్వముప కెథం ♦
గము నిజముగ। ననుచు యమివర్యుఁడు వచింప ♦ నాలకించి।
వ్యాఘదాసుఁడు మరలఁ దాఁ ♦ బలికెనిట్లు॥ ౨౧౭

ఆ॥ వె॥ ఓయమీంద్ర! పూర్వ ♦ యుగమునఁ బంచము। ద్రావి
ముద్రితుఁడయి ♦ తనరె ధరణిఁ। గరముఁ బగుఁడు యోగి ♦ వరుఁడు
దత్తాత్రేయుఁ। డనుచువిఁలాడ ♦ వినమె మనము॥ ౨౧౮

ఉ॥ కాన ముముక్షులౌ బుధులు ♦ గైకొని నట్టితెఱంగు నేనరు।
ల్పానవలెంజుమీ మఱియు ♦ భూరిగతిన్వినవాఁ బురాణసం।
తానమునందుఁ జక్రిముఖ ♦ ధారణ మప్పలఁగానిచోనగు
న్హానిరౌ వైష్ణవత్వమున ♦ కప్లుగుటన్హరిచిహ్నమూనవా॥

చం॥ అనవుడు సంయమి ప్రవరుఁ ♦ డాతనితోననునిట్లులోయి! నే।
మనఁదగు నీవివేకమిల ♦ నన్భకులేనియుఁదత్త్వదర్శి; యో।
గినిచయమాన్యుఁడున్నిహత ♦ భేదుఁడునై తగుదత్తయోగికం।
కనమున సుప్రయోజనము ♦ కల్గునో కల్గదొ గుర్తెఱుంగఁగన్॥

కం॥ పుడమిన్మును దత్తాత్రే। యుఁడు ముద్రాంకితతనుఁడయి ♦
యుండెననుచు మార్త్యుఁడెవండుఁ జెప్పినమె। న్నఁడుఁగావున
మూఢమా ము ♦ నంబును వినుమా॥ ౨౨౧

కం॥ వినఁబడుఁ బురాణతతియం। దునఁజిహ్నపుధారణంబు ♦ తోరం
బుగఁగా। వునవదె మూకనిశము మహి। ఘనతరవిధియంచుఁ
బల్కఁ ♦ గాఁదగదుసుమా॥ ౨౨౨

మ॥ ధరఁబ్రిఖ్లాదునకు న్విభీషణునకు ♦ న్దంతావళస్వామికి।

న్నరయంబౌగతి బాలుఁడౌ ధ్రువునకు ♦ న్స్వామీ! కిన్ ద్రౌపదీ
తరుణీశేఖరకున్ వ్రజౌకసులకుం ♦ దథ్యంబుగానోయియో!
వ్వరుచక్రాంకనముం బొనర్చిరి విభా ♦ స్వద్వైష్ణవత్వాప్తికై॥

మ॥ కానన్నీవొగినిట్టి మూఢమతిని ♦ ఖండించి పాషండచి
హ్నసీకంబుఁ బరిత్యజింపుమిఁక బ్రహ్మం ♦ బైతినంచెప్డు డెం
దావన్భావనముం బొనర్చికొనుమా ♦ దానన్సుఖంబొప్పఁగా
వేనిర్వాణపదంబుఁగూర్చి చనుమా ♦ విద్వద్గణేడ్యుండవై॥

సీ॥ అటుగాక నీకవ ♦ శ్యము చిహ్నములఁదాల్ప; వలసినతొడఁ
జెక్కు ♦ ఖులఁగళమున; శేషునిచేతఁబ ♦ క్షిపతివరునిచేత; శంఖ
సుంతయులేక ♦ యంకనమ్ముఁ గావించికొనుమయ్య ♦ కర్ణేంద్రి
యప్రథా; నమగునట్టి భుజద్వ ♦ యముఁదగుగతి; జ్ఞానేంద్రియ
సమీప ♦ గతమౌళిఁపోలద్వి; తయమునునటు చిహ్న ♦ తమ్మ
గు నెడఁ॥

గీ॥ బళువునుంబోలెనీవు వి ♦ బంధనుండ; వైచరింపంగ నర్హుఁడ ♦
వగుదువుసుమి; యిట్టినిజకర్మహీనుఁడై ♦ నట్టి వైష్ణ; వునకు మి
గులునుసితపటం ♦ బుల ధరణమె॥ ౨౨౭

కం॥ అనుచిటుయమివర్యుఁడువ; ల్కినవిని యాతండువేగఁ ♦ గేల్దో
యినిమోడ్చి నితాంతభక్తితోనిటు; లనునయ్యమివరునిఁ గూర్చి
చి ♦ యపుడార్తిమెయిన్॥ ౨౨౮

శా॥ స్వామీ! మీకృపచేవివేకముదవ ♦ జ్ఞశ్రాది చిహ్నంబుల; న్నే
మేనన్వహియింపలేదుమును మ ♦ న్నింపుడు లక్ష్మాంబులా;
దామున్నోజ్జవహించెనంచు వినియే ♦ తద్రీతినున్నాఁడన;
న్వేమాన్యాద్వయనిష్ఠఁజేయఁగమిము ♦ న్వేమాఱు ప్రార్థించెదన్;

మ॥ అనుచున్వైష్ణవముంబొగ్చుచునుసా ♦ ష్టాంగంబుగా మ్రొక్కి మ్రో
లనుగేలుంగవమోడ్చి భక్తిదలరా ♦ లంగ్రాలు నావ్యాసదా
సునివీక్షించి కృపాబ్ధియై తగుయతీ ♦ శుండానతాబ్జంబునం
దున లేనవ్వలరంగఁ బల్కెవిబుధ ♦ స్తుత్యంబుగాఁ దానిట్లుల్॥

గీ॥ వ్యాసదాస! వచింతునా ♦ యాసరహిత; మౌతెలుంగున మోక్షం

ము ♦ నందువిధము। సావధానమనస్కుండ ♦ వైవినుమిఁక। సర్వ
వేదాంత సారమా♦ నుర్వినిదియె॥ ౨౨౯

గీ॥ అరయ సంసారిఁగాను బ్ర♦ హ్మంబనేను। ముక్తుఁడనటంచు భావ
న♦ మునొనరించు। కొనుమనిశమట్టివిధినళ ♦ క్తుఁడవగునెడ। వా
కొనుచునుండు మెప్పుడుసీ♦ వాక్యమెతగ॥ ౨౩౦

గీ॥ ఇట్టుల భ్యాసవశమున ♦ నీషణత్రి। కంబుద్వంద్వాళినూర్మిష♦
ట్కమును విడిచి। సత్స్వఁబరమాత్మనెఱిఁగి మో ♦ క్షంబుఁగ
నెదు।గాని వేఖ్యాండు తెలిఁగునఁ♦ గానలేవు॥ ౨౩౧

గీ॥ యమివరుండిట్లు బోధింప ♦ వ్యాసదాసుఁ। డేనుధన్యుఁడననివచి
యించుచు దృఢ। గతిని "బ్రహ్మహం" బనెడు వా ♦ క్యమె
తలఁచుచుఁ। జనియెనిజభృత్యయుక్తుఁడై♦ సదనమునకు॥ ౨౩౨

ఆ॥ వె॥ అంతనామతీస్తుఁ♦ డనునైష్ఠ్వుఁడుకర్మ।హీనుఁడొకఁడయ్యె♦
తీంద్రుచెంత। కేగుదెంచి సంయ ♦ మీశ్వర। నామతం। బును
వినుండటంచు ♦ ననియెనిట్లు॥ ౨౩౩

శా॥ "సర్వంవిష్ణుమయం జగత్త్ర" నెడుభా ♦ ష్యద్వాక్యసంపత్తినీ।
యుర్విందీనిని ద్రోయ శేషునకుఁగా ♦ దూహింపఁగా నొజ్జయే।
సర్వేశాన! మదీయశిష్యునొగియు ♦ మ్మత్పాదకంజాతము।
న్ని ర్వేదంబునుబాపిచేర్పుమనియెం♦ తేవేడ్కఁ బ్రార్థించుఁదాఁ౯।

క॥ గురుఁడిట్లువేడ జగదీ। శ్వరుఁడట్లె యొనర్చుఁగాన ♦ జనివెండి
యునీ। ధరనాకుంగలుగదు, యతి। వర! జీవన్ముక్తుఁడనయి ♦
వఱలెద నెపుడు౯॥ ౨౩౪

గీ॥ ఇట్లు వేమోక్షరతులగు ♦ నీరుఁ గర్మ। ములఁదొరఁగి సర్వమ
యము నివి ♦ భుంబరేశు। విష్ణునెదనూనుకొనునెడ ♦ వెసవిముక్తి
నందెదరు నిక్కవంబుగా ♦ యమివరేణ్య! ॥ ౨౩౫

చం॥ అనవుడు వానిఁగాంచియిటు ♦లార్యపదుండువచించుఁనీమతం।
బు నిజముగా వచించితివి ♦ ముక్తుఁడవేనుమి జీవితుండవ।
య్యునుమిలఁగర్మమందొరఁగి♦యొప్పుట,నింద్యమనింద్యమున్మ
నం। బుసేఁగనకే పిశాచమటు ♦ భూమిఁజరించెదులజ్జఁబాసియే॥

సీ॥ కర్మమార్గంబు నాఁ♦గను జ్ఞానమార్గము; నంగఁ దెన్నులు రెండ♦
సంగునవని। ఫలమునకై ద్రుతి ♦ వ్రవిహితసత్కర్మ; గణము
నొనర్చుట ♦ కర్మపథము। వేదోక్త సత్కర్మ ♦ వితతి నొనర్చితఁ;
త్ఫల సమర్పణమెప్డు ♦ బ్రహ్మమందె। చేయుటయే సుశ్రు♦
సిద్ధమై కాలెడు; జ్ఞానమార్గంబనఁ ♦ గాఁదగుఁగడు।
గీ॥ రెండుపథములనుండి భ్ర♦ ష్టుండవగుట। నుర్విని జముగ దండ
నీ ♦ యుండనైతి। ప్రకట కపటాకృతివిగాని ♦ యకుటిలమతి।
నెన్న శ్రీవిష్ణు భక్తుండ ♦ వీవుగావు॥ ౨౩౮

మ॥ అమలంబౌ నిజవర్ణ ధర్మమును బా♦ యం డెవ్వఁ డశాంతము।
న్సమబుద్ధి న్సుహృద్విపక్షజనప ♦ క్షద్వంద్వమం దెవ్వఁడో।
వ్వా మహిన్నింసనొనర్పఁ డెవ్వఁ♦డెవడెప్డుం జౌర్యముం బూనఁడో।
దమియా నాసిత మానసుండెవాఁడి♦ క్ష్మాశ్రేష్ఠుఁడా నిమ్మహిన్॥
గీ॥ చెలఁగెడు మదాజ్ఞలే శ్రుతి ♦ స్మృతులు వాని। మీఱియెవఁడు
చరించు భూ ♦ మిని మదాజ్ఞఁ। ద్రోయువాఁడగు? నతఁడెవి♦
ద్రోహి నాకు। వైష్ణవుఁడతండుకాఁడు మ ♦ ద్భక్తుఁడయ్యు॥
గీ॥ చెలఁగెడు మదాజ్ఞలే శ్రుతి ♦ స్మృతులు వాని। మీఱియెవఁడు
చరించు భూ ♦ మిని మదాజ్ఞ। ద్రోయువాఁడగు నతఁడు వి ♦
ద్రోహి నాకు। నరకముం బొందు నాతఁడ ♦ నారతంబు॥ ౨౪౧

కం॥ ఇత్యాదివచనములఁగ। ర్మత్యాగము విప్రునకసమంజసమై యు
గున్। క్షిత్యమరుఁడు కర్మంబును। నిత్యముఁ జేయంగవలెన ♦
నెడు నిగమోక్తిన్॥ ౨౪౨

శా॥ భూగీర్వాణుల కెన్నునుండడిలనె ♦ స్ఫుంజుమ్ము దేవాంతర।
త్యాగం బేనియు; "వహ్ని యే ద్విజాలకుం♦దైవం" బటన్నట్టివే।
దాగణోక్తిని జేసి; కాష్ఠస నకా ♦ ర్యం బేయుగుం గర్మసం।
త్యాగం బిమ్మహి బ్రహ్మచర్యముఖనా♦మాధ్యాశ్రమౌఘంబునన్।
కం॥ విను సంధ్యాతిక్రమణం। బునకైన యఘంబు కృచ్ఛ్ర ♦ ములఁ
దొలఁగును గా। వున నాకర్మత్యాగం। బునఁ దనరదిలం ద్విజ
త్వ♦ముజనావళికిన్। ౨౪౪

సీ॥ యతిసార్వభౌముఁడీ ♦ గతిఁ బల్కఁగా విని; నామతీర్థుండు ప్ర
ణామశతము । చేతనయ్యమిని సం ♦ ప్రీతుని గాఁ జేసి; శ్రౌతనంత
యుఁ గర్మ ♦ శీలుఁడగుచుఁ । దమపక్షపువిఖండ ♦ నము నెల్ల
రుంగని; యట్లె నిష్కృతినిన ♦ ప్పట్లఁ జేసి । భూతిత్రిపుండ్రస ♦
మేతులై పావనా; ద్వైతావలంబులై ♦ పూతులునయి ।
గీ॥ వేదవిహిత సదాచార ♦ సాదరమతు । లై సతతమయ్యతీంద్రుని ♦
భాసమాన । దయకుఁ బాత్రతఁ గాంచి యెం ♦ తయును భక్తి । విను
తిఁ గావించి రార్యపా । దునిఁ గరంబు॥ ౨౮౫

హైరణ్యగర్భ మతనిబర్హణము.

సీ॥ అంతట శంకర ♦ యతిసార్వభౌముఁడం; తేవసచ్ఛయముభ ♦ క్తి
మెయిఁ దన్నుఁ । గొలిచి రానటనుండి ♦ గుహసముద్భవభూమి;
యైనసుబ్రహ్మణ్య ♦ మనెడు పుణ్య । భూమి నేను దివసం ♦ బు
లకుఁ జేరికుమార; ధారనాఁజనుధునిఁ ♦ దగసశిష్యుఁ । డగుచుఁ
గ్రుంకి సుభక్తి ♦ యలరఁగ శేషయూఁపియగు షడాస్యనో ♦
పికభజించి ।
గీ॥ భవ్యకాషాయవసనస ♦ భాజితుండు । దండకరకల సత్కర ♦ ద్వ
యుఁడు భూతి । భూషితాఖిలతనుఁడునై ♦ పొలుపుమీఱె । నపరరు
ద్రునిఁ బోలెఁ దా ♦ నటఁ గరంబు॥ ౨౮౬
మ॥ పలుదేశంబులనుండి విప్రతతి సు ♦ బ్రహ్మణ్యముం గూర్చి త
చ్ఛిలసజ్జ్ఞానమహాధనుండయిన యా ♦ శ్రీశంకరాచార్యునా
స్థలమందుంగని విస్మితాత్ములయి వి ♦ స్తారంపుభక్తిన్నమ
స్సులఁ గావించివచించి రత్తటియతీ ♦ శుం గూర్చి తారీగతిన్ ।
గీ॥ యమికులవరేణ్య! మేము బ్ర ♦ హ్మాన్వయప్ర । భవులమగు విప్రు
లము మను ♦ ప్రముఖ విహిత । కర్మసక్తులము హిరణ్య ♦ గర్భ
సేవ । నాత్తహృచ్ఛుద్ధులమయి స్థై ♦ ర్యముఁ గనితిమి । ౨౮౭
సీ॥ కడు నెసంగె హిరణ్య ♦ గర్భుండు జగదాది; నాతఁడొకఁడ
భూత ♦ నేతయయ్యెఁ । దవిలియాద్యావాప్ర ♦ థువుల రెంటిటి
ధరిం; యించె సంతతమా వి ♦ రించియొకఁడె । యట్టిబ్రహ్మను

వీడి ♦ హావిరాదికంబు నే; దేవునికొ లుకు వి ♦ ధింతుమింక! నను
నివి మొదలగు ♦ మనుబలంబున జేసి; యఖిలంబునకుఁ గర్త♦
యబ్జభవుఁడె!

గీ॥ పాలకుఁడు నాతఁడే మహా ♦ ప్రళయమును న। తండెకావిం
చు సర్వోత్త ♦ ముండతండె। యాత్మ సర్వాధికానంద ♦ రూపుఁ
డాతఁ। డేయగు నటంచుఁ బ్రామిన్కు ♦ లెపుడుఁబల్కు॥

ఉ॥ ఈసకలంబునా జగతి ♦ నెవ్వఁడు వేడుకతో సృజించితా।
నేసకలాత్మతంగడు ర ♦ హించెడు నాతఁడెదానఁ జొచ్చియుం।
చాసు "తదైక్షతే"తిముఖ ♦ రాధిక వేద శిఖోక్తిసంఘము।
ల్లాసముతో వచించెఁ బ్రబ ♦ లంబుగ నంతతమున్యతీశ్వరా!॥

కం॥ అతఁడె యొనర్చెడు లక్ష్మీ। పతినింబరు పతిని గూడ ♦ బా
హులు నని స। శ్రుతులు వచించెడుఁ గాన జ। గతి కాతఁడె
యతివరేణ్యా! ♦ కారణతఁగనుఁడీ॥ ౨౫౧

గీ॥ జ్ఞాన నిష్ఠులమును గర్మ♦సక్తులమును। గూర్చకరకళ్రితులముస ♦
జార్చనపరు। లము నయిన మేము నిన్ను సం ♦ యమివరేణ్యుఁ।
గాంచి మిగులఁ గృతార్థతఁ ♦ గంటిమనఘ!॥ ౨౫౨

ఉ॥ ఐనను సంయమీంద్ర! వినుఁ♦ డాదరమొప్పఁగమానుడిన్లవం।
బైనఁ బ్రయోజనంబుఁగన ♦ నద్వయ విద్యను; గల్గదంబురు।
డ్యోనికతంబున న్లయము ♦ నొందుచు జీవగణంబు దుఃఖదం।
బైన భవంబుమాటికిని♦నందుస్వకర్మముచేతఁగావునన్ ॥ ౨౫౩

మ॥సువిచారాఢ్య!విరించికుక్షిఁదగఁజొ♦చ్చుందాలయంబందుఁబ్రా.
ణివితానంబుల యంబునందు; విలయా♦నేహంబునన్నొత్తుమ।
బ్బువెఫన్ బ్రహ్మవిదగ్ర్యుఁడవ్విధిపదం ♦బున్మొక్కుఁడై చేరుఁబ్ర
హ్మానిదాప్నోతి పరమ్మటన్నని గమ ♦ వ్యాహార మేమానవమా

కం॥ కానందండముఁ గరకము। నూనిసెగడు మస్కరినిచ ♦ యూ
త్తంసులు స। ద్ధనిధులునయి చెలఁగుమిా। రానలువ జగంబుఁ
జేర్ప ♦ సర్వులరుసుఁడీ॥ ౨౫౫

చం॥ అనవుడు వారలంగుజీచి♦యార్యపదుండు వచింతుబ్రహ్మము

ఖ్య నిఖిల భూతముల్జనిని ♦ గాంచెదు నెవ్వనినుండి యట్టివా।
నిని ఘనబోధనై నెఱుఁగ ♦ నిత్యవిముక్తి లభించునంచువా।
కొనఁబడె సర్వవేదచయ ♦ కోటులచే నవని స్థానంబుగన్।

గీ॥ కాన నెవ్వఁడు నెఱుకకుఁ♦గారణమయి వఱలు। వేదాంత వాక్య
శ్ర ♦ వణముఖంబు। ననిశము నొనర్పనలయు లయుంబుముక్తి
యనఁ బడదుసుందు నిజముగ ♦ వినుఁడొకండు॥ ౩౫౭

గీ॥ కార్యమైయుండిన హిరణ్య ♦ గర్భునిభజి। యించుటను నిత్య
ముక్తి ల ♦ భింపదుసుఁడి। కాన మాహాత్మ్యంబుఁ దొరఁగియుం♦
క నొగిశుద్ధమైన యాత్మవిబోధంబు ♦ నందుఁడీరు॥ ౩౫౮

గీ॥ అనుచుయమివర్యుఁడు వచింప ♦ నాలకించి। వారలాత్మీయ చి
హ్నము♦లెవ్వేళమవిడి। ప్రవిమలాత్మ విబోధత♦ తృప్తులగుచును।
శిష్యులై కాలిరయ్యతి ♦ శ్రేష్ఠునకును॥ ౩౫౯

వహ్నిమతనిషూదనము.

గీ॥ అంతవహ్నిమతాసక్తు ♦ లగు సుహోత్రి। ముఖ్యులరుదెంచి
యయ్యతి ♦ ముఖ్యునకును। వందనంబులొనర్చి యా ♦ చంద
ముగను। బలికిరెంతయు వినయ మొ ♦ ప్పంగఁదారు॥ ౩౬౦

సీ॥ సృష్టికంటెను బూర్వ ♦ దిష్టమందునవేల్పు; లకునెల్లనొక్క
పా ♦ వకుఁడె పతిమఁ। డై మొప్పెనయ్యగ్ని ♦ ననుసరించి
జనించి; నట్టి సుపర్వుల ♦ యందు విష్ణుఁడుత్తముండ యొక్క నా♦
హుతవహుండుయజమా; నునికొఱకై యజ్ఞ ♦ మునరయమున।
నాజ్యాదికహవిస్సు ♦ ననురక్తిని గ్రహించి; చేర్చుతవిబుధరా♦
జిని గుఱించి।

గీ॥ యనెడు నిగమవచోబలం ♦ బునఁ దెలఁడె। సర్వకారణమగుట
ని♦జంబు మఱియు। నగ్నిద్విజులకు వేల్పను♦ నట్టివాక్యబలము
వంజేసి యతఁడె వి♦ ప్రులకువేల్పు॥ ౩౬౧

గీ॥ జాతవేదుండు మిగులఁ బ్రజ్వరిలినాఁడు। పాపపురుషుని ద్రుంచి
కృ♦పం బుధువులు। సుఖవసతి జీవనంబుఁ గూ♦ర్చుచునుఁటన్న
శ్రుతివచనముపఁ బాపహా ♦ రుండతండు॥ ౩౬౨

ఉ॥ కావున నెల్ల విప్రులుఁ ద ♦ గన్నతతంబును వీతిసూత్రసం
సేవనముం బొనర్చుచుని ♦ షిద్ధము వేవిడివిస్ఫులింగవి
ఖ్యావిలతావిహీన శక ♦ లాంచిత శాలతలాఢ్యులైన చో। గేవ
లమున్వి మోక్షమునొ ♦ గింగననొదు దిలంధ్రువంబుగాన్॥

చం॥ యతివర! మేము వేదనిచ ♦ యప్రతిపాదితుఁడొటఁ జేసియా
హుతవహునే యనారతము ♦ నుత్కటభక్తిఁ దగ న్భజించిధ
న్యతముల మైతి మీరు నిఁక ♦ నట్టులెయాతనిభక్తిఁ గొల్చిధ
న్యతవెసనందిము క్తిఁ గనుఁ ♦ డంచు వచింపయమీంద్రుఁ డిట్లనున్

చం॥ వినుఁడిపుడీరలెల్లరును ♦ వేల్పులలోనవముందువహ్నియం
చును బరముండు విష్ణువను ♦ చున్నరలెల్లరుఁ దద్యుగాంతరం
బున నెపుడుందురంచు శ్రుతి ♦ నూర్కిమువాకొను చుండ నెట్టుల
య్యనలుఁడు సర్వహేతువగు ♦ నారసిచూడ జగంబులోపలన్?॥

ఉ॥ పావకుఁడల్ల వేల్పులకు ♦ భాగముఁ డైతగు కర్మదైవతం
బైవిలసిల్లుఁ గానికన ♦ నాద్యుఁడుగాఁడు; కృశాను హేతువా
క్యావళిసర్వభూతనిచ ♦ యాత్మకృశాను పరంబగుంజుమీ
కావున వహ్న్యధీనముగఁ ♦ గర్మమొనర్చుచు విష్ణుఁ గొల్చుచున్

కం॥ శుద్ధాద్వయముం దెప్పుడు। బద్ధాదరులగుచు మీరు ♦ బ్రహ్మం
బును సం। శుద్ధయగు బుద్ధినెఱుఁగుఁడు। సిద్ధంబగు దానముక్తి ♦
శీఘ్రమె మీకున్॥ ౨౬౭

గీ॥ యమివరుండిట్టుల వచింప ♦ నాసుహోత్రి। ముఖ్యులాలించి
యయ్యతి ♦ పునకు భక్త్యు। పేతముగ మ్రొక్కి స్వీకృతా ♦ ద్వైత
నిష్ఠ। లై మిగులధన్యతఁ జెలంగి ♦ రంతనుండి॥ ౨౬౮

సౌరమతదూరీకరణము.

గీ॥ అంతరక్తసుమాళిచే ♦ నలరిపూర్ణ। మండలాకార తిలకంబు ♦
మానుగఁ గొని। కరము రవిభక్తులౌ దివా ♦ కరముఖులపు। డచటి
కరుదెంచి యతిపుం గు ♦ ఱిచి యనిరిటు॥ ౨౬౯

చం॥ ధ్రువమగు మామతంబును య ♦ తిప్రవరా! వినుమీ సమస్తలో
కవితతికిన్ను చక్షువయి ♦ కాంత్రెలెడు భానుఁడయున్న యట్టివే

దవచన సత్ప్రమాణమునఁ దామరసోద్భవముఖ్యరూపుఁడై
యవిరతముద్భవస్థితి లయంబులకారవికారణంబగుఁన్॥

కం॥ వేదంబక్కట తన "నసా। వాదిత్యో బ్రహ్మ" యంచు యమితకు
లవర! యా। మోదము రహింపఁగాన నా। భూదేవప్రతతి డెంద
మున నెఱుఁగంగన్॥ ౨౭౦

గీ॥ కన "ఘృణిస్సూర్య ఆదిత్య" యనెదుమనువు। కలదు వేదము
నందాని ఘనులు రక్త। గంధమును ఫాలమునఁ బెట్టి కంధర
ముల। రక్తసుమమాలికలఁ దాల్చి భక్తి నెంత్రు॥ ౨౭౧

సీ॥ దండివరా! తూర్పు కొండయందుదయించు; తరణిమండలముఁ
గొంద ఱు సుహేతు। వగు బ్రహ్మరూపమం చుగణించి
భజియింత్రు; మఱికొంద ఱాకాశ మధ్యనిష్ఠు। డౌరవిసంహార
కారణుండనుచు; సంహారబలమున జగదుపక్రి। మణాకార
ణుండునా స్మరహరుఁగా నెంచి; కొలుచుచుందురు మఱి కొంద
ఱవని।

గీ॥ నస్తమయ భానుబింబంబు నఖలపాల। కుండు జనివృద్ధిలయకా
రణుండును బర। తత్త్వరూపుఁడు నారమాధవుఁడటంచు।
నెంచి కడు భక్తితోడ సేవించుచుంద్రు॥ ౨౭౨

సీ॥ ముషార్ద్ధనందుఁ ద్రిమూర్త్యాత్మకుండౌటఁ; దరణి బింబ
మును గొంద ఱు భజింత్రు। మఱికొంద ఱెపుడుఁద వ్యం
డలేక్షణదీక్షుఁ; నూని హేమశ్మశ్రు యుతుఁడుఁ గనక। కేశ
భాసితునద్వినేశమండలమందె; సఁగుపూరుషుని భక్తిఁ
దగ భజింత్రు। వారిలోఁ గొంద ఱా సూరమండలవీక్షణముఁ
జేసి పాద్యాదికములఁ గొల్చి।

గీ॥ యేభుజింతురు; కొందఱు హీనభక్తి। దప్తలోహంబుచే
ఫాల తలమున భుజ। ములనురమునందు మంతల లలిత
చిహ్న। ములనొనర్చి భజింతురు పూషునెడను॥ ౨౭౩

చం॥ యతివర! వీరి కెల్లరకు నారయఁగా నవిశంబునీసమి।
రితమగు వేయుపాస్యము త రింపఁగ నెల్లరకిద్దియే యనా।

రతము సుపాసనీయము తి ♦ రంబుగఁ దద్రవిమండలంపు నం।
స్తుతి నెవచించు సచ్ఛ్రుతులుఁ ♦ దోరముగా వలరారెడుం గడున్॥

గీ॥ పురుష సూక్తంబు నందును ♦ గరము భానుఁ। డే నిరూపింపగాఁ
బడి ♦ యెను మఱియును। "ఋతగు" మనురుద్రసంత్రమం ♦
దెనఁగు పురుష। శబ్దమును సూర్యపరమై యె ♦ సంగుఁజూండు॥

గీ॥ అరుణుఁడును సూర్యుఁడును భానుఁ ♦ డర్యముఁడును। రవి
యు విష్ణుండు నల్గె హి ♦ రణ్యరేతుఁ।డుఁ దపనుఁడుఁ ౘం
ద్రుఁడును మిత్రుఁ ♦ డును దివాక। రుండు విష్ణుండు ద్వాదశ
చండకరులు॥ ౨౭౮

ఉ॥ సత్యముగాఁగ వీరలనె ♦ సంగెదు విష్ణుఁడ విష్ణుఁడన్న నా।
దిత్యులయందు విష్ణుఁడన ♦ "దీప్తివహింతును జ్యోతిరాళిలో।
నత్యధికాంశుమంతుఁడన ♦ నార వినాఁగరహింతు" నంచునో।
యత్యధినాథ! కృష్ణుఁడుద ♦ యన్మనువర్జునుఁ గూర్చి తెల్పెఁదా॥

చం॥ జననము సూర్యునుండియె య ♦ జప్రముఖుల్గనిరెల్లరున్నమ।
స్తనిగమ సన్నిరూవ్యత న ♦ సంగుట సర్వసు హేతుభూతుఁడా।
టనిశము న్వెము క్తికిఁగ ♦ డంగెదు నెల్లరకీర్త యీమయుం।
దనఁబడు సూర్యుఁడే కొలువ ♦ నర్హుఁడగుం జుమి సంయమీశ్వరా!॥

చం॥ అన నిటు సంయమిప్రవరుఁ ♦ డాడు "దివాకర! మూఢ! నానుడి।
న్విను ముమనంబునుండి జని ♦ నింగనెఁ జంద్రముఁడియ్య భాస్కరుం
డును నయనంబునుండి యెజ ♦ నున్నమవాప్తినిగాం చెనంచుఁ బ।
ల్కెను నిగమంబు దీని బరి ♦ కింపుము డెందమునందు బాగుగాన్॥

గీ॥ ఏది జన్యంబగునొ? యది ♦ యే యనిత్య। త యగునను
తర్కవాక్య సి ♦ ద్ధాంతమునన। నిత్యునం దెట్లు బ్రహ్మర ♦
నెగడె? నిగమ। బలమున నటన్న వినుఁడిర ♦ లలుకఁ దొఱఁగి॥

మ॥ సకలామ్నాయ నికాయమెన్నఁగ వివ ♦ స్వన్నిష్ఠ సద్బ్రహ్మబో।
ధకమాఁజామ్మనిజమ్ముగా మఱియు వా ♦ తమ్ముంగృశానుండును।
ష్ణకరుండున్పలవైరి మిత్రియును వి ♦ శ్వస్వామి దానానఁ జా।
వ కడున్ భీతినిపీచుఁ జాల్పుఁదిరుగు ♦ న్వీక్షించు వెన్నాడుడున్॥

మ॥ అనుచున్స్పష్టముగావచించె నిగమం ♦ బర్కుండు దానవ్యహ్రియిం
చును విశ్వేశునియాన నప్పుడు నటం♦చుం దెల్లమౌ గాదెలియా
శుని భావంబునవే రవిప్రముఖులై ♦ చ్చ్యంగా విరాజిల్లుచుం
ద్రను వేదోక్తినిజేసి సూర్యునకు వే♦దాత్మీయమౌ భానమున్॥
ఉ॥ స్రష్ట్రదినాది యందున ని ♦ జంబుగ సర్వవియచ్చరాళికి
న్స్రష్టియగుం; దతంతమునఁ ♦ జేటగువారికి నెల్ల నట్టిదా
దిష్ట పుటాదియుందుదియు ♦ ధీయుతులందురు కల్పమంచునా
సృష్టకుఁగల్ప యుగ్మమున ♦ రాత్ర్యహమౌదివసంబగుంజువిూ॥
కం॥ అనుచు న్జ్యోతి శ్శాస్త్రం బున రవిముఖ్యులకు నిక్క ♦ ము
గ నిత్యత లే దని తెల్పఁబడియె నిట్టిత । పనునకు నజముఖ్య
జనక ♦ భావమెటులగుఁగా? ॥ ౫౦౪
ఉ॥ అంబుజగర్భనిష్ఠుఁబర ♦ మాత్ముని నొక్కని సేవచించు వే
దంబులు గాన మీరలెడ ♦ దన్ధృతి నింకొని వేగఁబూర్వచి
హ్నంబుల నెల్లమున్విడి స ♦ దాచరణోత్సుకులై కదున్విశు
ద్ధంబగునట్టి యద్వయవి♦ధంబు నెఱింగి విము క్తినందుఁడీ॥ ౫౦౫
కం॥ అని శంకరపంయమి తె । ల్పినవిని వారెల్లరపుడు ♦ పృథుతర
మౌ భ । క్తిని గురున కెఱఁగి వినుతిం । చి నెగడి రమ్మహితు
నకు సు ♦ శిష్యులయికదుఁగా॥ ౫౦౬

శ్రీ శంకరసంయమి గణపతిమునకు సశిష్యుఁడై పయనమగుట

గీ॥ అంత శ్రీశంకర యమీంద్రుఁ ♦ డచట నలరు । విప్రవర్యుల చే
గౌర♦వింపఁగఁబడి। యాశ్రివచయంబు తోడ రా♦ నచటినుండి।
యేగెఁబవనాశగుతిచి జ ♦ యేచ్ఛతోడ। ౫౦౭
మ॥ త్రిసహస్రాశ్రవులెల్లఁ గొల్చిరురు భ ♦ క్తిన్శంఖరావాళిచే
త సువాద్యంబుల చేతఁ దాళముల హృ♦ద్యస్తోత్రవాక్యంబుల
న్లసదచ్ఛధ్వజ జనానిలంబులను ఘం ♦ టారావపాళి న్నిర
స్త సుఖక్లేశుని నయ్యతి ప్రవరు హ ♦ ర్షంబొప్ప వేర్వేఱుగా॥
శా॥ శ త్రద్దేశ సమాగతుల్ద్విజులు వి♦ ద్వద్వంద్యుఁడౌ నయ్యమీ
శో త్తంసున్భగవత్పదుంగని సుధా ♦ ర్థోపేత విజ్ఞానసం

చ త్తింగూర్చెదు తత్సద్భక్తి గతమా ♦ భావంబు నాలించివే।
చిత్తస్థైర్యమునందిపోల్చిరటఁ ద ♦ చ్ఛిష్యాగ్ర్యులై యెల్లరున్।

శా॥ ఆదంత్యగ్రిణియిట్టులాశ్రవసమూ ♦ హంబెల్లఁ దోరాఁగనా।
యాదేశంబుల కవ్వహంబుఁజని యం ♦ దందుంగడుందుర్మతి।
స్థాదీనాత్ములఁ బాఱులన్నిజ శుభ ♦ వ్యాహారరాజింబరా।
మోదోపేతులఁగానొనర్చుచునుస ♦ మ్మోదాత్ముఁడై యంతటన్

గీ॥ ఆశ్రిత శుభదమునుగణే ♦ శాశ్రిమంబు। నైన గణవరమను
పురి ♦ కరిగియచట। కౌముదీధునిఁ గ్రుంకి వి ♦ ఘ్నపతినవ్య।
యుని భజించుచు నొక నెల ♦ యుండెనచట॥ ౨౯౧

సీ॥ గణనీయసద్గుణ ♦ గణులును బరవస్తు; వారణోద్యుక్త భ ♦
వ్యవచనులును। బాధవాదులుఁ బర ♦ పటుతర విద్యాప్ర;
భేదులుఁ బంచార్చ ♦ నాదరులును। నగు పద్మపాదముఖ్యా
శ్రిపుల్దిగ్గజం; బులను విఖ్యాతిని ♦ బొందిరికడు। గురువాక్య
మును మాలిఁ ♦ గూర్చి శిష్యుండను; డు నియతుండై యాశ్ర♦
వనిచయమున।

గీ॥ కెల్లఁ బాకాదికముసల్ప ♦ నుల్లమందు। మోదమెసఁగంగవారి
జ ♦ పాదుఁడుఁబర। మాత్ముఁడగు దేశికునిఁగొల్చి ♦ యంత
నమ్మ। హాత్మునకు భిక్షమిదు భక్తి ♦ నన్వహమును॥ ౨౯౨

కం॥ పిమ్మట సదస్సంయుఁ। క్తమ్మగునొ గిరముశిష్య ♦ తతికెల్లను
ని। త్యమ్మును బ్రహ్మార్పణమని। నెమ్మదిఁదలఁచుచును దృష్టి ♦
సాగడఁగ నొసఁగున్॥ ౨౯౩

మ॥ యమివర్యుండగు నార్యపాదునకుసా ♦ ష్టాంగంబుగాఁగ్రన్నణా।
మములనాశ్రయమునందుభక్తిమెయిన ♦ మ్మాన్యాశ్రిపుల్సల్పిహ్రా
త్కమలమ్ములెవ్వెసింప హా స్తములథ ♦ శ్యాకాశముల్పానిన్న
త్యముఁ గావించుచుసచ్చిదద్వయుశివుం ♦ దారిట్లుకీర్తించుచున్।

మ॥ పరిపూర్ణంబయి నుత్యమయ్యసు ఖరూ ♦ పంబై చిదానందమై
కరమునాశ్రిలు బ్రహ్మమేనగుడు లో ♦ కంబిద్దినాయందున।

వ్వఱలు న్ముక్తిని రొప్పమట్టులటుగా ♦ నన్మిథ్యయిద్ధంబునే।
దిరమారీతిని నిశ్చయించితిని బు ♦ ద్ధిప్రాభవం బొప్పఁగన్॥

గీ॥ నింగియటు స్థూలకారణ ♦ లింగతనువు। లందు నస్పృష్టుఁడనయి
నే ♦ నుండు నెపుడు। నట్టినాయందుఁదారసు ♦ తాదికమగు।
నట్టి సంబంధమేరీతిఁ ♦ బుట్టఁగలదు?॥ ౨౯౭

సీ॥ జలకణావళిచే న ♦ జస్రంబునంటఁగాఁ; బడనట్టి వారి జ ♦
పత్త్రిమట్లు। నేనుందు నెపుడును ♦ నానుండి పుట్టైన; నంత
యా ప్రకృతి య ♦ నంతరంబు। పుట్టెను దద్గర్భ ♦ మున మ
హాత్తొగి దాని; కి సగుణయా నహం ♦ కృతిజనించె। నయ్య
హంకృతికి బ్ర ♦ హ్మయు విష్ణుఁడునురుద్రుఁ; డును జనించిరి
గుణా ♦ ధ్యులయి వరుస।

గీ॥ సృష్టిసంస్థితిలయములా ♦ స్రష్టృవిష్ణు। రుద్రులవలనఁగడునయ్యో♦
రూఢిగాఁగ। మేను కార్యార్థులగువీరి ♦ చేనయినను। దద్భృద
యగుఁడనగు పర ♦ ద్రిష్టనేను॥ ౨౯౮

గీ॥ లోనవెలినెల్లయెడలను ♦ నేనయుంటి। నురుతరజ్ఞాన ఫలమును
♦ నొసఁగుదేన। నేనెసర్వమయుండను ♦ జ్ఞానమేనె। సర్వ
మునసుందు ♦ బ్రహ్మంబు సత్యమేనె॥ ౨౯౯

శా॥ సర్వాధారుఁడ సర్వసంగతుఁడ నే ♦ సర్వైక హేతుండ నే।
సర్వాతీతుఁడ సర్వవాసుఁడను సు ♦ జ్ఞానస్వరూపుండ నే।
సర్వా బే నిలమండలాంతర విరా ♦ జత్పూరుషుండన్పదం।
తర్వాదిస్థుఁడ నద్వయుండ విగత ♦ ద్వంద్వుండ నేనాద్యుఁడన్॥

గీ॥ ఈశ్వరుండను నిత్యుండ ♦ శాశ్వతవిభు। వుండ సదుపాసక
విముక్తి ♦ దుండనేన। శ్రుతులు నధ్వరములునా ♦ రతము
నన్నె। తెలుపు నద్వైతునజునిఁగాఁ ♦ బలుతెఱఁగుల॥ ౩౦౦

కం॥ వేదాదులచే నెఱుఁగం। గాఁదగు ననుసత్యు నెదఁద ♦ గన్న
తతము నే। మెదినిధ్యానించు సుధీ। మేదురులకు ముక్తియనువు♦
మెయింలభియించున్॥ ౩౦౧

మ॥ సమతన్నింటను నద్భుతంబును బ్రశ ♦ స్తంబున్నదద్వైతమా

ద్యము నుత్కృష్టమునై తనరంగెడు మదీ♦యంబైన సంవిత్స్వరూ|
పమునన్నోన యుమాదియుక్తుఁడగుచు ♦ న్భావించు నాతండు శ్రీ|
ఘనమైన సర్వాత్మకుఁడై సమత్వమున సం♦కాశించు నెల్లప్పుడున్

గాణాపత్యమత విపాటనము.

మ॥ ఇటుల న్బాడుచు నృత్యమున్సలిపి వా ♦ రెల్లన్ శ్రమంబందియుం|
తట నాచార్యసమీప భూమినిఘనా ♦ నందాఢ్యులై విశ్రమిం|
చుటయు న్వారలఁ గాంచి దేశికుడు తు♦ష్టుం డౌచు నిత్యంబునో
ప్పుటయున్నన్నని తత్పురీ నిలయ వి♦ప్రుల్ పల్కిరీ రీతిగన్॥ ౩౦౩
సీ॥ అంబరంబటు నిరా ♦ లంబమానద్వయ; బ్రహ్మంబు వాఙ్మనః ♦
ప్రముఖవృత్త్య| గోచరంబిలను న ♦ గుంగాదె యజ్ఞుబో; ధముఁ
జేయ నిట్టి మ ♦ తమెటు యోగ్య| మగుఁగాన మీమతం ♦
బార్యుల కున్బాగు; గాఁదోఁపదింతని ♦ కృంబుసుందు| వెన
దాని విడియూటు ♦ విధముల నలగిగా; గాపత్యమనఁగను ♦
నత్వముఁగని|
గీ॥ యెల్లవేదార్థములచే వి ♦ హితమునైన మ| నుజాలకురుశాంతి
పౌష్టింబు ♦ నుంద్రుతముగ| నొసఁగికదుఁ గాలిలుమూదగు ♦
వనదృశమత| మును శుభావాప్తికై గ్రహిం ♦ పుఁడిపుడీరు॥
గీ॥ అవనీదుండైక దంతచి ♦ హ్నాద్వయాంక| తుఁదును శక్తియు
తుండునై♦తోఁచెదుగణ| పతిని దన్మాలమంత్రి జ ♦ పము సలు
పుచు| భక్తిధ్యానించు పాఱుండ ♦ పదయుముక్తి॥ ౩౦౪
మ॥ కమలభాజిత హస్తయూచు సదలం♦కారాఢ్యయై స్వీయయా|
రమణీశేఖరఁ గౌఁగిలింపఁగఁ గదు ♦ నన్ జల్లి విశ్వంపుస|
ర్గము వృద్ధిన్విలయంబుఁ జేయుటకున ♦ శ్రాంతంబుఁ దా హేతువౌ
చు మహాభీష్టదుఁడైన విఘ్నపతి నీ♦శు న్భక్తి ధ్యానింపనా|
చం॥ అనువదనంబు నందునమ ♦ హాగణనాథుఁడె సృష్టిముఖ్యకా
ర్యనిచయ కర్తయంచును ది ♦ తంబుగ నీరితమయ్యె నంబుజా|
సనముఖులని యందునను ♦ శాశ్వతుఁడై తగు నీగణేశునం|
దున నిది యుక్తమేయగు శ్రు ♦ తుల్వినుతించెడు నీగణేశునే॥

చం॥ తగుగణనాథుఁడొక్కఁడె ముఖ్యతంబుగ మున్ను నితెల్పు వేదవా
క్యగతిని జేసి యాగణపుఁ ♦ డయ్యజముఖ్యుల కాదికారణం
బగు జగదీశులౌ విధిము ♦ ఖామరులెల్లఁ గ్రమంబుగా సృజిం
పఁగఁబడి రమ్మహామహుని ♦ మాయ నెనిక్కముగా యతీశ్వరా!
కం॥ అని పల్కెడు గిరిజాసుతుఁ । డనుగాణాపత్యనిపుడి ♦ వాలించి
సుధీ । ఘనుఁడార్య పాదుఁ డిటుప । ల్కెను వానింగాంచి తానొ ♦
గిన్యు క్తముగాన్ । 30౯
కం॥ ఓగిరిజాసుత గజముఖుఁ । డాగణపతిరుద్రు పుత్త్రుఁ ♦ డగుటను
నగుఁదా । నేగతిఁ గారణముగ సుతుఁ । డేగతిఁ దనజనకుజనికి ♦
హేతుతఁ గనెడిన్? । 31౦
ఉ॥ కావున బ్రహ్మమే నిఖిల ♦ కారణమైతగు భవ్య వేదవా
క్యావళి సత్ప్రమాణమున ♦ నారయనీవనివట్టి పల్కుఁదాఁ
బావనమైన బ్రహ్మమువె ♦ బాగుగఁ దెల్పెడు బ్రహ్మవేత్తము
ఖ్యావిల హీనవాక్యనిచ ♦ యంబునఁ జేసి ♦ సునిశ్చితంబుగాన్ ।
చం॥ అనియనునార్య పాదుఁగని ♦ యగ్గిరిజాసుతుఁడిట్లు పల్కె మీ
దునుడియమీంద్ర నిక్కముగఁ ♦ దోఁచెడు నైననునంతకూన్యుఁడా
జనుఁడు నిజేష్టదైవతము ♦ సన్నిధికింజన నెట్లు యోగ్యతం
గనునో వచింపుఁడంచనఁద ♦ గన్యతివర్యుఁడు వల్కెనీగతిన్ ।
మ॥ వినుమోహమూఢమనస్క! బ్రాహ్మణకులా ♦ విర్భూతి వేదోక్తక్ర
త్యనికాయాచరణోత్సుకత్వము శిఖా ♦ యజ్ఞోపవీతాదిధా
రణము న్విప్రతఁ గూర్చు విప్రుఁడుఁ గృతా ♦ ర్థత్వంబుఁ దానింతమా
త్రనె కాంచున్నుమి ధాత్రిఁ బ్రహ్మ శ్రుతి చేఁ ♦ దానందుఁ బామందతన్
సీ॥ వేదశాస్త్రంబును బురాణ ♦ వితతినిందితంబునగువట్టి కర్మం
బు ♦ ధాత్రిలోన । ముక్తిపదమునఁ గల యర్థ ♦ మును నెఱుంగు
బుధున కొనరింపఁ జనదుసు ♦ మ్ము నిజముగను । 31౪
సీ॥ దళచతుష్కమునరా ♦ జిలి హేమనిభమైన; యట్టి మూలా
ధార ♦ మనెడు చక్రి । మునగణేశుఁడు వసిం ♦ చును విద్రుమా
కార; మైన స్వాధిష్ఠాన ♦ మనఁగనెసఁగు । షడ్దళ భ్రాజిత ♦

చక్రంబునందునఁ; జతురాస్యుఁడెపుఁగు దళదళ మగుచు
నీలవర్ణంబుగఁ ♦ గ్రాలెడు మణిపూర; కాఖ్యచక్రమునందు ♦
హరివసించు।

గీ॥ ద్వాదశ దళాఢ్యమగుచును ♦ తయుతు బింగు। శోభనొప్పిన
నాహత ♦ మనెడుచక్ర। మందు నిరతంబు భూతచ యప్రభూఁ
డగు। రుద్రుఁడు వసించుఁజుమ్మ ని ♦ ర్నిద్రుఁడగుచు॥ ౩౧౫

గీ॥ షోడదళదళాఢ్యమై ధూమ్ర ♦ శోభతోడఁ। గ్రాలెడు విశుద్ధ
మనెడు చక్రమున జీవుఁ। డలరుఁ గర్పూరరుచియాన ♦ హన్వి
దళయు। తమగునాజ్ఞాఖ్యమున నొప్పుఁ ♦ దాఁబరాత్మ॥ ౩౧౬

ఉ॥ మేననెతావసించెదుఁ జు ♦ మీగణనాథుఁడు దానఁజేసుం।
తైనఁ బ్రయోజనంబు మహి ♦ నంకమున న్లభియింపదెన్నఁడుం।
దానివసించుఁ జుమ్మసత ♦ తమ్ముఁ బరేశుఁడు వేయిరేకులం।
జావగునట్టి చక్రమున ♦ సర్వనియామకుఁడయ్యుసాక్షియై॥ ౩౧౭

గీ॥ నిర్గుణుఁడు సచ్చిదానంద ♦ నిత్యరూపుఁ। డు నఖిలాతీతుఁ డఖి
లాత్ముఁ ♦ డు నఖిలోత్త। ముఁడు నఖిలవేద సంవిహి ♦ తుఁ
డగు నప్పు। రేశుఁజింతింపుము విముక్తి ♦ నెనయఁగలవు। ౩౧౮

చం॥ యనివసుఁడీగతి న్దెలుప ♦ నగ్గిరిజా సుతుఁడాలకించి శీ
ఘ్రమె నిజచిహ్నముల్విడిత ♦ గస్గణ సంయుతుఁడౌచునగ్గురూ।
త్తముఁడగు శంకరార్యునకుఁ ♦ దావరశిష్యతనంది పంచయ।
జ్ఞములను బంచపూజనము ♦ సక్తినొనర్చుచు నుండెవచ్చటన్॥

హరిద్రాగణపతిమత నిరసనము.

గీ॥ వేగముగ నంతటనువారి ♦ ద్రాగణపతి। మతవివాది యగు
గణ కు ♦ మారుఁడనెడు। మఱియొకండరుదెంచి యు ♦ మ్మస్క
రీంద్రుఁ। గాంచి కదురుష్టుఁడగుచు నీ ♦ గతివచించె॥ ౩౨౦

సీ॥ ఓయతివర్య! మీ ♦ రోపికతోఁ దగాఁ; గాపత్య మతముదె ♦
న్నఁగన యుక్తిమఱి తెల్పి చిరకాల ♦ మునునుండి సుమతసం;
స్థుఁడగు నీగిరిజా సుతుని దదాశ్రి। తులఁగూడ విప్రుఁడ ♦
స్థుఁగా నొనర్చితి; రిబియాకుఁదగునొకొ ♦ యు నృపఁదగు దెంచిన

నన్ను వా♦దిగణగర్వఘ్నుని; గణకుమారాభిధు♦గా నెఱుంగుఁడు॥
గీ॥ గణపతి మతంబునందునఁ ♦ గలదె న్యూన। భావము విమందు తత్ప్రీతి ♦ పాదకమగు । మంత్రిమునకుంగలట్టి స ♦ మంజస మగు। నర్థమును సావధానమై ♦ యలరుమతిని॥ 3౨౨
సీ॥ బ్రహ్మేంద్రవిష్ణు రు ♦ ద్రము ఖామరగణంబు; లకుఁ బతియు నుపదే ♦ శకులయితగు। భృగుగురు శేమ ప్ర ♦ భృతులకు నుపదేశ; కుఁడు నొక్కమాఱు బా ♦ గుగవినుటనె। విద్యల నెల్ల న ♦ విస్తరంబుగ నెఱిం; గెడి వారిలో నుత్త ♦ ముఁడును విశ్వ। క ర్తలకెల్ల ని ♦ క్కముగ శ్రేష్ఠుండును; బ్రహ్మలకుం గూడఁ ♦ బ్రభువయితగు।
గీ॥ నట్టి గణపతి ధ్యానింతు ♦ మమితభక్తి। నతఁడు మానంస్తు తులనెల్ల ♦ నాలకించి। వేగమాకార్య వితతి ని ♦ ర్విఘ్నముగ నొ। నర్చుఁగావుతఁ బ్రీతిన ♦ నారతంబు॥ 3౨3
మ॥ ఇదిమంత్రింబునకైన యర్థమగుదం ♦ డీశావ। కానన్మహిం। ద్రదివౌకః ప్రముఖామరల ప్రజకు నీ ♦ దేవుండెకార్యాళి నె। ల్లఁదగన్నేర్పుఁడుసాకుఁదమందెసఁగుఁదె♦ల్లంబౌగతిన్ధ్యానమి। త్రిదశాగ్రణ్యుని దిద్దియేసుఁడి విము♦క్తింగూర్చునిక్కంబుగన్।
ఉ॥ పచ్చని పుట్టమున్మొయిని ♦ బాగుగఁదాల్చినవాని నాద్యునిం బచ్చని జన్నిదంబుగల ♦ వానిఁ జతుర్భుజునింద్రినేత్రుని। న్విచ్చయవంద్యు నావనవ ♦ నేజవిలిప్త హరిద్రునంకుశా। త్యచ్ఛసుదండపాశ నభ♦యోజ్వలువిఘ్నపు నెన్నముక్తియా।
సీ॥ పీతవాసోధరుఁ ♦ బీతయజ్ఞోపవీ; తునిఁ జతుర్భుజుఁద్రినే♦త్రుని హరిద్ర। చూర్ణవిభ్రాజన్ము ♦ ఖార్ణోజుఁ బాశాంకు; శధరు దం డాభయ ♦ శయసరోజు। నిఖిలబుధస్తవ్యు ♦నిఖిలామరాగ్రిణ్యు; నిత్యునింగణపతి ♦ ని నవిరతము। భక్తితో నెవఁడెద♦ భావించి పూజించు; నతఁడు ముక్తుఁడసంశ ♦ యముగఁ బడమి।
గీ॥ నీతఁడే విశ్వమున కెల్ల ♦ హేతువగున। జముఖులంతస్వరూపులై సంభవంబు। నితనినుండితెలి కాంచి ర ♦ క్కటనవిఘ్ను। పతియు

గీ॥ ఏకదందమురీతిఁ జుం ♦ డాకృతిఁ దగఁ। ద_స్తలోహంబుచే భుజ♦
ద్వయమునందుఁ। జిహ్నితుండగు వానికే ♦ చెలఁగునిక్క।
ముగ విముక్తి మఱొడ్లకుఁ ♦ బొసఁగదద్ది॥ ౩౨౮
చం॥ అనవుడు సర్వవేదియు ద♦యాబ్ధియునై తగునార్యపాదుఁడా।
తనిఁ గనిపల్కె నిక్కరణిఁ ♦ దథ్యమునీవనినట్టి దప్పరా।
త్మునకె సమన్వయించెడు వి♦భుఁడతఁడాతఁడె విశ్వకర్తయా
వనిశము సర్వనాముఁడు గ♦ణాధిపవాచ్యుఁడు నమ్మహేశుఁడే
గీ॥ అంశకంశికిని విభేద ♦ మమరకునికి। జేసి సర్వాత్ముఁడగుతాన♦
చెలఁగురుద్రసూనుఁడై సర్వవిఘ్నని ♦ షూదనుండు। సేర్వ
దుఁడును సర్వ సం ♦ స్తవ్యుఁడు నయి॥ ౩౨౯
చం॥ ఇలగణనాథ ముఖ్యులగు ♦ నేవ్వరుమోక్షము నందఁగోరువా।
రలకు భజింపనర్హులు తి ♦ రంబుగఁ గానిశ్రుతుల్పురాణముం।
తలియునుదూ తెడిజ్ఞుమిషు ♦ నంబుగఁదుండముఖాంకసంచయుం
బెలమిమెయింధరించునరు♦నెప్పుడుఁగానఁదొ అంగుమంకముల్।
గీ॥ పంచపూజా పరత్వంబుఁ♦ బంచయజ్ఞ। తత్పరత్వమునందియు♦
ద్వైతనిరతుఁ। డపయి 'బ్రహ్మహమస్మి' యం ♦ చవిరతంబు।
నెదను భావింపుము విముక్తి ♦ నెనసెదీవు॥ ౩౩౧
చం॥ కదుదయ నిట్టులయ్యతి శి ♦ ఖామణిపల్కఁగ నాలకించియా
తఁడునురుభక్తి నగ్గురు ప ♦ దద్వయికింబ్రణమిల్లితాఁ జవి।
తుడు నిలఁబంచ పూజనప ♦ రుండును దత్కృపనై విశుద్ధ
మా। నెడఁదనునయ్యమిూశు భజి ♦ యించుచునందె సుఖంబు
నెంతయున్ ౩౩౨
గీ॥ గణకుమారకుఁ డిట్లు మ ♦ స్కరివరేణ్యు। చేత నిరసింపఁబడి
చన ♦ క్షిప్రముగఁ బ। రమగురునిఁ జేరి యంతహే ♦ రంబ
సుతుఁడ। నెదు మఱొక్కండు వల్కెన♦ ప్పుడిటులతాను॥ ౩౩౩

ఉచ్ఛిష్టగణపతిమతనిరాసము.

సీ॥ యతివర్య! హేరంబ ♦ సుతుఁడను వాఁడనేఁ; జనుదెంచితిని
. గణే ♦ శమతమునిటు। నొంచితీరనుచు నా ♦ లించినిన్ను

జయింప; గణపతి మతమయు • క్తనును చెట్లు। గాఁబల్కి-తివి
మఱి • గణపతి మతమొక్కఁ; డును హరిద్రాగణే • శుని
మతము మ। ఱొక్కండు మఱియును • నుచ్ఛిష్ట గణపతి;
మతముమఱొక్కండు• మఱియునునవ।
గీ॥ నీతగణపమతంబు వె • డియు సువర్ణ। గణకమతమును సంతా
న• గణపమతము। సనఁగ నాలు తెలుఁగులశై • వాగమమున।
గణపమత మొప్పునని చెప్పఁ•గా బడెదఁగ ॥ 334
గీ॥ ఇవియుఁ బదిరెండు తెఱఁగుల• నెసఁగెదుఁజామి। వామదక్షిణ
ములనెడు • నామములను। వామమనజ్ఞానమార్గమై • వఱలు
దక్షిణమనఁ గర్మపథంబు సం•యమివరేణ్య!॥ 335
శా॥ నేనుచ్ఛిష్ట గణేశు సన్మతము స • న్నిష్ఠన్భజింతున్యమీ।
కానా! దక్షిణ వామమార్గము లజ • ప్రంబొక్కఁడౌతీరు గా
దీనం గ్రాలుటఁ జేసి ధాత్రినిస ము • ద్దీపించెనుచ్ఛిష్ట వి।
ఖ్యానంబాదిని దీనికి న్నుతము సే • వ్యంబిద్ది యేసున్మిలన్॥
గీ॥ పాశమంకుశమును గదా • భయములుఁగర। వనజములనొప్పఁ
గ్రాలువా • నిని ద్రిణయను। మహిత తుండాంచలనిపీత •
మధుకు భుజచ। తుష్టయుగణేశుని భజియిం • తు నెపుడేను॥
గీ॥ మహితమణిపీఠ నిష్ఠువా• మమగు నంక। మునరహించెడు దేవి
నిం • పుమెఱుఁగౌఁగి। లించి తుండమున భగము స్పృశించు
వాని। భక్తినశ్రాంతమును గణ • పతిని గొలుతు॥ 336
మ॥ అనుచుం దక్షిణవామమార్గములసు•ధ్యానంబు ధాత్రిం గ్రమం।
బునఁ జెప్పంబడె నంగమంగియునునై • పొల్పారు నీరెంటనె।
వ్వును వామాతిశయంబె క్రాలుటనునొ• ప్పంజుమ్మజీ వేసులం
దునఁ బోలెన్నత తైక్య సిద్ధియుతిసం•దోహాగ్ర్య! వీక్షింపఁగన్॥
ఉ॥ కావున నిట్టి సన్మత యు • గంబును గైకొని కుంకుమంబునా।
దావర ఫాలమందలఁది • యాత్మ శధీనముగా నెసంగు శ।
క్త్యావళి వాచరించుచు గ • ణాధిపుఁగొల్చుచు నిట్టి సన్మతం।
బీమసుథం జెలంగదము• చెంతయు సంతసమువ్వహించెదన్॥

గీ॥ మఱియు నీమతమందు ధ ♦ ర్మమొకఁడెసఁగుఁ। బురుషులెల్లను
నొకజాతి♦యగు రమణులిల। నెల్లనొక జాతియాట చే♦నెల్లనాతు
లును♦ బురుష సంతతికి భోగ్య ♦ లన యతీంద్ర॥ ౩౮౧
చం॥ పురుషుల కంగనాతతికిఁ ♦ బొందువియోగమును న్మహిన్యతీ।
శ్వర! దురితంబుఁ గూర్పవు ని ♦ జంబుగనీపెకితండెనాథుఁడం
చరయఁగ లేదు సుమ్మొక ని♦యామకమెన్నఁడుగానియుంబర
స్పరవరసంగజంబయి యొ♦సంగు ముదాప్తియె ముక్తియైతగుగా
శా॥ ఆతండాత్మజుఁగాగణేశ్వరుని బ్రి ♦ హ్మాదుల్దదంశోద్భవు।
ల్గానామ్నాయమునందుఁ దెల్పఁబడెను♦ తత్కార్యంబుగాఁగన్గణే।
శానుల్భూరి గణస్వరూపులు నజ♦ స్రింబైన మీకుంబ్రిణా।
మానీకం బని యంశకంశికిని భే♦దా భావమూనానుడిగా॥
చం॥ యమికులవర్య!రుద్రుఁడుగ ♦ ణాధిపరూపుఁడెకానియొండుగా
దు మహి"వకర్మణా" యనెడు ♦ తోరపువేదసదుక్తిచేతఁగ।
ర్మమునకు మోక్షహేతుతవి♦ రాజిలుఁ ద్యాగసహిష్ణుతాదిచి।
హ్నములనుగూడువృత్తియుఁద♦వర్పు విముక్తికిఁగారణంబుగా॥
కం॥ ఈవృగ్వ్రత్యవలంబన। మోదండీశ! యనుకూల ♦ ముచ్ఛి
ష్టగణే।ట్సాధుమతంబున కగుటను। మేదినినిదె ముక్తిరతస♦ మి
తికిఁగొనఁదగుగా॥ ౩౮౨
సీ॥ అనిపల్కు హేరంబ ♦ తనయునితోనిట్లు; పల్కు సంయమి
సార్వ♦భౌముఁడంత। సురఁగ్రోలఁగారాదు ♦ పరనారిఁగవయ
రా; దనునివి మొదలైన♦యట్టి బహుని । గమవాక్యములచేఁ ♦
గడునింద్యమగుదాని; నూనిన మతమును ♦ నొగిసుఖంబుఁ।
గోరువారలు కడు♦ దూరంబుగాఁద్రోయ;వలయును మఱియుఁ
ద♦త్త్వవిదుఁడగుయ।
గీ॥ శివరుని కితా 'వకర్మణే' ♦ తి శ్రుతివచి। యించు మోక్షంబుఁ
గాని మ ♦ హిమ్నురాపుఁ । దుఁ బరనారీరతాత్మకుం ♦ డునగు
పాప। కలితునకుఁగాదు నూవె ని ♦ క్కముగనెన్న॥ ౩౮౩
సీ॥ మద్యపానాదులా ♦ మద్యమాంబులచేత; ముక్తిఁగాంతు మటం

చ ♦ మురిసిరలుదు। లున్న దౌష్ట్యమెయ్యాన ♦ హీనదుఃఖము
నిచ్చుఁ; గాన నీమతము శీ ♦ ఘ్రముగ వీడి। భూ సుపర్వల
వాక్య ♦ ములవారిదయచే వి; నిష్కృతిఁ జేసికొ ♦ ని నిగ
మూర్ధ్వ। గాములుఁ బంచపూ ♦ జామనస్కులుఁ బంచ; యజ్ఞాది
నిరతులు ♦ నగుచుమీర।

గీ। లనిశమాధార ముఖ్యంబు ♦ లైన చక్ర। ములగణేశాదుల
నుధ్యాన ♦ మునొనరించు। చునజపామంత్ర నిరతులా ♦ చును
విముక్తి। నందుఁడీడెందముల సంది ♦ యంబువీడి॥ ౩౮౭

గీ॥ అనుచు యమివర్యుఁడు వచింప ♦ నాలకించి। రయమున ద్విజాను
మతిని హే ♦ రంబసూను। ముఖులు కృతనిష్కృతులయి యె ♦
ప్పుచు యమీంద్రుఁ। గొలిచితద్దయ విప్రతఁ ♦ జెలఁగిరపుడు॥

నవనీతసువర్ణ సంతాన గణపతి మతత్రియ విధమునము

గీ॥ అంతమిగిలిన మూఁగుర ♦ య్యతివరేణ్య! చెంత కేతెంచి
మ్రొక్కి వ ♦ చించిరిట్లు। దేవ! జగమెల్లను గణప ♦ తి స్వరూప।
ముగను భావింతుమెపుడు వి ♦ ముక్తిగుఱిచి॥ ౩౮౯

గీ॥ ముక్తినిరతులకెల్ల సం ♦ పూజ్యమైన। యీమతత్రియమును
నెట్టు ♦ లీరలు నిర। సించితిరొ తెల్పుఁడనఁగ వ ♦ చించె సం
య। మీశ్వరుఁడు వారిగుఱిచి తా ♦ నివ్విధముగ॥ ౩౯౦

సీ॥ కడుమూఢులీరల ♦ కాకారణంబుననిశ్చి; తంబగు శాస్త్రత ♦
త్త్వంబు వినుఁడు। పుట్టెఁ బూర్వంబునఁ ♦ బూరుషాధిష్ఠిత;
యగు సత్త్వకృతికి మ ♦ హత్తుసుండు। కలిగెదానికి నహం ♦
కారంబుఁ త్రిగుణాత్మ; కమగు నద్దియెరుద్ర ♦ కంజజహరి।
రూపమై తగెనందు ♦ రుద్రపుత్త్రులుగణే; శుఁడుఁ గుమారుఁడు
భైర ♦ వుఁడు నవంగ।

గీ। ఖ్యాతినింగని స్వస్వాధి ♦ కారనిర్వాహణ నిరతులౌచు ధాత్రిఁ
బూ ♦ జ్యతముగాంచి। రందుగణపతికమరనృ ♦ బృందసాధ్య। కార్య
ములనాదిపూజ్యత ♦ గ్రాలుఁజుండు॥ ౩౯౧

గీ। కావనాధారముఖములఁ ♦ గణపతివిధి। విష్ణుశివపురాత్ముల ♦ విప్రు

లనిశ। ముందగుభజియింపందగు జ్ఞాన♦ముపాసంగనియొ। దనిను
హరి గణపు శివు మృ♦డానిం గొలువ॥ ౩౧౭

మ॥ అనుచున్ సంయమివర్యుఁడాడవినితా♦రప్వీరభద్రాదులౌ। య్యా
వఁ జిహ్నంబులనెల్ల పీడియమి శి♦ష్యత్వంబునుం జెందితు।
ష్టినిన ద్వైతమతాభిమానమునువ♦క్షీణంబుగానందిధా।
త్రిని బంచాయతపూజ నాదరతులై ♦ దీపించిరెంతేనియున్॥

శా॥ శ్రీమచ్ఛంకర సంయమీంద్రుఁడిటు కాం♦చీమండలస్థప్రజా।
స్తోమంబున్ వశంబుఁ జేసి విబుధ♦స్తుత్యంబుగాఁ గాంచిపూ।
ర్ణామోదప్రదమై తనర్చు పరవి♦ద్యాంఘ్ర్యర్హమా చిత్రము।
న్నిర్మించి యనర్చిచిత్తముంపఁ జేసియుటఁ జే♦సెందేవి కర్చన్విధిన్॥

మ॥ యమివర్యుండు నిజాంఘ్రివారిరుహసే♦వార్థాగతాంధ్రప్రజా।
సమితిన్ సత్కృపఁ జూచి వేంకటనగే♦శానుంగడున్భక్తిధ్యా
నముఁ గావించి విదర్భరాణ్ణగరికా♦నందంబులోఁ జేరిభూ।
రమణార్చుం గొని భైరవార్చకులన♦ర్హాప్రిజ్ఞులం జేసెఁ దాన్॥

దిగ్విజయార్థ మాచార్యుని కర్ణాటదేశ గమనోద్యమము.

కం॥ కర్ణాటదేశయాత్రా। నిర్ణయుఁడగు సంయమీంద్రు♦ నింజూచి
విదా।ర్భార్ణోధిమేఖలాపతి। తూర్ణంబుగ మ్రొక్కి భక్తి♦తో నిటు
పల్కెన్। ౩౧౮

చం॥ యమికులసార్వభౌమ! వినుఁ♦డాదృతితోఁ దుతనానుడింబ్రియా
ణము నిపుడీ రొనర్పఁగ మ♦నంబున నెంచిన దేశమద్దిరా।
సమిత కపాలిభక్తయుత♦మైతనరారుట మీకగమ్యమా।
పమగున పెట్టుతా ననినఁ ♦ బల్కెద నేఁగనినంత పట్టునన్।

చం॥ శ్రుతులయెడన్ సహించెదర♦సూయ జగంబులనెల్లఁ దామనా
రతమును హానిఁ గూర్పఁగఁగ♦రంబుసముత్సుకతన్ సహింతురం।
చితులయెడన్ విరోధము వి♦శేషముగా నెదఁ బూనుచుందురా।
కృతమున మీదుసద్యశము। గాంచి సహింపరటం గపాలికుల్॥

సీ॥ ఇట్లు ధాత్రీధవుఁడు వచి♦యింపఁగ విని। మొగిన దివ్యసుధన్స్వ
రై♦తగుసుధన్వుఁ। డనె యతీశ్వర! త్వద్భృత్యుఁ♦డనయనే నా

సంగ నెటుదుష్ట భీతినొ ♦ సంగుననుచు॥ ౩౯౯

కం॥ సకలాశ్రవయుతుఁడై తీ। ర్థకరాగ్రిణియంత వెడలెఁ ♦ దగ నొగిఁ గాపా। లికజాలము గెలువఁగనది। క్రకచాఖ్యకపాలిదేశి ♦ కవరుఁడు విసిరాఁ॥ ౩౬౦

ఆ॥ వె॥ వల్లకాటిభూతి ♦ నెల్లమేననలంది। కేలశూలముంగ♦ పాలమూని। తన్నుఁబోలురీతి♦నున్న పల్వురతోడ। వచ్చిపలికెదండివర్యుఁగాంచి॥ ౩౬౧

క్రకచుఁడను కాపాలికునితోడి వివాదము.

ఉ॥ మేననుభూతిదాల్చితిరి ♦ మీరిదియుక్తమెకాని పావనం।బైనకపాలముంగరము ♦ నందునఁ బూనక హేయఖర్పరం।బూనితిరేల? యెక్కరణి♦ నుర్విఁగపాలిభజింతురీరు? మీపైనదయాపయోధియగు♦భైరవుఁడెట్లు కృపన్వహించెడిన్॥

గీ॥ రుధిరయుత మానవశిరస్స ♦ రోజములను। మద్యమువ భైరవసపర్య ♦ మహితభక్తిఁజేయకున్న యెడం బ్రహ♦ర్షించునెట్లు? స్వసమయాను మతోనొప్పు♦భవ్యుఁడతఁడు॥ ౩౬౩

మ॥ అనుచున్ భైరవతంత్రితత్త్వమునన♦ య్యాత్యగ్ర్యసాన్నిధ్యమందున నాతండు వచింపఁగావిని సుధన్వుండాతనిం "దుష్ట" యం।చును నిందించి నిజాధికారి పురుషస్తోమంబుచేఁ ద్రోయఁజే।సెనొగిన్సత్సభనుండి దూరముగ వి♦స్తీర్ణంపుఁగ్రోధంబునన్॥

కం॥ దానవభ్రుకుటీభీతిక। రాననుఁడయి పెడవులదుర ♦ నతఁడు పరశువుం। బూనియొగిమీశిరంబుల। నేనటుకక పేరనుందు ♦ నేయనుచరిగా॥ ౩౬౫

చం॥ ఇటులతఁడాత్మవాసమున ♦ కేగిలయాంబుధ భీకరార్భటు।ల్పటుగతితో నొనర్చుచుఁ గృ♦పాణముఖాయుధధారులౌచు నొం।చుటకునసంఖ్యులౌచునన ♦ నూనదుపాంతరులౌక పాలురం।బటురుమఃబంపె భూసురుల ♦ పైకిరయంబునఁదజ్జఘాంసచే

ఉ॥ పారలఁగాంచి భూసురుల♦ వార్యభయాకులు లౌటఁగాంచి మే।ాకోధయుద్ధిమంగిను ♦ ధన్విధుఁగాంక టియుపూకారథా।

తారమణోత్తముండనని ♦ సంగుసుధన్వుఁడు సాశుగుండునై,
భూరితరంపురోషమునఁ ♦ బోయిశిలంచెశరాళివారలన్॥

చం॥ అరితతిలో సుధన్వుఁడుర♦యంబుననొక్కటఁబోరుచుండభూ।
సురహననార్థమింక నొక ♦ చోఁగ్రకచుండవినీతుఁడంపస।
త్వరముగనే గుడెంచిరని ♦ వార్యులు వేవురుసాయుధుల్యతీ।
శ్వరునెదఁ గొల్చుచుండెదు ద్వి♦జన్ములచెంతకురోషయుక్తులై॥

గీ॥ శమివరానీకినీసకా♦శమునకేగు। డెంచునట్టి కపాలభృ ♦ త్సంచ
యంబు। దూరముగఁ గాంచి వ్యథితచి ♦ త్తులయివిప్రు। లెల్ల
శంకరగురునాశ్ర ♦ యించిరపుడు॥ 3౭౯

చం॥ అసిముసలాదికంబులగు ♦ నాయుధపాళినిబూని పాఱుల।
న్వసవధియింపఁగాఁ దలఁచి ♦ విస్తృతమారుతతోడనట్టహా।
సనమితిఁజేయుచుండనదు ♦ సన్నిధిఁజేరినయాకపాలుర।
న్వసితముఁగానొనర్చెయతి ♦ వర్యుఁడు రోషభవాగ్నిచేనొగిన్॥

గీ॥ పుడమిఁజేఁడును నొగిహేమ ♦ పుంఖములగు। తనశరంబులచే
ఖండి♦తములగునరి। వదనజలజపఙ్క్తితతిచేతఁ♦గదనమహిన।
లంకరించియతికడక ♦ లరుచువచ్చె॥ 3౮౧

గీ॥ అంతఁగ్రకచుండు దనవారు♦హతులగుటయుఁ। జెక్కుచెదరక
ద్విజులెల్లఁ♦జెలఁగుటయును। గనికదువివర్ణచిత్తుఁడై ♦ చనొగి
మన్క। శివుచెంతకు మరలన ♦ రిగె నతిరుష॥ 3౮౨

చం॥ ఒగిఁగని దీవుసుమ్మిచట♦ నోకుమతాశ్రియ। నాపరిభావము
న్బగఁగొని తిష్టెయిప్పునికి ♦ బాగుగనర్హఫలంబునందెదం।
చుఁగరమునంగపాలమును ♦ జోద్యముగాఁగొని తాక్షణంబుక
న్నుఁగవనుమూసిచేసెనుఘ♦నుండగుభైరవుఁగూర్చిధ్యానమున్॥

ఉ॥ భైరవ తంత్రవేదియుఁ గ ♦ పాలియునాక్రకచుండుధ్యానవి।
తీరున సల్పఁగానొగి సు ♦ ధీవరులక్కజమంద మద్యసం।
పూరితమై కపాలమది ♦ పొల్చెఁద దర్థము క్రోలిశిష్టమా।
వారుణినుంచి లోఁదలఁచె ♦ భైరవునాక్రకచుండు వెండియున్॥

ఉ॥ మోఁగిలఁబ్రిసన్నుఁడయ్యెవాంత♦ భుష్టునహేతి సమస్ఫురజ్జటా।

జాలి పృథుత్రిశూలి నర ♦ సంచయశీర్షకపాలమాలి మ
ర్త్యాలి భయప్రదాతి వికృ ♦ టారవయుక్తవికటాట్టహాసనం
శాలి మహాకపాలి క్రక ♦ చప్రథితుండు తలంచుమాత్రలోన్‌।

గీ॥ క్రకచుఁ డవ్వేల్పునకు బ్రహ్మ ♦ ణ్యమున నెఱిఁగి । త్రుంపుము భవత్సుభక్తి వి ♦ ద్రోహి నితని। దేవ! యవనాదు నాత్మయం♦దేవిధినపరాధి వైతని యతనిశి ♦ రంబెత్తుంచ॥ ౩౭౬

గీ॥ పరమగురుఁడంత సంహార ♦ భైరవునకు। నమితమగుభక్తితోఁ బ్రణా ♦ మములసల్పి। వినయమెసఁగంగ నెల్లరు♦ వినుచునుండఁ బలికె నవ్వేల్పుతోయుక్తి ♦ కలితముగను। ౩౭౭

సీ॥ స్వామి! యిమ్మహి వేద ♦ సంచయంబునఁ బురాణములందు నెట్టి క ♦ ర్మము వచింపఁ । బడెనో దానినె మాన♦వుఁడువిధిగాఁ జేయఁ వలెనెప్పుడునుభక్తి♦ కలితముగను। గర్మంబు చేతనే♦ ధర్మంబుద్విజులకు; సాధ్యమానవినాదు♦ సమ్మతంబు। ధర్మంబు చేదురి ♦ తంబు లెల్ల నశించు;నఘహానిఁ జిత్తంబు ♦ నమలినముగుఁ ।

గీ॥ చిత్తము విశుద్ధమగు నెడఁ ♦ జెలఁగువేగ। నాత్మసాక్షాత్కృతి తగన ♦ టంచు నెల్ల। విప్రులసదస్సులందేను ♦ విపులరీతిఁ। దెలిపితిని యెల్లరకుఁదగఁ ♦ దెలియుభంగి॥ ౩౭౮

ఉ॥ అంతట నీదుభక్తుఁడన ♦ నొక్కికచుండు దుషన్దురుక్తుల। వ్వంతమునీఱఁ బల్కుచు న ♦ భాజనభాజన మిద్ధికాదటం। చెంతయుఁ గోప ముప్పఁగన ♦ హీనతఁగొట్టిరి మామకాత్రవు। ల్పుంతయు మేల్మిలేమిఁగ్రక♦చుండునునాగతుఁ జేసెనిప్పుఁడాన్

కం॥ ఈకయిపత్య మసత్యము । నోపరమదయానిధాన । యోగి నీవె మది । న్గోపింపక తగనారసి । యాపయిశాసింపుమునను నందఱు నెఱుఁగన్॥ ౩౮౦

చం॥ ఇటుయమిచంద్రముండువచి♦యింపఁగ భైరవుఁడిట్లుపల్కె నీ। విటకుయమీంద్రసత్తమ! మ ♦ హీసురులన్ని యమించివేగఁ బ్రో। చుటకుకొలందినట్టి సువి♦ శుద్ధతయుండగు శంకరుండు నా।

ప్పటికిని బూజనీయుఁడవు ♦ భాసుర వేదపదార్థగుండవుగా॥

కం॥ నీచేఁగృతమగుకర్మము। నా చేతంగూడఁదగనొ ♦ నర్వఁబడినయు
క్లేచెలఁగుఁగాన బ్రాహ్మ। ణ్యాచారతఁగూర్పుమీఁద ♦ యు
న్వరికొగిగా॥ 3౮౨

గీ॥ వికలమగు కలియుగముద్భ♦వించినంత। నేయతీశ్వర! వారల♦
కిచ్చవచ్చు। మాదిరినయ్యేను వృత్తినే ♦ మంత్రబద్ధు। డనయు
తోఁచితిఁగాని బా♦ధ విధిగాదు॥ 3౮౩

సీ॥ అనుచు సంయమివరే ♦ ణ్యునితోడఁబలికి; రవ్వఁడ త్తఱిన
గోచ♦రత్వముఁగనె। వమ్మహామరునివా ♦ క్యమ్ములనాలించి;
కాపాలికమతాను ♦ గతులగువటు। కముఖులెంతయుభీతి ♦
గని శంకరయమీంద్రు; పదకంజయుగళికిఁ ♦ బదియురెండు।
తెఱఁగులనెఱఁగిరో♦ దేవ! మహాఘులమైన; మముఁబ్రోవుఁడీ
రాద♦రమునననుచు॥

గీ॥ దీనులైవేడఁగాఁ గృపా ♦ ధియగు శంక। రయమిదయఁ బావ
నులఁగవా ♦ రలనొనర్ప। శిష్యులకునాజ్ఞనిడె; సర ♦ సిజపదా
ది। శిష్యులునుదేశికానుజ్ఞ ♦ శిరములఁగొని॥ 3౮౪

ఉ॥ వేకువఁబ్రంకఁగోరునటు♦ విప్రపసదధ్వగుతానటు ల్రిసం।
ధ్యాకరణవ్రతంబు సత ♦ తంబుదృఢంబుగ నూనునట్లుగా।
రీకమలాప్తవిష్ణుపహ ♦ రిప్రమథేశులఁ గొల్చునట్టుల।
వ్యాకులచిత్తుగానటుల ♦ వారినొనర్చిరిశిష్యులైకడుగా॥

కం॥ వారును శంకరగురుపద। నీరజయుగమునకుభక్తి♦నింబావను
లై। మీఱినతులఁ జేసిరెవ। న్వారుణిఁదారెల్ల శిష్య ♦ తంగని
రెలమిగా॥ 3౮౬

గీ॥ అంతనచటికిఁగడుదారు♦ణాకృతియగు। నట్టికాపాలికుండొక్కఁ♦
డరుగుదెంచి। శిష్యవర్యులనడుమనా ♦ సీనుఁడైన। శంకరయ
మిఁగనియనెని ♦ శ్శంకనిట్లు॥ 3౮౭

సీ॥ కరకింపఁగలదెకా ♦ పాలికమతమందు; న్యూనత్వమునుజూతి ♦
యొక్కమతము। నందునాధిక్యంబు ♦ నక్కటపటుకాదొక యని

జమతభ్రష్టు తనుగనిరిట। జాత్యభిమాన సం ♦ సక్తులొటను
నాకు; జాతితో మతంబ్రయోజనములేదు। దేహంబులెల్లభౌతిక
ములౌటనుజేసి; జాతిభేదముఁజెప్పఁ జాలఁడెవఁడుఁ॥
గీ॥ గానమాకుఁ బ్రమాణము ♦ గ్లావు బ్రాహ్మ। ణత్వముఖజాతు
లెపుడునె ♦ న్నంగరెండె। జాతులెసఁగెడుఁజుండు స్త్రీ ♦ జాతి
యనఁగ।బురుషజాతియనఁగనీ ♦ పుడమిలోన ॥ 3౮౭
మ॥ ప్రకటానందము దేనిఁగూడుటనుసం ♦ ప్రాప్తించునోయట్టిభా
వుకమాహేతువుఁబట్టి శ్రేష్ఠమయియె ♦ వ్వంగామినీజాతియిం।
చుకయుంగమ్యయిదిద్దగమ్యయనుచీ ♦ క్షోణిన్విచారింపనే।
ఠకినింగూడదు సమ్మతింపము పర ♦ స్త్రీసంగనిందోక్తినిన్ ॥
ఉ॥ ఎల్లరు స్వీయులేయగుదు ♦ రిక్షితిలోయమివర్య। కూడుట।
న్గల్లయఘంబుకల్గుట త ♦ గన్నమదంబును బొందజీవుఁడుం।
డెల్లముగాఁగఁజన్మమును ♦ నిత్యముఁజన్మముతోడఁగూర్చియే।
యల్లరినందుఁ?దృప్తియిదె ♦ యాఁజమిజీవునకెన్నము క్తిగన్॥
శా॥ నారీపూరుషసంగతిం గలుగునా ♦ నందంబెయాఖైరవ।
శ్రీరూపంబగు దేహపాతమునఁ దు ♦ ష్టింజీవుఁడవ్వేల్పునే।
చేరున్మోక్షమనంగనిద్దియె యమి ♦ శ్రేణ్యగ్రణీ! కావున।
స్మీకుం గైకొనుఁడీ మతంబునొగిఁబే। ర్మిన్శిష్యసంఘంబుతోన్॥
చం॥ అనవుడుసంయమీంద్రుఁడిటు ♦ లాతనిఁగాంచివచించునానిజం।
బునెవచియించి నాఁడవిటఁ ♦ బొందికతోఁపఁగ నీదుతల్లియె।
వ్వనిసుతయోవచింపుముధృ ♦ వంబుగనావుడు "దీక్షితుండునా।
జననికిఁదండ్రి"యంచతఁడు ♦ సంయమిపర్యునితోడఁదెల్పఁగన్॥
క॥ అతఁడట్టు లిమ్మహినిదీ। క్షితుఁడయ్యేనొ నీవొగిన్న ♦ చింపు
మనుచున।య్యతిపుఁ డతనినడుగఁగనీ।గతివాతఁడుదెల్పఁవొడఁ
గాఁ ♦ గౌతుకమెసఁగన్॥ 3౮3
ఉ॥ కాళముఖావనీసుహగ ♦ తంబగు మద్యము నాహరించితాఁ।
గోత్రకుసుంతదానిఁదన ♦ కునస్రవిత్వమదెంతయున్నదా।
న్యాలికినమ్ము నెప్పుడతఁ ♦ దక్కతవన్మహిదీక్షితుండునాఁ।

గాలిలోఁగాంచెఁజమ్మునజన♦కాండము తన్నునుతింప నెంతయున్।
గీ॥ యతికులవరేణ్య! యాతని ♦ సుతయెనాదు। తల్లి యానంద
ముంబొందఁ ♦ దలఁచి చెంత। కేగుదెంచిన వారికి♦ నెల్లమేని।
నిడితనుపుచుండునాపె యె ♦ ప్పుడునువారి॥ ౩౯౫
గీ॥ అవని నన్నునున్మత్తభైరవుఁ డటంచు। జనులుపలికెదరనఘ!
నా ♦ జనకుఁడును సు। రాకరుండనఁ బరఁగు డి ♦ వౌకసు
లును। మద్యగంధమునఁ జలాయ ♦ మానులగుట। ౩౯౬
గీ॥ కానఁ బూజ్యుఁడఁజూడి సత్కు ♦ లీనుఁడనగు। నేను మీకెల్ల
రకు సమీా ♦ చీనమైన। యీామతంబు నెకైకొని ♦ నీమమువిడి।
నిత్యరానందముఁగనుండు ♦ నిర్భయులయి॥ ౩౯౭
గీ॥ అనుచుఁ బల్కెడు కాపాలి ♦ కుని గనుంచి। పలికె సంయమి
వర్యుఁడి ♦ ట్టులిఁకనింత। నుండి చరియింపుమీా మహీ ♦ మం
డలమున। మూఢ! కాపాలిక! యథేచ్ఛ ♦ ముగను నీవు॥ ౩౯౮
గీ॥ రసనుదుష్ట మతస్థులౌ ♦ బ్రాహ్మణులను। దండనమొనర్ప నే
నాగ ♦ తుండనైతిఁ। గాని యొరులను శాసింపఁ ♦ గాదుకాన।
దూరముగఁ బొమ్ము తగదు నీ ♦ తోడఁ బలుక॥ ౩౯౯
చం॥ యమివరునోటనీనుడి ♦ యల్వడు నంతనె శిష్యులెల్ల దు।
ష్టమతిని వానినెంతయు వె♦సన్గడు దూరముగాఁగఁ బట్టి లా।
గిమహిఁ బడంగఁ ద్రోచిరతి ♦ కిల్బిషమౌ మతినంత వీడి యా।
య్యమివరశిష్యవస్త్రనిచ♦యంబువహించుచునుండెనాతఁడున్॥

చార్వాక మతఖండనము.

గీ॥ అంత నాశ్రవ వితతి త ♦ న్నావరింపఁ। బ్రమథ సంవృతుఁడౌ
ఖండ ♦ పరశుఁబోలె। వఱలు సంయమి వరునిఁ జా ♦ ర్వాకుఁ
డొకఁడు। దూరమునఁగాంచి తలఁచెనీ ♦ తీరుగనెద। ౪౦౧
సీ॥ అక్కట! దేహము ♦ ఖ్యాతీత శూన్యాత్మ; వాదుకామూర్ఖ
లీ ♦ వసుధనెల్ల। నావరించిరివారి ♦ దాసంగతిని జేసి; యన్యు
లుఁగడు మూర్ఖ ♦ లైరికాన। మాకుఁగూడను దుష్ట ♦ మతి
యగుఁ జేరివ; నైనను వారితో ♦ నగ్రిచారి। యగుచుపట్టినన్యాసి♦

యటనుండెనొక్కఁడ; య్యతిమెట్టిఁడో యిప్పుడరయవలయు।
గీ॥ నాకతఁడు లేశమేని వి ♦ వేకవంతుఁ। డైనటులఁదోఁచనేనియ ♦
వ్వానియెదుట। నుండి భాషింతుసుంత లే ♦ కుండెనేని। ఇనెద
వచ్చిన తెఱఁగున ♦ సత్వరముగ॥ ౪౦౨
కం॥ అనుచిటులాతఁడు డెందం। బునఁ గడుయోజించి వేగ ♦ ముననమస్కరి నా। థుని సభఁజొచ్చి యతీశా। నునితో వచియించె
నిటు ఇ♦నుల్వనిమెచ్చన్॥ ౪౦౩
సీ॥ యమివర్య! నీవు త ♦ త్త్వము నెఱింగితివేని; మోక్షలక్షణముఁ
దె ♦ ల్పుము తగుగతి। ముందు నాదువివేక ♦ మును దెల్పెదను
వినుః మతాదిరూపిద్మె ♦ యలరుజీవు। నకు దేహాలయమెయె ♦
న్నఁగమోక్షమగుఁగాని; వేఱొద్దియుంగాదు ♦ వెట్టులు మృతి।
నందినదేహియి ♦ లందనువును వెండి; యును బొందిచేరు నం ♦
చును వచింతు।
గీ॥ రద్ది నిక్కంబుగా దబ్ధి ♦ యందులయముఁ। గనినధునులకు
మరల నా ♦ గమనమొదవు। నెడలమృతుఁడగు వాఁడును ♦
బుడమిఁబుట్టుఁ। గానదేహికి మృతియె మో ♦ క్షంబుసుండు॥
ఉ॥ చచ్చిన యట్టివారికిల ♦ శ్రాద్ధముఖంబుల నాచరించుచో।
హెచ్చుగఁ దృప్తికల్గునని ♦ ప్రీతిని దొఱంగివచించు మూర్ఖ్యులు।
న్మెచ్చఁగవచ్చు స్వర్గమును ♦ నిర్భరమా నరకంబుఁ బుణ్యులు।
త్కృచ్ఛతరాఘముల్వరుస♦నొందెదరంచును బల్కుచుంద్రహా
గీ॥ పుణ్యులును బాపులును స్వర్గ ♦ మును నరకము। బొందిని
దొఱంగి నంతనే ♦ పొందితదను। హాప సుఖ కష్టములను వ ♦
రుసనటఁగని। యవి తెఱఁగధాత్రిఁజేరుదు ♦ రందురహహా!॥
గీ॥ స్వర్గసుఖమును నరకక ♦ ష్టంబనంగఁ। గలదె యిటకంటె
నింకనొ ♦ క్కట సుఖంబు। వసుధఁగనువాఁడు పరఁగుఁదా ♦
స్వర్గియనఁగఁ। గ్లేశ భోక్తయె సుమినార ♦ కియనఁగనిల॥
ఉ॥ వృక్షమునుండియింక నొక ♦ వృక్షముఁజేరెడు పక్షిఁబోలెదే।
మోక్షముఖంబులెల్ల నుల ♦ యంబునుభూతములందుఁబొందఁగా।

నాత్మనాత్మంబె జీవుఁడుర ♦ యంబున నేగద్ధు నొందుచోటికి।
న్దత్మత శంచువాకొనుట ♦ తప్పగునట్లు ప్రసంగదెన్నఁడున్॥
గీ॥ రూపయుతమాటచే నేగ ♦ నోపుఁబక్షి। గాని జీవుఁడనష్టటా♦
కాశమట్లు। రూపహీనుండగుటఁ జేసి ♦ రూపుఁడరుగఁ। గాన
మాద్యుపతంబె యు♦క్తమగుఁజుమ్ము॥ ౪౦౯
కం॥ అనుభుంబల్కెడు చార్వా। కుని నవలోకించి యోగి ♦ కుం
జరుఁడీరీ। తిని బల్కె నెల్లరును విన। ఘనమగు సద్యుక్తివళులఁ♦
గాఁదావచటన్। ౪౧౦
సీ॥ శ్రుతిబాహ్యమగు నీదు ♦ మతమట్లుగావున; వినుమీవు నా
మతం ♦ బును దగుగతిఁ। బరమాత్మ నాఁగఁదె ♦ ల్పబఁడు
జీవుఁడు దేహా; ముఖ్యంబుల విభేద♦ముంగను నెడ। నాతండె సర్వ
భూ ♦ తాంతఃకరణ సాక్షి; యై యొప్పి కూటస్థుఁ ♦ డనఁగఁ
బరఁగు। నంతఃకరణవృత్తి ♦ యందుఁగూటస్థుని; దగు భాసమే
జీవుఁ ♦ డన నెసంగు।
గీ॥ నెప్పుడంతఃకరణవృత్తి ♦ యెంతయునువి। శుద్ధమై లింగదేహం
బు ♦ సోలఁజేయు। నపుడ జీవత్వవిభ్రాంతి ♦ హాని జీవు। నక
గునని తెల్పు నెల్లనా ♦ మ్నాయములిల॥ ౪౧౧
గీ॥ దేహపాతమున నె విము ♦ క్తియగు ననెదు। నీదునుడియప్ర
మాణమా ♦ వేదమువచి। యించె జ్ఞానంబున నెముక్తి ♦ యం
చుఁగాన। నరుఁడుయత్నింపవలయు జ్ఞా ♦ నంబునంద॥ ౪౧౨
సీ॥ జ్ఞానాగ్ని యెవ్వరి ♦ కర్మంబులను నెల్ల; దహియించునో సనా
తనమయితగు। బ్రహ్మంబు వేగ వా ♦ రలు చేరుదురటన్న;
నుధియమావంబంచు ♦ నుడివెదేని। నీనుడిమాత్ర మె ♦ న్నిక
నెట్టులందెను? ; మిగులఁగుచ్ఛితమనఁ ♦ దగును గాదె। యగ్నిచే
స్థూలదే ♦ హము దగ్ధమైవను; జీవుండు లింగ వి♦ శిష్టుఁడగుచు
గీ॥ నరుగుఁ బరలోకమును గూర్చి ♦ యరయమాన। ముగఁదన
రెడి జ్యోతిష్టోమ ♦ ముఖ్యవాక్య। గణమిచట జీవుఁ దేగుఁదా♦
దక్షిణలుగ। పగిది నింకొక మెయికంచుఁ ♦ బలికె శ్రుతియు।

క॥ వానికి నెనుకటాదులగు ♦ వారలు శ్రాద్ధముఖార్థ కృత్యసం।
తానము నర్పఁ గావలయు♦దారుణమై తగు ప్రేతతన్వడం।
గానురుపుణ్యలోకములఁ ♦ గాంచఁగఁబిండములన్నయాదిని।
ర్వాణమునందనీఁదగుఁ బు♦రాణములందిటు తెల్పఁగాఁబడెన్॥
గీ॥ అక్కతంబునఁ బదునేడు ♦ నంశములని। సంగులింగతనువుతో
వి ♦ హంగమట్లు। చనును జీవుండు పరలోక ♦ మునకటంచు।
రూఢిగాఁ దెల్పఁబడెఁగాన ♦ మూఢ! చనుము॥ ౪౧౭
చం॥ యమివరుఁడిట్టులాడవిని ♦ యాతఁడు వేసము బోసనంత వే।
గముగఁ బరిత్యజించి యవి ♦ ఖండదయాంతరుఁడైన యగ్గురూ।
త్తమునిపదద్వయంబునకుఁ♦దానురుభక్తిని మ్రొక్కితత్సరో।
శముల భరమ్ము మోసెదుల ♦ సన్మతి రాజిలెనంతనుండియున్॥

సౌగతునితోడి వాగ్వాదము.

గీ॥ అంత బలిసిన మేనితో♦వింతదోఁప। సౌగతుండొక్కఁడయ్యతి
స త్తముకడ। కగుగుదెంచి ప్రణామమ్ము ♦ లాచరించి। పలికె
నెల్లరు వినఁగని ♦ ప్పగిది నపుడు॥ ౪౧౮
చం॥ యమివర! మూఢభావమున ♦ నక్కట!యీజనమెల్లఁగర్మశీ।
లమగుచు నుండెఁ జూడఁగఁ జె ♦ లంగదుభౌతికమైనయాశరీ।
రమునకు స్నానదానముఖ ♦ రంబులచేత విశుద్ధియెప్పుడు।
న్వమలుఁడుజీవుఁడో మెయిభు♦వింబడుమాత్రి నెముక్తుఁడౌఁజుడీ॥
చం॥ తనువుఁదొఅంగి వెండియును ♦ ధారణిజీవుఁడుపుట్టు దారుణం।
బున ననికొందఱందు రతి ♦ మూఢులు వారు ధనంబనంగమే
దినిఁ దనుముఖ్యజంబగున ♦ దృష్టముచే నొగిలభ్యమౌనుగా।
పునఋణశీతిదండమునఁ ♦ బొందఁగనక్కఱలేద యేరికిన్॥
క॥ తనుహానికలుగనవల। క్షణమైనను లేమి ఋణము ♦ నలిపియు
నొక్యం।బునునొ్ిలవలయున నెతువ। చన మేమానమగుఁజుమ్ము
నరయమివర్యా!॥ ౪౨౦
ఉ॥ కావున మునిఁ బెంచికొనఁ♦ గావలయుంజమినంతతమ్మునమే।
ళావిలఁ ఋణంబున ను ♦ శారముగా నఖిలాదనోత్సవం।

డా విమలాత్ముఁడేసుఖము ♦ నందుసుఖాప్తియొసూవిముక్తినా।
గావిలసిల్లుఁగావున సు ♦ ఖంబును బొందునరుండ ముక్తుఁడా॥ ౨౨౩

మ॥ అనుచుంబల్కెడు సౌగతుంగని యతీ ♦ శాగ్రిణ్యుఁడీరీతిఁబ।
ల్కెను నీవాడినదెల్ల వ్యర్థముఁను న ♦ శ్లీలంబునా ధాత్రిఁజే।
సినదా కర్మఫలంబునంద నిగమ ♦ స్మృత్యాదులంబో క్తమ।
య్యెనిరూఢింబరలోకయానముఖమా♦యీదేహభృత్పాళికిన్॥

గీ॥ కాన బుణముఖ్యములఁజేయు ♦ వానికి జన। నము మరల
ధాత్రినగుట ని ♦ క్కము దురిత పి।హితమయినయట్టియజ్ఞాన♦
మతినొగివిడి। నిలుము సత్పథముననఁ ♦ బలుకునతఁడు॥ ౨౨౩

సీ॥ మునుసుగతుండను ♦ మునివర్యుఁడిలనెల్లఁ; గనుఁగొని మిగుల
న♦క్క జమునంది। జగమునకెల్లలో♦సత్త్వంబుఁజింతించి; ప్రా
ణిసేవాతత్ప ♦ రత్వమూని। ధర్మంబులందు ను ♦ త్తమ ధర్మ
మనఁనొప్పఁ;జమ్ముప్రాణ్యవిహింస♦ నమ్మనంగ। నట్టిధర్మంబుఁ
జే ♦ పట్టి కపాలవి; వర్తనంబునఁ దగ ♦ వఱలెదేని।

గీ॥ నొగివిముక్తుఁడవగుదంచు ♦ నురుకృపనుప దేశ। మొనరించె
నాకు న ♦ దిమొదలుగను। నమ్మహాత్ముని యానతి♦ రమ్మనఁ
గొని। దేహులందెల్లఁగరుణ వ ♦ ర్తింతునెపుడు॥ ౨౨౪

చం॥ అరయనహింసకన్న ఘన ♦ మైతగుధర్మము లేమిఁజేసి యీ।
ధరణినినెల్లవారికి స♦ తమ్మును నాదగు నీమతంబె సా।
దరముగ నూనఁగాఁదగుఁది ♦ దండివరేణ్య! యటౌటనీవు స।
త్వరముగదీనినూనికదు♦ధన్యతనందుముశిష్యపాళితోన్॥ ౨౨౫

కం॥ ఇటులాసౌగతుఁడు వచిం। చుట విని సంయమివరుండు ♦ చో
ద్యంబుగ నం। తట నాస్యమెఱుపుఁగన పి। స్ఫుటముగ వచి
యించె నిటులు ♦ బుద్ధివిడంగన్॥ ౨౨౬

ఉ॥ పేలితు మూఢ। సౌగత। ధ♦ రిత్రిని ధర్మమెంటానహింస? యే।
దాలివచించె "జన్నముల ♦ నౌపశుహింస సుధర్మ" మంచునె।
చ్చొలలి సోమముఖ్య సవ ♦ నావళిలోఁ బశుహింసనాకతం।
బీలలి వేదవాగ్గతుల ♦ కేయగు నొడ్లన మేమ్యులిమ్మహిన్॥ ౨౨౭

మ॥ శ్రుతినిందాపరులై సదాచరణ సం♦శూన్యాత్ములై వారలీ
క్షితిఁ బాషండులనంబరం గెదరు ల♦క్షింపంగ వారెల్ల స
త్క్రి తిదేవోద్భవులయ్యు నన్నరకముం♦ జెందంగలారబ్జజ
క్షితిదాకల్పసియింతురందని మను♦ తన్మాత్రమున్నాడఁడే?॥

గీ॥ కాన బ్రాహ్మణ ముఖ్యంబు♦ లైన వర్ణ। ములకు నెల్లను నా
మ్నాయ♦ ముఖ్యములని। రూపితంబగు నాచార♦ మే పరమ
సు। మానవమధముండగు ననది ♦ లేనినరుఁడు॥ ౪౨౯

కం॥ యతివరుఁడిట్లని యాసా। గతుఁడభిమానముఁ దొలంగి♦ కడు
భక్తియతీ। శిత కేలిఁ గికరముఁ దచ్చి। వ్యతతి సేవించుచుండె♦
నది మొదలుగఁ దాన్॥ ౪౩౦

క్షపణకునితోడి జైనమత ఖండనము.

గీ॥ గోచి మాత్రంబు దాలిచి ♦ గోల యంత్రి। మొక్క కేలను
బూని వే♦ఱొక్క చేతి। చేఁ దురీయంత్రముఁ గొనియ♦ చ్చెరు
వుగ నొక। క్షపణకుండంతవచ్చి శం ♦ కరయమికి నె॥ ౪౩౧

సీ॥ యమివర్య! వినుము చి♦త్రమ్మునై పరమశోభ; నమునై యొసం
గెడు ♦ నాదుమతముఁ। బూర్ణసమయనామ ♦ మున నొప్పునే
నీసు; యంత్రంబులను సమ ♦ యప్రవర్తకుండయి క్రాలుమా♦
ర్తాండుని బంధించి; కాలమెఱిఁగి ముజ్జ♦గంబువందు। శుభము
నశుభము విస్ఫుటముగాఁ దెల్పెదఁ; గాలంబు దైవమై ♦ క్రాలు
నాకుఁ।

గీ॥ కాలఁడీశుండు నాదు ప ♦ క్షంబు నొంతు। నవవుడు యతీంద్రుఁ
డాతనిఁ♦గనితగ వచియించితి వ్వైబనినీవు బరీ ♦క్షింపవలయు।
నంతవఱకిటనుండుమీ ♦ వనివచించె॥ ౪౩౨

కం॥ దానికి క్షపణకుఁడునునటు। లేనిలిచెదనిచట సంయ♦ మీశ్వ
రమీఁదా। నాపతివని యంగీకృతి। నూనియతిశాంతికము న ♦
దూంచెనయమునర।

సీ॥ తొలుమొల్లఁ గడుమల ♦ మయమౌచుఁదోఁచుఁగా; పీనమాత్రి
ముఁదాల్చి♦ జైనుఁడంత। శూన్యలాంఛనుఁడును ♦ శూన్యపుంత్ర

కుఁడునై; బిందుపుండ్రము నాస్య•మందుఁ బూని। చూచునెల్ల
రకుఁబి • శాచమట్లురుభీతి; గొలుపుచు శిష్యులఁ • గలిసి సలితల।
నగ్గి తకర్ముఁడై•"యర్త్వాన్నము" యటంచు; బిగ్గరగాఁగడు•
మగ్గడించు॥

గీ॥ చనుయతీశ్వరునంతిక • మునకువచ్చి। యెదుటనిలఁబడి ప్రణ
తుల•బొదలఁజేసి। యతికులవరేణ్య! వినుము మా•మతవిధంబు।
ననుచు నీరీతి నెల్లరు • వినఁగఁ బలికె॥ ౪౩౪

సీ॥ జీవాత్మతనుజన • దేవుండె సకలదే; హములనెందములయందు •
నొప్పుముక్తి। చుండయి యతఁడు ము•క్తుంతగు జ్ఞానమా; త్రి
ముచేత దేహపా • తమగుపిదప। జీవుండు శుద్ధుఁడై • చెలఁగు
నెప్పుడు దేహ; మనమలపిండమా • నట్టిమేను। స్నానాది
కృత్యసం • తానంబుచే నెప్పు; డునువిశుద్ధినిగాంచ • దునిజ
ముగను।

గీ॥ గానస్నానాదికముఁ జేయఁ • గాఁదగదిల। నించుకయు సార్థకత
లేదు • సేరికేని। ననుచు వాఁ డెనుఁడు వచింప•నాలకించి। పలికె
శంకరసంయమి • ప్రవరుఁడిట్లు॥ ౪౩౫

మ॥ కుమ...న! యసంగతంబులుత్వడప• క్తుల్ సుమ్ము స్థూలంబునూ
త్క్రమునుంగారణ నామకంబునుననం•గానంగములున్నాఁడుని।
క్రమంగా జీవునకుండెడి న్గ్రిమముగాఁ • గాంచుస్లయం బెప్డుదే
హమలీమూ . డును నస్సైజీవుఁడగుని•త్యానంద చిద్రూపుఁడై॥

గీ॥ ఈశ్వరునికంటె భిన్నుఁడ • నేననుమతి। యేయవిద్యయగు
న్బద్ధుఁ • జేయునదియె। యదితొలఁగ ముక్తియొదవు శ్రీ •
యమిట్టుదుర్లభ! భ్రమగుఁ గావునఁదీరదం • గము పదుట నె॥ ౪౩౬

మ॥ యమివర్యుండిటువల్క నానుతుఁ డా • వాలించి తేశిష్యసం।
ఘముతో బాసను వేసముందొలఁగిరా • గత్యాగముం జేసిని।
త్యముసుం దేశిక పంచయుంబునకు శా•న్యాశ్రణంబుజ్జపా।
[illegible]

శబలుండను బౌద్ధునితో వివాదము.

కం॥ అంతట నయ్యామివర్యుని। చెంతకుశబలుఁడను పేరఁ ♦ జెలఁగెడు
బౌద్ధుం।డొం తే వాసియుతుండయి। యొంతయు వేగముగవచ్చి ♦
యాగతిఁబలికెన్॥

సీ॥ యమివర్య! నీదుబో♦ధమునిరర్థంబగు; మనుజశృంగముతోడ ♦
మహానభేద। మెన్నఁగాసామ్యంబు ♦ నెనయును సర్వోత్త;
ముఁడవేటికిట్టు కువ్రు ♦ త్తుఁడవయితివి?। చూడఁబడుఫలంబు♦
వీడికానఁగరాని; ఫలముఁగోరెదవునీ ♦ విలనుదృష్ట। విద్రోహి
వై కట! ♦ వెలయదు సూపరో; క్షమున ఫలంబులే♦ కమును
నీకు।

ఆ॥ వె॥ నరయశూన్యమైన ♦ యట్టి పరోక్షంబు। ఫలముకాదుకుఁ
గాదు ♦ తలఁపనీదు। మతమి దెన్న జీవ ♦ యుతముగామినిరర్థ
కమ్మయగు నిదియెని♦ జమ్మసుమ్ము॥ ౮౮౦

ఉ॥ నాదుమతంబునందున స ♦ నాతనుఁడే కుఁడునయ్యు నాత్మచి
త్తాదులకెల్లఁ జేరికత ♦ వందు ననేకుఁడుఁజేతనుండునై।
కాఁదనరాదు, ద్వైతరహి ♦ తత్వమున న్సుఖరూపియుంబరా।
మోదుఁడు శాశ్వతుండుఁబరి ♦పూర్ణుఁడునై కడునిత్యముక్తుఁడై।

గీ॥ నేన కర్తను భోక్తను ♦ నేన; నేన। గాపరానందమయుఁ
డనై ♦ గ్రాలుదు; నని। తలఁచుచు నభీష్టమెసఁగునం ♦ తకుఁ
దనువులు నాడుచు విముక్తుఁడగును దే♦హాబుఁదొఁగి॥ ౮౮౨

కం॥ అనుచాశబలాఖ్యుఁడువ। ల్కిన విని సంయమివరుండు ♦ లేన
గవ్వునవా। ననమలరఁ బలికెనపుడా। తనితో నీతీరుగాను ♦
తంబగు ఫణితిన్। ౮౮౩

గీ॥ సత్యశౌచపరుండునై ♦నిత్యమెవఁడు। దేవతాతిథిపూజ భ ♦ క్తి
మొ యుసల్పు। నతఁడు విధిలోకమునకేగి ♦ యటవసించుఁ। బదు
నలువు రింద్రులుండెడు ♦ వఱకుఁజుమ్ము॥ ౮౮౪

శా॥ దేవప్రీతిదమై కడుం జెలఁగుజ్యో ♦ తిష్టోమముం జేయుటన్।
దేవేంద్రుండను నాకలోకమును దృ ♦ ప్తిన్బొండరీకంబునన్।

గావిశ్వంబున ఖ్యాతినింగనినయా ♦ గమ్ముందగం జేయుచోఁ।
దావిభ్రాంత సత్యలోకమునకు ♦ ద్వ్యద్రీతిగా నేగనా॥ ౨౨౩
కం॥ స్ఫుటదురుభక్తిని ధరలో। నరుఁడేయే వేల్పుఁగొల్చు ♦ నయము
మెయింద। దురితములఁ దొఱఁగి యా-యా। సురవర్యునిలోక
మునకు ♦ సొంపుగనరుగున్॥ ౨౨౪
శా॥ ఏయేభక్తుఁడు శ్రద్ధతో నెనఁగియే ♦ యేవేల్పునర్చింప నెం।
తోయుక్తంబుగఁగోరు నిర్మలహృద ♦ ర్ణోజంబు నంజూడనే।
నాయాభక్తునకుంబొనర్తునచలం ♦ బైర్కాలఁగా శ్రద్ధఁజా।
మ్మాయావేలుపునందు నిక్కముగ జా ♦ ద్యంబెల్లహోనింగనన్
కం॥ ఇవిమున్నుగ నెనఁగెడు వచ। నవితతినిం జేసి జీవు ♦ నకుఁ బర
లోకా। ప్తి వఱలుఁగావునరాదు త। నువువడుట నెమ్మోక్షమగు
జ ♦ మున్మత్తతికిన్ ౨౨౬
సీ॥ తనయందునఖిల భూ ♦ తములఁదన్నఖిలభూ; తములయందున
నార ♦ తంబుఁగనుట। నేపరబ్రహ్మంబు ♦ నోపుఁబొందనరుండు;
గాని యొంటొక్క మా ♦ ర్గమునఁ జెందఁ। గానోపఁడనుటాది ♦
గానొప్పుశ్రుతివచో; నికంబుజ్ఞానంబు ♦ లేకముక్తిఁ। గాంచ
రాదంచువ ♦ చింతఁగావునఁగల్పి; తమగుజీవతనూన ♦ త్వరమువీడి।
గీ॥ తన్నుఁబరమాత్మఁగ నెఱింగి ♦ ధాత్రిలోన। సచ్చిదానందతఁ
గడు నె ♦ సఁగుట ముక్తి। యగుదు గావునమూఢత ♦ నొగిఁ
దొఱంగి। నిత్యముక్తుండవగుచును ♦ నీ వెసఁగుము॥ ౨౨౮
కం॥ తగసంయమివరుఁడిటు వ। ల్కఁగ నాశబలాఖ్యుఁడువిన ♦ కడు
భక్తిమెల। ర్పఁగగురున కెఱఁగితద్యశ। ముగణించెదువంది వేమ ♦
ముంబూనవెసన్॥ ౨౩౦

మల్లపురంబున మల్లారిభక్తుల మల్లించుట

చం॥ యమివరుఁడంత శిష్యయుతుఁ ♦ డైచనిమల్లపురంబుఁ జేరివా।
సమునటనిర్వదొక్క దివ ♦ సంబుల దాఁక నొనర్చియందువా।
సముగలపాలులంగని ప్ర ♦ శస్తపు వేదువనీకొనర్చునట్ల।
ర్మమునఁదగఁదెల్పఁదంచదుగ; నంతటు మొస్క వచించిరీగతిన్॥

సీ॥ యతివర్యమల్లాఖ్యుఁ డగు దైత్యుమడియించి; మల్లారినాఁబ
రఁబరుపురుషుఁడిల। నెనసెఁబ్రసిద్ధి నే మెల్లరమవ్వేల్పు; నను
దినంబునుభక్తి దనరఁబూజ। నొనరించియతనివా హన
మైనశ్వానంబు; యొక్క వేసముబాస నూనికంఠ। ముల
యందు గవ్వపేరులఁదాల్చి నిశ్శంక; మూఁడువేళలనిత్యము
నువిభుఁడగు।

గీ॥ నట్టి మల్లారినాట్యవాద్యాదికముల। చేఁబ్రిసన్నునిగానొనర్చి
తదనుగ్రహంబుచే మించిదురితసం ఘంబుఁద్రుంచి। యటని
వాసమొనర్తు మహీనరక్తి॥ ౨౧౨

చం॥ అనిశముఁ దత్కటాక్షజని తామితమోదసుధాపయోధిలో
మునుఁగుచునీజగంబఖిల మున్వలసిల్లుఁదదీయకుక్షినం।
చునుమది నెప్పుడుందలఁచు చున్సుఖవాంఛఁదొలఁగియుండుమే
మనఘ! వచించె వేదముఖ లాగ్మత నీతని కెక్కుకుక్కకున్॥

గీ॥ తావనీరును వేదోక్త మైనయట్టి। యీసదాచారముసశిష్యులై
సతమ్ముఁ। గైకొనుఁడొసంగెదముమంచి గవ్వపేరు। లనొగి
వానినిదాలిచి కనుఁడుముక్తి॥ ౨౧౩

కం॥ అనుచప్పుర నిలయులువ। ల్కిన పల్కుల నాలకించి లేనగ
వాస్యం। బునఁజెలఁగ నార్యపాదుం। డనియెవ్వారలగుఁజెంచి
యత్తతినిట్టుల్॥ ౨౧౪

సీ॥ ఒక్కండు నద్వితీ యుఁడుసర్వసాక్షియు; నిఖిలకారణుఁడునై
నెగడుఁదాఁబ। రేశుఁడంచునువచియించె "సదాదిక;" శ్రుతి
వచోనిచయము చ్చతరరీతి। నట్టిపరబ్రహ్మ మఖిలవిశ్వముసుని;
జేచ్ఛానురూపమై యెసఁగుప్రకృతి। చేసృజించెను విరించి
హరిరుద్రాఖ్యులా; ప్రకృతిగర్భమున సంభవమునంది।

గీ॥ సృష్టిముఖకర్తలైరింకఁ। ద్రిదశులన్యులనఁగఁద త్తద్గుణానుకూ
ల్యమునఁదత్తదంశజులె యాసురనెడు పఖ్యాతి వేద। వచన
సంసిద్ధమగుచును తలుకతన। ౨౧౫

చం॥ కలరెటనేనియు న్వలయు కారణమానెడ పీరభక్తులు।

ఖ్యాలు కలుమందిరాద్రిమయు • యీప్పుడునంశమునందుఁ బుట్టినా
రటు మహిమానందజేఁది • రంబగురీతి నెఱుంగము క్తితాఁ।
జెలఁగెడు నంచనంజనదు • జీవశివైక్యము ముక్తిఁ జూఁటచేన్ ౪౫౭

సీ॥ శ్వానవాహారూఢుఁ • డైన మల్లారి నాఁ; బడు వేల్పు రుద్రాంశ •
భవుఁడు శ్రుతిస। మీరితుండౌటచే • ధారుణీఁ దన్మతః; బూన
నౌనెడు మీ • రైన నుడియు। మంచిదిగాఁ దోఁప • దెంచ
నేకాదశ; రుద్రసంస్తుతి నొన • ర్చుటకు పత్ర। మించెడు నమ
కము • దెంచె నా మల్లారి; "శ్వపతిభ్య" యను నెస • నఱలు బహుళ।

గీ॥ రుద్రబాహుళ్యతం జేసి • ప్రోక్తమయ్యెఁ। బూర్వవాక్యంబు
నందునఁ • బద్య "శ్వభ్య"। యనెడు నుడియుండుఁ దద్వ్యాహ •
నన తీకలక। టన్నవద్ధియునైన గ్రా • హ్యంబుగాదు॥

సీ॥ రుద్రులకెల్ల ని • రూఢంబుగా జగ; ద్వ్యాపకత్వంబు తా •
నఱలు కొఱకు। గ్రాలెనా వేదవా • క్యముసుండ దెబ్బలా; నవివ
"నమశ్శ్వభ్య" • యనఁగ శ్వాంత। రగతులైయొప్పరు • ద్రి
ద్రభూఖ్యలకు నమ; స్కారమటంచును • శ్వపతులనఁగ। శ్వామ
తబలముఖ్యు • లైన వైవస్వత; వంశ సంభవులును • శ్వానవిత్ర।

గీ॥ మాత్తమాంసాదులును శ్వమా • సాశనులగు। నట్టి చండా
లురనగుడు • రట్టివారి। డెందముల నొప్పు రుద్రుల • కందఱకు
న। మస్కృతి యటంచు నర్థమా • మ్నాయమునకు॥

కం॥ వేనిందాఁకి నచోమ్న। తాన్నిన మునిపుత్రులకు నీరి • తంబయ్యెనో
యా। శ్వానముల వేషముఖములు। నూనుటచే తగులదోవ •
మూర్వరఁగాదే? । ౪౬౦

వ॥ ఇటులఁగుల ప్రవృత్తిని మ • హితలయుండు శ్వవేషకుఖ్యతమా।
నుటయా నవిత్యముఖ్యముల • నుశ్యసుకృత్యములందొఱఁగియుం
డుటయును మూఁడు వేళలఁగ • నుంగడు సాట్యసుసక్తతో మెలఁ।
గుటయును నెల్ల మీఁశతల • గుంజాఁడిబాధ్యాత్మ ఘాతుకంబులై
[illegible] తావనిట్టి మీము • ఖంబులఁగొంచుచోఁ శ్వానుఁగనుట సెప్పుఁ •
[illegible] నాఁడు జగతిమానా। మూడుటే। కొ రధ్వనా। మగు

బుధులకు నిక్క ♦ ముగనుజాండు॥ ౭౬౬

ము॥ యమివర్యుండిటుపల్కనానుడులఁ దా ♦ మాలించి వేత్పృత్తమూ।
లములౌ వృత్తములట్లు భూధవుని మో ♦ లందర్పుఁ గావించిన।
ట్టి మనుష్యావళి పోల్కి నమ్రహితదం ♦ డి శిష్యపాదాబ్జమూ।
లము నందుంబడి రెల్లరుం గరుణ గ్రా ♦ లన్ప్రవృద్ధించాడుచున్॥

కం॥ కరుణాయుతుఁడై శంకర। గురుఁ డవ్వారిఁ గని 'నిలుఁడు ♦ కుం
దకుఁ'డని వే। పరిశుద్ధులఁ జేయుటకిడ। సరసిజపాదాది శిష్య ♦
చయముప శాంతన్। ౭౬౭

సీ॥ అంతటఁ బద్మపా ♦ దాది శిష్యులు దేశి; కాజ్ఞ చే వారల ♦ కంటకులకి।
రోముండనము నబ్ధి ♦ గామిని యందయు; తప్పనములు న
నం ♦ తనొగి మృత్స్న। చే ముండనము మృత్తు ♦ చేతం డితమునకత;
స్నానమ్ములు నిక నా ♦ మ్నాయవిహిత। మగునట్టి రీతిఁ బ్రా ♦
యశ్చిత్తముఁ దగఁ జే; యుంచి బ్రాహ్మణాద్య ♦ వెవయఁ జేసి।

గీ॥ రంత గురునకుఁ గడువిన ♦ యమునవారు। నెఱఁగి పచ్ఛిమ్య
భావంబు ♦ నెనసి శౌచ। ముఖనిరతిఁ బంచపూజాభి ♦ ముఖత
నేఁడ। సక్తి గురుదయ ముక్తిభా ♦ జనతఁ గనిరి। ౭౬౮

మరుంధాత్పురము చేరి విద్యాశ్వేన భక్తులకు సద్బోధ గావించుట

గీ॥ అంతనటనుండి పశ్చిమా ♦ ధ్వానుగామి। యై యతీంద్రుండు పేర
థ ♦ కాద్యవాద్య। కలితకరులును జితవా ♦ గ్లలితపద్యు। లైన
శిష్యులతో మరుం ♦ ధాఖ్యపురము। ౭౬౯

సీ॥ ఆపురి నున్న తం ♦ బైన విద్యాశ్వేన; గోపుర మొకఁ డ సం ♦ గులలి
తమయి। దానికి ముంగలఁ ♦ దవరు నెంతయు నుచి; శాలమాచును
బ్రపా ♦ శాలయందు। యతివరుం డంతర్గృ ♦ హాదికల్పమునొ; నర్చి
సద్దర్భాసన ♦ నస్థుఁడై మ। నోజ్ఞనీ వామరాం ♦ గుష్ఠమాత్రిను
లక్ష్యుఁ; బూర్ణమంశల సుమా ♦ పుఁ జరమాత్ముఁ।

గీ॥ గాంచి శీయూష బిందుసం ♦ భూతపాన। తృప్తమతియాఘు తొండి
యు ♦ ధివ్యకుండ। లినొగి నాధారమును జేర్చి ♦ మనుజ దీను।
గణపతినతించి యుండెను ♦ ఖంబుగనట। ౭౭౦

మ॥ తమిలో కేశ్వరుఁ జేరి పల్కె నిటు వి♦ష్వక్సేనభక్తుల్ భుజా
గ్రములన్ శంఖరథాంగచిహ్నములె సం♦గన్ శ్రీములం దూర్ధ్వపుం
డ్రములొప్పన్ గరపాళిఁ దోత్రమును దం♦డంబున్ వరాజిల్లవా
సమునాయూరనొనర్చు వారలు నమ♦స్సంఘంబు ముందొప్పఁగన్॥
మ॥ వసుధన్ మాదుమతంబె మంచిదగు వి♦ష్వక్సేనుఁడే దైవమా
ట సతమ్మాతఁడు విష్ణులోకమున దం♦డస్వామియై యానట్టివే
ల్పు సమీచీన పుభక్తిఁ గొల్పుమమున♦ల్పుండాయముండించు కే
నిసెదం బెట్టఁగ జాలఁ డెప్పుడును దం♦డిశ్రేణిశీర్షోన్మణీ!॥
కం॥ మేమువశమమ్మువిష్వ। క్సేనుఁడు వైకుంఠమునకుఁ♦ జేర్పఁగ భట
సం। తానమున కానిదుదం। డీనా! చేర్చెదరువారు♦ నెంతయుఁ
గరుణన్॥
కం॥ కానన్మికునువిష్వ। క్సేనుని చిహ్నములనిఁకనొ♦గిన్భక్తిమెయిం।
బూనిభజింపుఁడు మోక్ష। మ్మానిజముగఁ గరతలస్థి♦తామలక
మటుల్। ౪౭౧
సీ॥ అననిట్లు పల్కిన♦య్యతి నేతవారితో; మహిమీఁదనునులస♦
మంజసములె। యగునేకతంబున ♦ననినవిష్వక్సేనుఁ; డవనిబాధ
పుని భక్తుఁ♦డంచునుడువఁ। బడెనట్లె శ్రీహరి♦భక్తులుఁగలరువై;
కుంఠంబునందుఁ బె♦క్కురుతలంపఁ। దద్భక్తులును మహిఁ♦దద్భ
క్తులకుఁ బూజ్యులను ననుజ్ఞామాత్ర♦మున నెవారి।
గీ॥ కెల్లస్వాతంత్ర్యముగ మాన♦ మొసఁగఁబునిబా। సఁగునెటులఁ
బూజ్యభావంబు♦సగుణుఁడగుట। హరియెతల్లోకజిగమిషు♦లగు
జనులకు। హాస్యుఁడు విముక్తిదుఁడుఁ బరం♦పరతనతఁడు। ౪౭౨
ఉ॥ హాయనిభక్తిడెందమునఁ♦ బ్రీత్యగభిన్నునిఁగాన తమ్మునా।
రాయణునొక్కనిం బరుఁది♦రంబుగ ధ్యానమొనర్చునట్టి స।
ద్ధీయుతుఁడందు ముక్తిసుద♦తీపరిరంభణకార్యమందునా।
రాయణుఁడే యతండయి క♦రమ్ము గ్రహించునసంశయమ్ముగన్॥
గీ॥ కానమీరలు వేగ మో♦క్షంబునందఁ। దలఁతురేని వఖండున♦ద్వ
యునిఁ దద్గురువరశాస్త్రి♦తవేళంబు♦న విపులముగ। నెదనుధ్యా

నింపుఁడొాగిముక్తి నెనయఁగలరు॥ ౮౭౪

మ॥ అనుచుం బల్కఁ నసంయమీశ్వరునివ్యా హారంబు నాలించి వెం
టనె వారెల్లరుఁ జిన్నలందొఱఁగి గాఢంబైన భక్తిన్యతీ
శునకున్మ్రొక్కి తదీయమైన దయ సంశుద్ధాత్మవిజ్ఞానముం
గని యొప్పారిరి సాధువృత్తినిగమోక్తస్వచ్ఛకర్మచ్ఛలై॥

శాంచాదిమన్మథభక్తులఁ బంచపూజనపరుల నొనర్చుట.

కం॥ అంతట నాసంయమివరు చెంతకు మదను నెడభక్తిఁ జెలఁ
గెడువార ల్పంతమున వచ్చి వందన సంతతిఁ గావించి ముదము సంగ నని రిట్టుల్॥ ౮౭౫

చం॥ యతివర! మామతంబు వినుఁ డద్భుతమానిది సర్వచిత్తసం
గతుఁడును సర్గవృద్ధిలయకర్తయుఁ గామితదుండు సర్వస
మ్మతుఁడును నాట నెల్లరకు మన్మథుఁ డేయనిశమ్ము సేవనీ
యతముఁడుఁ జుండ తం డపరమాత్ముఁడు మోక్షము సంగునాతఁడే॥

గీ॥ హృదయసంస్థితవర్తులా కృతివిభూష ణద్వయము చేతనొాగిన
ధీనముగ జగముఁ జేసికొనఁగ సుదతుల దర్శించుటను స్పృ
శించుటను సౌఖ్యమొదవుల భించుముక్తి॥ ౮౭౬

కం॥ కావున నీరును మదనుని దావి పుళోత్సవమునందు నంచిత
తచ్ఛ్రీ హన్నవళిఁ దాలిచి సౌఖ్యము తో వెలసి విముక్తిఁ గనుఁడు తోడఁగ డంకన్॥ ౮౭౭

చం॥ అనవుడుఁ బల్కఁ నయ్యతికులాగ్రణి యిట్లిటు లప్రమాణరీ
తినుడువఁ బోకుఁడీ ఁకను తింపబడన్జగదొాఘసృష్టిపా
లనలయకార్యరాజికి జ లప్రభవోద్భవవిష్ణురుద్రులే
యనిశముఁ గర్తలంచు నెటు ల్గాజను రాదులకర్తకాముఁడా? ॥

చం॥ సుమశరుఁ డన్న విష్ణునకు సూనుఁడ కావునఁ గాలనాధికా
రము ఘటతమ్ము నాతనికి రాజిలునంచు వచింపఁ జెల్లద
ర్యముని మహాత్రరప్రభత దాత్మజుఁ డొాశనియుం దెసంగునే?
సమధికమైన తంత్రిదగు శక్తి తనూజ నరుస్న్ని చూడఁగన్॥ ౮౭౯

మ॥ అవనీమండలిఁ గాముని ప్రకర తత్త్వం బుంత గన్నల్పఁజా

లువసంతోత్సవకాలసంభృతఘనా♦లోకాఢ్యభూషాళిఁదా।
ల్పవలెంజు"మ్మనఁ జెల్లదంగనలలో ♦ లత్వంబుతత్సంగిమా।
నవసంగంబునుగూడ దూరముగసం♦త్యాజ్యంబులౌనంట చేన్॥
సీ॥ శివఫాలవహ్నిభ♦స్మీభూతుఁడైనట్టి; యతనుఁడేగతినిని♦ర్వృతివి
గూర్చుఁద్రిపురాంతకునిరతీ♦దేవివేఁడఁగఁదదవ; రంబుననొకమా
ద్రి♦రాణనంది।నట్టిప్రద్యుమ్నున♦కమరునే తెలుఁగున; సృష్ట్యా
దికర్తృత♦చేఁజెలఁగుట। మీదుమతంబెన్నఁ ♦ గాదుష్టమగుచు
బ్రహ్మత్వతాదికివిరుద్ధ♦మగుటఁజేసి।
గీ॥ యనుచుయమివర్యుఁడు వచింప♦నాలకించి। క్రౌంచవిన్మ్యఖ్య
లౌకిఁజిహ్వా♦రాజిపీడి। నిగమవిహిత సదాచార ♦ నిరతిఁబెంచ।
పూజనాసక్తినింబొంది♦రాజిలిరిల॥ ౪౮౪

మాగధపురమునఁ గుబేర భక్తుల నద్వైత పక్షుల నొనర్చుట.

గీ॥ అంతనటనుండి శిష్య చ ♦ యంబుతోడ। నుత్తరపు మార్గ
మున యతి ♦ సత్తముండు। వెడలి మాగధ సంజ్ఞచే ♦ వెల
యు పురముఁ। జేరెగుడినుం శిష్యసం ♦ సేవితుఁడయి॥ ౪౮౫
మ॥ నవనిధ్యాత్మక హేమతత్ప్రదక సం ♦ తానంబు కంఠంబులం।
దువిరాజిల్లఁ గుబేర ముఖ్యులగు శ్రీ♦దుంగొల్చునేతత్పురీ।
నివసద్బ్రాహ్మణులయ్యుమి ప్రవచసా ♦ న్నిధ్యప్రదేశంబుఁజే।
రివెసన్వంతనముల్ప్రనర్చి యనిరీ ♦ రీతి న్వ్యవోత్కర్షమున్॥
చం॥ నిధులకుఁ దొమ్మిదింటికిని ♦ నేతకుబేరుఁడె యాటఁజేసిన।
ర్వధనివహేణ్యులందును గ ♦ రమ్మను నాతఁడె మేటి యట్టివా।
నిధర భజించుమాకొదవ ♦ నేరదురిక్తతయెప్డుఁగాననో।
బుధవరబ్రహ్మరూపమగు♦పూర్ణసుమోదముమాకెసంగెడున్॥
ఉ॥ కర్మములర్థమూలములు ♦ గావున నర్థపుఁదొకు బేసనే।
కర్మతు లెల్లరుంగొలువఁ ♦ గావలయున్నుఁడి ముక్తికాముతా।
నిర్మములఃవ్నలమ్మునత ♦ నిష్ఫలయించుట మంచిదాతఁడే।
శర్మదమాధనమ్మిడుట ♦ సర్వజగద్విభుఁడున్బ్రదేంద్రుఁడున్॥
కం॥ నిరతముఁ గుబేరసేవా। పరయాయక్షిణిరొమికర్తు ♦ ఘాసిల్లి

సురసుం। దరియనఁగ నాపెఁగొల్చిన। నురుసంపల్లబ్ధికల్గు•నుర్వీ
జనులకుఁ॥   ౪౮౮

ఉ॥ వారలు మందభాగ్యులు ధ్రు • వంబుగ నర్థపుఁడౌ కుబేరునెౕ
వ్వారు భజింపరెన్యసుర • వారముఁగొల్చుచుము క్తినందఁగాఁ।
గోరెదరో యనారతము • క్షోణిని గావున మోక్షకాంక్షులౌ।
మీరుఁగుబేరసేవనమె • మేలని సల్పుఁడనన్యచిత్తులై॥

మ॥ అనుచున్వారలు వల్కు సంయమివరుం • డాలించితానిట్లు ప।
ల్కెను మీదౌమత మప్రమాణమగున•క్షీణంబునానాధనం।
బునకున్నేలకుబేరుఁడౌతనౌరుఁడౌ • ప్పంగాత నెవ్వాఁడుత్రు।
ప్తిని దానంగనెడి న్నిధిస్థధనరీ • తిఁ గ్గల్గుమోదమ్మెటుల్॥

శా॥ హెచ్చౌగర్వమునూనియుండునెపుడు•న్హెచ్చౌధనమ్మున్నవాఁ।
డుచ్చంబౌనధికారమన్యమనుజ•వ్యూహంబుపైఁజూపుచు।
న్వచ్చున్లోఁదలఁపంసుమేలుదొసఁగు•న్సంపాదనంబందెతా।
నిచ్చన్లొన్పునొసంగఁడర్థులకు సుం • తేనింగదున్లోభియై॥

శా॥ ఖర్వంజేయు సదీహఁబాపభయముం • గాంచంగనీదెప్డునా।
శర్వప్రీతిదమైన భక్తిలవము • న్నల్పంగనీదర్థులె।
యుర్విన్ప్రాలెకు పెద్దలంగనఁగ నీ • దూనంగనీదీవిని।
న్బర్వన్జేయదకార్య కార్యమతి న • ద్రవ్యాతిదార్థంబహో॥

శా॥ కామంబుంగలిగించు రోషమునెసం•గంజేయు లోభంబును।
న్వ్యామోహంబునుగల్గఁజేయుమదము•న్వైరంబచేకూర్చునెం।
తోమాత్సర్యముఁగూర్చెడిస్థనమదెం•దుంగాన సౌఖ్యంబులే।
దేమాత్రంబునునిందనర్థమగుఁజు • మ్మెన్నంధనంబిమ్మహిన్॥

గీ॥ ధనమునకు ముక్తికిని జాల • దవ్వుగలదు। గావునఁ బ్రియత్న
మున విమో • క్షమతులకును। నర్థరూపమనందగు • నర్థ
ముందొలఁగఁదగు వియోగహీనమూ • నఁగఁదగునొగి॥

చం॥ తలఁపఁదగు న్ధనమ్మనుస•తమ్మనసర్థముగా నెదన్థన।
మ్మలవడినట్టి మానవున•కాత్మజునుండియునున్భయమ్మఁదాఁ।
గలుగుటఁజేసి సుంతయుసు•ఖమ్మనిజమ్ముగదానలేమిని।

స్తులమగునీసునీతి యెవ♦సుంధర నెల్లవచింపఁగాఁబడెన్॥ ౪౯౫

గీ॥ ధర్మమైనను నర్థసా♦ధ్యమగుననిన। యెడలనగుఁగాత ధనముఁ
గో♦రెడునరునకు। సేవ్యుఁడుకు బేరుఁడే కాఁడు♦భవ్యపూర్వ। పు
ణ్యమునమర్త్యులకు ధనం♦బుఁగూఁదగుట॥ ౪౯౬

సీ॥ గణ్యుఁడౌ బ్రహ్మహి♦రణ్యగర్భుండనఁ; గేశవుండనఁగుల♦క్షీమ
శుఁడనఁగ। నార్యాపతిహిరణ్య ♦ వీర్యుఁడైయొప్పౌనిం; దుహిఁడు
హేమశైలగ♦తుఁడయిగ్రాలు। నిట్టివారాయతు♦రాట్టుదాధనము
వ; నెసఁగెదరనుట సా ♦హసమ్మగుఁగదు। నీఁకమీఁదమీఁకుఁబ ♦
లుకఁగాఁజనదుమహా; న్నిందార్థకోక్తుల♦ నెందునేని।

గీ॥ వంకముల నెల్లఁదొఱఁగిమీ♦రింక నుండి। స్నానసంధ్యాదితత్పరు♦
లైనిరతముఁ। బంచపూజానిరతులరై ♦ యంచితమగు। నట్టియ
ద్వైతవిద్యఁజే♦పట్టిమనుఁడు॥ ౪౯౭

కం॥ అవవినివారగ్గుతువ। ర్యనిపాదాంబుపరిభూత♦యుగళమునకుభ।
క్తినెఱఁగిచిహ్నంబులవిడి। తనరిరిపంచార్చనాది♦తత్పరులగుచున్॥

ఇంద్రప్రస్థమున నింద్రమతస్థుల సత్పథస్థులఁజేయుట.

ఆ॥ వె॥ అంత శిష్యయుక్తుఁ♦డగుచునింద్రపరిస్థ। మనఁగఁదనరు పు
రికి♦యమివరేణ్యుఁ। డేగనచటనుండు ♦ నింద్రమతస్థుల। పుణ్యన
ఘుఁజేర్చిమొక్కి♦యనిరిటులఁగ॥ ౪౯౯

శా॥ ఓ సంయమ్యధినాథ! యెల్లరకుసే♦వ్యుండింమ్ఁడేసుమ్మతం।
డేసర్గాదివిధాతధాతయనుల♦ క్షీమశుండు రుద్రుండునాఁ।
దాసంకాశిలునెప్పునొక్కరుఁడెత♦ త్తచ్ఛబ్దసంవాచ్యుఁడై।
యాసద్వేదమెచెప్పెసర్వదతస♦ర్వాధీశతన్వినికిన్ । ౫౦౦

ఉ॥ ఈతనితమ్ముఁడేసుమియ♦మీశ్వర! వామనుఁడాసుధాదిపి।
ఖ్యాతసమస్తవస్తునిచ♦యంబునునీతనియింటనెప్పు నీ ।
నేతనవేల్పులెల్లరుని ♦ నీతిభజింతురు నిర్విశేషుఁడౌ।
నీతఁడె యాత్మసర్వమున♦కీతఁడధీనుఁడతీతుఁడంతకున్। ౫౦౧

గీ॥ మున్నధికమైనరుషనరు♦న్మఖ్యులైన। యతుల పాలావృకంబుల♦
కైయొసంగె। యతులకెల్లను శిక్షకుం ♦ డగుటనితఁడె। శ్రీయ

ముంగోరుమీఱకు సం♦సేవ్యుఁడుసుఁడీ॥ ౧౦౨

కం॥ అనుచుం బల్కెఁడునయ్యెం। దుని భక్తులనుదులయతివి ♦ ధుఁడు
వినియాస్యం । బున లేనగవలరఁగని।ట్లని యెవ్వారలగుతెంచి ♦
యంచితరీతిన్॥ ౧౦౩

సీ॥ ఇంద్రశబ్దంబుర♦హించెఁదానింతయు; బ్రహ్మాదిశబ్దాంత♦రస్థమ
గుచుఁ।గానవాజగముపా♦దానకారణమింద్రుఁ; డే'యనుమీను
డి♦యెన్నునప్రి।మాణంబగుటనస ♦ మంజసంబగుసదే; వేత్యా
దివాక్యాళి♦సెద్దిసెప్పఁ। బడియెనోయాపర ♦ బ్రహ్మంబుసత్య
మా;నదియెజగద్ధేతు♦ వదెపరాత్ముఁ ।

గీ॥ డాతఁడిచ్చనుజగముఁజే ♦ యంగఁజేసెఁ। బ్రకృతినానొప్పునది
మహ♦త్ప్రముఖతత్త్వ।పూర్వకంబుగజగముఁబొ♦ల్పుగనొనర్చె।
నందుఁద్రిగుణాత్మకంబౌన♦ హంకృతితగు॥ ౧౦౪

గీ॥ ఆయహంకారమందుబ్ర♦హ్మహరిరుద్రు।లేర్పడిరివారిలోస్సృష్టి ♦
నేర్పరించు। బ్రహ్మవలనఁ గలిగెనింద్ర ♦ పావకాది। సకలనా
కౌకసులదైన ♦ సంభవంబు॥ ౧౦౫

ఉ॥ సృష్టికిఁగర్త యింద్రుఁడని ♦ చెప్పినఁ దక్కినలోక పాలురున్।
స్రష్టలిఁకేల కారితని ♦ సర్వదభావము నట్టిదా విని।
ద్రుష్టసుధాసుపానమునఁ♦దోఁచెను బ్రహ్మతయన్న బ్రహ్మలున్।
వ్యష్టివనేకులాదురిఁక ♦ వ్యర్థమెయూ నొకఁడన్న వేదమున్॥

సీ॥ కృతమాదిగానెసం ♦ గెదు నాల్గుయుగములు; నొకమహాయు
గమునా ♦ నొప్పునమ్మ। హాయుగంబులు వేయి ♦ యగు నెడఁ
జతురాస్యుఁ; డగు బ్రహ్మకొకపగ ♦ లనఁగఁబరఁగు। నట్టిపగ
టిలోని ♦ దగు పదునాల్గవ; పాలుకాలముదాఁక ♦ బ్రదుకు
నింద్రుఁ। డట్టివాఁడెన్నఁదా♦ నెట్లుల నశ్వరుం ; డగుపరమేశ్వ
రుం♦ డనరహించుఁ॥

గీ॥ గాన ఖర్వంబులయమందఁ ♦ గామిగులుచు। సర్వమునకును
వాదినాఁ ♦ బర్వ విశ్వ।హేతువైనట్టి బ్రహ్మంబు♦ నేకజంపు।
నలఘు వేదప్రమాణములు ♦ వఱలుకతన॥ ౧౦౭

మ॥ అని సంయమ్యధినేత సెప్పవినితా ♦ మావీర భద్రాద్రిమలో
య్యనఁజహ్నంబులవీడి యగ్గురువరే♦ణ్యాంఘ్ర్యబ్జయుగ్మాభివం।
దనముస్భ_క్తినొనర్చి తత్కరుణస్మా ♦ ద్రప్రక్రియాస_క్తిఁ బా।
వన పంచార్చనముఖ్య ర_క్తిఁగనిభా ♦ స్వచ్ఛిష్యులెరెల్లరున్॥

యమిశేఖరుండు యమప్రస్థంబునకేగి యమభక్తుల మలరించుట.

గీ॥ అంతనటనుండి శిష్యుచ ♦ యంబు వెంట। రావెడలిదండి పతి।
యము ♦ ప్రస్థమననె। సంగుపురమున కరిగియ ♦ చ్చటవసించె।
మాసమితకాల మమిత స ♦ మ్మదమెసంగ॥ ౫౦౯
గీ॥ అత్తఱిభుజాగ్రిముల మహి ♦ పాత్మతప్త। లోహచిహ్నంబు
లూని పో♦ల్పుగనటించు। చయ్యతిపుచెంత కుంగింక ♦ రాఖ్య
ముఖ్య। లు యమభక్తులువచ్చి మొ్రి ♦ క్కయనిరిట్లు॥ ౫౧౦
కం॥ యమిశేఖర! యముఁడేవిల। యమునకు హేతువగుఁగాన ♦
నాతఁడెసృష్ట్యా। ప్రముఖములకుఁ గ_ర్తయుని। క్కముగానగు
నతనివారె ♦ శాంతురుము_క్తిన్॥ ౫౧౧
సీ॥ యమునికె మిారుసో ♦ మముఁగూర్పఁడీ పావి; స్సనువేల్పుఁ
డీపునే ♦ మనునికొలకు। ననిశంబు యమునె పొం ♦ దుననిక్క
మునను శ్రౌ; తస్మార్తరూపమై ♦ తనరుమఖము। దూతయై
యయ్యము ♦ చేతనొనర్పఁగాఁ; బడెఁ జూడ పీతిపాలో♦తుద్రిఁడు
సతమ్మ। ననియిట్లు ప్రామిమన్కు ♦ లందుఁజెప్పంబడె; యజ్ఞ
భో_క్తృత్వము ♦ య్యమునకె తగఁ॥
గీ॥ గాన నీతండె సృష్ట్యాది ♦ కథనహేతు। వౌపరబ్రహ్మమగు
నట్టి ♦ యముఁడెమూ_ర్తి। శ్వేతకృష్ణ విభేదంబు ♦ చేతమిగుల।
రెండుతెఱఁగుల రాజించు ♦ చుండువినుఁడు॥ ౫౧౨
గీ॥ ఎద్ది శుక్లంబగుచు నొప్పు ♦ నద్దినిక్క। ముగఁ బరబ్రహ్మమని
యెపు ♦ నిగమవాక్య। బలమునంజేసి శుక్లమై చెలఁగుమూ_ర్తి।
యాఁబరబ్రహ్మ మదెనిర్గు ♦ ణాఖ్యయముఁడు॥ ౫౧౩
సీ॥ నిర్గుణరూపమై ♦ నెగడెడు యమునుండి; మహదాదితత్త్వసం♦
భవ ముఖముగఁ। దగఁబుట్టెరుద్రాది ♦ ధానయమావళా;

రము దానఁగృష్ణవ ♦ ర్ణయుతుఁడగుచు। జనియించెఁదావిష్ణు♦ సంజ్ఞుఁడై యవిష్ణు; నాభికంజమున ర♦క్తాభుఁడగుచు। బ్రహ్మ నాఁబుట్టెనా ♦ బ్రహ్మనుండిజనించి; రష్టదిక్పతులు గ్రి ♦ హ ప్రకరము॥

గీ॥ వ్యక్తమయ్యె జనించె స్థా ♦ వరచరాత్మ। కముగు జగమెల్ల నిట్లు త ♦ గంబొనర్చి। దండపాణియు మహిమని♦ష్ఠుండునగుచు దక్షిణదిగీశుఁడయ్యెఁదా ♦ శిక్షకాఅకు॥ ౯౧౪

ఉ॥ ఆరయసాంఖ్యలోహారిహా ♦ యాదులమధ్యను భస్మమధ్యనం। గారముఁబోలెవాయువునఁ♦గ్రాలుహలుతాశనుమాడ్కిఁ నెఁబుభ్రు। ద్వారసమావృతుండగు ది ♦ వాకరుపోలిక సృష్టిముఖ్యకా। తాకారణమయ్యు దానసవ ♦ గమ్యతనుండు యముండతండిలన్

సీ॥ కావుననిఖిలజ♦గత్కారణసువాక్య; తాత్పర్యగోపమైతత్పదార్థ మైశుద్ధబుద్ధము ♦ క్తాది రూపంబునా; బ్రహ్మంబునాగుణ ♦ రహితయముఁడె। యగు సంయమీశ! త♦దంశుఁడాసగుణుండు; నిర్గుణుండాయము ♦ నిన్భజింపఁ। గాశక్తులేరును ♦ గామి మే మనిశంబు; నీలాభుఁడాయము ♦ నింగొలుతుము॥

గీ॥ దీనవేగహాని ♦ నూనుమూలాజ్ఞాన। మంతయముఁడెసర్వ ♦ మనెనుబోధ। మెసఁగు శుక్రయముని ♦ యెఱుకయా పిమ్మట మోక్షమొదవు నిక్క ♦ ముగను బిదప॥ ౯౧౫

గీ॥ కాన మోక్షార్థులగుట నిం♦కనోగిమీర। లెల్లరు ననన్యచిత్తులై యెసఁగుభక్తి। నయ్యమోపాస్తి సలుపుఁడీ ♦ యము నెఱుక నొ। పొందెదరు మోక్షసామ్రాజ్య ♦ మును నిజముగ॥ ౯౧౬

కం॥ అనుచుంగింకరముఖ్యకు। మనమతనిష్ఠులు వచింప ♦ మస్కరి పతితా। వినిపల్కెనిట్టు లత్తఱి। ఘనతరసద్యుక్తు లెసఁగఁగావా రలతోన్। ౯౧౭

కం॥ మీాడునుడు లియ్యవెల్లను। వేదవిరుద్ధంబులగుట♦ విజ్ఞావళికా। మోదంబెపుడునుగూర్పం। గాదత్కంబుళిలలోనఁ♦గాశెన్నంగన్

నాచికేతోపాఖ్యానము

సీ॥ మును నాచికేతాఖ్యుఁ ♦ డనఁ బరఁగెడు విప్రుఁ డొకఁడు; జనక ప్రదత్త మహా ♦
శాపమునను । యముని పురంబున ♦ కరిగి యయ్యముని యింట;
నతఁ డనూన్యత మూఁడు ♦ నిశలు వదలకు। వసియించెఁ గడు బ్రహ్మ ♦
వర్చస్సు దీపింప; నట్టి యతిథివర్యు ♦ యముఁ డు సూచి। తానెంత
యును వేప ♦ మానుఁడై యద్ధరా; మరుఁ జేరి మిగుల న ♦
మ్రత్వ మెసఁగఁ।

గీ॥ బలికె నిటు లీవు మూఁడు రా ♦ త్రులు నిరశనుఁ। డవయి యిచ్చట
నిష్కపుఁ ♦ డవగు నతిథి। వైవసించినకతన భూ ♦ దేవ! మూడు।
ననువరత్రయమును గోరు ♦ కొనుమటంచు॥ ౧౨౦

కం॥ నతిపూర్వకముగ శమనుఁడ ♦ కితవత నిటు వల్క నాచి ♦ కేతుఁడు
వినిము। ద్యుతుఁడయి మనోహారంబగు ♦ గతి నయ్యమునాగ్రి
జాతుఁ ♦ గని యిట్లనియెన్॥ ౧౨౧

ఉ॥ అల్పముగాని మీఁదగు ద ♦ యన్విలసిల్లుత నింక శాంతసం।
కల్పుఁడు వీత భీతియు వి ♦ నాశితమన్యుఁడు సన్మనస్కతా।
నల్పుఁడు నాచుమజ్జనకుఁ ♦ డై తగు గౌతముఁ డిద్ధరిత్రిలోఁ।
బొల్పగు ఖ్యాతితోడ సత ♦ ముం దొలి యావర మాతని ద్దయే॥

ఉ॥ నావుడుఁ బల్కె నిట్లు యము ♦ నాథుని సోదరుఁ డార్యవంద్య! మీ।
దావిమల ప్రభావమున ♦ నార్యుఁడు మీ జనకుండు నిర్భయుం
డై విగతస్వమన్యుఁడయి ♦ యంచితచిత్తుఁడునై యనీహుఁడై
దేవత యేమ్యుఁడై మహిన ♦ తి ప్రముదంబున నొప్పు నెప్పుడున్

కం॥ కావున రెండవ వరమును । వేవరియింపుము కనీవు ♦ విజ్ఞోత్తమ!
యుం। చా వేలుపుతగఁ బలుకం। గా విని యిటు పలికె ద్విజుఁడుఁ ♦
గడు వినయమునన్॥ ౧౨౪

గీ॥ నీ వెఱుంగుదు స్వర్గ్యవ ♦ హ్నినిగరంబుఁ। దద్విధముఁ దెల్పు
ముగికద్ధ ♦ ధానుఁడనగు। నాకొఱకుఁ జేర్మిలో; స్వర్గ ♦
లోకమునను। నమృతతను దానఁగ నెదరు ♦ శమన! బుధులు॥

మ॥ అనుచుం గోరెను నాచికేతునకుఁ దా ♦ నగ్ని స్వరూపంబుఁ జే

ర్మని గాలుండువచించె నంతట ధరి ♦ త్రీ దేవుఁడాధర్మజే।
వునితో దేవ! పరేతుఁడౌనరునకు ♦ న్బొల్పొందుఁజూడన్ని కి।
త్న నితాంతమ్మని కొందఱాడెదరు స♦త్యంబందురింకొడ్లిలన్

కం॥ ఈవిద్య నాకుఁగూరిమి♦ దైవాఱఁగ దెల్పినన్ను ♦ ధన్యుఁగ
జేయం। గావేడెనిద్దె మూఁడవ। డావరమగుఁగాత మనుచు ♦
నర్థితేఁబలుకన్॥ ౧౨౮

చం॥ వినియముఁడవ్వరంబుఁ బృథ♦విన్గడుగోప్యముగాఁదలంచితా।
తనికి ధనాధులన్నవిత♦తంబగులోభముఁగల్గఁజేయఁజా।
లునుడులఁబల్కి యాతనిని ♦ లోభవిముక్తుఁగ విద్యఁగోతువా।
నినిగ నెఱింగియర్హుఁడని♦ నెమ్మది నెంచివచించె గోప్యమున్॥

ఉం॥ అనిశము నెల్లవేదముల ♦ నారసిదేనిఁదలంచు సంతతం।
బనువచియించు నెల్లతప♦ముల్గడు దేనిని బ్రహ్మచర్యము।
న్ఘనులొనరింత్రు దేనిఁగనఁ♦గాననయంబును నప్పదంబునా।
కొనియెద సంగ్రహమ్ముగసు♦గోప్యమునీకు ధరామరాగ్రణీ!॥

గీ॥ బ్రాహ్మ్యమును క్షత్త్రమును నజ♦స్రంబునోద। నమగునెవనికి
నుపసేచ♦నంబుమృత్యు। వెవనికౌనట్టి విభునిన ♦ హీనువతను।
సర్వతనుగతు నాత్మనెం♦చనగుము క్తి॥ ౧౩౦

కం॥ ఇవియున్నగఁగలనుడుల। నవివితనయుఁడు సెప్పనద్ధ♦ రాదేవత
నూ। భవుఁడువినిధన్యుఁడగుచుని। జవసతికిం జనియెఁడా వె♦సద్ద
ద్విదుఁడై॥ ౧౩౧

మ॥ ఘనుఁడైనట్టియముండువిప్రునకువ♦ క్కాణించె "బ్రహ్మోపసే।
చనమామృత్యువటంచునిట్లుశ్రుతిఁగాం♦చంగానగుంజుమ్ము, తాఁ
దనకున్భక్ష్యముగాఁగఁజెల్లమిని ప♦త్యంబౌపరబ్రహ్మమే।
యనిశంబున్నకలాదిహేతువుఁబరం♦బౌఁగాలుకం బెన్గడున్।

చం॥ అనిశమునట్టి బ్రహ్మమె వ్రి♦యత్నమునన్విధివిష్ణుశర్వము।
ఖ్యనిఖిలరూపతంగొలువఁ♦గాఁదగు నెల్లరకైననాపసే।
చనికము లైనచిహ్నముల♦సంతతముద్ధరియింపము క్తికి।
ల్గనటుట సాహసంబనవ♦గున్గడుఁగాతవబోధలేశమున్।

కం॥ వినుఁడీమార్కండేయుం।బ నెడు పురాణమునను క్త ♦ మగు కత భక్తావనుఁడైన మహేశ్వరుఁడు యః।మునిదండించి నిజభ క్త♦ పోషణుఁడయ్యె॥

సీ॥ సుందరుండనఁగవ ♦ సుంధరఁగలఁడతి; దురితాత్ముఁడైనమ♦ర్త్యుండొకండు। ధనవాంఛఁజేసి యా♦ తఁడుజాగరణముక్క; శివరాత్రియుందొన♦ర్చెందెలియక । కొంతకాలంబున ♦ కుంగ్ర తాంతునిదూతలరుదెంచి మెయినుండి ♦ యతనిలాగి। పాశ బద్ధుఁగజేసి♦ వేశమనుని ప్రోలి;కింగొనిపోవుచుం♦డంగనంత।

గీ॥ శివునికింకరులరుగుదెం♦చి వెనవారి। నెల్లరనుబారఁద్రోలిమ♦హేశులోక। మునకునాసుందరాఖ్యుఁగొం♦పోయిరతఁడు।గ్రాలె శివ భక్తులందున♦ గ్రిణిగనచట॥ ౫౩౫

చం॥ మఱియునజామిళాఖ్యుఁడుఁ♦మంజసమైతగువిప్రకృత్యము । న్రొఱఁగియునీచజాతియగు♦తొయ్యలితోడుత సంచరించియే। వ్వరఁడనుజన్మలంగనిక ♦ వ్వాగిట వారలఁబేర్మిఁజేర్చుచు। న్నిరతముఁదన్మనస్కతన♦నేహము నెఱయఁబెచ్చనీచుఁడై॥

ఉ॥ ఆయఘమూర్తియున్మరణ♦మాతఱిఁదాఁగడసారిపట్టినా। రాయణ!యంచుఁబిల్చుచును♦ప్రాణములన్విడయామ్యులొభటు లీయతువానిఁబట్టికడుఁ♦బీడితుఁజేయుచునుండనంతనా। రాయణుదూతలచ్చటికి♦నాగతులైరిరయంబుమీఱఁగ॥

గీ॥ వచ్చియమకింకరులనునా♦వలకుఁదోసి।కూర్మినవ్విప్రువారువై♦కుంఠమునకుఁ।దోడుకొనిపోయిరయ్యమ♦దూతచయము।భగ్న సంకల్పమైయేగె♦ భవనమునకు॥ ౫౩౬

శా॥ కానస్మిరిఁకఁ బూర్వచిహ్నములవే♦గన్విడియద్వైతవి। ద్యానిష్ణాతులరైయనారతము వే♦దప్రోక్తపత్కర్మసం। తానంబుంబొనరించి శుద్ధులయి యం♦తస్నేశికోద్యత్కృపా। న్నానంబూనిసుశాంతులై కనుఁడు మో♦క్షంబున్సుధీయుక్తులై॥

చం॥ యమివరుఁడిట్లు తెల్పఁగర♦యంబునవారలు భక్తితోఁబ్రిణా మములనొనర్చి చిహ్నధృతి♦మానియతిప్రవరోక్తమైనమా।

ర్గమునఁ జరించుచున్విగత ♦ కల్మషులై సతమయ్యమీఁట్ప్రదా।
బ్జముల నెదం దలంచుచుల ♦ సన్నుతులై విలసిల్లిరెల్లరున్॥

సంయమీంద్రుండు ప్రయాగలో వరుణభక్తుల నద్వైతులఁగావించుట.

చం॥ యమివరుఁ డంతశిష్యనిచ ♦ యంబొఁగిఁ దోవరు దేఁగంగకున్।
స్యమునకును న్సరస్వతికి ♦ నారయసంగమ దేశమాప్రియా।
గమ నెడిపుణ్యదంబగుచుఁ ♦ గాత్రిలెమ క్షేత్రముఁ జేరి యందువా।
సమునొనరించె శిష్యచయ ♦ సంయుతుఁడై ప్రమథేశుఁడో యనన్॥

ఉ॥ అంతటఁ శాశ్వచిహ్నధరు ♦ లౌ వరుణ ప్రియులుద్ధ్వజాంకులౌ
చెంతయుమీఁరు వాయుభజ ♦ నేప్సితులు న్ఘృతపూర్ణచిహ్నులై
వింతగనొప్పునట్టి పృథి ♦ వీభజనేహులు బిందుచిహ్నసం।
శాంతశరీరులైనయుద ♦ క ప్రియులు న్గుచుదెంచిరొయ్యనన్॥

ఉ॥ వారలలోపల న్వరుణ ♦ భక్తులఁ బెద్దవచించెనయ్యమీ।
ద్వారవరేణ్యతోడ యమి ♦ వర్య! విచిత్రముఁ బుణ్యదంబునై
మీ తెఱు మానుతంబె పుడ ♦ మిన్వరుణు డఖిలోత్తముండు బ్రం
దారక ముఖ్యవంద్యుఁడు స ♦ తమ్మును జీవనదేశుఁడౌట చేన్

ఆ॥వె॥ అంతఁ బ్రాణనాథుఁ ♦ డను వాయుభక్తుండు। నతులసంయ
మీశు ♦ నకుఁ బొనర్చి। పలికె నఖిలమునకుఁ ♦ బ్రాణమ్మైయె
సఁగు స। మీరుఁ గొలువఁ గలుగు ♦ మేలటంచు॥ ౫౨౨

కం॥ అంతట భూమ్యర్చాని ర। తాంతరుఁడై తగుననంతుఁ ♦ డను
వాఁడు నమ। స్సంతతి యతిపతి కొనరిచి। సంతత మఖిలోత్త
మేల ♦ సంసేవ్య యనెన్॥ ౫౨౩

ఉ॥ జీవనదాభిధుండు యమి ♦ శేఖరుతో నిటుపల్కె మ్రొక్కి యో
దేవ! భజింపఁ గావలయుఁ ♦ దీర్థము నెప్డు సుఖంబుఁ గోరు మ।
ర్త్యావళికి న్త్రివేణిగత ♦ మైతగు తీర్థముబిందు మాత్రమం।
హాఁవితతి న్వ్యసన్ము నుమ ♦ నోపును భక్తిమెయి న్భజించినన్॥

ఉ॥ చూచినమాత్రఁ దీర్థమది ♦ శోషణముంగనఁ జేయు సర్వమా।
పాచితమున్గలంచి యని ♦ పల్కుచు రాద్యులు కొంద అంబ! విం
శాచీనసే విముక్తియగు ♦ చోఁ బరిశుద్ధమతి న్మనంగఁగాఁ।

దోఁచుఫలం బెఱుంగనని ♦ తొల్లి వచించెను నారదుండు తాన్॥

సీ॥ తనరు "నాపోవా ఇ ♦ దం సర్వ" మనునట్టి; వేదోక్తిఁ జేసి భా ♦
వింపజలమె। సర్వాత్మకంబై య ♦ జస్రంబుఁ గావున; బ్రహ్మత్వ
మొసఁగుఁ దీ ♦ ర్థమున కెపుడు। నట్టితీర్థంబు నే ♦ మనిశంబు సేవింతు;
మిటఁ బరంబును లే ♦ దించుకయు వి। చారంబుమదిని మో ♦
క్షంబు మాకమరు హ। స్తామలక ప్రాయ ♦ మైరయముగఁ।
గీ॥ గావున ననారతము మోక్ష ♦ కాంక్షులైన। మీర లెల్లరు నిఁక
భక్తి ♦ మెయిని దీర్థ। సేవన మొసల్పుఁడీ దానఁ ♦ జెలఁగు మీకు
మోక్షసామ్రాజ్యవైభవం ♦ బు తిరమగుచు॥ ౧౪౮

కం॥ అనుచిట్లు వారు నలువురు। ననశంకర సంయమీంద్రుఁ ♦
డాలించి రయం। బున వారి నెల్లరఁ గనుం। గొని యుక్తి మెలర్పఁ
బలికెఁ ♦ గోవిదులలరన్॥ ౧౪౯

సీ॥ వినుఁడు నానుడులీవు ♦ విశ్వహేతూక్తి వి ♦ రుద్ధంబులగుటని ♦
రూఢముగను। మీమతంబులివెన్నఁ ♦ గామానములు గావు;
తనకు జగద్ధేతు ♦ త వెలయమిని। మొదలవ్వరుణు నెసం ♦ పూ
జింపఁగారాదు క్షరమైన భూతపం ♦ చకములోనఁ। జేరుటఁ జేసిన ♦
మీరునకుఁ బరము; త్వేము లేదు జన్యభా ♦ వముగలుగుట॥
గీ॥ నశ్లైధరకును జన్యమా ♦ నదియనిత్య। మనెడు ననుమానమునఁ
దీర్థ ♦ మును ననిత్య। మగునిఁ కేమన భూతచ ♦ యంబునదుమఁ।
దీర్థము త్తమమను చాశ్రు ♦ తివచియించె॥ ౧౫౦

మ॥ క్షరవిజ్ఞానము చేతన క్షరవిరా ♦ జద్బ్రహ్మసంప్రాప్తి లే।
మిరహించెందెడి మోక్షమబ్బదుసుఁడీ ♦ మీకెప్పునే నైహిక।
ద్ధురలాభంబున నిత్యసేవనము చేఁ ♦ దోఁపంగఁ బోదట్లుగా।
వరయంబాగతి మోహమున్దో ♦ ఱఁగి యూ ♦ నంగోరుఁ
దద్వైతముల్॥ ౧౫౧

కం॥ విశ్వసుఖాతిక్రాంతమ। నశ్వరమున మేయమునయి ♦ యల
రెడు బ్రహ్మం। బోవ్వ్రశేయస మొసఁగుట। శశ్వన్మతినూని
ము క ♦ సంగులరగుఁడీ॥ ౧౫౨

కం॥ అని శంకర సంయమి తె। ల్పినవిని వారెల్లహృన్మ♦లినత వితరయంబునఁ జెన్నలరఁదో లఁగికడు। స్దవరిరి శుద్ధాద్వయపర♦ తంద తాశ్రీవృలై॥ ౫౫౩

ఆచార్యుండు శూన్యవాదితో వాదించుట.

ఆ॥ వె॥ అంత నయ్యతీంద్రు♦ చెంతకు శూన్యవా। దియరుదెంచి మొ్రొక్కి♦దేవ! తో్రోవ। యందుఁగంటినొక్క♦యక్కజమద్దానిఁ దెలియ మంచునిట్లు♦ పలుకఁదొడఁగె॥ ౫౫౪

మ॥ మృగతృష్ణన్విలసిల్లు శుద్ధమగు వా♦రిన్స్నానముం జేసి వే। గగనోద్భూత సుమాళి శీర్షమున సం♦కాశింపఁగాఁ జేసివిం। శగఁగెలన్శశశృంగమూని చనువం♦ధ్యాపుత్త్రినీ దేవబు। ద్ధిఁగడున్భక్తి భజించివచ్చితినొగి♦స్థీ వర్య! మీ చెంతకున్।

ఉ॥ సంబర మొప్పనిప్పగిది♦శంకఁదొలంగి వచించువానివా। క్యంబులనాలకించి విబు♦ధాగ్రణినీకుఁగలట్టినామధే। యంబెటువంటి దంచడిగె♦నయ్యతి నేతయతండు నేనిరా। లంబనసంజ్ఞతోఁడుతఁజె♦లంగుదు మత్పితకల్పనామఁడా॥

కం॥ కడుఁగీర్తితోఁ జెలఁగునా। తఁడె చెప్పెయతీంద్ర! మన్మ♦తంబును నిలనా। వుడు నవ్వియయ్యమీ శా। నుఁడువల్కెను వానిఁదాఁగ♦నుంగొనియిట్టుల్॥ ౫౫౭

ఉ॥ నీదుమతంబిదెన్నఁగడు♦ నింద్యముశూన్యముగానశూన్యమా। నేదదికాదు బ్రహ్మము మ♦హీస్థలిలోనద మేవభారతే। త్యాదిక వేదమానమున♦నక్కతనన్విడు మూఢతన్సుఖా। పాదకమైన యద్వయవి♦భాస్వరవిద్య నెయూనుమి త్రజీ॥

సీ॥ అనియమీంద్రుఁడు వల్కి♦విని వెండియునతండు; కుమివరేణ్యనితోడ♦నని మెనిట్టు।లాకాశమునకు బ్రి♦హ్మత సెప్పఁగాఁదగు; వ్యాపకమాట సం♦యమివరేణ్య!। కడుఁబెద్దయన్నిట్టి♦కన్ననాకాశంబె; యాకాశమేపరా♦ యణముసతము। నాకాశము సెచొచ్చు♦నఖిలంబునను శ్రుతిఁ; గ్గాలు బ్రహ్మత్వమా♦కాశమునకె॥

ఆ॥ వె॥ కానసీమతంబె•యూనంగఁదగు నెల్ల।రకును ముక్తినందు•
టకుఁదలంపు। కలుగు నెడలననుచుఁ • బలుకంగనయ్యామి। ప్రి
వరుఁడంతనగుచుఁ• బలికెనిట్లు॥ ౫౫౯

శా॥ ఓయీ నీవిటులాడకింకగుణసం•యుక్తంబగున్నంతత।
మ్మాయాకాశము కానదానికిని బ్ర•హ్మత్వంబులేదెన్నఁగా।
వాయూత్పత్తికిహేతువయ్యెజనిభా•వంబద్ధియూనెంబర।
మ్మైరయొప్పారనుమిన్నునాఁగఁజనున•య్యాకాశశబ్దంబిలన్॥

చం॥ నిగమములెల్ల లెస్సఁగ గ • ణించెదు ఖాదులకన్న దేనిఁబె।
ద్దఁగనది ద్వైతవర్జితముఁ•దత్పదరూప మనాదికాశికం।
బగణిత భూరిహర్షమయ • మైతగు బ్రహ్మమదాకసంబునాఁ
గఁగరముఁ గ్రాలునద్దియగుఁ • గాదెనభస్సిటనాకసంబునన్॥

మ॥ అనుచు న్సంయమినేత తెల్పఁగనతం • డాలించి సంతుష్టుఁడై
యనునాదేశికవర్యుఁ గాంచి యధికం • బౌభక్తితో నిట్లు పా।
వనతంగంటిని మంటిఁదొంటిదగుదు•ర్వార్యాఘముం గెంటికొం।
టినిమిమ్మంగనుఁగొంటముక్తిఁగనఁదు•ష్టిద్దెల్పుఁడీబ్రహ్మమున్॥

ఉ॥ పేశలమైన పేర్మిభవ • భీతిని బాపియపాపుఁ జేయుమో।
దేశికవర్య నన్ననయ • తిప్రవరుండను నిట్లుతెల్పునా।
కాశసమాఖ్యనద్వయ న• ఖండునిభక్తి భజింపు మీవునీ।
కాశివమోసుధీ! యనుడు • నయ్యమిశిష్యత నందెనాతఁడున్॥

లక్ష్మణుండను వరాహభక్తునికి విదేహముక్తిఁ గలుగుట

శా॥ అంతన్లక్ష్మణ సంజ్ఞకుం • డగు వరా • హస్వామిభక్తుండనే।
కాంతేవాసియుతు న్యతీంద్రుఁగని సా•ష్టాంగంబుగా మ్రొక్కియ
త్యంతంబు న్ప్రమణీయమానుఁడ మదీ • యంబౌమతంబిద్దివి।
న్పంతు న్నీకు యతీంద్ర! విన్మనుచుఁ జె•ప్పెన్దానుదత్సన్నిధిన్

చం॥ ప్రకృతియజలప్రతీనను ధ • రన్మను దక్షత నుద్ధరించెనని।
ర్మల కృపనెత్వఁడా దిమవ • రాహుని సర్వవిభుభక్తితో భుజా।
బలనొగిదంష్ట్రచిహ్నములఁ•బూనిభజింపుఁడుముక్తిఁ జెందమీ
రలు తగనెల్లరు న్బరఁగ • రంబును నింక సమాహితాత్ములై॥

చం॥ అనవుడు సంయమీంద్రుఁ డిటు ♦ లాతనితోఁ దను, లక్ష్మణాఖ్య! నీ
వనుడివినట్టి పల్కుదియ ♦ వుం గడు నింద్యము విప్రవర్య! చే
తనోక తపం బెసేయఁగ స ♦ దాతగుఁ జహ్నధృతి బ్రమాణతే
చ్ఛ నెగడనేని మేనను రఘు ♦ మఖ్రముఖాంక ములన్ధరింపుమీ॥

మ॥ వినుమీ లేదు ప్రయోజనంబులవము ♦ స్వేదోక్తకర్మంబుకం
టెనునవ్యంబగు దానిచే సగుణత ♦ స్థాపించు బ్రహ్మంబుఁగో
ల్వనగుం జుమ్మనదేనిఁ జహ్నముల న్నె ♦ ల్ల న్నీవిడి సేవింపు తు
ష్టిని శ్రీవిష్ణుశివాది రూపమగుచుం ♦ జెన్నారు నా బ్రహ్మమున్

ఉ॥ మేదినిదండ మండఁదగు ♦ మిక్కిలి భూదివిజాండుఁ ద్యక్తసం
ధ్యాదికకర్ముఁడైన యెడ ♦ నట్లగుట న్వెసమూఢబుద్ధి నీ
వాదె ఘఁటోర్ధ్వలిచిహ్నముల ♦ నన్నిటివీడి కులార్హకర్మమే
యాదృతి సల్పశుద్ధిఁగని ♦ యందెదు భవ్యము మోక్షలబ్ధిచేన్॥

కం॥ అనియతివర్యుఁడు దెల్పఁగ । విని దేశిక ముఖ్యువలన ♦ విమల
జ్ఞానం । బును గనియతఁడు దదాశ్రవ । తనెగడె నిరతంబుఁ
బరమ ♦ తాపసుఁడగుటన్॥ ౫౬౮

సీ॥ అంతటఁ గామక ♦ ర్మాభిఖ్యుఁడగు లోక; సేవకుండను గుదెం ♦ చి
యమివర్య! నకు మ్రొక్కి యనియెన ♦ నారతంబు నెసంగుఁ;
గడుఁ బరేశుండు లో ♦ కములగుమినె। కానమోక్షాసక్తు ♦ లైన
మీరలనన్య; మతులౌచు దానినే ♦ సతముఁ గొల్వఁ। డగుము క్తి
సత్యలో ♦ కాత్మక తత్సేవ; నమున నే కానియ ♦ న్యముకఁ గాదు।

గీ॥ నావుడున్దండి నేతయో ♦ ధీవిహీన। సత్యరూపవిముక్తి య ♦
నిత్యసేవ। వలనఁ గలుగదటంచన ♦ వాఁడు గురున। కెఱఁగి
యద్వైతవృత్తిర ♦ హించెఁ గరము॥ ౫౬౦

సీ॥ అంతటగుణసేవ ♦ నాసక్తులయ్యతీ; శ్వరునకు మ్రొక్కి ప ♦ ల్కిరి
టు లపుడు। సంయమీశ్వర! యెవ్వి ♦ జగముల కెల్ల హేఁ; తువు
లెవ్వి కర్తలు ♦ ద్రుహిణముఖుల। కట్టిగుణంబుల ♦ వనిశంబు
సేవింపఁ। దలఁచెదు మేము తీ ♦ ధన్యులమిల। సర్వమయము ♦ లై యె
నంగుట నవియె మోక్షముఁ గోరుమీకు సేవ్యములు సతము।

గీ॥ ననుడు మోక్షప్రాప్తికిఁ దగుఁ ♦ దగు భజనంబు। దెంతయును యుక్త మని సంయ ♦ మీంద్రుఁడాడ। వినిరుమతిపీడి వారెల్ల ♦ విమల భావ్య। దద్వయానక్తిఁ గనిరి త ♦ దాశ్రితులయి ॥ ౫౭౧

సాంఖ్యు నద్వైతమతావలంబుఁ గావించుట.

గీ॥ అంతటఁ బ్రధాన సంవాది ♦ యైనసాంఖ్యుఁ। డెంతయుఁ రయం బు మెయినట ♦ కేగుదెంచి। యతికుల శ్రేష్ఠునకు నమ♦స్కృతులఁజేసి। పలికె స్వమతాభిమాన మొ ♦ ప్పంగనిట్లు॥

గీ॥ దండివర! విశ్వమునకు పా♦ దానకార।ణమయి రాణించుఁ జామి ప్రధా ♦ నముప్రమాణ। మగును మన్వాదిక స్మృతు ♦ లట్లు స్మృతిమ। హన్ముఖ సుహేతుగుణ సామ్య ♦ మగునదనఁగ॥

గీ॥ పరఁగునవ్యక్తమనవ్యక్త♦ భావమనఁగఁ। బరమునకుఁ బరమొ కఁడు ప్ర ♦ పంచమందు। దాని సేవించుమాత్రనే♦ మాన వులకు। సన్నిహితమయి కాల్రిలు మో ♦ క్షమునిజముగ॥

కం॥ ఇత్యాది స్మృతులనికము। యత్యధినాయక! రహించు ♦ నక్కుతమునప। నృత్యంచితులగు బుధులకు। సత్యంబుగ నీమతంబె♦ చనుఁ గైకొనఁగ॥ ౫౭౨

చం॥ అన విని సంయమీంద్రుఁడిటు ♦ లాడెదు, వేదవిరుద్ధమాటని। ట్లనఁ జనదెప్డు, సాంఖ్య! వినుమా♦రయశుత్య నుకూలమైనతం। బునువిలసిల్లు సత్స్మృతి యొ♦ పొందుఁబ్రమాణతఁజూడగా జగం। బునకుఁబ్రధాన మెప్పుడును ♦ బొందదు కారణతత్త్వంబుగన్॥

చం॥ జడమననా ప్రధానమిద ♦ శబ్దమునాఁబడు నీక్షితృత్వమె। న్నడుఁ గనరామిఁ బ్రాజ్ఞుఁడపు♦నంగననానిటు కారణత్వముల్। బడయదిద ట్లుగానఁ బర♦మంబు సదాత్మక మవ్యయంబునాఁ। బడియెడు బ్రహ్మమే సతము ♦ భాసిలుఁగారణమాచునంతకున్॥

గీ॥ కావున విమూఢమతిని వే ♦ గమగుగపీడి। ప్రవిమలాద్వైతనిష్ఠఁ గ ♦ రంబు నెనసి। సుఖవినీవిపుడమటం♦ చుయమివర్యుఁ। డావ వినిసంయమీంద్రుతో ♦ నతఁడిటులనె॥ ౫౭౩

దం॥ దమికులవర్య! చూడఁగఁబ్ర♦ధానమశబ్దముగాదుసుమ్ము స్వా।

సిమొనయు వేద మేయిటన ♦ చింత్యమరూపమనంతమవ్యయం।
బుమహాదఖిఖ్యత త్త్వపర ♦ మున్రిసహీనమగంధ్యనాది వ్య।
క్తమనఁగరాని ద్వైతగుప♦దంబు నెఱింగితొఱంగు మృత్యువుల్॥
౪॥ అనుచు న్ద్వైతమునం బ్రధానమిటులే ♦ యవ్యక్తశబ్దంబు చే।
తను జెప్పంబడెనంచు నాతఁడనగా ♦ దండింద్రుఁ డాలించితా।
ననునవ్వానికి నీగతి న్ప్రకరణా ♦ ద్యవ్యక్త శబ్దంబు చే।
తను బ్రాజ్ఞుం డెవచింపఁగాఁబడి యెసూ♦తథ్యంబుగా వెండియున్॥
౫॥ ధరలోన న్గుణసామ్య సేవనముచే♦ తన్న త్త్వవిస్తారభా।
స్వరరూపంబగు జ్ఞానమెప్పుడును నెం ♦ చంగల్గదఙ్లాటఁ బా।
మరబుద్ధీ! యొగినీమతంబు విడి ని ♦ ర్మాలిన్యమై ప్రాలునీ।
పరమాద్వైత సువిద్యనూని సుఖవై♦భాసిల్లు మీ వెంతయున్॥
౬॥ అనియమివరుఁడాడరయఁ। బున సాంఖ్యుండతఁడుఁ దనదు ♦
పూర్వమతముఁ విడి నెగడెన ద్వైతాస । క్తినియమి పాశ్రివత
చేసు ♦ ధీకలితుండై। గీ౹ ౨

కాపిలాఖ్య యోగితో వాదించి శ్రిద్ధ్యతించుట.

౧ పె॥ అంతఁగాపిలాఖ్యుఁ ♦ డగు యోగవిత్తముం । డయ్య
మీందు శ్రెంత♦ కరుగుదెంచి। వినయమెసఁగ నెఱఁగి ♦ విజ్ఞావ
లికి వింతఁ। గొలుపు విధముదోఁచఁ ♦బలికెనిట్లు॥ గీ౹ ౩
౨॥ యమివర! యోగమున నె మో। క్షము సేకుఱు సాధకులకు ♦
సత్యంబుగనం। చుమదీయ ప్రామాణిక । విమలమతంబు
సుమి దాని ♦ విధముఁ దెలిపెదన్॥ గీ౹ ౪

౹ విమలమై చెలఁగు వి ♦ విక్తదేశమునందు; శుచియును ఖాసన♦
స్థుండునగుచు। పమకంఠశీర్ష దే ♦ హమహితుండై యాశ్రి; మూ
తిగుండై యింద్రి♦యములనెల్లఁ। దగనిరోధించి యెం♦తయు భక్తిఁ
దనగుతు; ముఖ్యున కెఱఁగిహృ♦త్పుండరీక। మునురజోవిరహితం♦
బుగవిశుద్ధముగ భా; వించి తన్మధ్యము♦విశదునివిభు।
౹ శాంతునవ్యక్తునాదిమ♦ ధ్వాంతరహితు। నమృతునిన చింత్య
శివుసేకు♦ నఖిలభూతు। యోనిశఖిలేశు తను బ్రిహ్మ♦ యోనినదు।

తునిఁజదానందునిఁద్రిణయమునినరూపు ॥ ౧౮౭

గీ॥ మహితుఁబరమేశునభవును మాసహాయు। నీలకంఠునశోకు ధ్యానించిమునివరుఁడుఁదమఃపారమునొగిఁజేరుననుటాది।య గునిగమవాక్తతిఁబ్రమాణమగుమతమిది॥ ౧౮౮

చం॥ మఱియుయమీంద్ర!యోగపుస మాజమునందజపాఖ్యవిద్య వి।స్తరముగఁజెప్పఁగాఁబడియె దానవిధానమునన్బుధాళికిం। గరమును జక్రషట్కమునఁద గన్మహిభేదనముంబొనర్చుచో। వఱలు విముక్తిముక్తిరతి భాసిలు మీకిదెయూనఁగాఁదగుꠑ ౧౮౯

చం॥ అనవుడు సంయమిప్రవరుఁడాతనితోవను నిట్టులోయి!నీ। దునుడియిడప్రమాణమయితోఁచుఁజుమీదహరాభిధానవి। ద్యనెవచియించెనా శ్రుతివితానము ముక్తిదమద్వైతానినీ! వనిశముఁబల్కుయోగమెద నారయహేతువుకాదు ముక్తికిꠑ ౧౯౦

మ॥ అజపాఖ్యాపుకమూలమంత్రమునకొయప్రాజ్ఞ!"సోహ"మ్మటం చుజగన్మండలి నర్ము ప్పెసఁగుటంజూడండజీవేశభే। దజమాగంధలవమ్ములేదుగద పంతంబొప్పఁగానెట్టుల। య్యజపావిద్యయెయోగమంచనఁగశక్యంబయ్యెడిన్దెల్పుమీ ꠑ ౧౯౧

సీ॥ స్త్రీకనంబుగఁజక్రషట్కంబునంగుండ; లినిచేతభేదించుట నెవిముక్తి। యగుననునుడియనుప్రమాణంబగుఁ; దగఁదన్ను సర్వభూతములయందుఁ। దనయందు సర్వభూతములనీక్షించు నేఁడ్పరియెచేరునుబరబ్రహ్మమునొగిఁ।గానియన్యంబగు కార ణంబునఁగాద;టన్న యామ్నాయవాక్యమునఁజేసి।

గీ॥ శాంతిదాంత్యుపరతితితిక్షలనెసంగు। శుద్ధమతియైనయధికారి చూడవలయు।నాత్మయందాత్మఁగేవలమనుశ్రుతివచ।నములఁ దావళమతముపే క్షృమింకసుమ్ము॥ ౧౯౨

కం॥ అనుచుంబల్కుడుయతివ। ర్యునకాపిలసమాఖ్య యోగము తస్సుం। డనె"నపరిజ్ఞానవశం। బునఁబల్కెదుదండి!నిక్క ముగ వినుమ"నుచున్ꠑ ౧౯౩

సీ॥ పుడమినిఖేచరీముద్రనెఱుంగక;యునుధున్నీతితయసం యోగ

ముంద్రి । కూటంబటం చెద ♦ బాటింపక యును శ్రోం; గాటకంబును
లోఁద ♦ గఁ దెలియక యుఁ। బూర్ణమండలమార్గ ♦ మునమనోన్మని
దాస్వ; రూపంబు నెఱుఁగు నే ♦ ర్పుంగ వక యు। నంగుష్ఠమాత్రుఁ డై
యలరెడు పురుషుని; యునికి గుర్తెఱుఁగక ♦ యునవిరతము ।

గీ॥ నెవఁడు "బ్రహ్మహమస్మి" యం ♦ చెచ్చుగ నను। నతని నాల్కను
వేగఁ గో ♦ యుంగవలయు। నిలనవస్థాత్రిక స్థాన ♦ మెఱుఁగకే నె ♦ బ్రహ్మ
మనువాని శిరము ధ ♦ రంబడు వెస॥ గీ-౨

మ॥ లయయోగజ్ఞుఁడుఁ దాఁ బరంబనఁగఁ జె ♦ ల్వంబందు బ్రహ్మంబు నెం
తయు వేగంబుగఁ జేరెడిస్వాత మనం ♦ గా నొప్పు యోగంబుబు ।
ద్ధియుతుం డెవ్వఁ డెఱుఁగునో యతఁడుఁ దా ♦ దీవ్యద్గతిం జేరున।
వ్యయమై క్రాలు సనాతనంబయిన బ్రహ్మంబున్స్వరంబు న్వెసన్ ।

కం॥ అనునివి మొదలగునట్టివ। చనముల బలమునను జేసి ♦ సంయమివర
మో। క్షనిరతులగుమీకిదె కై। కొనఁదగు యత్న మున యోగి ♦
కోటినుతింపన్ ॥ గీ-౪

మ॥ యతివర్యుండిటులంత వానికను "నీ ♦ వయ్యా రెయజ్ఞానమో ।
హిత చేతస్కుఁడ నౌచు వ్యర్థముగ నే ♦ హెచ్చా గతిన్వాగదీ ।
క్షితి నష్టాంగిక యోగ మెన్నఁగ విము ♦ క్తింగూర్ప దెప్పున్విను।
ద్ధతనై కాగ్య్రము శ్రౌత మార్గమిదుశు ♦ ద్ధం బొక్క వేదం బెయా॥

సీ॥ ఆమ్నాయ మెవ్వడు బ్ర ♦ హ్మజ్ఞానమునముక్తి; కలుగునటంచును ♦
బలుకుచుండ। మోక్షంబు ఖేచరీ ♦ ముఖ్య విజ్ఞానంబు; లేనిమానవు
లకు ♦ లేదటంచు। ననుటయత్యంత సా ♦ హసమున నేకాని; కాదుమ
ఱొక్కఁడౌ, కారణమునఁ। గాన వేదప్రోక్త ♦ కర్మనిష్ఠుండవై;
చిత్తశుద్ధిని నెన ♦ సిసువివేకి।

గీ॥ వైవిరక్తినిగ నిశమా ♦ ద్యములనొప్పి । యొగిముముక్షుండవగుచు
నం ♦ త గురుముఖము। వలనఁ దత్త్వమసియనుస ♦ ద్వాక్యమువిని ।
యాత్మగతిని విచారింపు ♦ మధికముగను ॥ గీ-౬

ఆ॥ వె॥ అంతనీవు సచ్చి ♦ దానందమయపర। మాత్ముఁ డద్వితీయుఁ ♦ డ
తఁ డతఁడె యేన। టంచు నెఱిఁగి యుపున ♦ రావృత్తికంబగు। ముక్తిఁగ

నెదునిక్క-ముగనుసుమ్ము॥ ౫౯౮
క॥ అనియత్యత్త్వంబనుచుఁ బేర్మినిదెల్పఁగ వినియతంబు ◆ మిగులఁ జెలఁ
గుభ। క్తినిదత్పదాబ్జయుగ్మం। బునఁ జేఁగి తదాశ్రితత్వ ◆ ముం
బొందె వెస౯॥

పరమాణువాదులతోడి వివాదము

సీ॥ అంతఁ బరమాణువాదస ◆ మాశ్రితులగు। ధీరశివనామకాదులే ◆
తెంచి పంయ। మీాందుపదకంజయుగమున ◆ కెఱఁగి వేగ। స్వీయ
మతరీతిఁగడఁగిరి ◆ చెప్పనిట్లు॥ ౫౯౯
ఉ॥ ఎన్నఁగఁగర్తనాఁబడువ ◆ రేశుఁడు సర్గమునందు నిత్యతం।
జెన్న గుభూముఖాణువులఁ ◆ జేర్చు లయంబునవానివేఱుసే।
యున్నిపుణత్వముప్పెసఁగ ◆ నోయయి! లోకగురుండు లోకముల్।
చెన్నగఁ జేసి జీవులస్ఫ ◆ జించిచెలంగును సాక్షియట్లు తా౯॥
చం॥ అనవుడు వారికయ్యతి వ ◆ రయ విప్రవరుండిటు పల్కె నెన్నమీా।
దునుడు లివపరిమాణతను ◆ దోఁచెడు వేదవిరుద్ధరీతిచే।
వినుఁడీఁక ఖాదిసర్గమొద ◆ వెన్పరమాత్మని వల్లనంచు వా।
కొనె నిగమంబటన్న నొన ◆ గూడెదు నిత్యతఖాదులం దెటుల్
మ॥ అగునిత్యుండు పరేశుఁడొక్కరుఁడె జ ◆ న్యంబైనయీావిశ్వమె।
ల్లఁగనుంగొన్ననిత్యమేయగును వా ◆ లాయంబజన్యత్వమా
జగదీశానునికంటెఁ గొన్నిట విరా ◆ జదిత్రిమై నున్నఁజె।
ప్పఁగ రాదెప్పుడు నంతకు న్జనకత ◆ న్యాపిల్లమిన్యానికిన్॥
క॥ గౌతమశాస్త్రముఁజదివిన। యాతఁడు సాగ్రాలయోని ◆ నం
దున నెదు వి। ఖ్యాతవచనమున మీారొగి। నా తెఱఁగుందొఱఁగి
యామఁ ◆ డద్వైతంబున్॥ ౬౦౩
గీ॥ అంతగురుభక్తి సంజాత ◆ మై మొసఁగెడు। ఘనవిశుద్ధాత్మ
విజ్ఞాన ◆ మున విముక్తు। లగుఁడనుచుఁ దెల్ప ధీరశి ◆ వాదు
లార్య। పాదునకు మొక్కి-శిష్యులై ◆ పరఁగిరపుడు॥ ౬౦౪

యమివరుండు కాశికిఁజేరి కర్మవాదులకుఁ గలమర్మముం దెల్పుట.

చం॥ యమివరుఁడంత వేకువఁ బ్ర ◆ హర్షమొసంగఁ ద్రివేణిలోఁ బస్నా

నము నొనరించి యాశ్రవణ♦నంబులతో నటనూడి ప్రాక్పమా।
గ్గమునను విశ్వనాయక చ ♦ కాసికిఁగాశికిఁ బక్షమాత్రది ।
ష్టమునకు శిష్యసంస్తుతులై ♦ సంగఁగనేగి యటన్వసించెఁదాన్
గీ॥ మూఁడుమాసంబులవఱకు ♦ నాడశిష్య। సేవితుండౌచు సం
యమి♦ శేఖరుఁడు వ। సింపఁ గొందఱు కర్మసం ♦ సేవకులరు।
దెంచి యతిపతిఁ జెఱఁగి వ ♦ చించిరిట్లు॥ ౬౦౬
సీ॥ యమికులవర్య! క♦ ర్మమున నేకలుగు లో; కములకు సర్గము ♦
ఖ్యము నిజముగ। రమ్యమై యొసఁగు క♦ర్మముచేత రమ్యమా;
విప్రాదియోని భు ♦ వింగనెదరు। పాపకర్మంబునఁ ♦ బాప
రూపంబగు; శూద్రాది యోనులఁ ♦ జొరనగుదురు। జనక
ముఖ్యులు కర్మ♦మున నె సంసిద్ధిని; గనిరనుటాదిగాఁ ♦ గలుగు
నుడులఁ।
గీ॥ జేసి యనిశంబుఁ గర్మమే ♦ సేవ్యమగుము। ముక్షువులకెల్లఁ
గడుయత్న ♦ మున విమోక్ష। మనఁబడు సుఖాప్తియే కావ ♦
ననిశముఁదగు।కర్మమునొనర్చి కనుఁడు మో♦క్షంబునీరు॥ ౬౦౭
చం॥ అనియిటు కర్మవాదులన♦నార్యపదుండు వచించెవారితో।
దనిటు,భవద్వచస్తుతి క♦టా!కడుఁజూడఁగనప్రమాణతఁ।
గను;నిగమంబువాకొనె జ♦గంబఖిలంబును బ్రహ్మకార్యమం।
చనిశమునట్టికారణమె♦యార్యులకున్భజనీయమాఁగడున్॥
గీ॥ స్థూలమును సూక్ష్మమునయితో ♦చుజగమునకు। నెల్లఁగారణ
మైబ్రహ్మ♦ముల్లసిల్లు।నని“బుతం”చేతిముఖ్యవే ♦ దనిగదితము।
లుఁదగవచియించెడిన్బుక్కు ♦ లుగడునెపుడు ॥ ౬౦౮
ఉ॥ కావునసర్వవిజ్ఞఁతయి♦కాలుపరేశుఁడొకండెకారణం।
బైవిలసిల్లు విశ్వమున♦కంతకుఁ, గర్మముతాజడంబగుం।
బావె;యకొటఁగారణత♦నుంగనదెన్నఁడునద్ది; దానిసం ।
సేవనమేరొనర్చెదరొ♦ సిద్ధమువారలుమందులిమ్మహిన్॥
కం॥ అనియతినేతవచింపఁగ।విని వారెల్లనునుదొల్లి ♦ విధముఁదొఱఁ
గివే।గన పరమాద్వైతసువి।ద్యనుబూని తదాశ్రవాగ్ని♦లై

చెలఁగిరిలన్॥ ౬౧౧

చండ్రిసేవాచరణుండగు శివాభరణు సద్వ్యయజ్ఞుఁజేయుట.

ఉ॥ అంతయతీంద్రు చెంతకుశి♦వాభరణాభిధుఁడాశ్రితావళి।
న్నంతయుఁగొల్చిరాఁగడురఁ♦హించుచువే చనుదెంచి ధీరశి।
ష్యాంతరభాసమానుఁడగు♦నయ్యతినేతకుభక్తితోనమ।
స్సంతతినాచరించికడుఁ♦జాతురిమీఱఁగఁబల్కెనీగతిన్ ॥

శా॥ దండిశ్రేష్ఠ!సుధామయాంశువుల చే♦తన్సర్వవిశ్వంబుఁజం।
ద్రుండొక్కండె రహింపఁజే యుసురసం♦దోహాత్మసంతృప్తినా।
తండేకూప్పస్వగాత్రనిష్ఠసుధచే♦తంగావునన్భక్తిమ।
ద్యుండాపేలుపుఁబూన్గి మోదిఁగొలువ♦న్మోక్షంబుగామ్యుక్తుఁడా.।

ఆ॥ వె॥ కానవింకమోక్ష♦కాంక్షులెవ్వారలు। సదమలాత్మ్రకాంశు
సాంద్రుఁజంద్రుభక్తితోడఁగొల్చి♦ముక్తులగుదురు। నాలకించి
పలికెనాయమివరుఁడిటు॥ ౬౧౪

శా॥ ఓపాండిత్యవిహీన! మోక్షమిదని♦త్వోత్స్యపాసనన్గల్గది।
స్తాపూర్తాదికకర్మములన్నలిపిన♦త్కృత్రేశలోకంబుఁబు।
ణ్యోపేతుండయి చేరికొంతవడికా♦ర్యోల్మెచ్చఁగానుండికా।
నీపృథ్వీస్థలికేగు దెంచుమఱల♦న్స్త్రీనన్నవుణ్యంబున్నై ॥

గీ॥ ధూమము నిశయునసితమై ♦ తోఁచునట్టి। పక్షమును నాఖు
మాసము♦దక్షిణాయ। నంబుఁజాంద్రమసకుగులో♦కంబు నట
కు। యోగిచని ధాత్రికిని వెంది♦యుమఱలుఁజామి ॥ ౬౧౬

చం॥ దివిజులకిందుఁడన్న ముని♦ తెల్పఁబడెన్శ్రుతియందుఁగానము।
క్తి వెలయ నెప్డు నట్టియుడు ♦ దేవు భజించుటఁజేసి ధాత్రిమా
నవులకు వానిసేవనము ♦ నందగునందితలోకనిష్ఠగా।
నశానవిమూఢత న్విడి యు ♦ నశ్వరలింగము మద్వయజ్ఞకా ॥

కం॥ గురువరుఁడిటు తెల్ప శివా। భరణాభిధుఁ డాలకించి ♦ భక్తిఁ
బదంబ్రణమ్యం। బురుహాముల కెఱఁగి యొంతయు। వరుశోద వాదికఁ
దవాశ్రి ♦ తత్త్వము మహిన్॥ ౬౧౮

ఆంగారకాది గ్రహార్చకుల కద్వైత బోధసల్పుట.

సీ॥ అంతభౌమాది గ్రహాభజన పరులరు; దెంచివినతులఁగా
వించి గురుకృ। పానిధియగు నార్య పాదున కనిరిట్లు; యమి
వర్య! యంగార కాది కగ్ర। హోపాస్తి నేమోక్ష మొదవు
నంచును వేద; మునఁ జెప్పఁబడియెఁ గా వునముముక్షు।
వులగు మీరలిఁకను బూనికను భజింపుఁ డవ్వారినే భక్తి
యలరఁగఁగడుఁ।
గీ॥ నావుడు విమూఢమతులార! నరులకు గ్రిహ। పీడ తొలఁగుట
కొఱకుఁ జెప్పను గ్రిహార్చ। నంబు వేదంబుగాని మోక్షంబు
కొఱకుఁ। గాదు చైతన్యబోధనే కలుగుముక్తి॥ ౬౧౯
గీ॥ అది "నదేవేతి" ముఖ్య వాక్యంబులఁగదు। వేదమునఁ జెప్పఁ
బడె"నన విని సమూదృ। తి నొగివారెల్లఁ దొల్లిఁటి తెలఁగుఁ
దొఱఁగి। ఘంయమీందుౖని కెఱఁగి శిష్యతనుగనిరి॥ ౬౨౦
చం॥ క్షపణకుఁడంత వందనము సంయమివర్యునకుంబొనర్చియి।
ట్లుపలికె నోయమీశ్వర! యెటో నెలతాఁటిమిమ్ముఁ జేరియి
ట్టిపగిది వెళ్లఁజేసితి గడింపను సుంతయుఁ గాలమిద్ధిమో।
యపరిమితంబు బ్రహ్మమగు నర్వ్యముమీకిఁక వృద్ధినందఁగన్।
గీ॥ అనుడు యతినేతవచియించె నతనికిట్లు। ధన్య! సంవత్సరో
జాయ త'' యను శ్రుతి వ। చనమునం జేసి కలదు దిష్టము
నకు జని। నజనియగుదానిఁ గొలువమోక్షము గలుగదు।
గీ॥ కావునఁ గుబుద్ధిఁ దొఱఁగి యింక నొగినీవు। విమలమైయొప్పు
నద్వైత విద్యనాశ్ర। యించి ముక్తిఁగను మనవాలించి
యాతఁ। డద్వయబ్రిహ్మరతుఁడయ్యె యతిపుఁగొలిచి॥

సత్యశర్మాదులగు పైతృక వ్రతుల మోక్షగతుల కొసరుప్పుట.

ఉ॥ అంతట సత్యశర్మముఖులౌ పితృసేవకులేగుదెంచి భ।
క్త్యంతరులై ప్రణామముల నయ్యతి వర్యునకుంబొనర్చి యి।
ట్లెంతయు వింతదోఁపవచి యించిరి సంయమివర్య! యామినీ
కాంతునిమండలంబు కయిగాఁ బితృదేవతలుందు రెప్పుడున్।

కం॥ ఓదమివర! యగ్నిష్వా। త్తాదులువా రేద్వరు సుమి॥యవ్వా
రలలో! నాదిఁదగు ముగురుఁ బరమా! మోదులమూర్తులును
నిత్య॥ముక్తులుఁదలఁపన్॥ ౬౨౮

చం॥ మిగిలినయట్టినల్వురును ॥ మేలగుమూర్తులనొప్పుచుండు ప్రి
రిఁగడుఁ బ్రపత్తిఁగొల్చుట థ ॥ ర్మిత్రినిధర్మముఖోత్ఫలప్రదం।
బగును నజస్రము క్తిదము॥నౌనని వేదములంగడున్వచిం।
పఁగఁబడెఁగానయత్నమున॥మర్త్యులశర్మ్యులుసుమ్మువారిలన్॥

చం॥ జగతిని శ్రాద్ధకర్తయును ॥ సత్యవచస్కుఁడునైన గేస్తుము।
క్తిఁగనును జాంద్రమానపుమి॥తింబితృ పాళికి మధ్యవాసరం।
బగునమఁగానన్నదినము॥నందునఁదత్ప్రిమదార్థమైయొన।
ర్పఁగఁదగు శ్రాద్ధముఖ్యముతి॥రంబగుభక్తినిమర్త్యపాళికిన్॥

కం॥ అనుచుంబల్కెడువారలఁ। గనియమివర్యుండుఁజిఱున ॥ గవువె
న్నెలనా।ననచంద్రబింబమెంతయుఁ।దనరఁగవచియించెనిట్లు॥త
జ్జ్ఞులుమెచ్చన్॥ ౬౨౯

మ॥ వినుఁడీమానుడులివ్వియు క్తముగ భా॥ వింపన్మదింద్రోఁపవెం।
దును గర్మంబువిముక్తినందుటకు హే॥ తుత్వంబునుంగాంచదం।
చునునాత్మజ్ఞుఁడె బ్రహ్మతంగనునటం॥చున్నట్టిగాఁదావచిం।
చెనునమ్మంగ "నకర్మణా" యనుశ్రుతి॥శ్రేష్ఠంబుసుమ్మంతయున్

గీ॥ కానఁగర్మము తెల్లవే॥గముగఁదొఱఁగి। యకలువమనస్కుఁడగు
చు దే॥శికునిమోము।నుండి పరమేశునివినియ॥నూవరీతి। మైవిచా
రించిముక్తుఁడౌ॥మనుజుఁడుచుఁడి॥ ౬౩౦

మ॥ యమివర్యుండిటు తెల్పగాథముగఁదా॥ మాలించియాసత్యశ।
ర్మముఖుల్శంకరదేశికేంద్రునకు సా॥రంబైవభక్తిన్నమ।
స్సమితింజేసి తదీయమైనయుపదే॥శప్రోల్లసత్సూక్తిచే।
తమహింగాంచిరి సత్వరంబుగఁగృతా॥ర్థత్వంబు నెంతేనియున్॥

గరుడానంతభక్తులకు సత్ప్రేథ గావించుట.

శా॥ అభిక్షుప్రవరాంతికంబున కనం॥తార్చచ్చుఁడౌశంఖపా।
లాభిఖ్యాకలితుండునుం గరుడపూ॥జాసక్తుఁడౌకుట్జటి।

డాభిఖ్యుండునునంతవచ్చిరయొగిసా♦ష్టాంగంబుగా(మ్రొక్కి)యి।
ట్లా భాషించిరి సక్రమంబుగను దా♦మాసంయమీశానుతోన్

కం॥ యమివర్య! యెవఁడుభూమితి। లమునెల్లవహించునో యఁద♦ లనిష్ణుఁడజా(స్ర)మునెవనిపయిఁబరుండెడు। సుమహితుఁడాశేషుఁడో
కఁడ♦సుమి సేవ్యుఁడిలన్॥ ౬౩౩

గీ॥ కుక్షిసంగతసర్వలో♦కుఁడయియలరు। నట్టినారాయణునకువా♦
హనమయియని।శము నెసంగుటఁజేసిసం♦ యమివరేణ్య!।గరుడుఁ
డే సేవ్యుఁడుసుఁడిమో♦క్షంబునంద। ౬౩౪

చం॥ అనవినివారితోఁడనిటు♦లార్యపదుండనుమీఁదుపల్కెల।
న్ననవని నప్రిమాణముల♦ నంజనువెన్నునకు న్నుతల్పవా।
హనతలఁగన్నపన్నగగ♦ణాధిపతార్క్ష్యులఁగొల్పుటన్లభిం।
చునొగివిముక్తినానసుట♦ చోద్యముగాఁగనిపించె నెంతయున్॥

ఉ॥ ఏయనఘుండు విశ్వమున ♦ కెల్లను గారణమైతనర్చు నిం।
కేయములుండు బ్రహ్మమున ♦ కెన్నఁగ నంశతనొప్పునట్టి నా।
రాయణునే భజింపుఁడు ప ♦ రంపరగా నెదశుద్ధినంద వే।
ధీయుతుఁడౌగు రూత్తముఁడు ♦ తెల్పుగతింజనిముక్తనందుఁడీ॥

కం॥ అనుచున్నస్కరిపతి తె। ల్పిన వినియిర్వురునువారు ♦ వృథు
తర మాభ। క్తిని దత్పదాబ్జ యుగ్మం। బున కెఱఁగి తదాశ్ర
వత్వ♦ ముంబొందిరొగిన్॥ ౬౩౭

సిద్ధార్చనాసక్తుల మఱల్చుట.

కం॥ అంతట వయ్యమి వర్యుని। చెంతకుఁ జిరకీర్తి ముఖ్య ♦ సిద్ధా
ర్చనస। క్తాంతరు లరుదెంచి వమ। స్సంతతిఁ జేసియనిరిట్లు ♦
చండము దోఁకన్॥ ౬౩౮

సీ॥ సంయమివర్య! శ్రీ ♦ శైలాది గిరులందు; భవ్యమంత్రాదులఁ ♦
బడసి సత్య। నాథాది సిద్ధులెం ♦ తయుఁ గృతార్థులుఁ జిర;
జీవులునై విరా ♦ జిల్లిరికడు। వమ్మహాత్ములదాఘు ♦ వమ్మగు
నుపదేశ; మునసట్టి పగిదినే ♦ మునిలమిగులఁ। జెలఁగెదము
మాతియుఁ(మం)త్రాంజనాదివిద్యలఁ జేసి యొఱఁగెద♦ముఖలముఁదగఁ।

ఆ॥ వె॥ గాన మామతంబుఁ ♦ గలఁచుట కేరును। గారు శక్తులెన్నఁ ♦
గానెపుడును। గాన మీరలిఁకన ♦ కల్మషమైక్రాలు। మాదు
మతమునూని ♦ మనుఁడుచిరము॥ ౬౩౯

మ॥ అనుచున్వారలు వల్క మస్కరివరుం ♦ డాలించి యిట్లాడె "దో।
షనిదానంబు ఘలేప్పు లౌజనులతో ♦ సంభాషణంబౌఁబ్రయో।
జనమావంతయులేదుచిత్రితరవే ♦ షస్వీకృతిన్దోష మే ।
కననౌఁజుండు పరార్థలాభమున ని ♦ ష్కర్షంబుగా నిమ్మహిన్॥

చం॥ అనిశము మేనుదుఃఖమయ ♦ మౌట మహింజిరకాల జీవనం।
బునలవమైనయట్టి ఫఁ ♦ లున్లభియింప దొకప్పుడేనిఁ గా।
వునసుబుద్ధియా మనుభ ♦ వుండు శరీరము వీడుటన్విము।
క్తిని గననౌనుపాయమునో ♦ గింబొనరింపవలెన్ధ్రువంబుగన్॥

ఆ॥ వె॥ యతివరుండు యుక్తి ♦ యుతముగా నిటుపల్క । నాల
కించి వార ♦ లంతనెంత। యేనిభక్తిసం య ♦ మీనునకెఱఁగిత
చ్ఛిష్యులగుచుఁ గరముఁ ♦ జెలఁగిరవని॥ ౪౨

గంధర్వార్చన పరులకు బ్రహ్మంబుఁ గఱపుట.

ఆ॥ వె॥ అంతనయ్యతీంద్రు ♦ చెంతకు గంధర్వ। భజననిరతమతుల ♦
గు జనుఁ రుగు। దెంచ యతిపునకు న ♦ తి ప్రతతిం జేసి। మొల్ల
రవుడు పలికె ♦ నివ్విధముగ॥ ౬౪౩

మ॥ వినుఁడో సంయమవర్య! యీవసుమతి ♦ న్విశ్వావసూపాసనం।
బున నాదజ్ఞతచేత బిందుసుకలా ♦ బోధంబునన్ధన్యత।
న్గనఁగాఁ జాలితిమేము గావున నికఁ ♦ న్గాంధర్వ విద్యాశ్రమం।
బునుగావింపుఁడుముక్త్యపేక్షులగుచుం ♦ బొల్పొందుమీరెప్పుడున్

ఉ॥ నావుదువారికి న్యతిజ ♦ నప్రవరుండను నప్రమాణమా।
మీవచనంబు దాశ్రితికి ♦ మెందు విరోధమునందుటన్ఘనం।
బైవిలసిల్లు వేదనిచ ♦ యంబున బ్రహ్మము శబ్దమాదిగా।
నావిషయాళికెల్లనన ♦ యంబు నతీతమటంచుఁగాన నా ॥

గీ॥ శబ్దముఖ్యంబులకు నగో ♦ చరము నాద। బిందుకళల కతీతమై ♦
తెలయుబ్రహ్మ। మెఱుఁగునాతఁడె వేదజ్ఞుఁ ♦ డెన్నననుచు ।

స్మృతిని గడురూఢముగను వ ♦ చింపఁబడియె॥ ౬౪౭
గీ॥ కాన నాదాద్యగోచరం ♦ బైన బ్రహ్మ। మును భజింపుఁడు
మీరును ♦ ముక్తిదానఁ। గను.డని యతీశ్వరుఁడు తెల్ప ♦ విని
రయమున। వారలెల్లరు శిష్యభా ♦ వంబుగనిరి॥ ౬౪౮

భూతభేతాళ భక్తులఁ బంచార్చనాసక్తులఁ గావించుట

సీ॥ అంతఁ జితాభసి ♦ తానులిప్తాంగులు; లాక్షాతిలకకజ్జ ♦ లయు
తులస్థి। భూషులా భేతాళ ♦ భూతసేవారతు; లయ్యతీంద్రుని చెంత ♦
కరుగుదెంచి। మస్కరీంద్రునకున ♦ మస్కృతులంజేసి; భూత
నేతలు జగం ♦ బునకు నెల్లఁ। బ్రభువులవ్వారల ♦ భక్తితోడ
భజింప; నగు శత్రుజయము స ♦ ర్వార్థసిద్ధి॥
గీ॥ మేము తదుపాసనమున శ ♦ మిపశిస్త। సర్వలోక వశీకృతి ♦
సలుప దక్షు। లమని వచియింప నాలించి ♦ యమివరుండు।
పలికె వారలతోడ ని ♦ ష్పృగిదినపుడు॥ ౬౪౯
మ॥ వినుఁడీమీఁదు మత బయుక్తమగు నఁ ♦ ర్వంబాడ భూతాద్యపా
సనవిప్రాళికిఁ జెప్పఁగాఁ బడమివే ♦ సర్వంసహానిష్ఠభూ।
తనికాయంబుఁ దొలంగుఁగాత నొగినం ♦ తంబందుఁగాతన్నివా।
జ్ఞను విఘ్నప్రద భూతరాజియను భా ♦ స్వద్వ్యక్తిం జేసియున్
శా॥ కానన్భ్రిష్టతఁగూర్చు నాచరణమిం ♦ కన్వీడి మీరెల్లనెం।
తేనిన్నద్ధతఁగాంలునవ్వయము భ ♦ వ్యేషాస్యులై చేరి భూ।
ర్యానందంబున సల్పుఁడయ్య నిజవ ♦ ర్ణాశ్రమంబుల కర్మము।
ల్మానండెన్నపు స్వకర్మహీనుఁడు గతిం ♦ గాదేధరామండలిన్॥
మ॥ అనుచు న్నయమి నేత తాఁదెలుప వా ♦ రాలించి యాశంకరా।
ర్యుని పాదాంబు భవద్వయంబునకు భ ♦ క్త్యార్ద్రస్వాలంబైన బు।
ద్ధిని వంతంబ్రణమిల్లి పొల్పరి వెస ♦ ద్దివ్యత్స్వకర్మానుర।
క్తిని బంచార్చనసక్తి నెంతయును నం ♦ తేవాసిమూర్ధన్యులై॥

ఆచార్యుండు పశ్చిమాంభోనిధి ప్రాంతముంజేరుట.

శా॥ ఆయాచోటులనుండు భూసురుల న ♦ త్యంతంబుఁ బాషండులన్
ధీయుక్తుండగు నయ్యతీంద్రుఁడిటు వా ♦ దివ్రాత దర్పఘ్నుఁడా

త్రియంబా మతమూనఁగా నలిపి యం ♦ తేవాసి సంసేవితుం।
డై యంతన్వసఁ జేరెఁ ♦ బశ్చిమమహా ♦ యాదోధిసాన్నిధ్యమున్।

గీ॥ దుందుభిధ్వని గెల్చును ♦ ద్ధురరవమునఁ। జలదుగుతరంగములను
హ ♦ స్తములచేత। నతిని గూఢపుటర్థంబు ♦ నభినయించు। చలరెఁ
బ్రతివాదిఁ బోలెనా ♦ జలధియపుడు। ౬౫౩

మ॥ ఇతఁడెన్నన్బహుళభ్రమాన్వితుఁడు నెం ♦ తే నిజ్జడాత్ముండునా
నితనిన్మున్నె బుధుల్మథించిరి కదు ♦ న్నైలాగతింగాన నీ।
క్షితినీమాధునితోడ నేమనుచు లోఁ ♦ జింతించియా సంయమీ।
శితగోకర్ణముఁగూర్చి వేచనియె యా ♦ సింధుంగృపంజూచినాన్।

చం॥ యతివరుఁడచ్చటజ్జలధి ♦ యందు మునింగి హిమాలయాత్మజే।
శితనాగినద్భుతార్థసువి ♦ చిత్రమునున్న జగత్ప్రియాతపృ।
త్తతతివిభాస్వరంబునయి ♦ ధాత్రిఁ జెలంగు స్తవోత్తమంబుచే।
నతినొనరించెదన్ను సుజ ♦ నుల్గడు మెచ్చఁగఁ జేరిభక్తితోఁ।

సీ॥ అంతశిష్యులకాగ ♦ మాంతవిద్యను దెల్పు; శంకరసంయమీ ♦
శానుఁగాంచి। హరదత్తుఁడను పేరఁ ♦ బరఁగుచుండితుఁడు వేఁగఁదన
దేశికునీల ♦ కంతకుండి। తునిఁ జేరి గురువర్య! ఘనులైన మిముగె
ల్వఁ గోరి శంకరసమా ♦ ఖ్యుఁడగు నొక్క। యతివశీకృతమఁడ ♦
నాదిశిష్యులతోడ; వరుదెంచి గిరిశాల ♦ యముననుండె।

గీ॥ ననుచు విన్నపమొనరింప ♦ వినితగ బహు। కోశమణులను హార
ము ♦ లూర్చువాఁడు। శంభుతత్పరసూత్రభా ♦ ష్యప్రణేత। యువ
గునాతఁడునగియెటు ♦ లనియెనపుడు॥ ౬౫౬

చం॥ ఇతఁడు వెసన్మహాజలధి ♦ నింకఁగఁ జేసెడుఁగాక మింటినుం।
డితపము భూతలమ్మునవ ♦ డిన్పడఁగొట్టెడుఁగాక వస్త్రసం।
తతిఁగొనిచుట్టునట్లుడుప ♦ థంబును జుట్టెడుఁగాక నన్నుని।
ర్జితునొనరింపనాశ్రవవ ♦ రేణ్య! సమర్థుఁడుగాఁడునమ్ముమీ।

కం॥ పరపక్షతమోర్కములయి। పరఁగెడు మత్తర్కములను ♦ బలు
తెఱఁగులను। త్వరముగ శిథిలీకృతమా। చరహింజెడులవమత
మ్ముఁ ♦ జూచుతనిపుడే। ౬౫౮

కం॥ అనుచిట్టులఁదుఁబారద। త్తునితోఁ బల్కుచుఁ గడుఁగుపిత యగుఁడ
యి వేదశాఁదా। దనయింటనుండి యమివ। ర్యునిదగున ద్వైతమత
ము నొంచెదుమతితోఁ॥ ౬౫౯

మ॥ సకలాంగంబులఁ దెల్లనై యొసఁగు భస్మంబూనిరుద్రాక్షమా।
లికలం తేనిగళప్రదేశములనో లిం జెందనభ్యస్తశై।
వకలాతత్త్వులుశిష్యులుచ్చవినయత్వంబొప్ప వేష్టింపవ।
చ్చుకలావద్వరునీలకంఠవిబుధుస్జ్ఞా చెన్యతీశుండుతాఁ॥

నీలకంఠాచార్యులతోఁడి ప్రౌఢవాదము.

చం॥ యమివరుచెంతకాతఁడుర యంబునఁ జేరి కరంబునాశ్మరు।
క్షమునిలిపెన్బరాశరజ సన్మునిరాట్కృతమైనయట్టిశా।
స్త్రమునకుఁ బూర్వమాకపిల సంజ్ఞమహర్షివరేణ్యుఁడాత్మశా।
స్త్రమునుగడున్స్పృథంబుగధ రాస్థలినిల్పినభంగిన త్తఱిఁ॥

గీ॥ వానితోఁ శంకరార్యుండు వాదమునొన। రింపఁదలపడుకంతవా। రించిమామ। కలసదుక్తిపటుత్వంబుఁ గనుఁడుదేవ! యనిసు
రేశ్వరుఁడువివాద మునకుఁగడఁగె॥ ౬౬౨

మ॥ సుమతీ! నీదగునేర్పు నే నెఱుఁగుదుం జుమ్మింతకున్మున్నె స।
యమియాతండిఁగఁదా నెనాకెదురుగా నైవాదముం జేయుఁగా।
తమటంచాబుధుఁడాసు రేశుగురుభక్తస్తవ్యవారించియా।
దవిసింహుండగుశంకరార్యునకునం తన్నమ్ముఖుండయ్యెఁదాఁ॥

మ॥ పరపక్షోక్తిబిసాళికంచఁలనఁగాఁ బ్రఖ్యాతినింగన్నభా।
స్వరవాక్యంబులచేత శంకరయతీశానుండు ఖండించెన।
త్వరమానీలగళీయమామతమునం తన్నీవ్యయపక్షావనా।
దరమున్వీడి వచించె నద్వయమునాతండొంపఁగా నెంచుచుఁ॥

సీ॥ యమికులవర్య! "తత్త్వమసి" ముఖ్యత్రయీ; శీర్షవాక్యంబుల చేఁ
ద్వదిష్ట। మైనట్టి జీవేశ్వ రాభేదరూపమా; నర్థమెయ్యదిప్రోక్త
మయ్యెనద్ది। యుక్తిసాయుక్తమై యొప్పదెప్పుడుఁజూడ; ననిశ
విరుద్ధధర్మాన్వితంబు। లగు చీఁకటికిని వె లుఁగునకు నెపుడేనిఁ;
గలుగునైక్యభేద కలనయకట।

గీ॥ అంబుజాతాప్తతత్ప్రతి ♦ బింబములకు। బలెనగున భేదమనుట
యొ♦ప్పదుముకురము। నందుఁదోఁచెడుదానికి ♦ నరయవ్యోమ।
శివముఖగురూక్తి మిథ్యాత్వ♦సిద్ధియగుట॥ ౬౬౫

ఉ॥ బింబముఖంబుకన్నను భు ♦ విన్ముకురస్థితమైన యట్టియా।
స్యంబునకు న్విభేదతను ♦ సన్నిధిగుల్గను కారణంబుచే।
తంబరికించి చూడ నన్ర ♦ తంబెయగుంబ్రతి బింబమైనయా।
స్యంబని యుష్మదీయమత ♦ సంశ్రితులున్వచి యింతురేకదా॥

సీ॥ జీవేశులందుఁదోఁ♦చెడు మాథ్యసర్వజ్ఞ; తాలక్షణవిరుద్ధ♦ ధర్మ
ములకు। మాయికత్వమున స♦ మ్యగ్బాధయొదవుట; వలననిర్వ
రియందు♦ వఱలునట్టి। చైతన్యతకు విశే ♦ షములేమిచే నభే;
దమె వాస్తవంబనఁ♦ దగదునీకుఁ। బలురీతులగు మాన♦ముల
బాధ సంభవిం; పదు సూవిరుద్ధ ధ♦ ర్మంబులకును।
గీ॥ బాధనొప్పినయెడ భేద ♦ భావమెన్న। దత్తనీరాంజలియె విరు ♦
ద్ధంబులైన। యశ్వతాగోత్వములకగు ♦ హానివలన। నశ్వపశు
రూపమొకఁడయా ♦ ననెడుయుక్తి॥ ౬౬౭

కం॥ మానావగతము పీడం। గానిష్టములేనియెడలఁ ♦గానీశుఁడన
న్మానమునఁ దోఁచుజీవే। శానవిభేదంబు విడన ♦ సమ్మతమె
యగున్॥ ౬౬౮

గీ॥ కలఁచెఁగవియగు నానీల ♦ కంఠుఁడిట్లు। యుక్తిశతముల వేద
శి ♦ ఖోక్తివిలస। దద్వయసుపక్షమును గన♦ దజ్జీవము। మద
పుడేనుంగు కలఁచెడు ♦ మాడ్కినపుడు॥ ౬౬౯

గీ॥ నీలకంఠవిహిత దోష ♦ జాలుఁడగుచు। యమివరుండంత నిటు
లనె ♦ నగుతనల్లె। "తత్త్వమసి" యనఁబడు సాంప్ర ♦ దాయ
వేద। వాక్యనకు బ్రహ్మమను భా ♦ వంబువినుము॥ ౬౭౦

ఉ॥ ఆతఁడెయీతఁడన్న నుడి ♦ యందునఁ బోలెనిటన్విగుద్ధతా।
చేతన వాచ్యనిష్ఠయగుఁ ♦ జెందదులక్ష్యగతి న్విరోధమో।
భూతలదేవ! నాశమును ♦ బొంద విరోధములేని వాచ్యము।
న్యాతిగనూనుమీ పదయు♦గంబనకైక్యమునొక్క; బాధయేఁ?

మ॥ ఇటనీవాడునతి ప్రపంచనము లే ♦ దెన్నస్వవాక్యావళీధా।
ఘటకంబైన ప్రమాణమేమియునుదాఁ ♦ గానంగరామిప్పము।
త్కటభాగ ప్రిథితార్థ్వలక్షణ నభే ♦ దజ్ఞానసంసిద్ధి వి।
స్ఫుటమారీతినినాగవాక్యములఁదాఁ ♦ బొల్పారుటం జేసియున్॥

సీ॥ "తత్త్వమసి" యనున ♦ త్తమ వాక్యమందుల; క్షణఁజెప్పు
టకు జీవ ♦ శర్వులందు। వరుసమూర్ఖత్వస ♦ ర్వజ్ఞత్వములను
ధ; ర్మములు దక్కొండు ధ ♦ ర్మముదనరిన। యెడఁగదావీలగు♦
నటమీకు; ననఁజన; దీక్షింపఁబడెడు జీ ♦ వేశరూప। మెన్న
శుక్తిని రౌప్య ♦ మెట్లట్లు కల్పితం; బనుయుక్తిచేత ని ♦ య
మముగానె।

గీ॥ తెలియఁదగు సంతతముఁ దత ♦ ధిష్ఠితమగు। సత్యవస్తువు విజ్ఞ
సం ♦ చయముసకిలఁ। గానలక్షణయిటఁ జెప్పఁ ♦ గావలయును
నిరత తర్కసముత్కంఠ ♦ నీలకంఠ॥ ౬౭౩

ఉ॥ భూదివిజాగ్ర్య! యీవచన♦మున్వను మీవునుగూడ దృశ్యదే।
హాదికహంతయున్జడత ♦ నక్కర నొప్పికొనంగనేవలెౘ।
గాదె యబొట నిత్తజేఁ ద ♦ గంబరిశిష్టమునై కదున్నిజం।
బైదయివాఋరూపమొకఁ♦దక్కఱ జీవునకొప్పఁగా వలెన్॥

చం॥ జగమనిరూప్యమాటను ద్వి♦ జప్రవరాగ్రణి! కల్పితంబెతా।
నగునురగంబు రజ్జువున ♦నాగతి యన్వరయుక్తిచేతనా।
జగమున కాశ్రయంబయి యె♦సంగెడు నీశ్వరుసత్యరూపము।
ప్పఁగవలెఁజుమ్ము నీకొకఁడ♦వశ్యము నించుక యొంచికాంచినన్।

ఉ॥ కావునభూసురాగ్ర్య! శ్రుతి ♦ గంబనుపాధియునై చెలంగునీ।
జీవశివస్వరూపమునఁ ♦ జేరవుమాధ్య సమస్తవిత్వము।
ల్బాదెజపాసుమాత్తమగు♦చుందగురక్తిమ మొప్పనొక్కతాఁ
బావనమైతనర్చునిరు ♦ పాధికమాస్ఫటికంబునందునన్

గీ॥ భేదమతినిక్కమైనచో♦ భేదబుద్ధి। యెన్నవిపరీత మతికాని ♦
యొడ[illegible]ర్థ। ము విపరీతవిలోకికిఁ ♦ బొసఁగకున్న। భయము
భేద[illegible] శ్రుతి ♦ పలుకదుగద। ౬౭౭

చం॥ వరనిగమస్థమయ్యు ననువా స్తవమేయవిభేదమైనచో।
నరయన భేదపుంగతిఁ బుమర్థము నౌనమణూట పూటయా।
మఱియు శివుండఁగాన ను భక్తిమంబది శాస్త్రము చేతనామధీ।
శ్వరగతమాన బుద్ధియటు బాధితమౌటధృవంబ భేదమా॥

క॥ భక్తిమతో గూడినకల్పన। కమరున్నతి వేదసిద్ధమగు నాత్మపరై
క్యమతికన బాధయొదవదు। సుమిదృథమౌనము న్న శ్రుతి
కన్నమహిన్ । ౭౭౭

చం॥ మునుబవామ్లంగులొప్పముని పుంగవులే పరమాత్మతత్త్వము।
న్నవపురుషార్థతత్త్వమునదఁ గవ్వాదియింపఁగ దానివీడినీ।
వనిన తెలింగిదేల కొన నావనదేనియసారవత్స్మృతు।
ల్లనిగమప్రమాణమువఁ గైకొనఁ జెల్లమనీతియౌఁగదా!॥

క॥ శానమహాత్ములవరం। శైవనుతుశ్రుతులను విరుద్ధమగు నదల
ధరి(శ్రీ)నిర్జరావతంస! ప్రమాణములింక్కెందదుసుమి మహి
తప్పునుర్ణ । ౭౮౯

సీ॥ యుక్తినొప్పెదు మహాత్మ్యుక్తివేదములుమాడ్క; గ్రహింపఁ
గఁదగు నెక్కరణి వనివ। సౌఖ్యమహాదుఃఖముఖ్యవైచిత్ర్యంబు
ప్రత్యక్షమగుట చేఁ బ్రతితమగునే। నాత్మవిభిన్నఁదే యగు
నాత్మ కైక్యంబు; నొప్పుచో నతిదుఃఖ[illegible]రయును। రాజసా
ఖ్యమువందఁగాఁజెల్లు సుఖయౌతఁదగు దుఃఖమతఁదను
వనుభవంబు।

గీ॥ సుఖదుఃఖ భేదంబుచెప్పదుగుని। గలుగకుండెడు జ్ఞానితమ్మక
ర్తయగున। చేతవమునమఁగ ర్తృతఁ జెప్ప లేదు। గానఖుఁడు కర్తయు
నతఁ డై కౌలేడుఖరా భోక్తృతయు శివ సంగ[illegible]
గీ॥ [illegible] మర్థంబు దుఃఖమనమి [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] సుఖాది [illegible]
[illegible] విభేద మగలిగింపఁగ [illegible]
[illegible]

[illegible] వెడఁగలట్టి। భేదంబునిం[illegible] [illegible]వినిజరిదొకాంగమ్ము. శే
[illegible] చేతనమాగు। దేహంబునందుఁగ [illegible]
[illegible] యోగంబు పొనఁగకునికి॥

గీ॥ గ[illegible]తమెసంగదమునట్టి కల్పవంబె। వేదసమ్మతమగుఁ[illegible]
విషయభవసు[illegible]దుఃఖయుతంబైన [illegible]ంబరమునే। [illegible]
[illegible]సుఖమదుఃఖయుత [illegible]॥ ౬౫౪

గీ॥ అథ[illegible]పురుషార్థతమగమ్య[illegible]ముగునుగాని। [illegible]
[illegible]ధులకుగమ్య[illegible]యట్టిదిగాదుసు[illegible]మనిలోక। నిరతతర్క[illegible]
[illegible]ంత నీలకంఠ। ॥ ౬౫౫

[illegible]

మ॥ [illegible]లోకే[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]రాణింపు[illegible]ంబుల।
[illegible]శివమతంబు గల్పు[illegible] [illegible]చెప్పార[illegible]

చం॥ [illegible]లక్షార్య[illegible]మునకు [illegible]తండిటులో దిశాన్వ[illegible]
[illegible]రసించిసమంచిత[illegible]
[illegible] భక్తి[illegible]
[illegible]

గీ॥ [illegible]
[illegible]
[illegible]॥ ౬౫౭

శా॥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

సీ॥ [illegible]
[illegible]
[illegible]

షణ విభాస; యూనోరుకంఠ స ♦ మంచితులును। భావనతుల
సీద ♦ శావళీరచితమా; లాసంయుతశ్రవో ♦ లక్షితులును।

గీ॥ కాంచరాత్రులు వైష్ణవు ♦ ల్బలుర్వరలకు। వచ్చివంచభిదావడు ♦
ల్వ సుధముక్తిఁ। గాంతురన వారినయ్యమి ♦ టాకాంతుశిష్యు।
లాగిగజంబుల హరులట్టు ♦ లాంచిరెలమి॥ ౭౫౦

గీ॥ శమివరుండిట్లు వైష్ణవ ♦ శైవశాక్త। సౌరముఖ్యుల నాత్మవ ♦
శంవదులఁగఁ। జేసియతివేల వాగ్గరీ ♦ జితవివాది। యగుచు
నుజ్జయినీపురి ♦ కరిగెవేగ॥ ౭౫౧

ఉజ్జయినికరిగి భట్టభాస్కర కవీంద్రునోడించుట.

కం॥ ఉరుముల రవమునుగొని మం। దిరములఁగల కేకితతి ప్రవ ♦ తి
ధ్వని నిడశం। కరుఁగొల్చెతజేఁగు మృదం। గరవం బెల్లెడల
నిండి ♦ కడునపుడొప్పెన్॥ ౭౫౨

మ॥ శివసంప్రాప్తి నెసంగునయ్యమి చయ ♦ శ్రేష్ఠుఁడు శిష్యాళితో
డవడింగమ్మని పూలతెమ్మెరలగా ♦ ఛ శాంతినింబాకన్।
చు విశేషాగరు ధూపమెల్లెడఁ దగ ♦ న్సొంపొమహాకాళనా।
థువిరాజత్సదనంబుఁ జొచ్చిశివునిం ♦ దోరంపు భక్తింగనన్॥

సీ॥ విరులకమ్మనితావి ♦ వలులు తెమ్మెరలచే; నడకనా బడలిక ♦
నుడువుచెసఁగి। దిక్కులనన్నిటఁ ♦ బిక్కటిల్లుచునుండు; నగరు
ప్రభూతమా ♦ పొగనలరుము। మాకాళనాథుదే ♦ వాలయం
బున శివ; ప్రాప్తిఁగనుఁడగు యమి ♦ ప్రభుఁడుసొచ్చి। మున్నివందుఁ
డగు చంద్ర ♦ మౌభూషుభక్తిమై; పొగడియంతట క్రమం ♦
బునుపఁదగుమ।

గీ॥ నోజ్జమాహామంటకంబు నం ♦ దుఁ దగవిశ్రమించి శిష్యాగ్ర
గణ్యు న ♦ మిావకతు న। నంతనునిఁబంపె "మావార్త ♦ నుం
దెలుపుము। భట్టభాస్కరకవికిఁ ♦ బ్రియుగవనుచు। ౭౫౪

చం॥ గురువరువాజ్ఞఁ బూనిదళిత ♦ కుంఠితభక్తిని పావదూకుఁడా।
నరసిజపాదుఁడారి బుధ ♦ సంఘవరున్నృహ భంగి[illegible]
స్మృత[illegible]కళల క్రమక్రమదయుఁ ♦ బూనికలేకను దు[illegible]

న్నిరసనఁ జేసి[illegible]ప్వ వత ◆ నిన్వసఁగేరి వచించెనీగతిన్॥
చం॥ వఙలుమహోచ్ఛ్రుతన్వబుధ ◆ వర్య! దిగంతర గీతకీర్తి శం।
కతయతి చక్రవర్తి దుస్తిత ◆ ఖండిత సుశ్రితసజ్జనార్తి యు।
ద్ధరఁ బరమాద్వితీయ పర ◆ తత్త్వమునుం బ్రిథితంబొనర్చుచు।
న్వరగుసఁ దన్నిరోధక జ◆న ప్రకరస్మయముం బొకాల్చుచున్॥
మ॥ సుమనస్సత్తముఁడయ్య మీారుఁ బ్రమఁదువచిం◆చున్వైష్ణనిష్ఠార్చితా
గుములో బ్రేక్షిత సూత్రవృత్తవితతిం◆గుందించితే మోబుధో।
త్తమ! స్వామిన్కులవైవమార్గములకుం◆దాత్పర్యముం బ్రత్యగా
భమునా బ్రహ్మమునందుఁ జెప్పితిమియ◆భ్రాంతప్రకారంబునన్
ఉ॥ కావున నీవు దీసని ద◆గన్మతి యోజనఁ జేసి చైకొనం।
గావలెఁ జమ్మనీసుమును ◆ గల్గుమతంబును వీడి లేనిచోఁ।
దావక పక్షమస్మదుదు ◆ తర్కభయంకర వజ్రఘాత జం।
జావతసందకుండుగతి ◆ నాదట రక్షణఁ జేయఁగాఁ దగున్॥
గీ॥ భట్టభాస్కరకవి పద్మ ◆ పాదునుండి! యీాదృగవహేళపూర్వ
య ◆ తింద్రివాక్య। వినియొకించుక రోషంబుఁ ◆ గని యతీం
ద్రు! శిష్యునిగఁ జెంచి నగుచు న◆ చించెనిట్లు॥ ఉ॥
మ॥ పరవిద్రాజి యశోభిసాంకురముల ◆ న్భక్షించుచున్సర్వద।
ద్విరుతీవ్రిత మదంచుచు న్నతతము◆ న్వాద్వాద్వరాంగంబులం।
గరమున్నాట్య మొనర్చు చున్మిగుల సం◆కాశించు నాదాలస।
త్తర వృత్తాంతము నుత్కటద్గుచు దు స ◆ త్యంబావినం డంటయే॥
వ॥ గణనీయుం బగునాదు సూత్రతతి సం ◆ కాశింపనిమ్మేదిసిఁ।
గణభుగ్గల్పిత పల్పతంగనుచువే ◆ గంగాపిలాలాశమ।
న్గుణహీనంబగుచుం బలాయనమగు ◆ నౌసంపేది యన్నష్టవి।
ద్గణమీాపాఁటి దదెట్టి తిరుగను దా ◆ కంగా సమర్థంబగున్॥
ఉ॥ నావుడఁ గాళలింపగుస◆నంస నూఁడో యబుధా! బుధౌఘసం।
భావితుఁడాయతీశునవా◆మానితుఁ జేయఁదలంచ దెంత లే।
వివిను[illegible]సినియు ◆ హీంధర దారక మయ్యుఁ దంకె[illegible]
ల్లావసన[illegible]త్నముఁ బ్రి ◆ యత్నముతో విభజించనిమ్మహిన్।

మ॥ ఇటులబ్జాంఘ్రియు భట్టభాస్కరునకుం దేయు క్తిమైఁ బల్కఁగ
న్స్ఫుటకీర్త్యాత్రిమతాఖిలాంగుని యతీశుఁ బూజనము ల్సేయు
స్ఫుటు మైశ్రీరాంగనానుపూర్వి నిసుదం దంబంతయుం దెల్పవం
తటిలోఁ జేరరయంబు నవ్యబుధుఁడాం తండు నవ్యతీకానుని॥

శా॥ అంతవ్యాఖ్య నస్కరనంయమినాత్యరులు విద్యాదక్షతల్గ్రోలన
త్యంతాశాక్షవనమర్థనప్రవణులై యన్యోన్యవాక్ప్రక్రియ
న్వ్యాతతంబుల్ వెలసిల్లనుల్లసితన ద్భావంబులానూక్తుల
వ్యంతంబొప్పఁగనల్పి రెంతయును వి ద్వన్మధ్యసంవాదముల్॥

కం॥ అతిచిత్రశబ్దతయ్యా యుతులవినయవాఙ్నిపృత్తు యుక్తులున
గుణా తతవివాదరవ మెనకం దెలటస్థలెటఁ గిరికాని రుయుఁ గరి
తరములై ॥ ౭౦౫

మ॥ యతివర్యుండు వ్యవక్షచండ్రకరదబ్జాథంబునావానిదా
ర్ప్యముసీక్షించిబుధాళి ప్రమోదాలనెలమి న్గాంచంగ లేకున్నయు
ల్లేసాకోటులనొత్తునా బుధునిపాం డిత్యంబుతోనొప్పుతు
ప్రేమనుం బాఁబలుభంగులన్నుతిమయి న్ఖండించెనావిత్సభన్॥

మ॥ అతినత్య్రతిభావిభాసియగున య్యార్యగుర్వేఁడిద్యోషఁబం
దితవాక్యండగుభట్టభాస్కరునిఁదా నిస్తంద్రుఁడైయుక్తిసం
తతిచేనిర్జితుఁగానొనర్చిశ్రుతితా త్పర్యవ్యవస్థాపనం
యుంతవాతన్మతకోశముంగలఁచెవి దూర్యథంబునుధ్వస్వనన్॥

తర్కశాస్త్రనిబర్హణము.

గీ॥ అంతయతిన త్తముఁడు బాహ్లీకాఖ్యదేశ ములకరిగియచ్చటన్వ
భావ్యములవినేయ తతికివివరించుచుండవ ర్హ్మతులవఁ బను వా
రలనహింస్తతనువాద వాంఛనిలువ॥ ౭౦౬

ఉ॥ వాకలనెల్ల వేగయతి వర్యుఁడు వాదమునందుయు క్తిమ
త్ప్రాకటనోక్తులన్గెలిచి సర్వము గర్వమువీటఁబుచ్చి వే
దాకులఁగా త్రిలనైదికమార్గ మొదిర్చు వ్యాక భాష్యకా...
[illegible]

శంకరుఁడు భాస్కరాభినవగుప్తాది పండితుల జయించుట.

ఉ॥ దండివరేణ్యుఁ డంతయు దు ♦ రంతపుగతిన్బటు యుక్తిసంఘసం
ఖండిత శాస్త్రసంచయుఁడు ♦ ఖండనకారుఁడు భట్టపన్నగా
ఖండిత రాజ్యశేయుఁడు ధృ ♦ తస్ఫుట దర్పుఁడునై చెలంగుచా
ఖండను పండితాగ్ర్యుని వ ♦ శున్బొనరించుకొనె న్జయాఢ్యుఁడై॥

సీ॥ దండిశయాగుర్వఁడం ♦ తటఁ గామరూపదే; శములకు నేగి
య ♦ చ్చట నభినవ। గుప్తాభిధున్బుధు ♦ గురుశాక్త భాష్యకా;
రుని వాగ్వివాదమం ♦ దున జయింప। నతఁడు నత్యంతభగ్నుఁ ♦
డై గూఢముగను దా; ప్రిమిన్కులను దామ ♦ రలఁ జెలంగఁ।
జేయ బాలార్కుఁడై ♦ చెన్నారు వీనికి; సముఁడులేఁడిత్రిలో ♦
కముల నెచట॥

గీ॥ నెట్లుచూచిన వశుఁడుగాఁ ♦ డితఁడు నాకుఁ। గాన దైవతకృత్య
ని ♦ వ్వానిఁ బొలియఁ। జేయవలెనని యెంచి వే ♦ శిష్య
యుక్తు। డైస్వభాష్యము వీడి జ ♦ నాథవాద। భీతియతిఁ గొల్చె
శిష్యుని ♦ భాతిదోఁచ॥ ౨౧౧

చం॥ యమివరి యిట్లుదీచ్యుల ని ♦ జాశ్రవసత్పదమూను వారిఁ జే।
సిరుథిలఁ గోసలస్థబుధ ♦ సేవితుఁడౌచును నల్లియుంగము।
ఖ్యములను నైజకీర్తిని ద ♦ గన్వితతన్బొనరించి గౌడదే।
శములఁ గుతెంచి తాఁ జనవ ♦ సన్నకలాశ్రిపులాశ్రయింపఁగ॥

గీ॥ అశ్రమంబున నమురారి ♦ మిశ్రినుదయ। నబుధునిని ధర్మ
గుప్తమి ♦ శ్రుఁబటుతరగ। వాదమున గెల్చియయ్యమి ♦ వరుఁడు
స్వకతు। శమును గడుఁ బాడఁజేసిన ♦ చ్చటిజనులు॥ ౨౧౩

సీ॥ నిగమాగమాదుల ♦ నిష్ణాతుఁడగు నయ్య; తిప్రవరుఁడు కలి ♦
విప్రవరులు నిగమశాస్త్రాది వి ♦ నిందకంబైన దు; ర్బుద్ధిచేతను
మున్ను ♦ మోహపెట్టి। నట్టి బుద్ధుని శ్రుతు ♦ లగు భాస్కరా
దులఁ బుద్ధ్యర్థవాదాగ్ర ♦ హోధ్యమనిరు। లజయించె ద్రు
టిలోక ♦ [illegible] వెనఁ; గూటగ్రహాఖ్యున ద ♦ త్తుఁ
నగు బుద్ధు॥

ఆ॥ వె॥ మతముఁగూడ విబుధ ♦ వితతి మెచ్చనుతింపఁ । బొలియఁ
జేసి భూమి ♦ తలమునందు। శర్మదంబునైన ♦ నిర్మలాద్వైతంబు।
నెసఁగఁజేసి యొనసె ♦ వసమయశము॥ ౨౧౪

మ॥ ఖలులౌ శాక్తులు వైష్ణవ ప్రభృతు లరుణాకు ♦ ల్కాపాలికుల్మున్నగాఁ।
గల యీదుర్మతులెల్ల శ్రౌతమగు మా ♦ ర్గంబు న్హరింపన్దయా
కలితుండై యొనరించె దానిమనుపం ♦ గా దుర్వదన్నిర్జయం।
బిల నవ్విజ్ఞఁడుగాని మానితకుఁగా ♦ దింతేని లేదద్దెద౯॥

మ॥ జగదాద్యుండగు బ్రహ్మచేత నుపది ♦ ష్టంబై కడున్సృష్టమా।
పగిది న్వ్యాసనకాది తత్సుతులు తె ♦ ల్ప న్గాలి వాల్మీకి ము।
న్నగు విజ్ఞావళిచేత జ్ఞాతమగు శ్రౌ ♦ తాద్వైత మార్గంబునం।
దగు నాత్మప్రవిభేది వాదితతినా ♦ నాముండ్లఁ దాఁటిసిచే।
సెఁ గృపం దానిముముక్షు పాంధులకు సం ♦ సేవింపన ర్హంబుగన్।

సీ॥ శమము దమమునుప ♦ రమము విరక్తియు; క్షమ, పరైకాగ్ర్యతా
శ్రద్ధయునవఁ। బడుసుగుణములచేఁ ♦ గడుఁ బేర్మిమాతల; చే
తనమునుమహా ♦ సేనుఁడట్లు। వర్ధితతనుఁడౌచు ♦ వఱలెడు సం
యమిరా; శ్వరుఁడు కడున్మహో ♦ దరులు నమిత। కందూలి యు
తులునా ♦ దండిపామండద్రై; తేయులనెల్ల మ్రొం ♦ దింపఁగఁగడుఁ।

ఆ॥ వె॥ జతురిమునుమిగులనె ♦ సంగనిజ్జగమున। విబుధవర్యులెల్ల ♦
విగతబాధు। లగు మభయమువీడి ♦ యనవరతంబును। నమిత
ముదముతోడ ♦ నలరుటరుదె?॥ ౨౧౭

మ॥ అవనిన్సాంయమిసార్వభౌముజయమా ♦ త్రారంభజోత్కాహలీ।
రవమాలించి పలాయనంబుఁగొనెఁజా ♦ ర్వాకుండు దాసైన్యసం।
భవధూళిన్గనెఁ గాణభుక్తతి యద్ఘ ♦ క్వంబు న్విసాంఖ్యేమనూ।
నవెసన్సాంఖ్యత పోరివారలిటులౌ ♦ తేఁ బాఱఁగాఁదోడమో।
గవితానంబుచు బౌత్తసేరికఁ దద ♦ గ్రంబందగున్మిల్వఁగన్?॥

చ॥ మునుపణబంధ బంధురతఁ ♦ బొల్చెడుమండనఖండనంబుసం।
దున యతినేతకైన సుమ ♦ నోద్ధృతడిండిమడాంబరంబున౯
జనితములై విడాజలెడు ♦ శబ్దపరంపరలిప్తు దురటజ।

జ్జనచయ కర్ణదేశవన ♦ సంతతినందె దవాగ్నికీలతన్. ౭౮

చం. నిమిసములోన సౌగతుఁడ♦నింబొవరించఁగ సంయమీశ్వరా
గ్రిమునను నిల్చి తోలఁబడెఁ♦గాణభుజుండొగి మూలఁడాఁగఁగా
తముఁదుఁదమోవృతుండగుచుఁ♦దాఁగనభగ్నతఁబొలనయ్యె వే
గవెక పిలుండు నంజలిని ♦ గైకొనయోగి యతీశు చాతురిన్.

ఉ. వైదికవాది యోధులని ♦ వైళమహాస్త్రగృహీతులైరి కా
ణాదముఖుల్ధరిత్రిఁబ్రబస ♦ భాఖిహతాత్మకులైరిఁకన్యలెం
తేదురపిల్లికా దృఢగ ♦ తిన్నిరబంధన స్వస్వరాజ్యమం
దాదృతితో నియుక్తులయి♦యమ్మహితున్భజియింతు రావరలా
సానితపుణ్యుఁడా యతిపు♦శౌర్యము సత్కృపయో విచిత్రమా.

సీ. శమమనుకడలికా ♦ ర్వమహాగ్నికీలయు; సత్యాభ్రమునకుఁబ్ర♦
చండవాత్య। యమల కృపాజ్యోత్స్న ♦ కమవన నిశయును;
శాంత్యంబుజనికిరా ♦ కావిధురుచి। యాస్తిక్యమతియను ♦
నవనీజమునకుదా; వానలనవ్యశి ♦ ఖానికరము। పావన సత్క
థా ♦ ప్రథితహంసాంగన; కెన్నఁ బ్రావృట్సమ ♦ యోన్నతి
యును।

గీ. నైనపాషండి వాక్సంచ ♦ యంబును వెస। దండివిభుఁడగు శం
కరా ♦ ర్యుండఖండ। యుక్తిపటుత నెసంగెడు ♦ సూక్తిఖడ్గ
మునను ఖండించి బుధులకు ♦ ముదముఁగూర్చె। ౮౨

ఉ. అంతట వ్యాప్తినంది పర♦మాద్వయమన్మథ వృష్టిచేఁద్రితా।
పాంతము నర్చి సుందరము ♦ నాగురు దాగ్జలదాళిచే నహో।
యంతమునప్పుడందె స్వవ ♦ రైక్యఫలంబున నుండు కర్వత।
ర్యంతము దుర్వదజ్జనమ ♦ హాతపముల్నశించె దెస్వనన్।

మ. యమివర్యుండిటు ద్వైతవార్తదికలం ♦ దన్నింయమములెన్నితృ।
త్తము [illegible] నంతట నంతట స్వ్వలయ న♦ద్వైతాధ్వము [illegible]
తమసం[illegible] నందినంతఁవనదా ♦ ధామంబునర్చుండు [illegible]
లెమనస్సంగత [illegible] ♦ [illegible]

అ శ్వా సాం త ము.

శా॥ ధర్మోద్ధారణ సంధృతాఖిల బుధ ♦ ప్రవ్యక్తతారా! జగ
న్నిర్మాణావన నాశకారణ! సదా ♦ స్వేష్టస్వరూపా! శివా!
శర్మధ్వంసక! భక్తహృద్వనజభా ♦ స్వద్రూప! సర్వాగమాం
తర్మార్గార్థక సుప్రభావ! పరమా ♦ త్మా! మోహినీపూర్ధవా!!

కందగీత గర్భిత చంపకమాల.

భవ! పరిపూర్ణ! సద్హృదయ ♦ బం;భరభామ!ర, మేఘవర్ణద్య,పా
దవనరుహా! ధరాధర సు ♦ తా పరిరంభిత! ధ్యాతదేవా! భై
రవకరివ క్రివధ్ధుమాపు ♦ ర;స్మరపుత్రిక! కుంజరఘ్న! స!
ర్వవిదధిపా! శివా! భసిత ♦ రమ్యముఖాబ్జ! కృ,పాయుతాత్మ,కా!!

మత్తేభ కంద గర్భిత సీసము.

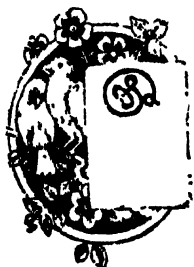
వి;విమలాచార ప ♦ రాయణావన! సుసం; విద్రూప! వేదాంత
వి,చ్ఛృయాంత! ర; సమవేతా! దివ ♦ రాడ్విధు జ్వలనభా;
స్వన్నేత్ర! భక్త్యుల్ల ♦ స, జ్జన నిచ! యః;సుమనోమోదక ♦ హాని
వృద్ధిరహితా; సూనాంబకధ్వంస ♦ శూ,రజవని! క; రమణీ!
సంశ్రిత ♦ కల్పపాదప! బుధా; రాధ్యాంఘ్రిపద్మా! ప ♦ రా
జితారి!!

బాల విధుఖండ మండిత ♦ ఫాల! దివిజ! లోకవంద్య,పద పద్మ
జా ♦ తా! కష్టఘ్న నీలగళ! నిత్య! భూధర ♦ బాలపిత కరిర!
కర్త! జయసుకరే ♦ శా! రథజ్య!! ౭౨౭

ఇది శ్రీ ధమడిశాట్యన్వయ......వేంకట సుబ్రహ్మణ్యశర్మాభిధ
ధాంధ్రీకృతంబైన శ్రీ శంకర విజయమందు
నవమాశ్వాసము.

శ్రీ శంకర విజయము.

దశమాశ్వాసము.

పార్వతీమనోజ్ఞా।
లాపశ్రవణోత్థహర్ష • లలితస్మితశో।
భోపేతాస్యాంబుజ! ని।
ర్లేపపరమహంసచయేశ • శ్రీసకలేశా!

గీ॥ అవధరింపుము; మాంత్రికుం • డగు నభినవ। గుప్తుని వివాదమున
యతి • గోత్రయెపుడు। గెలిచె నప్పుడె యోడియా • కితవుఁ డు
హత। మతియగుచు దండిపవధోద్య • మముఁ బూనర్చె॥ ౨॥

అభినవగుప్త కృతాభిచారికంబున శంకరునకు భగంధరమను రోగము ప్రాప్తించుట.

గీ॥ మహాధమతి యాతఁడంతఁ బ్రౌ • రూఢరోషుఁ। డగుచు యతి
నేతకై చేసె • నాభిచారి। కంబు నయ్యతికొదవె భ • గంధర
మను। వెజ్జులకసాధ్యమగు రుజ • వేగ దాన॥ ౩॥

గీ॥ తీర్పఁగా వీలుగాని యా • తెవులు చేత। ధారగాఁ గాఱు నెత్తుటఁ •
దడిసినట్టి। యార్యపదుశాటికలఁ దోఁట • కార్యుఁడేవ। గింపక
విశుద్ధములను గా • వించు భక్తి॥ ౪॥

కం॥ మిగులఁగ భగంధరంబను। తెగులునఁ బీడింపఁ బడెను • దేశి
కవరుఁ డె। ల్లఁగనెల్ల శిష్యవరులి। ట్లగి దినొప్పిథించిరథిశ • భక్తి
మెలర్పన్॥ ౫॥

చ॥ గురువర మధనామధుము • క్రొంచెముగా జనియించె నేని స।
ద్వరమునకై చికిత్సను వ • వర్తనమానికొనర్చ నేవా

స్నరులకుఁ గానియూరుకొన • నాయముగాదటు లూహకొన్న చోఁ ।
ధరణిసపీశితాఁటిజ వి • ధంబునవర్ధిలి బాధఁగూర్చెడిన్ ॥ ౬ ॥

గీ॥ మమతవీసుటఁ జేసి దే • హమునఁగలుగు । వ్యాధి నగుబాధ లె
క్కఁజే • యారెదనిర । లైన నంతేనివాసుల • మైనమేము । ని
ముఁగని వ్యథానహనముఁ గం • టిమి మముభృశార్తి ॥ ౭ ॥

ఉ॥ రోగనిదానవేదులు న • రుష్టమనస్కులు వల్వురోమహా
భాగ ! చికిత్సకాగ్రిణులు • భాసిలుచుందురు భవ్యవైద్యవి
ద్యాగదితార్థసిద్ధిదులు • నొబుధులీడను నాడవారల
న్వేగమె వృచ్ఛసేయఁదగు • విష్ణుసదృక్షుల నిప్పుడర్థిమైన్ ॥ ౮ ॥

ఉ॥ మించెను పెన్వెరాగమది • మేన్మొకలైతరు వానియుంపు న
రించుటచే నుపేక్షనెద • దేశికుఁ డూనినఁ దద్దనార్తినీ
క్షించెనునట్టి దక్షులగు • శిష్యులకెన్నఁగనెన్నఁ డేనుపే
క్షించుట పాడిగాదని వ • చించెను శాస్త్రములెల్లఁ దెల్లగన్ ॥

శా॥ దేవా ! త్వత్పదనీరజద్వయము ధా • త్రిస్వప్నమైయుండ మే ।
మీవిశ్వంబున క్షేమ మందెదము ను • మ్మా చంచరీకస్థితం ।
బొప్ప త్రిస్వాలసిల్లు వారమగుట • న్వత్యగ్రి ! యజ్ఞాటమా ।
ద్భావం బెప్పుడుమీదు విగ్రహము న్వ • స్థంబౌటనేకోరెడిన్ ॥

క॥ ఇప్పగిదిశిష్యులెల్లరు । మెప్పగువినయమునఁ దెలుప • నొజ్జయు
వినితాఁ । జెప్పెనిట్టువారితోసుత । మెప్పునకుందగు సుమతులన •
మీచీనముగన్ ॥ ౧౧ ॥

మ॥ వినుఁడీ; యాశ్రితులార ! పూర్వజనురా • విర్భూతమైనట్టిపా ।
పనికాయోత్పరిపాక మామయముగు • న్భావింపఁగాఁ గాన దీ ।
నిని భోగంబునఁ బాపనొనిదిరరు • నిక్కంబు జన్మాంతరం ।
బున నేన్పెడద । భుక్తమాచునని చె • ప్పంజుండు శాస్త్రౌఘముల్
[illegible]లవఁగ బుధులురో్యా । ద్యవమును ధాతుక్ర్యతమునను •
[illegible]రెంట । న్నువిఁబడుట నాద్యమం బను । భవమున నన్య[illegible]
[illegible] • [illegible]యునని[illegible] ॥ ౧౩ ॥

శా॥ మేనస్నానముచేత నిట్టిరుజతా • మింపెన్నుఁడీ కావృత
స్థానింగాంచుత విద్ధికర్మమునసే • యంతేవసద్వర్యులా।
తా । సేఁతేయఁజికిత్స నక్కతనసీ • యంగంబిలం గూలఁగా।
నై నంగూలఁగ నింపుచెందనెదలో • నావంత యుస్కృతినేన్॥౧౪॥

కం॥ అనుచున్గురువర్యుఁడు నె। ప్పనవిని యాశ్రీవులు మిగుల • విన
యమొసఁగఁగా। ఘనసంయమి ప్రికరవ। ర్యునితోఁ మతఁబల్కరం
ద • యుగూడి యిటుల్॥ ॥౧౫॥

చం॥ గురునర! యిద్దినిక్కమియ • గుంజఁడిమీనుడి మీకుమేనిపైఁ।
బరఁగదులోభ మించుకయు • భవ్యభవత్తను విమ్మహిస్థిర।
స్థిరతనుజెందఁ గోరెదము • జీవసమాభవదీయ జీవన।
స్థిరతనెమాకు నీరమది • జీవనమాఁగద వాళ్చరాళికిన్॥ ॥౧౬॥

ఉ॥ శ్రామకృతార్థులౌదురు బు • ధప్రివరుల్వర తుష్టికై నిజం।
బౌమెయిఁభ్రోచికోరె యటః • శౌటగురూత్తమ! విద్వదీడ్యమే।
ధామహితాత్మలౌచు వసు • ధన్విలసిల్లెడు మీరలిమ్మహి।
స్నీమెయిఁబ్రోచికోవలయు • మిత్రితలోకహితంబొనర్పఁగన్।

మ॥ పరిమతుల్శిష్యు లొనర్చుపట్టియురు • గ్రంథంబునన్దేశికో।
త్తమ ఁడవ్వారికనుజ్ఞఁదానొసఁగె నం • తన్నికృవమూహంబునం।
డిమహావైద్యులఁ దోడితేముదముసం • దీపింపఁదారుంబ్రినా।
మములయొజ్జకొనర్చె యేగిరివెస • న్బ్రత్యాశముంబ్రాజ్ఞులై॥

చం॥ తలచుచుఁ జేరియుందురు వ • దాన్యనృపు న్బ్రితివాసరంబువి।
త్తరతిని జేసికాశలిన • దాతగుసత్కవి వర్యులున్భిష।
గ్వరులునుగాన వీరివెన • కందగురాజ పురంబులందెయ।
స్థిరతినిలోనఁ బూనివయ • నంబులొనర్చిరిదేశదేశముల్॥౧౯॥

—•శిష్యులైన భిషగ్వరులు శంకరునకుఁ బలువిధములఁ జికిత్సఁజేయుట•—

చం॥ ఇటులసర్వకార్యసిద్ధి గొఱ • కెంతరయు దేశచయంబుదాఁటియొ
క్కటయువరాజధానిని ను • ఖస్థితులౌభిషగగుర్విలన్గను।
న్నటులెసనంగువారిఁ గని • భాషణముం బొసఁగించినం।
తటగురువర్యు చెంతకు ము • దంబునఁ దెచ్చిరి శిష్యసత్తముల్ ।

చం॥ అభిమతవస్తు దానముల • స్వాశ్రితభూసుర తోషితాత్ములౌ।
చుభృతమహా రుజుందనను • జూచియిటన్భ్రచరింప నైనదే।
ద్రోభరము నాకొనర్చెదము • తోఁగలశక్తినిదెల్పుఁడంచుఁబ।
ల్కుభిషగధీశుల న్నయమి • లోకశిఖామణిసూది యిట్లనున్॥

చం॥ తనువున బాధఁగూర్చెను గు • దంబుకడన్గదమొంకు పుట్టెమే।
నినఘమనుండి యోభిషగ • నీకశిఖామణులార! వేగదీ॥
నినిశమియింపఁ జేయఁదగు • నిస్తులమౌషధముండెనేని రో।
గనికరసంతమోర్కులయి • క్రాలెడిమీరలు దానిఁదెల్పుఁడీ॥

చం॥ దురితజమామయంబిదని • తోఁపఁగనోభిషగగ్ర్యులార! నేఁ।
డిరమగు దీనికింతయుఁ బ్ర • తిక్రియసల్పక మిన్నకుంటివం।
దురకయె చాలకాలమున • నున్గుశిష్యులు వీరలెల్లను।
ధ్రుదముఁగవేఁచుచుంటమిముఁ • దోఁగొనిరానొగి వీరినంపితిన్॥

చం॥ అనియతినేత తెల్పవిని • యంతటనాభిష గుత్తముల్గరం।
బునుబలుభంగు లన్గదవి • ముక్తికినై మిగులంజికిత్సలం।
దనియకొనర్చి తాపదగ • దంబులవంబుశమింపమిన్నకు।
న్గనిరిసమర్ధులైయు విమ • నస్కతనచ్చట నెల్లరత్తఱిన్॥ ౭౮॥

కం॥ కలఁగినమొదఁదలఁగల వై। జ్జులనయ్యమిశేఖరుండు • సూచిమిగు
లనిస్తులమైనయట్టియాదర। మలరంగవచించెనిట్టు • లన్వారలతున్॥

— • అనుపశాంతరోగుండయి శంకరుండు వైజ్జుల నంపివేయుట. • —

గీ॥ భిషగధీశ వర్యవరులార • పెద్దప్రొద్దు। జరిగెఁగదమ్మాతికొఱకునై
యరుగుడెంచి। నట్టిమీకిట నకట! గే • హములకరుగుఁ। డిం
కనితరాయువ్రులగుమీ • రిచటనుండి॥ ౭౯॥

సీ॥ విరహాతురులగునె • య్యురుశ్రోవఁగనులుంచి; దినముఁలలెక్కిం
చి • కొనుచునుందుర్రు। సహజంబుగనెరుఁగ్న • జనమాటజనపద
మీరు లేమినిజాల • నెనయువెతను। రోగులుగదమునో • ర్పుకొనఁ
జాలకమీదు; నికటంబులను మిమ్ము • నెమకుచుందు। రొద
యఁడెయగురక్ష • కుఁమునిక్కముగ మీరు ; లేఁమధ్యావిశేశ

గీ॥ నత్మతాజ్ఞందు గానరో ♦ సాధ్యుఁడగుచు। ననిన శివికనిడఁను
వా ♦ హాములపగిది। తేఁకుచల చిత్తుఁడన్యుఁ గూ ♦ ర్చెదిని-
వెజ్జు। గాని మీగేహాములకువే ♦ గఁజనుటొప్పు॥
ఉ॥ దేహికిసంభవంబు జగ ♦ తిన్నిత్యకృత్యకమాఁజుఁడీయసం।
దేహముగారహించును సు ♦ ధీవరులార! తదీయశుభ।
వ్యూహానెసంగు వైద్యులనె ♦ యెన్నఁగనీజనితమ్ము వైద్యని।
ద్వ్యూహముులేక వ్యర్థమగు♦ నుర్వరదేహికివెజ్జవిజ్ఞుఁడే॥ ౨౮॥
చం॥ అనవుడు వారలయ్యతిచ ♦ యాధిపుతోనని రిట్టులార్యమీ।
దునిడినిదేశమేనియును ♦ దోఁపదవాస్తవ మక్కతానమి।
మ్మునువిడనాడి మామదులు ♦ పోవఁగదక్షతనూన వెప్పుగో।
మనోశ! నుబుద్ధినాశమును ♦ రోసిధరాస్థలిచేరనేగఁగ॥ ౨౯॥
కం॥ పరవృత్తులమగుటను యతి । వర! తప్పదుమాకుఁ జను
టఁ♦వచ్చినరుజయుం। దఱుఁగకయెపోయెనని వం।దురుచుభిషగ్వరు
లుచనిరి ♦ తోఁబురములకున్॥ ॥౩౦॥
చం॥ అవనిఁబ్రసిద్ధులై నభిష ♦ గగుర్వులల్లెర కార్పపీలుగా।
కవిపులమై భగంధరము ♦ క్రిమ్మివెళం గలిగింపవంయమి।
పరివరుఁడు దానికోర్చుచుఁది ♦ రంబగు మేనిపమున్నమత్వయుం।
తవిడిచిలోనః దాఁదలఁచె ♦ దర్పకసూదను భక్తమోదనున్
శంకరుని మనుపున నశ్వనీదేవతలే తెంచి రోగనివృత్త్యుపాయముఁ దెలిపియరుగుట.
కం॥ ఇంచువిలుకానిఁ గన్నునఁ । దు్రించినవేలుపు యతీశ్వ ♦ యని
భక్తినిమ। న్నించిరుజనెన్నఁగనియ। మించివెసంబంచెఁ బేర్మి ♦
యొయినాశ్వనులన్॥ ॥౩౧॥
చం॥ స్మరహరు శాసనంబున నె ♦ సద్విజవేషము లూనిపాత్రము।
ల్గరములఁబూనియుంజనము ♦ కన్నులఁగాేలసుభావులాశ్విన।
ల్గరణిశిఖిగ్గినంయమి వి ♦ తానశిఖామణిఁజేరి విస్తృతా।
దరముఖనాసుధీ:దుఁగని ♦ తద్దులువారలు పల్కిరీగతిన్॥ ౩౩।
ఉ॥ ఈ రుజఁబొందయతీంద్ర! శర ♦ కృత్యజనించుటచేఁ జికిత్సకుం।

చీఁకటివారు దెల్పి సుతు ♦ మీందున్నియానతిఁ బూనివచ్చినా|
దారినెపట్టి యేగిరిము ♦ దంబెదలంబా వలంగనత్తఱిన్ ॥౩౮॥

—పద్మపాదుఁడు జలబ్రిభావమున నభినవగుప్తుఁడు మృతినొంద శంకరయతిబాధానివృత్తి—

చం॥ పిదపసరోజపాదుఁడు జ ♦ పించెవెసందనయొజ్జ దైనయా|
ద్గదముశమింపఁ జేయుటకుఁ ♦ గాఁబరమంత్రము జాతరోషుఁడై|
చుఁదగదనుచు న్నీకిదను ♦ చునిపువర్గమునందుఁ గూడఁబే|
ర్మిఁదనరునార్యపాదుఁడుని ♦ యించనుఁబల్మరు నష్టమొందినన్॥

చం॥ కమలపదుండునిష్ఠ యొనఁ ♦ గన్పొవరించెడు తజ్జపప్రభా|
వమునభగంధరంబను న ♦ వార్యమహారుజ సంయమీంద్రుపై|
డికొనసీచుగుప్తుని వ ♦ డిన్మృతినొందె నతండు బుద్ధిపూ|
ర్వముగ మహాత్ములందు నప ♦ రాధమొనర్చి సుఖంపనేనికా॥

ఉ॥ ఆశ్రితవారిజాళిమిత్రమ ♦ దాంబుధిఁదేలఁగ వేగభూరిరో|
గశ్రమఁ బాసిసంయమి శి ♦ ఖామణి శంకరదేశికుండుఁడా|
విశ్రుతసౌఖ్యముంగని ర ♦ విప్రతిముండయి దుష్టకౌశికా|
ఘశ్రితిభీకరోత్తులఁ బ్రి ♦ కాశలవేల్పులు మెచ్చసంతటన్॥

శా॥ స్వస్థుండై యమిసార్వభౌముఁడు నిజ ♦ చ్ఛాత్రాళిక ద్వైతనా|
దాశ్లేషమస్వకభాష్య సంచయరహ ♦ స్యార్థంబు బోధించుచం|
తస్థస్వానుభవంబునందుచుఁ బ్రిమో ♦ దస్వాంతుఁడై దేశికా|
గ్ర్యస్థానంబు నలంకరించి విబుధ ♦ వ్రాతంబు మెచ్చంగఁదన్|

—శ్రీశంకరయతి గౌడపాద మహాయోగీంద్రుని దర్శనంబగుట.—

మ॥ సుమనస్స్రవ్యుఁడతండు గాంగ పులిన ♦ క్షోణిస్థితుండై మహి|
హ్మము ధ్యానించుచునొక్క సాయమునదా ♦ మందాకినీపూరసం|
గముచే నార్ద్రములైన తెమ్మెరలసాం ♦ గత్యంబునుంబూనివ|
చ్చుమహాత్ముం గనెయోగవేదినిచయ ♦ శ్రీగౌడపాదాఖ్యునిన్

ఉ॥ విచ్చివెతెల్ల తమ్మిదగు ♦ విస్ఫుటమౌ ఛవితోడనేత్రము|
న్నైచ్చుగసల్ప నౌరుదివ ♦ హింసకరస్థకమండలంబుతో
వచ్చుగసాంధ్యరాగమున ♦ సంతతనెఱ్ఱగఁజాలిలు నాశ్రిత|
త్వచ్ఛటుధార్ణలిలను ని ♦ శాంతముఁదాల్చినాని [illegible]|

మ॥ అరుణాంభోభవ బుద్ధినెల్ల కడల ♦ స్హాస్తంబునం దున్బ్రిమిం।
చురస స్వేద పరద్విరేఫముల దా ♦ సాంప్రైన ధ్యామండలి।
స్గరముంబోల్పఁగనైన యంగుళిచయా ♦ గ్రిస్థార్హ రుద్రాక్షమా।
లరహిన్మాటికిమాటికి న్మిగుల హే ♦ లంద్రిప్పు వాచంయమిన్॥

ఉ॥ ఆర్యచయోత్తమాంగమణి ♦ యై మహిలోన రహించుగౌడపా।
దార్యునికాలుఁ దమ్మికవ ♦ కంతటశ్రద్ధయు నంభ్రమంబసం।
వార్యసుభక్తియున్గను వి ♦ భాసిలఁగొల్చి వినమ్రుఁడై సుధీ।
ధుర్యుఁడునిల్చెఁ గేల్కవను ♦ దోయిలిఁజేసి తదగ్రమందునన్॥

గీ॥ పాలసంద్రింపుటలలను ♦ బోలుసత్కృ। పేక్షల యతీంద్రుఁ
దనుపుచు ♦ నెల్లదిశల।బలువరుస వెన్నెలను దెల్లఁ♦ బఱచుచా
ర్య। పాదుఁగనిపల్కెనిటు గౌడ ♦ పాదగురుఁడు॥ ॥౮౩॥

సీ॥ ఎఱిఁగితేవత్సనం♦స్మృతినిబాపెడుహృద్య; విద్యనీవెల్లగో♦ విందు
వలనఁ।గుదిరిచితే శాస్త్ర♦సుప్తగచ్ఛన్నిత్య;విమల వేదార్థహా త ♦
త్త్వముఁనుబుద్ధి, గెలిచితేనిత్యవై ♦ రులనెల్లశమదమ; ప్రముఖ
సద్గుణసంఘ ♦ బలముఁబొంది। సాధించితేసాష్ట♦ సరణియోగం
బుఁజి; త్తముసాధువగుచుఁ జిఁ♦ త్తత్త్వము గన॥

గీ॥ గొల్చెదర యాశ్రిత దేశి ♦ కునిసుభక్తి। స్వానురక్తులునువి
రక్తు ♦ లై శమదమ। యుక్తులై సంతతము శ్రద్ధ ♦ నొప్పివిసయ।
కలితులై తత్త్వ సుజ్ఞాన ♦ కాములగుచు॥ ॥౮౪॥

శా॥ ఖ్యాతిస్ఫీతుఁడు శంకరార్యుఁడిటు త ♦ న్నాగౌడపాదార్యుఁడ।
ద్వైతాచార్యవరేణ్యుఁ డత్తఱిసము ♦ ద్యత్ప్రేమఁబ్రశ్నింపవి।
ఖ్యాతోరుస్థిరభక్తి జాతుప్రనిచయ ♦ వ్యాప్తాత్ముఁడై యంజలి।
న్ఫాలంబాశిరమందుఁగీల్కొలిపియ ♦ వ్యాజ్యాంఘ్రితోనిట్లనున్

—♦శంకరుఁడు గౌడపాదగురువరునిఁ బొగడుట.♦—

గీ॥ అర్ష్యపాదులచేఁ బ్రవృ♦ త్తమైనదెల్ల। నగునపశ్యాముదిన్పష్ట ♦ము
గని[illegible]। మహిత। కరుణాబ్ధి కల్ప రయ ♦ స్మృత్కృతాత్మ। వి
[illegible] దురావహా ♦ విషయము న్నై। ॥౮౫॥

శా॥ ఆర్యాపాంగ విలోకనంబున క్షణం ♦ బానంతలో మాఁగఁ చా।
తుర్యప్రోల్లసదుక్తి జాలుఁడగు మం ♦ దుండున్ను పాండిత్యవ ।
ద్దుర్యుండౌనను బుణ్యనిమ్నగణమం ♦ దుంబాపిగణ్యుండనం ।
వార్యంబౌయశమందునిస్పృహులలో ♦ వైశంబుగాఁగామియున్

శా॥ మేరన్మీరతినమీామహా మహిమదా ♦ మేలున్నవంబేనియో।
సూరిశ్రేణి శిరోమణీ ! యెఱుఁగద ♦ త్యుండెవ్వఁడిమ్మేదిని।
న్నారజ్ఞుండగు నప్పరాశరజ సం ♦ జాతుండు సంతుష్టిదా।
నేరాజాత్పర తత్త్వవిద్య కుపదే ♦ ష్టృత్వంబునుం బూనెనాన్॥

సీ॥ పుట్టుతోఁ మతనెసం ♦ పూర్ణాత్మసుజ్ఞాన; సిద్ధుఁడౌచునుసుదా ♦
సీనతాబాలంబునఁజేసి దూ ♦ రంబుగాఁజనితోనె; చనెనునెవ్వనిఁ
బరా ♦ శరసుతుండు। పుత్త్ర ! పుత్త్ర ! యటంచుఁ ♦ బొగు
లుచుఁదధికరా; గావేశమునఁబిల్చు ♦ చనుసరించె। నంచితయో
గభా ♦ వ్యవిధాత పితపిల్వ; నోలిసర్వాహంత్వ ♦ శీలనమగు॥

ఆ॥వె॥ యోగభూమినుండి ♦ వేగఁబ్రిపంచెక। భావమందియే బు ♦
ధావతంసుఁ। డఖిలవృక్షరూపుఁ ♦ డైవ్రితినినదంబు। నొసఁగెఁ
దండ్రిదుఃఖ ♦ ముడుపుకొఱకు॥ ॥౪౯॥

గీ॥ దేవ ! యీాకృష్ణు విత్త్వవా ♦ ర్ధివగునీదు। తమ్మికవఁబోలు
పాదయు ♦ గమ్మునమ్ము। వంటిదీనుల కనులదై ♦ వవశతనగు।
నెడలనిదెభక్తుభాగమ ♦ శ్రీానముకద॥ ॥౫౦॥

శ్రీగౌడపాదయమి పరివరుండు సానుగ్రహుఁడై శంకరుఁ బ్రశంసించుట.

కం॥ అనుచునినుతించుయమివ। ర్యునిఁగనుఁగొనిగౌడపాద ♦ యోగి
వరుండా। ననమందులేనగవుకఁనుఁ। దనరఁగమధురమగు ఫణితి ♦
దయనిట్లనియెన్॥ ॥౫౧॥

కం॥ వత్సా ! నిక్కముగ్గై నభ। వత్సద్గుణముల వివఁగనె ♦ వైశమ
శమవ । ద్వృత్సంయుతునినుఁ గనవా। కుత్సాహామదీహ్రాదయుందు ♦
నుదయించెఁగదున్॥ ॥౫౨॥

మ॥ మహి విద్వర్యుఁడవైన నీవెలమిమై ♦ మత్కారికావారిజా|
తహితార్క ప్రతిమాచ్ఛ భాష్యముఖస♦ద్గ్రంథంబులన్బెక్కని|
ష్కృహనేహ న్రచియించినాఁడవనుచు♦ న్గోవిందు చేవింటిహ్మా|
ష్టహ్యాదజ్ఞాతుఁడనౌచు నీకడకు వ♦ త్నా! యిప్పుడే తెంచితిన్|

—♦ శ్రీ గౌడపాదులు శంకరవిరచితభాష్యంబులఁ గాంచుట. ♦—

మ॥ ఇటు స్పష్టంబుగఁ బల్కు గౌడపదయో ♦ గీట్స్వామి కంతన్సము|
త్కటసమ్రీత్వమెసంగ భాష్యము సమ ♦ స్తంబున్వ్యతీశుండుదా|
నటవిన్నింపఁగ నమ్మహామహుఁడు న ♦ త్యంతంబు మాండూక్యగ|
స్ఫుటభాష్యద్వయంబుఁ దావినిపరిహృ ♦ ష్టుండై యిటు
ల్పాకొనన్॥ ౫౪

శా॥ శ్రీమన్నామక కారికార్థమును ని ♦ శ్శేషంబుగాఁ దెల్పు నీ|
వౌ మాండూక్యసుభాష్యముల్వినుటచే ♦ నే సంప్రమోదంబున|
న్నీమచ్ఛేఖర! ప్రోత్సహించెదఁ గను ♦ న్నీకు న్వరంబీయఁగా|
భూమిన్నావునఁ గోరుమా వెసవరం♦బు న్నాదునాకిచ్చెదన్॥ ౫౫

మ॥ అనుపర్యాయ శుకర్షి గౌడపమున♦ య్యత్యగ్రుఁడీక్షించి తా|
ననునో దేశికవర్య! నిన్నకలిమ ♦ న్త్యాగ్రిఖ్యా! గాంచంగనై|
తిని నేనింతకు నెక్కుడౌ వరముక ♦ ద్దేయెసను న్నాదుచిం|
తన మశ్రాంతము నీదుభూరిదయఁ జి ♦ త్తత్వంబునుం
బొందుతన్॥ ౫౬

మ॥ అనుచు న్శంకరసంయమీశ్వరుఁడు దా ♦ నర్థింపనప్లాతముం|
చునపాస్తైహికమోహుఁడౌ నమునణే ♦ శుండంత నంతర్థినిం|
గనెనయ్యుత్తమవృత్తమున్మిగుల వే ♦ డ్కన్స్వీయశిష్య
ప్రజం| బునకుం దెల్పుచు నయ్యెడన్గడపె న ♦ ప్పూజ్యాంఘ్రి
యారాతిరిన్॥ ౫౭

ఉ॥ భాసురచిత్తుఁడైన యతి ♦ వర్యుఁడు వేకువమేలుకాంచి స్వ|
ర్వాసధుని న్స్వశిష్య నిక♦రంబులతోఁ జనితేఁ గ్రుంకి నిత్యము|
న్వాసి నొనర్చి తత్తటము ♦ నన్వసియించె సుబుద్ధిమానిది |
భ్యాసనలోలుఁడగుచు ♦ నప్పువిశంబడెవార్థయొండిటుల్॥ ౫౮

శ్రీశంకరుఁడు శారదాపీఠమున నధిష్ఠింప శిష్యులతోఁ గాశ్మీరమునకు నేఁగుట.

సీ॥ పోగడంగఁదగును జం ♦ బూద్వీపమిలయందు; భారతఖండంబు
ను ♦ ప్రథితమందు। మిగులనందెలమిఁ గా ♦ శ్మీరదేశము నెం
దు; జానగునట్టి దే ♦ శంబునందు। వసియించువాగధీ ♦ శ్వరి
యా శతానందు;సతి శారదాఖ్య. ద ♦ త్సదనమొందు। వాసిమూఁ
టప చను ♦ ర్ద్వారంబులను నిందు; విమలసర్వజ్ఞపీ ♦ ఠమటనిందు।
గీ॥ మది సుజనులందు సర్వజ్ఞుఁ ♦ డౌ బుధేందు। నకె యధిష్ఠింప
సర్వామొ ♦ ప్లకదిపొందు। టకును శక్యము నాల్గుకా ♦ ష్టలను
నందు। రలఘుమతులైనబుధులు వా ♦ కిళులముందు॥ ౫౯
గీ॥ ప్రాచిఁబ్రాచ్యులుఁ బశ్చిము ♦ ల్పశ్చిమాశ। నౌత్తరేయులు
దీచిని ♦ హత్తియుండ్రి। తెంతురఖిలజ్ఞులే ద్వార ♦ మురు
మతులయి। దాక్షులుపినద్ధమగుదానిఁ ♦ దగరు తెఱువ॥ ౬౦
శా॥ ద్వారంబయ్యది దాక్షిణాత్యము పిన ♦ ద్ధంబౌనజస్రంబుఁగా।
శ్మీరంబందుననుండుఁగావునఁ బరీ ♦ క్షింపంగ దాక్షుల్బుధుల్।
ల్లేరన్నట్టి జనశ్రుతి న్విఫలము ♦ ల్లంబొనర్పంగదే।
వీరాడత్సదనంబుఁగూర్చి చనెన ♦ శిష్యౌఘుఁ ప్రఖ్యాతితోన్॥ ౬౧
సీ॥ సన్న్యాసదంష్ట్రాప్ర ♦ ఘండాయుధస్ఫూర్జ; దతిభయంకరనిజా ♦
వ్యధిగమూర్తి। దుర్వాదినిచయసిం ♦ ధుర సంఘనర్గర్వ;
నిర్వాపణాత్తని ♦ ష్ఠిదప్రకీర్తి। ఘనాశ్రితార్తియ ♦ శేషజ్ఞతా
స్ఫూర్తి; ఘనతరవేదాంత ♦ గహనవర్తి। శ్రీశంకరార్య దే ♦
శికవర్య మృగచక్రివర్తి యద్వైతభా ♦ వప్రవర్తి।
ఆ॥వె॥ ద్వైతగహనవర్తి ♦ దంతిసంఘములార!। మీదు మెదడుఁ
జీల్చి ♦ మెసవుకొఱకు। నేగుదెంచు నిప్పు ♦ డెదురుగాఁజనక
చ। నుండు దూరముగను ♦ నొందుకడకు॥ ౬౨
లయగ్రాహి॥ గండములగ్రిక్కఁబడు ♦ మెండు మదగంధమున;
గండుమగతుమ్మెదల ♦ దండుకలఁకంగన్। బెండువడునేనుఁగుల ♦
తండములపైఁబడెడు; దండిహరిసక్కఁగన ♦ కుండునటువిద్వ;
త్కాండముల యాఁదలలఁ ♦ దాండవముసల్పుచు న; జాండ

మునుగ్రిమ్మెను స ♦ ఖండనగుక్తి। న్మొంనుగ సతంబెనఁగు ♦
దండికులనేత తఁ; నింనుమనీచునిఁ గ ♦ నఁ డెప్పు మనేనిᵣ ॥ ౬౩

మ॥ అనుచున్దెవ్వనవెంచ నాశ్రివసమూ ♦హంబెల్లఁ దోఁ గాఁగవా।
సిని శ్రీశంకరదేశికేంద్రుఁడు వెస ♦ న్సీఘ్రిదక్షిణద్వార భూ।
మినిఁ దాఁజేరి కవాటము న్దెఱచి నె ♦ మ్మిన్నోఁ(బ్రవేశింపఁబో।
వనితాంతకుఁ దండిన ఙ్చటబో ♦ వాదిప్రజంబిట్లనెᵣ॥ ౬౪

—♦ సర్వజ్ఞపీఠమధిష్ఠింపఁబోవు శ్రీశంకరయమీంద్రుని వాదులవరోధించుట. ♦—

గీ॥ దండియుండుము నీకట్టి ♦ మొండుసంభ్రమ। మంతకట! యేటికిచట
క ♦ ర్జంబునీ క। దెద్దియో తెల్పుమల్లనఁ ♦ బెద్దకోర్కె। సం
భ్రమంబున నిలలోనఁ ♦ జక్కఁబడునె?॥ ౬౫

చం॥ ఎఱుఁగుదునెల్ల లేదులవ ♦ మేనియునాకెఱుఁగంగరానిదె।
వ్వరయిన నాదులోతుఁగన ♦ వచ్చినవచ్చుతనంచుఁ బల్కెదే।
నిరయముమ్మె సముస్నతిని ♦ నెమ్మనమంచునఁగోరు నీవు మా।
కురుచిరమౌ పరీక్షనిడి ♦ గోనిలయంబున కేగుమంతటᵣ॥ ౬౬

—♦ శ్రీ శంకరగురుండు తన్నడిగినవారికెల్ల సమాధానముఁ జెప్పుట. ♦—

కం॥ అనిపల్కువారికుత్తర। మునిడంగా నిలిచె యతివి ♦ భుఁడు
మోదిలను నం। తనె మహాసూక్తి కణా। దనియుతుఁడిట్లనిగెఁ
దన మ ♦ తరహస్యంబుᵣ॥ ౬౭

శా॥ ఓదండీపరమాణుయుగ్మమది సం ♦ యోగంబునుం బొందఁగాఁ।
గాదే కల్గెను సూక్ష్మమాద్వ్యణుకవి ♦ ఖ్యంబంచు మాదా
మతం। బాదీవద్ద్వ్యణుకాళిత్రాణుతకునో ♦ నాజన్మమెద్దాన సం।
పాదింపంబడెఁ? దెల్పుమల్పుఁగనిను ♦ న్భావింతునేఁగానిచోᵣ॥

చం॥ అనవిని దండినేత పర ♦ మాణుగతంబగు ద్విత్వసంఖ్యయే।
తనరును గారణంబయి స ♦ తంబును నాద్వ్యణుకంబునందునో।
యి! నెగను నాయణుత్వమున ♦ కెన్నఁగనంచు వచింపఁగాఁ
దనం। తనె మఱలెననాదమత ♦ తామరసాలయవిన్నఁబాటు తోᵣ॥

ఉ॥ ఆయమివర్యుతోడనని ♦ నంతట నారలలోన నున్ననై।
ధూయిఖ కుఁ డాత్తగర్వుఁడయి ♦ ధూకణభుజ్మతమఁదు కన్నవి

జ్ఞేయవిశేషమెద్దియొ వ ♦ చింపుము గౌతమపక్షము క్తికిక్
వో యతి! సర్వవేదివయి ♦ యున్నెడ నావృను దండిపుండనున్॥

మ॥ అగుఁ గాణాదమతంబునందు గుణనం ♦ గాత్యంతనాశంబు
తా। నగుచో నాకసముట్టులుంటయె సుఖీ ♦ యతా ముక్తితా
నక్షపా। దగమా పక్షమునందు నల్లు గుణనం ♦ ధా భూరినా
శంబు తా। నగు వో ఖిన్నటుబుంట ముక్తియగు సూ ♦ సానం
దసంవిత్కృయై॥ ౭౧

సీ॥ ద్రవ్యంబు గుణముఁగ ♦ ర్మమును సామాన్యంబుఁ; బ్రవిశేష
మును సమ ♦ వాయమును న భావంబు ననెను స ♦ ప్తపదార్థ
ములు కణ; భుక్పక్షమున గౌత ♦ మునిమతముఁ। నగుఁ బ్రమా
ణముఁ బ్రమే ♦ యము సంశయముఁ బ్రయో; జనము సిద్ధాంత
దృ ♦ ష్టాంతములు న। వయవముఁ దర్క ని♦ర్ణయవాదజల్పవి;
తండహేత్వాభాస♦లౌంబు నెపము।

గీ॥ జాతియును నిగ్రహంబును ♦ స్థానము ననఁ। దగు పదార్థంబు
లవ్వని♦ తత్త్వమెఱుఁగు। టనగు నిశ్రేయసావాప్తి♦తనరురెంట
విశ్వమునిమిత్తహేతువై ♦యీశ్వరుండు॥ ౭౨

కం॥ అనుచు న్యమివర్యుఁడు తెలిప్పిన నైయాయికుఁడంతయు ♦విని
తద్వాక్యం। బును గరము మెచ్చుచును వెం। టనె మఱలెనిరో
ధమునున ♦ టన్మౌని తగన్॥ ౭౩

ఉ॥ అంతటఁ గాపిలుండతిర ♦ యంబున వచ్చి యతీంద్రునస్డు చి।
ల్లొంతయు రోషమూని యనె ♦ నీవిల సర్వవిదుండవేని సు।
స్వాంతముతోడఁదెల్పుము వె♦ సజ్జిదధిష్ఠిత యోస్వతంత్రయో।
యంతను హేతువా ప్రకృతి ♦ యాపయిలోనికి నీకునేగనా॥

ఉ॥ నావును సంయమి ప్రకర ♦ నాథుఁడు వల్కెను "విశ్వయోని"
నాఁ। గా విలసిల్లు నాప్రకృతి ♦కాపిలపక్షమున స్వతంత్రయై।
తావివిధాకృతి ప్రతతిఁ ♦ దాల్చు గుణాత్మకయంచు నో:।
ధావలమైన యద్దిపర ♦ తంత్రయె వేదశిరోమతంబునన్॥ ౭౫

కం॥ ఇటుపల్కు సంయమీంద్రుని। పటుతాస్పదమైనసూక్తిఁ ◆
బలుతెలుఁగుల న। త్కటముగఁ బొగడుచు సతిఁడ। చ్చోటు
వాసినిలిచె మఱొక్క ◆ చోటనడఁకువన్॥ ౭౬

గీ॥ కరము బాహ్యార్థవిజ్ఞాన ◆ కపరిశూన్య। వాదముల మేదినిని
ఖ్యాతి ◆ నొను బౌద్ధు। లద్ధిరయ్యతిని సగర్వ ◆ లై పరీక్ష।
నిచ్చి దేవ్యాలయంబున ◆ కేగుమనుచు॥ ౭౭

మ॥ పరఁగునెన్నింటు విధంబులన్నిగులఁ దా ◆ బాహ్యార్థవాదంబు న।
త్వరమారీతియతీ! తదంతరమును ◆ న్వాకుచ్చు మీదేవతా।
వసదర్మంబున కేగుమాపయిని న ◆ ద్వైతంబుకన్న న్వసుం।
ధర విజ్ఞానవివాదమందలి విభే ◆ దంబెద్దియో తెల్పుచున్॥

కం॥ అనుచున్వారలు ప్రశ్నిం। చిన విని సంయమివరుండుఁ ◆ జెలు
నగవాస్యం। బునఁ దనరఁగఁ బ్రత్యుత్తర। మును జెప్పఁదొడంగె
నిట్లు ◆ బుధులెదమెచ్చన్॥ ౭౯

మ॥ అనుమానంబున గమ్యమౌసతము వే ◆ ద్యం[illegible]ల్లనంచున్వచిం।
చును సౌత్రాంతికుఁ, డక్షిగమ్యమెయటం ◆ చున్బల్కు వై
భాషికుం। డనిశంబు న్క్షణభంగురత్వము సమం ◆ బౌ, వారి
యారెంట, వే। దనవేద్య ప్రవిభాగయుక్తమగు భే ◆ దంబెంత
యోజింపఁగన్॥ ౮౦

కం॥ విజ్ఞానవాదియొప్పెను। విజ్ఞానంబునకు క్షణిక ◆ విస్ఫారతనా।
త్మజ్ఞానముస్థిరమనియనె। విజ్ఞుఁడు వేదాంతవాది ◆ వినుమొక్కఁ
డిదే॥ ౮౧

చం॥ అనవిని వారుపేతొలఁగి ◆ రంతట దిగ్వసనానుసారియై।
చనుజనుఁ డేగుదెంచి యతి ◆ జాలవిభుంగని నీవుమామతం।
బునఁగల కాయశబ్దముల ◆ ముంగలిశబ్దములాను దేలి వా।
కొను మొగి సర్వవేదివయి ◆ యున్నెడ నావిః దండిపుండచున్॥

గీ॥ వినుము రుచియించెనేని వా ◆ కొనెదఁ గాయ। శబ్దపూర్వాస్తి
శబ్దవా ◆ చ్యముగ జీవ। ముఖ్యపంచకమనుచుఁ జె ◆ ప్పుదు
రశక్తి। జైనమతమున నసుగుమీ ◆ వైన దెలుఁగు॥ ౮౩

చం॥ యమివరుఁడిట్టులుత్తరము ♦ నమ్యోడనీయఁగ నేత్రోలంగి రా।
కుమతులు జైనులీగతి న ♦ కుంఠితయుక్తి మము క్తిపాళి బా।
హ్యమయినవాది సంచయ మ♦దంతయువేగఁ దిరస్కృతంబుగా।
న మరినజైమినీయుఁ ♦ డయ్యమివర్యునిఁజేరి యిట్లనున్॥

గీ॥ యమికులవరేణ్య! జైమినీ ♦ యమతమందు। దర్వ్యమొక్క
గుణంబా శ ♦ బ్దస్వరూప। మెద్దియో చెప్పుమో పెద ♦ వేనిఁ
బిదప। నాలయములోని కరుగుమీ ♦ వర్ణతఁగని॥ ౮౫

ఉ॥ నాపుఁడు బల్కు సంయమి జ ♦ నప్రవరుండు శ్రీవాభివేద్యవ।
ర్ణావళియెల్ల నిత్యముకు ♦ నారసిచూడఁగఁ దత్స్వరూపమాఁ
గావున శబ్దజాలమును ♦ గ్రాలునిజంబును దర్వ్యసంగతం।
బై వసుధాస్థలి నతము ♦ వ్యాపకమై తగువర్ణవారమున్॥ ౮౬

గీ॥ ఇట్లు ప్రత్యుత్తరంబును♦నెల్లశాస్త్ర। ములనొసంగిన యయ్యతి♦
పుంగవునెల్ల। రుఁడగఁబూజించి యిడిరి త ♦ ల్పుదెఱచి వెసఁ।
దెన్ను గుడిలోనికరిగె య ♦ తిపుఁడునంత॥ ౮౭

—♦ విజితవాదియైన శంకరుఁడు శారద ప్రశ్నకు సమాధానమిచ్చుట. ♦—

మ॥ తనకేల్దమ్మిని బద్మపాదుఁగొని వి ♦ ద్యాభద్రపీఠంబు నె।
క్కనెడ నిర్ద్వరుఁడైన శంకరయమి ♦ క్షోణీధవుండేగునం।
తన నంగోక్తనిబల్కె నబ్జభవు కాం ♦ తారత్నమాశారదాం।
గన యాదండివరేణ్యుతోడనిటు వేఁ♦గందానివారించుచున్॥ ౮౮

మ॥ తనరెమ్మన్న యమీంద్ర! నీకఖిల వి♦ద్వంబెంతయుండాఁబరీ।
క్షను నీవన్నిటనందుకారణమున ♦ న్నాకున్నచో నావిరిం।
చనురూపాంతరమైన మండనవిశే ♦ షజ్ఞాగ్రగణ్యుంను మే।
దినినీకెట్టుల శిష్యనర్యుఁడయి భ ♦ క్తిన్సేవఁగావించెడిన్॥ ౮౯

మ॥ ఒకసర్వజ్ఞతయే యతిప్రవర! కా ♦ దూహింపఁ బీఠంబును।
త్సుకతన్వెంటనె యెక్కహేతువగు సం ♦ శుద్ధత్వమున్నూడ దీ।
నికి నావశ్యకమద్దిలేదో కలదో ♦ నీకున్విచారింతు నా।
నకు మీసాహసముంను మొక్కతుణమం♦ దన్కున్సుధీకుండవై॥

చం॥ వెలఁదులలెన్నఁబొంది యర ♦ విందశరోరుకలాగ్రహాస్య కా।
శలికినివాసమైశివి ప్రి శస్తమునౌ యతిధర్మమందు నీ।
వలరుచు నట్టిసీకు నెటు ♦ లర్హతగల్గెడి నిట్టిపీఠమె।
కల్లలిఁక శేషవేత్తృతయె ♦ కాదిట శుద్ధతకూడ హేతువౌ॥ ౯౧
శా॥ ఈసంప్రశ్నకు నుత్తరంబునిపుడీ ♦ విమ్మంతసర్వజ్ఞపీ।
ఠాసీనత్వమునందు మిందుకఁదీ ♦ వ్యద్భవ్య పీయూషనా।
రాసార ప్రతిమశ్రివోమధురశు ♦ భ్రిప్రాభవా! యన్న ని।
ట్లాసంయమ్యధినేత పల్కెనపుడ ♦ య్యంభోజ భూపత్నితోన్॥
శా॥ అంబా! నందియమండ నీమెఱుని జే ♦ యన్లేనుసుంతేనిఁబా।
పంబుల్పుట్టట యాదినేఁటిడనుక ♦ న్నాభనింపఁగా ప్రపంచం।
చంబంద న్యశరీరసంశ్రియము న ♦ న్నాసధ్వమణీ! యెట్టిక।
ర్మంబుల్జేసెనొ దానలిప్తుఁడగు నా ♦ మర్త్యుండౌరుండిమ్మహిన్॥
కం॥ యతివర్యుఁడిప్పగిది భా। రతిఁ దనయుక్తుల నిరుత్త ♦ రపద
న్గాఁజే। సి తగన్సర్వజ్ఞమహా। స్నత వాక్సింహాసనంబు ♦ నంద
గెనంతన్॥ ౯౪
శ్రీశంకరగురుసార్వభౌముని సర్వజ్ఞ శారదాసింహాసనాధిరోహణమహోత్సవము,
సీ॥ కసుభ క్తితోఁ దోట ♦ కప్రిఖ్యుఁ డంఘిప్రిపా। ధోజాతములకుఁ
బా ♦ దుకలఁదొడుగఁ। గోవిదసంచయా; గ్యుఁడగు సురేశ్వ
రుం; డభినుతించుచుఁ దన్ను ♦ ననుగమింప। శస్త్రచరిత్రుఁడౌ ♦
హస్తామలకుఁడు శి; రమున సితాతప ♦ త్రింబుఁబట్ట। విష్ణు
మిత్రిజ్ఞాన ♦ వృద్ధులెంతయుఁ జామ; రంబులనూని పా ♦ ర్శ్వ
ములవీవఁ।
గీ॥ జిద్విలాసప్రముఖులైన ♦ శిష్యులెల్లఁ। దోడవినుతించుచును
రాఁగఁ ♦ దోయజపదు। రాజితకరంబుఁగొని శంక ♦ రయతి
చక్రి। వర్తి సర్వజ్ఞపీఠంబు ♦ వాసినెక్కె॥ ౯౫
చం॥ శమివరుఁడొప్పెనప్పగిది ♦ సర్వవిదాసనమెక్కి తాబుధో।
త్తములును నల్వరాణియును ♦ దంబెదలంబొదలంగ గౌరవిం।
పమును శహోలముఖ్యులగు ♦ మానులు గార్గియుగౌరవింపవా।

సిమొనఁయు యాజ్ఞవల్క్యముని ♦ సింహాసిమాటిగఁ బెద్దగద్దె
పై॥ ౯౬

సీ॥ వాదపరిభూత వి ♦ నోదులౌ ప్రతివాది; బుధులతోనగువాద♦
మునఁబొనఁగిన। దుర్వారతర్కసం ♦ దోహంబుఁ బొలియింపఁ;
గా స్వతంత్రంబులై ♦ కాలునట్టి। ధాతులచేత వ్యా ♦ స్తంబు
లౌదిశలెల్లఁ; బ్రకటమహత్త్వము ♦ పన్యసింప। సర్వజ్ఞ! నీవె
యీ ♦ సనమునందు వసింపఁ; దగుదువు బహుమాని ♦ తగుణ
యుతుఁడ।

గీ॥ వనుచుఁ బలుకుల నెలఁదుక ♦ యధికముగవి। శాలసూక్తివమో
ఘుసు ♦ శ్లాఘయొనఁగ। సంస్తుతింపంగ సంయమి ♦ చక్రవర్తి।
శారదాపీఠవాసమె ♦ నంగెమిగుల॥ ౯౭

సీ॥ అక్షపాదునికథ ♦ యాత్తనొక్కటఁడాఁగె; నెలమిఁదొలంగికా ♦
పిలియునట్లి। మున్నభగ్నంబయ్యెఁ ♦ బొలిసెఁబ్రభాకరో; క్తము
తోడ భట్టపా ♦ దప్రివాద। మపనిఁ బాతంజలం ♦ బందెనంత
ర్ధని; గాణాదమతమదె ♦ క్కశికొచనియె। వేదబాహ్యంబైన ♦
భేదవార్తయటన్న; వినఁబడవయ్యె ను ♦ ర్వినిలవంబు।

గీ॥ నుద్ధతారులతోడ స ♦ త్యున్నతముగ। బ్రహ్మ విద్యా గురుని
కైన ♦ ప్రకటవాద। మనెడు జూదంబునందు మ్రో ♦ యంగఁ
బడిన। దుందుభిప్రోద్ధధింధిమి ♦ క్రిందుకొనియె॥ ౯౮

సీ॥ కణభుక్ప్రవాదమె ♦ క్కడనొప్పఁగాపిల; వచనసురచనంబు ♦
వఱలెనెచట। దగునెటనక్షపా ♦ దప్రవాదంబెసఁ; గమనంధ
యాయోగ ♦ కంధయేడ। పీతప్రభావయా ♦ ద్వైతవార్తయ
దేడ; క్షపణకవివృతియె ♦ చ్చటరహించుఁ। గమనల్పమా ప్ర
భా ♦ కరసమీరితమేడఁ; గాలెను? భాట్టప్ర ♦ ఘట్టమునెట।

గీ॥ దుష్టపాషండహృదయసం ♦ దోహమనెడు। చీఁకటినడంపనుష్ణ
ర ♦ శ్మియయినట్టి। శమినిచయచక్రవర్తియౌ ♦ శంకరగురు।
శారదాపీఠవాసమె ♦ సంగుచుండ॥ ౯౯

మ॥ ఘనుఁడా శంకరసంయమీశ్వరుఁడు వేఁగన్యాకుదాపీఠమె।
క్కినయంత న్వినటుంటనాసవన భు • గ్దేవేరితాసన్నమా।
స్తనితాంతాహతమై ఘనారవసదృ • క్షంబై భ్రమత్సింధువై।
చనుచుచ్చస్వరపాళిమించుభిహరి • త్సంఘంబు క్రమ్మెన్గనుల్॥
చం॥ వెలయఁగ వేల్పులాశచికి • వేఁలిఁబెట్టఁగఁగొన్నవాసరం।
బులపటకెన్ననొక్కపిరి • మొగ్గయులేపటులయ్యమీందుగ్రనెం।
దలనెటల్దు నెంతను ము • దంబుదలిర్పఁగఁ గల్పవృక్షజం।
బులగు సుమంబులన్గురిసి• మోగ్రసిరి మింటనెపంగి తూర్యముల్
ఉ॥ సర్వవిదాసనంబు నిటు • సంయమిశేఖరుఁడెక్కఁదుష్టిఁదా।
నర్వరనై జనన్మరస • మున్నతిఁ గోరుచుఁగాని మానవు।
న్నిర్వృతిఁగోఁగాదిటువి • నేయులతోనటఁ గొంతకాల మా।
సర్వదగుర్విఁనుండె విల•సచ్ఛరభృన్నిభసత్ప్రభావుఁడై॥౧౦౨

గురుసార్వభౌముని బదరికావన ప్రయాణము.

గీ॥ యతివరుఁడు బుశ్యశృంగా శ్రి • మాదికముల। నెలమిని సురే
శ్వరాది శి • ష్యులను గొంద। ఱినినిలిపి యంత శిష్యులై •
తనరుకొంద। అనుసరింపఁగ బదరికా • వనముఁజేరె॥ ౧౦౩
ఉ॥ రంజనఁబాసి శాస్త్రనిక • రంబునువీడి జటన్వసించు పా।
తంజల తంత్రనిష్ఠతబు • ధప్రకరంబున కయ్యెతిందుగ్రఁడు।
న్మంజులమైన పేర్మిని స • మంజసమా గతిసూత్రభాష్యమా।
జింజలయమంది బోధగవ • దించు చుఁబుచ్చెను గొన్నిఘస్రముల్
తోటకము॥ చలినిగ్గులతేని ప • సందునకుం। దులతూనెలమిందగి•
తోదయ వి। ఙ్ఞలదెందముల న్నవి • శోభికల। న్వెలయించుచు
నొప్పెఁబ్రి • వీణుఁడుదాక॥ ౧౦౫
చం॥ కలిమలభంజకంబులయి • గాంగజలప్రతిమంబులై శుభం।
బులయి చెలంగునిట్టి పరి • పూర్ణచరిత్రములల న్మహిన్సము।
జ్జ్వలప్రథుకీర్తిరాశియు న • జన్రసుఖంబు శివాపితాతమై।
చెలఁగెను శంకరార్యునకుఁ • జేకుతె మున్పదిరెండువర్షముల్॥

చం॥ కలిమలభంజకంబు బుధ ♦ కాండసుభాష్యము ముక్తిమార్గమై
చెలఁగెడు నట్టి భాష్యమును ♦ జేసి వెసందుని మెన్నధీవను|
స్సులనగు పండితాభిమతి ♦ సొంపుగ ముక్తిపథంబొనర్చెని|
య్యలఁ గుపథంబు బోఁడఁచి ♦ యింకను శంకరుఁడే మొనర్చెడిన్?॥
శా॥ కుందేందుస్ఫటికహార చందనసుధా ♦ కూపారకౌస్తుభాగరా|
స్మందామోదశరాళి హారాక్తినిభా ♦ మందాచ్ఛకీర్తిచ్ఛటా|
ద్వృందంబు న్వెలయించె భూరికరుణా ♦ ర్ద్రస్వాంత్యుడై నా త్రి
గ్నుఁడా| మన్నించె న్యమిపుంగవస్వఁడగు సా ♦ రఘ్యంబిఁకే
ముండెడిన్?॥ ౧౦౮
చ॥ స్థిరముఘనంబుచే తన పరి ♦ తిషను దిక్కులకెక్కఁజేసెను|
ద్ధరములు నద్భుతంబులయి ♦ తోఁచెను చేష్టలఁకజంబున|
ల్లరుఁగనఁజేసె భక్తజను ♦ లన్స్వసమీప్సితభక్తిముక్త్యవా|
ప్తిరసనొనర్చె ధన్యులయ ♦ తిప్రభుఁడింకను గద్దెచేయఁగన్?॥

శంకరుఁడు కేదారమున నుష్ణకుండనిర్మాణముఁ జేయుట.

ఉ॥ భూరిసుభక్తి నాశ్రితస ♦ మూహముతో నరుదేరయోగవి|
ద్యారవిభుండు మస్కరివి ♦ తానశిరోమణి చేరెనంతఁగే
దారము, సేవమానజన ♦ తాఘసతాపనివార మాపదు
ద్ధారము నిత్యసౌఖ్యసుప ♦ దప్రతిపత్తిదసారమంతటన్॥ ౧౧౦
చం॥ అటఁ గిరుసీతుచేత వెత ♦ నందిన శిష్యచయంబుఁ జేర్మెఁబో
చుటకు మహాప్రభావుఁడయి ♦ శోభిలు సంయమిచక్రవర్తిధూ
ర్జటివలనద్భుతప్రము ♦ రాజిలు నీరము బారఁగోరెను|
త్కటమగు భక్తినచ్చట సు ♦ ధానిధిశేఖరుని న్నుతించితాన్॥
చం॥ యమికులవర్యుచేత గిరి ♦ జాధిపుఁడర్థితుఁడై స్వపాదకం|
జమునను దృష్టినింగనివె ♦ సనహిఁకద ప్తజలాఢ్యమాప్రవా|
హమునటఁ బారఁజేసెరహి ♦ నందెను నేఁటికిఁ దప్తతోయనా|
మమున యతీశ్వరోరుమహి ♦ మన్మహిలోఁ బ్రథితంబొనర్చుచున్

శ్రీశంకరస్వామిపార్శ్వస్థానముఁ బిలువ సురలువచ్చి స్తుతించుట.

చం॥ శుభసురకార్యమిట్టులఁ ద ♦ గంబానరించిన శంకరావతా|
రుని యతివర్యు శంకరగు ♦ రున శ్రీజితానిత్రికిఁ దోడుకొంచుఁ బో|
వనరుగు దెంచి రబ్జభవ ♦ వాసవవహ్ని హరీందు వాయుము|
ఖ్యనిఖలనిర్జరాగ్య్రిలు మ ♦ హర్షులు సిద్ధులుఁ గూడి తోడరాన్॥

మ॥ మెఱుఁగుందీఁగెలకోటి తోరణము గం ♦ భీరంబుగా సల్పఁ బూ
నిరహింజెందుచు లెక్కమించితగు మా ♦ శిక్యాదిప్వమానాళి ను|
ప్పరమంగప్పుచు నప్పుడా బుధవరు ♦ ల్భక్తిస్వామిజ్యోషు శం|
కరు మందారసుమాళిఁ గొల్చి వినుతిం ♦ గావించిరీతీరుగన్॥

సకంద మత్తకోకిలా వృత్తగర్భసీసము-

సీ॥ దీనపోషణ! వామ ♦ దేవ! సు, ధీమనో; జలజంబునం, దని ♦
శంబు నీవు| మానుగా వసియించి ♦ మర్త్య స, మాజము;
న్పపతోనుత; న్వేత ♦ నిల్వ ♦ నెగడి| పూనికంగని పోచు ♦
పుణ్య సు, మూర్తివై; పరిపూర్ణత, న్నిర్మిత ♦ పాలనమును|
దోసఁజేసి ప్రసిద్ధి ♦ తోఁదగి, దుష్టహిం; సనొనర్చునా, ప్రవి♦
శదమతివయి|

గీ॥ పోనరిచెదవని మిగుల వి♦ బుధనికాయ| మనవిని గొలువఁ, దగు
మతిఁ ♦ గనితిఁ, గాన| శర్వ సర్వంసహారథ ♦ పార్వతీశ| కరుణ
ననుఁ బ్రోవుమా! నీల ♦ కంఠ! యిఁకను॥ ౧౧౫

ఇందలి కందము.

కం॥ అనిశంబు నీవు వెతని| ల్పనెగడి శ్రితపాలనమును ♦ ప్రవిశద
మతివై |పోనరిచెదవనిమిగులవిబు| ధనికాయము మనవిని గొలువఁ♦
దగుమతిగనితిఁ॥

(సీసపాదములందాదినుండియే మత్తకోకిలనుగుర్తులనుబట్టి చదివికోఁదగును.)

శ' గుణితము.

చం॥ శశిధర! శాతకుంభనగ ♦ చాప! శివాహృదయాబ్జమిత్ర! శి
తశుభదసత్కృపావితబు ♦ ధప్రకరా! శుకమానిసంవ్య! శా

దశశతదళాక్ష్య! శూరజన ♦ తాపప్రియ! శేషవిభూష! శైవహృ
ద్వశవద! శౌండభావుకవి ♦ ధాయక! శంకర! శశ్వదిష్టదా॥

స్రగ్విణీ భుజంగప్రయాత కంద గర్భితసీసము.

ఆదిదేవా, ధరే ♦ శాత్మజేశా నదై; త్యాపహారీ శివా ♦ పాపహారీ।
పాదరేఖా, పరా ♦ యాత్మజాభ్యర్చ్యపా; దాబ్జధారీ, భవా ♦
వ్యాళధారి, ఆదుకొమ్మా హరా ♦ యాత్మభూతాదయా; వ్యాప్త
యచ్ఛాంబకా ♦ ఖ్యాతకీర్తి। ఆశ్రితానాం, కరం ♦ బాత్మలో ని
న్నె కా; దా నుతింతున్నదా ♦ దీనవర్తి॥
గీ॥ వేదచయముఖ్య భవ్యద ♦ పాదవనజ। సకలలోక పపరశివా ♦
చ్ఛా; బుధేడ్య! మోదపరిపూర్ణభాసుర ♦ నాదనిరత। మాని
నిచయ ♦ నయపరిపా ♦ లా; నతులివె॥

(ఇందలి గర్భితములు)

స్రగ్విణి॥ ఆత్మజేశాన దై ♦ త్యాపహారీశివా। ఆత్మజాభ్యర్చ్యపా ♦ దాబ్జ
ధారీభవా। ఆత్మభూతాదయా ♦ వ్యాప్తయచ్ఛాంబకా। ఆత్మలో
నిన్నె కా ♦ దా నుతింతున్నహా॥

భుజంగ॥ ధరేశాత్మజేశాన ♦ దైత్యాపహారీ। కరాయాత్మజాభ్యర్చ్య ♦
పాదాబ్జధారీ। హరాయాత్మ భూతాద ♦ యావ్యాప్త! యచ్ఛా।
కరం బాత్మలో నిన్నె ♦ కాదా నుతింతున్॥
క॥ వేదచయ ముఖ్యభవ్యద। పాదవనజ సకలలోక ♦ పపరశివా
చ్ఛా। మోదపరిపూర్ణభాసుర। నాద నిరతమానినిచయ ♦ నయ
పరిపాలా॥

గోపురబంధ కందము.

శ్రీశ! సమర్చితకరుణా। రాశీ! విలలిత పదవ ♦ రాగ సరూఢ
నై। క్లేశములఁ బాపికొనుటకుఁ। గాశీరుచిప్రియమునను ద ♦ గం
గొల్తునినున్॥

(నడిమి... 'శ్రీ' సకలస, కొను' అని తేలును.)

షడక్షర కందము॥ పరమదయాకర! దమిపా। దర! దామోదరప!
పార♦దప్రియరూపా।కరిపోపర మకరా! మో। దరమాపర!పరవు
మయ్యా ♦దయ దమిమాపె

పంచాక్షర కందము॥ మముమనుపు మయ్యయోసం। యమిపా!పావ
మును మాపి ♦ యాయమునిన్నే। సుమినమ్మినాము మాపై।
సమయమునీనెమ్మి మోపి ♦ సాయముసేయన్॥

చతురక్షర కందము॥ నెమ్మనమున నినునమ్మిన। మమ్మున్నెమ్మిందగనోము♦మా!మనఁగనుసీ। మమ్మునసీనామమునే। నిమ్మగుమో
దమ్మగదుమ ♦ నేమనెదముగా॥

త్ర్యక్షర కందము॥ మాయామయ నిన్నే మన। నోయయ్యా యో
ముమనిన♦నూనిననెమ్మిన్। నాయమమ్మా మమ్మామ,న। మేయా!
నీయాన నూన♦మేయనయమ్మన్॥

కృతిపతి నామగర్భితరథబంధసీసము.

(ఇది 17 గదుల చాకము)

సీ॥ శ్రీద! సఖ! యలుకఁ♦జేయకు మేను లే; శమునే నెఱుంగవి♦శ్వమునమం
చి। నమలకృపారసా ♦ ధ్యములైన చూపులఁ; నర్మిలి దేవనా ♦
యందుఁగొల్పి। థరధన్యుఁజేయు దే ♦వరప్రవేయని నమ్మ; నీదరిఁ
జేరితి ♦ నిర్విశంక। భీతినిగడపె యో ♦ పికనిచ్చియకలంక; మతి
గూర్చిరామామా ♦ సతతమునను॥

గీ॥ రహిమనెదనిన్నుఁ గొలుచుచా♦ రవి విధూము। గణముసింధాబ్జ
హారిసం ♦ గణితకాయ। జాతికారుణ్యము ప్రీతి ♦ వ్యోగ
నమ్ము। లెల్లకాలమ్ము నీదయ ♦ నుల్లసిల్లి॥

గ్రంథకర్తృనామగర్భిత రథ బంధకందము

(ఇది 8 గదుల చాకము—మూఁడవ చాలునకును పదము)

కం॥ వేదాబ్జ శోభనిటిలా। పూ!దమిశో సురలకై యట ♦ జడిమఁ
బ్రిమదం। భోదధిపా! బ్రహ్మామ్మా। వేధాదినణ్ణఁ ... ♦ పదసానే।

విష్ణ్వజాదిప్రార్థితుఁడై శంకరుఁడు కైలాసంబునకు జేరుట.

సీ॥ పరికించిచూడ ని ♦ ర్జరులకెల్లను గారణుఁడవగు నాదిదే ♦ వుఁ
డవునీవ। విసము ముద్దగఁజేసి ♦ మెసవిన విశ్వర ; క్షాతత్పరుండ
వౌ ♦ నేతవీవ। కంటిచిచ్చుమంటచేఁ ♦ మంటవిల్కానిఁ గా; ల్చిన
దుష్టహంతవౌ ♦ ఘనుఁడవీవ। విశ్వోద్భవస్థితి♦ విలయకారణుఁడ
వౌ; శశ్వత్ప్రభావ భా♦ స్వరుఁడవీవ।

తే.గీ॥ నయనముల మూఁటనొప్పుచు ♦ న్నతుఁడవీవ। పురములను।
మూఁటినడఁచు నే ♦ ర్పరివినీవ। గట్టురాపట్టిసామేనఁ♦గలిగితీవ।
శంకరయమీశ్వరాఖ్య నె♦ సఁగెదవీవ॥

కం॥ భవమథన యెందులకు నీ। వవనిం జేరితివొ జరిగె ♦ నదియం
తయుఁగా। సవెసన్మాప్రియమునకై। దివికిప్పుడు గిరిశయరుగు♦
దెమ్ము కృపాబ్ధీ॥

మ॥ వినయంబెంతయునొప్ప నిప్పగిది న♦ వ్వేధోముఖుల్వేల్పు లె।
ల్లను విజ్ఞప్తినొనర్ప శంకరుఁడు కై ♦ లాసాభిధాత్యున్నతపదం।
బును బొందంగఁదలంపమౌళిలసదం♦ బుక్షీరహంసస్మయం।
బును వారించు మహోక్షమెక్కెఁ బ్రమథ ♦ వ్యూహార్చితం
బత్తఱిన్॥

సీ॥ శ్రీశేంద్రముఖ్యబు ♦ ధేశులెంతయుభక్తి; జయదేవయనుచు
సం♦ స్తవమొనర్ప। బృందారకులు కన♦ న్మందారతరుసూన; బృం
దముఁ దుష్టివ♦ర్షించుచుండ। స్ఫీతభ క్తివినీత్యు♦పేతచేతస్కులై;
ధాతయాదృతిని గే ♦ లూఁతయొసఁగ। సనకాదినిఖిల స♦ మ్మౌని
వర్యులురుభక్తి; నిగమాంతసూక్తులఁ ♦ బొగడుచుండ॥

గీ॥ వరజటాజూట చంద్రరే ♦ ఖకళలెసఁగ। శైలసన్నిభమగు మ
హో♦క్షంబునెక్కి। గాన నర్తనవాద్యము ♦ ల్గ్రాలనైజ। ధామ
మునుజేరె నప్పురం ♦ ధ్రాముఁడంత॥

సీ॥ ఏమహాత్ముని చే స ♦ మీరితంబగు సద్వ;యము తారకమగు
బ్రహ్మాంబును వినఁ। ఘనుఁడు విముక్తిని♦గనునో యేఘనుపాద;
రాజీవముల ద్విజ♦రాజులెల్ల। నాశ్రయించెదరు భా ♦ షాధిపు
నకు నెవ్వఁ; డాత్మపదప్రదుం♦డయ్యెశ్రుతిశి। ఖాసుధాలహరిని♦
కృష్ణముగ నెవ్వనికరఁ; మున రహించు నొసత♦మ్మునునెవంఁడు॥
గీ॥ వఱలెడిఁగను భోగ్యాసంగ ♦ వర్జితుఁడయి। సతతమునుగొల్చు
నెవని హా ♦ సలురుభక్తి। సుస్మితనుశాంత విలసదా ♦ స్యుం
డు నెవ్వఁ। డట్టి యద్భుతశంకర ♦ యతిపుఁగొల్తు।

—♦ ఆ శ్వా సాం త ము ♦—

శా॥ శ్రుత్యుత్తంస సమూహమానసమహా ♦ సూక్తిస్ఫురద్వారిరు।
ణ్ముత్యావాసితరాజహంస బుధసం ♦ దోహేప్సితార్థప్రదా।
కాత్యాయన్యధినాథమృత్యుమథనా ♦ కళ్యాణసంధాయకా।
సత్యానంద రసాత్మకేద్యసకలే ♦ శా! మోహినీపూర్ధవా॥

—♦వనమయూరవృత్తము♦—

సోమసకలామరగ ♦ ణోదధిశశాంకా।
కామహరసంయమిని ♦ కాయహృదలంకా
రా! మునికదంబనుత ♦ రౌప్యనగసంకా।
శా! మహితభూరికరు ♦ ణాఢ్య, యకలంకా॥

—♦చంద్రశ్రీవృత్తము♦—

విరాజద్రౌప్యగాగ్రితల ♦ [illegible]లానర్ఘ్యరత్న।
స్ఫురత్పీఠాసీనా! నిఖిల ♦ [illegible]రసంపూజ్య రత్నా।
కరస్ఫూర్జత్తూణా! ఫణిని ♦ కంఠభూషా! శ్రితత్రా।
వరస్మేరాకారుణ్యనిధి ♦ వరగౌరీకళత్రా॥

—: శ్రీ స క లే శ్వ రా ర్ప ణ మ స్తు . :—

గద్యము.

ఇది శ్రీమచ్ఛంకర గురుకరుణా సమాసాదిత సకలకవితావిభాస్వ
ద్వర్ధమాన శ్రీమద్భమిడిపాట్యన్వయ పయఃపారావార రాకా
సుధాకర, శ్రీమచ్ఛాండిల్య సగోత్ర పవిత్ర, సంతతాగ్ని
హోత్ర పరిచర్యోపాత్త ఘనతరసద్వైదుషీ విరాజమాన
శేషి సోమయాజి పౌత్ర, బుధజనసంభావ్య సచ్ఛే
ముషీకలిత వేంకటాచలపతి సుధీతనూభవ,
నైరంతర్య భక్తిసంభావితభవానీధవ, విబుధ
జనవిధేయ, వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మాభి
ధేయముఖాంధ్రీకృతంబైన శ్రీ శంకర
విజయంబునందు
దశమాశ్వాసము
సంపూర్ణము.

2-0-0 పురుషోత్తమకవీయము- వికృతి ప్రకృతి శబ్దములకు ప్రకృతి వికృతి రూపములును, వీలున్న సంస్కృతాంధ్ర శబ్దములన్నిటికిని అన్యరూపములును మారుచు అర్థమునుం దెలుపునిఘంటువు.

2-0-0 వేమనసూక్తి రత్నాకరము- 4035 వేమనపద్యములను చక్కగాదిద్ది అకారాదిగా సవరించి, బొమ్మలతోసహా వేమనయోగి చరిత్రమును జేర్చియున్నది.

3-0-0 జాతకదర్పణముపూర్వభాగము- అనేకాంశములు వేటతెల్లున తెలిపి చక్రమువేసికొని జాతకమంతయు పూర్తిగా తానే వ్రాసికోగలట్టు ప్రతివానిని ఇది తయారుచేయును.

1-8-0 అద్భుతోత్తరరామాయణము- ఏడాశ్వాసాలప్రబంధము, శ్రీరాముని గూర్చిన సహస్రముఖరావణుని సీతాదేవిచంపిన కథ అరవందపిద్వత్కవుల మెప్పిమోనియమ్ములు ఇతవఱపబడినవి.

1-0-0 గురుభక్తి ప్రభావము- ఆరాశ్వాసాల నిర్వచన ప్రబంధము మనుష్యునికవసరములైన ధర్మములన్ని విపులముగనున్నవి.

0-12-0 కృష్ణానదీమాహాత్మ్యము-నాల్గాశ్వాసాల నిర్వచన ప్రబంధము చాలముద్దయిన కథలు అనేకములున్నవి.

0-12-0 చంద్రహాసనాటకము- గద్యపద్యములది, నీతిబోధకము-

0-12-0 రామదాస చరిత్రము- ఇది హిందీనాటకము, తెలుగు లిపి. టపాలు వ్రాత్రాలు పైదులువచనమునుమనోహరమైయుండును.

0-10-0 ప్రసంగవచన హరిశ్చంద్రనాటకము-, పాత్రోచితములైన జాతీయపుమాటలు చాల రంజకముగ నుండును.

0-8-0 అష్టావక్రగీతలు- వేదాంతవిషయము. వీని పుట్టుపూర్వోత్తరమును, గీతాశ్లోకాలు తద్దమా గీతాలును గలది.

0-8-0 యాదవాద్రిశోభాఖ్యానము- మూడాశ్వాసాల ప్రబంధము శ్రీ రామానుజ విజయము, బీబీనాంచారుపెండ్లికథ.

0-8-0 ధార్మికోల్లాసిని- ఏకాశ్వాసప్రబంధము, ఒక ధర్మాత్ముని చరిత్రము, అతని విల్లుకాపీయునుండును. [గల

0-6-0 స్త్రీలమీటింగునాటిహరికథ- తరుణానంద చిగామసూక్ష్మ

0-6-0 చిత్రకందపద్యరత్నాకరము- చాలరకాల వింత వింత కంపద్యాలున్న చతుర్విధకవిత్వపు శైలిని జూపునది.

0-4-0 మాహేంద్రపురాణము- రెండాశ్వాసములచక్కనిప్రబంధము. మూసివాయసముల నోము పూర్వోత్తరము.

0-4-0 సోమేశ్వరీయము—చాటు ప్రబంధము నీతిని భక్తిని దెలుపు వివిధవృత్తము లనేకము లున్నవి.

0-4-0 ఆంధ్రకవి ప్రశంస—పూర్వకవుల యపరాధముల విమర్శనము బహువిద్వత్కవుల పెట్టిమోనియల్సు జతకూర్చబడియున్నది.

0-4-0 మల్లికార్జునశతకము—కందము, గీతమును గర్భమున గల చంపకోత్పల మాలలు 108 కలవు.

0-4-0 చతుర్ముఖకంద పద్యరామాయణము-కొన్నివింతలున్న రామాయణకథ 200 కందాలందున్నది. ప్రతికందము4కందాలగును

0-4-0 వేమనయోగిచరిత్రము—బొమ్మలతో తేటతెల్లునగలదు.

0-3-0 అజ్ఞానధ్వంసిని—బాలుర యజ్ఞానముం బోగొట్టును.

0-2-0 అక్షరాభ్యానము—అక్షరములు గుణితమును త్వరగానేర్పును.

0-2-0 ముక్తికాంతామణిశతకము-శ్లోకాలు ముద్దగుద్వ్యర్థిపద్యములు

0-2-0 పురుషోత్తమ కృతిశతకము- అంత్యనియమాంచిత వృత్తములె చాల భాగమున్న 100 చక్కని కీర్తనలును టపాలు.

0-1-0 మనోహర సోమేశ్వరశతకము-చాలపొందికలున్న 108 సీసాలు

0-1-0 పూర్వకర్మశతకము- భారతరామాయణాదుల వైనములున్నవి

0-1-0 టపాకీర్తనహారతులు- చాలవరకు ఫణతులున్నవి.

0-1-0 జార్జిప్రభు పట్టాభిషేకము—విద్యాధికార్లు మెచ్చినది.

0-1-0 శ్రీదుర్గామల్లేశ్వరుల ఘంటాప్రహరీ సహితైకాంత సేవ—లాలి మొదలు మేలుకొల్పువరకు. కందార్థములు చాలముద్దు.

0-5-0 అంకజ్యోత్స్న-720యుక్తిలెక్కలున్నవి.అనేకముద్రితాలైనది

0-5-0 ప్రయిమరీ పరీక్షలెక్కలవుస్తకము-- 52 పేపర్సు కలవు.

1-8-0 సివిల్ రూల్సు ఆఫ్ ప్రాక్టిస్- ప్లీడరుగుమాస్తాలకు కల్పవృక్షము. ఇదివరకె తెలుగుజిల్లాలన్ని వ్యాపించినది.

పావనిప్రెస్:—బందరు.